

**KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

MİMARLIK ANABİLİM DALI

**MODERNİZM BAĞLAMINDA 2000'Lİ YILLARDA TÜRKİYE MİMARLIĞI;
ULUSAL MİMARLIK SERGİLERİ ÜZERİNDEN BİR DEĞERLENDİRME**

DOKTORA TEZİ

Selin KARAİBRAHİMOĞLU

EKİM 2014

TRABZON

**KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

MİMARLIK ANABİLİM DALI

**MODERNİZM BAĞLAMINDA 2000'Lİ YILLARDA TÜRKİYE MİMARLIĞI;
ULUSAL MİMARLIK SERGİLERİ ÜZERİNDEN BİR DEĞERLENDİRME**

Selin KARAİBRAHİMOĞLU

**Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsünde
"DOKTOR (MİMARLIK)"
Unvanı Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.**

**Tezin Enstitüye Verildiği Tarih : 08.09.2014
Tezin Savunma Tarihi : 30.10.2014**

Tez Danışmanı : Prof. Dr. Ayhan USTA

Trabzon 2014

Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü
Mimarlık Anabilim Dalında
Selin KARAİBRAHİMOĞLU tarafından hazırlanan

**MODERNİZM BAĞLAMINDA 2000'Lİ YILLARDA TÜRKİYE MİMARLIĞI;
ULUSAL MİMARLIK SERGİLERİ ÜZERİNDEN BİR DEĞERLENDİRME**

**başlıklı bu çalışma, Enstitü Yönetim Kurulunun 16/10/2014 gün ve 1570 sayılı
kararıyla oluşturulan jüri tarafından yapılan sınav sonunda**

DOKTORA TEZİ
olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

Başkan : Prof. Dr. Ayhan USTA

Üye : Prof. Dr. Sevinç ERTÜRK

Üye : Prof. Dr. Ali ASASOĞLU

Üye : Doç. Dr. Cenap SANCAR

Üye : Doç . Dr. Nilgün KULOĞLU

Prof. Dr. Sadettin KORKMAZ
Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Araştırma yapmak, farklı bilgilere, farklı yorumlara, farklı bakış açılarına ulaşmak onları içselleştirmek, yorumlamak uzun, ancak uzun olduğu kadar da keyifli bir süreçtir. Geriye dönüp bakıldığında insanın belleğinde iz bırakan ne çok cevap, ne çok soru bir o kadar da insan vardır. Kimi arkadaşınızdır, sizi dinlemiş, size fikir vermiştir. Kimi kitaplarını okuduğunuz araştırmacıdır. Kimi hocanızdır, sizi yönlendirmiş, derin bilgi birikimiyle size yeni ufuklar açmıştır. Kimi ailenizden biridir, her türlü heyecanınızı, sıkıntınızı ve mutluluğunuzu paylaşmıştır.

İşte önsöz bu kişilerin hatırlandığı, onlara teşekkür edildiği yerdir. Teşekkür ederim; Müthiş bilgi birikimi, daha önce kimsede rastlamadığım meslek aşkı ve heyecanımla hayran olduğum, hayata bakışımı örnek aldığım sevgili hocam Prof. Dr. Ayhan USTA'ya,

Değerli görüşleriyle tezin şekillenmesine katkıda bulunan, her konuda gösterdikleri anlayış ve sabırla beni motive eden tez izleme komitesi üyeleri Doç. Dr. Nilgün KULOĞLU ve Doç. Dr. Cenap SANCAR'a,

Yüksek lisanstan bu yana sınav, ders, tez diyerek bunalttığım, sonsuz sabrını, desteğini benden esirgemeyen, hep yanımda olan, beni hep yüreklendiren sevgili eşim Altuğ KARAİBRAHİMOĞLU'na, anlayışı için canım oğlum Ege'ye, ailemize yeni katılan biricik kızım Ada'ya sonsuz teşekkür ederim.

Selin KARAİBRAHİMOĞLU
Trabzon, 2014

TEZ BEYANNAMESİ

Doktora Tezi olarak sunduğum “Modernizm Bağlamında 2000’li Yıllarda Türkiye Mimarlığı; Ulusal Mimarlık Sergileri zerinden Bir Değerlendirme” başlıklı bu çalışmayı baştan sona kadar danışmanım Prof. Dr. Ayhan Usta ‘ın sorumluluğunda tamamladığımı, verileri/örnekleri kendim topladığımı, deneyleri/analizleri ilgili laboratuvarlarda yaptığımı/yaptırdığımı, başka kaynaklardan aldığım bilgileri metinde ve kaynakçada eksiksiz olarak gösterdiğimi, çalışma sürecinde bilimsel araştırma ve etik kurallara uygun olarak davrandığımı ve aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul ettiğimi beyan ederim. 08/09/2014

Selin KARAİBRAHİMOğLU

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No</u>
ÖNSÖZ.....	III
TEZ BEYANNAMESİ.....	IV
İÇİNDEKİLER.....	V
ÖZET	VIII
SUMMARY	IX
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	X
TABLolar DİZİNİ.....	XII
KISALTMALAR DİZİNİ	XIX
1. GENEL BİLGİLER.....	1
1.1. Çalışmanın Amacı ve Tanımlanması.....	1
1.2. Çalışmanın Kapsamı.....	2
1.3. Modernizm Olgusu Üzerine	5
1.3.1. Kavramsal Olarak Modernizm	5
1.3.2. Sosyolojik ve Kültürel Bir Olgu Olarak Modernizm	9
1.3.3. Tarihsel Süreçte Modernizm	11
1.3.3.1. Batı’da Modernizm.....	11
1.3.3.2. Türkiye’de Modernizm.....	13
1.3.4. Bölüm Değerlendirmesi.....	18
1.4. Modernizm ve Mimarlık Etkileşimi Üzerine	19
1.4.1. Batı Mimarlığı ve Modernizm Etkileşimi; Modern Mimari.....	20
1.4.2. Türkiye Mimarlığı ve Modernizm Etkileşimi	40
1.4.2.1. Tanzimat Döneminde Modernizm ve Mimarlık Etkileşimi	41
1.4.2.2. Cumhuriyet Döneminde Modernizm ve Mimarlık Etkileşimi	47
1.4.2.2.1. Cumhuriyetin İlk Yılları ve Tek Parti Dönemi (1923-1950).....	49
1.4.2.2.2. Çok Partili Dönem (1950-1980).....	55
1.4.2.2.3. 1980 Sonrası Dönem (1980-2000)	59
1.4.3. Bölüm Değerlendirmesi.....	66
1.5. 2000 Sonrası Dönemde Türkiye’de Toplumsal Yapı ve Mimarlık Etkileşimi... 68	68

1.5.1.	2000 Sonrası Toplumsal Yapıyı Etkileyen Olgular.....	69
1.5.1.1.	Ekonomik Olgular	70
1.5.1.2.	Sosyo-Kültürel Olgular	74
1.5.1.3.	Politik Olgular	78
1.5.2.	2000 Sonrası Mimari ve Kent.....	82
1.5.3.	Bölüm Değerlendirmesi.....	90
1.6.	Modernizm ve Mimarlık Etkileşiminin Temsiliyeti Olarak Mimarlık Sergileri	91
1.6.1.	Dünyada Mimarlık Sergileri ve Mimari Ortamın Temsili.....	93
1.6.1.1.	Dünyada Gerçekleştirilen Uluslararası Mimarlık Sergileri ve Mimari Ortamının Temsili	93
1.6.1.2.	Dünya’da Gerçekleştirilen Ulusal Mimarlık Sergileri ve Mimari Ortamının Temsili.....	101
1.6.2.	Türkiye’de Mimarlık Sergileri ve Mimari Ortamın Temsili	102
1.6.2.1.	Bir Dönemin Temsili Olarak Türkiye’de Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödül Programı	104
1.6.2.1.1.	Ulusal Mimarlık Sergisinin Tarihçesi	106
1.6.2.1.2.	Ulusal Mimarlık Sergisinin İçeriği	108
1.6.2.1.3.	Ulusal Mimarlık Sergisi Ödül Programı.....	111
1.6.3.	Bölüm Değerlendirmesi.....	113
2.	YAPILAN ÇALIŞMALAR.....	115
2.1.	Sorunun Belirlenmesi	115
2.2.	Araştırma Alanı ve Sınırların Belirlenmesi	116
2.3.	Araştırma Yönteminin Kurgulanması	117
2.4.	Analiz Tablolarındaki Kısaltmalara İlişkin Bilgiler	130
2.5.	Analiz Yönteminin Uygulanması	130
2.5.1.	8. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri Kataloğu (2002) Analizi	130
2.5.2.	9. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri Kataloğu (2004) Analizi	159
2.5.3.	10. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri Kataloğu (2006) Analizi	193
2.5.4.	11. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri Kataloğu (2008) Analizi	226
2.5.5.	12. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri Kataloğu (2010) Analizi	261
3.	BULGULAR	295
3.1.	8. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri Kataloğuna İlişkin Bulgular.....	296
3.2.	9. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri Kataloğuna İlişkin Bulgular.....	298

3.3.	10. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri Kataloğuna İlişkin Bulgular.....	300
3.4.	11. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri Kataloğuna İlişkin Bulgular.....	302
3.5.	12. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri Kataloğuna İlişkin Bulgular.....	305
4.	SONUÇ VE ÖNERİLER	308
5.	KAYNAKLAR.....	315
6.	EKLER	326
ÖZGEÇMİŞ		

Doktora Tezi

ÖZET

MODERNİZM BAĞLAMINDA 2000'Lİ YILLARDA TÜRKİYE MİMARLIĞI; ULUSAL
MİMARLIK SERGİLERİ ÜZERİNDEN BİR DEĞERLENDİRME

Selin KARAİBRAHİMOĞLU

Karadeniz Teknik Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Mimarlık Anabilim Dalı
Danışman: Prof. Dr. Ayhan USTA
2014, 325 Sayfa 15 Sayfa Ek

En genel anlamıyla mimarlık, barınmak, yaşamak ve doğa şartlarından korunmak için insanın ihtiyaç duyduğu mekanın tasarlanması sanatıdır. Bu eylem insanın varoluşundan günümüze değin devam etmiş, toplumsal alandaki gelişim ve değişimden etkilenerek farklılaşmıştır. Bu nedenle mimarlık bir toplumun politik, ekonomik ve sosyo kültürel ortamını yansıtan somut bir yapı olarak irdelenmelidir. Bu anlamda Türkiye Mimarlığını anlamak için mimariyi; toplumsal yapının ekonomik, politik, sosyo-kültürel boyutlarıyla değerlendirmek gerekir. 2000'li yıllarda Türkiye mimarlığının temsil ettiği şeyi irdelemeye niyetlenmiş bu doktora çalışması, bu irdelemeyi mimari temsil ortamı oluşturma çabası taşıyan Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri üzerinden, modernizm çerçevesinde, toplumsal yapı ile ilişkilendirerek gerçekleştirmektedir. Bu içerikle doktora çalışması dört bölümden oluşmaktadır; Genel bilgiler bölümünde amaç ve kapsam belirlendikten sonra modernizm ve mimarlık kavramları incelenmiş; tarihsel perspektifle, Batı'da ve Türkiye'de modernizm ve mimarlık etkileşimi toplumsal yapı ile ilişkilendirilerek irdelenmiştir. Temsiliyet aracı olarak mimarlık sergilerine, Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri özelinde değinilmiş, 2000'li yıllarda toplumsal yapıyı çözümlenmeye olanak sağlayacak ekonomik, politik ve sosyo-kültürel olaylar derlenmiştir. Yapılan çalışmalar bölümünde, Ulusal Mimarlık Sergi katalogları incelenmiş, katalogdaki yapıları şekillendirdiği düşünülen mimari eğilimler tanımlanmış; yapılar, bu mimari eğilimlere göre gruplanmıştır. Daha önceki bölümde derlenen ekonomik, politik, sosyo-kültürel olaylar ve mimari/kent ile ilintili olaylar tablolaştırılmış, veriler dönemin mimari eğilimleri ile karşılaştırılarak analiz edilmiştir. Bulgular bölümünde ise; katalog dönemine ait dönemsel genel bir değerlendirme yapılmış, her bir katalogun modernizm ekseninde neyi temsil ettiği toplumsal yapı-mimari eğilimler etkileşimi bağlamında irdelenmiştir. Sonuçlar ve öneriler bölümünde ise; tüm tespitler ve veriler ışığında 2000'li yıllarda Türkiye mimarlığını anlamak adına genel değerlendirme yapılmış, saptamalar modernizm bağlamında tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Modernizm, Modernite, Toplumsal Yapı, Mimari Biçim, Temsil

Phd Dissertation

SUMMARY

TURKISH ARCHITECTURE IN THE CONTEXT OF MODERNISM IN 2000S; AN
ASSESSMENT THROUGH NATIONAL ARCHITECTURAL EXHIBITIONS

Selin KARAİBRAHİMOĞLU

Karadeniz Technical University
Institute of Science
Department of Architecture
Consultant/Advisor: Prof. Dr. Ayhan USTA
2014, 327 Pages 15 Appendix Pages

Broadly, architecture is the art of designing the place where human beings need to live, to shelter and to protect themselves from natural conditions. This kind of art has continued to progress since the existence of mankind and has been influenced by the developments and changes in the society. Thus, architecture should be considered as the concrete evidence which reflects a society's political, economical and socio-cultural environment. In order to understand the Turkish Architecture, we should examine it through the economical, political and socio-economical dimensions of the society. This doctor's study which has intended to research thoroughly what Turkish architecture symbolizes in 2000's carries out this research by associating social structure within the framework of modernism via National Architecture Exhibition and Awards that efforts to create representation environment. With this content, this doctor's study consists of four parts: In the chapter of "General Introduction", initially, the goal and scope definitions are introduced, the terms of architecture and modernism are elaborated, then with a historical perspective, the interaction in modernism and architecture are associated with the social structure of the society. Moreover, architecture exhibitions as representers are mentioned on behalf of National Architecture Exhibition and Awards, and the political, economical, socio-cultural events which will help us to analyse the social structure in 2000's are also listed. In the chapter of "Conducted Studies", Catalogues of National Architecture exhibitions are examined, the architecture trends that are assumed to shape the structures in the catalogue are defined and structures are grouped according to these trends. Mentioned in the previous section, the socio-cultural, political, economical events and the ones related to architecture and city are put in tables, the data are analyzed through matching the architecture trends. In the chapter of "Findings", a consideration of catalogue period is made; the correlation between the social structure and architecture trends and each catalogue by means of modernism have been probed. In the chapter of "Results and Suggestions", within all the research and data, a general evaluation has been made to understand the architecture in Turkey in 2000's and all these data have been discussed by means of modernism.

Key Words: Modernism, Modernite, Social Structure, Architecture, Form, Represented

ŞEKİLLER DİZİNİ

	<u>Sayfa No</u>
Şekil 1. Kristal Saray, Joseph Paxton,1850	23
Şekil 2. Eyfel Kulesi, Gustave Eiffel, Paris,1889.....	24
Şekil 3. Makineler Galerisi, Dutert ve Contamin, 1889	24
Şekil 4. Hotel Tassel Foyer, Victor Horta,1893	25
Şekil 5. Amsterdam Stock Exchange, H.P.Berlage	26
Şekil 6. Steiner Evi,Adolf Loos,Viyana,1910	27
Şekil 7. AEG Fabrikası,Peter Behrens,Berlin, 1909.....	27
Şekil 8. Viyana Apartmanı, Adolf Loos, 1903	28
Şekil 9. Fagus Fabrikası, Walter Gropius, 1911-1913.....	28
Şekil 10. Franklin Caddesi Apartmanı, Auguste Peret, Paris, 1903	29
Şekil 11. Shróder Evi, Gerrit Rietveld,1924.....	30
Şekil 12. Kompozisyon, Piet Modriaan,1921	30
Şekil 13. Şelale Evi, Frank Lloyd Wright,1934	31
Şekil 14. Citto Nuova, Antonio Sant'Elia, 1914	32
Şekil 15. Bauhaus Okulu, Walter Gropius,1926.....	33
Şekil 16. Villa Savoye, Le Corbisuer, 1929-1931	36
Şekil 17. Farnsworth Evi, Mies van der Rohe, 1950	37
Şekil 18. Barselona Pavyonu, Mies van der Rohe, 1928-1929	37
Şekil 19. Alvar Aalto MIT Baker House, 1946	38
Şekil 20. Sirkeci Garı, Jachmound, 1890	42
Şekil 21. Haydar Paşa Garı, Otto Ritter, Helmunt Cuno,1908	43
Şekil 22. Merkez Postane, Vedat Tek,1909.....	45
Şekil 23. İstanbul Nişantaşı ev, Vedat Tek.....	45
Şekil 24. Harikzedegan Evleri (Tayyare Apartmanı), Kemalettin Bey,1918	46
Şekil 25. Harikzedegan Evleri (Tayyare Apartmanı) İç Mekan, Kemalettin Bey, 1918....	47
Şekil 26. II. Türkiye Büyük Millet Meclisi, Vedat Tek,1925.....	50
Şekil 27. Ankara Palas Oteli, Kemalettin Bey ve Vedat Bey,1927	50
Şekil 28. Ankara Sergi Evi, Şevki Balmumcu, 1933.....	51
Şekil 29. Hariciyeciler Köşkü, Seyfi Arıkan, 1933	52

Şekil 30. Florya Yazlık Köşkü, Seyfi Arkan, 1934	52
Şekil 31. Anıtkabir, Emin Onat, Orhan Arda, 1944-1953	54
Şekil 32. Saraçoğlu Mahallesi, Paul Bonatz, 1946	55
Şekil 33. İstanbul Hilton Oteli, Skidmore, Owings, Merrill, 1955.....	57
Şekil 34. Ankara Emek İş Hanı, Enver Tokay, 1965.....	57
Şekil 35. 4.Levent Mahallesi, İstanbul, 1954	59
Şekil 36. Yerel motiflerle bezenmiş bir cephe silüeti, Ankara, Keçiören, 1989	61
Şekil 37. Peri Tower Otel, Kapadokya, Merih Karaaslan, Nuran Unsal, 1989-1996.....	63
Şekil 38. Robinson Lodge Otel, Kapadokya, Tuncay Çavdar	64
Şekil 39. Kocatepe Camii ve Beğendik Alışveriş Merkezi, Hüsrev Tayla ve Fatin Uluengin, 1987	64
Şekil 40. TOKİ Eryaman 3. Etap Konutları, Ankara.....	65
Şekil 41. Doğan Tekeli, Sami Sisa, 1995-2000	83
Şekil 42. Tekfen Tower, Swanke Hayden Connell Architects, 2001-2002	83
Şekil 43. Büyükdere Caddesi genel görünüm, 2011	83
Şekil 44. Kuşadası Adalet Sarayı, 2003	84
Şekil 45. Denizli’de okul, 2013	85
Şekil 46. Londra Uluslararası Sergisi, 1851	94
Şekil 47. Paris Uluslararası Sergisi, 1855.....	95
Şekil 48. Paris Uluslararası Sergisi, 1867.....	95
Şekil 49. Viyana Uluslararası Sergisi, 1873	96
Şekil 50. Philadelphia Dünya Sergisi, 1876	97
Şekil 51. Şikago Uluslararası Sergisi, 1893.....	98
Şekil 52. Barselona, Almanya Pavyonu, 1929	99
Şekil 53. Montreal, Habitat 67, 1967.....	100
Şekil 54. 1970 Osaka, Metabolism Movement.....	100
Şekil 55. 2008 Zaragosa, Bridge Pavyonu.....	100
Şekil 56. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri tanıtım afişleri; 2002, 2006.....	108
Şekil 57. Çalışma Yönteminin Şematik Gösterimi.....	118
Şekil 58. Etkinliğe katılan yapıların/projelerin gruplanması tablosu örneği	127
Şekil 59. Toplumsal yapı verileri tablosu örneği.....	128
Şekil 60. Toplumsal yapı-mimari form analizi tablosu örneği	129
Şekil 61. Dönemsel Değerlendirme Tablosu Örneği	295

TABLolar DİZİNİ

	<u>Sayfa No</u>
Tablo 1. Ekonomik yapıyı şekillendiren olaylar ve ekonomik göstergeler	72
Tablo 2. Sosyo-kültürel yapıyı şekillendiren olaylar	76
Tablo 3. Politik yapıyı şekillendiren olaylar	80
Tablo 4. Mimariyi ve kenti şekillendiren olaylar	87
Tablo 5. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri'ne katılan projelerin/yapıların katılım yerlerine göre dağılımı	105
Tablo 6. 8.Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri'ne katılan yapıların/projelerin gruplanması.....	132
Tablo 7. 2000-2001 yılları toplumsal yapı verileri tablosu.....	134
Tablo 8. Yerle bütünleşmiş kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi.....	136
Tablo 9. Birim mantığı ile oluşturulmuş düzgün geometrik formlu kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi	137
Tablo 10. Dairesel ve silindirik formların diğer formlarla bir arada kullanıldığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi	138
Tablo 11. Çatının dairesel formlarla vurgulandığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form Analizi.....	139
Tablo 12. Baskın saçaklı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi.....	140
Tablo 13. Hiyerarşik, kademeli kütlelerden oluşan kütle grupları; toplumsal yapı-mimari form analizi	141
Tablo 14. Sıralı, eşdeğer büyüklükte kütlelerden oluşan kütle grupları; toplumsal yapı-mimari form analizi	142
Tablo 15. Kıırma çatılı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi.....	143
Tablo 16. Düşey prizmatik kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi	144
Tablo 17. Çatı bitiminde farklı formların kullanıldığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi	145
Tablo 18. Organik formlu kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi.....	146
Tablo 19. Yerden koparılmış izlenimi veren yatay prizmatik kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi	147
Tablo 20. Dairesel köşeli kütleler ; toplumsal yapı-mimari form analizi	148
Tablo 21. Girişin farklı çatı örtüsüyle vurgulandığı kütleler ; toplumsal yapı-mimari form analizi.....	149

Tablo 22.	Ön cephede taşıyıcıların vurgulandığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi.....	150
Tablo 23.	Cephede yatay çizgisel sürekliliğin vurgulandığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi	151
Tablo 24.	Dikdörtgensel çıkmalı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi	152
Tablo 25.	Cephesi sürekli pencerelerden oluşmuş kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi.....	153
Tablo 26.	Girişin yarıklerle belirginleştirildiği kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi.....	154
Tablo 27.	Şeffaf ön cepheli kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi.....	155
Tablo 28.	Cephede kolon ve giriş etkisi uyandıran elemanların kullanıldığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi	156
Tablo 29.	Renk ögesinin öne çıktığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi.....	157
Tablo 30.	Cephesi baskın olarak yerel mimari öğelerle şekillenmiş kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi	158
Tablo 31.	9.Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri'ne katılan yapıların/projelerin gruplanması	160
Tablo 32.	2002-2003 yılları toplumsal yapı verileri tablosu.....	163
Tablo 33.	Yerle bütünleşmiş kütleler toplumsal yapı-mimari form analizi.....	165
Tablo 34.	Dairesel ve silindirik formların diğer formlarla bir arada kullanıldığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi	166
Tablo 35.	Çatının dairesel formlarla vurgulandığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi.....	167
Tablo 36.	Baskın saçaklı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi.....	168
Tablo 37.	Kırma çatılı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi.....	169
Tablo 38.	Çatı bitiminde farklı formların kullanıldığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi.....	170
Tablo 39.	Organik formlu kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi.....	171
Tablo 40.	Dairesel köşeli kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi	172
Tablo 41.	Silindirik kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi.....	173
Tablo 42.	Farklı büyüklükte ve farklı geometride kütlelerden oluşan kütle grupları; toplumsal yapı-mimari form analizi	174
Tablo 43.	Kule ve yatay bloktan oluşan kütle grupları; toplumsal yapı-mimari form analizi.....	175
Tablo 44.	Kütlenin parçalanıp birleştirilmesi mantığı ile oluşturulmuş kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi	176
Tablo 45.	Plan düzleminde hiyerarşik kütle düzeni; toplumsal yapı-mimari form analizi.....	177

Tablo 46.	Köşesi boşaltılarak vurgulanmış kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi.....	178
Tablo 47.	Kavisli yüzeye sahip kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi.....	179
Tablo 48.	Ön cephede taşıyıcıların vurgulandığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi.....	180
Tablo 49.	Cephede yatay çizgisel sürekliliğin vurgulandığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi.....	181
Tablo 50.	Dikdörtgensel çıkmalı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi.....	182
Tablo 51.	Cephesi sürekli pencerelerden oluşmuş kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi.....	183
Tablo 52.	Şeffaf ön cepheli kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi.....	184
Tablo 53.	Cephede kolon ve kiriş etkisi uyandıran elemanların kullanıldığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi.....	185
Tablo 54.	Renk öğesinin öne çıktığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi.....	186
Tablo 55.	Dinamik cephe kurgusuna sahip kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi.....	187
Tablo 56.	Cephesi dolu boş hareketiyle biçimlendirilmiş kütle; toplumsal yapı-mimari form analizi.....	188
Tablo 57.	Dairesel çıkmalı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi.....	189
Tablo 58.	Kırık çıkmalı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi.....	190
Tablo 59.	Pencere elemanının vurgulandığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi.....	191
Tablo 60.	Cephesi baskın olarak yerel mimari öğelerle şekillenmiş kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi.....	192
Tablo 61.	10.Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri'ne katılan yapıların/projelerin gruplanması.....	194
Tablo 62.	2004-2005 yılları toplumsal yapı verileri tablosu.....	197
Tablo 63.	Yerle bütünleşmiş kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi.....	199
Tablo 64.	Birim mantığı ile oluşturulmuş düzgün geometrik formlu kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi.....	200
Tablo 65.	Dairesel ve silindirik formların diğer formlarla bir arada kullanıldığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi.....	201
Tablo 66.	Çatının dairesel formlarla vurgulandığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi.....	202
Tablo 67.	Baskın saçak kullanımı; toplumsal yapı-mimari form analizi.....	203
Tablo 68.	Çatı bitiminde farklı formların kullanıldığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi.....	204

Tablo 69.	Yerden koparılmış izlenimi veren yatay prizmatik kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi	205
Tablo 70.	Dairesel köşeli kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi	206
Tablo 71.	Girişin farklı çatı örtüsüyle vurgulandığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi	207
Tablo 72.	Silindirik kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi	208
Tablo 73.	Farklı büyüklükte ve farklı geometride bloklardan oluşan kütle grupları; toplumsal yapı-mimari form analizi	209
Tablo 74.	Yukarı doğru daralan kütle düzeni; toplumsal yapı-mimari form analizi	210
Tablo 75.	Yukarı doğru genişleyen kütle düzeni; toplumsal yapı-mimari form analizi	211
Tablo 76.	Ön cephede taşıyıcıların vurgulandığı kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi	212
Tablo 77.	Cephede yatay çizgisel sürekliliğin vurgulandığı kütleler; toplumsal yapı mimari form analizi	213
Tablo 78.	Dikdörtgensel çıkmalı kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi	214
Tablo 79.	Cephesi sürekli pencerelerden oluşmuş kütleler; toplumsal yapı-mimari Analizi.....	215
Tablo 80.	Şeffaf ön cepheli kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi.....	216
Tablo 81.	Cephede yatay kırılmaların yer aldığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi	217
Tablo 82.	Cephede yatay ve dikey kırılmaların yer aldığı prizmatik kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi	218
Tablo 83.	Cephede panjur ve ya pergola uygulanmış kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi	219
Tablo 84.	Cephesi simetrik pencere ve balkon düzeniyle oluşmuş kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi	220
Tablo 86.	Yırtıklarla şekillendirilmiş cephe düzenine sahip kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi	221
Tablo 85.	Cephesi dolu boş hareketiyle biçimlendirilmiş kütle; toplumsal yapı-mimari form analizi	222
Tablo 87.	Dolu alan ile çevrelenmiş yatay şeffaf dikdörtgense alanlardan oluşmuş kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi	223
Tablo 88.	Köşe pencere kullanılmış kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi	224
Tablo 89.	Cephesi baskın olarak yerel mimari öğelerle şekillenmiş kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi	225
Tablo 90.	11. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri'ne katılan yapıların/gruplanması ...	227
Tablo 91.	2006-2007 yılları toplumsal yapı verileri tablosu.....	230
Tablo 92.	Yerle bütünleşmiş kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi.....	232

Tablo 93.	Birim mantığı ile oluşturulmuş düzgün geometrik formlu kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi	233
Tablo 94.	Dairesel ve silindirik formların diğer formlarla bir arada kullanıldığı kütleler;toplumsal yapı- mimari form analizi	234
Tablo 95.	Çatının daireysel formlarla vurgulandığı kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi	235
Tablo 96.	Baskın saçaklı kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi.....	236
Tablo 97.	Sıralı, eşdeğer büyüklükte kütlelerden oluşan kütle grupları; toplumsal yapı- mimari form analizi	237
Tablo 98.	Kırma çatılı kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi.....	238
Tablo 99.	Düşey prizmatik kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi	239
Tablo 100.	Girişin yüksek çatı örtüsüyle vurgulandığı kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi	240
Tablo 101.	Organik formlu kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi	241
Tablo 102.	Dairesel köşeli kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi	242
Tablo 103.	Silindirik kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi.....	243
Tablo 104.	Kule ve yatay bloktan oluşan kütle grupları; toplumsal yapı- mimari form analizi	244
Tablo 105.	Kütlenin parçalanıp birleştirilmesi mantığı ile oluşturulmuş kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi	245
Tablo 106.	Kavisli yüzeye sahip kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi.....	246
Tablo 107.	Dikey bölücülerle kesilmiş izlenimi veren kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi	247
Tablo 108.	Ön cephede taşıyıcıların vurgulandığı kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi.....	248
Tablo 109.	Cephede yatay çizgisel sürekliliğin vurgulandığı kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi	249
Tablo 110.	Dikdörtgensel çıkmalı kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi	250
Tablo 111.	Cephesi sürekli pencerelerden oluşmuş kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi	251
Tablo 112.	Şeffaf ön cepheli kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi.....	252
Tablo 113.	Cephede kolon ve giriş etkisi uyandıran elemanların kullanıldığı kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi	253
Tablo 114.	Renk öğesinin öne çıktığı kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi	254
Tablo 115.	Cephede panjur ve ya pergola uygulanmış kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi.....	255
Tablo 116.	Dinamik cephe kurgusuna sahip kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi.....	256

Tablo 117. Dolu alan ile çevrelenmiş yatay şeffaf dikdörtgense alanlardan oluşmuş kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi	257
Tablo 118. Pencere elemanının vurgulandığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi.....	258
Tablo 119. Köşe pencere kullanılmış kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi	259
Tablo 120. Cephesi baskın olarak yerel mimari öğelerle şekillenmiş kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi	260
Tablo 121. 12.Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri'ne katılan yapıların/projelerin gruplanması.....	262
Tablo 122. 2008-2009 yılları toplumsal yapı verileri tablosu.....	265
Tablo 123. Yerle bütünleşmiş kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi	267
Tablo 124. Dairesel ve silindirik formların diğer formlarla bir arada kullanıldığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi	268
Tablo 125. Baskın saçaklı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi.....	269
Tablo 126. Kıırma çatılı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi.....	270
Tablo 127. Düşey prizmatik kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi	271
Tablo 128. Girişin farklı çatı örtüsüyle vurgulandığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi	272
Tablo 129. Silindirik kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi.....	273
Tablo 130. Farklı büyüklükte ve farklı geometride bloklardan oluşan kütle grupları; toplumsal yapı- mimari form analizi.....	274
Tablo 131. Kütlenin parçalanıp birleştirilmesi mantığı ile oluşturulmuş kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi	275
Tablo 132. Plan düzleminde hiyerarşik kütle düzeni; toplumsal yapı-mimari form Analizi.....	276
Tablo 133. Yukarı doğru daralan kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi.....	277
Tablo 134. Çatı teras kullanımına göre oluşturulmuş kademeli kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi	278
Tablo 135. Köşede kırık yüzeyin kullanıldığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi.....	279
Tablo 136. Dikey bölücülerle kesilmiş izlenimi veren kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi	280
Tablo 137. Ön cephede taşıyıcıların vurgulandığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi	281
Tablo 138. Cephede yatay çizgisel sürekliliğinin vurgulandığı kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi	282
Tablo 139. Dikdörtgense çıkmalı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi	283

Tablo 140. Girişin yarıklarla belirginleştirildiği kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi.....	284
Tablo 141. Cephede kolon ve giriş etkisi uyandıran elemanların kullanıldığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi	284
Tablo 142. Cephede yatay ve dikey kırılmaların bir arada yer aldığı prizmatik kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi	286
Tablo 143. Cephede yatay çizgiselliğin tanımlı boşluklarla vurgulandığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi	287
Tablo 144. Cephede panjur ve ya pergola uygulanmış kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi.....	288
Tablo 145. Dinamik cephe kurgusuna sahip kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi.....	289
Tablo 146. Cephesi doluluk boşluk kontrastıyla biçimlendirilmiş kütle; toplumsal yapı-mimari form analizi	290
Tablo 147. Dolu alan ile çevrelenmiş yatay şeffaf dikdörtgen alanlardan oluşmuş kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi	291
Tablo 148. Pencere elemanının vurgulandığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi.....	292
Tablo 149. Köşe pencere kullanılmış kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi	293
Tablo 150. Cephesi baskın olarak yerel mimari öğelerle şekillenmiş kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi	294
Tablo 151. 8. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri Kataloğu dönemsel değerlendirme tablosu.....	297
Tablo 152. 9. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri Kataloğu dönemsel değerlendirme tablosu.....	299
Tablo 153. 10. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri Kataloğu dönemsel değerlendirme tablosu.....	301
Tablo 154. 11. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri Kataloğu dönemsel değerlendirme tablosu.....	304
Tablo 155. 12. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri Kataloğu dönemsel değerlendirme tablosu.....	307

KISALTMALAR DİZİNİ

AB	: Avrupa Birliği
ABD	: Amerika Birleşik Devleti
AIA	: The American Institute of Architects
AİJ	: Architectural Institute of Japan
AİHM	: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi
AKM	: Atatürk Kültür Merkezi
AKP	: Adalet ve Kalkınma Partisi
ANAP	: Anavatan Partisi
AVM	: Alışveriş Merkezi
CHP	: Cumhuriyet Halk Partisi
CIAM	: Congres Internationaux d'Architecture Moderne
DOCOMOMO	: Documentation and Conservation of Buildings, Sites and Neighbourhoods of the Modern Movement
DP	: Demokrat Parti
DSP	: Demokratik Sol Parti
GSYİH	: Gayri Safi Yurt İçi Hasıla
GYO	: Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı
IBM	: International Business Machines
IMF	: International Monetary Fund
İGE	: İnsani Gelişmişlik Endeksi
İST	: İstanbul
MGK	: Milli Güvenlik Kurulu
MHP	: Milliyetçi Hareket Partisi
NATO	: North Atlantic Treaty Organization
ODTÜ	: Orta Doğu Teknik Üniversitesi
OSB	: Organize Sanayi Bölgesi
PETKİM	: Petro Kimya
RAIC	: Royal Architectural Institute of Canada
RIBA	: Royal Institute of British Architects
SEKA	: Türkiye Selüloz ve Kağıt Fabrikaları Anonim Şirketi

TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
TC	: Türkiye Cumhuriyeti
TCK	: Türk Ceza Kanunu
TOKİ	: Toplu Konut İdaresi
TÜPRAŞ	: Türkiye Petrol Rafinerileri Anonim Şirketleri
UEFA	: Union of European Football Associations
UIA	: Union Internationale Des Architectes
UMS	: Ulusal Mimarlık Sergisi
UNESCO	: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

1. GENEL BİLGİLER

1.1. Çalışmanın Amacı ve Tanımlanması

Mimarlık insan ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olarak ortaya çıkmış bir kavram olmasının yansira politik, ekonomik ve sosyo kültürel ortamın dinamiklerini yansıtan somut bir yapıdır. Bu nedenle belli bir dönemin mimarlığını, o dönemin toplumsal yapısı içinde değerlendirme gerekliliği vardır.

Bu bağlamda Türkiye’de mimarinin; ülkenin politik, ekonomik ve sosyo kültürel tarihine bağlı olarak değişen, kendine has dinamiklere sahip bir yapısı olduğu dikkat çekmektedir.

Özellikle Cumhuriyet sonrası Türkiye’inde mimarlık tartışmalarının genellikle modernite kavramı ekseninde yapılmış olduğu görülmektedir. Bu durumun en önemli nedeni “Cumhuriyet” in yaratmak istediği modern toplumsal yapının niteliği ile ilişkilidir. Bu nitelik nihai olarak modernizmi amaçlamaktadır. Bu dönemde yeni cumhuriyet modern toplum kavramını, ideolojik olarak kabul etmiştir ve bu ideoloji mimaride forma bürünerek temsil edilmeye çalışılmıştır. Cumhuriyetin ilk yıllarından 2000’li yıllara kadar olan dönemde de Türkiye mimarlığının, zaman zaman kopuşlar hissedilse de, modernizm ekseninde şekillendiği görülmektedir.

Ancak kabul edilen bu ideolojik yapının mimarlığa yansması irdelendiğinde her dönem eksik kalmış, tamamlanamamış, kendini bulamamış bir görüntünün egemen olduğu dikkat çekmektedir. Bu durum hiç şüphesiz Tanzimat’tan beri devam eden modernizm fikrinin algılanış biçimi ile ilgilidir. Çünkü Türkiye’de modernizm fikrinin algılanışı, özümsemesi, uygulanışı Batı’dan farklıdır. Modernizm Batı’da kendine has şartlarını oluşturarak belli bir süreç sonucunda ortaya çıkmış bir kavram iken, Türkiye’de egemen siyasal güç tarafından kabul ettirilmeye çalışılan bir kavram olarak görülmüştür. Kahraman (2007) bu durumu Habermas’ın tamamlanamamış proje tanımı ile bağdaştırmaktadır.

2000’li yıllardan itibaren ülke politik, ekonomik ve sosyokültürel açıdan önceki dönemlere görece daha farklı bir görüntüye sahiptir. Bu farklılıkların başında kendisini muhafazakâr demokrat olarak tanımlayan, ancak kimi araştırmacının Siyasal İslam fikri ile özdeşleştirdiği, İslami ve muhafazakâr kimlikli bir partinin ilk defa, tek başına iktidara gelerek etkinlik kazanması sayılabilir. Bu partinin 10 yılı aşkın bir süredir iktidardaki

yerini koruyor olması da dönemin bir diğer dikkat çekici ve baskın özelliğidir. Bu anlamda siyasal iktidarın ülkenin toplumsal yapısını oluşturan her alanda etkin bir role sahip olduğu söylenebilir. Ayrıca 2000’li yıllardan sonra hızla küreselleşen dünyada her alanda hissedilen teknolojik gelişmeler, dolayısıyla gelişen iletişim teknolojileri bu dönemi farklı kılan bir diğer etken olarak dikkat çekmektedir.

Cumhuriyet’in ilanından 2000’li yıllara değin Türkiye’nin mimarlık tarihini inceleyen İnci Aslanoğlu, Sibel Bozdoğan, Reşat Kasaba, Metin Sözen, Mete Tapan, Üstün Alsaç, Aydan Balamir gibi pek çok araştırmacının araştırmaları bulunmasına rağmen biraz önce değinilen özellikleriyle farklı bir toplumsal yapının oluştuğu 2000’li yıllara yönelik yapı kodlarını modernizm bağlamında incelendiği araştırmaların sınırlı olduğu dikkat çekmektedir. Bu nedenle 2000’li yılların, özellikle modernizm açısından, mimari alandaki etkilerinin incelenmesi gerekmektedir.

Bu nedenle bu tez kendine has dinamiklere sahip bir dönem olan 2000’li yıllarda, toplumsal yapının, mimari temsil ortamı oluşturma çabası taşıyan Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri üzerinden ve modernizm çerçevesinde mimariye yansıyan kodlarının neler olduğuna dair bir değerlendirme yapmayı amaçlamıştır.

1.2. Çalışmanın Kapsamı

Mimarlıkla ilgili değerlendirmelerin genellikle üretilen yapılar ve tasarımlar üzerinden yapıldığı göz önünde bulundurulduğunda, çalışma kapsamında incelenen döneme ait bir yapı arşivinin incelenmesi gereği doğmaktadır. Bu bakış açısıyla mimarlık sergilerinin o dönemin mimari anlayışını temsil ettiği düşünülmüş, dönemin mimarisini çözümlenmeye olanak sağlayabilecek etkinlikler olarak analiz edilebileceği anlaşılmıştır.

Mimarlık sergileri bir toplumun kendi mimarisinin özgünlüğünü, üstünlüğünü sunmak ve tanıtmak amacıyla düzenlenen etkinliklerden biridir. Batı toplumunda ulusal düzeyde ilk endüstri sergisi Fransa’da düzenlenen “Fransız Sanayi Ürünleri Birinci Sergisi” (1798) dir (Durhan, 2002). Bu sergiden itibaren sergiler yeni ürünlerin tanıtılması, yeni estetik anlayışların geliştirilip, kavratılması amacıyla düzenlenmeye devam etmiş, her dönem mimarlık alanında yeni oluşumlara zemin hazırlamıştır.

Modernizmi temsil eden ilk yapı olma özelliğine sahip Kristal Saray’ın (Chrystal Palace) (1850) Avrupa’da düzenlenen ilk genel uluslararası sergi olan Londra Uluslararası Sergi (1851) binası olarak inşa edilmiş olması, Paris Uluslararası Sergisi’nde (1867)

Ülkelerin kendi pavyonlarını tasarlayarak mimarisini tanıtma fırsatı bulmuş olması, Eyfel Kulesi'nin Paris Uluslararası Sergisi'nde (1889) sergilenmek üzere inşa edilmiş bir yapı olması, Gropius'un belirli bir mimari kompozisyon olarak hazırladığı model bir fabrikayla ilk olarak Werkbund Sergisi'ne (1914) katılması sergilerin, mimarının temsil ortamı olarak kullanıldığı örneklerdir. Bu örneklerde belirtildiği gibi pek çok yeni akımın ve yönelimin sergilerde hazırlanan pavyonlarla ve sunulan manifestolarla tanımlanmış ve tanıtılmış olması rastlantı değildir.

Öte yandan Osmanlı 19.yy'ın özellikle II. yarısında Batı tarafından nasıl algılandığını önemsemiş ve bu doğrultuda Londra Uluslararası Sergisi (1851), Paris Uluslararası Sergisi (1855), Londra Uluslararası Sergisi (1862), Paris Uluslararası Sergisi (1867), Viyana Uluslararası Sergisi (1873), Paris Uluslararası Sergisi (1889), Şikago Sergisi (1893), Paris Uluslararası Sergisi (1900) gibi ilk olma özelliğine sahip çeşitli sergi ve fuarlara katılmıştır (Durmuş, 2014).

Bunun dışında Osmanlı'nın, kendi mimarisinin özgün niteliklerini, Batı ile her konuda boy ölçüşebilecek durumda olduğunu 1873 Viyana Sergisinde sunulmak üzere hazırlattığı Usul-i Mimari-i Osmani kitabında belirtmiş olması (Akyürek, 2008) ve imparatorluğun ekonomik sorunlarını tespit ederek bu sorunlara çözüm arama amacıyla 1863'de İstanbul'da, İstanbul Sergisi adında uluslararası bir sergi düzenlemiş olması (Yazıcı, 2004) Osmanlı'nın sergilere verdiği önemi gösteren diğerk gelişmelerdir (Durmuş, 2014).

Bu bağlamda toplumsal yapının ve ulusal ideallerin somutlaştığı bir etkinlik olan gerek Osmanlı'da gerekse Batı'da her dönem önemsenen, mimariye ait ürünlerin sergilendiği mimarlık sergilerinin toplumsal yapının çözümlenmesine olanak sağlayacak potansiyele sahip olduğu belirlenmiştir. Bu bağlamda Türkiye'de bu anlamda önemli bir yere sahip olan Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri Sergi Katalogları çalışmanın örneklem alanı olarak seçilmiştir.

Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri 1988 yılından bu yana Mimarlar Odası tarafından düzenlenen; amacı Türkiye'de mimarlık mesleğini ve kültürünü geliştirmek olan bir etkinliktir. Bu sergiye ülkenin her yerinden Mimarlar Odasına kayıtlı her mimarın katılabilme olanağı bulunmaktadır. Sergi sonrası düzenlenen kataloglar Türkiye'de mimarlık ürününün kayıt altına alınmasını sağlamaktadır. Bu şekilde gerçekleştirilen kataloglama mimarlık ürünlerinin güncel takibinin yapılabilmesine olanak sağlamaktadır.

İki yılda bir gerçekleştirilen sergilerde oluşturulan seçici kurul tarafından başarılı görülen projelere ödül verilmektedir. İlk dönemden bu yana yayınlanan sergi katalogları, toplumsal yapının gelişimi göz önünde bulundurularak tarandığında, mimarlık üretiminin, eğilimlerinin, içeriklerinin değişiminin, dönüşümünün izlemesinin mümkün olduğu görülmektedir. Başka bir deyişle bu sergi katalogu Türkiye’de mimarlığın dününü ve bugünü toplumsal bağlamda temsil etme çabası taşımakta, bu bağlamda araştırmacılara değerlendirme yapma olanakları sunmaktadır.

Daha önce değinildiği gibi bu çalışma modernizm bağlamında 2000 sonrası toplumsal yapının mimarlıkla etkileşimini irdelemeyi amaçlamıştır. Dolayısıyla tezde 2002, 2004, 2006, 2008, 2010 yıllarına ait sergi katalogları incelenmiştir.

Tez dört temel bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde konuya ilişkin genel bilgilere değinilmiş, çalışmanın amacı ve kapsamı dışında modernizm ve mimarlık kavramları incelenmiştir. Tarihsel perspektifle, Batı’da ve Türkiye’de modernizm ve mimarlık etkileşiminin irdelendiği bu bölümde konu toplumsal yapı ile ilişkilendirilmiştir.

Genel bilgiler bölümünde, ayrıca 2000 sonrası dönemde Türkiye’de modernizm ve mimarlık etkileşimini belirlediği düşünülen, toplumsal olgular belirlenmiş; bu olgular ekonomik, sosyo-kültürel, politik olgular başlıkları altında irdelenmiştir. Daha sonra ise temsiliyet aracı olarak mimarlık sergileri incelenmiş, dünyada ve Türkiye’de düzenlenen mimarlık sergilerine değinilmiştir. Bu bölümde çalışmanın örneklemleri olarak belirlenmiş Ulusal Mimarlık Sergileri daha detaylı incelenmiş, etkinliğin içeriği, tarihçesi, ödül programı başlıkları altında detaylandırılmıştır.

Tezin yapılan çalışmalar bölümünde ise öncelikle Ulusal Mimarlık Sergi katalogları incelenmiş, yapıyı görsel olarak tanımlayan; kütle formu ve cephe özellikleri bağlamında katalogdaki yapıları şekillendirdiği düşünülen mimari eğilimler tanımlanmıştır. Yapılar, bu mimari eğilimlere göre gruplanmıştır. Sonraki aşamada ise her katalog döneminde, ülkenin toplumsal yapısını şekillendiren olaylar ekonomik olgular, sosyo-kültürel olgular, politik olgular ve mimari-kent etkileşimi başlıkları altında sıralanmıştır. Bu veriler, dönemin mimari eğilimleri ile karşılaştırılarak modernizm bağlamında toplumsal yapının mimari formun oluşmasındaki etkisi değerlendirilmiştir.

Tezin bulgular bölümünde ise her bir katalog dönemine ait dönemsel genel bir değerlendirme yapılmıştır. Bu değerlendirmelerde Türkiye mimarlığının belirtilen dönemlerde modernizm bağlamında temsil ettiği şeyi, o dönemde nasıl bir mimari anlayışın egemen olduğu konularında saptama yapmaya olanak sağlayacak; çalışmanın

önceki bölümünde elde edilen tüm veriler; toplumsal yapı- mimari eğilimler etkileşimi bağlamında ve çalışmada irdelenen tüm dönemleri içerecek şekilde tablolaştırılmıştır.

Sonuç bölümünde ise elde edilen tüm veriler, saptamalar ve değerlendirmeler paralelinde 2000’li yıllarda Türkiye mimarlığını anlamak adına genel bir değerlendirmeye ve tartışmaya yer verilmiştir.

1.3.Modernizm Olgusu Üzerine

“Modernliğin kendisi derinden ve aslen sosyolojiktir”

Antony Giddens, 2012

Daha önceki bölümde de değinildiği gibi bu çalışma Türkiye mimarlığının 2000’li yıllarda neyi, nasıl temsil ettiği ile ilgilidir. Hiç kuşkusuz bu irdeleme gerçekleştirilirken öncelikle modernizm kavramından ve onun mimarlığa etkilerinden bahsetmek gerekmektedir. Bunun nedeni Osmanlı’nın son dönemlerinde başlayan ve Türkiye Cumhuriyeti kurulurken devam eden; toplumsal, sosyal ve ekonomik yapıyı şekillendiren tek etken olarak modernizmin kabul edilmiş olması ve yeni cumhuriyetin temelini buna göre inşa edilmiş olmasıdır. Üstelik bu eğilimin izlerinin günümüz mimarisini de şekillendirmekte olduğu dikkat çekmektedir. Şüphesiz bu durumda modernizmin dünyada ortaya çıkışından bu yana hala kabul gören ve etkisi yoğun olarak hissedilen bir düşünce biçimi olmasının etkisi büyüktür.

Bu bağlamda tezin bu bölümünde Türkiye Mimarlığına şekil veren en önemli etkenlerden biri olan modernizm kavramı tanımlanarak, sosyolojik ve kültürel boyutu, nasıl ve ne zaman ortaya çıktığı irdelenmiş; modernizm-mimarlık etkileşiminin Batı’da ve Türkiye’deki durumuna değinilmiştir.

1.3.1.Kavramsal Olarak Modernizm

Modernizm ortaya çıktığı 19. yy’in son çeyreğinden bu yana pek çok düşünür, sanatçı, sanat tarihçisi, mimar tarafından farklı bakış açıları ile farklı şekillerde tanımlanmıştır. Modern, modernizm ve modernite kavramlarının sahip oldukları kavramsal çeşitlilik çoğu zaman bir anlam karmaşası oluşmasına neden olmuştur.

Bu durum Türkiye'nin modernizm yolculuğu ile ilgili yapılan yorumları, değerlendirmeleri de etkilemiştir. Çalışmada da bu gibi karmaşaların yer almaması amacıyla öncelikle bu kavramlara değinilmiştir.

Dostoğlu (1995) modernus kelimesinin Latince Hristiyan döneminin pagan döneminden farklı ve yeni bir dönem olduğunu vurgulamak amacıyla kullanıldığına değinir. "Modern" kelimesi Latince "modus" tan (ölçü) ve "modo" dan (hemen, şimdi) gelmektedir (Yılmaz, 2006). Eyüce (2012) ise Sarıbay'ın (2004) yorumuna değinir; buna göre modernite, Hegel ile beraber ilk ve her şeyden önce zaman bilincinin şekillendirdiği bir kültürel durumu ifade eden kavramdır. Eyüce (2012) bu iki alıntıdan anlaşılacağı üzere modern olanın en basit tanımlama ile yeni ve güncel olan olduğunu belirtir. "modern" in "modernizm" den daha geçerli ve geniş bir anlamı olduğuna değinen Heynen ise, "Modern" i benzer bir ifade ile şimdiki zamana ait olan, yeni ve gelip geçici olarak tanımlamaktadır. Tanımlamanın zamanla avangardı belirleyen, devrimci, ilerici ve hatta radikal gibi farklı yan anlamlar kazandığını ve kazanabileceğini belirten Heynen'e göre tanımlamada kesin olan "modern" in daha çok belirsiz bir ebediyeti anlattığıdır (Heynen, 2011).

Modernliği gelenekten büyük kopuş olarak tanımlayan bir diğer düşünür Baudelaire'dir. Baudelaire'e göre (2004) yeni, şaşırtıcı, bireysel ve biricik olan "modernlik" yeniliğe mahkûmdur.

Modernizm; bir dönem, biçem, yapıt türü ya da bunların bir kombinasyonu olarak çeşitli biçimlerde tartışılmıştır. Habermas'a (1994) göre modernizm kelimesinin kökünü oluşturan modern sözcüğü, Latince 'tam şimdi' anlamına gelen 'modo' ve ondan türetilen 'modernus' sözcüğünden gelmektedir ve içeriği sürekli değişen, gerek antik çağla kendisi arasında bir ilişki kuran, gerekse kendini eskinin yeniye bir geçişi olarak görenlerin bilincini tanımlar ve modernliğin, geleneğin normalleştirici fonksiyonlarına karşı başkaldırdığını; modernliğin, normatif olan her şeye karşı isyan deneyimiyle yaşadığını belirtir (Lyotard vd., 1994).

Modern felsefenin babası kabul edilen Descartes modernizmin din ile ilişkisine değinir; O'na göre bilgi konusunda temel yetke 'ben', tanrıbilim konusunda ise temel yetke "tanrı" dır. Bu rasyonalist düşünce zamanla dinin sorgulanmasını ve kamusal yaşamdan uzaklaşmasını beraberinde getirmiştir. Bu durumun sanata yansması dinsel konuların yerini dünyevi konuların alması olarak görülmüştür. Touraine (2012) bu düşünceden hareketle modernliği, toplumun merkezindeki Tanrı'nın yerine bilimi koyarak dinsel

inançlara, ancak özel yaşam dahilinde yer bırakan bir akım olarak tanımlar. Modernizm düşüncesinin temelleri tam da bu düşüncelerin yaygınlaşmaya başladığı dönemde atılmıştır (Yılmaz, 2006).

Kahraman (2007) ise din, akıl, modernizm etkileşimine değinir ve modernizmin insanı özgürleştirici boyutunu ve toplumsal yapıya etkisini vurgular. O'na göre modernizm 16.yy'a kadar giden, aydınlanma dönemi düşünürlerinin geliştirdiği bir dünya görüşüdür ve insanların kendi iradelerinden başka her türlü aşkın otoriteyi reddederek, özgürlüklerinin önüne yine kendilerinin koydukları engelleri aşma kararlılığı ve kişisel özgürlükle bir arada yaşamının gereklerinin birbirlerini kısıtladığı değil, zenginleştirdiği bir toplum, daha doğrusu, bir dünya yaratma hayalidir. Bu düşünce iki güçlü kavramı ortaya çıkarır; pozitivism ve laiklik. Pozitivism; insanın ve insan aklının doğa üstündeki deneysel bilgiye dayalı egemenliğini vurgulamak ve pekiştirmek için kullanılır (kurumsal tasarım, denetim ve kısıtlamalar nedeniyle gerçekleştirilememiştir). Laiklik; insan nesnesini denetim altına alarak her türden anlayışı öteleme doğrultusunda etkinleştirilmiştir (Kahraman, 2007).

Yılmaz (2006) modernizmin din ve akıl ile etkileşimine ek olarak sosyolojik boyutuna değinir. O'na göre süreçler ve görüşler ne kadar farklılaşırsa farklılaşsın modern konusunda ortak payda akıl, burjuva sermayesi ve dünyevileşmedir. Burada burjuva olarak tanımlanan sınıf, kent ortamını oluşturanlardır. Bu anlamda modern sanat burjuva sanattır. Yani modern sanat modern toplumda yani burjuva toplumunda ortaya çıkmıştır. Benzer bir bakış açısıyla Tekeli (2007) modernliği kentle bağdaştırır. Modernliğin mekânı olan kentte, farklı meraklar ve farklı istekler üzerine kurulu bir toplum yeni düşüncelerin ve fikirlerin oluşmasına elverişli bir ortam hazırlamaktadır (Frisby, 2001).

Childs (2010) modern sanatı; Harold Rosenberg'in "yeninin geleneği" dediği şey olarak tanımlar. Deneyseldir, biçimsel olarak komplekstir, eliptiktir, içinde yaratma varsa (örn; mimarlık vb.) yeniden yaratmanın öğelerini barındırır ve sanatçıların gerçekçilikten, materyalizmden, geleneksel türlerden ve biçimlerden kurtulma düşüncelerini birleştirme eğilimindedir. Sonu ya da başlangıcı olup olmadığı tartışmalıdır. Ama süreli bir kavramdır ya da zaman dışı bir kavramdır. Foucault (2014)'un değindiği gibi modernizm bir çağdan daha çok bir davranış biçimidir/tutumdur. Burada anlatılmak istenen modernliğin gönüllü bir tercih, bir düşünme ve hissetme tarzı olduğudur. Başka bir ifade ile ise, modernizm zamanla bir dünya görüşü ve varoluş biçimi olmaktan çıkmış; bir ideolojiye dönüşmüştür. Modernizm aynı zamanda moderniteye dair kuramsal ve sanatsal fikirler için kullanılan sosyal bir terimdir (Heynen,2011).

Eyüce (2012) moderniteyi yeni bir “düşünsel çerçeve üretme biçimi” olarak tanımlar. O’na göre modern olma hali olarak ifade edilebilecek modernite, modernliğin belirlediği ve etkilediği yaşam ve örgütlenme biçimidir. Modernite modernizmin toplumsal yapıya yansımaları olarak tanımlanabilir. Başka bir deyişle modernite, modernizmin yaşam biçimine etkisidir. Heynen (2011) modernite’nin modern zamanların tipik özelliklerine ve bu özelliklerin birey tarafından deneyimlenme biçimine atıfta bulunduğunu belirtir; O’na göre modernite sürekli evrim ve dönüşüm içinde, geçmişten bugünden farklı olacak bir geleceğe yönelen bir yaşam tavrı anlamındadır.

Kısaca modern; yeni ve yakın zamana ait olan her şeyi betimlerken, modernite; sosyal, toplumsal, siyasi, dini ve ekonomik bir teori olma temelinde, bireysel bazda bir gelişme olarak ifade edilmektedir. Bu, insanın kendi öz bilincini, toplum yardımıyla yükseltmeyi hedefleyen bir girişimdir. İnsanlık tarihinde moderniteye geçişi belirleyen dört devrim; bilimsel, siyasi, kültürel, teknik, endüstriyel devrimdir (Gür, 2002).

Kahraman (2007) ise moderniteyi, nesnelliği meşrulaştırma düzlemi olarak tanımlar. O’na göre modernite özneyi her aşamada ortadan kaldırır.

Tanyeli’nin (2004) metropol kavramı ile bağdaştırarak ele aldığı modernite kavramı ise bozulana onaran bir değişim değildir. Dengelerin bir daha geri gelmemek üzere yok olduğu bir dünyaya aittir.

Heynen (2011)’e göre modernleşme terimi; temel özellikleri teknolojik ilerleme ve endüstrileşme, kentleşme ve nüfus patlamaları, giderek güçlenen ulus devletlerin ve bürokrasinin yükselişi kitle iletişim sistemlerinin muazzam büyümesi, demokratikleşme ve genişleyen (kapitalist) dünya pazarı olan toplumsal gelişim sürecini tanımlarken kullanılır.

Modernleşme; moderniteye has kavramların belli erkler ile bireyin bilincini ve toplum yapısını belirleyecek biçimde etkinleşmesidir. Modernleşmede belli bir erk söz konusudur. Aynı zamanda Harvey (2012) modernleşme için; eşitlik, özgürlük, insan zekâsına inanç ve evrensel akıl öğretilerinin zorunlu görüldüğünü belirtmektedir. Bu bağlamda modernleşme için, gücünü eşitlik ve özgürlük için kullanan, rasyonaliteyi ön plana alan bir erkin varlığı ön koşuldur.

Farklı bilim dallarında farklı bakış açılarıyla ele alınan kavramsal bir zenginliğe sahip “modernizm” kavramı tezde pozitivist, laik bir dünya görüşüne ait, zamansız, geleneği reddeden, evrensel, nesnel bir olgu olarak incelenmiştir. Modernite ise modernizmin yaşam biçimine etkisi, toplumsal yapıya yansımaları olarak; tezde değinilen

bir diğerk kavram olan modernleşme ise modernizmin ideolojiye dönüşmüş hali olarak irdelenmiştir. Modernleşmede özgürlüğü ve eşitliği önemseyen bir erk söz konusudur.

1.3.2. Sosyolojik ve Kültürel Bir Olgu olarak Modernizm

Bu tez Türkiye mimarlığını modernizm ekseninde irdelemeye niyetlenmiştir. Modernizm toplumun her alanında etkisini hissettiren bir kavramdır. Bu yönüyle modernizm sosyal bilimlerle ilintili olarak incelenmelidir. Bu nedenle modernizmin sosyolojik boyutu, başka bir deyişle toplumun yapısı, işleyişi, organizasyonu, değişimi ve işleyişi ile ilgili durumunun irdelenmesi gerekli görülmüştür.

Genellikle sosyolojiyi toplumların incelenmesi olarak gören yazarlar, açıkça ifade etmeseler de modernlikle ilişkilendirmiş toplumları ele almaktadırlar (Giddens, 2012). Örneğin Wagner (1994) “Modernliğin Sosyolojisi” adlı kitabında “Sosyoloji, modern toplumları anlama yönündeki sistematik bir girişim olmaktan başka nedir ki?” ifadesini kullanmıştır. Giddens (2012) bu tür toplumları kavramsallaştırırken kendi iç bütünlüğü olan, oldukça kesin biçimde sınırlandırılmış sistemlerle yani ulus devletlerle ilgilenildiğine değinir.

Giddens (2005) yalnızca iki yüz yıl gibi bir sürede, hızını azaltmaktan çok arttıran, sınırsız bir toplumsal değişim dizisinin ortaya çıktığına değinmektedir. Kökeni Batı Avrupa olan bu değişimlerin, etki alanı küreseldir. O’na göre bu köklü değişimin özü 18. ve 19. yüzyıl Avrupa’ sının iki büyük devrim olarak tanımladığı olaylarda yatmaktadır. Bunların ilki hem belirli bir olaylar dizisi hem de çağımızda siyasi dönüşümlerin simgesi olarak kabul edilen “1789 Fransız Devrimi”, diğeri ise teknik buluşlarla ortaya çıkan daha sonra geniş toplumsal ve ekonomik değişimlere zemin hazırlayan “Sanayi Devrimi” dir. Sanayi devrimi sonrası yaşanan bu değişimlerin tümü modernizmi ortaya çıkarmıştır. Modernizm ise toplumsal yapıyı değıştiren dönüştüren bir olgudur.

Modernizm aynı zamanda sosyolojik bir temele oturtulmuş kültürel bir olgudur. Ancak bu olgu Özer’in (2009) modernizm sonrası kültürel bütünlüklerini, sürekliliklerini, özgünlüklerini kaybetmiş bir insan topluluğu olarak tanımladığı yeni grubun kültürüdür. Williams (1993) kültürü belli bir zamanda belli bir teknolojik yapıda, insanların ‘yaşam biçimlerinin tümü’ olarak tanımlar. Bu bağlamda modernite, modernizm sonrası değışen toplumun yaşam biçimlerini tanımlamaktadır.

Migdal (2010) bu durumu “Modernleştirme hayatları dönüştüren amansız bir güçtür” ifadesiyle açıklar. O’na göre modernleşme projesi her zaman yoluna çıkanları yutmuş ya da özümlemeye çalışanları dışlamış değildir. Çoğu kez zengin bir çeşitlilik gösteren yollardan protesto ve direnişe, yeniden düzenleme ve uyarlamaya yol açmıştır. Modernleşme fiziki ve toplumsal alanı sarıp sarmalar. Aslında modernleşme projesinin amacı geçmişin aile, kabile ve din temelindeki bağlayıcı toplumsal bağlarından kurtulan insanların anlaşmaya dayalı yeni ilişkiler kurabileceği bir alan yaratmak ve bunu sürekli genişletmektir. Modernleşme projesi her alanda hissedilirken bazı insanları kendi geçmişlerinden ve bağlarından koparmıştır. Onlar da kendilerine özgü yeni bir toplumsal dünya yaratmak zorunda kalmışlardır. Buna bağlı olarak modernleşmenin niteliğini değiştirmişlerdir. Görünüşte bütünleştirici olan proje yavaş yavaş aşınmış, içeriden ve dışarıdan değişime uğramıştır.

Altman (1975), insan-çevre ilişkileri açısından kültür kavramını, çeşitli temel özelliklerine ayırarak tanımlamaya çalışmaktadır. Bunlardan ilki, kültürün inançlar ve algılamalar; değerler ve normlar; grup ya da toplum davranışları ve alışkanlıkları seti olduğuna dayanmaktadır. İkinci özellik, kültür sözcüğünün belirli bir grup tarafından ortak görüş olarak paylaşılan (Hristiyan dininin batı kültürlerinde ortak bir inanış olması gibi) biliş, hissediş ve davranışları belirlemek için kullanılmasıdır. Çok yavaş oluşan kültür değişimine rağmen eğitim ve sosyalizasyon süreci ile kültürün kendi kendini koruması görüşüne dayanan üçüncü özellik ise, ortak inanışlar, değerler ve davranış biçimlerinin bir nesilden ötekine aktarılmasıdır. Dördüncüsü ise, kültürün fiziksel çevrede belirmesi; konut; yerleşme ve tüm yapay çevrenin kültürel değerleri yansıtması olgusudur (Turgut, 1990).

Kültür kavramını tanımlamada kullanılan dördüncü özellik mimari ile ilişkilidir. Kültür mimari ile forma bürünür ve somut bir yapıya dönüşür. Modernizm ile kültürün sürekliliğinin kaybedildiği düşünüldüğünde modernizm ile geleneksel mimarinin sürekliliğinin kaybedildiği ancak modern mimarinin yeni toplumsal oluşumun kültürü olarak düşünülebileceği sonucu ortaya çıkmaktadır. Tez bu bakış açısıyla 2000’li yıllarda Türkiye Mimarlığını anlamaya çalışmakta Modernizmi ise bu çerçevede değerlendirmektedir.

1.3.3. Tarihsel Süreçte Modernizm

Modernizm tarihsel süreçte irdelendiğinde Batı’da ve Batı dışı toplumlarda farklı bir gelişim gösterdiği dikkat çekmektedir. Türkiye için de benzer bir durum söz konusudur.

Bozdoğan’ın (2002) değindiği gibi Batı modernizmi, ilk yıllarında Batı dışı ötekilerin (diğer toplumların) ancak ithal edebilecekleri benimseyebilecekleri ya da belki direnebilecekleri ama hiçbir zaman içeride yeniden üretemeyecekleri sadece Avrupa’ya ait bir kategori olduğunu varsaymıştır. Octavia Paz (1974) bu durumu “Modernite diğer uygarlıklarda bir eşine rastlanmayan, tamamen Batı’ya ait bir kavramdır” sözleriyle açıklar (Heynen, 2011).

Bozdoğan (2002)’in belirttiği gibi bu imaj sonraları değişse de Batı dışı ülkelerde modernizmin tamamen Batı ile paralel bir seyir izlediği gözlemlenemez. Türkiye’de de ülkenin kendine has koşullarının ve modernizmin ortaya çıkış şeklinin modernizm algısını, özümsemesini ve uygulanmasını farklılaştırdığı izlenmektedir. Bu nedenle tez kapsamında modernizmin tarihsel süreçte gelişimi Batı’da Modernizm ve Türkiye’de Modernizm olmak üzere iki başlık altında irdelenmiştir.

1.3.3.1. Batı’da Modernizm

“Modern” kelime olarak Hristiyanlığın ortaya çıktığı dönemden bu yana kullanılan bir kavramdır. Daha önce de değinildiği gibi Hristiyanlığın din olarak benimsenmeye başladığı dönemle eski (pagan) dönemi ayırmak amaçlı ilk defa 5. yy’da ortaya çıkmıştır. Habermas’a göre modernlik düşüncesi o tarihten itibaren hep vardır. Bu nedenle “modernlik” düşüncesini Rönesans ya da Aydınlanma dönemi ile sınırlı tutmak tarihsel bir eksikliklerdir (Yılmaz, 2005). Ancak modern (çağdaş) düşünüş ve davranış biçimi olarak tanımlanmış olan “Modernizm”in kavram olarak ne zaman ortaya çıktığı konusunda her tarihçinin farklı bir görüşe sahip olduğu bilinmektedir. Bazı tarihçiler modern zamanların 15. yüzyıldaki Hümanizma (Kortan, 1991) ile, bazıları Rönesans ile, bazıları da 18. yüzyıldaki Endüstri Devrimini izleyen yıllarda başladığını kabul etmektedirler.

Düşünce olarak 5.yy’da ortaya çıkan modern kavramı ancak 17. yy’da Decartes ile birlikte felsefi bir kimlik kazanmış, 18. yy’da ise dinden köklü bir kopuşla somut olarak her alanda hissedilmeye başlanmış, yaşam biçimlerini etkilemeye başlamıştır. Bu anlamda

modernizmin 18.yy'da ki Sanayi Devrimini izleyen yıllarda başladığını kabul eden yaklaşımın çalışmanın bu bölümüne yön verdiği söylenebilir.

Bu dönemde Batı toplumu toplumsal yapıya eleştirel bir gözle bakmaya başlamış, yeni bir düzen oluşturma çabası içine girmiştir. Bu anlamda Greenberg'in değindiği gibi Batı uygarlığının dönüp kendi temellerini sorgulayan ilk uygarlık olmasa bile, bu işi en ileri noktalara götürmüş bir uygarlık olduğunu söylemek yerinde olacaktır (Batur, 1997).

Bu dönemde Avrupa'nın her köşesinde kiliseye karşı bir mücadele başlatılmış, bu mücadelenin sonucunda gerek Avrupa'da gerekse Doğu'da imparatorluklar parçalanmaya ve burjuvazinin önderliğinde ulus devletler kurulmaya başlanmıştır. Yaşanan bu süreçte yol gösterici olarak kabul edilebilecek ortak düşünce akıl, burjuva sermayesi ve dünyevileşmedir (Yılmaz, 2006).

Tüm bu gelişmeler bilimsel çalışmaları yoğunlaştırmıştır. Din etkisinden soyutlanan bilim alanında çalışmalar derinleştirilmiş, teknolojik alanda pek çok gelişme ve sonucunda endüstri devrimi yaşanmıştır. Birol'un (2013) değindiği gibi 1765 yılında James Watt tarafından bulunan buharlı makinelerin kullanımı, endüstrileşme sürecini başlatmıştır. Bu süreçte amaç üretimde karı ve hızı arttırmaktır. Bu bağlamda 1830'dan sonra hızla artan demiryolu ağı geçtikleri yerleri yeni endüstri bölgelerine dönüştürmüştür. Endüstriyel eylemlerin bu şekilde belirli yerlerde toplanması sonucu hızla yeni kentler kurulmaya başlanmıştır. Bunun sonucunda bu kentlere doğru yoğun bir nüfus akımı yaşanmaya başlamıştır. Diğer yandan, tarımda makinelerin kullanılması, verimin artması ve bu alanda giderek daha az iş gücüne gereksinim duyulması, kırsal alandan kentlere doğru göçün hızlı ve yoğun bir sürece girmesine neden olur (Benevolo, 1971). Bu göç kentte ve dolayısıyla mimaride yeni bir yapılanmayı gerektirir.

Birol (2013) üretimde makineleşmenin, beraberinde her alanda değişimi getirdiğine değinir. En büyük değişim ekonomik alanda hissedilmiştir. Seri üretim ve standartlaşma Avrupa'daki üretim sistemini büyük ölçüde değiştirmiştir. Kısıtlamalar ortadan kalkmış, arz- talep ilişkisine bağlı bir sistem oluşmaya başlamıştır. Kapitalizmin ilk dönemi olarak tanımlanabilecek bu dönemde gücünü sahip olduğu soydan değil, maddi güçten alan yeni bir burjuva sınıfı oluşmaya başlamıştır. (Pilehvarian, 1993). Din toplumsal yaşam üzerindeki etkisini yitirmiştir. Bu gelişmeler modernizmin insana dair her alanda kendini göstermesine neden olmuştur.

Tekeli (2007) Avrupa'da ortaya çıkan modernleşme kavramının 4 boyutu olduğundan bahsetmektedir; ilki ekonomik boyuttur ki kapitalist ilişkiler içinde inorganik

enerjiye dayalı üretim yapan sanayileşmiş toplumu ifade eder, ikincisi bilgi boyutudur ki nesnel bir toplumun kurulabileceği inancını içerir. Böyle bir toplumda dil saydam; değerler ise evrenseldir. Üçüncüsü gelenekselden kopuk birey boyutudur ki kendi akli ile kendini yönetebilen, yer değiştirebilen, eğitilmiş kamu yaşamına yurttaşlık sorumluluğu içinde katılabilen kişileri temsil etmektedir. Dördüncü boyutu ise kurumsal yapı boyutudur ki yeni örgütlenme, ulus-devlet ve demokratiklik kavramlarını temel alan bir kurumsal yapıyı ifade etmektedir.

Modernizmin geçirdiği tarihsel süreç ve bu bağlamda Tekeli'nin bahsettiği modernleşmenin 4 boyutu modernleşmenin güçlü bir alt yapı üzerine geliştirilebilecek, toplumun uzun bir süreç sonucunda hazır olabileceği, kanıksayabileceği bir olgu olduğunu gösterir.

1.3.3.2. Türkiye'de Modernizm

Türkiye tarihinde modernleşme fikrinin tamamen cumhuriyetle ortaya çıkmış bir düşünce olduğunu söylemek tutarlı bir yaklaşım olmayacaktır. Aslında modernleşme düşüncesi Osmanlı'nın son döneminde ortaya çıkan batıcılık yaklaşımıyla kendini hissettirmiştir. Mardin'in (1991) Osmanlı İmparatorluğu'ndan başlayıp Cumhuriyet Türkiye'sinde yeni boyutlar kazanan, Batı Avrupa'nın toplumsal ve fikrinsel bileşimini erişilmesi gereken bir hedef olarak gören yaklaşım olarak tanımladığı batıcılık, Osmanlı'nın geç döneminde etkili olmaya başlamıştır.

Batı ülkeye en yalıtkan ve yüzeysel hali ile yerleşmiş olsa da bu ortamda yetişen kuşak ülkenin kurtuluş mücadelesini başlatmış, sonucunda da cumhuriyeti ilan etmiştir. Atatürk de şüphesiz bu ortamda yetişmiş ancak evrensel uygarlığa ve bilim yoluyla ilerlemeye duyduğu hayranlıkla Osmanlı ideolojisinden ayrılmıştır (Kasaba, 2011). Aynı şekilde halkın da bu ideolojinin ürünü olduğu söylenebilir. Buna rağmen Mustafa Kemal ve arkadaşları yaptıkları devrimler ışığında hep Osmanlı tarihi ile yeni Cumhuriyetin tarihini sert bir setle ayırma düşüncesinde olmuşlardır. Oysa Kasaba'nın (2011) değindiği gibi Türkiye aslında Osmanlı bağlamının bir ürünüdür.

Benzer bir ifade ile Bozdoğan (2011) da Türk kültür, sanat ve mimarisindeki modernliğin salt cumhuriyetin eseri olduğu ve imparatorluk geçmişinden kökten ve ilerici bir kopuşu temsil ettiği yönünde genel bir varsayım olduğuna, oysa bu iki dönem arasında tam anlamıyla bir kopuş söz konusu olmadığına değinir. O'na göre bahsi geçen varsayım

“modernlik”(tarihsel bir sinai ve kentsel dönüşüm süreci ve bireylerin bu sürece dair özgül deneyimleri) ile “modernizm” in (20.yy‘ın belirli bir sanatsal ve mimari anlatımı) çoğu kez karıştırılmasından kaynaklanmaktadır. Özetle katı şekilci liderlik ve Osmanlı ideolojisi ile yetişmiş, açılmacı halk 20.yy Türkiye tarihini şekillendirmiştir.

Migdal (2010) modernleşme projesinin hem olgu hem de kurgu yönü olan bir konu olduğuna değinir. Dayandığı olgular toplumun nasıl örgütlenebileceği hakkında hemfikir olan liderlerin elindeki muazzam kültürel ve siyasi güçte yatar. Türkiye’de de liderler eski imparatorluğun kalıntılarından bir ulus yaratmak için bu gücü yani modernleşmenin silindirini kullanmıştır. Kurgu yönü ise bu iktidarın sınırsız olduğu efsanesidir. Oysa olayın belki de en önemli elemanı modernleştirilmek istenen halktır. Ve göz ardı edilmiştir.

Bozdoğan (2002) modernizmin kabul gördüğü koşulları ve Türkiye’nin durumunu Scoot’ın (1998) tanımıyla açıklar;

“James C.Scoot yüksek modernizmi 20. yy’ın en hayalperest son aşamada ise en yıkıcı ideolojisi olarak tanımlar. Scoot’a göre yüksek modernizm anlayışının kabul görmesi için iki şart vardır. Bunlardan ilki devlet iktidarının yaşanan savaşlar ve ekonomik sıkıntılar gibi nedenlerle krize girmesi ve bir devletin engellerle karşılaşmadan proje ve plan yapma kapasitesinin büyük ölçüde arttığı koşullar, mesela iktidarın devrimle ele geçirilmesi ve sömürge yönetimleri sayılabilir. Şüphesiz Türkiye’de bu koşulların her ikisi de bulunmaktaydı(savaştan yeni çıkmıştı, ekonomik bunalım vardı). Yeni ulusun inşası söz konusu idi, CHP tek partiydi ve her alanda modernleşme ve medeniyet projesini benimsemiş bir rejim vardı” (Bozdoğan, 2002).

Bu nedenle cumhuriyet ilanından sonra Türkiye için belki de modernizm bir gereklilik haline gelmişti. Bozdoğan’ın (2002) değindiği gibi modern hareketin ideolojik olarak en cazip yanı ideolojiyi aşma iddiası olarak görülmekteydi. Bu dönemde sadece Türkiye’de Kemalizm değil, Weimar Almanya’sındaki sosyalizm, devrim sonrası Rusya’sı ve İtalya’daki faşizm, Filistin mandasındaki Siyonizm gibi pek çok yeni rejim ve farklı siyasi sistem modern hareketin ilerici söylemini benimsemiştir. Zamanla dünyada modernizm siyasal bir proje haline gelmiştir. Bu yüksek modernist bakış açısı 21. yy ‘ın da tarihini, kültürünü ve mimari dokusunu büyük ölçüde şekillendirmiştir.

Batı’da modernizm makine çağının gereği olarak ortaya çıkmıştır. Bu nedenle Batı’ya ait bir kavramdır. Daha önce belirtildiği gibi Batı dışı ülkelerde yeniden üretilmeyecek bir olgudur. Oysa modernizmin Batı dışı ülkelerde sınırlı, asla gelişemez, taklit edilir imajı sonraları değişmiştir. Çünkü bu ülkelerin kendine has bir modernliği vardır. Bu ülkelerde modernizmin baş aktörü siyaset ve iktidardır. İllaki sanayileşmiş Batı’nın çizdiği yolu izlemek zorunda olmayan bu ülkelerde melezliğine ve karmaşıklığına

dikkat çeken yepyeni kültürel çalışmalar ortaya çıkmıştır. Türkiye cumhuriyeti için de modernizm böyle bir yapıda oluşmuş ve gelişmiştir (Bozdoğan, 2011).

Modernizmin Batı'da yayılmaya başladığı dönemde Türkiye savaştan yeni çıkmıştır ve güçsüzdür. 1930'larda modernizm Avrupa'da ve ABD'de uluslararası bir üslupken, Türkiye'nin milli üslubu olmuştur. Ancak ne seri üretim, ne fabrikasyon, ne yeni malzemeler erken cumhuriyette bulunmamaktadır. Düz çatı gibi bazı estetik yapılar iklimsel özelliklere uymamaktadır. Bu nedenle melez binalar yapılmıştır (yeni form-eski malzeme). Habermas'ın (1994) belirttiği gibi toplumsal modernizm gelmeden estetik modernizm ithal edilmiştir. Çünkü modernizm devrimci ya da reformist ideolojilere uygundur. Yeni bir hayat tarzını ifade etmektedir (Kasaba, 2011). Şüphesiz yeni cumhuriyetin de bu yeni yaşam tarzına çok ihtiyacı vardır.

Modernleşmenin güçlü araçları yani teknoloji ve rasyonel örgütlenme, ulusları güçlendirmek üzere işler hale getirilmiştir. Yeni Türkiye Cumhuriyetinde de bu durum değişmemiş, cumhuriyetin liderleri modernizmin pozitivizmini, bilimini, ilerlemesini ithal edip liberal felsefesinden ve sosyal boyutundan uzak durmaya çalışmışlardır. Milliyetçilik düşüncesi modernleşmeyi desteklemiş, modernizm ile milliyetçilik birbirini destekleyen iki yapı haline gelmiştir.

Ankara böyle bir bakış açısıyla başkent ilan edilmiş ve imarına başlanmıştır. Cumhuriyet Ankara'sı modernizmin ulus inşası ve devlet iktidarı ile kurduğu ilişkinin somut bir örneğidir. Ancak Ankara tüm bu ideolojik güce rağmen modern planlamacıların umduğu görüntüye hiçbir zaman kavuşamamıştır. Önce yeni bulvarlar derinlik hissi verse de dikkatli bakılınca sahte bir cephe olduğu anlaşılmış, yeni bulvarların ötesinde yürümesi zor dar sokaklarda modernleşme projesinin dışında kalmıştır (Migdal, 2010). Oysa bu dar sokaklarda söyleyecekleri olan insanlar yaşamaktadır ve aslında modernleşme projesini şekillendirecek güce onlar sahiptir. Ancak savaş sonrası halk bu gücü kullanamamış, modernleşme projesine eşlik edememiştir.

Türkiye'de modernizm böyle bir ortamda yayılmaya çalışılmıştır. Önemli gelişmeler sağlanmasına rağmen çoğu zaman sonuçları istenildiği gibi olmamıştır. Kasaba (2011) bu durumun nedenini Türkiye'nin biri kurumsal biri de halk düzeyinde olmak üzere iki bacaklı bir modernleşme programı izlemesi ve bu iki unsurun sürekli çatışma içinde olmasına bağlamıştır. O'na göre tarihin büyük bir bölümünde ülkenin kurumsal modernleşmesine hakim olan bürokratik ve askeri seçkinler, Türklerin Avrupa tarihinden türetilerek katı bir biçimde tanımlanmış bir idealler kümesini türdeş bir biçimde kabul

etmedikleri sürece modern olunamayacağını iddia etmişlerdir. Askeri ve bürokratik seçkinler yeni kurumlar yaratarak Türkiye halkını kendi zihinlerindeki millet modeline uydurmak için ellerinden geleni de yapmışlardır. Bu arada Türkiye, kapitalist ilişkilerin, sanayileşmenin, kentleşmenin ve bireyleşmenin artması kadar, ulus devletlerin oluşumu ve medeni insani iktisadi hak kavramları ile de nitelenen ve dünya tarihini şekillendiren modernleşme süreçlerinin etkisinde kalmaktadır. Bütün bunlar insanların hayatlarını değiştirmekte ve seçkinlerin zihnindeki modernlik projesinden son derece farklı çeşit çeşit yeni gruplar ve yaşama biçimleri yaratmaktadır (Kasaba, 2011).

Türkiye’de 1950 sonrası modernizmin gerçek bir güç olarak kabul gördüğü görülür. Bu dönemde ekonomi modernleşmiş, göç başlamıştır. Hem gerçek tarihsel koşullarla hem de gerçek sorunlarla bu dönemde karşılaşmıştır. Mimarinin de devlet gözündeki ideolojik yükünü bu dönemde kaybetmeye başladığı söylenebilir (Bozdoğan, 2002).

Aslında 1960 sonrası bolluk/refah toplumu yaratma düşüncesi, siyaset ve toplum düzeyinde bambaşka ilişkiler ve kimlikler oluşturmuştur. Modernizm farklı bir boyut kazanmaya başlamıştır. Bazı düşünürler bu nedenle post modern sürecin 1960 sonrasında başladığını kabul eder. 1980 darbesi ve sonraki Özal dönemi Türkiye’nin daha önceki yıllarında görülmeyen dönüşümlerin yaşanmaya başladığı bir dönem olarak dikkat çeker (Kahraman, 2007). Bu dönüşümlerin en önemlisi siyasal yapıda gözlemlenmiştir. Farklı politik akımlar 80 sonrasında yüzlerini devlete muhalefetten birbirlerine çevirmişlerdir ve aralarındaki ideolojik duvarları yıkarak, birbirlerinin varlığını kabul ettikleri yönünde işaretler vermeye başlamışlardır (Göle, 2010). Bu gelişim siyasal ideolojilerin birbiri ile etkileşim içine girmelerine sebep olmuştur. İslami hareketler böyle bir ortamda yaygınlaşmaya başlamıştır.

Bu dönem sonrası teknolojik alanda yaşanan gelişmeler de önemli sonuçlar doğurmuştur. Teknolojide yapılan ve her şeyin daha hızlanmasına yol açan yenilikler, sadece istediğimiz değil, istemediğimiz değişimleri de hızlandırmış, ve bunların iç içe geçmesiyle değişim sürekli problem yaratma sürecine dönüşmüştür (Mahçupyan, 2000). Dünyayı sarsan iktisadi ve siyasi değişim Türkiye’yi de böyle bir noktada yakalamış ve yaklaşık yüz yıl sonra toplum ikinci kez bir adaptasyon krizi ile karşı karşıya kalmıştır.

Kahraman (2007) modernite akılcılık ve önlem mantığına dayanır tespitiyle Türkiye modernleşmesini sekteye uğratan önemli konulardan birine değinmiştir. Burada önlem olarak bahsettiği rastlantıya karşı alınan önlemdir. Oysa Türkiye’de modernleşme rastlantılar karşısında her zaman güç kaybetmiştir.

1980 sonrasında siyaset sahnesinde siyasal İslam fikrinin yer almaya başlaması ve süregelen yıllarda giderek güç kazanması Türkiye modernleşmesini etkileyen bir diğer önemli unsur olarak dikkat çeker. 90'lı yılların sonunda gücü iyice artan siyasal İslam AKP'nin iktidara gelişiyle Türkiye modernleşmesi de dahil her konuda etkin bir güce sahip olmuştur. Bu etkiyi Kahraman (2007) şu sözleriyle açıklar;

“AKP'nin iktidarı gelmesi Türkiye'nin o güne dek sürdürdüğü modernleşme pratiğinin sınanması için son derece önemli bir veri sağlamıştır. Yukarıdan inme bir yöntemle hazırlanmış olan Türk modernleşmesi öncelikle kültürel bir modele yaslanmış ve pasif modern denilebilecek bir muhakemeyi yansıtmıştı. Türkiye sosyal- kültürel alanda yapacağı bazı dönüşümlerle kusursuz bir modernleşme sağlayacağına 1889'dan başlayarak ciddi biçimde inanmıştı ve kabul etmek gerekir ki bu yönde büyük gelişmelerde sağlamıştı. 1991, 1995, 1999 yıllarında öncülerini ortaya çıkan laiklik – dinsellik zıtlaşması etrafında kurgulanan siyasal İslamcı kurgular modernitenin çok ciddi sarsıntı geçirmesine neden olmuştur. Modernite ciddi bir muhalefetle ve özgüven eksikliği ile karşı karşıya gelmiştir” (Kahraman, 2007).

Ancak AKP'nin iktidara gelişi, tamamen modernleşmeye bir tepki olarak görmek, doğru bir yaklaşım olmayacaktır. Çünkü İslamcı hareketler birçok ülkede modernleşme sürecinin sonunda ortaya çıkmıştır. Öyle ki modernleşme sürecine bağlı olarak, sosyal akışkanlığı ifade ettikleri ölçüde, bir anlamda modernleşmenin ürünü olarak ortaya çıkmıştır. Batı'da modernizm var olan toplumsal ilişkiler üzerine kurulmuşken, Türkiye'de var olan düzen yok sayılmıştır. İslamcı hareketler bu boşluğu vurgu yaparak muhafazakâr değerlerle güç kazanmıştır (Göle, 2004).

Kasaba (2011) geçtiğimiz yüzyılda Türkiye'de modernleşmenin; devlet kontrolünü elinde tutan sivil ve askeri seçkinlerin devlet gücü ile toplumsal güçlerin farklı yönleri savurduğu ikili bir yapıya sahip olduğunu belirtir. O'na göre modernleşmenin yönünü ve hızını belirleyen bu ikili yapı birbirinden kopuk iki süreci içeren bir değişimdir. Oysa dönemin büyük çoğunluğu çok partili demokrasi altında geçmiştir. Ancak Türkiye'de süreç hiçbir zaman çizgisel ve tek yönlü olmamıştır. 1960, 1971 ve 1980 darbelerinden sonra darbe karşıtı partiler iktidara gelmiş, liberalleşme dönemlerini ise hep radikal dönüşler ve gerileme izlemiştir.

Türkiye'de demokratikleşme bir anlamda özgürleşme bir yerden sonra yerini antidemokratik, baskıcı tutumlara bırakmaktadır. Bu değişken durumun toplumsal güçlerin devlet erkiyle tam anlamıyla uyum sağlayamamasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Kasaba (2011) devlet erkiyle toplumsal güçlerin bir dereceye kadar uyduğu iki dönemden söz eder; DP'nin ikinci yarısı ve AKP dönemi. Bu açıdan irdelendiğinde de 2000'li yıllar Türkiye modernleşmesinde önemli bir döneme işaret eder.

Türkiye’de modernizmi olumlu ya da olumsuz olarak etkileyen tüm bu etkenlere rağmen Kasaba (2011)’in de belirttiği gibi Türkiye’de modernleşmenin tamamen başarısız olduğu söylenemez. Aksine bulunduğu şartlar içerisinde çıkararak bugün Türkiye görece güçlü bir ekonomi konumuna gelmiştir. Pamuk (2011)’un bahsettiği gibi Türkiye gibi bir ülkenin performansını mutlak terimlerle değil, benzer başka vakalara kıyasla ve farklı kurumsal koşullar altında nasıl olurdu sorusu üzerine düşünerek değerlendirmek daha aydınlatıcı olacaktır.

1.3.4. Bölüm Değerlendirmesi

Modernizm pozitivist, laik bir dünya görüşüne ait, zamansız, geleneği reddeden, evrensel, nesnel bir olgudur. Aynı zamanda bu olgunun etkilerinin hissedildiği akımı ifade etmektedir. Bu çalışmada modernite, modernizmin yaşam biçimine etkisi, toplumsal yapıya yansımaları, modernleşme ise modernizmin bir erk tarafından ideolojiye dönüşmüş hali olarak tanımlanmıştır.

Tezin bu bölümünde kavramsal tanımlar netleştirilirken modernizmin sosyolojik ve kültürel boyutuna da değinilmiştir. Sosyoloji modern toplumları inceleyen bir bilim dalıdır. Bu özelliği ile modernizm ile ilişkilendirilmektedir. Toplumlar arasında meydana gelen dönüşüm, değişim ve gelişimler sosyolojinin konusunu oluşturmaktadır. Modernizm ise toplumları değiştirmiş ve dönüştürmüş en önemli olgu olarak tanımlanmaktadır.

Modernizm kendinden önceki kültürlerin bütünlüğünü, sürekliliğini, özgünlüğünü reddetse de yeni dünya görüşünü savunanların oluşturduğu kültürel bir olgudur. Kültür mimari ile forma bürünür ve somut bir yapıya dönüşür. Bu bağlamda modernizm ile başlayan dönüşüm ve değişimin en belirgin olarak izlendiği alan mimaridir.

Modern kavramı düşünce olarak 5.yy’da ortaya çıkmasına rağmen, 17. yy’da felsefi bir kimlik kazanmış, 18. yy’da ise dinden köklü bir kopuşla somut olarak her alanda hissedilmeye başlanmıştır. Beraberinde pozitivismi, laik bir dünya görüşünü, geleneğin reddedilişini ve evrenselliği getirmiş bir düşünce sistemidir.

19. yüzyılda endüstri devrimi ile başlayan gelişmeler, Batı’da çağın gerek ve koşullarına uygun yerel ve kültürel verilerden uzak rasyonel bir mimari anlayışın oluşmasını sağlamıştır. Batı’da modernizm kendi özgün koşullarında belli bir süreç sonucu oluşmuştur. Bu anlamda modernizmin Batı’daki özgün anlamının Türkiye için geçerli olduğu söylenemez.

Buna rağmen Osmanlı'nın son dönemlerinde başlayan ve Türkiye Cumhuriyeti kurulurken devam eden; toplumsal, sosyal ve ekonomik yapıyı şekillendiren tek etken olarak modernizm kabul edilmiş, yeni cumhuriyetin temeli buna göre inşa edilmiştir. İlk benimsenmeye başlandığı yıllardan itibaren modernizm, Avrupa'yı modern kılan herşeyi kucaklayıp içselleştirmek olarak görülmüştür.

Türk modernleşmesi devlet otoritesi ile oluşturulmuş ve halka kabul ettirilmeye çalışılmıştır. Sosyo-kültürel ortamda yapılacak dönüşümlerle modernizmin sağlanacağı düşünülmüş, halka dayatılan estetik ve kültürel bir baskı biçimi olarak ele alınmıştır. Ancak halk tarafından da her zaman arzulanan, ulaşılmak istenen bir olgu olarak da kabul görmüştür.

1950'ler ve sonrası modernleşmenin gerçek bir güç olarak görüldüğü ve kabul edildiği bir döneme işaret eder. Modernleşme hem iktisadi, hem siyasal hem de toplumsal hayatı yönlendirmiş, sorunlarıyla ve sonuçlarıyla bu dönemde karşılaşılmaya başlanmıştır. 1960 ise modernizme yönelik beklentilerin arttığı bir dönemdir. Toplumda özgürlük, bolluk, sosyal olarak doyuma ulaşma gibi düşünceler yeni ilişkiler ve kimlikler oluşturmuştur. Modernizm farklı bir boyut kazanmaya başlamıştır. Bu dönem 1980 post modernizmin öncül gelişmelerinin yaşandığı bir dönem olarak tanımlanabilir.

1980 sonrasında ortaya çıkan, giderek güçlenerek 2000'lerde ülkedeki en güçlü ideoloji konumuna gelen muhafazakâr İslamcı söylemler ile modernizm daha önce hiç olmadığı bir yöne kaymıştır. Modernleşmenin sınırdığı bu süreç, Türkiye'de modernleşmenin bizzat kendisinin şartlarını oluşturduğu bir döneme işaret etmektedir.

Bu bağlamda Türk modernleşmesi her zaman sorunlu, muğlak bir yapıya sahip olmasına rağmen tam olarak başarılı ya da başarısız olarak tanımlanamaz.. Bu nedenle tez kapsamında irdelenen, açıklanmaya çalışılan modernizm ve mimarlık etkileşimi yapılar üzerinden başarılı/başarısız tanımlamasıyla değil; modernizmin neresinde olduğu bağlamında değerlendirilecektir.

1.4. Modernizm ve Mimarlık Etkileşimi Üzerine

“İnsan kendini yeni baştan inşa edebilmek için sürekli yıkmak zorundadır”

Theo van Doesburg, 1918.

Modern mimarlığın temelini Aydınlanma Dönemi ile ortaya çıkan pozitif düşüncenin ve teknik gelişmelerin başlangıcı olan 18. yüzyıl ortalarına dayandığı ve

modern mimarlığın Endüstri Devriminin içerdiği teknik, sosyal ve kültürel değişimlerle birlikte ortaya çıktığı pek çok tarihçinin ortak görüşüdür (Biol, 2013).

Modernizm düşüncesi kendini ekonomik ve politik alanda göstermiş, düşünsel bir kavram olmanın ötesinde hayatı etkileyen bir kavram haline gelmiştir. Bu nedenle modernizm hem düşünsel hem fiziksel olarak mimari ortamda hissedilmeye başlanmıştır. Daha net bir ifade ile modernizmin mimari ile forma büründüğünü söylemek yerinde olacaktır. Özorhon (2008)'in belirttiği gibi modern düşünce, modern mimariyi ve onun özgün mekânlarını doğurmuştur.

Childs (2010) modernitenin ortaya çıkışı ile başlayan dönemi Marshall Bermen'in üç evreye böldüğünden bahseder; 1500-1800 (insanların modern yaşamı betimlemek üzere bir söz dağarcığı buldukları dönem), 1800'ler (19.yüzyıldaki Amerikan ve tüm Avrupa'da büyük kargaşaların ardından gelen Fransız devrimleri) ve 1900'ler (bu tarihte hemen hemen tüm dünya modernizasyon sürecine girmiştir). Childs'ın belirttiği bu sınıflandırmada 1900'ler hayatın her alanında olduğu gibi mimaride de modernizm düşüncesinin olduğu, modern mimari kavramının ortaya çıktığı ve sonrasında yapılar bazında bu kavramın somutlaştığı süreçtir.

Özetle yeni gereksinimler yeni yapı türlerinin; yeni malzemeler ise yeni yapı biçimlerinin oluşumunu gerektirmiştir. Giedion'ın (1967) zamanla ilişkilendirdiği yeni bir mekân kavramı da ortaya çıkmıştır; bu yeni mekân eş zamanlılığa (bir nesnenin aynı anda farklı görüş açılarından tanımlanması) yani nesnelerin hareketliliğine vurgu yapmaktadır. Giedion dinamizm, saydamlık, çok yüzlülük dışında eşzamanlığı da modern mimarinin tipik özelliklerinden biri olarak tanımlar (Heynen, 2011). Bu yeni bir mekân kavramı ile mekânlar arası ilişki, süreklilik gibi unsurlar yapının tasarlanmasında etkili olmaya başlamıştır. Modern mimari tüm bu gereklilikler sonucu oluşmuş bir tasarım düşüncesidir.

1.4.1. Batı Mimarlığı ve Modernizm Etkileşimi; Modern Mimari

Modernizm fikrinin ortaya çıkışı ile mimaride modernizm fikrinin oluşması eş zamanlı olmamıştır. 'Modern' kelimesi bir kavram olarak irdelendiğinde kökünün Hristiyanlığın ortaya çıkışına kadar uzandığı daha önce belirtilmiştir. Ancak mimarlığın modernizm bağlamında tartışılmaya başlandığı dönemin "Aydınlanma Dönemi" olduğu kabul edilmektedir.

Pek çok araştırmacı dinsel konuların yerini dünyevi konuların almaya başladığı 17. yy aydınlanma döneminin modernizmin felsefi temellerinin yerleştiği; akıl ve bireyi merkeze alan Rönesans ile ise modern çağın başladığı konusunda hem fikirdir. Çünkü Rönesans sanata bakış açısının değiştiği bir dönem olmasının yanı sıra, perspektifin bulunduğu dönemdir. Hardenne (1994) perspektifin bulunması ile mekânı algılayabilme ve kavrayabilme gücünün değiştiğini, böylece klasik ve modern mekân üzerine düşünsel temellerin atıldığını belirtir. Mekân kavramı da bu bakış açısıyla yeni bir boyut kazanmış, modern mimariye yönelik ilk düşünceler oluşmaya başlamıştır.

5.yy'da düşünce olarak temelleri atılmış olan, Aydınlanma Dönemi olarak tanımlanan dönemde 1789 Fransız Devrimi ile siyasi, Endüstri Devrimi ile de ekonomik olarak tanımlanan modernlik, bireyi ve özgürlüğü öne çıkarırken hem geçmişin kökten bir eleştirisini yapmakta, hem de değişime ve geleceğin değerlerine kesin bir bağlılığı ifade etmektedir (Özorhon, 2008). Bu anlamda modernizmle daha önceki dönemlerden farklı bir dönem başlar. Çünkü bu dönemde aklın üstünlüğü ve eleştirel bakış açısı söz konusudur.

Serbest piyasanın gelişiminin bir sonucu olarak bu dönemde eski zanaatçı ilişkileri değişmeye, yeni kapitalist ticari ilişkiler gereği kapitalist kurumlar sanat alanında oluşmaya başlamıştır. Bu kurumlar sanatın bağımsız bir alan olarak şekillenmesini sağlamıştır. Kısacası sanat kapitalizmle birlikte apayrı bir ticaret sektörü haline gelmeye başlamıştır (Yılmaz, 2006).

Roth'un (2000) değindiği gibi bu dönemde rasyonel düşüncenin gelişmesi, dini pratik ile toplumsal vicdan, dini yaşam ile sivil yaşam arasındaki bağların zayıflamasına ve dini otoritenin sivil yaşam üzerindeki etkilerinin azalmasına yol açmıştır (Biol, 2013). Bu durum toplumsal yapıyı etkileyen bir diğer faktördür.

Modernizasyon sürecinin başladığı Sanayi Devrimi'ne kadar Avrupa'da mimari, statü göstergesi olarak kullanılmış, arsa sahiplerinin köylülerin üzerinde etki yaratabilmek için kullandıkları bir araç olarak ele alınmıştır. Sanayi devrimiyle beraber ise Avrupa'da toplumsal yapı ile ilgili köklü değişimler meydana gelmiştir. Bu dönemde köylü kente göç etmeye başlamış, işçi konumuna gelmiştir. Standartları düşük de olsa barınma ve yiyecek açısından kendilerine yetebilecek bir sınıfkın, yerini terk edip yabancı olduğu bir düzenin içine girmiştir. Toplumda yeni sınıflaşmalar oluşmuştur. Köyden gelenler, kentte sağlıklı olmayan konutlarla barınmaya başlamış, büyük salgınlar meydana gelmiştir (Yürekli, 2011).

Ayrıca II. Dünya savaşı sonrası tahribatlar sonucu oluşan konut açığı, zorlu ekonomik şartlar bir grup entelektüelin bu sorunu çözmek amaçlı sağlıklı konut/sağlıklı kent düşüncesi üzerinde yoğunlaşmasına neden olmuştur. Üstelik sorunun bir an evvel çözülmesi gerekli görülmüştür. Bu amaçla hızlı üretilen, düşük maliyetli, sağlıklı ve fonksiyonel binalar tasarlama fikri ortaya çıkmıştır. Mimari böylece bir statü ifadesi olarak değil ihtiyaca yönelik gelişen bir alan haline gelmeye başlamıştır (Yürekli, 2011). Bir anlamda modernizm mimari algıyı değiştirmiş, mimarinin işlevsel yönü ön plana gelmiştir.

Batı uygarlığında dinin toplum üzerindeki etkisinin azalması ile mimarlığın üretim alanı “dini yapılar inşa etme” den uzaklaşmıştır. Kamu görevlerinin genişlemesi daha büyük kamu binalarının yapımını zorunlu kılmış, emek alanlarının çoğalması, uzmanlık alanlarının ilerlemesi de yeni bina tiplerinin doğmasına neden olmuştur (Benevolo, 1971). Bunlar, barınma sorununu çözecek yeni konut tiplerinin yanı sıra, topluluklara kamusal hizmet sunabilecek borsa, adliye, mahkeme salonu, müze, sanat galerisi, büyük mağaza gibi yapı tipleridir.

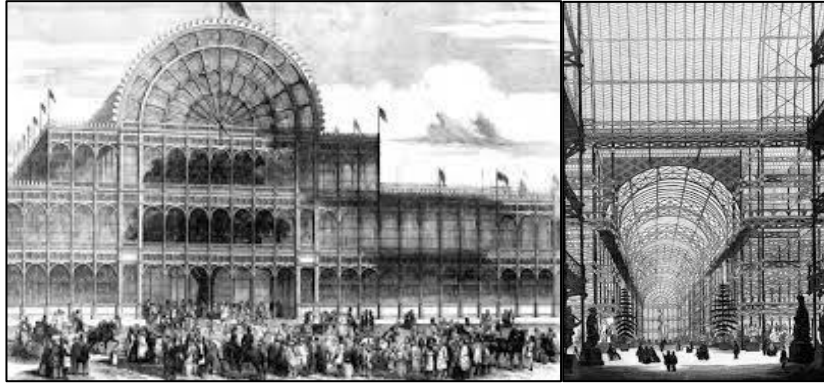
Öte yandan, endüstrinin ve bununla birlikte teknolojinin çok büyük bir hızla gelişmesi, 19. yüzyılın sonlarından başlayarak özellikle de 20. Yüzyılda, en temel üretim ve yaratı alanının giderek felsefe ve sanattan teknolojiye ve işlevsel yönüyle de mimariye doğru kaymasına neden olmuştur (Biol, 2013).

Endüstrileşme süreci ile beraber yeni bir yapı malzemesi olan betonarmenin kullanılmaya başlaması modern mimarlık düşüncesinin gelişimini destekleyen bir diğer unsurdur. Çünkü bu malzeme ile mimaride açıklık yaratmak amaçlı kullanılan tonoz, kubbe kemer gibi mimari öğelerin kullanım zorunluluğu ortadan kalkmış, taşıyıcının ve örtücünün/bölücünün ayrı ayrı ele alındığı bir düzen oluşmuştur. Artık taşıyıcılar daha narin, açıklıklar daha geniştir ve cephede boş-dolu dengesi değişmiştir. Kısacası mimarideki değişim yapının estetik algısını değiştirmiş, yeni formlar oluşturmaya başlamıştır.

Yüzyılın ortalarına doğru gelindiğinde bilim ve teknoloji alandaki gelişmeler iyice hızlanmıştır. Bu bağlamda farklı enerji kaynağı arayışı başlamıştır; bu süreçte nükleer enerji gündeme gelmiştir; kimya alanındaki gelişmeler ise yeni endüstri dallarının ortaya çıkmasına yol açmıştır. Yaklaşık 4000 yıldır kullanılan fakat bilimsel anlamda ilk kez bu dönemde kompoze edilen metal malzeme, kullanılmaya başlanan yeni ürünlerin en önemlilerinden biridir (Biol, 2013).

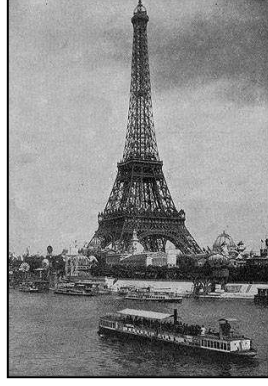
Diğer yandan, yapı üretiminde yeni yapı malzemelerinin kullanılması yanında yeni yapım yöntemleri de gelişir. Tüm bu gereksinimler ve bu dönemde modernizm bağlamında oluşan yeni bakış açısı, mimari üretimi derinden etkilemiş, “Modern Mimari” adı altında yeni bir akım oluşmaya başlamıştır.

19. yüzyılda yapı üretiminde yeni yapı malzemeleri ve yapım yöntemlerinin kullanılması ve ülkeler arasında teknoloji alanında yaşanan rekabet, mimarlık dünyasının gündemine “fuar yapıları” adı verilen yeni bir yapı tipinin girmesine yol açmıştır (Özorhon, 2008). 1851 yılında Londra’da açılan ilk genel sergide Joseph Paxton tarafından sergi binası olarak tasarlanan Kristal Saray (Crystal Palace) (1850), ilk kez dökme demir ve camın birlikte yapı malzemesi olarak kullanıldığı bu anlamda modernizmi temsil eden ilk yapıdır (Benevolo, 1971). Malzeme teknolojisindeki yeniliklerin biçimlendirdiği, prefabrikasyon ve seri üretimin kullanıldığı dönemine göre yeni bir bina olmasıyla önemlidir (Şekil 1). Bu bina ile birlikte, iç mekân-dış mekân arasındaki kalın duvarlar ortadan kalkmıştır ve böylece iç mekân hafiflemiş, genişlemiş ve dış mekânla iletişime girmiştir (Özer, 1964). Bu binalarda iç mekân ve dış mekân daha önce hiç olmadığı şekilde iç içe geçmiştir (Heynen, 2011). Bu yapı yeni teknoloji ve malzemenin şekillendirdiği yeni ve özgün bir mekân anlayışının habercisidir.

Şekil 1. Kristal Saray, Joseph Paxton, 1850

Mimari açısından önemli bir sergi olan 1889 Paris Uluslararası Sergisi’nde yeni mekân anlayışının mimari forma büründüğü örnekler yer almıştır. Bu sergide Gustave Eiffel tarafından Paris için bir simge oluşturmak üzere inşa edilen Eysel Kulesi (Eiffel Tower) (Şekil 2) ve Fransa’yı temsil eden Makineler Galerisi (Galerie des Machines), teknolojinin mimari biçimi şekillendirdiği yapı örnekleridir (Pilehvarian, 1993), (Şekil 3).

Şekil 2. Eyfel Kulesi, Gustave Eiffel, Paris,1889

Şekil 3. Makineler Galerisi, Dutert ve Contamin, 1889

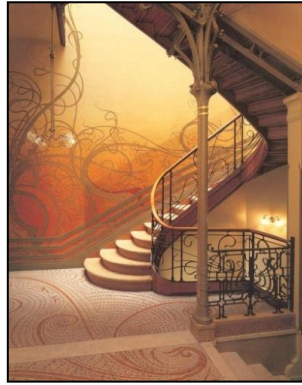
Modüler, prefabrikasyon yöntemi, cam ve dökme çeliğin bir arada kullanıldığı; seri, ucuz ve hızlı inşa sistemi, daha sonraki yıllarda Amerika’da kendini göstermiştir. Chicago Okulu akımı ile birlikte yapımında çelik, betonarme ve cam gibi yeni malzemelerin kullanıldığı çok katlı yapılar inşa edilmiştir. Teknoloji alanındaki gelişim etkisi bu alanda da hissedilmiş; 1857’de buharlı asansörün, 1870’te hidrolik asansörün ve 1887’de elektrikli asansörün yapılarda kullanılmaya başlanması, çok katlı yapıların üretim sürecini hızlandırmıştır (Benevolo, 1971).

Mimaride modernleşme düşüncesinin ilk örnekleri yapım teknolojisi ve malzemedeki çeşitlenmeye paralel rasyonalist bir yapı içerisinde atılmıştır. Bu anlamda modern mimarlık düşüncesinin temelinde yeni bir üslup yaratma endişesinin olmadığı bir anlamda sağlıklı, ucuz, hızlı üretilen mekânlar yaratma düşüncesinin var olduğu söylenebilir (Yürekli, 2011). Böylece toplumsal gereksinimlere cevap verme amacı güden, bu tutumun kendi formunu oluşturduğu bir mimari oluşmuştur.

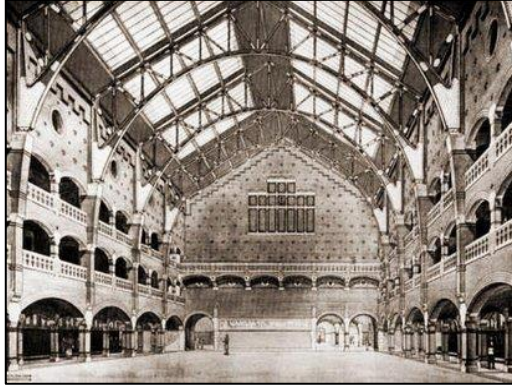
Modern Mimarlık tek bir üslup demek değildir. Birbirini izleyen, tamamlayan, ya da yadsıyan, dolayısıyla mimarlık alanını karmaşıklaştıran, aynı zamanda da zenginleştiren çeşitli yaklaşımların bütünüdür (Aslanoğlu, 1980). Art & Crafts, Art Nouveau, Art Deco, De Stijl, Fütürizm, Konstrüktivizm ve Dekonstrüktivizm bu yaklaşımlardan bazılarıdır. Sanatın her alanında etkisini hissettiren bu akımlar ve özellikle mimaride mekân anlayışının değişmesine yeni formların oluşmasına öncülük etmiştir.

20. yy mimarlığını şekillendiren teknolojik gelişmeler yüzyılın ikinci yarısında modern mimarinin başlangıcı sayılabilecek Arts & Crafts hareketinin oluşumunu beraberinde getirmiştir. Morris'in oluşturduğu sanat ve mimariyi klasik üsluptan arındırmayı amaçlayan Arts & Crafts hareketi Morris'in kendi deyimiyle konut mimarisinin problemlerine karşı ciddi ve dürüst bir mücadeleyi amaçlamıştır. Özorhon (2008) Pugin, Ruskin ve Morris'in dönemin mimarlık anlayışındaki yozlaşmanın, zanaatkârlık ve ahlaki değerlerin gözden geçirilmesi yoluyla reforme edilmesini gerçek mimariye giden bir yol olarak gördüklerini belirtir. Morris özellikle en yüksek estetik değerlerin müzelerden arındırılıp, gündelik kullanıma ait yeni işlevlerle tekrar bağlantısının kurulacağı bütünleşmiş yeni bir dönemi düşlemiştir (Lampugnani, 1985).

İnceoğlu (2004) Arts & Crafts hareketinin Avrupa'ya güçlenerek sıçradığını belirtmektedir. John Ruskin ve Henry Van de Velde'nin önderliğinde, eski üslupların taklidinin yerine, yeni bir üslup anlayışını gündeme getiren, ama daha çok süsleme ölçeğinde kalan Arts & Crafts'dan büyük ölçüde etkilenen Art Nouveau hareketine dönüşmüştür (Özorhon, 2008). Bu akımla yapılar daha sadedir ve doğadaki biçimlerden esinlenerek tasarım yapılmaya başlanmıştır (Şekil 4-5).

Şekil 4. Hotel Tassel Foyer, Victor Horta, 1893

Şekil 5. Amsterdam Stock Exchange, H.P.Berlage

Curtis (1996), Beaux Arts Klasizmine karşı bir reaksiyon olarak Art Nouveau'nun modern mimarinin stilistik ve entellektüel anlamda ilk ve en önemli basamağını oluşturduğunu belirtmektedir. Aslında düşünsel arka planı sanayileşmenin ve ekonomik büyümenin olanaklarıyla beslenen Art Nouveau mimarları tarihselciliği reddetmiş fakat geleneği tamamen reddetmemişlerdir. Bu hareketin sanayileşmenin ve büyüyen ekonomilerin problemleri ile ilişkili sorunları olmuştur. Çünkü endüstriyel üretimdeki gelişmelere, yapı alanında yeni malzeme ve tekniklerin gelişmesine karşın, geleneksel form ve kalıplara bağlı kalmanın yarattığı kararsızlık sonucu başlamış bir harekettir. Art Nouveau bu gelişmelerin başlangıç yeri olan İngiltere'de başlamış, daha sonra Fransa, Belçika ve Orta Avrupa'ya yayılmıştır (Batur, 1995).

Hem Arts & Crafts'ın hem de Art Nouveau'nun çağdaş ve yalın yeni bir mimari anlayışın başlangıcı olduğu söylenebilir. Giedion (1967) bu iki yaklaşımın, 19. ve 20. yüzyıllar arasında ilginç bir geçiş dönemi olarak anıldığını belirtir (Biol, 2013). Art Nouveau ile eş zamanlı olarak ortaya çıkan Art Deco akımı ile ise klasizme tepki, mimari daha grafik bir şekle bürünmüş ve 20. yüzyıl başından ortalarına kadar, dünyanın pek çok yerinde, egemen tek mimari anlayış olarak kabul edilecek olan modernizmin temelini oluşturmuştur (İnceoğlu ve İnceoğlu, 2004).

19. yüzyılın sonlarında ortaya çıkan çağdaş ve yalın mimari anlayış, 20. Yüzyıla gelindiğinde mimaride hızla gelişmeye ve yayılmaya başlamıştır. Modernizm düşüncesi ile mimari yaşayan bir organizma gibi değerlendirilip, form biçim kaygısı ikinci plana itilmiştir. Aslanoğlu (1980) 1907'de Almanya'daki Werkland / Werkbund'ın tamamen rasyonel yapı üretimini ele alan bir zanaatkârlar birliği olarak çalıştığını belirtir. Mimari bu yerleşimde standartlaşmayı seçmiş, bireyci davranışın karşısında olmuştur. Çağın

teknolojik koşullarının eklektik davranışlarla bağdaşmayacağı görülmüştür. Frank L. Wright, Adolf Loos gibi mimarlar Art Nouveau'daki yalınlaşma yaklaşımını geliştirerek belli noktalarda Art Nouveau ile çakışan, belli noktalarda da ondan tümüyle ayrılan erken modernizmin temellerini atmışlardır. Bunun yanı sıra betonarme gibi yeni malzemelerin kullanılması da biçimi sadeleştirmiştir (Aslanoğlu,1980). Birol'un (2013) belirttiği gibi özellikle Adolf Loos, "Kültürün evrimi kullanıma dönük nesnelere süslemeden arındırılması ile eş anlamlıdır" diyerek binanın simgesel değerini reddetmektedir ve binayı minimum maliyetle ekonomik olarak yapmak gerektiğini, ekonomik binanın da aynı zamanda topluma hitap ettiğini belirtmektedir. Adolf Loos'un 1910'da Viyana'da inşa ettiği Steiner Evi (Şekil 6), Peter Behrens'in AEG Fabrikası (Şekil 7), 1903'te inşa ettiği Viyana'da Apartman yapısı (Şekil 8) ve Walter Gropius'un tasarladığı Fagus Fabrikası (Şekil 9), bu dönemin mimari yaklaşımını yansıtan yapı örnekleridir.

Şekil 6. Steiner Evi, Adolf Loos, Viyana, 1910

Şekil 7. AEG Fabrikası, Peter Behrens, Berlin, 1909

Şekil 8. Viyana Apartmanı, Adolf Loos, 1903

Şekil 9. Fagus Fabrikası, Walter Gropius, 1911-1913

Birol (2013) yazısında erken modernizmin önemli temsilcilerinden biri olan Auguste Perret'nin çalışmalarının, Modern Mimarlığın gelişimine zemin hazırlayan gelişmelerden biri olduğuna değinir. O'na göre Paris'te inşa ettiği Franklin Caddesi Apartmanı'nda Perret, betonarmeyi kullanmıştır ve böylece betonarmenin çağdaş kullanım olanakları mimarlık dünyasının gündemine dahil olmuştur. Bu yapıda erken modernizmi tanımlayan özellikler kolayca görülebilir: Cephede iç ve dış mekân ilişkisi kurulur, dış mekân içe, iç mekân da dışarıya cephedeki kitlesel hareketlerle alınır (Şekil 10). Planda ise ince betonarme kolonlarla oluşturulan serbest ve esnek bir yaklaşım dikkat çeker.

Şekil 10. Franklin Caddesi Apartmanı, Auguste Peret, Paris, 1903

İlk olarak Adolf Loos tarafından “Ornament is crime” (Süsleme cinayettir) gibi katı bir formülle ifade edilmiş olan rasyonalizm, 1919 yılında Hollanda’da De Stijl ismi ile kurulan bir grup tarafından Loos’a göre daha radikal bir tutuma dönüşmüştür. Bu grup etrafında birleşenler mimaride evrenselliğin gerekliliğini savunmuşlardır (Özorhon,2008).

De Stijl ne kübizm gibi net bir akım, ne de Bauhaus gibi bir okuldur. Kuruculuğunu Van Doesburg’un üstlendiği De Stijl dergisi çerçevesinde oluşturulmuş bir girişimdir. De Stijl üyelerinin ortaklaşa gerçekleştirdiği tek etkinlik Paris’te düzenlenen sadece mimarlık ve dekorasyon faaliyetlerine yer verdikleri bir sergidir. De Stijl öğretileriyle tasarlanan eserlerde tek öge ile bir bütün olarak algılanan karmaşık öğeler, kişi ve toplum arasındaki ilişkileri simgelemektedir. Bu öğelerin ayrılması ya da birleşmesi mobilya, heykel, iç mimarlık ve mimarlık alanında ideal bir form oluşturmak için kullanılmış, zamanla özellikle mimaride kullanılan bir yaklaşım haline gelerek modernizmde bütünleştirici bir rol üstlenmiştir (Balkan, 2008).

De Stijl’de mimari tasarımı bazı kurallarla düzenlemek amaçlanır ve bu yaklaşım “Yeni Mimarlık” olarak adlandırılır. Yeni mimarlık kübist resim ilkeleri ile yakından ilişkilidir. Öyle ki mekân birimleri bir küpün merkezinden merkezkaç kuvvetiyle fırlayan parçalar şeklinde vurgulanmalı, böylece geleneksel kutu parçalanarak farklı yükseklik, boyut ve konumlara sahip kitlelerin oluşturduğu bir mimari ürün ortaya çıkmalıdır. Bu yaklaşım, dinamik, özgün ve mutlak soyutlamaya ulaşan bir tasarım anlayışıdır. Bu yaklaşım modern mekân kavramının temelini oluşturmuştur (Biol, 2013).

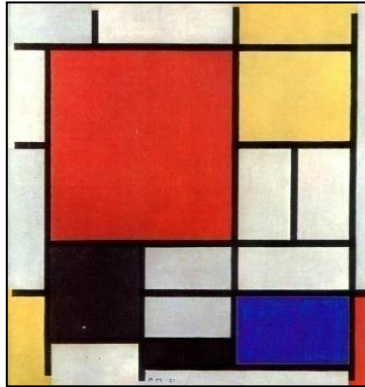
De Stijl’in ana öğretilerinin oluşturduğu bu “Yeni Mimarlık”, anıtsal ve simetrik olmayan, ekonomik, işlevsel, üslup taklitçiliği ve bağlayıcılığından uzak mimari biçimler önermiş (Conrads, 1991) ve böylece modern mimarinin ana hatlarını belirlemiştir. Bu

anlamda De Stijl, bazı araştırmacılar tarafından modern mimarinin başlangıcı olarak tanımlanmaktadır. De Stijl'in ilk manifestolarında, bireysel olana değil, evrensel olana ulaşma arzusu, geleneğin ve bireysellik kùltürünün elinden sanatın kurtulması vurgulanmıştır.

Van Doesburg'un ve Van Eesteren'in aksonometrik mimari çizimleri, Modrian'ın asimetric çizimleri De Stijl'in önemli örnekleri olarak sayılabilir (Balkan, 2008). Gerrit Rietveld'in Utrecht'deki Schröder Evi (Şekil 11) ise "bir Mondrian resminin (Şekil 12) mimari açıdan ifade edilmesi" olarak tanımlanan De Stijl'in geride kalan, elementarist tek binası, aynı zamanda sembolüdür (Biol, 2013).

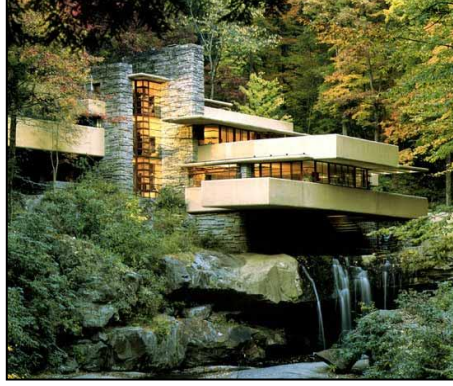

Şekil 11. Schröder Evi, Gerrit Rietveld,1924

Şekil 12. Kompozisyon, Piet Modriaan,1921

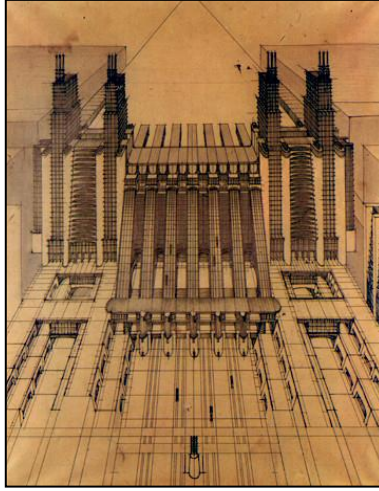
Frank Lloyd Wright'ın Şelale Evi de De Stijl'de ortaya konulan tasarım ilkelerinin renkle değil, kütle hareketiyle ve doğa ile uyum içerisinde uygulandığı bir diğer örnektir (Şekil 13) .

Şekil 13. Şelale Evi, Frank Lloyd Wright, 1934

De Stijl taraftarları fonksiyonel düzeni savunmalarına rağmen, ortaya çıkan mimari, sanatsal ve estetik ağırlıklı olmuş ve bu nedenle araştırmacılar ile uygulamacılar arasında anlaşmazlık doğmuştur (Gieselmann, 1996). Yine de De Stijl akımının geliştirdiği olumlu düşünceler, daha sonra ünlü Bauhaus okulunda (1919-33) kullanılmış, geleceğin tasarımcılarını yetiştirmede uygulanan metotların bir bakıma öncüsü haline gelmiştir (Trachtenberg vd., 1986). Van Doesburg'un karşıt kompozisyonlar olarak adlandırdığı diyagonal çizgileri çizimlerinde kullanmaya başlaması ile diğer üyelerle fikir ayrılıkları başlamış, De Stijl, 1924-25' lerde pratik olarak sonlanmışır (Balkan, 2008).

Fütürizm ve Konstrüktivizm modern mimarlığın gelişimine katkıda bulunan diğer yaklaşımlar olarak sayılabilir. Fütürizmi, Heynen (2011) 19.yy'daki teknolojik ve endüstriyel gelişimin sonucu oluşan duygu ile düşünce arasındaki uçurumun bir uzantısı olarak tanımlar. Fütürizm, makineleşme ile ortaya çıkan hız ve devrimin bir anlamda sanatsal ifadesidir. Bu yaklaşımda zamanın akışının mekanın da sürekli akışını, dinamizmini, farklı kotlarda diğer mekanlarla çakışmasını gerektirdiği vurgulanır. Bu akımda konut büyük bir makine, asansörler yapı yüzeyindeki dev solucanlar olarak kabul edilir. Trafiğin ise farklı kotlarda metal malzemedeki düzenlenmiş yaya yolları ve yürüyen merdivenlerle çözülmesi gerekmektedir. Fütürizm, modern sanat ve mimarlık anlayışına farklı ve ilerici bir boyut kazandırmıştır (Biol, 2013), (Şekil 14).

Şekil 14. Citto Nuova, Antonio Sant'Elia, 1914

Konstrüktivizm ise dönemin devrimci Rusya'sından güç alan, her türlü süslemenin yapıdan uzaklaştırıldığı bir yaklaşımdır. Bu yaklaşımda yapı işleve göre şekillenmiştir ve strüktür estetik bir öge olarak kullanılmıştır. Rus konstrüktivizminin özellikle prefabrikasyon üretimin modern mimarinin gelişmesinde etkisi büyük olmuştur. Kısa sürede konut açığını kapamak için yeni yapım teknikleri geliştirilmiş, mimari ekonomiyle ilişkilendirilmiştir (Sözen ve Tapan, 1973). Rasyonalizm ve standardizasyonun ekonomikliği ortaya çıkmıştır. Mimari toplum gereksinimlerini hedef alan, çağın teknolojik, sosyal ve ekonomik düzeyiyle yakından ilişkili olarak ele alınmıştır.

Tüm bu gelişmeler ve mimari form arayışları, mimarlıkta giderek daha yalın, tarih, gelenek ve üslupların belirleyiciliğinden uzak bir biçimsel dilin yerleşmesine, yaygın olarak kabul görmesine ve bunun sonucunda “Modern Mimari” yaklaşımın özelliklerinin belirlenmesine ve tanımlanmasında etkili olmuştur (Özorhon, 2008). Ancak Modern Mimari sonraki yıllarda net olarak tanımlanmış ve bir şekilde etkinliğini yitirmiş bir mimari yaklaşım değildir. Modern Mimari'yi hazırlayan gelişmeler, 20. yüzyılda etkilerini arttırarak sürdürmektedir.

Dünya Savaşının ardından Walter Gropius ve birkaç arkadaşı Almanya'nın Weimar kentinde tüm sanatları Endüstri Çağı'nın gerçeklerine göre yeniden tanımlamayı amaçlayan Bauhaus hareketini oluşturmuşlardır. Erbay (2007) Bauhaus'u Modern hareketin en önemli kanadı olarak tanımlamaktadır. Amacı mimari ile sanat birlikteliğini sağlamaktır. 20.yüzyılın başlarında Werkbund'da, daha sonraları Bauhaus'ta örgütlenen

modern hareket, manifestoları, ürünleri ve bildirileri ile mimarlık pratiğini etkilemeye başlamıştır (Özorhon, 2008).

Modern Mimarlık içinde özel bir yeri olan Bauhaus'un temel görüşü sanatı, galeri ve müzelerden kurtarıp yaşamın içine sokmaktır. Kuramla uygulamayı birleştirerek, uygulama ağırlıklı bir sanat eğitimi benimsemiştir (Alsaç, 2008).

Kostof'a (1995) göre Bauhaus'un öğrencileri hem tasarımcı, hem de zanaatkâr olarak takım çalışmasının demokratik ortamı içinde yetişmişlerdir. Okulun eğitim programı temel tasarım ilkelerine göre şekillendirilmiştir. Gropius, yapı üretiminde standartlaşmayı ve rasyonelleşmeyi, standardizasyonun konut yapımı alanına sistemli bir şekilde uygulanmasının büyük bir ekonomi sağlayacağını, rasyonelleşmenin de beraberinde ekonominin yanında yüksek bir yaşam standardı getireceğini vurgulayarak yüzyıl boyunca mimari üretimde egemen olacak tutumu belirlemiştir (Gropius, 1967). Kısaca çağın estetiğini kullanarak çağın mimarisi yaratma düşüncesi Bauhaus'un öğretilerinin temelini oluşturur. Gropius tüm bu öğretilerini kendi tasarladığı Bauhaus Okulu projesinde kullanmıştır (Şekil 15).

Şekil 15. Bauhaus Okulu, Walter Gropius,1926

Bauhaus'u öteki tasarım okullarından ayıran en önemli özelliği, sanatsal üretimde makinelerden ve dolayısıyla endüstrinin olanaklarından ve endüstriyel üretim koşullarından faydalanmasıdır. Bu nedenle ilk gerçek endüstriyel tasarım okulu olarak modern mimarlık tarihindeki yerini almıştır (Alsaç, 2008). Gropius'un idaresinde kurulan Bauhaus'un ilk hocaları Kandinsky ve Johannes Itten'dir. Bu kişiler dışında Avusturya-Amerikan tarzı tasarımlar yapan Herbert Bayer, Macar-Amerikan mimar ve mobilya

tasarımcısı Marcel Breuer ve Alman-Amerikan mimar Ludwig Mies van der Rohe sayılabilir.

Modern mimarlığın bir diğer temel kuruluşu CIAM (Congres Internationaux d'Architecture, Moderne-Modern Mimari Kongreleri), 1928 yılında ilk toplantısını İsviçre'nin La Sarraz kentinde yaparak, yeni bir mimari arayış için denemelere girişme zamanının geldiği, bu çerçevede uluslararası bir tarz ve amaç birliği oluşturulması gerektiği konusunda ortak bir kaniya varıldığını açıklamıştır. İlk toplantıda oluşturulan 4 maddeli bildirge, CIAM Kongreleri boyunca etkili olmuştur. Bu maddelerden ilki genel ekonomi içerisinde mimarın ve mimarlık etkinliklerinin yeri, ikincisi kent planlamanın Le Corbusier'nin çalışmalarına dayanılarak asal öğelerinin saptanması, üçüncüsü mimarlık-kamuoyu ilişkileri, dördüncüsü ise yönetimlerle mimarlık mesleğinin ele alınışı ile ilgilidir (Köksal, 2008). Buna göre “mimar, devrin gerçeklerine ve ait bulunduğu toplumun ihtiyaç ve amaçlarına iyice nüfuz ederek, eserlerini ona göre yaratan kimsedir. Nitekim toplumda yer alan strüktür değişimleri yapıya da yansiyacak, manevi hayatımızla ilgili belirleyici düzen kavramları yapı sanatının düzen kavramlarını da etkileyecektir” (Özorhon, 2008).

Sonraki yıllarda düzenlenen CIAM Kongreleri, şehircilik, konut, yerleşme, yaşam çevresi konularında özgün ve yeni yaklaşımlar getirmeye devam etmiştir. Atina'da toplanan IV.CIAM sonrasında kabul edilen 1933 tarihli Atina Bildirgesi bu tarihi izleyen yaklaşık otuz yıl boyunca modernist mimarlığın ana çizgilerini tanımlayan belge olmuştur (Harvey, 2012). Kongre'de benimsenen ilkelerden en önemlileri Dostoğlu'nun (1996) aktardığı biçimiyle şunlardır; evrensel çözümlerin aranması, böylece yöreselliğin ortadan kalkması, sonsuz, farklılaşmamış mekânın elde edilmesi, mevcut teknolojinin mükemmelleştirilmesi, özellikle toplu üretimin desteklenmesi, toplumsal sorunlara ilgi, kentin konut rekreasyon iş ve ulaşımdan oluşan dört işleve ayrılması. Bu ilkeler, başlangıçtaki yeni yaklaşımların hızla sıradanlaşmasını da beraberinde getirmiştir (Özorhon, 2008).

Modern mimarının mekân–zaman kavramının önemi çevresinde oluşturulan merkezi tez ise; modern mimarının beş ustasının yapılarında geliştirilmiş ve sınanmıştır; Walter Gropious, Le Corbusier, Mies van der Rohe, Alvar Aalto , Jorn Utzon. İnşaat ve sanata dair etmenler arasındaki etkileşim, modern mimari de mekânın yeni bir farkındalığına giden yolu açmıştır. Binalar zemin üzerinde köklenmezler ama zemin üzerinde yüzer gibidir bu arada hacimler yan yana gelmek yerine birbirinin içine girmektedir (Heynen, 2011).

Modern mimarinin temellerinin atılmasında etkisi büyük olan, düşünceleriyle CIAM kongrelerinde adından söz ettiren Corbusier, mimarisini serbest plan ve serbest cephe gibi özgün fikirleri üzerine kurmuştur. O'na göre "Bir ev içinde yaşanacak bir makinedir". Bilgin (1999) O'nu, istediklerini gerçekleştirmek için o zamana dek uygulanmamış teknikleri icat eden bir mucit ve bu teknikleri adım adım işleyen ve uygulanabilir kılan yetenekli ve inatçı bir öncü olarak tanımlar. O'na göre Corbusier'in kastettiği serbestlik, "yapan özneden" ziyade, nesnenin içsel özelliklerine ve kurgusuna ilişkindir: Nesnenin, eskiden birbirlerine sıkı sıkıya bağlı olan unsurlarını ayrıştırmak, birbirlerine bağımlılıktan kurtarmak istemiştir: Çünkü iddialı bir modernist olarak asıl ilgisi, 19. yüzyıldan beri en ağır sosyal sorunlardan biri haline gelmiş olan konut sorununun çözümü, dolayısıyla sıradan insanın sorunları ve anonim talepleri ile ilgilenmektedir. Ancak yine iddialı bir modernist olarak hedefi, talepleri dile geldikleri biçimleriyle yanıtlamak ve sorunları tanımlanmış biçimleriyle çözmek değildir. Sorunun tanımı ve talebin niteliğini değiştirmek, yüz yıldır kitlenmiş olan sorun yumağından hareketle "modern konut" formunun oluşumunda öncülük etmek istemiştir. Bu amaçla Corbusier özgün tasarım düşünceleriyle her yerde tekrarlanabilecek kanonik bir düzen önermiştir (Özorhon, 2008).

Ayrıca bu kongrede Le Corbusier'nin Villa Savoye'da (Şekil 16) uyguladığı ve "çağdaş teknolojinin çağdaş tasarım ile birlikteliğinden tasarım yaklaşımı" olarak adlandırdığı beş ilke, uluslararası üslubun temel ilkeleri olarak kabul edilmiştir. Colquhoun (1990) Le Corbusier'nin modern mimarlığın 5 temel noktası olarak tanımladığı ilkelerinin (1.Yapının plotiler üzerinde yükseltilmesi, 2.Serbest plan, 3. Serbest cephe, 4. Şerit pencere, 5.Çatı bahçesi), aslında klasik mimarlığın yeniden yorumlanması ve dönüştürülmesi olduğunu belirtir. O'na göre özellikle klasik yapılardaki cephe revağının yapının önünde olmak yerine altına geçerek pilotilere dönüşmesi açık olarak okunmaktadır. Ayrıca "kornişin yok edilmesi" gibi altıncı bir ilke ile de kornişin plastik enerjisinin derin bir parapete dağıtılması söz konusudur. Le Corbusier'nin hem geleneğe karşı gibi görünen hem de geleneğe atıfta bulunan mimarlığının geçmiş ile gelecek arasında diyalektik bir ilişki kurduğu görülmüş, bu anlamda modern mimarinin geçmişle bağ kurabileceği kabul edilmiştir.

Şekil 16. Villa Savoye, Le Corbisuer, 1929-1931

Modern mimarlığın diğer bir önemli ismi Mies van der Rohe tasarımlarında evrensel bir dil oluşturmayı amaçlamış, bu amaçla işlevsel çözümler ve saf geometriler kullanmıştır. Mies van der Rohe, ürünlerinde kendi deyişiyile “hemen hemen hiçbir şey” arayarak tasarımda sadelik taraftarı olur ve bu yaklaşımını “less is more” (az çoktur) sözleriyle ifade eder. Mies için biçim, mimarlıkta “tasarımcıyı baştan çıkararak, istem-dışı davranışa yönelten ve varlığı “ahlaki” gerekçelerle açıklanamayan her şeydir”. Bu nedenle Mies, geleneksel yapı kavramından uzaklaşma açısından tüm modern mimarlar içinde en uç noktayı temsil etmektedir (Tanyeli, 1993).

Tasarımlarında disiplin, sadelik, mükemmellik, düzen ve evrensel bir mimari dil oluşturma hedefi göze çarpmaktadır. Ayrıca, “binaların hizmet ettiği amaçlar sürekli değişmektedir, fakat bu nedenle binaları yıkamayız. Bu nedenle içine işlevleri yerleştirebileceğimiz pratik ve ekonomik binalar inşa etmeliyiz” diyerek modern mimarlığın “kalıcı olma” ve “zamanla değişen kullanım biçimlerine uyabilme özelliği olan (esnek) mekanlar yaratma” düşüncesini vurgulamıştır. Yapılarında basit geometrik formlar kullanmakta ve evrensel (her yere uyabilen) mimari çözümler aramaktadır. Ayrıca, “güzellik gerçeğin aynasıdır” diyerek cephede strüktürel elemanlarla dolgu ve bölücü elemanları birbirinden ayırmakta ve bunları açıkça ifade etmektedir. Farnsworth Evi’nde (Şekil 17) Mies, geleneksel “ev” i tuvalet-banyo hacmi dışında kapalı odaya sahip olmayan bir cam prizmaya, saf bir tümel mekâna indirgemıştır (Tanyeli, 1993).

Şekil 17. Farnsworth Evi, Mies van der Rohe, 1950

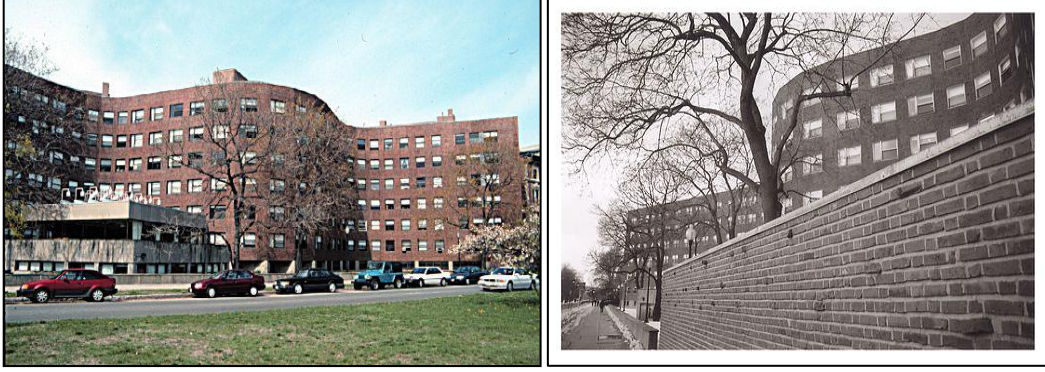
Modern Mimarlık tarihinin en önemli yapıtlarından biri olan Barselona Pavyonu'nda (Şekil 18) ise yine Mies'in geliştirdiği "tümel mekan" anlayışı hakimdir. Bu anlayış, iç mekanda geleneksel "oda" kavramını göz ardı etmekte ve iç-dış mekan arasındaki görsel engelleri ortadan kaldırmayı amaçlamaktadır. Mekan hiçbir strüktürel öge tarafından koşullandırılmaksızın, nötr bir uzay parçası olarak uzanmakta ve kapatıcı olmaktan çok perdeleyici işlevi gören pano benzeri öğelerle ancak kısmen parçalanmaktadır (Tanyeli, 1993).

Şekil 18. Barselona Pavyonu, Mies van der Rohe, 1928-1929

Alvar Aalto'nun ürünleri ise standardizasyonun öne çıktığı zamanlarda mimarlığın katılığını insanileştirmeyi amaçlamıştır. Aalto tasarımlarının konstrüksiyonunda son teknolojileri kullanmasına rağmen, çevreyi yadsımamış, yapıları üzerinde yer aldığı çevrenin bir parçası olarak tasarlamıştır. 1946–1948 tarihli M.I.T Baker öğrenci yurdu, Aalto'nun özgün tavrının önemli bir örneğidir. Boston'a hakim Charles Nehrinin

kıyılarındaki yurt binası, nehrin akışına uyumlu dalgalı formda tasarlanmıştır. Dalgalı formu yalnızca uzun bir yapıyı sınırlı bir yapı yerine yerleştirme yolu olarak değil, aynı zamanda Aalto'nun öğrencilerin hoşlandıklarını düşündüğü Charles Nehri'nin karşısındaki eğimli manzaraya bir yanıt olarak da kullanmıştır (Şekil 19), (URL-1, 2014).

Şekil 19. Alvar Aalto MIT Baker House, 1946

2.Dünya savaşına kadar Modernist akım her kesimde kabul görmüş ve her alanda büyük ölçüde uygulanmıştır. Zamanla modernizmin rasyonel yapısı iklimsel, topografik ve kültürel farklılıkları göz ardı eden bir yapıya bürünmüş, her yerde ve her işlev için aynı binalar üretilmeye başlanmıştır. Modern mimari teknik bir mimari haline gelmiştir. 1932 yılında Philip Johnson tarafından Uluslararası Üslup (International Style) olarak tanımlanan bu yaklaşım, 2. Dünya savaşı sonrası yeniden yapılanma çalışmaları sırasında özellikle toplu konut inşasında en uygun yöntem olarak benimsenmiştir. Modern mimarinin doruk noktası olarak tanımlanan bu yapılaşma zamanla; üslup ve hacim olarak mimarlık, mimarlıkta açıklık, okunabilirlik ve süslemenin reddi düşüncelerini ön plan olarak toplumsal yapının ve estetik değerın göz ardı edildiği bir yapı düzenini oluşturmuştur (Gieselmann, 1996). Bu eleştirel ortamda yüzyıl boyunca kendisinden sonraki gelişmeleri önemli ölçüde etkileyecek bu yaklaşımın içerdiği rasyonel tasarım düşüncesi, kısa süre sonra karşı tepkilerini oluşturmakta gecikmemiştir.

Geleneksel ve tarihsel üsluplardan arınmayı temel alan Modern Mimari zamanla kendi tasarım kurallarını oluşturmuş ve bir üslup haline gelmiştir. Niteliksel olarak konut ihtiyacı karşılanırsa da sade, düz çatılı, monoton cepheli, tamamen işleve yönelik biçimlenmiş, aynı/benzer yapılar ve bu yapı düzeninde sosyal yaşantının göz ardı edilmesi insanların psikolojisini olumsuz etkilemiş, modern mimari sorgulanmaya başlanmıştır.

Kuşkusuz sorgulanan sadece modern mimari olmamış modernizm fikri ekonomiden siyasete, siyasetten sanata her alanda tepkilerle karşılaşmaya başlamıştır. Bu dönemde insani değerlerin önemli yaralar aldığı düşüncesi modernizme yönelik en dikkat çekici eleştirel görüş olarak öne çıkar.

Heynen (2011) kitabında modernizmin belirlediği toplumsal yapıda giderek artan sayıdaki bireyin kendi toplumsal ortamlarından koparıldığı ve sonraki ortamların hiç birinin de bu insanlar için hakiki bir yuva olmayı başaramadığına değinmektedir. Heynen (2011) ayrıca Heidegger'in mesken kavramına yüklediği anlama da değinmektedir. O'na göre mesken sadece inşa etmek, korunmak kavramlarını değil; varlığı da içerir. Yerleşen insan varlık boyutlarına açık biridir. İşte modern toplumda insan, varlığı kavrayamamakta, sadece yararlılık ve verimliliğe dair düşüncelere dayalı araçsal bir yapıda yaşamaktadır. Buna göre modernite ile insan arasında derin uçurumlar vardır. O'na göre modern uygarlık dünyayı yaşanamaz hale getirmiştir ve metropolde meskensizlik vardır ve ev kavramı geçmişte kalmıştır. Heynen (2011)'e göre modernizmin vaatleri sadece estetik alanda karşılanabilmiştir. Merkez giderek ticarileşmeye başlamış, bu da bir takım problemler meydana getirmiştir. Ayrıca homojen metropol halkı diye bir kavram yoktur. Heynen bu görüşü modernizmin başarısız olmasının temel nedeni olarak belirtmektedir.

Modernizm ile ilgili ilk somut eleştiriler, modern mimaride reddedilen ve yapının akılda kalacak, içeriğini dile getiren bir mimari forma ve simgesel değere sahip olması gerekliliğini vurgulayan Brütalist ve Ekspresyonist yaklaşımlarla birlikte yaşanmıştır. Çünkü Brütalizmde sıvalı ve beyaza boyanmış dış cephelerdeki pürüzsüzlüğün yerini kaba dokular almıştır. Bu tutumla, Mies van der Rohe'nin yaklaşımındaki hassasiyet ve mükemmellik arayışı yerini, form anlayışında malzeme kullanımının farklılaşmasından kaynaklanan kabalık ve haşinliğe terk etmiştir. Masif duvar yapının kimliğini belirleyen en belirgin öge haline gelmiş, cam bir perde-deri örtü haline getirilen dış duvarlar, giderek masif elemanlarla yapılan dış duvarlara dönüşmüştür. Tasarımcının özgün ve sanatsal yaratıcılığının güçlendirilmesi ve evrensel kuralların egemenliğine son verilmesi gerektiğini vurgulayan Ekspresyonizm ise, Uluslararası Üslubun getirmiş olduğu kural ve genellemelere karşı bir tepki içermektedir; bu yaklaşım, mimarlık dünyasında rasyonel kurallara dayanmayan, sezgilere, hayal gücüne ve yapının anlatım değerine öncelik veren özgün ve heykelsi formları beraberinde getirmiştir (Biol, 2013).

Oysa modernizmin oturduğu temel ilkelerin, özellikle sadelik ve rasyonalizm gibi ilkelerin tamamıyla sorunlu olduğunu söylemek doğru bir yaklaşım olmayacaktır. Sorun modernizmin öznelliği/insanı ve sosyal ihtiyaçlarını göz ardı etmeye başladığı noktada başlamaktadır. Mimarlıktaki modernizm eleştirisinin önemli dayanaklarından birinin bu noktada, indirgemeci işlevselcilik ve soyut geometrik biçimlerle forma bürünen tasarım anlayışı olduğu söylenebilir (Akın,1990). Çünkü modern mimari dünyaya yayılırken toplumların kendine has yerel özelliklerini, çevre koşullarını, kimliklerini, iklim ve topografik şartlarını göz ardı etmiştir. Batı'nın kültürel değerlerine göre biçimlenmiş yapılar sadece geometrik ve işlevsel kaygılar taşıyarak tasarlanmaya başlanmıştır. Bir anlamda Batı'nın yaşam biçimi diğer ülkelere ihraç edilmiştir (Roth, 2000). Başka bir deyişle modern mimari ulusların kültürlerini hiçe sayarak uluslararası kabul görmüştür.

Bu dayatmacı yaklaşım, modern mimarinin başlangıcında ortaya sürülen özgürlükçü, yararcı, rasyonalist yaklaşımla tam bir çelişki içerisine girmeye başlamıştır. Tüm bu eleştiriler 1947 yılında düzenlenen CIAM'ın VI. kongresine damga vurmuş bu kongrede kentin soyut sterilizasyonundan ve sosyo-psikolojik gereksinimlerinin yok sayılmasından duyulan rahatsızlık dile getirilmiştir (Köksal, 2008).

20.yy birbirinden farklı pek çok akımdan ve ideolojiden oluşan heterojen bir bütündür. Bu heterojen yapı zamanla kendi içinde tepkiler, karşıt fikirler oluşturmuştur. Modern mimarlığa yönelik bu eleştiriler, sonraki yıllarda da devam etmiş yeni arayışlar ortaya çıkmıştır. Bu arayışlardan en etkili olanı 1960'lı yıllarda ortaya çıkan yeni bir mimari yaklaşım olan, yeniden geçmişin mimari üsluplarına ve biçimsel birikimine dönmeyi benimseyen Postmodern mimarlıktır. Ancak Postmodern mimarlığın ortaya çıkışı ile modern mimarlık tamamen ortadan kalkmış değildir. 21.yy'da halen modernist çalışmalar farklı açılımlarla, yeni boyutlar kazanmakta ve varlığını sürdürmektedir.

Batı'da mimarlık alanında yaşanan bu gelişmeler ve modernizmin uluslararası işlevi şüphesiz Türkiye'deki mimarlık çalışmalarını da etkilemiş ve yön vermiştir.

1.4.2. Türkiye Mimarlığı ve Modernizm Etkileşimi

Çalışma kapsamında 2000'li yıllarda Türkiye mimarlığının kendine özgü özelliklerinin modernizm bağlamında ortaya koyulması, modernizm düşüncesinin başlangıcından ve hatta batılılaşma fikrinin ortaya çıkışından 2000'lere kadar olan dönemin irdelenmesi ile daha net bir çerçeveye sahip olacaktır. Bu bağlamda çalışmanın

bu bölümünde Türkiye mimarlığı, modernleşme ile bağlantılı olarak irdelenecek ve 2000’li yıllara kadar olan dönem kendi iç dinamikleri göz önünde bulundurularak iki dönemde incelenecektir. Bu dönemler; modernleşme düşüncesinin ortaya çıktığı Osmanlı’nın son döneminden Cumhuriyetin ilanına kadar olan dönem ve Cumhuriyet dönemidir. Cumhuriyet dönemi ise kendi içinde Cumhuriyetin ilanından Türkiye’de çok partili döneme geçilmesine kadar olan tek parti dönem (1923-1950), çok partili politik yapı ile başlayan 1980 darbesine kadar devam eden dönem (1950-1980), darbe sonrası baskı altındaki halkın yeni arayışlara yöneldiği 1980 sonrası dönem (1980-2000) olarak irdelenecektir. Toplumsal yapı ile birebir etkileşim içerisinde olan siyasal yapıdaki değişim, dönemsel ayrımlarda kırılma noktası olarak belirlenmiştir.

1.4.2.1. Tanzimat Döneminde Modernizm ve Mimarlık Etkileşimi

Türkiye’de modernleşme olgusunun oluşumu ve gelişimi Avrupa’dan farklıdır. Bu farkı algılayabilmek için Türkiye mimarisinde modernleşme düşüncesinin başlangıcından, yani Osmanlı’nın geç dönemlerindeki mimari yapısından başlayarak dönemi incelemek yerinde olacaktır. Batılaşma dönemi olarak bilinen dönem, Osmanlı toplumunu, modern Türkiye’nin oluşumu ile sonuçlanan bir dizi toplumsal ve kültürel dönüşüme yönlendirmiştir.

Modernizm öncesinde Batı’da neoklasizm adı verilen; biçimde geçmişteki mimari elemanların, mimari üslupların (özellikle cephede) yeniden egemen olduğu bir düzen oluşmuştur. İç yapıda yeni fonksiyonlar etkili olurken dış cephede neoklasizmin etkisi hissedilmiştir (Sözen ve Tapan, 1973). Tansuğ (2005) bu biçimlenmeyi, yoğun bir seçmeciliğin belirlediği; klasik Osmanlı biçim kalıplarının geçmişteki Avrupa mimari üslupları ile karıştırılarak uygulanması şeklinde açıklamaktadır. 18.yy ile birlikte Osmanlı Batı’yı farkına varmış; Batı kültüründen alıntılar yapmaya başlamıştır. Bu tutum gücünü kaybeden Osmanlı’nın yok olmaktansa yenilenmeyi tercih etmesinin bir sonucudur. Ancak bu yenilenme ilk başlarda Batı’daki modern mimariye yönelenerek değil, geçmişteki Batı mimarlığına yönelenerek şekillenmiştir.

Bu geçiş döneminin ardından, Osmanlı mimarlığında 18.yy başlarından itibaren modernleşme fikrinin etkileri hissedilmeye başlamıştır. III.Selim’in Nizam-ı Cedid-i kurarak orduda Avrupa düzenine göre yaptığı değişiklikler; bu değişikliklerin gerektirdiği yeni mekânsal ihtiyaçlar mimarideki modernleşmenin ilk örneklerini oluşturmuştur. Bu

yıllarda Osmanlı, Avrupa'ya elçiler göndererek oradaki kültürel, toplumsal gelişimi takip etmeye başlamış özellikle Batı'nın teknolojik ve medeni üstünlüklerine ulaşmayı amaçlamıştır (Yavuz ve Özkan, 2007).

Bu bağlamda Osmanlı'da 19.yy Batılılaşma fikrinin güçlendiği, egemen olduğu bir dönemdir. Bu nedenle Avrupa ile kültürel eğitimsel ve teknik işbirliği içindeki Osmanlı'da da Batı'daki neoklasizmin etkisinin hissedildiği görülmektedir. Bu dönemde Avrupa etkisi askeri ve teknik alanların yanı sıra yaşam biçimi ve mimarlıkta izlenmektedir (Sözen ve Tapan, 1973). Buna ek olarak Osmanlı 'da Doğu'nun ve İslamiyet'in simgelendiği biçimler bu dönemde halen kabul görmektedir (Batı Seçmeciliği). Örn; Mimar Jachmound'un tasarladığı Sirkeci Garı'nda cephe elemanlarında veya sütun başlıklarında bölgesel ulusal mimari biçim kalıplarını kullanarak İslam ruhu verme kaygısının ağır bastığı görülmektedir (Şekil 20). Haydar Paşa Garı (Otto Ritter, Helmut Cuno) ise Batı eklektizmini canlandırma yönünde iyi bir örnektir. Bu yapıda bölgesel öğelerin yerini, özellikle Orta Avrupa' da ki Barok mimari üslubunun biçimsel öğeleri almıştır (Şekil 21). Ancak bu yapı şekli mimariyi mekan organizasyonu alanında geliştirememiştir. Mimariyi adeta saf bir sanat kolu haline getirmiş, mimara adeta bir sanatçı gözüyle bakılmış, bu yaklaşım ise sorunlara çözüm getirememiştir (Alsaç, 1976).

Şekil 20. Sirkeci Garı, Jachmound, 1890

Şekil 21. Haydar Paşa Garı, Otto Ritter, Helmut Cuno,1908

Osmanlı'da mimariyi, gayri Müslim mimarlar ve yüzyılın sonlarında Avrupa'dan gelen mimarlar şekillendirmeye başlamıştır. II. Abdülhamit ile yoğunlaşan Batılılaşma çabası ve beraberinde inşa edilen yeni kamu yapıları, yeni mimari tarzın sergilendiği yapılar olmuştur. Bu yapılar cephede pek çok sanat döneminin izlerini taşıyan ama klasik konstrüksiyon kurallarına göre inşa edilmiş yapılardır. Böylece Türk mimarının aşama aşama çöküşü ve geleneksel mimarlığın evriminde bir kırılma yaşanmaya başlanmıştır. Artık mimaride eklektik bir yapı hakimdir (Yavuz ve Özkan, 2007). Üstelik bu dönemdeki mimari etkinliğin tamamen Batı hayranlığı şekillendiği söylenebilir.

19. yy'ın son çeyreğinde elit grubun desteğiyle Tanzimat (1876) ilan edilmiştir. Tanzimatla beraber Osmanlı'da Avrupa kurumlarını model alarak oluşturulmuş pek çok reform gerçekleştirilmiştir. Bu reformların temelinde halkın kanunlar karşısında eşitliğinin sağlanması düşüncesi ve böylece Osmanlı'nın modernleşmesinin sağlanması ve çöküşünün engellenmesi fikri yatmaktadır. İmparatorluğu kurtarma amacıyla yürütülen Batılılaşma çabaları, mimarlığı da Batılı olmak adına değiştirmiştir (Bozdoğan, 2011). Fakat Aslanoğlu' nun (1980) belirttiği gibi Avrupa düzeyinde bir endüstrileşmenin ve ona bağlı gelişmelerin henüz söz konusu olmayışı, biçimsel batılılaşma amacıyla yapılmış çalışmaların ağır ama köksüz bir süreçten ibaret kalmasına neden olmuştur.

Holod ve Evin (2007) Osmanlı'nın son döneminde siyasal modernlikten önce modern devlet olmanın amaçlandığını belirtmektedir. Bu anlamda ilk olarak Tanzimat'ın ilanı ile toplumsal eşitlik kavramı, dolayısıyla modernleşme fikrinin ortaya atıldığı kabul edilmektedir.

Osmanlı'da sanayileşme olmaması nedeniyle mimaride modernleşme Avrupa'daki gibi sanayi kentinin getirdiği bir gereklilik olarak oluşmamıştır. Ancak Avrupa'da ki bu

gelişimden etkilenmiştir. Özellikle liman kentlerinde değişen ticari ilişkiler geleneksel merkez dışında yeni bir merkezin gelişmesini gerekli kılmaya başlamıştır. Toplu ulaşım gelişmiş, yeni iskân alanları (bankalar, postaneler vb.) inşa edilmeye başlanmıştır. Bu dönemde Abdülhamit yurtdışından Roma-Yunan etkilerini yapılarında kullanan Avrupalı mimarlar getirmiştir. Bu mimarlar aynı etkiyi İslam-Osmanlı sentezi ile yeniden yorumlamış, o dönemin tarzını belirlemişlerdir. Ancak bu yeniden yorum sultan ya da yönetim tarafından beğenilmemiştir. Çünkü yeni binalar 19.yy öncesi yapılara benzeterek inşa edilmiştir. Gar ve Yabancı Sermaye Binası sanayileşme ve dünya ile bütünleşmeyi öngören yeni işlevin mimari temsili olarak kabul edilebilecek yapılardır. Bu yeni tarzın konutta aynı etkiyi göstermediği; konutta Erenköy ve Grekomen tarzının kullanıldığı dikkat çekmektedir. Bu dönemde yurt dışında eğitim gören mimar Kemalettin ile Vedat Tek'in ülkeye dönmüş ve mimarlık yapmaya başlamış, tasarımlarını ulusal bir mimarlık arayışı ile şekillendirme çabası içerisinde olmuşlardır (Tekeli, 2007). Bu anlamda Vedat Tek ve Kemalettin Bey'in Türk mimarlık düşüncesine getirdikleri en önemli yenilik ulusal mimarlık düşüncesi olmuştur (Alsaç,1976).

Alsaç (1976), I. Ulusal Mimarlık Akımı'nın (1920-1930) Mimar Kemalettin ve Vedat Tek'in ülkeye dönüp mimarlık yapmaya başladığı yıllarda başladığını belirtir. Vedat Tek ve Kemalettin Bey gibi mimarlar Batı'daki gelişmeleri fark etmişlerdir. Batı mimarlık kültürünü öğrenmişlerdir. Bunların ışığında yeni bir mimarlık dili oluşturma çabası içerisinde olmuşlardır. Ancak bu mimarlar milliyetçilik düşüncesini benimsemiş; mimarlık alanında da Osmanlı'nın tamamen yok sayılmasını engellemeye çalışmışlardır. Bu nedenle mimaride ulusal bir sentez yaratma çabası içine girmişlerdir. Yeni fonksiyonlara hizmet eden yapıları işlev ve kitle organizasyonunu Batı'dan; yapı elemanını klasik Osmanlı Mimarisinden (kemer, sütun, saçak, kubbe vd...) alarak, seçmeci bir Türk Yeni Klasikçiliği ile tasarlamışlardır. Daha çok kamu yapılarının tasarımında kullanılan bu üslupta malzeme olarak ise çelik ve betonarme kullanılmıştır (Tekeli, 2007). Bu yapılarla toplumun sembolik gereksinimlerine cevap vermeye çalışmışlardır. Oluşturdukları bu üslubun temelinde geleneksel Türk mimarlık biçimlerinin çağdaş mimarlık fonksiyonlarına uygulanabileceği düşüncesi yer almaktadır (Alsaç, 2007).

Bu akım Türkiye'deki mimarlık söylemi ve pratiğine yüzyılın başlarından 1930'lu yıllara kadar egemen olmuştur. Türk mimarlar bu akımı milli düşüncelerle oluşturmaya çabalasalar da bu akım 19.yy. Avrupa mimari düşüncesinin etkisi altında kalmıştır. Çünkü bu dönemde Avrupa'da eski mimarlık fonksiyonları yeniden tanımlanmaya başlanmış, yeni

malzemeler, yeni yöntemler, yeni biçimleri geliştirilmiş, şehir planlama çalışmaları gerçekleştirilmiş, yapı üretiminde prefabrikasyona geçilmiştir (Alsaç, 1976). Bu etki ile mimaride karmaşık, kararsız ve değişken bir yapının egemen olduğu söylenebilir. 20.yy. başlarında da Türk mimarlık yapısında bu düşünceler etkili olmuştur.

Bu akımın önde gelen mimarlarından Vedat Tek Beaux'da eğitim görmüştür. O dönemki mimari tarzının modern olarak tanımlanıp tanımlanamayacağı bugün bile tartışmalıdır. Çünkü Tek'in daha yerel, daha Türk bir ifade arayışı, Türk milliyetçiliğinin temel ilkelerini formüle eden sosyolog Ziya Gökalp'in etkisi altında şekillenmiştir (Yavuz ve Özkan, 2007). Ancak Batur'un (2006) belirttiği gibi, Tek kendi kişisel tavrını modern olarak tanımlamıştır. Mimarın en önemli yapıları Sirkeci Merkez Postane Binası (Şekil 22), ve kendisi için tasarladığı evdir. Eğimli ve üçgen bir köşe parsel üzerine tasarlanan evde cephedeki Osmanlı mimari elemanları ile mimarın milliyetçi tarzı ve duyarlılığı yansıtılmıştır. Bu yapılar mimarın görece modern sayılabilecek yapılarındandır (Şekil 23), (Yavuz ve Özkan, 2007).

Şekil 22. Merkez Postane, Vedat Tek, 1909

Şekil 23. İstanbul Nişantaşı ev, Vedat Tek

Dönemin bir diğer önemli mimarı Kemalettin Bey ise Sultan tarafından önemli mevkilere getirilerek, kendi mimari düşüncelerini yayma fırsatı bulmuştur. Yavuz ve Özkan (2007) Kemalettin Bey'in daha ulusçu, daha Osmanlı bir tarza sahip olduğunu belirtmektedir. Mimar Kemalettin Bey'in tasarladığı Harikzedegan Evleri (Tayyare Apartmanı) Birinci Ulusal Mimarlık Dönemi'nin İstanbul kentine getirdiği yeni yaklaşımın en önemli ve kendine has nitelikleriyle özgün örneklerinden biridir. Mimar Kemalettin tarafından tasarlanan, 1918 Sultan Selim yangınında evsiz kalan aileler için inşa edilen ve sosyal konut diyebileceğimiz bir anlayışta ele alınan binada İstanbul kentinin yaşam alışkanlıklarının dışında tasarlanmış bir ortak kullanım alanı önerisi vardır (Özorhon, 2008), (Şekil 24). Kamer Hatun Camii, Bebek Cami ve Dördüncü Vakıf Hanı binası mimarın diğer önemli yapılarıdır.

Şekil 24. Harikzedegan Evleri (Tayyare Apartmanı), Kemalettin Bey,1918

Sözen (1984) bu dönemin yapılarını günlük gereksinimleri karşılamaya öncelikli olarak hizmet etmeyen, eldeki olanakları gereksiz yere zorlayan bir tutumla inşa edilmiş yapılar olarak tanımlamaktadır. Bu duruma örnek olarak Harikzedegan Evleri'ndeki (Tayyare Apartmanı) anlamsız dekorları ve boşlukları göstermektedirler (Şekil 25).

Sözen ve Tapan (1973) aynı dönemde Osmanlı'da yapı bazında gerçekleştirilen kimliksiz denemeler devam ederken, Batı'da Bauhaus'un etkisiyle büyük şehircilik çalışmaları başlatıldığına dikkat çekmektedir. Ayrıca dönem mimarları ulusal bir bilinç yaratma amacıyla, Osmanlı ve hatta Selçuklu dinsel eğitimsel kurumlarının mimari elemanlarını, yeni ürünlerde kullanılmaya çalışmakta; ancak saçak, pencere, sütun başlıkları gibi bu mimari elemanların biçimlenişleri ile, eskinin bir kopyası olmaktan ileri gidememişlerdir. Bölgesel öğelere önceki döneme kadar daha çok önem verilen bu

dönemde olanak ve gereksinimler arasında doğru bir denge kurulamamış ve toplumun ihtiyaçlarını karşılayacak yapılar yapılamamıştır.

Aslanoğlu (1980) ise I.Ulusal Mimarlık Akımında, üslubun yalnızca cephede arandığını, bu nedenle yapıların plan çözümlerinin geri planda kaldığını belirtmektedir. Ayrıca bu dönemde kamu yapıları yeni üslupla şekillenirken konutlarda eski Osmanlı mimarisinin izleri görülmektedir.

Şekil 25. Harikzedegan Evleri (Tayyare Apartmanı) İç Mekân, Kemalettin Bey, 1918

Tüm eksik ve yanlış yorumlanmış içeriğine rağmen Bozdoğan'ın (2002) belirttiği gibi üsluptan çok tarihsel bir perspektifle bakıldığında I. Ulusal Mimarlık Akımı Türk mimari kültüründeki ilk “modern” söylemdir. Bu anlamda Türkiye Mimarlık tarihinde ayrıcalıklı bir konuma sahiptir.

1.4.2.2. Cumhuriyet Döneminde Modernizm ve Mimarlık Etkileşimi

Tanzimat'ın ilanı ile 19.yy sonunda başlayan süreçte, modern toplumsal dönüşümler başlamıştır. Ancak Cumhuriyet, çok daha kararlı, katı ve hızlı bir tutumla modernizmi uygulamaya çalışmıştır. En radikal ve tartışmalı devrimlerini yaparak, Osmanlı saltanatını ve İslam Halifeliğini ortadan kaldırmış; Türkiye'nin bütün toplumsal, kültürel ve mimari dokusunu Avrupa modeline göre biçimlendirecek bir dizi reform gerçekleştirilmiştir (Bozdoğan, 2002).

Bu bağlamda Türkiye Cumhuriyeti kuruluşundan itibaren bir aydınlanma geleneği içinde olmuş, köktenci bir çağdaşlaşma/modernite projesini uygulamaya çalışmıştır. Bu

köktenci çağdaşlaşma projesi hem bir kopuş, hem de bir sürekliliktir. Bir kopuştur; çünkü çok yönlü bir çağdaşlaşma projesine gidilmiştir, ulus devlet modeline geçilmiş, kentler modernite merkezi haline gelmiştir. Sürekliliktir; çünkü zengin bir kültür birikimi üzerine oturmaktadır (Tekeli, 2007).

Böyle bir dönemde Modern Mimari, ülkenin kendi Osmanlı ve İslam geçmişinden kopmuş, tam anlamıyla Batılılaşmış, modern ve laik yeni ulus yaratmaya yönelik programın hem bir simgesi hem de etkin bir aracı olarak ithal edilmiştir (Bozdoğan, 2002). Aynı zamanda Cumhuriyet'in kurucuları Modern Mimarlık ile aralarında kuvvetli bir manevi ortaklık bulmuşlardır (Balamir, 2003).

Böyle bir ortamda mimarlar kendilerini farklı bir sorumluluk içerisinde bulmuş; ancak Osmanlı mimari anlayışının hemen bırakamamışlardır. Batı'da belirli bir süreç sonrası ortaya çıkan Modern Mimari, Cumhuriyet'in ilanı ile devlet tarafından dayatılmaya çalışılmıştır. Bu anlamda Keyman (2007) Türkiye'de modernleşmenin güçlü devlet geleneği temeline dayandığını belirtir. Bu geleneğe dayanan, mimaride gözlemlenen bu dayatmacı tutum zaman zaman tartışmalara ve eleştirilere konu olmuştur. İçselleştirilemeyen bu mimari anlayış, dönemin mimarlık ortamının genel görünümünü oluşturur. Üstelik bu anlayış 2000'lere değin Türkiye Mimarlık ortamının modernizm algısını etkilemiş, sonraki yıllarda gözlemlenen mimari kimlik sorunsalının ana kaynağı olarak görülmüştür.

Keyman (2007) Türkiye'de modernleşme tarihini 1923'de başlayan bir süreç, demokratikleşme tarihini 1950'de başlayan bir süreç, küreselleşme tarihini 1980'de başlayan bir süreç ve Avrupalılaşma tarihini ise 2000'de başlayan bir süreç olarak tanımlamaktadır. O'na göre bu süreçlerin her biri birbiriyle karmaşık, kesişen ve etkileşim ilişkisi sergileyen bir yapıya sahiptir. Her bir süreç halen devam etmektedir. Dönemsel tanımlamalarla örtüşen yapısıyla Türkiye mimarlığı da benzer bir tarihsel süreç içerisinde şekillenmektedir.

Tapan (2008) 1923'te Cumhuriyet'in ilan edilmesinden sonra başlayan süreçte Türkiye mimarlığının; I. Ulusal Mimarlık Akımı (Başlangıcı Cumhuriyet öncesine dayanır), Akılcı İşlevci Mimarlık, II. Ulusal Mimarlık ve Uluslararası Mimarlık olarak tanımlanabilecek akımları içerdiğini belirtir. Tez kapsamında bu akımlara yer verilmesine rağmen, toplumsal yapı mimarlık etkileşiminin mimari üzerine etkisinin, modernizm ekseninde belirlenmesi amaçlandığı için, Cumhuriyet dönemi mimarlığı, toplumsal yapıyı

şekillendiren olaylar bağlamında Keyman'ın (2007) yaklaşımıyla belirlenen dönemlerde irdelenmiştir.

1.4.2.2.1. Cumhuriyetin İlk Yılları ve Tek Partili Dönem (1923-1950)

Kurtuluş Savaşının ardından Cumhuriyetin ilanıyla (1923) ülkede pek çok reform gerçekleştirilmeye başlanmış, önceki döneme göre daha köktenci ve bütüncül modernleşme düşüncesi benimsenmiştir. Cumhuriyetin ilk yıllarında ideolojik olarak kabul edilen modern toplum kavramı mimaride karşılık bulmuştur (Tekeli, 2010).

Atatürk, modernleşme düşüncesini yansıtmının en iyi yolunun Modern Mimari ile inşa edilmiş, yeni bir başkent oluşturmak olduğunu düşünmüş; Osmanlı geçmişine sıkıca bağlı olan İstanbul'un yerine yeniden inşa edilebilecek, bir taşra şehri olan Ankara'yı başkent ilan etmiştir.

Bu dönemde genç Cumhuriyetin yeni ihtiyaçlarını karşılayacak kamu yapılarının inşası ön plana çıkmış, bu yapılar da bir çeşit Osmanlı sentezi olan I. Ulusal Mimarlık Akımı etkisinde tasarlanmıştır. Vedat Tek'in tasarladığı Yeni Meclis Binası (Şekil 26) ve tasarımına başladığı ancak Kemalettin Bey'in tamamladığı Ankara Palas Oteli, dönemin öne çıkan ilk eserleridir. Bu yapılardan Ankara Palas Oteli, modernliğin ve uygarlığın temsili olarak görülmüş, içi ve kullanımı modern; ancak cephe görüntüsü ulusalcı bir yapıyı sergileyecek şekilde inşa edilmiştir (Şekil 27). Bu yönü ile yapının dönemin politik bakış açısını da yansıttığı söylenebilir. Bu yapıların dışında Mongeri'nin Sanayi-i Nefise Mektebi, Ziraat Bankası, İş Bankası, Tekel Baş Müdürlüğü; Arif Hikmet Koyunoğlu'nun Etnografya, Türk Ocağı, Hariciye Vekâleti, Tekel ve Gümrük Bak. gibi yapıları cumhuriyetin gereği olarak inşa edilmiş yeni kurumlar olarak dikkat çekmektedir (Yavuz ve Özkan, 2007a).

Şekil 26. II. Türkiye Büyük Millet Meclisi, Vedat Tek,1925

Şekil 27. Ankara Palas Oteli, Kemalettin Bey ve Vedat Bey,1927

1930'lar ilk dönemin bir uzantısı olarak modernizmin kendi kültürümüzle ilişkili olması gereğinin hissedildiği bir dönem olarak dikkat çeker. Tekeli'nin (2007) "kübizm ya da işlevsel mimarlık" olarak tanımladığı 1927-1939 dönemini, Bozdoğan (2002) "Modernizm ve Ulusun İnşası" adlı kitabında modernizmin ideolojik olarak kabul edildiği yıllar olarak tanımlamaktadır. Çünkü O'na göre erken cumhuriyetin bütün mimari kültürü "modern" olanı "milli" olanla uzlaştırmaya yönelik çabalarla şekillenmiştir ve 1930'larda ise bu ikisi daha özgül yollarla etkileşime ve müzakereye girmiştir. Vanlı (2006) da bu görüşü destekler şekilde 1930'lar da Türkiye'de tam anlamıyla modernist anlayışın oluştuğuna değinmektedir. O'na göre 1930-1940 arası bir grup modernist mimar eski planlara yeni yüz geçirmek girişiminde bulunmamış, işlevsel tasarımı, mekânsal iç ve dış düzenlemelerle tamamlanmıştır. Gerektiğinde simgesel anlatımlara yer vermişler, ama her zaman çağdaş bir dil kullanmışlardır. Yani baştan aşağıya modernizm kavramlarına uygun davranmışlardır.

1930'lar modernizm açısından Türk Mimarlığı için bir ilkler dönemidir. Şevki Balmumcu'nun Sergi Evi projesi (Şekil 28), Seyfi Arkan Hariciyeciler Köşkü Projesi dönemin öne çıkan yapıları olarak dikkat çeker. Cumhuriyetin ilanından 1939 yılına kadar modern yapılaşmanın desteklenmesi amacıyla Holzmeister, Mongeri, Egli ve Taut gibi pek çok yabancı mimarın ülkemizde çalışması desteklenmiştir. Bu mimarlar hem eğitimci hem de tasarlayıcı sıfatıyla çalışmış, ülkede Batı'nın modernist tasarım anlayışıyla bağdaşan yapılara imza atmışlardır (Sey,2010). Genel Kurmay Başkanlığı, İsmet Paşa Kız Enstitüsü, Ticaret ve Ankara Kız Lisesi, Divan-ı Muhasebat Binası, Harp Okulu, Merkez Bankası, Cumhurbaşkanlığı Köşkü, Orduevi ve Bakanlıklar bu döneme ait ve çoğunluğu yabancı mimarlarca tasarlanmış yapılardır (Aslanoğlu,1980).

Şekil 28. Ankara Sergi Evi, Şevki Balmumcu, 1933

Bozdoğan'ın (2002) birçok yorumcu tarafından "ilk gerçek Türk modernisti" olarak tanımlandığını belirttiği Seyfi Arkan (1904-1966) Modern Mimari'de önemli bir yere sahiptir. Arkan, 1928'de Sanayi-i Nefise Mektebi'nde Vedat Tek'in öğrencisi olmuştur. Mezun olduktan sonra Berlin Technische Hochschule'de dört yıl geçirmiş ve ödünsüz bir modernist olarak ün kazanmıştır. Hariciye Köşkü tasarımı ile Atatürk'ün dikkatini çekmiş; Florya projesi için görevlendirilmiştir (Şekil 29).

Şekil 29. Hariciyeciler Köşkü, Seyfi Arkan, 1933

Bozdoğan (2002) Florya Yazlık Köşkü'nü (1934-1936); metal parmaklıklar ve dairesel pencereler gibi ayrıntılara sahip; bu yönüyle yalın, süssüz geometrik hacimler şeklindeki yeni formun ve bu formun oluşturduğu estetik anlayışın Türkiye'deki en özlü ifadesi olarak tanımlar. Arkan'ın Florya için tasarladığı “gemi binası” bu yeni modern tipin, betonarme potansiyelleri ile birleştiği en özgün örnektir (Şekil 30). Arkan ve Balmumcu Türk mimarlarının düzeylerini kanıtlama dönemi olarak tanımlanabilecek bir dönemi başlatmışlardır (Batur, 2010).

Şekil 30. Florya Yazlık Köşkü, Seyfi Arkan, 1934

Ancak 1930'larda ülkenin yetersiz kaynakları, özellikle de inşaat sektörünün zayıflığı, güçlü bir konut üretim politikasını olanaksız kılmıştır. Türk mimarlarının Batı'daki modernist çizgiyi yakalamaya başladığı bu dönemde, halk kitleleri söz sahibi değildir. Modern Mimari, Batı'da toplu konut üretiminde kullanılırken, Türkiye'de Cumhuriyet burjuvazisi için villa ya da apartman üretimiyle sınırlı kalmıştır. Bu durum modern mimarinin halk tarafından yabancı ya da dayatılmış bir şey olarak algılanmasını

pekiştirmiştir. 1930'ların sonunda kübik formların soğukluğu ve sterilliği, yabancı ve kozmopolit bir toplumun, en olumsuz anlamıyla modernliğin ifadesi olarak görülmüş ve eleştirilmeye başlamıştır (Bozdoğan, 1998). Modern Mimarinin yapıları yaygınlaşmaya başladıkça, oluşan dokunun Anadolu kent dokusunun hiçbir özelliğini yansıtmadığı görüşü hakim olmaya başlamış ve bu durumun ülkenin imarının yabancı mimarlar tarafından yapılmasından kaynaklandığı düşüncesi ortaya çıkmıştır.

II. Dünya Savaşı sonrası Türkiye savaşa katılmamasına rağmen, savaşın her türlü etkisini çok kuvvetli bir şekilde hissetmiştir. İlk olarak inşaat yatırımları ve projeler iptal edilmiş ve yavaşlamıştır. Böylece 1950'lere kadar sürecektir bir durgunluk dönemi başlamıştır (Batur, 2010). Savaş sonrası dışarıdan yapı malzemesi alımının sıkıntıya girmesi geleneksel ve bölgesel yapım yöntemlerine dönülmesini gerekli kılmıştır. Ayrıca savaş döneminde ülkede oluşan milli birlik ve beraberlik duyguları, bölgeselcilik ve ulusalcılık düşüncelerini yeniden gündeme getirmiş, bu durum mimari ile somutlaşmıştır (Alsaç, 2007).

II. Ulusal Mimarlık Akımı bu düşüncelerle Anadolu mimarisinin yeniden yorumlanması fikrine bağlı olarak oluşturulmuştur. Bu dönemde Türk mimarisini bilimsel temeller üzerine oturtmak amaçlı çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. 1934 yılında Sedat Hakkı Eldem'in Güzel Sanatlar Akademisi'nde başlattığı Milli Mimarlık Semineri bu araştırmaların başlangıcı sayılabilir. Bu çalışmalarla geleneksel mimarlık örnekleri araştırılmış böylece mimarlık ve sosyoloji tarihi açısından kültürel bir çalışma yapılmıştır. Amaç Türkiye mimarlığını bilimsel temellere oturtmaktır (Aslanoğlu, 1980). II. Ulusal mimarlık akımının diğer girişimi ise yabancı mimarların Türkiye'de iş yapmasına karşı çıkma eylemidir. Bu yöndeki düşünceler, 40'lı yıllarda Arkitekt dergisinde ve diğer yayınlarda bir kampanya niteliğinde ifade edilmiştir. Bu kampanyanın asıl muhatabı aslında, başlangıçta tüm imar faaliyetlerini denetleyen resmi makamlardır (Batur, 2010).

Bu dönemde Ulusal mimarlık üzerine çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Osmanlı dini mimarlığı yerine, Osmanlı sivil mimarlığına odaklanılmıştır. II. Ulusal Mimarlık Akımında ilgi, İstanbul üst sınıf konakları, köşklere ve yalıları üzerindedir. Bu Ankara'nın yeni kültürüne bir tepki olarak da düşünülebilir. II. Ulusal Mimarlık Akımının Osmanlı'nın eleştirisinden, eklektizmden ve I. Ulusal Mimarlık temsilcilerinin düştüğü yüzeysellikten kaçınması, bu akımın modern ilkeleri takip etmek kadar evrensel bir anlayış taşıdığını kanıtlama çabasında olduğunu da göstermektedir. Bu anlayış sabit oranlar, değişmez plan tipleri ve mimari analizleri sosyal belirleyenlerinden soyutlamaya yönelmiştir. Bu duruşun

pragmatik sonuçları doğruluğunu kanıtlar. Çünkü amaç Türk evi tasarlamak değil, Cumhuriyet 'in kamu yapıları tasarımını kontrol edebilmektedir (Tekeli, 2007).

II. Ulusal Mimarlık Akımı 'nın en önemli yapısının, Ankara'daki Anıtkabir olduğu söylenebilir. 1941 yılında bu yapı için 46 tasarımın katıldığı uluslararası bir yarışma düzenlenmiştir. Seçici kurul Emin Onat ve Orhan Arda'nın tasarımını uygulamaya değer bulmuştur. Yapım çalışması uzun sürmesi nedeniyle, yapı bu süreçte gelişen akımlarla şekillenerek, değişikliğe uğramıştır. Anıtkabir çağdaş olduğu kadar, geleneksel mimarlıktan da izler taşıyan bir yapıdır. Türk türbe geleneği ile Anadolu anıt-gömüt geleneği yeni ve çağdaş bir yorumla birleştirilmeye çalışılmıştır. Hem çağdaş, hem geleneksel yapım yöntemleri ve malzemesi kullanılmıştır. Bilinçli bir biçimde kendi mimarlık dilini oluşturmak amacıyla Anadolu kültürlerinin daha erken dönemlerine gönderme yaparak kendine özgü bir evrensellik oluşturulmaya çalışılmıştır (Şekil 31), (Alsaç, 2007).

Şekil 31. Anıtkabir, Emin Onat, Orhan Arda, 1944-1953

Bu dönemde Bruno Taut'un öğrencilerine tasarlattığı Tekel İdaresi mimarların toplu konut tasarlanması ortak gereksinimleri göz önünde bulundurarak yapı tasarlama fikrinin başlangıcı olması açısından olumlu çalışmalardır (Alsaç, 1976).

1944 yılında kabul edilen Memur Konutları Yasası ile memur ve işçilere konut sağlama çabası içerisine girilmiştir. Bu kapsamda ortaya çıkan en önemli proje Bonatz'ın tasarladığı Ankara'daki 434 konutluk Saraçoğlu Mahallesi (1946)'dir (Sey, 2007), (Şekil 32). Ayrıca yalın görünümlü halkevi binaları da dönemin belirgin ürünleridir.

Şekil 32. Saraçoğlu Mahallesi, Paul Bonatz, 1946

Ancak bu dönemde kuşkusuz toplumun tek gereksinimi doğru inşa edilmiş bir başkent değildir. Yurt genelinde halkın pek çok sorunu mevcuttur. Bu anlamda tek parti yönetimin öncelik verdiği mimari katkı biçimseldir. Çünkü Türk modernleşme projesi, ulus devletin kontrolünde ortaya çıkmış ve yeni Türkiye Cumhuriyeti imajını belirleyen etken olarak seçilmiştir. Bu nedenle Avrupa'daki modernleşme fikrinden farklıdır ve bu yönüyle problemlidir. Örneğin Batı'da sanayi kentine tepki olarak oluşan bahçe kent fikri, henüz sanayileşmemiş Ankara için benimsenmiştir. Cumhuriyetin tek parti iktidarının bu yapılaşmayı kabul etme nedeni ise farklıdır. Amaç Batı'daki gibi modern bir kent imajı çizmektir (Tekeli, 2010).

1.4.2.2.2. Çok Partili Dönem (1950-1980)

1950'ler modernleşmenin farklı bir boyut kazandığı yılları ifade etmektedir. Bu dönem çok partili döneme geçişin yaşandığı, yapılan seçimlerde DP'nin ezici çoğunlukla tek başına iktidar olduğu bir dönemdir. Avrupa savaş sonrası hırpalanmış, güç kaybetmiştir. Bu dönemde ülke kapitalist düzene katılmış, yönünü Sovyet tehdidine karşı en güçlü dayanak olarak gördüğü, ABD'ye dönmüştür (Tanyeli, 1998).

Liberal ekonomi politikaları kabul edilmiştir. Tarımsal gelişime öncelik verilmiş, karayolları ağını genişletmeye yönelik politikalar benimsenmiştir. Tarımsal üretimde makineleşmeye geçilmesi beraberinde köyden kente göçü getirmiştir. Kentler büyümeye başlamış, kamu yapılarının sayısı artmaya başlamıştır (Sey, 2010). Yeni politik görüş, bu dönemde de yine kamu yapılarında forma bürünerek somutlaşmıştır. Özorhon (2008)'in

belirttiği gibi modernleşme anlayışı kültürel modernleşmeden ekonomi öncelikli bir modernleşme anlayışına kaymıştır.

Tekeli'nin (2007) belirttiği gibi tek parti iktidarı dönemi boyunca benimsenen modernleşme fikri "halka rağmen halk için" sloganı ile ifade bulurken, çok partili dönemde halkın seçimlerine daha saygılı, popülist söylemler dikkat çekmeye başlamıştır. Bozdoğan (1998) bu dönemi mimarlık ve şehircilikte üst modernizmin devreye girdiği bir dönem olarak tanımlamaktadır.

1947'de Marshall Planı ile başlayan yabancı yardım, 1951'de Türkiye'nin Kore Savaşına katılması, 1953'te NATO'ya üye olması, ülkenin uluslararası ekonomik sistemle tam anlamıyla bütünleşmesini sağlamıştır. Bu durum liberal ekonomileri güçlendirmiş, ekonomi yön değiştirmiştir. Bu değişim, doğal olarak yeni yapı türleri ve yeni ulaşım biçimleri ihtiyacını doğurmuştur. Geçmiş hükümet tren yolu inşası üzerine yoğunlaşmışken, yeni hükümet artık karayollarını ve kentsel arterleri geliştirmek zorundadır. Yeni ve lüks yapım malzemeleri kullanılmaya başlanmış, bu şekilde inşa edilmiş yapılarda yaşamak bir statü göstergesi haline gelmiştir. Üslup ve forma ilişkin uluslararası kavramlar daha etkili bir hale gelmiş, mimarlar eklektik bir yaklaşım sergilemeye başlamışlardır (Tapan, 2007).

1950'li yıllarda Türkiye'nin yönünü çevirdiği ABD, II. Dünya Savaşı sonrası Avrupa'nın Modern Hareketi'ni kendi koşullarına göre yeniden yorumlanmıştır. Bu yeni mimari arayış Türkiye mimarlığını da etkilemiştir. Avrupa'da çok büyük bir savaşın yarattığı tahribatın etkileri milliyetçiliğin yeniden sorgulanmasını gerektirmiştir. Bu durum Türkiye'de de etkisini hissettirmiştir (Tanyeli, 1998).

Ayrıca ülkede politik değişimden kaynaklanan yeni talepler, kapitalist sistem çerçevesinde dünyaya entegre olma niyeti mimaride uluslararası bir üslup arayışını ortaya çıkarmış, dolayısıyla ulusal bir mimarlık arayışından vazgeçmesine sebep olmuştur (Tanyeli, 1998). Cepheler artık yalın ve rasyoneldir. Uluslararası üslubun fikirleri yakından izlenmektedir. Plan ve biçim çözümleri prizma üzerine kuruludur. Vaziyet planlarına, işlevsel geometrik elemanlar olan dikdörtgenler ve kareler hakimdir. Cephelerde çoğunlukla ızgara sistem uygulanmaktadır. Bu görüşü yansıtan, Amerikan işletme sistemi ile yapılan İstanbul Hilton Oteli (1952) (Şekil 33) ve Türkiye'nin ilk ticari gökdeleni olan Emek Binası (1959) (Şekil 34) bu anlamda öne çıkan bir yapılar olarak dikkat çekmektedir (Tapan, 2007).

Şekil 33. İstanbul Hilton Oteli, Skidmore, Owings, Merrill, 1955

Şekil 34. Ankara Emek İş Hanı, Enver Tokay, 1965

1950'lerde gözlemlenen bir diğer önemli gelişim, tasarım talebi ve arzı alanında özel sektörün oluşumudur. Mimarlık büroları açılmış, mimarlık bir meslek olarak önem kazanmıştır (Tanyeli, 1998).

1954 yılında Mimarlar Odası'nın kurulması kamu tarafından verilen işlerin dağıtımında mimarların kontrolünü arttırmak bakımından etkili olmuştur. Ayrıca mimarlık yarışmalarının kontrolü, Oda'ya verilmiştir (Tekeli, 2007). Sonuç olarak bu dönemde devlet artık kamu mimarlığının yaratılmasını tek başına kontrol etmemektedir.

Menderes'in bir siyasal meşruiyet ve halkla ilişkiler projesi kapsamında başlattığı, geniş çaplı kentsel müdahaleler mevcut kent dokusunu şekillendirmiştir. Ayrıca bu dönemde kentleşme hızı her geçen gün artmakta, kentin mevcut alt yapısı talebi karşılayamamakta, bu gruba barınak sağlamak yetersiz kalmaktadır. Buna çözüm olarak, kırsal kökenlerini geride bırakarak göç eden kitleler kentlerin çevresinde sürekli genişleyen gecekondu kuşakları oluşturmuş, alt yapı hizmeti sağlanmamış kent parçaları

oluşmaya başlamıştır (Tekeli, 1998). Göç ile kente gelen kesimin kent çeperlerindeki gecekondulara yerleşmeleriyle; geniş halk kitleleri ilk defa modernliğin çelişkili duygularıyla karşı karşıya kalmıştır. Bu grup modernliğin sınırsız gibi görünen imkânları ve yaşam biçimleri, estetik normları ve yüksek kültürü ile tanışırken; diğer yandan modernliğin kendilerini dışlayan yanları ile karşı karşıya kalmışlardır (Bozdoğan, 1998).

1960'lı yıllarda endüstrileşme artmış, sanayinin işgücü talebi kırsal kökenli halk tarafından karşılanmıştır. Mimari Mekânsallaşma sorunu ise bu oluşuma tepkisiz kalan politikacıların popülist söylemleri ile kendiliğinden oluşmuştur (Tekeli,1998). Bu bağlamda 1960 sonrası mimarlığı etkileyen en önemli olgunun hızlı endüstrileşme olduğu söylenebilir. Yapı malzemesindeki çeşitlenme ve yeni teknolojiler mimari formu çeşitlendirmiştir. Ayrıca bu dönemde mimarların özel sektör için yaptığı holding, endüstri yapısı, iş merkezi gibi yapılar sektörü hareketlendirmiştir.

Tanyeli (1998) 1950'lerden itibaren ülkenin imarının sayıları artık binleri bulan, genç mimar ve mühendisler (teknokrasi) tarafından gerçekleştirildiğini, bu grubunda da moderniteyi inşa etmeyi görev olarak benimsediğini belirtir. 1960'lardan itibaren girilen planlı dönem bu grubun görüşünün onay görmesi anlamına gelmektedir. Mimarlar ve mühendisler böyle bir entelektüel ortamda, siyasal bir çaba ile toplum mühendisliğine talip olmuşlardır. Tanyeli (1998) bu durumun Tanzimat dönemindeki ideolojik yaklaşıma benzerliğine değinir. Modernizm serüveninin de Tanzimat'a bu denli benzer bir tutum pek az gözlemlenmiştir. Tek fark, modern toplumun inşasında önceliğin bilgi birikimine verilmiş olmasıdır.

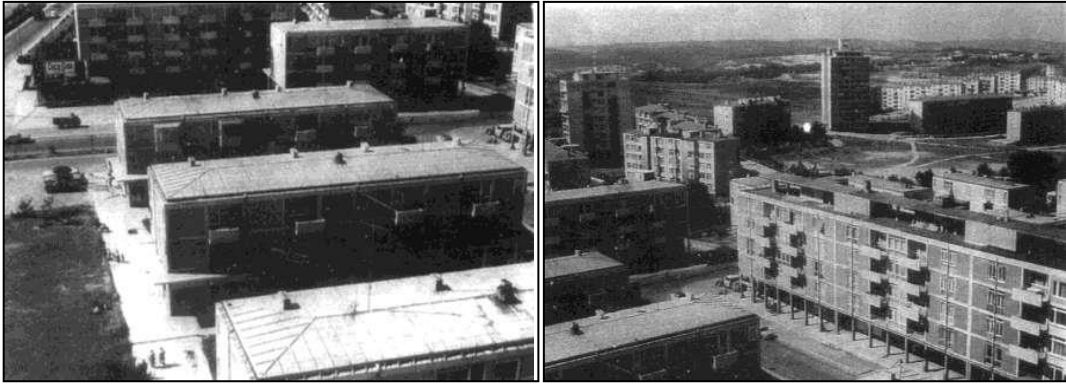
1960 sonrası devletin toplumsal programlar çerçevesinde düzenlediği yarışmalar da mimarının şekillenmesinde etkili olmuş bir diğer faktördür. Ancak yarışmalardaki kısıtlamalar projelerin yenilikçi yaklaşımını negatif yönde etkilemiştir (Yücel, 2007).

1970'ler toplumsal açıdan daha bilinçli bir mimarlığa yönelimin gözlemlendiği bir dönem olarak dikkat çeker (Yücel, 2007). Mimarlar Odası'nın etkinliğinin artması toplumsal bilinci arttıran en önemli faktörlerden biridir.

Balamir (2003), Tanyeli'nin (1998) sayıları hızla artan mimar ve mühendislerin bilgi temelli tutumuyla şekillenen "teknokratik modernizm" olarak tanımladığı mimari yönelimin, 1971 ve 1980 yıllarında arka arkaya iki darbeye şiddetini artırdığını belirtmektedir. Askeri yönetimler ve ara rejim hükümetleri sırasında devletin giderek genişlemesi, muazzam büyüklüklerde resmi binaların inşa edilmesini beraberinde getirmiştir. Ancak herkese açık ve erişilebilir olması beklenen kamu yapıları, tapınak

anıtsallığında ve özel mülk korunaklığında inşa edilmeye başlanmıştır. Modern mimarlık dili kompozisyonel ve strüktürel özgürlüklerini yitirip neoklasikleşmiştir. Kütleler baskıcı karakterlere bürünmüş, pencereler küçülüp tek modüle indirgenmiş, zemin kat geçirgenlikleri yok olmuştur. Kısacası bu dönemde mimarlık, Bakanlık yarışmaları eliyle sıradan bir yapı pratiğine indirgenmiştir (Balamir, 2003).

1970'lerin sonundaki ekonomik buhran dönemine kadar yap-satçılık gündemde kalmış, sonraları küçük müteahhit piyasanın dışına itilmiştir. Bu dönemde büyük toplu konut alanlarının yapılmaya başlandığı dikkat çekmektedir. 4. Levent ve Ataköy Toplu konutları (Şekil 35) kentsel görünümü şekillendirme konusunda etkili olan örneklerdir. Levent Toplu Konut Projesi farklı gelir gruplarına yönelik; müstakil evleri, sıra evleri ve çok katlı apartmanları içeren ilk proje olarak önemli bir yere sahiptir (Tapan, 2007).

Şekil 35. 4. Levent Mahallesi, İstanbul, 1954

1.4.2.2.3. 1980 Sonrası Dönem (1980-2000)

1980 sonrası; dünyada yaşanan siyasal ve ekonomik olaylarla şekillenen kültürel bir dönüşüm sürecini ifade eder. Bu dönemde düşüncelerdeki çeşitlik, sorgulama ve eleştirme yaklaşımı her alanda etkisini hissettirmeye başlamıştır. Bu genel görünüm içerisinde 80 sonrası Türkiye, dünyada gelişen iletişim ve ulaşım imkânlarıyla durmadan küçülen dünya ile etkileşim içinde, ancak dünyaya görece farklı bir yapı ile şekillenmiştir. Çünkü 1980 darbesiyle demokratik hayat ve özgürlükler bir kez daha kesintiye uğramıştır.

Balamir (2003a)'ün değindiği gibi 1980 askeri darbesi sonrası ilk seçimlerde Özal hükümeti ezici bir çoğunlukla iş başına gelmiştir. Özal farklı eğilimlerin tek yapıda birleşimini temsil etmektedir; muhafazakarlık ve ilerçilik, maneviyat ve piyasa değerleri,

eski ve yeni, sağ ve sol, Doğu ve Batı...vb. . Cumhuriyet döneminde tek parti döneminin kayıtsız şartsız kabul ettiği modernleşme ideali yerini ideolojik tepkilere bırakmıştır. Üstelik bu tepki liberal ekonomi, sivil toplum, popüler kültür ve feminizmin savunucularından Müslüman entelektüellere kadar uzanan geniş bir grup tarafından gösterilmiştir (Balamir, 2003a).

Korkmaz (2007)'in belirttiği gibi bu dönemde dünyada da Teatcher ve Reagan'ın muhafazakar politikalarının hakim olduğu tek kutuplu bir dünya düzeni oluşmaya başlamıştır. Bu düzen iktidar ve muhalefet değil; iktidar ve kaybedenlerden oluşmaktadır. Bu yapı beraberinde Korkmaz'ın (2007) meta estetiği olarak tanımladığı insanın imgelerin verdiği hazla kendini gerçek dünyaya kapamasını getirmiştir Postmodernizm bu düşüncelerle oluşmaya başlamıştır.

Charles Jenks 1972 yılında modern mimarinin öldüğünü Postmodernizmin doğduğunu belirterek; küp, prizma, küre, konilerle ön yargılı ve formalist bir yaklaşımla oluşturulan, evrensel nitelikli rasyonel-uluslararası bir üslup olan Modern Mimari'den vazgeçilmesi gerektiğini belirtmiştir (Kortan, 1989).

Mimarlık siyasal ideolojilerle olan organik bağı 80'lerde koparmıştır (Bozdoğan, 1998). Bu düşünsel ortam ve meta estetiğinin yönlendirici, baştan çıkarıcı dünyası mimariyi de etkilemeye başlamış; mimarlık herhangi bir disiplinden yoksun, kural tanımaz, salt yapıştırma yüzeylein çekiciliğine, içeriği olmayan görüntüler oyununa dayalı bir dekorasyona indirgenmiştir (Korkmaz, 2007).

Balamir (2003a)'in kültürel hoşgörünün tezahürü olarak her zevke göre mimarlık üretimine elveren bir üslup çoğunluğunun ortaya çıkması olarak tanımladığı bu dönemde 1980 darbesinin etkisiyle siyasette baskı, liberal ekonominin etkisi ile ise yoğun bir dışa açılım yaşanmıştır. Tanyeli (1998) bu dönemi mimarlığın siyasal ideolojilerle olan organik bağının koptuğu bir dönem olarak tanımlar. Bu dönemde yaşanan üslup serbestliği, bu görüşü destekler nitelikte yapılarla kendini gösterir. Güzer (1996) bu durumu 1980 sonrası yaşanan, belirtilen politik, sosyal ve ekonomik dönüşümlerin yansımaları, sanayileşme ve kentleşme sürecini henüz tamamlayamamış, modernizmi henüz tam olarak sindirememiş bir yapı ile üst üste gelmesi ile ilişkilendirir ve bu nedenle 1980 sonrası dönemin her şeyden önce karışıklık, arayış ve çeşitlilik dönemi olarak özetlenebileceğini belirtir.

80'li yıllarda dünyada ve Türkiye'de yaşanan bu sosyo politik ortam, kimlik kaybı tartışmalarını ön plana çıkarmıştır. Mimarlıkta da modernizm bu kimlik kaybının sorumlusu olarak görülmeye başlanmıştır. Mimarlıkta yeni arayışlar ortaya çıkmıştır.

Muhafazakârlığın tırmanışa geçtiği bu dönemin mimariye yansıması kimlik söylemine yatkın bir yapı olan postmodernizmin yükselişi ve Osmanlı/İslam bileşenini vurgulayan yapıların tasarlanmaya başlanması şeklinde olmuştur (Balamir, 2003a). Resmi modernizmin katılığı ve dayatmacılığı, edebiyat ve müzikten mimarlık ve sinemaya kadar bütün kültürel ifade biçimlerinde ilk defa böylesine bir meydan okuma ile karşı karşıyadır (Bozdoğan, 1998). Bu arayışlar ve Cumhuriyet'ten beri var olan, hiçbir zaman etkinliğini tamamen yitirmeyecek modern yönelimler, bir çeşit çok seslilik ve serbestlik olarak tanımlanabilecek bir dönemi başlatmıştır.

Kortan (1989) birçok farklı dilin ve akımın beraberce var olduğunu belirttiği bu dönemi çoğulcu (plüralist) olarak tanımlamakta ve Türkiye'de bu çoğulculuğun içerisinde üç farklı kategorinin bulunduğunu belirtmektedir. Bunlardan ilki, rasyonelliğe ve asal geometriye dayalı uluslararası üslup; diğeri geçmişe ve günümüze ait her türlü mimari ögenin kullanıldığı eklektik ve manyerist bir tutumla şekillenen, bir tür cephecilik olarak tanımlanan postmodernizm; sonuncusu ise ülkedeki kültür kargaşasının bir göstergesi olan, yalancı kemerler, kubbeler kullanan, çok banal süsler ve motiflerle bezeme yapan arabesk mimarlıktır (Şekil 36).

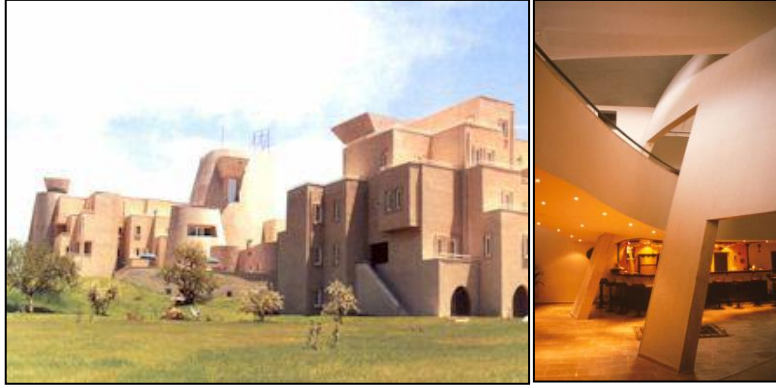
Şekil 36. Yerel motiflerle bezenmiş bir cephe silueti, Ankara, Keçiören, 1989

Güzer (1996) 1980 sonrası evrensel bir üslup olarak sunulan yerel değerlere yeniden yönelme yaklaşımının aslında Türkiye için yeni olmadığını belirtir. Çünkü Türkiye Batılı örneklerde bile rastlanmayacak zengin bir kültürel alt yapıya sahiptir. Modern Mimarinin ilk örneklerinde de bu alt yapı gözlemlenmektedir. Bu ifadeye Kortan'ın arabesk mimari tanımı önem kazanmaktadır. Çünkü pek çok araştırmacı Kortan'ın tanımladığı kemerli,

kubbeli, banal motiflerle süslenmiş yapıları da postmodernizm tanımına dahil etmekte; hiçbir zamana ve çağa ait olmayan bu yapılar postmodernizmin daha da keskin ifadelerle eleştirilmesine sebep olmaktadır.

Oysa, postmodernizm Türkiye’de mimarlığa tarihten (kendi tarihsel geçmişimizden) korkusuzca yararlanabilme olanağını vermiştir. Teknolojik başarıyı ön planda tutan Modern Mimarlık ’da Türkiye mimarlığının sağlam bir yer edinmesi oldukça güçtür. Oysa, postmodernizm döneminde "form"u ön plana alan bir yaratma anlayışı mimarlığımıza daha geniş bir referans ortamı sunmuştur. Çünkü taşıdığı eşsiz tarihsel zenginlik yeni formları tarihten yararlanarak bulmayı olanaklı kılmaktadır. Bu nedenle post modernizmde daha özgün ve daha üretken olmak çok daha olasıdır (Kazmanoğlu, Tanyeli, 2014). Ancak postmodern mimaride “yerel”, “bölgesel”, “ulusal” kavramlarının hızla ve altı doldurulmadan mimarlıktaki karşılıklarını bulunmaya çalışılması, mimarinin sadece cephe tasarımına indirgenmesi bu olasılıkların gerçekleşmesinin önündeki en güçlü engel olmuştur. Bu nedenle bazı araştırmacılar tarafından; I. ve II. Ulusal Mimarlık Akım’larından sonra III. Ulusal Mimarlık Akımı olarak da tanımlanan postmodern dönem kolay tüketilebilir imge-imaj arayışı olarak mimarlık tarihindeki yerini almıştır (Sağlam, 2013).

Balamir (2003a) 80’lerden 90’lara kadar devam eden postmodernizm döneminin, sadece tek bir mimarın, Merih Karaaslan’ın uygulamalarından yola çıkılarak oldukça net bir şekilde anlatılabileceğini belirtir. Karaaslan’ın, kendi ürünlerini tanımlamak için vurguladığı temalar kimlik, çoğulculuk, sembolizm ve demokratik hoşgörüdür (Şekil 37). Savunduğu ‘Yeni Anadolu Sentezi’ni Yunan, Roma, Selçuklu ve Osmanlı düzenlerinin serbest bir kolajı olarak tanımlamaktadır. Karaaslan’ın bu seçmeci tutumu, mimarlık yarışmalarındaki resmi modernizm anlayışını esnetmiştir. Bu esneme, Bakanlık normları inşaat standartları bakımından olmasa da, mimari dil yönünden bir rahatlamaya sebep olmuştur. Belediyelerin merkezî hükümete karşı güç kazanmaya başladığı bu dönemde, başkent dışında projelendirilen çok sayıda rant tesisi benzer çizgilerde gerçekleştirilmiştir (Balamir, 2003a).

Şekil 37. Peri Tower Otel, Kapadokya, Merih Karaaslan, Nuran Unsal, 1989-1996

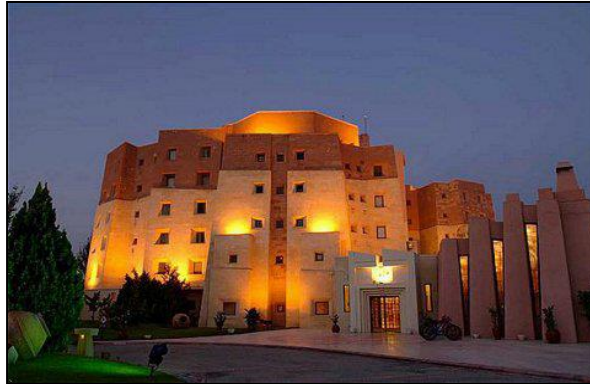
80’li yıllarda yaşanan bir diğer gelişme ise arsa üretimindeki sınırlılıklar nedeniyle küçük girişimci endeksli inşaat sunumlarının tıkanmasıdır. İnşaat sektörü kendi kendine bırakıldığında gerilemeye mahkum görünmüştür. Oysa inşaat sektörü arz-talep dengesinin kurulması açısından desteklenmelidir. Bu amaçla hükümet, Toplu Konut Yasası, Toplu Konut Fonu ve Toplu Konut İdaresi gibi etkin müdahale araçlarını devreye sokmuştur (Bilgin, 1998).

Güzer (1996)’in belirttiği gibi 80 sonrası mimarlık medyası mimarlığı yansıtan bir ortam olmaktan çıkmış, belirleyici bir güç haline gelmiştir. Bu bağlamda yapılar sınıfsal özelliklere uygunluğuna göre etiketlenerek imaja indirgenmiş ve değerlendirilmiştir. Bu etki ile mimari popüler kültürden etkilenmeye başlamış, Kortan (1989)’un ifadesiyle Türkiye’de de “Biçim modayı izler” sloganı geçerli olmaya başlamıştır. Bu anlayış ile modernizmin toplumsal idealleri göz ardı edilmeye, mimarlık özel sektör ve zengin müşteriler için bir form ve imaj yaratma olarak ele alınmaya başlanmıştır (Bozdoğan, 1998).

1980 sonrası Batı ve Güney sahilleri boyunca yaygınlaşan tatil konutları (2. Konutlar) bu dönemde rastlanan önemli yapı tiplerindedir. Ayrıca büyük tatil köyleri, uluslararası oteller, alışveriş merkezleri, rekreasyon ve eğlence merkezleri, plazalar 80’li yılların yeni kamusal mekânları olarak sayılabilir. Balamir (2003a) turizm ve alışveriş merkezi yapılarında postmodernist mimarinin oluşumunu şöyle açıklar;

“Seçmeciliğin en rahat serpilme ortamlarından biri turizm işletmeleriydi; bu alan da başka bir mimarın, Tuncay Çavdar’ın kolajında ifadesini buldu. Çavdar’ın mimarisi postmodern kültürün anahtar kelimeleriyle açıklanabilir özellikler taşıyordu: bellek, imleme, alıntı, ironi, metafor, mistisizm, drama... Bu terimlerle dile gelen mimarlık, kolay tüketilebilir egzotik ortamlar –ya

da popüler anlayışıyla ‘orijinallik– peşindeki sıradan turist için fantastik dekorlar sunmaya elverişliydi (Şekil 38). Turizm yapılarında izlenen, nerdeyse tinsellik düzeyindeki mekânsal atmosferin ibadet yapılarından esirgenmesi Türkiye’de postmodern kültürün çelişkilerinden biri oldu. Mimarların yapıda karakter ve atmosfer arayışları, otellerin yanısıra bir de alışveriş merkezlerinde zemin bulmaya başladı. Atriumlu anıtsal alışveriş merkezleri, kuleli formları ve katedral etkili iç mekânlarıyla, 80 sonrasında kutsal-kamusal mekânlarını oluşturdular. Tüketim toplumu yeni tapınaklarını inşa etti; tüketiciler hafta sonlarında buralara taşınarak huşu içinde gezindiler. Maneviyatla tüketimin kusursuz bir harmanı ise “Postmodern Türkiye”nin markası haline gelen Kocatepe camisinde gözlendi. Caminin altında son moda bir alışveriş merkezinin açılmasıyla, çağdaş teknolojileri kullanmada geri kalınmadığı yönünde imaj veriliyordu (Şekil 39). Laik çevrelerle karşıları tarafından eşit ölçüde benimsenen alışveriş merkezi, elle dokunulur bir kültürel çoğulculuğun sahnesi oldu. Mini etekli genç kızlar Jingle Bells eşliğinde yılbaşı tanıtımlarını yaparken, aynı mekânda örtülü kadınlar çarşaf ve baş örtülerini laik rejime protesto bayrağı gibi taşıdılar”.

Şekil 38. Robinson Lodge Otel, Kapadokya, Tuncay Çavdar

Şekil 39. Kocatepe Camii ve Beğendik Alışveriş Merkezi, Hüsrev Tayla ve Fatin Uluengin, 1987

90’larda meydana gelen değişim ve yenilik hız olarak 80’lerde yaşanan hız ve gelişmelerin çok daha ötesinde gerçekleşmiştir. Kanadalı iletişim bilimci-sosyolog Marshall Mc Luhan’ın deyişiyle dünya “Global bir köy” haline gelmiştir. Değişimin baş döndürücü bir hızı ile ulusal sınırlar harita üzerinde kalmış ve global dünyanın katı kuralları dünyanın pek çok yerinde geçerli hale gelmiştir. İletişim teknolojisindeki

inanılmaz gelişmeler mesafeleri önemsiz kılmıştır. Böylece, dünyanın en ücra köşesindeki insanlardan haber ve tepki alınabilir hale gelinmiştir (Toruk, 2011).

Dünyada yaşanan bu gelişmelerin etkisiyle Türkiye’de 1990’larda dışa dönük liberalleşme ve dışa dönük cüretkâr adımlar kent mekânında da değişimlerin gözlemlenmesine neden olmuştur. 1990’lar konut çevrelerini değiştirmeye başladığı bir döneme tanıklık etmiştir. Parsel içinde yapılmış tekil apartman blokları yerini kent çeperlerinde iri bloklar halinde kümelenmiş yapılara bırakmıştır. Sonraları nostaljik mahalle özlemi ile bu konut alanlarına müstakil bahçeli yapılar da dahil edilmeye başlanmıştır. Devlet tarafından finanse edilen önemli toplu konut projeleri olarak TOKİ’nin Ankara Eryaman projesi (Şekil 40), Oran Projesi ve Çorum’da Binevler sayılabilir (Balamir, 2003a). Bu nedenle 1980 sonrası dönem de Türkiye’de yaşanan politik gelişmeler, uluslararası ekonomi ile olan ilişkiler ve dünyadaki postmodern eğilimler dikkate alındığında, bu dönemin Türkiye’de modernizmin geleneksele ve yerel değerlere bağlı olarak yeniden yorumlandığı bir dönemi ifade ettiği söylenebilir.

Şekil 40. TOKİ Eryaman 3. Etap Konutları, Ankara

Yücel (2007) bu durumu “90’lar modernle dinsel arasında geçiş sahne oldu” sözleriyle açıklar. Başka bir ifade ile 90’lar kimlik ve farklılığın iktidarın kendisini hissettirdiği alanlarda sınındığı, bazen bu etkiyi sert bir tutumla gösterdiği bir ayrılma göstermektedir (Çalikoğlu, 2008). Keyder (2010) ise bu dönemde yerel ve modern, İslami ve modern kavramlarının bir arada kullanılabilme olanağı olduğunun ortaya atıldığına ve mimari ortamda kabul gördüğüne değinir. O’na göre 90’lar sanatın eklektik bir anlayışa sahip olduğu, sanatçıların sanat adına risk alarak genel beğenilerin dışına çıktıkları

alternatif ifade biçimlerine yöneldikleri yıllar olarak dikkat çekmektedir. Bu yıllarda sanat evrensel olma iddiasını kaybetmiş, kendi olmaya çabalamıştır.

1990'ların melez kültürel ifadeleri, Kemalist inkılabın kendi Batılı modellerini kabul ettirmekte başarısız olmakla birlikte, geleneksel bir Müslüman toplumunun kültürel, sanatsal ve mimari normlarını benzersiz ve geri çevrilemez bir biçimde çözmeyi başarmış olduğunu gösterir (Bozdoğan, 2002).

90'lar Yücel (2007)'in değimiyle birinci küreselleşme dalgasının yaşandığı yıllardır. Küreselleşme beraberinde artan iletişim olanakları, İslami-modern kavramının bir arada kullanımının mümkün olabildiğinin düşünülmesi 90'lı yılların mimarisine belirtilen dinamiklere bağlı olarak şekillenmiş, çoğulcu ve eklektik bir görünüm kazandırmıştır.

1.4.3. Bölüm Değerlendirmesi

19. yüzyılın sonlarında, özellikle de 20. yüzyılda endüstrinin ve bununla birlikte teknolojinin çok büyük bir hızla gelişmesi, en temel üretim ve yaratı alanının giderek felsefe ve sanattan teknolojiye dolayısıyla mimariye doğru kaymasına neden olmuştur.

Kendini toplumun her alanında hissettiren, düşünsel bir kavram olmanın ötesinde somut etkilere sahip bir kavram haline gelen modernizm; hem düşünsel hem fiziksel olarak mimari ortamda da hissedilmiş, yeni form ve mekân anlayışını beraberinde getirmiştir. Modern mimari ile mimarlık düşüncesinde tarihsel, yerel ve kültürel referanslardan arınmış, sanayi devrimi sonrası farklılaşan, çağın gereklilik ve koşullarına uygun rasyonel bir tutum oluşmuştur. Modernizm sonucu oluşan yeni gereksinimler, yeni yapı türlerinin; yeni malzemeler ise yeni yapı biçimlerinin oluşumunu gerektirmiştir.

Birbirini izleyen, tamamlayan, ya da karşıtı olarak ortaya çıkan, dolayısıyla mimarlık alanını karmaşıklaştıran, aynı zamanda da zenginleştiren çeşitli yaklaşımların (Art& Crafts, Art Nouveau, Art Deco, De Stijl, Fütürizm, Konstrüktivizm ve Dekonstrüktivizm vd.) bir bütünü olan Modern Mimari, temeli düşünsel bir sürece dayanan, toplumsal gereklilikler sonucu oluşmuş bir harekettir. Bu hareket bir akım olmanın ötesinde, bir düşünce biçimidir.

Mimaride işlevsellik, okunabilirlik, sadelik ve süslemenin reddi gibi fikirler pek çok ülkede kabul görmüş, modernizm bu anlamda doruk noktasına ulaşmıştır. Yüzyıl boyunca kendisinden sonraki gelişmeleri önemli ölçüde etkileyecek bu yaklaşımın içerdiği rasyonel tasarım düşüncesi niteliksel olarak konut ihtiyacı karşılarsa da; sade, düz çatılı, monoton

cepheli, tamamen işleve yönelik biçimlenme, aynı/benzer yapılar ve bu yapı düzeninde sosyal yaşantının göz ardı edilmesi insanların psikolojisini olumsuz etkilemiş, modern mimari karşı tepkileri oluşturmaya başlanmıştır.

Bu eleştiriler sonucu sorgulanan sadece Modern Mimari olmamış modernizm fikri ekonomik, politik ve sosyo kültürel alanda tepkilerle karşılaşmaya başlamıştır. Batı'da mimarlık alanında yaşanan bu gelişmeler ve modernizmin sahip olduğu uluslararası etki alanı, şüphesiz Türkiye'deki mimarlık çalışmalarını da etkilemiş ve yön vermiştir.

Cumhuriyetin ilk yıllarında modern mimari anlayış, modern ve laik bir ulusun simgesi olarak görülmüştür. Modernizmin tam olarak sindirilememiş ve özümsemememiş yapısı, kendi üslubunu oluşturamayan bir mimari anlayışın oluşmasına neden olmuştur.

Cumhuriyetin ilk yıllarında yoğun olarak izlenen bu anlayış, etkisini azaltsa da sonraki yıllarda da gözlemlenmiştir. Çok partili döneme geçilen 1950'li yıllarda Türkiye mimarlığının modern bir görünüme sahip olduğu söylenemese de 60'lı yıllarda modern mimari entelektüel alanda ele alınmaya çalışılmış, üzerine düşünülen ve yazılan bir bilim dalı haline gelmiştir. 60'lı ve 70'li yıllar modern mimarinin özümsemeye çabaladığı yıllar olarak tanımlanabilir. 1980'li yıllar ise tüm dünyada olduğu gibi modernizmin sorgulandığı, eleştirildiği, yerel değerlere dönüşün tartışıldığı yıllar olarak dikkat çeker. Bu tartışma ortamı postmodern mimariyi oluşturmuştur. Liberal ekonomi, dışa açılım ve gelişen enformasyon teknolojileri Batı'daki her türlü yeni görüşün Türkiye'yi de etkilemesine olanak tanımış, bu etki Türkiye mimarlığında da gözlemlenmiş, yerel veriler yeniden gündeme gelmiştir. Mimarlığın siyasal ideolojilerle olan organik bağını kopardığı bu dönemde henüz tam olarak sindirilememiş Modern Mimari ve yeniden gündeme gelen yerellik anlayışı Türkiye mimarlığında çoğulcu bir yapının gözlemlenmesini beraberinde getirmiştir.

Küreselleşme etkisi ve din odaklı yönelimlerin öncü etkileriyle şekillenmiş 90'lı yıllarda mimari, eklektik ve kendi koşullarının oluşturduğu bir çoğulculuk etkisiyle form bulmuştur.

Türkiye için modernizm tam olarak içselleştirilememiş, ancak her zaman arzulanmış bir olgudur. Modernleştirme gücünü elinde bulunduranlar ile modernleştirilenler sosyolojik açıdan zıt kutupları temsil etmektedir. Bu nedenle Türkiye Mimarlık tarihinde her dönem tartışmalar modernizm ekseninde gerçekleştirilmiştir. Yeni boyutlar kazansa da 2000'li yıllarda Türkiye Mimarlığı gelişimini aynı ekseninde sürdürmektedir.

1.5. 2000 Sonrası Dönemde Türkiye’de Modernizm Ekseninde Toplumsal Yapı ve Mimarlık Etkileşimi

“Mimarlığın modernite kapsamında fakat özellikle kimlik, iktidar ve (toplumsal) otorite bağlamında ele alınması son dönemin getirdiği en önemli kazanımlardan biridir. Bu, sadece bir kültürel çerçeve değil onun ötesinde bir siyasal çerçeve çizer. Fakat bu ikisinin birbirini dışlaması söz konusu değildir; olamaz da”.

Hasan Bülent Kahraman, 2013

2000’li yıllarda tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de hızlı bir değişim ve gelişim dönemi yaşanmaktadır. Son yıllardaki iletişim- bilişim ortamı ve küreselleşmenin etkisiyle biçimlenen bu dönem, her ülkede kendi iç dinamiklerine bağlı olarak farklı yapılanmaları beraberinde getirmiştir (Hasol, 2012). Politik, ekonomik ve sosyo-kültürel açıdan hissedilen bu farklılaşma Türkiye’de de hissedilmiştir.

2000 yılı Görgülü ve Görgülü’ nün (2009) belirttiği gibi Türkiye için 1980’lerle birlikte benimsediği neo-liberal politikaların ve buna eşlik eden teknoloji alanındaki gelişmelerin etkisinin toplumun tüm alanlarında görünür hale geldiği bir dönemin başlangıcı olmuştur. Yücel (2007) Türkiye’nin 2000’li yıllara doğru dünya ile sıkı bir entegrasyon sürecine girdiğini ve halen bu süreç devam ettiğini belirtir. Uluslararası sermaye hareketlerine açık ve gelişmiş ülkelerin politikalarını işlevselleştiren ve de içselleştiren bir çevre ülke olarak Türkiye, 2000’li yıllarda dünya ve ülkedeki ekonomik, siyasi ve toplumsal krizlerden hızla etkilenmektedir (Görgülü ve Görgülü, 2009).

Yaşanan bu kriz her alanda hissedilmiş ve bir yenilik arayışını beraberinde getirmiştir. Bu arayış sonucunda ise kendisini muhafazakâr demokrat olarak tanımlayan, ancak pek çok araştırmacının siyasal İslam fikri ile ortaya çıktığını belirttiği, İslami ve muhafazakâr kimlikli bir parti ilk defa tek başına iktidara gelmiştir. 10 yılı aşkın süredir iktidarda bulunan bu partinin ve muhafazakar kimliğinin ülkenin toplumsal yapısını oluşturan her alanda etkisi hissedilmektedir.

Bozdoğan ve Kasaba (2010) bu durumu modernizm ile ilişkilendirerek açıklamaktadır. O’na göre 2000’li yıllarda Türkiye’de 1920’li ve 30’lu yılların tepeden inme modernleşme projesinin varlığından bahsetmek mümkün değildir. Bu projede modernliğin özgürleştirici boyutundan taviz veren uygulamalar yapıldığı yadsınamaz. Artık kent mekânlarında 1950’lerden beri kente göç eden kırsal kökenli alt sınıfa, 2000’li yıllarda sayıları hızla artan varlıklı muhafazakâr kesim eklenmiş; kentlerde erken

cumhuriyetin oluşturmaya çabaladığı homojen, tamamen Batılılaşmış halk yerine heterojen ve görünür biçimde “Müslüman” kitleler yer almaya başlamıştır.

2000’li yıllarda Türkiye’de modernizmin yok olduğu söylenemez; ancak modernizm boyut değiştirmiştir. Keyder (2010) bu yaklaşımı “Batılı olmayan modernleşme” olarak tanımlar. O’na göre kalıptan sapmalardan nefret eden Batılılaşma yanlılarının tersine iyimserler yerel ile modern birleştirmeyi önermektedirler. Bu birleşim İslami ve modern başlığı altında betimlenmektedir. Bu anlayışı savunanlar aydınlanma ideallerinin normatif ithali olarak tanımlanan modernleşmenin öldüğünü ilan etmekte, modernliği yerel bir düzeyde elde etme olanağını sevinçle karşılamaktadırlar. Keyder (2010) de bu görüşü savunanların tepeden inme ve ulus-devletin başarılarının temsil ettiği hareketin tükendiği fikrine katılmakla beraber modernlik projesinin tamamen tıkanıp görüşüne katılmadığını belirtmektedir.

Çünkü Türkiye’nin İslam’dan Batı’ya doğru medeniyet değişikliği projesi ne kadar sığ kalmış olursa olsun, modernliğin kurumsal, davranışsal, sembolik ve estetik ifadelerinin en az yetmiş yıllık toplumsal bilincimizin önemli bir bölümünü oluşturduğu unutulmamalıdır (Bozdoğan ve Kasaba, 2010). Bu nedenle Türkiye’de gelişimin halen (farklı boyutlar kazansa da) modernizm ekseninde olduğu kabul edilmektedir.

Modernitenin formlarını üretme sorumluluğu yüklenen mimari, şüphesiz modernizm algısındaki değişimden etkilenmektedir. Çünkü mimarlığı üreten bilinç toplumsaldır. Mimarlık toplumsal-ideolojik bir alandır. Bu bağlamda kent ve mimari yapı, 2000’li yıllarda modernizmdeki değişimin somutlaştığı ve görünür kılındığı en etkili ortamdır.

Bu bağlamda tezin bu bölümünde 2000 sonrası dönemde Türkiye’de modernizm ve mimarlık etkileşimini belirleyen toplumsal olgular irdelenmiştir. Toplumsal yapının genel çerçevesi ekonomik olgular, sosyo- kültürel olgular ve politik olgular başlıkları altında irdelenmiş, 2000’li yıllarda mimari ve kente ilişkin bir çerçeve oluşturulmaya çalışılmıştır.

1.5.1. 2000 Sonrası Toplumsal Yapıyı Etkileyen Olgular

2000’li yıllarda Türkiye’de toplumsal yapı; ekonomik, sosyo- kültürel ve politik alanda hissedilen bir dönüşüm sürecinden geçmektedir. Yönü Batıcı modernleşme hareketinden uzaklaşmış, yerel ve geleneksel değerlere yönelen, muhafazakâr bir modernleşme anlayışının şekillendirdiği toplumsal yapı, aynı zamanda dünyada yaşanan küreselleşme sürecine özgü dinamikler içinde şekillenmektedir.

Türkiye’de toplumsal yapı Keyman’ın (2007) ifadesiyle; siyasal değişim, aynı zamanda istikrarsızlıklar; dış politikada değişim ama aynı zamanda yeni güvensizlik ve risk alanlarının ortaya çıkışı; ekonomik yapıdaki değişim aynı zamanda kriz olasılıkları; kültürel değişim ama aynı zamanda kimlik temelli çatışmalar; günlük yaşamın değişimi ama aynı zamanda şiddet ve yabancılaşma/ yüksek bireycilik sorunları ikilemleri ile dönüşmektedir.

Bu bağlamda Türkiye’de toplumsal yapının çözümlenmesi ancak ekonomik, sosyo-kültürel ve politik olguların her birinin ayrı ayrı irdelenmesi ile sağlanabilir. Bu nedenle 2000 sonrası Türkiye’de toplumsal yapıyı etkileyen olgular ekonomik olgular, sosyo-kültürel olgular ve politik olgular başlıkları altında incelenmiştir.

İncelemelerde öncelikle toplumsal yapıyı şekillendiren olgular genel olarak irdelenmiş; daha sonra ise tez çalışması kapsamında belirlenen, Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri’nin düzenlendiği iki yıllık dönemde gerçekleşen; ekonomik, sosyo-kültürel ve politik yapıyı yönlendiren olaylar maddeler halinde sıralanmıştır. Bu sıralamada olaylar öznel değerlendirmelerden arındırılarak tanımlanmış, böylece toplumsal yapı tarafsız bir bakışla ortaya koyulmuştur.

Ülkenin toplumsal yapısını etkileyen olaylar; 2000-2010 aralığına ait çeşitli haber kanallarının, gazetelerin, araştırma kurumlarının almanakları, ansiklopediler, mimarlar odası yayınları; gazetelerin, mimarlar odasının ve mimarlık haber sitelerinin arşivleri (Ek1)taranarak belirlenmiştir.

1.5.1.1. Ekonomik Olgular

2000’li yılların başında küreselleşme süreci, gelişmekte olan ülkelere fırsatlar kadar zafiyetler de sunmuştur. Örneğin Türkiye’de 2002 yılına kadar devam eden siyasi istikrarsızlık ve büyük kamu açıkları küreselleşmenin şekillendirdiği bu yeni ortama katılmayı giderek daha maliyetli bir hale getirmiştir (Pamuk, 2011).

Pamuk’un (2011) belirttiği gibi 2000’li yılların başında %50’lerin üzerinde seyreden enflasyon, yüksek nominal ve reel faiz oranları, kamu borcundaki artış, dış etkilere karşı kırılganlık ve iktidara güvensizlik 2001 yılında bankacılık ve finans alanını etkileyen bir kriz yaşanmasına neden olmuştur.

Yaşanan kriz sonrası koalisyon hükümeti önemli önlemler alarak krizin ilk etkilerini ortadan kaldırmaya çabalamıştır. Ancak yaşanan güvensizlik ortamı ülkede genel seçim

yapılmasını zorunlu kılmış; seçim sonucunda muhafazakar söylemleriyle ön plana çıkmış olan bir siyasal parti tek başına iktidara gelmiştir. Yeni iktidarın öncelikli amacı mali bir disiplinle hazırlanan ekonomik programı uygulayarak ülkeyi bu kriz ortamından kurtarmak olmuştur. Ekonomi 2000- 2010 döneminde dikkate değer bir toparlanma çabası içerisinde olmuştur.

Bozdoğan ve Kasaba (2010)'un belirttiği gibi ekonomik yapı sayısal veriler açısından ele alınırsa 2000-2010 döneminde Türkiye'nin büyük gelişmeler kaydettiği görülmektedir. 2000 yılında 6.000 dolar civarında olan kişi başı milli gelir, 2010'da 8.000 doları geçtiği; 2000 yılındaki ihracatın 22 milyar dolarken, 2009 yılında 102 milyar doları geçtiği izlenmektedir (Bozdoğan ve Kasaba, 2010).

Bozdoğan ve Kasaba (2010) dünyanın her yerinde olduğu gibi Türkiye'de de makro verilerin yarattığı bu olumlu görünüm altında çok daha karmaşık ve çelişkili gerçeklerin yattığına değinir. Kişi başına gelirdeki artışa rağmen, gelir dağılımındaki eşitsizlik devam etmektedir. Türkiye İstatistik Enstitüsü'nün verilerine göre 2008 yılında nüfusun en yüksek gelire sahip %20'si toplam milli gelirin %47'sini kazanırken, en alt düzeydeki%20'lik kesim %6'lık pay almaktadır. İşsizliğin 2010 yılında % 14,5'a ulaşmış olması da dikkat çeken bir diğer istatistiksel veridir.

2000-2010 döneminde ekonomik yapıyı şekillendiren bir diğer unsur ise Kayın'ın (2010) belirttiği gibi Türkiye'de küreselleşme girdisi ve dışa açılma arzusunun kuvvetle varlığını hissettirmesidir. O'na göre Avrupa Birliği ideali çerçevesinde gerçekleştirilen çok sayıda yasal düzenleme, kurumsal yapıyı dönüştürürken, özelleştirme süreci hızlanmış ve dış yatırımlara sorgulamaksızın geçit verilmiştir. AB'nin 2004 yılında Türkiye ile katılım müzakerelerini başlatmaya karar vermesiyle başlayan bu süreç, Türkiye ekonomisini görece güçlendirmektedir.

Bu dönemde Türkiye ekonomisinin dışa açık büyümesinde etkili olan bir diğer unsur; yok denecek kadar az yabancı yardım ve sınırlı devlet desteği ile oluşmuş "Anadolu Kaplanları" olarak adlandırılan Anadolu Sermayesi oluşumudur (Pamuk, 2011). Bozdoğan ve Kasaba'nın (2010) taşra olarak nitelendirilen orta büyüklükteki kentlerde büyüyen, toplumsal ve siyasi tercihleri açısından muhafazakâr, iktisadi açıdan ise modern dünyayla çok uyumlu olarak tanımladığı bu yatırımcılar ihracata yönelik bir sanayileşme tutumu sergilemişlerdir.

2000’li yıllarda ekonomik yapıyı şekillendiren olaylar Tablo 1’de verilmiştir. Tabloda yer alan ekonomik göstergeler ülkelerin ekonomik gelişmişliğini yansıtan İnsani Gelişme Endeksi (İGE) göstergelerini içerecek şekilde hazırlanmıştır¹ (URL-2, 2014).

Tablo 1. Ekonomik yapıyı şekillendiren olaylar ve ekonomik göstergeler

Dönemler	Olaylar	Ekonomik Göstergeler		
		2000	2001	
2000-2001	-Deprem sonrası ekonomide planlanan reform yapılamamıştır. -Siyasal kriz beraberinde ekonomik krizi de başlatmıştır. -Borsa çökmüş, Türkiye ekonomisi son 50 yılın en yüksek oranı; %11,8 küçülmüştür. -Özelleştirme kapsamına yeni kuruluşlar alınmıştır. -Türkiye’nin kredi notu düşürülmüştür. -Banka faizlerinde hızlı bir artış gerçekleşmiştir. -Dış ticaret açığı giderek artmıştır. -Ekonomiden sorumlu devlet bakanı Kemal Derviş yeni ekonomik programı açıklamıştır. -Kriz emlak sektörünü de vurmuştur. -90 Trilyonluk hazine arazisi satışa çıkarılmıştır.			
		Doğumda beklenen ortalama ömür(yıl)	69,3	69,5
		Yetişkin okur yazarlık oranı(%)	84	84,6
		Bütünleşik brüt okullaşma oranı(%)	61	62
		Kişi başına GSYİH(ABD doları)	6,422	6,380
		İGE (İnsani Gelişme Endeksi)	0,732	0,735
		İşsizlik(%)	6,5	8,4
2002-2003	-2001 Ekonomik krizinin etkileri devam etmiştir. -Kriz sonrası uygulanan IMF gözetimindeki programa devam edilmiştir. -Rusya’nın, Irak’ın ve Afganistan’ın imarında Türk müteahhitler de çalışmaya başlamıştır. -Orman arazilerinin satışı gündeme geldi. Yasa Anayasa Mahkemesi ve Cumhurbaşkanı Sezer tarafından veto edilmesine rağmen yeniden düzenlenerek kabul edilmiştir. -Mortgage çalışmalarında son noktaya gelinmiştir. -AKP ekonomik kaynak arayışı içerisinde hazine arazilerini satışa hazırlanmaktadır. Ayrıca gecekondü affı, yabancılara arazi satışı, SİT alanlarının yapılaşmaya açılması, hazineye ait arazilerin satışı gündemdedir. -Haydarpaşa Garı satışa çıkarılmıştır.			
		Doğumda beklenen ortalama ömür(yıl)	69,8	70,1
		Yetişkin okur yazarlık oranı(%)	85,1	85,5
		Bütünleşik brüt okullaşma oranı(%)	62	60
		Kişi başına GSYİH(ABD doları)	6.974	5.890
		İGE (İnsani Gelişme Endeksi)	0,742	0,734
		İşsizlik(%)	10,5	10,8

¹ İGE göstergeleri milli gelir dışında insanların refahının kısa bir tanımını içermektedir (Pamuk, 2011). İGE üç boyutlu insani gelişmenin birleşik ölçümünü sağlamaktadır. Uzun ve sağlıklı yaşama (yaşam ömrü ile ölçülür), eğitilmiş olmak (yetişkin okur-yazarlığı, ve ilk, orta ve liseye kayıt) ve saygın/iyi şekilde yaşam standardına sahip olmak (satın alma gücü paritesi ve kişi başına düşen gelirle ölçülür). Bu araştırma sonucunda bir ülkenin gelişmiş, gelişmekte olan ya da gelişmemiş bir ülke olduğu; bunun yanı sıra ekonomisindeki etkinin yaşam niteliği ne düzeyde etkilediğini belirlenmektedir. İGE insani gelişmenin ve gelir ile iyi yaşamın arasındaki karmaşık ilişkiler hakkında kaba bilgiler verir (Gürses, 2014).

Tablo 1'in devamı

		2004	2006	
2004-2005	<p>-TÜPRAŞ İhalesi yapılmış, sonra yargı kararı ile durdurulmuştur.</p> <p>- Avrupa Gayrimenkul Zirvesinin İstanbul'da yapılmıştır.</p> <p>-Otoyolların özelleşmesi gündeme gelmiştir.</p> <p>-Türkkonut-Vakıfbank kendi evini kendin yap kampanyası başlatmıştır.</p> <p>-Orman niteliğini yitirmiş arazilerin satışı yine gündeme gelmiştir.</p> <p>-Türk Telekom özelleşmiştir.</p> <p>-SEKA'nın da özelleştirileceği açıklanmıştır.</p>	Doğumda beklenen ortalama ömür(yıl)	70,4	68,7
		Yetişkin okur yazarlık oranı(%)	86,5	88,3
		Bütünleşik brüt okullaşma oranı(%)	68	68
		Kişi başına GSYİH(ABD doları)	6390	6772
		İGE (İnsani Gelişme Endeksi)	0,751	0,75
		İşsizlik(%)	10,8	10,6
2006-2007	<p>-Yabancı sermaye girişinde rekor artış.</p> <p>-Cari işlemlerdeki açık</p> <p>-Ekonomik dalgalanmanın etkileri azalmaya başlamıştır</p> <p>-PETKİM'in satışı ile ilgili yoğun tartışmalar yaşanmıştır.</p>	Doğumda beklenen ortalama ömür(yıl)	68,9	71,4
		Yetişkin okur yazarlık oranı(%)	87,4	87,4
		Bütünleşik brüt okullaşma oranı(%)	69	68,7
		Kişi başına GSYİH(ABD doları)	7753	8407
		İGE (İnsani Gelişme Endeksi)	0,757	0,775
		İşsizlik(%)	10,2	10,3
2008-2010	<p>-ABD'de konut sektöründe yaşanan krizin etkisi tüm dünyada hissedilmiştir.</p> <p>-Bütçe açığı artmıştır.</p> <p>-İşsizlik oranlarında artış gerçekleşmiştir.</p> <p>-IMF ile anlaşma bir türlü sonuçlanamamıştır.</p> <p>-Krizle karşı tedbir paketi açıklanmıştır.</p> <p>-Birçok banka zarar açıklamıştır.</p> <p>-İstanbul'un finans merkezi olması konusunda yatırımlar gerçekleştirilmiştir.</p> <p>-Elektrikte özelleştirme çalışmaları başlamıştır.</p>	Doğumda beklenen ortalama ömür(yıl)	71,4	71,7
		Yetişkin okur yazarlık oranı(%)	87,4	88,7
		Bütünleşik brüt okullaşma oranı(%)	68,7	71,1
		Kişi başına GSYİH(ABD doları)	8.407	12.955
		İGE (İnsani Gelişme Endeksi)	0,775	0,806
		İşsizlik(%)	11	14

1.5.1.2. Sosyo-Kültürel Olgular

Ülkedeki toplumsal yapıyı şekillendiren olgulardan bir diğeri sosyo-kültürel olgulardır. Sosyo-kültürel olgular bilişim ve iletişim alanındaki evrensel gelişmeler dışında politik ve ekonomik olgular ile sürekli etkileşim içerisindedir. Bu etkileşim Türkiye'deki sanatın yapısal değişimini de beraberinde getirmiştir. Kahraman (2013) Türk modernleşme tarihinin, görsellik üstünden kurulduğunu belirtir. Bu nedenle 2000'li yıllarda Türkiye'de modernizm bağlamında yaşanan değişim ve dönüşüm ortamının sosyo-kültürel ortama yansımalarını gözlemlemek mümkündür.

Kozlu'nun (2012) belirttiği gibi 1990'lı yıllardan itibaren, önemli düşünürlerin kitap çevirilerinin çoğalması, teknoloji, ulaşım, iletişim gibi etmenlerin daha kolay ulaşılır ve sıklıkla kullanılır hale gelmesi ve sergi mekânlarının, müzelerin, sanatçı inisiyatiflerinin sayısındaki artış; 1990 ve 2000'li yılların sanatçıların farklı denemeler yapmaları ve disiplinler arası yaklaşımla üretmeleri için yeni alanlar oluşturmuş ve bu sürecin gelişimini beslemiştir.

Kozlu (2012) sanayi ve kentleşmenin hız kazandığı ve demokratikleşme anlayışının yeniden tanımlandığı Türkiye'nin; iç politikalar çerçevesinde ve "Türklük-Müslümanlık-Türkiyeli olmak" kavramları arasında, Batı ve Doğu'nun gözünde kendini yeniden tanımlamakta olduğunu belirtir. O'na göre Batı ve Doğu tartışmaları Türkiye için oldukça ideolojik bir tartışmadır. Politize edilen bu alan modern ve gelenek arasında kalana işaret eder.

Bozdoğan (2011) Türkiye'nin (büyük ölçüde AB üyeliği umutlarının baskısıyla) demokratikleştikçe giderek daha Müslüman gözüktüğünü ve 2000'lerde İslam'ın Türk toplum ve siyasetine Cumhuriyet tarihinin başka hiçbir döneminde olmadığı kadar girdiğini belirtir. O'na göre bu çelişkili bir manzaradır ve bu gelişmelerin gözle görülür bir sonucu sanatsal/kültürel üretimde kimi zaman açıkça Osmanlı ya da İslami izlekler, motifler ve öncüller arasında yeni bir uzlaşma hissidir.

1980'lerden bu yana, sanat ve mimari, Türk kültür ve siyasetinin laik/milliyetçi eski bekçileriyle onların liberal ya da İslamcı muhalifleri arasında giderek artan kutuplaşma bağlamında, ilerici/muhafazakar, sol/sağ, modernist/gelenekçi, vb.geleneksel karşıtlıkları bulanıklaştıran yeni sürpriz işbirlikleri içinde, kendini bir kez daha siyasetin merkezine çekilmiş halde bulmuştur (Bozdoğan, 2011).

Bu ortamda mevcut iktidarın sosyo-kültürel etkinliklerin büyük bir çoğunluğunda etkinliğini hissettirmeye çabaladığı gözlemlenmektedir. Devletin ve iktidar yapısının denetleyici, bağlayıcı, kontrolcü ve sınırlayıcı olarak tanımlanabilecek bu etkisi 2000’li yıllarda sanatsal tartışmaların merkezine oturmuştur.

Sosyo-kültürel alanda iktidarın belirlediği politikalar, sosyo-kültürel yapıyı etkileyen en önemli unsur olarak dikkat çekmektedir. AKP iktidarı, hükümetin kültür politikaları üzerine yaptığı açıklamalarda önceliği küreselleşme ve özelleşmeye verdiğini belirtmektedir (Aksoy, 2009). Bu bağlamda hükümet, o kültür merkezinde bulunması gerektiğini belirlediği aktivitelere uygun teknik şartnameyi oluşturma, yapının inşasını ve hatta yönetimini özel sektöre devretme görüşünü benimsemiştir. Bir diğer politika ise, kültür merkezlerinin diğer kamu kurumlarına ve yerel yönetimlere devredilmesidir. Böylece yerel yönetimler aracılığı ile kültür üretiminde söz sahibi olmaya; muhafazakâr ve popülist tutumunu etkinleştirmeye çabalamaktadır (İnce, 2010).

Yerel yönetimlerde özellikle küçük şehirlerde; partinin, belki de daha çok başkanın vizyonu, karakteri, ideolojik görüşü kentin kültürel yapısını etkilemektedir (Başaran, 2010). Bu bağlamda heykel, resim, kitap gibi görsel kültür ürünleri, muhafazakâr yönetimin en çok müdahale ettiği alan olarak dikkat çekmektedir (Tablo 2).

Dönemin sosyo-kültürel alanda öne çıkan bir diğer gelişmesi küreselleşme bağlamında sanat alanında dünya ile kurmaya çalıştığı ilişkidir; Türkiye sanatsal alanda ithal eden değil, ihracatçı ve kabul gören bir katılımcı olma yolunda çabalamaya başlamıştır (Bozdoğan, 2011). 2002 yılında Emirgan da açılan Sabancı Müzesi bu gelişimin bir yansıması olarak düşünülebilir. Bozdoğan’ın (2011) belirttiği gibi müze, sergilenen Sabancı ailesine ait hat koleksiyonu ve zengin geç Osmanlı ve modern Türk resim seçkisi ile öne çıkmış; 2005 yılında açılan Picasso Sergisi ile uluslararası ortamda ilgi görmüştür. 2004’de İstanbul Modern’in Türkiye’nin ilk modern sanat müzesi olarak açılması dünyada sanatsal ve kültürel alanda yer kazanma çabasının bir diğer yansıması olarak dikkat çekmektedir.

2000’li yıllarda sosyo-kültürel yapıyı şekillendiren olaylar Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Sosyo-kültürel yapıyı şekillendiren olaylar

Dönemler	Olaylar
2000-2001	<ul style="list-style-type: none"> -Yeni 1000 yılın başlangıcı -Galatasaray UEFA şampiyonu olmuştur. -Bilim adamları insanın genetik şifresini çözdüklerini açıklamıştır. -İnsansı robot Asimo tasarlanmıştır. -2001 yılında 23 yayınevini yayınladığı 38 kitap için dava açılmış ve kitaplar toplatılmıştır. -12 Dev adam Avrupa Basketbol şampiyonasında 2. olmuştur. -İlk defa özel hayatın 24 saat izlendiği bir yarışma olan BBG yayınlanmaya başlamıştır. -Mardin Unesco'nun Dünya Kültür Mirası listesine girmek amacıyla çalışmaları sürdürmektedir. -Yüzyılın en önemli 100 Bilimsel olayından biri olarak kabul edilen Büyük Bizans Sarayı kazılarına devam edilmiştir. -Türkiye 2008 olimpiyatları için çalışmalara başlamıştır. -Türkiye Avrupa Tarihi Kentler Birliği'nin 12.üyesi olmuştur. -Ekonomik krizle beraber sanat alanına yapılan yatırımlarda belirgin bir azalma olduğu açıklanmıştır. -İstanbul'un dünyanın önemli kongre turizm merkezlerinden biri olması yönünde çalışmalara devam edilmiştir. -Türkiye Bilimler Akademisi ve Kültür Bakanlığı işbirliği ile Türkiye Kültür Envanteri çıkarılması kararlaştırılmıştır. -Dünyanın ilk müze oteli Eresin Crown Otel Türkiye'de açılmıştır.
2002-2003	<ul style="list-style-type: none"> -Yargılanan kitap sayısı 77, yazar sayısı 57 yayıncı sayısı 38 -2002 Nazım Hikmet Yılı olarak kabul edilmiştir. -Osmanlı Bankası müzesi açılmıştır. -Emirgan da Atlı Köşk Sabancı Müzesi olarak kullanıma açılmıştır. -Türkiye Milli Futbol Takımı Dünya Şampiyonasında 3. olmuştur. -Eurovizyon Şarkı Yarışması'nda Sertap Erener 1. olmuştur. -Milli Eğitimde müfredat ve ders kitapları yenilenmiştir. -Atletizmde Süreyya Ayhan Avrupa Rekortmeni olmuştur. -Türkiye'de ve dünyada savaş karşıtı gösteriler düzenlenmiştir. -Bolu'da deprem müzesi açılmıştır. .-Zeugma' nın Bilecik Barajı suları altında kalacağı açıklanmıştır. -Haliç'te temizleme çalışmaları yoğunlaştırılmıştır. -Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Melih Gökçek Ankara Büyükşehir Belediyesi simgesi olan Hitit Güneşi'ni değiştirmiştir. -Beypazarı UNESCO koruma listesine girmiştir. -Türkiye'nin ilk minyatür parkı "Miniatürk" İstanbul'da açılmıştır. -İstanbul'un tarihi binalarını yangınlarda kaybedilmektedir. -Mardin dünya kültür mirası listesine girmeye aday olmuştur. -Hazırlanan raporda Türkiye de kamu yatırımlarının büyük bir çoğunluğunun tamamlanamayıp, beklemeyle bırakıldığı ortaya çıkmıştır. -Bingöl, Malatya, Çanakkale ve Afyon'da deprem meydana gelmiştir. -Safranbolu dünya kültür mirası listesine girmeye aday olmuştur. -Ankara'daki ünlü Akün Sineması yenilenmiştir. -Avrupa Konseyi yılın Müzesi olarak Edirne II. Beyazıt Külliyesi Sağlık Müzesi'ni seçmiştir. -8. Uluslar arası İstanbul Bienali "şiiresel adalet" konusu ile düzenlenmiştir.

Tablo 2'nin devamı

2004-2005	<ul style="list-style-type: none"> -Yargılanan kitap sayısı 77, yazar sayısı 57 yayıncı sayısı 38 -Fatih Akın'ın Duvara Karşı isimli sinema filmi Berlin'de Altın Ayı ödülünü almıştır. -Formula 1 İstanbul'da düzenlenmiştir. -Başbakan başta karikatüristler olmak üzere pek çok gazeteciye hakaret davası açmıştır. -Isparta Sütçüler ilçesi kaymakamı Ermeni Soykırımını açıklamalarından rahatsız olduğu Orhan Pamuk'un kütüphane ve kitaplıklardaki kitaplarını toplatarak imha edilmesi yönünde talimat vermiştir. Kaymakam daha sonra İç işleri Bakanlığı tarafından kınama cezası almıştır. -Milas Kaymakamı Nazım Hikmet Şiiri okuduğu için bir öğrenciyi tutuklatmıştır. -MEB 0-18 yaş grubunun okumasının zorunlu tuttuğu 100 eser açıklamıştır. -İstanbul Modern Sanatlar Müzesi açılmıştır. -İstanbul Sabancı Müzesi'nde Picasso sergisi düzenlenmiştir. -İstanbul Haliç Kıyısına Miniaturk açılmıştır. -İstanbul'un 2010 yılında Kültür başkenti olması konusunda niyet mektubu yazılmıştır. -Paris Louvre Müzesinde İslam Sanatları bölümü açılmıştır. -Pakistan'da Mimar Sinan anısına sergi düzenlenmiştir. -İstanbul Boğazı'nda dev bir Fatih Heykeli yapılması projesi açıklanmıştır. -Hükümet tarafından İstanbul'a 3. Köprü yapılması yönünde açıklamalar yapılmıştır. -9. Uluslararası İstanbul Bienali yapılmıştır. -AKM'nin yıkılması gündeme gelmiştir. -İst Pera müzesi açılmıştır. -Denizli'ye kent müzesi yapılacağı açıklanmıştır.
2006-2007	<ul style="list-style-type: none"> -Özel radyo ve TV'lerde farklı dillerde yayın yapılabilmesi yasalaşmıştır. -Türkiye'de kuş gribi paniği yaşanmıştır. -Eğitim müfredatında yapılan değişikliklerle liseler 4 yıla çıkarılmıştır. -Sting İstanbul'da konser vermiştir. -Uluslararası jüri İstanbul'u 2010 kültür başkenti olarak seçmiştir. -İfade özgürlüğü konusu ile ilgili olarak 301. Madde kapsamında onlarca kişi yargılanmıştır. -Orhan Pamuk Nobel ödülünü kazanmıştır. -Güreşte dünya şampiyonluğu -Küresel ısınma tartışmaları başlamıştır. -Uluslar arası DOCOMOMO Konferansı'na Türkiye ev sahipliği yapmıştır.
2008-2009	<ul style="list-style-type: none"> -Cannes'de Nuri Bilge Ceylan en iyi yönetmen ödülü almıştır. -45. Uluslararası Troia Festivali kapsamında ilk Çanakkale Bienali düzenlenmiştir. -Kapalı alanlarda sigara içimi yasaklanmıştır. -İstanbul'a dünya mirası listesinden çıkarılmaması için 2009'a kadar süre verilmiştir. -Sabancı Müzesi'nde Salvador Dali Sergisi düzenlenmiştir. -Can Dündar'ın Mustafa belgeseli yoğun tartışmalara neden olmuştur. -Cumhurbaşkanlığı kültür sanat ödülleri sahiplerine verilmiştir. -Ayasofya'da restorasyon çalışmalarına başlanmıştır. -Panaroma 1453 Tarih Müzesi açılmıştır. -Venedik Film Festivali'nde Fatih Akın'a özel ödül verilmiştir. -Çevre kirliliği cezaları arttırılmıştır.

1.5.1.3.Politik Olgular

Akalın'ın (2013) belirttiği gibi " Mimarlık her zaman liderin gücünü işaret eden bir araç olarak görülmüş (Wilson, 1988) ve iktidarın gücü mekâna taşınarak, varlığı kentin her köşesinde belirli işaret ve şifrelerle hissettirilmiştir.... Güç ve hâkimiyetin söz konusu olduğu bu ortamlarda, aktörler mekânı bir "meta" veya "ideolojik bir araç" olarak görmektedirler". Bu bağlamda politik yapı, mimariye yönelik dönemsel değerlendirmelerde en etkin veriyi oluşturmaktadır.

2000'li yıllarda Türkiye'nin politik yapısını şekillendiren ortamın en belirgin özelliklerinin 1990'lı yıllara dayandığını söylenebilir. 90'lı yıllarda yerel ve genel seçimlerde muhafazakâr bir partinin daha önce ulaşamadığı bir oy oranına ulaştığı görülmüştür. Siyasal İslam'ın güçlenerek iktidara yaklaştığının ilk belirtileri bu dönemde ortaya çıkmıştır. 2000'li yıllara gelindiğinde ise ülkede hem ekonomik, hem sosyal hem de toplumsal alanda yaşanan memnuniyetsizlik siyasal İslam'ın gelişimi için gerekli zemini hazırlamıştır.

2000 yılında cumhurbaşkanlığı süresi dolan Demirel'in yerine Ahmet Necdet Sezer'in getirilmesi, dönemin başbakanı Ecevit'in Sezer ile yaşadığı şiddetli tartışmalar ve bu tartışmaların Ecevit tarafından kamuoyuna duyurulması (19 Şubat 2001 Milli güvenlik Kurulunda), yaşanan ekonomik bunalım ülkedeki huzursuzluğu tırmandırmıştır. Bu dönemde Anayasa mahkemesinin kapatılma kararı verdiği Fazilet Partisi sonrası, Recai Kutan önderliğinde Saadet Partisi kurulmuştur (Akşin, 2007).

Daha sonra ise partinin aşırı muhafazakar tavrını benimsemeyen, değiştiklerini ileri süren bir grup partili AKP'yi (Adalet ve Kalkınma Partisi) kurmuştur. Akşin'in (2007) belirttiği gibi bu partinin kurulduğu dönemde Saadet Parti'sinden farklılaştığı en önemli nokta, Batı karşıtı söylemleri yok etmiş olmasıdır. Bu nedenle parti Batı tarafından da desteklenmiştir. Ekonomik krizin yaşandığı bu dönemde Ecevit'in rahatsızlığı, erken seçim söylentileri ekonomiyi daha da olumsuz etkilemiştir. Halk arasında IMF karşıtı görüş hızla yayılmaya başlamıştır. DSP'den istifaların da yaşanmaya başlandığı bu dönemde yapılan seçimlerde AKP %34 lük bir oy oranı ile iktidara gelmiştir.

AKP'nin iktidara gelişiyle kazandığı başarı, hem merkez sağ ve sol partilerin çöküşünü; hem de kimlik temelli siyaset anlayışından gelen bir partinin yeni bir merkez partisi olma sürecini nitelemekte, aynı zamanda siyasal alanın aktör, söylem ve siyaset yapma anlayışında ciddi bir dönüşümü simgelemektedir (Keyman, 2007).

Bozdoğan ve Kasaba'nın (2010) değindiği gibi mevcut iktidarın bu başarısını dünyadaki genel durumdan bağımsız değerlendirmek mümkün değildir. 1995-2010 yıllarında dünya yeni teknolojilerle donanmıştır ve ülke çok hızlı bir büyüme ve gelişme döneminden geçmektedir. Bu dönemde Çin, Hindistan, Brezilya gibi ülkelerin büyümesi sayesinde daha çok insan daha iyi beslenip, daha uzun yaşama imkanına sahip olmuştur. Bu üretim sayesinde dünyanın hem üretim hem tüketim kapasitesi artmıştır. Ancak 1990'lardan itibaren dünyada iç ve dış savaşın yoğunlaştığı, etnik ve dini kimliklerin esas alınarak toplu kısımların yaşandığı düşmanlığın arttığı bir görölür. 11 Eylül 2011 saldırısının bu eğilimi arttırdığı söylenebilir. Son yıllarda ise dünyada yaşanan ekonomik kriz, entegrasyon ve parçalanma süreci bir çok düzenin yıkılmasına sebep olmuştur. İnsanlar dini ve milliyetçi ideolojilere sığınmaya başlamıştır (Bozdoğan ve Kasaba, 2010).

2000'li yıllara iktidar parti tartışmasız Türkiye'nin yeni merkez sağ partisi konumuna gelmiştir. Liberal bir program izlenmekte, pazar ekonomisi merkezli ve girişimciliğe açık bir yapıya sahip bir parti görünümündedir. Kültürel açıdan ise muhafazakâr, ataerkil ve dindar, bir görüntüye sahiptir. İktisadi liberalizmi kabul eden parti, sosyal sorunların, iktisadi sorunların, hatta kültürel sorunların çözümünün hızlı büyümeden geçtiğine inanmakta önceliği ekonomik gelişime vermektedir (URL-3, 2014).

AKP, muhafazakar anlayışı esas almakta, ancak hem muhafazakar hem ilerlemeci; hem gelenekten yana hem modernleşmeden yana; hem özgürlükçü (türban konusu), hem kısıtlayıcı; hem toplumsal ve kültürel değerlerine bağlı, hem tarihi yok sayan bir parti portresi çizmektedir. Bu karmaşık yapı toplumsal yapıya da yansımaktadır.

Kahraman (2007) mevcut iktidarın yönetime gelişini Türkiye'nin bu zamana değin yaşadığı modernleşme pratiğinin sınanması için önemli bir sınav olduğunu belirtmektedir. Çünkü Türk modernleşmesi devlet gücüyle hazırlanmıştır ve kültürel bir modele yaslanmaktadır ve edilgen denebilecek bir değerlendirmeyi yansıtmaktadır. Kahraman'a (2007) göre Türkiye bu bağlamda 1889'dan bu yana yaşadığı sosyo-kültürel dönüşümlerle tam bir modernleşmeye kavuşacağını düşünmektedir. Laiklik- dinsellik zıtlaşması ise bu değerlendirmenin en önemli ölçütlerinden biridir.

2000'li yıllarda politik yapıyı şekillendiren olaylar Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3. Politik yapıyı şekillendiren olaylar

Dönemler	Olaylar
2000-2001	<ul style="list-style-type: none"> -Ahmet Necdet Sezer cumhurbaşkanı olmuştur. -Hükümet yolsuzlukla suçlanmıştır. -Başbakan Ecevit MGK'yı terk etmiş, siyasal kriz başlamıştır. -Hizbullah operasyonları düzenlenmiştir. -Başbakan'a pek çok kurumdan istifa çağrısı yapılmıştır. -1 Mayıs'ta işçiler geniş çaplı miting düzenlemiştir. -DİSK Ankara'ya yürüyüş düzenlemiştir. -AB Türkiye'de medya özgürlüğünün bulunmadığına dair rapor vermiştir. -AB üyelik için ilk şart olarak Kıbrıs sorununun çözümünü istemiştir. -FP kapatılmış, SP, daha sonra da AKP kurulmuştur. -11 Eylül'de ABD'de teröristlerce dört yolcu uçağı dört ayrı noktaya yönlendirilmiş, uçakların ikisi İkiz Kulelere, biri Pentagon'a, biri de Pensilivanya'ya çarpmıştır. -ABD Afganistan'a saldırmıştır. -İhale yasası Meclis'te tartışılmaya başlanmıştır. -Mimarlar ve Mühendisler "Demokratik Türkiye ve İnsanca Yaşam" için yürüyüş ve miting düzenlemiştir. -Şehirleşme Kanun tasarısı hazırlanmıştır
2002-2003	<ul style="list-style-type: none"> -Erken seçim sonrası Abdullah Gül, sonra Recep Tayyip Erdoğan başbakanlığında AKP iktidarı dönemi başlamıştır. -Irak-ABD gerginliği -İsrail-Filistin'i bombalamıştır. -Türkiye –İsrail ilişkilerinde gerginlik başlamıştır. -AB Uyum tasarısı yasalaşmıştır. -İdam cezası kaldırılmıştır. -Kürtçe yayın serbest bırakılmıştır. -İşsizlik sigortası uygulanmaya başlanmıştır. -Irak-ABD savaşı başlamış, Saddam Hüseyin devrilmiştir. -Yurtdışına asker gönderme tezkeresi kabul edilmiştir. -El Kaide İstanbul'da intihar saldırısı düzenlemiştir. -Manisalı gençlerin işkence davası sonuçlanmıştır. -AB Türkiye'nin az özgürlükçü olduğunu belirtmiştir. -On bin öğrencinin devlet tarafından özel okullarda okutulması yasalaşmış, yürütmeyi Danıştay durdurmuştur. -Yabancıların Türkiye'de yatırımlarını düzenleyen tasarı TBMM'den geçmiştir. -Topluma Kazandırma yasası TBMM'de kabul edilmiştir. -Kopenhag zirvesinde on beş AB ülkesi lideri Türkiye'nin nihai üyelik müzakerelerinin başlaması talebini reddetmiştir. -Zorunlu deprem sigortası uygulamasına başlanmıştır. -Emlak vergisi yasası TBMM'de kabul olmuştur.

Tablo 3'ün devamı

2004-2005	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarının 4. ve 5. yılı -Sakıp Sabancı öldürülmüştür. -İstanbul'da NATO zirvesi düzenlenmiştir. -Türkiye AB ile müzakere tarihi almış, müzakereler başlatılmıştır. -Düşünce özgürlüğünü kısıtladığı yolunda eleştirilen yeni TCK yasaı kabul edilmiştir. -Matbaaların bastıkları kitap ve süreli yayınların bir örneğini polis ya da savcılığa teslim etmesini zorunlu kılması konusunda tartışılan Yeni Basın Yasası kabul edilmiştir.. -Yeni Fikir ve Sanat Eserleri kanunu kabul edilmiştir. -AB ilerleme Raporunda Tarım Kriterleri yer almıştır. -Alkollü içecek satışına kısmi kısıtlama getirilmiştir. -Anayasa mahkemesi yabancıların mülk almasını sağlayan maddeyi iptal etmiştir. -Sosyal güvenlik sisteminde reform önerisi hazırlanmıştır. -Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü kaldırılmıştır. -Kamu yönetimi yeniden yapılandırma çalışmaları başlamıştır.
2006-2007	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarının 6. ve 7.yılı -Bülent Ecevit ölmüştür. -Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'in en çok yasa veto eden cumhurbaşkanı olduğu belirtilmiştir. -Bülent Arınç açıklama yapmıştır; Laiklik yorumlansın. -Parti liderleri mal varlığını açıklamıştır. -Türkiye'de çete sayısında artış olduğu açıklanmıştır. -AKP'li Unakıtan ile ilgili yolsuzluk iddiaları ortaya atılmıştır. -Gazi üniversitesinde bir öğretim görevlisi uzun saçlı ve küpeli olduğu gerekçesiyle dövülmüştür. -Ankara Üniversitesi'nde bir öğrenci içki içtiği gerekçesiyle dövülmüştür. -Bir avukat Danıştay'ın türban kararına tepki amacıyla duruşma salonunu taramıştır. -Sezer irticanın en önemli güvenlik tehdidi olduğunu vurgulamıştır. -Hrant Dink öldürülmüştür. -Malatya'da 3 Hristiyan öldürülmüştür. -Genelkurmay bir muhtıra ile laiklik tartışmalarında taraf olduğunu açıklamıştır. -2007 seçimlerinin galibi %40,58 ile AKP olmuştur. -11. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül olmuştur. -Ülkenin pek çok şehrinde Cumhuriyet Mitingleri düzenlenmiştir.
2008-2009	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarının 8. ve 9. yılı -Üniversitelerde türban serbestliğini sağlayan ilk anayasa değişikliği gerçekleştirilmiştir. -TSK Kuzey Irak'a kara harekâtı düzenlemiştir. -Polisin yetkisi arttırılmıştır. -Hrant Dink davası basına açılmıştır. -Yeni sosyal güvenlik yasaı ile emeklilik zorlaştırılmıştır. -1 Mayıs'ta gösteri, dayak gibi olaylar yaşanmıştır. -AB ilerleme raporunda Türkiye'de yapılanların yetersiz bulunduğu belirtilmiştir. -Ergenekon davası çerçevesinde pek çok gözaltı gerçekleştirilmiştir. -İktidar partisine laiklik karşıtı eylemleri olduğu gerekçesiyle kapatma davası açılmıştır. -Deniz Feneri davası görüşmeleri başlamıştır. -Türkiye BM Güvenlik Konseyi'ne katılmıştır. -Erdoğan'ın Davos Zirvesi'nde "one minute" çıkışı ses getirmiştir. -Alevi açılımı gündeme gelmiştir. -Türkiye'nin AİHM'ne en çok başvuran 2. ülke olduğu açıklanmıştır.

1.5.2. 2000 Sonrası Mimari ve Kent

2000'ler küreselleşmenin mimarlık alanında etkinliğinin arttığı, hatta mimarlığın bir parçası haline geldiği; bu bağlamda bilişim ve iletişim teknolojilerinde daha önce görülmemiş gelişimlerin yaşandığı bir ortama sahne olmaktadır. Mimaride üretim, tasarım ve sunum alanında hissedilen bu değişim ortamı ayrıca dünyadaki yeni yaşama ve tüketim eğilimlerini topluma tanıtmış, tüketime dayalı toplumsal bir profil oluşmasına neden olmuştur.

2000'li yılların başı mimaride bir önceki on yılın hareketliliğinin yavaşladığı bir döneme işaret eder. Körfez savaşı, 1999 depremi, 2000'lerin başındaki ekonomik kriz, mimariyi besleyen finansman ve talep kaynaklarının etkinliğini yitirmesine sebep olmuş, mimari bir daralma sürecine girmiştir (Yücel, 2008).

Sonraki yıllarda ekonomik alanda toparlanmanın paralelinde mimarlık canlanmaya başlamıştır. Ancak bu canlanmada etkili olan bir diğer etken globalleşme çabasıdır. AB süreci, gümrük birliği, daha geniş küresel bütünleşme ve artan yabancı yatırımlar, bu globalleşme çabasının ürünüdür. Bu durum global sermayenin taleplerini karşılayacak yeni mekânların ihtiyacını gündeme getirmiştir. Başta İstanbul olmak üzere büyük Türkiye şehirlerinin fiziki yapısını dönüştüren inşaat artışı, ulus-ötesi kapitalizmin, beş yıldızlı otel zincirleri, süpermarketler ve alışveriş merkezleri, uluslararası fastfood zincirleri, iş merkezleri, ofis kuleleri ve tatil köyleri gibi her yerde rastlanabilecek yapıların inşasıyla devam etmektedir (Balamir, 2003a).

İstanbul'un Şişli ilçesinde yer alan Büyükdere Caddesi'nin son yıllarda gösterdiği değişim bu ihtiyacın mekânsal yansıması olarak düşünülebilir. Doğan Tekeli ve Sami Sisa tarafından tasarlanan İş Kuleleri (1995-2000), (Şekil 41), Swanke Hayden Connell Architects tarafından tasarlanan Tekfen Tower (Şekil 42), (2001-2002), Doğan Tekeli ve Sami Sisa tarafından tasarlanan Metrocity (1999-2000), Jerde Partnership ve Tabanlıoğlu Mimarlık tarafından tasarlanan Kanyon (2001-2006), Tabanlıoğlu Mimarlık tarafından tasarlanan Levent Loft (2005-2006) gibi projeler bu caddeyi Türkiye'de gökdelenlerinin yoğun olarak yer aldığı; alışveriş merkezi, ofis ve rezidanslardan oluşan bir bölge haline gelmiştir (Şekil 43), (URL-4, 2014).

Şekil 41. Doğan Tekeli, Sami Sisa, 1995-2000

Şekil 42. Tekfen Tower, Swanke Hayden Connell Architects, 2001-2002

Şekil 43. Büyükdere Caddesi genel görünüm, 2011

Tarihte her yönetim, kendini kamusal alanda ifade etmek istemiş, bunun için de uygun bir mimari biçemi seçmiş, desteklemiş ya da daha da ileri giderek bu biçemin uygulanması için yasalar çıkarmıştır. Mimarinin politik görüşleri gündelik yaşama aktarma

yetisi yoktur, ama her iktidar kendini ifade biçimi olarak seçtiği mimari biçemi, kamusal alandaki temsiliyeti için kullanmıştır (Sağlam, 2013). 2000’li yıllarda ise Türkiye’de kent mekânlarını şekillendiren aktörlerden politikacılar kamusal temsiliyet için artık “belirleyici” konumda değil “dayatmacı” konumdadırlar ve kentler bu dayatmacı aktörlerin gösteri alanı haline gelmiştir. İktidar kimliği olarak adlandırabileceğimiz bu oluşumda, geçmişe referanslı elemanlar anlamından uzaklaştırılarak rejimin erkini yansıtmaya amacı ile kullanılmışlardır (Akalın, 2013).

2000’li yıllarda başta politik yapıda gözlemlenen muhafazakâr tutum ve İslam’ın Türk kültüründe giderek artan varlığı, Türkiye’de küreselleşmenin sonuçlarının ve kültürel ifadelerinin eşit derecedeki güçlü varlığına paraleldir (Balamir, 2003a). Bu toplumsal yapı bağlamında 2002 yılında ortaya çıkan, kimlik söylemine bağlı siyasal hareketler karşısında modernite çok ciddi sallantılar geçirmiş, ciddi bir muhalefet ve özgüven eksikliği ile karşı karşıya kalmıştır. Kent mekânı bu durumun en yoğun olarak hissedildiği alandır. Kent mekânının tamamen modern vatandaşlar yerine heterojen ve görünür biçimde Müslüman kitlelerle dolu olması, yapılaşmada hissedilen Osmanlı, Selçuklu tarzı bu görüşü desteklemektedir (Bozdoğan ve Kasaba, 2010). 2000’li yıllarda iktidar sahip olduğu erki mekânsal ifadelere dönüştürürken bir yanda kubbe ve sivri kemerlere, diğer tarafta giydirme cephelere başvurmuştur. Özellikle kamu yapılarında gözlemlenen bu mimari biçim mevcut iktidarın muhafazakâr kimliğinin kentte görünür kılınması çabası ile oluşmuş, kendisi için seçtiği mimari biçim haline gelmiştir (Şekil 44-45).

Şekil 44. Kuşadası Adalet Sarayı, 2003

Şekil 45. Denizli’de okul, 2013

Türkiye’de popülerlik kazanan paralel bir küresel eğilim de, yeni bir üst gelir grubu konut tipolojisinin, yani özel olarak korunan, duvarlarla çevrili, sadece kendisine ait golf sahaları, yüzme havuzları, tenis kortları ve spor salonlarıyla tamamlanan lüks villaların artışıdır. İstanbul’un Avrupa yakasındaki Kemer Country veya Anadolu yakasındaki Kasaba bu yerleşmelere örnek olarak sayılabilir. Mimari anlamda hem Doğulu hem Batılı çağrışımlar içeren bu yapılarla kentlerde melez kimlikler oluşmuştur (Balamir, 2003a).

Türkiye’de kentleri ve mimariyi şekillendiren bir diğer etken Toplu Konut İdaresi (TOKİ)’dir. 2000’lerde Türkiye’de konut politikaları, devlet egemenliğinde, özel sektörün önemli katkıları ve yerel yönetimlerin işbirliği çerçevesinde yapılan çalışmalarla çok farklı bir boyuta gelmiştir

TOKİ yapılarında hızlı üretime bağlı olarak, tasarım esnekliğinin olmaması, tek tipleşmeyi beraberinde getirmekte; uygulamalarda yöresel, iklimsel farklılıklar dikkate alınmamaktadır. Bu da çatı ve cephe sistemlerinde kimlik-üslup bağlamında tekdüzelik ve her bölgede çok az farklılıkla tek tip uygulamayı kaçınılmaz hale getirmektedir. Maliyetleri azaltma ve minimum ödeme kapasitesine sahip kullanıcıların isteklerini karşılama çabası, TOKİ’nin kaliteye ilişkin bazı kriterlerden ödün vermesine neden olmuştur. TOKİ tarafından yapılan uygulamaların ‘nicelik’ olarak çokluğu ve sağladığı düşük maliyetli konut arzı görece olumlu bir tablo oluşturmaktadır. Ayrıca TOKİ özellikle son birkaç yıldır uyguladığı tip projeler, uygulamalarını gerçekleştirdiği araziler, inşaatların yapımını üstlenen müteahhitlerden bazılarının niteliği ve konut piyasasında yarattığı problemlerden dolayı çeşitli meslek odaları, akademisyenler vb. tarafından eleştiri oklarının hedefi haline gelmiştir (Gür, 2014).

2000'lerde kentleri ve mimariyi şekillendiren bir diğer etken deprem sonrası kentlerin iyileştirilmesi düşüncesiyle oluşmuş kentsel dönüşümdür. Gerek planlama, gerekse mimari açıdan kentlerde yeni bir yaklaşım oluşturan, Yenileme Yasası ile artan kentsel dönüşüm uygulamaları, kent parçalarının neredeyse bölgesel planlarla yeniden düzenlenmesini gündeme getirmektedir. Küresel sermaye, paralelinde gelişen gayrimenkul pazarı, arttırılan yapı yoğunlukları, yeni yapılaşmaya açılan alanlar, kentsel dönüşüm; kentlerde yeni işlev alanlarının ve yapı tipolojilerinin de ortaya çıkmasına neden olmuştur. Yeni alışveriş merkezleri, yeni ofis yapıları, rezidanslar ve tüm bunların bir arada kullanılması sonucu ortaya çıkan karma işlevli yapılar, insanların yaşam kültürünü, alışveriş alışkanlıklarını, geleneksel mekânlarını değiştirmeyi ve dönüştürmeyi hedeflemektedir. Bu yeni kentsel mekânlar medya aracılığı ile pazarlanmış, Türkiye'nin tüm kentlerinde giderek artan bir arzla karşılanmaktadır (Görgülü ve Görgülü, 2009).

2000'li yıllarda sayıları artan mimarlık okulları eğitimin kalitesi bağlamında tartışılma da mimarlık söylemi, mimarlık eleştirisi ve meslek tartışmalarının odağı konumuna gelmiştir. Ayrıca mimarlar odası mimarlığın düşünce, tasarım ve üretim alanında yer edinme çabası içerisinde etkinliğini arttırmış, özellikle 2000'lerde özellikle kamusal yapılar artık çoğunlukla yarışmalar yerine ihaleler yolu ile elde edilmeye başlanmıştır (Yücel, 2008). Bu yarışmaların bazılarında, dönemin güç odaklı iktidarının kendisi için seçtiği mimari biçimin dayatıldığı izlenmektedir. Bu çaba "lumpen tarihselcilik" olarak adlandırılabilir, ideolojik, seçmeci bir tavidir. Öte yandan, özellikle yeni toplu konut alanlarında gerek yükseklikleri, gerek mimari formları ile uzak doğudan esinlenen bir mimari tavır da gözlemlenmektedir. Ofisler ve çok katlı yapılarda ise camın ağırlık kazandığı, uluslararası üsluplar benimsenmiştir (Görgülü ve Görgülü, 2009).

2000'lerde dönemin mimarları uluslararası mimarlık ortamında gerek söylem, gerek tasarım gerekse üretim alanında; tasarım etkinliğinin önde gelen mimarlarıyla, Türkiye'yi başarıyla temsil etmeye başladığı izlenmektedir.

2000'li yıllarda kentsel mekân, yukarıda sayılan pek çok etkenle şekillenmektedir. Bu etkenlerden en önemlisi, belki de diğerlerini de etkileme gücüne sahip olanı; değişen kültürel yapı sonucu farklılaşan beğeniler ve gün geçtikçe güçlenen kişisel ideolojilerdir.

Tüm bu değerlendirmeler 2000'li yıllarda ülkenin genel mimarlık ve kent profilini oluşturmaktadır. Ancak tez çalışmasında öznel değerlendirme içeren bilgilerden bağımsız oluşturulmuş, Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri'nin düzenlendiği iki yıllık dönemleri

kapsayan bir irdeleme yapılması gerekmektedir. Bu nedenle dönemin mimari kent profili, o dönemde gerçekleşen olaylar bağlamında oluşturulmuştur (Tablo 4).

Tablo 4. Mimariyi ve kenti şekillendiren olaylar

Dönemler	Olaylar
2000-2001	<ul style="list-style-type: none"> -Emlakbank'ta kredi kullanımında artış gerçekleşmiştir. -Kira gelirini beyan etme zorunluluğu getirilmiştir. -Müteahhitlik karne katsayıları yeniden belirlenmiştir. -İstanbul Olimpiyat stadı kaba inşaatı tamamlanmış, ancak yolu olmadığı için eleştirilmiştir. -Bina inşaat maliyetlerinde önceki yıllara göre %62 artış gerçekleştirilmiştir.. -Pek çok şehirde metro ağı kullanımı yaygınlaşmaya başlamıştır. -IBM Türk ilk akıllı evi Şile'de kurmak için çalışmalara başlamıştır. -Deprem sonrası binaların çoğunun yıkılmayıp rötuşlanarak kullanıma açılması tartışılmıştır. -Hükümet gecekonduların affını yine gündeme taşımıştır. -Türkiye'nin en yüksek anıtı olacak olan Kuvayı Milliye Anıtı inşasına Manisa'da başlanılmıştır. -Köykent pojesinin pilot bölgesi olarak belirlenen Ordu Mesudiye de çalışmalara başlanmıştır. -Türkiye'nin AB üyeliği tartışılırken Mimarlar Odası Avrupa Mimarlar Konseyi'ne kabul edilmiştir. -Hükümetin orman arazilerini imara açmayı öngören tasarısı tartışılmaya başlanmıştır. -İnşaatlarda depreme dayanıklı beton kullanımı çağrısı yapılmıştır. -Sağlık Bakanı Osman Durmuş yeni yapılan hastanelerde Osmanlı mimarisi uygulanmasının uygun olacağını belirtmiştir. -İstanbul Boğazı'na 3. Köprü yapılması gündeme gelmiştir. Ancak ekonomik kriz nedeniyle gerçekleştirilememiştir. -Konut açığını karşılamak amacıyla hükümet Amerikan tipi evlere yönelimi destekleme kararı almıştır. - Mimarlar Odası endüstri bölgeleri hakkında yasa tasarısına, koruma bölgelerine zarar vereceği gerekçesiyle, karşı çıkmıştır. -Berlin'de gerçekleşen Uluslararası Avrupa Sanat Kentleri Sergisi'nde İstanbul'da yer almıştır. -Mobilya sektörü temsilcileri de ekonomik sıkıntıda olduklarını açıklamışlardır. -1. TBMM binası Kurtuluş Savaşı Müzesi'ne dönüştürülmüştür. -Bina inşaat maliyeti indeksinde %54,8'lik artış gerçekleştirilmiştir. -3. Havaalanı tartışmalarına başlanmıştır.

Tablo 4'ün devamı

2002-2003	<ul style="list-style-type: none"> -Türkiye'nin ilk kent, mimarlık ve tasarım galerisi "Garanti Galerisi" açılmıştır. -Doğal Sit alanlarının yapılaşmaya açılmasını sağlayan taslak yoğun eleştirilere maruz kalmıştır. -Orman alanlarının devletçe yönetilmesi ve işletilmesi kabul edilmiştir. Bu yasa ile orman alanları yapılaşmaya açılmıştır. Konu ile ilgili açılan davada Anayasa mahkemesi satılmayacağını belirtmiştir. -Kaçak yapıların yasallaştırılması tasarısı eleştirilmiştir. -İstanbul Balta Limanı'na Japon Bahçesi projesi hazırlanmıştır. -Ankara-İstanbul arası hızlı tren projesi hazırlanmıştır. -İstanbul'a dünyanın en büyük kuyumcular çarşısı inşa edilmiştir. -Türkiye'nin ilk akıllı evi fuarda sergilenmiştir. -İstanbul dünyanın en yaşanabilir şehirleri arasında 90.sıraya yükselmiştir. -Yapı Kredi Koray GYO tarafından hayata geçirilen İstanbul İstanbul projesi Fransa'da yapılan dünyanın en önemli gayri menkul fuarı kabul edilen MIPIM de düzenlenen yarışmada 1. olmuştur. -Dünyanın ilk engelliler oteli Antalya'da açılmıştır. -Türkiye'nin ilk konferans oteli "Grand Cevahir Otel" açılmıştır. -Türkiye'nin ilk otomatik otoparkı İstanbul Levent'te açılmıştır. -3. Boğaz köprüsü tartışılmıştır. -Bakü-Ceyhan Doğal gaz boru inşaatına başlanmıştır. -İstanbul'da depreme karşı yapıları güçlendiren belediyenin inşa ettirdiği otopark çökmüştür. -İstanbul'da yapılar depreme dayanıklı hale getirilmektedir. -Marmaray (İstanbul Boğazı'na Tüp geçit)İhalesi gerçekleştirilmiştir.
2004-2005	<ul style="list-style-type: none"> -İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Topbaş Süleymaniye'nin istimlak edilerek yenileneceğini açıklamıştır. -İstanbul için Marmaray projesi hazırlanmıştır. -Wallpaper isimli uluslararası derginin hazırladığı yılın en iyi tasarımcıları listesinde 7 kişi içinde 2 Türk yer almıştır. -UNESCO İstanbul'un tehlike altındaki dünya mirası listesine eklenmemesi için rapor istemiştir. -Mortgage yasası son düzenlemeleri tamamlanmıştır. -İstanbul'un pek çok semtinde Kentsel Dönüşüm çalışmaları başlatılmıştır. TOKİ gecekonduları ıslah etmeye başlamıştır. -Nüfusu 5 binin üzerindeki yerleşimlerin belediye olmasına yönelik yasa onaylanmıştır. -Danıştay kıyıları yapılaşmaya açan yasanın yürütmesini durdurmuştur.. -Arsa Ofisi yetkilerini TOKİ'ye aktarmıştır. -Dünya Mimarlık Kongresi (UIA) İstanbul'da gerçekleştirilmiştir. -Gökkafes için yıkım kararı alınmış, 4 restoran yıkılmıştır. -İstanbul Mimarlık Festivali düzenlenmiştir -Mimarlar Odası Tarihi Yarımada 1/5000 ölçekli koruma amaçlı Nazım İmar Planına itiraz ederek dava açmıştır. -Okulların mimarisini değiştirme kararı. Okul binası olarak geleneksel çizgileri taşıyan binalar inşa edilmesi projesi açıklanmıştır. Bu projeye göre okul binalarının inşasında Osmanlı ve Selçuklu mimarisinden faydalanılması kararlaştırılmıştır. -İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Topbaş'ın Haliç üzerine önerdiği köprü'nün intihal olduğu iddia edilmiştir. -Galataport tartışmaları sürmektedir. -Sulukule'nin yeniden inşa edileceği açıklanmıştır.

Tablo 4'ün devamı

2006-2007	<ul style="list-style-type: none"> -Galataport ihalesi iptal edilmiştir. -İstanbul'da orman alanı içerisine inşaa edilen 138 villalık Acar İstanbul projesi durdurulmuştur. -Mortgage sistemi yasalaşmıştır. -Marmaray inşaatının ilk tüpü indirildi. Çalışmalar hızlandırılmıştır. -Sulukule mahallesi kentsel dönüşüm projesi yoğun tartışmalara neden olmuştur. -İstanbul'da Metrobüsler çalışmaya başlamıştır. -Wallpaper tasarım yarışmasında İstanbul en iyi kent ödülünü almıştır. -Dalaman Terminali Londra'da ödül almıştır. -Türk müteahhitlerin yurt dışında 20 milyar Dolarlık inşaatın yapımını üstlendiği açıklanmıştır. -Türkiye'nin ilk çevreci evi inşa edilmiştir. -TOKİ konut açığını kapamak üzere 2007 sonuna kadar 17900 konut sayısına ulaşmayı hedeflediğini açıklamıştır. -Otoyol inşaatlarında özel sektörün de görev alabilmesinin önü açılmıştır.. -Taksim Meydanı ile ilgili tartışmalar devam etmiş,. meydanın araç trafiğine kapatılacağı açıklanmıştır. -Türkiye'de ki konutlara yabancılardan yoğun talep olduğu açıklanmıştır. -Hükümet adalet sarayları için Selçuklu tarzında tek tip proje hazırladıklarını açıklamıştır. -Haydarpaşa Garı'nın tartışmalı tadilat projesini Alman firmanın yürüteceği açıklanmıştır. -Pritzker ödül töreni İstanbul'da yapılmıştır. -İstanbul'un UNESCO dünya mirası listesinden çıkarılmayacağı açıklanmıştır. -Kanyon Alışveriş merkezi Dubai'den ödül almıştır.
2008-2009	<ul style="list-style-type: none"> -Sulukule TOKİ tarafından yenilenen avam projeler ile inşaat ihalesine çıkarılmıştır. -Kars'da soykırım anıtı olarak inşaa edilen heykeli Başbakan Erdoğan ucube olarak nitelendirmiştir. Anıt sit alanında yer aldığı gerekçesiyle inşaatı durdurulmuştur. -AKM'nin yıkılmayacağı, yenileneceği açıklanmıştır. -Haydarpaşa Garı'nda yangın çıkmıştır. -Mimarlar Odası'nın açtığı dava sonucu Sulukule Kentsel Dönüşüm projesi için durdurma kararı çıkmıştır. -Muhsin Ertuğrul Sahnesi yıkılarak Kongre Merkezi inşaatına başlanmıştır. -UIA 2008'DE Torino'da Türk Mimarlığı Sergisi düzenlenmiştir. -Emre Arolat MIPIM'de 2 ödül almıştır. -İstanbul'un 1/100 000 ölçekli çevre düzeni planı tartışılmıştır. -Park Oran projesi konutlarının ruhsatsız ve mevzuata aykırı olduğu iddiasıyla TOKİ'ye yönelik eleştiriler devam etmektedir. -Modern Türk Mimarlığı Tabanlıoğlu mimarlık tarafından ilk kez RIBA'da temsil edilmiştir. -Türkiye'nin ilk deprem dönüşüm projesi Zeytinburnu Süren Mahallesi başlanmıştır. -Büyükşehir Belediyesi ODTÜ Ankara Kampüs yapılarının ruhsatsız olduğu gerekçesiyle yıkılacağını açıklamıştır. -Türkiye'nin ilk akustik düzenlemeli konser salonu açılmıştır. -Türk tasarım ekibi 3 dalda Green Dot Ödülü kazanmıştır. -Antalya'nın Kemer ilçesinde göreve yeni başlayan MHP'li belediye başkanı kavşakta bulunan aşk yağmuru adlı heykeli müstehcen bulunduğu gerekçesiyle kaldırmıştır. -Taksim'e camii projesi gündeme gelmiştir. -Türkiye'nin ilk yavaş şehir adayı olarak Seferihisar seçilmiştir. -Avrupa Uluslararası Havalimanı Konseyi Ankara Esenboğa Havalimanı'nı en iyi havaalanı seçmiştir. -Avrupa'nın en iyi AVM'lerinin Türkiye'de olduğu açıklanmıştır.

1.5.3. Bölüm Değerlendirmesi

2000’li yıllar Türkiye küreselleşme sürecinin kendisine biçtiği rol bağlamında, politik, ekonomik ve sosyo-kültürel alanda hızlı bir değişime sahne olmuştur. Birbiriyle ve dış etkenlerle sürekli etkileşim içerisinde olan bu olgular Türkiye’de 2000-2010 yılları arasında planlama ve mimarlık alanını etkilemiştir.

2000’li yıllarda Türkiye’de toplumsal yapıyı şekillendiren en önemli etkenlerden biri ekonomik olgulardır. 2001 yılında yaşanan özellikle bankacılık ve finans sektörünü etkileyen ekonomik kriz, sonraki yıllarda ülkenin gidişatını değiştirmiştir. Kriz ortamı ve beraberinde getirdiği güvensizlik ortamı halkı yeni arayışlara sürüklemiş, muhafazakar kimlikli yeni bir parti tek başına iktidara gelmiştir.

Bu partinin iktisadi alanda liberal bir program izlemesi, pazar ekonomisi merkezli ve girişimciliğe açık bir yapıya sahip bir parti görünümünde olması, hızlı büyümeyi desteklemesi ekonomik alanda bir toparlanma sürecini başlatmıştır.

Kültürel açıdan ise muhafazakâr, ataerkil ve dindar, bir görüntüye sahip olan bu parti sosyo-kültürel etkinliklerin büyük bir çoğunluğunda varlığını ve gücünü hissettirmeye çabalamaktadır. Bu bağlamda yerel yönetimlerin bu yöndeki çalışmalarına ek olarak, merkezi yönetimler de yerel yönetim gibi çalışmakta, özellikle kentsel mekân ile ilgili her türlü tartışma ortamında konuya dahil olmakta ve belirleyici bir rol üstlenmektedir.

2000’lerde, devlet gücüyle desteklenen özel sektörün katkısı ve yerel yönetimlerin işbirliği çerçevesinde oluşturulmuş bir yapılaşma söz konusudur. Aynı zamanda küreselleşmenin sonuçlarının ve kültürel ifadelerinin güçlü varlığı ile özellikle büyük şehirlerde gözlemlenen bu yapılaşma şekli, kentleri farklı biçimlerde ve tarzlarda yapılmış; beş yıldızlı otel zincirleri, alışveriş merkezleri, iş merkezleri, ofis kuleleri, rezidanslar ve yüksek katlı, çevreden izole konut blokları ile şekillendirmeye başlamıştır.

2000’li yıllarda Türkiye’de kent mekânlarını şekillendiren aktörlerden; politikacılar, her dönemde olduğu gibi, mimariyi bir kamusal temsiliyet alanı olarak seçmiştir. Bu dönemde özellikle kamu yapılarında gözlemlenen Osmanlı Selçuklu tarzı ise mevcut iktidarın muhafazakâr kimliğinin kentte varlığını hissettirme çabası ile oluşmuş, kendisi için seçtiği mimari tarz haline gelmiştir. Öze dönme adına seçildiği belirtilen bu tarz, bir ölçüde yönetimde söz sahibi olan erkin istemi olarak üretilmekte ve kolay tüketilebilir bir imge olarak sunulmaktadır.

Bu ortamda TOKİ, ucuz, hızlı üretilmiş konut arzı politikasıyla öne çıkmaktadır. Niceliksel olarak konut ihtiyacını karşılama gayreti taşıyan TOKİ uygulamalarında, niceliksel yapıya odaklanıp, niteliksel yapıyı göz ardı eden örneklerle sıkça rastlanmaktadır. Karşılaşılan niteliksel sorunlar, hızlı üretime bağlı olarak, tasarım esnekliğinin olmaması; böylece tek tipleşmenin uygulanması; yöresel, iklimsel farklılıklar dikkate alınmadan tasarlanmış kimliksiz yapıların inşa edilmesi olarak sıralanabilir.

Toplumsal yapıyı etkilen tüm bu dinamikler kentlerin fiziksel dokusunu değiştirmektedir. Kentler özelleştirme, yerellik ve küreselleşme etkisi ile şekillenmekte, paralelinde yeni bir mimarlık anlayışı oluşturulmaktadır.

Bu kapsamda tezin bu bölümünde irdelenen olguların 2000'li yıllarda Türkiye için çizdiği genel çerçeve, göz önüne serilmeye çalışılmıştır. Bu olgular tezin yapılan çalışmalar bölümünde olaylar bazında ele alınmıştır. Belirtilen dönemde gerçekleşen, gündemde kalan her türlü olay değerlendirmeye alınmıştır. Burada amaç olayların hiçbir yorum katılmadan, önemli ya da önemsiz olarak nitelendirilmeden değerlendirmeye alınabilmesinin sağlanmasıdır.

1.6. Modernizm ve Mimarlık Etkileşiminin Temsiliyeti Olarak Mimarlık Sergileri

“Mimarlık geleneksel kamusallığın strüktür ve örüntülerini yakar, ve doğan anomi, kuralsızlık ortamında adım adım yeni bir kamusallık kazanır; sergiler, bienaller, yarışmalar, ödüller, yıllıklar vd.....”

Uğur Tanyeli, 2005

Mimari amacı sadece barınak üretmek olan bir etkinlik değildir. Yapı, içinde biçimlendiği toplumun ekonomik, sosyo-kültürel ve politik; pek çok dinamiğinden etkilenmektedir. Bu etkilenme ile yapının bir anlamda temsil ettiği şey belirlenir.

Alp (2014) bu durumu “Tarihsel olarak temsil, salt sanatçının ortaya koyduğu yapının üzerinden değil aynı zamanda yapıtı oluşturan toplumsal şartlar ve dinamikler üzerinden işlemektedir“ sözleriyle açıklar. Alp (2014) görüşünü şu şekilde detaylandırır; sanatsal temsil pek çok farklı parametreye bağlı olarak değişkenlik göstermektedir ve bu değişkenler temel olarak; toplumsal dinamik ve dönüşümlere bağlı olarak gerçeklik algısındaki farklılıklar, bu farklılıklara göre temsilin kurulumu, temsilin kendi nesnel gerçekliği, bu gerçekliğin temsil ettiği durum ve tüm bunlara bağlı olarak temsilin estetik

konumudur. Bu bakımdan sanat tarihi boyunca her dönem ve toplumun temsil anlayışı doğrusal bir nitelik göstermemiş; dönemin egemen ekonomik, felsefi, sosyal ve bilimsel gelişmeleri çerçevesinde değişken bir durum almıştır. Bu durum sanatçı için olduğu kadar eseri izleyen için de geçerlidir.

Alp'in (2014) sanatın temsili için tanımladığı bu süreç mimari için de geçerlidir. Bu bağlamda 2000 'li yıllarda Türkiye Mimarlığını anlamaya niyetlenmiş olan bu tezde irdelenmeye çalışılan bir anlamda bu dönemde modernizm açısından mimarinin temsil ettiği şeyin ne olduğudur.

Akyıldız'ın (2014) "Konuşan Mimari" kavramıyla anlatmak istediği mimarinin temsil ettiği şeydir. O'na göre mimari soyut bir yorum ve ifade arayışı içindedir. Konuşulmanın duyulması gerekmektedir. Mimarinin duyulması yani kamusallaşması Tanyeli'nin (2005) belirttiği gibi mimarın ve mimarlığın gösterilmesi, görünürlük kazanması ile sağlanabilir. Bu da yapının sergi, bienal, yarışma, ödül, periyodik, yıllık, turistik rehber vd. gibi ortamlarda yer almasıyla gerçekleşir.

Bu sayılan etkinlikler içerisinde mimarlık ödüllerinin ve sergilerinin, mimarlık söyleminin şekillendirilmesindeki rolü farklıdır. Ulusal ve uluslararası boyutta düzenlenen mimarlık ödülleri ve sergileri ve ilgili yayınlar, mimarinin kamusallaşmasını sağlamanın yanı sıra mimariyi yorumlayan ve yeniden üreten eleştirel eylemler olarak kabul edilmiştir. Balamir (2005) ödüller aracılığıyla gerek meslek topluluğuna, gerekse ilgili kamu oyuna modeller sunularak, yüceltilen değerlerin korunmasının ve kamusal ortamda paylaşımının sağlandığına değinir. Ödüller seçkin mimarlık üretimindeki yerleşik kalıpların ve değişimlerin haritasını barındırır. Güzer (2006) ise ödül programlarının kültürleri temsiliyetine değinir; özünde kültürler arası geçirgenliği sağlamaya yönelik araçlar olduğunu belirtir. O'na göre mimarlığın bir üst kültür olarak ürettiği değerler ödül programları ile meşruiyet kazanır, "diğer" kültürlerin ilgi alanına taşınmaya çalışılır. Bir başka deyişle ödüller mimarlığın kendi sahip çıktığı değerlerin "diğerlerine" karşı savunulması, anlamlarının çözülmesi ve böylelikle dönüştürücü bir güce sahip olması için kültürler arası bir iletişim ortamı olarak algılanmalıdır.

Türkiye'nin ilk mimarlık ödülü, Mimarlar Odası'nın 1988 yılında başlattığı Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri'dir (Tanyeli, 2005). 2000'li yıllarda Türkiye Mimarlığını anlamayı amaç edinmiş bu tez; Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri etkinliğinin sergi ayağına odaklanmıştır. Balamir (2005)'in belirttiği gibi ortalama mimarlık üretiminin görünür standartlarıyla karşılaştırıldığında, ödül alan eserlerin Türkiye'nin çağdaş

mimarisini temsil gücü hayli sınırlıdır. Oysa etkinliğin sergi ayağı daha güçlü bir temsiliyet gücüne sahiptir. Çünkü sergilerde etkinliğe katılan ve şartnameye uyan tüm mimarlık ürünleri sergilenmektedir ve sergilenen yapıların yer aldığı kataloglar hazırlanmaktadır. Bu nedenle etkinlik ülkenin mimarlık görüntüsünü ortaya koymaya elverişlidir.

Ancak çalışmada Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri etkinliğine değinmeden önce bir temsil etkinliği olarak, mimarlık sergilerinin tarihsel süreçte nasıl bir gelişim gösterdiği irdelenmiştir.

1.6.1. Dünyada Mimarlık Sergileri ve Mimari Ortamının Temsili

Tezin konusunu oluşturan Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri, ulusal bir etkinlik olmasına rağmen gerek katalogların İngilizceye çevrilmesi, gerekse dönem sergilerinin başka ülkelerde de sergilenmesiyle temsil anlamında uluslararası bir nitelik kazanmıştır. Dünyada uluslararası boyutta düzenlenen sergilerin temel amacı, dünyanın geleceğine yönelik fikirlerin, kültürel zenginliklerin veya projelerin sergilenmesi, bilimsel ve kültürel birikimlerin paylaşılması, böylelikle yeni fikirlerin geliştirilebilmesine olanak sağlanması böylece evrensel boyutta sosyo-kültürel gelişime katkıda bulunulmasıdır (URL-5, 2014).

Bu anlamda mimarlık sergilerine katılımın temel amacının ülkelerin mimari ürünleri ile temsil edilmesi olduğu söylenebilir. Bu bakış açısıyla tezde dünyada düzenlenen mimarlık sergileri uluslararası ve ulusal boyutta düzenlenenler olmak üzere iki alt başlıkla irdelenmiştir.

1.6.1.1. Dünyada Gerçekleştirilen Uluslararası Mimarlık Sergileri ve Mimari Ortamının Temsili

Sergiler bir çeşit kamusallaşma etkinliğidir. Bu anlamda mimarlık sergileri mimariyi kamusallaştıran etkinliklerdir. Kaya'nın (1995) belirttiği gibi katılımcısına, ürünlerine, konumlanmasına göre sergi amacını taşıyan fuar/expo olarak adlandırılan pek çok etkinlik düzenlenmektedir. Ancak tezde değinilen Uluslararası Sergiler, dünya uluslarının kültürlerini, sanatlarını ve ürünlerini sergilemek, ülkelerin kimliklerini ortaya koyarak kendilerini temsil etmesine olanak sağlamak amaçlı düzenlenmiş, ticari nitelik taşımayan uluslararası organizasyonlardır. 1851 yılında Londra'da düzenlenen Londra Uluslararası Sergisi bu sergilerin ilki olma özelliğini taşımaktadır. Sonrasında bu sergiyi örnek alan pek

çok uluslararası sergi düzenlenmiştir. Bu sergilerden öncül olma özelliğine sahip olanlara kısaca değinilmiştir;

- 1851 Londra Uluslararası Sergisi

Sanayi ürünlerinin pazarlanması ve teknoloji tanıtımı başlıca vurgu noktası ve gösterim unsuru olan 1851 Londra Uluslararası Sergisi ulusların ilk defa bir araya gelerek ekonomik, kültürel ve sosyal alanda kendi durumlarını karşılaştırma olanağı bulduğu bir etkinliktir. Sergi binası olarak Joseph Paxton tarafından sergi binası olarak tasarlanan Kristal Saray (Chrystal Palace) (1850) modernizmi yansıtan ilk bina olma özelliğini taşır. Bina yapılırken kullanılan modüler, prefabrikasyon yöntemi ile cam ve dökme çelik bir arada kullanılmış; seri, ucuz ve hızlı bir inşa sistemi uygulanmıştır (Benevolo, 1967), (Şekil 46).

Şekil 46. Londra Uluslararası Sergisi, 1851

- 1855 Paris Uluslararası Sergisi

Teknolojik yönden İngiltere ve Fransa'nın rekabetine sahne olan sergi tek bir yapı içinde değil; Champ Elysees adı verilen geniş bir parkta yer alan, farklı yapılar içinde gerçekleştirilmiştir. Tematik yönü ağır basan, güzel sanatlarla ilgili eserlerin sergilenmesiyle kültürel bir yaklaşıma sahne olmuş bir sergidir (URL-6, 2014), (Şekil 47)

Yazıcı (2004) bir mimari tanıtım örneğinin bulunmadığı sergide; Osmanlı'lar tarafından Doğu'ya ait müzik aletleri, porselenler, cam eşyalar, çeşitli seramikler ve bibloların sergilendiğine değinmektedir (Durmuş, 2014).

Şekil 47. Paris Uluslararası Sergisi, 1855

- 1862 Londra Uluslararası Sergisi

Durmuş (2014) Londra’da düzenlenen bu sergide Osmanlı Devleti’nin; 25 ayrı pavyonda çeşitli sanayi ürünleri, tarım ürünleri, halılar ve kumaşlar sergilediğine değinmektedir. Yazıcı (2004) bu sergide mimarlık ile ilgili herhangi bir tanıtımın yapılmadığı belirtmektedir (Durmuş, 2014).

- 1867 Paris Uluslararası Sergisi

Sergi Paris’de Champ de Mars’da eliptik formda inşa edilmiş ana sergi binasında düzenlenmiştir (URL-6, 2014). İç içe hazırlanmış koridorlarla sergi yapısı, sistematik bir düzende kurgulanmıştır. Sergide teknoloji vurgusu kullanılmakla beraber, tarım ve el sanatları ürünleri ile ilk kez mimari ürünlere ve tanıtımına yer verilmiştir (Durmuş, 2014), (Şekil 48).

Şekil 48. Paris Uluslararası Sergisi, 1867

Durmuş (2014) 1867 Paris Uluslararası Sergisi ile mimarlığın, uluslararası sergilerde yer almaya başladığını; bu ortamda Osmanlı'nın mimari kimliğini tanıtmaya başladığını belirtmektedir. Osmanlı Devleti burada ilk kez, L. Parvillée, Barborini ve Montani'nin katkılarıyla hazırlanan Osmanlı mimarlığına ait erken dönem yapı örneklerinden seçilen cami, köşk ve hamamdan oluşan mimari yapılar topluluğu olarak inşa edilen bir pavyonda kendi ürünlerini sergilemiştir (Çelik, 1992; Batur, 2000; Akyürek, 2008; 2009).

Yazıcı (2004) sergide Osmanlı mimarisinin somut örnekler yanında çeşitli mimari çizimlerle de desteklendiğini belirtir. O'na göre bu yönüyle sergi, Osmanlı mimarisinin çizimlerle Batı'ya sunumu konusunda da bir ilk olarak değerlendirilebilir (Durmuş, 2014). Yazıcı (2004) ayrıca serginin mimari düzenlemesini üstlenen Parvillée tarafından, '15. Yüzyıla Ait Türk Mimarlık ve Dekorasyon Defteri' adlı bir eser hazırlandığını belirtmektedir (Durmuş,2014).

- 1873 Viyana Uluslararası Sergisi

Sergi için tasarlanan sarayın merkezindeki büyük kubbeli yapı insanoğlunun yaptığı en büyük kubbe olma özelliği ile tarihe geçmiştir. Kültür ve eğitim teması ile düzenlenen stantlarla sergi küresel bir boyut kazanmıştır (Madran, 2000), (Şekil 49).

Şekil 49. Viyana Uluslararası Sergisi, 1873

Durmuş (2014) tezinde Yazıcı'nın (2004) "Sergi için inşa edilen III. Ahmed Çeşmesi örneği, bire bir olarak aktarılarak bir uygulama sunumuna yer verilmiştir" ifadesine yer verir. Durmuş (2014) ayrıca tezinde Akyürek'in (2008) bu yapı örneği dışında, Usul-i Mimari adlı eser ile metinsel bir temsile de yer verildiği; kitabın kurgusu ile birlikte ilk kez 'mimari kimlik' konusunun gündeme geldiği yorumuna yer vermiştir.

- 1876 Philadelphia Dünya Sergisi

Amerika’da düzenlenen ilk uluslararası sergidir. Özgürlük heykeli bu sergi ile Fransa tarafından Amerika’ya hediye edilmiştir. Sergileme eğitim, makine, kültür vb. gibi pek çok alanda gerçekleştirilmiştir (Finding,1990), (Şekil 50).

Şekil 50. Philadelphia Dünya Sergisi, 1876

- 1889 Paris Uluslararası Sergisi

Bu serginin sembolü o güne kadar yapılmış en yüksek yapı olma özelliğine sahip olan, dökme demirden yapılmış Gustave Eiffel’in tasarladığı Eyfel Kulesi (Eiffel Tower)’dir. Bu kule mühendislik çağının sembolü olarak kabul edilmektedir (Madran, 2000).

Nazır (2009) Paris Sergisi’nin, Osmanlı tüccarların ve sanayicilerin katılımına Ticaret Odası’nın doğrudan destek verdiği ilk sergi olduğunu, ayrıca Fransız Devrimi’nin 100. yılında düzenlenen serginin temasının ‘Konutun Öyküsü’ olduğunu belirtmektedir (Durmuş, 2014).

- 1893 Şikago Uluslararası Sergisi

Yazıcı (2004) Şikago Sergisi’nde tüccarların satış pavyonlarının yer aldığı kısımda bir Türk köyü düzenlenerek çeşitli mimari düzenlemelere yer verildiğini belirtmektedir. Ayrıca bu pavyonlarda mimari düzenlemelere ek olarak çeşitli sanayi ürünleri, tarım ürünleri, güzel sanatlar ve Türk el sanatları ile ilgili eserler sergilendiğini belirtmektedir (Durmuş, 2014), (Şekil 51).

Şekil 51. Şikago Uluslararası Sergisi, 1893

Durmuş (2014) tezinde Yazıcı'nın (2004) diğer sergilerden farklı olarak Şikago Sergisi'nde Osmanlıların, Doğulu olma halini modern dünyaya uyumlanma; sunum ve mimari ile bu dünyanın bir parçası olma kaygısıyla ortaya koyduğu ifadesine yer verir.

- 1900 Paris Uluslararası Sergisi

Bu sergi Art Nouveau akımının doruğa ulaştığı bir dönemde düzenlenmiştir. Art Nouveau bu sergi ile tüm dünyaya tanıtılmıştır. Ülkelerin tarihlerinin ve kültürel değerlerinin öne çıktığı bir sergidir. Yazıcı (2004) Osmanlı'nın önemli harcamalar yaparak katıldığı Paris Sergisi'nde, sergileme amaçlı tek bir bina inşa ettirdiğini belirtmektedir (Durmuş, 2014).

1900 Paris Uluslararası Sergisi'nden 2010 yılına kadar düzenli olarak yapılmakta olan ve ülkelerin mimarlıklarının da sergilendiği önemli uluslararası sergiler şu şekilde sıralanmıştır (URL-7, 2014);

1897, Brüksel, Belçika

1900, Paris, Fransa

1906, Milan, İtalya

1922, Rio de Janeiro, Brezilya

1929, Barselona, İspanya

1940, San Francisco, USA

1958, Brüksel, Belçika

1962, Seattle, USA

1967, Montreal, Kanada

1970, Osaka, Japonya

1982, Knoxville, USA

- 1984, New Orleans, USA
1988, Brisbane, Avustralya
1992, Seville, İspanya – Genoa, İtalya
1993, Taejon, Güney Kore
1998, Lizbon, Portekiz
2000, Hannover, Almanya
2008, Zaragoza, İspanya
2005, Aichi Prefecture, Japonya
2010, Shangai, Chinaaber

Bu sergilerde ülkelerin mimarlık kültürleri sergilenmekle kalmamış; yeni mimarlık akımlarını temsil eden sembolleşmiş yapılar tasarlanıp inşa edilmiştir. Örneğin 1929 Barselona Uluslararası Sergisi'ndeki Almanya Pavyonu (Şekil 52), 1967 Montreal Uluslararası Sergisi'ndeki Habitat 67 (Şekil 53), 1970 Osaka, Metabolism Movement (Şekil 54) ve 2008 Zaragoza Bridge Pavyonu (Şekil 55) sergilerde ön plana çıkarak, sembolleşmiş yapılardan bazıları olarak sıralanabilir (URL-5, 2014).

Şekil 52. Barselona, Almanya Pavyonu, 1929

Şekil 53. Montreal, Habitat 67, 1967

Şekil 54. 1970 Osaka, Metabolism Movement

Şekil 55. 2008 Zaragosa, Bridge Pavyonu

1.6.1.2. Dünya’da Gerçekleştirilen Ulusal Mimarlık Sergileri ve Mimari Ortamının Temsili

Dünyada çeşitli ülkelerde mimarlık kültürünün çok boyutlu olarak sergilenmesi, desteklenmesi, değerinin belirlenmesi, temsil edilmesi amaçlı; mimarların kendi performanslarını ölçmelerine olanak tanıyan pek çok etkinlik düzenlenmektedir. Ulusal boyutta düzenlenen ödüllendirme ve sergileme programları da bu etkinliklerin önde gelenlerindedir.

Dünyada düzenlenen hem ödül hem de sergileme programı olan önemli etkinliklerden bazıları sıralanmıştır;

- AIA National Awards

İlki 1949’da gerçekleştirilen etkinlik Amerika’da düzenlenmektedir. Tüm lisanlı mimarların katılımına açık etkinlikte, kapalı jüri ile seçim yapılmaktadır. Jüri kriterleri belirlenmiştir ve her dönem aynı kriterler güncellenerek uygulanmaktadır. Onur Ödülü dışında teknik gelişme, koruma, restorasyon, sürdürülebilirlik gibi başlıklar altında ödüllendirme yapılmaktadır. Mimarlık dışında; iç mimarlık, bölgesel ve kentsel tasarım dallarını içermektedir (URL-8, 2014).

- RIBA National Awards

İlki 1834 yılında gerçekleştirilen etkinlik İngiltere’de düzenlenmektedir. RIBA hem uluslararası, hem de ulusal bir etkinlik düzenlenmektedir. Ulusal ödüllendirme programında Bölgesel Ödül, Özel Bölgesel Ödül, Ulusal Ödül, Özel Ulusal Ödül ve RIBA Striling Ödülü yer almaktadır. Jüri kriterleri belirlenmiştir. Her yıl aynı kriterler güncellenerek uygulanmaktadır. Etkinlik her yıl gerçekleştirilmektedir. Kazanan eserler dergide yayınlanarak, duyurulmaktadır (URL-9, 2014).

- RAIC Gold Metal

İlki 1907’de Kanada’da sadece mimarlık sergisi olarak düzenlenmiştir. Jüri her yıl 5 kez toplanarak ve mimarlarla karşılıklı görüşerek kapalı oylama ile seçim yapmaktadır. Jürinin en önemli kriteri seçilen yapının mimariye katkı ya da etki sağlamış olmasıdır. Katılanlar topluluğa üye olmalıdır. Kazanan eserler dergide yayınlanarak duyurulmaktadır (URL-10, 2014).

- AIJ Prize

1949 yılından beri düzenlenmektedir. Japonya’da verilen en eski ve en prestijli ödüdür. Onur Ödülü, Oda Ödülü, Eğitim Ödülü, Teşvik Ödülü ve JAABE/En iyi yayın

Ödülü olmak üzere farklı dallarda ödüllendirme yapılmaktadır. Her yıl düzenlenmektedir. Jüri kriterlerinin genel çerçevesi belirlenmiştir. Kazanan eserler dergide yayınlanarak duyurulmaktadır (URL-11, 2014).

1.6.2. Türkiye’de Mimarlık Sergileri ve Mimari Ortamının Temsili

Osmanlı döneminde gerçekleştirilen ilk önemli ulusal sergi, Osmanlı’nın ekonomik sorunlarını tespit ederek sorunlara çözüm arama amacıyla düzenlenen 1863 İstanbul Sergisi’dir (Durmuş, 2014). Yazıcı (2004) serginin uluslararası katılımcıların kabulüyle uluslararası bir boyut kazandığını ve Avrupa’da büyük yankı uyandırdığını belirtir (Durmuş, 2014).

Yazıcı (2004) ayrıca etkinlik için mimari tasarımı Bourgeois’a, iç dekorasyonu Leon Parvillée’ye ait, Sultanahmet Meydanı’nda yer alan bir sergi binası inşa edildiğini de belirtmektedir (Durmuş, 2014). Göncüoğlu (2010) Sergi-i Umûmî-i Osmanî olarak adlandırılan serginin 28 Şubat 1863 tarihinde büyük bir törenle açıldığına değinir. Göncüoğlu sergiye Sultan Abdülaziz’in yanı sıra devletin en önemli bürokratlarından Sadrazam Yusuf Kâmil Paşa, Hariciye Nazırı Ali Paşa, Serasker Fuad Paşa ve Mısır Hıdivi İsmail Paşa’nın katıldığını da belirtir (Durmuş, 2014).

Durmuş (2014) sergi binası olarak tasarlanan Sergi-i Umûmî yapısını mimari söylem ve temsiliyete dair arayışın erken bir örneği olarak tanımlamaktadır. Bu anlamda 1863 İstanbul Sergisi’nin Osmanlı’da mimari temsiliyet arayışının gözlemlendiği ilk sergi olduğu söylenebilir. Bu sergi bir anlamda uluslararası sergiler için ön hazırlık niteliğindedir.

Osmanlı sonraki yıllarda düzenlenen uluslararası sergilere katılım sağlamaya özen göstermiş, bu sergilerde de kendi mimarisini temsil etme çabası taşımıştır. Uluslararası bu etkinlikler dışında ulusal mimarinin temsil edildiği örneklere rastlanamamaktadır. Bu anlamda ele alınabilecek tek etkinlik mimarlık yarışmalarıdır. Tanyeli (2005) Türkiye’de mimarlık yarışmalarının 1908 yılındaki demokrasi denemesi döneminde başladığını belirtir. Ayrıca bilinen ilk yarışmanın, tam da amaçlandığı biçimde kamuoyunu meşgul eden ve gündelik siyasal basının da yoğun biçimde ilgilendiği İstanbul Hürriyet-i Ebediye Tepesi’ndeki Abide-i Hürriyet olduğuna değinir. Tanyeli (2005) sonraki yarışmanın Osmanlı yönetiminin Arap ülkelerindeki siyasal egemenliğini meşrulaştırma denemesi

olarak anlamlı bir proje olan Şam Garı proje yarışması olduğunu belirtir. Ancak bu yarışmaların hiçbirinin kamuoyuna gösterme ve temsiliyet işlevi taşıdığı söylenemez.

Cumhuriyet döneminde ise sergiler, daha çok Atatürk'ün öngördüğü modern cumhuriyetin imarı kapsamında gerçekleştirilen, çoğunlukla yabancı mimarların katıldığı yarışmalar bünyesinde hazırlanmıştır. Tanyeli (2005) bu durumu 1920'lerin sonlarından başlayarak yarışmaların artmasına rağmen 1943 tarihli Anıtkabir Proje yarışması gibi ender istisnalar dışında kamuoyuna gösterme işlevi taşıyan yarışmalara rastlanmadığı şeklinde açıklamaktadır. Türkiye'de bu dönemde yarışmalar Türk mimarının mesleki faaliyetini sürdürebilmesi için gerekli olan meşruiyet zemininin oluşturulması amacıyla düzenlenmiş; resmî ideoloji ile mimarlık üretimi ve ideolojisi arasındaki ilişkilerin sergilendiği yapıları oluşturmuştur (Sayar, 2014). Bu nedenle bu dönemde yarışmalar ağırlıklı olarak merkezi yönetim örgütlerince düzenlenmiş; amaç mimarlara karşı adil bir iş dağıtım mekanizmasını oluşturmak olmuş, projeleri kamuoyuna göstermek gereksiz bulunmuştur. 1980'lerin sonuna kadar mimarının gösterilme çabası oldukça sınırlı olmuştur. 1931'den başlayarak kimi mimarlar tasarım çalışmalarını sergilemişlerdir; ancak bu örnekler hem çok az, hem de kamuoyu oluşturma bağlamında etkisizdir (Tanyeli, 2005).

Sonraki yıllarda da mimarların kendi tasarımlarını sergiledikleri kişisel sergiler düzenledikleri izlenmektedir. Örneğin Mehmet Konuralp'ın 2004 yılında düzenlediği "2. Ben; Mimarlığın Öteki Yüzü" isimli kişisel mimarlık sergisi ve Emre Arolat'ın 2011 yılında düzenlediği "An/Moment" isimli kişisel mimarlık sergisi mimarlığın kamusallaştırılmaya çalışıldığı, ancak ulusal bir nitelik taşımayan sergilerdir.

Türkiye'de mimarlık sergileri 1990'lara kadar mimarlık okullarında kapalı olarak var olabilmıştır. Oysa ABD, Almanya gibi ülkelerde eyalet bazında başlayarak ulusal ve uluslararası ölçekte başarı ödülleri dağıtıldığı bilinmektedir. Türkiye'de ilk mimarlık ödülü ve sergisi etkinliği 1988 yılında Mimarlar Odası tarafından başlatılan Ulusal Mimarlık Ödülleri ve Sergisi'dir (Tanyeli, 2005). İlk düzenlendiği yıldan itibaren ödülün yanı sıra serginin öneminin vurgulandığı, hatta Özbay (2005)'in belirttiği gibi sergiye katılımın, mimarlığın gelişimini izlemek amacıyla öncelikli hedef olarak belirlendiği bu etkinlik, Türkiye mimarlığını dönemsel olarak temsil edebilecek bir potansiyele sahiptir.

1.6.2.1. Bir Dönemin Temsili Olarak Türkiye’de Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödül Programı

Osmanlı İmparatorluğu’nun en ünlü mimarı Mimar Sinan’ın 400. ölüm yıldönümü anısına 1988’de ilki gerçekleştirilen Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri, Mimarlar Odası tarafından Türkiye’de mimarlık mesleğini ve kültürünü geliştirme, ülke mimarlığını yurtdışında tanıtmaya amacı ile iki yılda bir düzenlenmektedir (URL-12, 2014). Bu anlamda 80 sonrası Türkiye’de gerçekleştirilen mimarının tanıtılması, kamusallaştırılması amacı güden etkinlikler arasında öne çıkmaktadır. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri Mimarlar Odasının kendi belirlediği bu amacın dışında ülke mimarlığını koruma geliştirme ve özendirme görevini de üstlenmiştir.

Etkinliğin ödüllendirme aşaması dışında ilk dönemden bu yana kataloglama ve sergileme aşamalarını da içermesi etkinliğin Türkiye mimarlığının 1988 yılından beri ulaştığı düzeyin belirlenmesine, mimarlık üretiminin değişim ve üretiminin izlenmesine, kamuoyuna sunulması toplumun mimarlık bilincinin geliştirilmesine olanak tanımaktadır (Kahvecioğlu, 2011). Bu bağlamda etkinlik Türkiye’de 2000’li yıllarda mimarlığın gelişimini ve gündemini belgelemektedir ve dolayısıyla ilk dönemden bu yana yayımlanan sergi katalogları tarandığında, mimarlık üretiminin, eğilimlerin, içeriklerin değişim ve dönüşümünü izlemek mümkündür (Balamir, 2005).

Tam da bu noktada 2000’li yıllarda Türkiye mimarlığını anlamayı amaçlayan bu çalışmada Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri etkinliğine katılan yapıların neden inceleneceği sorusu cevap bulmaktadır.

1988 – 2010 yılları arasında 22 kez gerçekleştirilen bu etkinliğe Mimarlar Odasına kayıtlı her mimarın katılımı serbesttir (Altan Ergut ve Turan Özkaya, 2007). Bu durum sergiye Türkiye’nin her yerinden katılımın gerçekleşmesine olanak tanımaktadır. Ancak düzenlenen yarışmalardaki projelerin illere göre dağılımına bakıldığında özellikle ilk yıllarda katılımcıların büyük çoğunluğunun Ankara, İstanbul ve İzmir gibi merkez olarak tanımlanan kentlerden olduğu dikkat çekmektedir. Sonraki yıllarda diğer illerden katılım gerçekleşse de çoğunluğun yine bu üç kente ait olduğu görülmektedir. Bu anlamda sergiye katılan ve ödül alan eserlerin Türkiye’deki çağdaş mimariyi temsil etme gücünün sınırlı olduğu bir gerçektir. Ayrıca Balamir (2010)’ün değindiği gibi öne çıkan örneklerin seçkin mimarlık pratiğinin en iyileri olup olmadığı da tartışmalıdır.

Ancak tez çalışmasının içerdiği 10 yıllık dönemde yarışmaya katılımın gerek sayısal gerekse gönderilen ürün niteliği olarak program beklentilerini karşılayan zenginlik ve

çeşitlilikle; artan bir seyir izlediği görülmektedir. Ayrıca katılımcıların büyük çoğunluğunun halen büyük şehirlerden olmasına rağmen; toplam katılımına göre oranlandığında; diğer illerden katılım oranının dönemden döneme artış gösterdiği izlenmektedir (Tablo 5).

Tablo 5. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri'ne katılan projelerin/yapıların katılım yerlerine göre dağılımı

DÖNEMLER	PROJELERİN/YAPILARIN KATILIM YERLERİNE GÖRE DAĞILIMI			
	YURT DIŞI	YURT İÇİ		TOPLAM
		İSTANBUL-ANKARA-İZMİR	DiĞER İLLER	
8. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ VE ÖDÜLLERİ	5	72	30	117
9. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ VE ÖDÜLLERİ	18	101	58	177
10. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ VE ÖDÜLLERİ	23	104	75	202
11. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ VE ÖDÜLLERİ	16	64	57	137
12. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ VE ÖDÜLLERİ	20	76	64	160
TOPLAM	82	417	284	793

Ekinci (2005) bugün birçok kentimizin genel görünümüne bakıldığında, özellikle mimarsız ve yasadışı yapılaşmanın yoğunluğu nedeniyle “mimari” sayılamayacak bir peyzaj izlendiğini, mimarlığın sanatsal ve çevresel sorumluluklarını yansıtan ve mimarlar tarafından tasarlanmış yapıların ise adeta mimarsızlıkla kuşatılmış durumda olduğunu, bu nedenle ne kadar özenli ve düzeyli tasarlansalar da kentte olan katkıların güçlü olmadığını belirtmektedir. Ayrıca özellikle kentsel silüetlere saygılı boyutlarda olanların

doku içinde varlıklarının ortaya çıkmadığını böyle olunca da ülkedeki mimarlığın gerçek düzeyini ve gerçek başarısını yansıtan bir gözlem yapılamadığını belirtmektedir.

Bu anlamda Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri etkinliğinin temsiliyet gücü ile ilgili sorunlara rağmen, katılan eserlerde mimari çeşitlilik, evrensellik ve kimlik adına iyimser bir çaba izlenmektedir. Ayrıca etkinliğin istikrarlı bir şekilde, ilk döneminden itibaren, her iki senede bir düzenlenmesi; temsiliyetle ilgili sorunların ise dönemden döneme azalması; Türkiye’de mimarlığın çağdaş birikiminin 2010 yılına kadar olan 22 yılının mercek altına alınmasına olanak sağlayan en önemli etkinlik olduğunu göstermektedir.

2010 yılına kadar gerçekleşen 12 dönemde programa yaklaşık 1.550 eser katılmış ve öncü nitelikteki çalışmaları nedeniyle 100’ü aşkın eser ve kişi / kuruluş çeşitli dallarda ödüllendirilmiştir (URL-12, 2014). Bu olumlu tabloya paralel olarak; katılımın niceliksel yeterliliğinin yanı sıra niteliksel yeterliliğinin de sağlanması gerekmektedir.

1.6.2.1.1. Ulusal Mimarlık Sergisinin Tarihçesi

1980’li yıllar biçim ve anlam yaratma sürecinin tartışıldığı bir dönemdir. Bu sürecin doğal bir sonucu olarak; Mimarlar Odası Mimarlığın kamuoyuna tanıtılması, tasarım gerekliliğinin topluma benimsetilmesi, nitelikli çalışmaların desteklenmesi, duyurulması ve mesleğe emek verenlerin onurlandırılması amacıyla Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri projesi oluşturulmuş, etkinliğin Mimar Sinan’ın ölümünün 400. yıl kutlamalarıyla paralel olarak düzenlenmesi kararlaştırılmıştır .

Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri projesi 1986-1988 döneminde Hasan Özbay, Melih Karaaslan, Cem Açıkkol ve Tamer Başbuğ’un yer aldığı bir ekip tarafından yürütülmüştür. Özbay (2005) Sergi ve ödül mekanizması oluşturulurken benzer ödül sistemleri incelendiğini belirtmektedir. İncelenen örneklerin tümünde “ödül” ön planda olmasına rağmen Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri’nde “sergi” ön plana alınmıştır. Çünkü ancak bu şekilde ülke mimarlığının gelişiminin izlenebileceği düşünülmüştür. Ayrıca sergiye katılan eserlerin bir katalogda yayınlanmasıyla ciddi bir belge ve kaynak oluşturulacağı düşünülmüştür.

Etkinliğin tek bir seferden ibaret olmaması devamlılığının sağlanması amacıyla kurumsallaştırılması gerekli görülmüş bu yönde bir yönetmelik hazırlanmıştır. Bu yönetmelikte etkinliğin amacı, içeriği, seçici kurulun ve ödül komitesinin nasıl seçileceği

tanımlanmıştır (Özbay, 2005). Ancak seçici kurulun kompozisyonu ve ölçütlerine ilişkin net bir tanımlama yapılmamıştır.

Programın başladığı 1980’li yıllarda, mimarlık ortamına hakim olan postmodernist tutuma rağmen seçici kurul; kararlı, modernist tavrını sürdürmüştür. 1990’ların başından itibaren ise geç modern ve postmodern tanımına uygun yapıların seçilmeye başlandığı; ancak yine de modernist çalışmaların revaçta olduğu izlenmektedir. 1990’lı yılların sonu seçici kurulun minimalist bir tavır izlendiği bir dönem olarak dikkat çekmektedir (Balamir, 2000). Ayrıca son dönemde seçici kurul tarafından ön plana çıkarılan “kendi gibi olmak” ölçütü ve bu ölçütün “çağının, yerinin ve kendi var olma zeminini farkında olmak” şeklinde tanımlanması; stil olarak görülen modernist bir tavır değil, sürdürülebilir, yenilenmeye açık bir modernist ideolojinin etkisidir (Altan Ergut ve Turan Özkaya, 2007).

1988 yılında ilki düzenlenen etkinliğe katılımın sınırlı olması endişesiyle genel duyuruların yanı sıra davet mektupları gönderilmiş; birçok mimarla doğrudan iletişime geçilmiştir. Ancak sergiye katılım beklentilerin üzerinde gerçekleşmiş, sonuçların duyurulmasının “Sinan Yılı” ile çakışmasının etkisiyle çok geniş bir kitleye ulaşılmıştır. Ayrıca sergi açılışına ve ödül törenine önde gelen devlet adamlarının katılımı sağlanmış, etkinliğin bilinirliği sağlanmıştır. İlk sergi mekanı olarak Ankara Atatürk Kültür Merkezi olarak belirlenmiştir. Ancak salonun halk tarafından fazla bilinmemesi, serginin halk tarafından yeterli düzeyde ziyaret edilmemesine neden olmuştur. Sonraki yıllarda sergi, Atakule ve Karum gibi halkın kolayca gezip inceleyebileceği merkezlerde gerçekleştirilmiştir (Özbay, 2005). Böylece etkinliğin bilinirliği artmış, kamuoyuna ulaşımı kolaylaştırılmıştır.

Balamir’in (2005) Türkiye tarihinin geç 1980’lerdeki mimari dönüm noktasına tek başına işaret edecek kadar önemli olduğunu belirttiği; Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri devam eden yıllarda iki senede bir gerçekleştirilmeye devam etmiş, gün geçtikçe katılım sayısı ve çeşitliliği artmıştır. Giderek artan katılım, sürecin kurumsallaşmasına ve sahiplenilmesine yönelik zemini güçlendirmektedir (Anonim, 2004). Etkinlik her geçen gün mimarlık ortamında daha saygın bir yere gelmekte, eksikliklerini gidermekte, temsil gücü artmaktadır.

1.6.2.1.2. Ulusal Mimarlık Sergisinin İçeriği

Mimarlar Odası tarafından programın amacı yönetmelikte şöyle tanımlanmıştır; “Ülkemizdeki mimarlık faaliyetinin tanıtılması, özendirilmesi, ödüllendirilmesi yoluyla mimarlığın kamuoyu gündeminde bulundurulması, mimarlık ürünlerinin belgelenmesi ve güzel sanatların teşvik edilmesi” (URL-12, 2014). Bu amaç doğrultusunda; Ulusal Mimarlık Sergileri’nin Türkiye mimarlığını temsil eden, belgeleyen, gelişimini destekleyen bir etkinlik olarak, Türkiye mimarlığında önemli bir yere sahip olduğu belirlenmiştir.

Özbay (2005), daha önce de belirtildiği gibi, projenin ilk oluşturulduğu şekliyle, ana unsurunun “Sergi” olduğuna değinmektedir. ”Ödül” kısmı başta, etkinliğin bir yan ürünü olarak düşünülmüş; ama giderek birbirinden ayrılmaz, biri diğerini anlamlandırır iki parçanın bütünleşik yapısı ortaya çıkmıştır. Katılanlar yönünden ise, ödül programının ülke ölçeğinde katılıma açık bir sergiyle birlikte seyredışı ve bir jüri süzgecinden geçmesi nedeniyle, meslek topluluğunca önemsendiği izlenmektedir (Balamir, 2000). Ulusal Mimarlık Ödülleri, "Büyük Ödül" (Sinan Ödülü) ve "Başarı Ödülleri" olmak üzere, iki türde verilmektedir.

Maddi karşılığı bulunmayan ödüller serginin ilk günü akşamı yapılan ödül töreninde verilmektedir. Törende ödül alan eserler ve sahipleri tanıtılmakta ve ödül sahiplerine plaket verilmektedir. Sergiye katılan ve ödül alan tüm eserler ilk olarak Ankara’da olmak üzere bir sonraki ödül dönemine kadar, oluşturulan program çerçevesinde yurtiçinde ve yurtdışında birçok kentte ve etkinliğe taşınarak yeniden açılmaktadır (URL-12, 2014), (Şekil 56).

Şekil 56. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri tanıtım afişleri; 2002, 2006

Seçici Kurullar (jüri), Mimarlar Odası Merkez Yönetim Kurulu'nca, Ulusal Mimarlık Ödülleri Komitesi tarafından önerilen adaylar arasından seçilen 5 kişiden oluşturulmaktadır. Her dönem yeni bir kurul belirlenmektedir. Seçici kurullarda 2 üye mimarlık tarihçisi veya eleştirmeni niteliklerine sahip, en az 20 yıllık meslek faaliyetinde bulunmuş olmalıdır. Diğer 3 üye ise, mimarlık uygulamaları ile bilinen, biri en az 10 yıl meslek deneyimli, diğerleri en az 20 yıl meslek deneyimli mimarlar arasından seçilmektedir. Daha önce de belirtildiği gibi seçici kurulun kompozisyonu ve ölçütlerine ilişkin, her dönem için geçerli net bir tanımlama yapılmamıştır. Seçici Kurul, o dönemki değerlendirme süreci ve kriterlerini saptamakta, değerlendirmeyi yapmakta ve bunu bir rapor ile açıklamaktadır (URL-12, 2014). Balamir (2000) jüri kriterlerini, tutanaklarını ve değişimini şu şekilde açıklamaktadır;

Jüri tutanakları ve raporlarına topluca bakıldığında, programın 12 yıllık haritası okunabilir ve en dikkat çekici olan da, 'tarih' olmaya en yakın duran ilk dönemlerinkidir elbet. 1988 yılındaki ilk Jüri'nin Türkiye'de bir ödül programının 'ikliği' konusundaki bilinç ve duyarlılığı, jüri tutanaklarının adeta her satırına sinmiş gibidir. Örneğin, başta üç kişi olarak belirlenmiş seçici kurul üyeleri "sergi ve ödüllerin ilk defa yapılacak olmasının, konunun önemini artırdığını belirterek Seçici Kurul'un beş kişiye çıkarılmasını sözlü olarak istemişlerdir". Jürinin ödüllendirmedeki özen ve titizliği şu sözlerden de belli: "Kurulumuz, bu atamanın ve ödül geleneğinin kurulmasının bilinci ve sorumluluğunu taşıyarak ... Cumhuriyet mimarlığının bir ilk değerlendirmesini gerçekleştirmeye çalışmıştır." İlk seçici kurul raporundaki bu törensel ifade ve Cumhuriyet mimarlığının muhasebesini yapma sorumluluğunu duyuş, ödüllerdeki temkinlilik ve kadirşinaslık, birkaç jüri boyunca devam edecektir. Devam eden bir başka özellik de, jüri kriterlerindeki 'evrensellik' vurgusu, ve doğruluğu tartışma götürmez ilkelere ısrarlılıktır. Örneğin ilk ve ikinci jüri raporlarında açık dökümü yapılmış kriterlerin ortak bölenerleri olarak kalıcılık, çevreyle bütünleşme/diyalog, kişisel varlık/özgünlük gibi meziyetler sayılabilir. Jürilerin çoğu, kriterlerini baştan sıralamamayı tercih etmişlerse de her ödül için yazılan kısa gerekçelerde benzeri temalar satır aralarında sürmektedir. "Gündelik modalara kapılma", mimarlığın en ciddi hastalığı olarak teşhis edilmiş gibidir; ama bu, "çağdaşlık" idealiyle de çelişmemelidir: "geçici değil, kalıcı değerlere sahip ... zaman aşımına direnen, evrensel değerlere yaslanan, fakat aynı zamanda çağını ve kişiliğini arayan, sorgulayan bir mimarlık anlayışı" (1988), "çağdaş Türkiye mimarlığı açısından ulaşılan başarı" (1990) ifadelerinde vurgulandığı gibi... Bir diğer jüri açıklamasında ise "yarışma jürilerinden farklı olarak, konu ve ölçek birliği göstermeyen" bir ödüllendirme ortamında eleme ve seçme ölçütleri belirlemenin güçlüğüne değiniliyor; ve "her dalda tekil örnekler üzerinde tartışılarak genel ilkelere ulaşma" yolunun benimsendiği ifade edildikten sonra, hastalığın teşhisine yeni bir boyut daha ekleniyor: "...paylaşılan temel eğilim, fazlaca sorgulanmadan kabul gören moda söylemlere olduğu kadar, genel geçer işleyiş ve normlara da direnç gösteren çabaların ortaya çıkarılması yönünde olmuştur" (1994).

Ancak jüri kriterlerinde gözlemlenen değişime rağmen her dönem, modernizm vurgusunun öne çıktığı, son dönemde gözlemlenen yerellik-bölgeselcilik- bağlamsalcılık gibi yaklaşımların modernizm ile bir arada kullanılarak, çoğulcu ifadelerle forma büründüğü izlenmektedir.

Sergiye katılan eser ve mimarlar, İngilizce ve Türkçe olarak hazırlanan Ulusal Mimarlık Ödülleri Kataloğu ile ulusal ve uluslararası mimarlık kamuoyuna ulaştırılmaktadır. Katılımcılara ücretsiz olarak gönderilen katalog, UIA üyesi dünya ülkelerindeki meslek örgütleri kütüphanelerine, ulusal ve uluslararası mesleki dergilere, uluslararası üniversite, araştırma merkezi ve uzmanlık kütüphanelerine ulaştırılarak güncel ve modern Türkiye mimarlığındaki düşünsel buluşçuluğun ve estetik beğenin tanıtımına, yaygınlaştırılmasına katkıda bulunmaktadır (URL-12, 2014). Katalogda yer alan metinler, programın yazılı belgeleri olan komite tutanakları ile seçici kurul raporlarından alınan referans bilgilerden derlenmiştir. Her bölümün başında sergiye katılımının nicel dökümü, jüri tarihi, görev alan komite ve seçici kurul üyelerinin isimleri yer almaktadır. Ayrıca seçici kurulun değerlendirme ölçütlerini ve izlenimlerini içeren kısa birer metine rastlanmaktadır. Katalogda her ödülün görsellerine, seçici kurul raporundan derlenen metinlerle birlikte yer ayrılmıştır (Balamir, 2005).

Ödül alan eserler ve mimarlar aynı zamanda, 1988 yılından beri ödül alanların bir araya getirildiği Ulusal Mimarlık Ödülleri Retrospektifi Sergisi'ne ve kataloğuna dahil edilerek, bu sergi yurtiçi ve yurtdışında birçok kentte ve etkinlikte sergilenmektedir (URL-12, 2014).

2010 yılında ödül alan yapılarla birlikte yeni bir uygulama başlatılmıştır. Ödül alan yapıların tescili için TC Kültür ve Bakanlığı'na başvuru yapılmakta ve süreci eserin müellifi ile birlikte takip edilmektedir. Aynı zamanda, ödül alan yapılara, aldığı ödülün adının ve eser sahibinin isminin yer aldığı bilgi plaketi çakılmaktadır (URL- 12, 2014). Böylece hiçbir maddi mükâfatı olmayan etkinliğe simgesel bir anlam yüklenmiştir.

Türkiye'yi yurt dışında temsil etmek üzere Mimarlar Odası'ndan aday gösterilecek mimarlar ve eserler, ödül alanlar ve ödül adayı olanlar arasından seçilmektedir (URL-12, 2014). Böylece etkinliğe katılım farklı bir boyut kazanmaktadır.

2000'li yıllarda sergiye katılım niceliksel olarak incelendiğinde katılımın azımsanamayacak sayılara ulaştığı dikkat çekmektedir. Ancak Balamir'in (2000) değindiği gibi henüz ne Türkiye mimarlığını temsil etme gücünü, ne de ödül programının mimarlık ortamı üzerindeki etkilerini tartabilecek yeterli bir örneklem sağladığı söylenemez. Öte yandan, ödül alan eserlerin diğerlerine görece daha başarılı olduğu da söylenemez (Balamir, 2005). Çünkü değerlendirme sergiye katılanlar arasında yapılmaktadır ve katılım mimarların kendi iradesine bağlıdır. Ayrıca sergiye katılan tüm eserler, teknik şartnameye uyduğu sürece katalogda ve sergide yer almaktadır. Bu nedenle kataloglar üzerinden

değerlendirme yapılırken, her hangi bir seçim, ya da öznel bir değerlendirme söz konusu değildir.

Bu bağlamda Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri etkinliğinin sergi ve katalog ayağı, 2000’li yıllardaki Türkiye Mimarlığını değerlendirmeye yönelik veri kaynağı olarak belirlenmiştir.

1.6.2.1.3. Ulusal Mimarlık Sergisi Ödül Programı

Ulusal Mimarlık Sergisi Ödül programına ilişkin yönetmelik Mimarlar Odası tarafından hazırlanmış ve Oda’nın resmi sitesinde yayınlanmıştır (Ek 2). Yönetmelikte belirtildiği üzere Ulusal Mimarlık Ödülleri, iki ana başlık altında verilmektedir: Bunlar Büyük Ödül (Sinan Ödülü) ve Başarı Ödülleri’dir. Mimarlar Odası resmi sitesine göre Büyük Ödül (Sinan Ödülü), tüm meslek hayatı boyunca verdiği eserleri ve mimarlığa geçen hizmetleri nedeniyle bir mimara veya ortak çalışan mimarlara verilmektedir. Bu ödülün verileceği mimarın bitmiş yapısının olması ve ödülün özellikle bu yöndeki başarıları nedeniyle verilmesi şarttır. Bu ödül için kişisel başvuru gerekmemektedir. Adaylar, “aday gösterme” yöntemi ile önerilebilir. Ayrıca, Seçici Kurul kendisi de adaylar saptayarak, isimleri gizli tutulacak tüm adaylar arasından seçim yapmaktadır. Mimarlar Odası 2008 yılında düzenlenen programın 11. döneminden itibaren büyük ödülü alan mimar/ların üretimlerini derlemek ve mimarlık kamuoyuna sunmak amacıyla Sinan Ödüllü Mimarlar Programı’nı düzenlemektedir. Program, bu kapsamda mimarın etkinliğinin ve üretimlerinin değerlendirildiği bir panel, üretimlerinden oluşan bir sergi ve tümünü kapsayan bir kitabın yayımlanmasını kapsamaktadır (URL-12, 2014).

Serginin Başarı Ödülleri başlığı altında dört ayrı dalda ödül verilmektedir;

- Mimarlığa Katkı Dalı

Mimarlık kültürü ve mesleğine katkıların ödüllendirildiği bu dalda, toplam en fazla 2 ödül verilmektedir. Araştırma, makale, yorum, film, fotoğraf, kitap gibi, mimarlık üzerine veya mimarlığı gündeme getiren çalışmalar ile mimarlık pratiği, kuramı ve meslek hakları konusunda yapılmış her türlü araştırma, çaba ve çalışmaları nedeniyle kişi ya da kurumlara verilmektedir. Bu ödül için kişisel / kurumsal başvuru gerekmemektedir. Adaylar, “aday gösterme” yöntemi ile önerilebilmektedir.

- Yapı Dalı

Bu dalda toplam en fazla 5 ödül verilmektedir. Bitmiş ve kullanılmakta olan yapılarından dolayı mimarına verilmektedir. Yapının bitiriliş tarihinin önemi yoktur. Bu dalda ödüllendirilmek için sergiye katılmak esastır. Yapı Dalı ödülleri 3 kategoride verilmektedir.

a. Yapı; Bitmiş ve kullanılmakta olan yapılarından dolayı mimar(lar)ına verilmektedir.

b. Koruma-Yaşatma Tarihî yapıların restorasyonu ile, tarihî/geleneksel çevrelerin koruma, yenileme ve sağlıklaştırma uygulamalarından dolayı mimar(lar)ına verilmektedir. Tek yapı ölçeğindeki anıtsal ve sivil mimarlık örneklerinin yanı sıra, doku olarak korunabilmiş yerleşimlerin iyileştirilmesi ve niteliklerinin sürdürülerek yaşatılmasına yönelik, projelendirilmiş uygulamalar bu kapsamda değerlendirilmektedir.

c. Çevre; Amaç, farklı ölçek ve tanımlardaki (bina-kent, iç-dış, doğal-yapay, açık-kapalı gibi ayrımlarla anılan) tasarlanmış “yapılı veya doğal çevre” tanımına uyan nitelikli çalışmaların teşvik edilmesidir. Kentsel veya kırsal yerleşimlerde yeni yaşam çevrelerinin oluşturulması veya mevcut çevrelerin iyileştirilmesi yönünde “şehir planlama”, “kentsel tasarım”, “peyzaj mimarisi”, “çevre düzenlemesi”, “iç mimari” veya “iç mekân düzenlemesi” gibi farklı ölçeklerle ve tanımlarla ayrılmaya başlayan alanlarda, bitmiş ve kullanılmakta olan çevre uygulamalarından dolayı mimar(lar)ına verilmektedir.

- Proje Dalı

Bu dalda toplam en fazla 2 ödül verilir. Henüz uygulamaya geçilmemiş, inşaat halindeki veya gerçekleşmek amacıyla tasarlanmış projelerin mimar(lar)ına verilmektedir. Bu dalda ödüllendirilmek için sergiye katılmak esastır.

- Fikir Sunumu Dalı

Bu dalda toplam en fazla 2 ödül verilmektedir. Yarım kalmış tasarım çalışmaları, fikir düzeyindeki etütler, ütöpk çalışmalar, mimarlığa ilişkin bir tema etrafında gelişen ve özgün fikirler içeren her türlü sunuş, bu kapsamda değerlendirilmektedir. Bu dalda ödüllendirilmek için sergiye katılmak esastır. Başvuru için mimar olma zorunluluğu yoktur.

Etkinlik çerçevesinde gerçekleştirilen bir diğer program ilk olarak 2006 yılında 10. Dönemde gerçekleştirilen programa paralel olarak düzenlenen Anma Programı’dır. Sergi ve ödül programı ile eşzamanlı olarak, Türkiye mimarlığına, onun kentlerine, yapı stokuna, mimarlık kültürüne katkıda bulunmuş ve bugün hayatta olmayan mimar(lar)ın anısını

yaşatmak üzere düzenlenen paralel bir programdır. Program, mimarlığımızın çeşitli alanlarına nitelikli çalışmaları ile katkıda bulunmuş isimleri anımsamayı, onlara sahip çıkmayı, onları ve görüşlerini yeniden gündeme getirmeyi hedeflemektedir. Her dönem belirlenecek olan bir mimarın kendisi ve çalışmaları hakkında, seçildiği sergi ve ödül döneminden başlayarak gelecek döneme kadar, Mimarlar Odası tarafından Türkiye çapında çeşitli etkinlikler (konferans, seminer, sergi, yayın gibi) yürütülmesi ve kamuoyunun bu yönde teşvik edilmesi hedeflenmektedir (URL-12, 2014).

1.6.3. Bölüm Değerlendirmesi

Ödül ve Sergi Programları, 1851 Londra Uluslararası sergisinden bu yana mimarlık kültürünün tanıtımında etkili olmuştur. Mimari söylemler sergi ortamında şekillenmiş, tartışılmış ve somutlaştırılmıştır. Sergilerin düzenlenme amacı bir eserin ya da ürünün tanıtılmasıdır. Eser ya da ürün, hem üreticisinin hem de meydana geldiği toplumun değerlerini yansıtır. Kısacası temsil eder; temsil edilen şey toplumun ekonomik, sosyo-kültürel ve politik yapısına göre şekillenir.

Uluslararası boyutta düzenlenen, ilk olma özelliğine sahip bu sergilerde mimari; her zaman ülkelerin kendilerini tanıtmak için seçtikleri en baskın somut ürün olarak görülmüştür. Dünyada düzenlenen uluslararası sergilerin halen sergi binalarıyla hatırlanıyor olması bu durumun bir göstergesi olarak düşünülebilir.

Bu bağlamda Türkiye’de düzenlenen ilk mimarlık sergisi ve ödül programı olma özelliğine sahip Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri sahip olduğu temsil gücü ile önem kazanmaktadır. Etkinliğin Mimarlar Odası tarafından düzenleniyor olması, belirli bir periyot dahilinde sürekliliğinin sağlanması ve odaya kayıtlı her mimarın etkinliğe katılabilme şansına sahip olması etkinlik kapsamında Türkiye Mimarlığının takip edilebilmesini olanaklı kılmaktadır.

Etkinlik, maddi değer taşımayan sadece onurlandırma amacı güden bir ödüllendirme programı ve ödül alsın ya da almasın tüm eserlerin sergilendiği bir sergi programını içermektedir. Sergi sonrasında hazırlanan kataloglar ile de mimari kayıt altına alınmaktadır. Her ne kadar kataloglarla ülke genelindeki tüm yapılar üzerinden değil etkinliğe katılan yapılar üzerinden bir değerlendirme yapmak olanaklı olsa da, pratik olarak etkinliğin ülke mimarlığını temsil etme gücüne sahip olduğu kabul edilebilir. Ancak etkinliğin temsil gücünü sınırlandıran çeşitli etkenlerin de var olduğu göz ardı

edilmemelidir. Örneğin etkinliğe İstanbul, Ankara İzmir gibi merkez olarak tanımlanabilecek şehirlerden katılımın ağırlıklı olması bu etkenlerden biridir. Ancak mimaride yeni akımların her zaman merkezde şekillenerek yayıldığı düşüncesi tez kapsamında bu sınırlılığın geri planda tutulmasını sağlamıştır. Ayrıca diğer illerden katılım oranı dönemden döneme artış göstermektedir.

2000’li yıllarda Türkiye Mimarlığını modernizm bağlamında anlamaya çalışan bu tez, etkinliğe katılan tüm eserlerin sergilendiği ve kayıt altına alındığı sergi ve katalog ayağı ile ilgilenmiştir. Bu bağlamda tez kapsamında ödül alsın ya da almasın, etkinliğe katılan belirli kriterlere sahip tüm projeler incelenme gereği duyulmuş, dönemsel değerlendirmeler bu kapsamda gerçekleştirilmiştir.

2. YAPILAN ÇALIŞMALAR

2.1. Sorunun Belirlenmesi

En genel anlamıyla mimarlık, barınmak, yaşamak ve doğa şartlarından korunmak için insanın ihtiyaç duyduğu mekânın tasarlanması sanatıdır. Bu eylem insanın varoluşundan günümüze değin devam etmiş, teknoloji alanındaki ve toplumsal alandaki gelişim ve değişimden etkilenerek farklılaşmıştır. Bu nedenle mimarlık bir toplumun politik, ekonomik ve sosyo kültürel ortamını yansıtan somut bir yapı olarak irdelenmelidir.

Bu anlamda Türkiye Mimarlığını anlamak için mimariyi; toplumsal yapının ekonomik, politik, sosyo-kültürel boyutlarıyla birlikte değerlendirmek gerekir. 2000’li yıllara kadar bu bakış açısıyla hazırlanmış pek çok araştırma bulunmasına rağmen, 2000 sonrası Türkiye Mimarlığını bu bağlamda irdelleyen kaynakların sınırlı olduğu dikkat çekmektedir. Oysa tez kapsamında ele alınan 2000’li yıllar önemli bir döneme işaret eder. Bu dönemde Türkiye’de politik güç tek başına kendisini muhafazakâr demokrat olarak tanımlayan (URL-3, 2014) ancak pek çok araştırmacının siyasal İslam söylemi ile bütünleştirdiği bir partinin elindedir ve dünya sürekli devinim içinde gelişen teknolojinin ve bu teknolojik ortamı yönlendiren küreselleşme olgusunun etkisi altındadır.

Öte yandan 2000 sonrası Türkiye Mimarlığını değerlendirirken, modernizm ile etkileşim vurgulanması gereken bir bağlamdır. Çünkü cumhuriyetin ilanından bu yana modernizm en basit anlatımla iyi, doğru, ulaşılması gereken ve çağdaş bir ideoloji olarak kabul görmüştür. Bu ideolojik düşünce, mimari imgeler aracılığı ile temsil edilmeye çabalanmış, mimari modernizmin somut bir ifadesi haline gelmiştir. Öyle ki bu dönemde cumhuriyet ideolojisinin başarısı mimari ile ölçülmüştür.

Mimarlıkla ilgili değerlendirmelerin kentler ve kenti oluşturan yapılar üzerinden yapıldığı düşünüldüğünde; 2000 sonrası Türkiye Mimarlığını anlatmak için Mimarlar Odası tarafından iki yılda bir düzenlenen Ulusal Mimarlık Sergisi kapsamında hazırlanan sergi kataloglarını kullanmak elverişli bulunmuştur. Mimarlar Odasına kayıtlı her mimarın katılabilme olanağı bulunan Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri kapsamında hazırlanan kataloglar, bir anlamda Türkiye Mimarlığını kayıt altına almaktadır. Bu bağlamda

kataloglar çalışmaya veri oluşturabilecek yeterlilikte bulunmuş, örneklem alan olarak belirlenmiştir.

2.2. Araştırma Alanı ve Sınırların Belirlenmesi

Yukarıda belirtildiği üzere tezde araştırma alanı Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri Katalogları olarak belirlenmiştir. Daha önceki bölümlerde de vurgulandığı gibi kataloglar iki yılda bir düzenlenen Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri etkinliğine katılan yapı ve projelerin kayıt altına alındığı yayınlardır.

Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri Kataloglarında projeler Yapı, Yapı Korutma-Yaşatma, Yaşam Çevresi, Proje ve Fikir Sunum başlığı altında gruplanmaktadır. Yapı Koruma-Yaşatma başlığı altında yer alan projelerin restorasyona ait, kendine has teknik sistematiği, ilke ve kriterleri bulunması; ayrıca 2008'e kadar kataloglarda yer alan Yaşam Çevresi/Çevre Dalının sonraki yıllarda yer almaması, bu başlıklar altındaki projelerin tez kapsamı dışında tutulmasına neden olmuştur.

Ayrıca Türkiye dışındaki ülkeler için hazırlanan projeler, o ülkenin kültürel, ekonomik, politik yapısı ile etkileşim içinde tasarlandığı düşüncesiyle değerlendirme dışı tutulmuştur.

Tez, kendine has siyasal, ekonomik ve toplumsal koşullarıyla daha önceki yıllardan farklılaşan 2000 sonrası irdelemeye niyetlenmiştir. Ancak araştırma alanının belli sınırlar içerisinde olması gerekliliği düşünülerek 2000 sonrası, 10 yıllık bir dönem ile sınırlandırılmıştır. Bu bağlamda çalışmaya 2002, 2004, 2006, 2008 ve 2010 yıllarına ait sergi kataloglarında yer alan yapılar/projeler dâhil edilmiştir.

Öte yandan yapı, proje ve fikir dallarına katılan, formunu baskın olarak fonksiyonundan alan cami, havaalanı gibi yapılar ve açık alan düzenlemeleri içermesi nedeniyle kentsel tasarım projeleri kütleler üzerinden mimarlığı anlatmaya çabalayan bu tez çalışmasına dâhil edilmemiştir.

Yapı sayısı göz önünde bulundurulduğunda, yapıyı ifade etmek amaçlı kullanılan çizim çeşitlerinin (plan, kesit, görünüş vb.) sınırlanması gerekli görülmüştür. Mimaride tarz ve akımlar; bu bağlamda şekillenen mimari eğilimler; fonksiyona bağlı mekân çözümlenmeleri ve plan şemalarından çok kütle, strüktürel form ve görsel karakterinden alırlar (Erbay, 2007). Bu nedenle tez kapsamında irdelenen projeler plan düzeyinde değil,

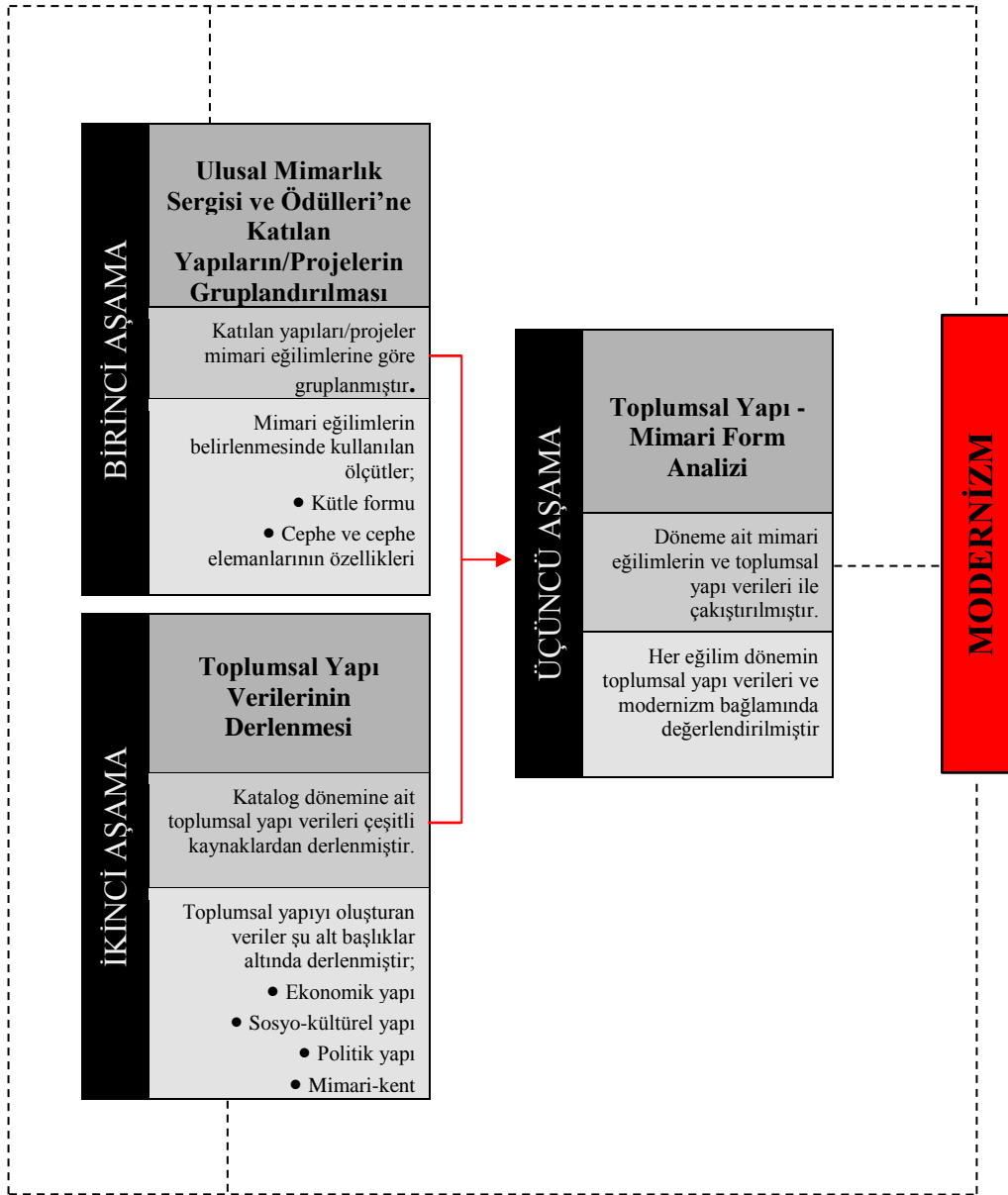
görsel düzeyde değerlendirilmiştir. Bu amaçla sergi kataloglarında yer alan görsel malzemelerden yararlanılmıştır.

2.3. Analiz Yönteminin Kurgulanması

Çalışmada 2000-2010 dönemi mimarlığı, modernizmin sosyolojik boyutu kapsamında toplumsal olaylar/koşullar bağlamında değerlendirilmiştir. Değerlendirmede kullanılan veriler niteliksel ve sosyolojik değerlendirme yapabilmeyi olanaklı kılan nitel verilerdir.

Nitel araştırma, algı ve olayların doğal ortamda, gerçekçi ve bütünlüğü bozulmadan gözlenmesine odaklanan nitel bir sürecin izlendiği araştırmalardır (Seale, 2001). Bu araştırmalarda analizler nicel araştırmalarda olduğu gibi standart süreçlerde gerçekleştirilemez, nitel araştırmaları şekillendiren sistemliktir. Nitel araştırmalarda da “tanımlanmış bir problem” vardır. Demirli (2007) bu problemin araştırılması için bir araştırma deseni geliştirildiğini belirtir; bu desen gereği veriler toplanır, analiz edilir, bulgulara ulaşılır ve raporlanır (Balcı, 2013). Bu anlamda çalışmada nitel bir araştırma yöntemi tercih edildiği söylenebilir. Balcı (2013) nitel araştırmalarda veri analizinin tümevarıma dayandığını, veriden kavram oluşturmanın tümevarım yoluyla geliştirildiğini belirtir. O’na göre sosyal dünyada düzenin araştırılmasında tümevarım yöntemi en baskın yöntemdir.

Bu kapsamda tezin çalışma yöntemi en genel anlatımıyla nitel araştırmaya dayalı tümevarım olarak belirlenmiştir. Çünkü tez kapsamında, yapılar döneme ait toplumsal yapı verileri kapsamında değerlendirilmiş, genel sonuçlara ulaşılmaya çalışılmıştır. Tezin analiz yöntemi temelde birbirini takip eden üç aşamayı içermektedir (Şekil 57). Her aşama her mimari katalog dönemi için uygulanmıştır.

Şekil 57. Çalışma yönteminin şematik gösterimi

• Birinci Aşama: Her katalog dönemi için değerlendirmeye dâhil edilen yapıların tekil olarak analiz edilmesi, çalışmanın pratikliği açısından uygun görülmemiştir. Tez kapsamında incelenen on yıllık döneme ait tüm sergi katalogları genel olarak incelenmiş, yapıları şekillendirildiği düşünülen mimari eğilimler tanımlanmış yapılar bu eğilimlere göre gruplandırılmıştır.

Mimarlıkta form; form elemanlarının diyalektik ilişkisi ile oluşan mimari bütün olarak tanımlanmaktadır (Usta, 2000). Schulz (1966) mimari formun; kütle, mekân ve yüzey olmak üzere üç temel kategoriden oluştuğunu belirtir. Bu bağlamda bir yapının

mimari tasarım karakteri mimari bütünü oluşturan kütle, mekân, yüzey gibi farklı boyutların tümünü kapsamaktadır. Mimarın belirlenen dönemlerde temsil ettiği şeyin ne olduğunu anlamaya niyetlenen bu tez, mimarın gözle görünen, algılanan, toplumla etkileşim içerisinde olan boyutu ile ilgilenmektedir. Bu tutum kapsamında mimari eğilimlerin tanımlanmasında, mimari bütünü oluşturan kütle ve yüzey çalışmada belirleyici rol üstlenmiş, yapının mekânsal özellikleri çalışmanın dışında tutulmuştur.

Yüzeyler yapıyı sınırlandırarak yapının geometrik niteliklerini ve kabuğunu belirler (Usta, 2000). Bu durumda bir binanın cephesi onu dış ortamdan sınırlayan yüzeyler olarak tanımlanabilir. Bu bağlamda çalışmada yapı yüzeyi cephe kavramı ile tanımlanmıştır.

Mimari eğilimlerin belirlenmesinde kullanılan ölçütler şu şekilde belirlenmiştir;

Tez çalışmasında mimari eğilimler; kütle formuna ve cephe ve cepheyi oluşturan elemanların özelliklerine göre tanımlanmıştır. Yapıyı görsel düzeyde niteleyen bu ölçütler, ortaya çıkan yapının algılanması üzerinde rol oynayarak projenin anlamına, kimliğine, psikolojik ve estetik boyutta birebir etkide bulunmaktadır (Şenyiğit ve Altan, 2011).

Daha önce de belirtildiği gibi katalogda irdelenen yapıların gruplanması mimari eğilimlerine göre yapılmıştır. Bu eğilimler çalışma döneminde irdelenen yapılar/projeler bağlamında belirlenmiştir. Bu nedenle sonraki çalışmalarda kütle formu, cephe ve cepheyi oluşturan elemanların özellikleri ölçütleriyle tanımlanan eğilimlerin; dönemsel yönelimler, teknolojik gelişmeler, araştırmacının farklılaşan öncelikleri bağlamında değişmesi ya da çeşitlenmesi olası görülmektedir.

Bu bakış açısıyla 2000’li yıllarda kataloglarda izlenen eğilimler tanımlanırken; Kortan’ın (1988) Mimarlık dergisinde yayınlanan “Türkiye’de Mimarlık Hareketleri (1980-88)” başlıklı yazısında, Erbay’ın (2007) Küreselleşme Etkisi Altında Türkiye Mimarlığı isimli doktora tezinde, Papayannis ve Venezis’in (2011) Arts and Architecture dergisinde yayınlanan “Modern Mimari; Doğuşu, Kuruluşu ve Görünüşü” başlıklı yazısında, Güngör (2000)’in “Modern Mimarlığın 100 Yıllık Gelişimi” isimli kitabında kullandığı tanımlamalardan, güncel tanımlamalardan, kişisel birikimlerden ve danışman öğretim üyesinin yorumlarından esinlenilmiştir. Bu kapsam dâhilinde eğilimler; kütle formuna göre, cephe ve cepheyi oluşturan elemanların özelliklerine göre tanımlanmıştır.

Kütle formu genel olarak yapının geometrisi ile ilgilidir. Ancak Modern Mimari’de kütle formu farklı boyutlar kazanmış; yapılar asal geometriler dışına çıkılarak; eğik yüzeyler, ara kesitler, girinti ve çıkıntılarla adeta heykele doğru kayma eğilimi göstermiştir

(Güngör, 2010). Bu bakımdan yapılar kütle formuna göre tanımlanırken, geometrik biçimi dışında, kütlelerin yerle ilişkisi, varsa kütle grubunun konumlanması, çatının yapı formunu etkileme biçimi gibi ölçütler değerlendirilmiş, mimari eğilimler bu bağlamda belirlenmiştir. Kütle formuna göre tanımlanan eğilimler şu şekilde sıralanmıştır;

a. Yerle bütünleşmiş kütleler: Gerek malzeme kullanımı gerekse kütle yapısıyla doğal topografya ve bitki örtüsünü bozmadan tasarlanmış yapılardır. Yapılar topografyaya yayılmakta varlığını belli belirsiz hissettirmektedir. Bu eğilim modern mimarinin yere ve yerleşiklere göre tasarım fikrini de yansıtmaktadır.

b. Birim mantığı ile oluşturulmuş düzgün geometrik formlu kütleler: İki cephesi sağır, iki cephesi şeffaf/ boş olarak tasarlanmış düzgün, asal geometrik forma sahip kütlelerdir. Tek bir ana mekân içerisinde fonksiyonların çözümlendiği eğilimdir. Bu yapılarda yalın mimari anlayış dikkat çekmektedir. Bu anlamda modern mimariyi tanımlayan temel eğilimlerden biridir.

c. Dairesel ve silindirik formların diğer formlarla bir arada kullanıldığı kütleler: Yapıda dairesele ya da silindirik formların diğer formlarla ilişkilendirildiği kütlelerdir. Bu mimari eğilim yapının cephedeki monotonluğunu kıran, dairesele ya da silindirik formların baskın olarak hissedilmesini sağlayan bir kütle düzenini ifade eder.

ç. Çatının dairesele formlarla vurgulandığı kütleler: Depremle bir arada yaşama gerçeği yapıları şekillendiren ilk unsur olarak dikkat çeker. Bu bağlamda çelik konstrüksiyonda inşa edilmiş yapılarda sıkça dairesele çatı uygulamaları kullanıldığı görülmektedir. Ayrıca çatının yay şeklinde tasarlanması ve bu yayın yapının belli noktalarında kopması ancak devamlılığının hissedilmesi yapının ebatlarının daha insani boyutlarda algılanmasını sağlamıştır. Önceleri daha çok fabrika binalarında kullanılan bu çatı şekli, modern mimarinin temsil binalarından olan Behrens'in AEG Turbine Factory yapısında kullanılmıştır.

d. Baskın saçaklı kütleler: Yapının çatı örtüsündeki saçak bölümünün vurgulandığı kütlelerdir. Çatıda saçak kullanımı yapının genel karakterini etkileyen belirleyici bir mimari eğilimdir. Baskın saçak kullanımı yapıya geleneksel bir görünüm katarken, saçak taşıyıcılarının konumu görsel etkiyi farklılaştırabilmektedir.

e. Hiyerarşik, kademeli kütlelerden oluşan kütle grupları: Farklı büyüklük ve geometride kütlelerin bir araya gelmesi ile oluşan kütle gruplarıdır. Bu şekilde bir araya gelen kütleler yapıya esneklik sağlamakta, yapı içindeki fonksiyonel farklılıkların dıştan da algılanmasına olanak sunmaktadır.

f. Sıralı, eşdeğer büyüklükte kütlelerden oluşan kütle grupları: Modül sistemi ile oluşturulmuş izlenimi veren benzer formlu kütlelerin bir arada kullanılması söz konusudur. Bu eğilimle yapıların birbirine göre konumlanması önem kazanmaktadır.

g. Kıрма çatılı kütleler: Yapının görsel karakterinde kırma çatının baskın rol oynadığı kütleler bu tanımlamaya dâhil edilmiştir. Kıрма çatı kullanımı her dönem kullanılan, daha çok iklimsel özelliklerin belirlediği bir kullanım şeklidir. Ayrıca kırma çatı kullanımının daha gelenekselci ve yerel bir ifadesi vardır.

h. Düşey prizmatik kütleler: Geometrisi düşey prizma olarak tanımlanabilecek yüksek yapılar bu tanımlamaya dâhil edilmiştir. Bu yapılarda hacim basitliğinin ötesinde çizgisel bir sadelikle de karakterize edilir. Türkiye’de özellikle 2000’li yıllarda yasal ve teknik düzenlemeler ile bu tarz yapı uygulamaları yaygınlaşmıştır. Bu yapı tarzı gerek malzeme, gerek form olarak tamamen modern mimarinin ürünüdür.

ı. Çatı bitiminde farklı formların kullanıldığı kütleler: Çatı bitiminde farklı formların uygulanması çatı algısını ve merkez vurgusunu güçlendiren bir uygulamadır. Çoğu kez yapının orta avlusunun ışık almasını sağlamak amaçlı kullanılan bu form ile yapının daha dikkat çekici ve gösterişli bir etkiye sahip olması sağlanmaktadır.

i. Organik formlu kütleler: Formların eğilip büküldüğü, köşeli hatların kullanılmadığı yapılar bu tanımlamaya dâhil edilmiştir. Tamamen modern mimarinin bir ürünü olarak oluşmuş formlardır. Organik formların kullanımı bir anlamda katı formları yıkmayı, sınırları zorlamayı ifade eder. Organik formların uygulanabilmesi hem malzeme hem de üretim teknolojisi ile birebir ilişkilidir.

j. Yerden koparılmış izlenimi veren yatay prizmatik kütleler: Kolonlarla ya da geri planda kalmış duvarlarla taşınmış izlenimi veren yapılar bu tanımlamaya dâhil edilmiştir. Bu mimari eğilim ile tasarlanan yapıların, Le Corbusier’in tanımladığı modern mimarinin özelliklerini bir arada bulunduran Villa Savoye binasına benzerliği dikkat çekmektedir.

k. Dairesel köşeli kütleler: Yapının köşesinin ya da bir kenarının daireselleştirildiği örnekler bu gruba dâhil edilmiştir. Bu daireselleştirme köşeyi vurgulama amaçlı yapılabildiği gibi, yapının parsel üzerindeki konumu nedeniyle de tercih edilebilen bir mimari eğilimdir.

l. Girişin farklı çatı örtüsüyle vurgulandığı kütleler: Yapının giriş bölümünün form ya da malzeme olarak farklı bir çatı örtüsüyle vurgulandığı kütlelerdir. Bu amaçla kullanılan tekil dairesel ve üçgensel formlar, yapı gelenekselci çizgiler taşısa da, yapının modern algısını güçlendirmektedir.

m. Silindirik kütleler: Dairesel ya da deforme edilmiş, daireye yakın tabanlı silindirik yapılar bu gruba dâhil edilmiştir. Yapının bu formda tasarlanması hacimsel ve yüzeysel bir sadelik sağlamıştır. Teknolojik gelişmeler paralelinde malzeme çeşitlendikçe, görsel olarak farklılaşan bu yapılara daha sık rastlanmaktadır.

n. Farklı büyüklükte ve farklı geometride bloklardan oluşan kütle grupları: Farklı büyüklükte modüler kütlelerin bir araya gelerek oluşturduğu kütle gruplarıdır. Büyük alanlara ihtiyaç duyulan kullanımlarda (konutlarda, üniversitelerde vb.) yapının ölçeğinin insani bir boyuta indirgenmesine ya da işlevsel farklılıkların mekâna yansımaya olanak sağlayan bir mimari eğilimdir.

o. Kule ve yatay bloktan oluşan kütle grupları: Bu dönemde sayıları hızla artan alışveriş merkezi ve ofis blokları/konut birlikteliğinin sonucu oluşmuş örneklerdir. Gelişen teknoloji ile kule yapımı yaygınlaşmış ve profesyonelleşmiştir. Tüm dünyada yaygın olarak kullanılan bu kütle şekli modern mimarinin önemli formlarından biridir.

ö. Kütlenin parçalanıp birleştirilmesi mantığı ile oluşturulmuş kütleler: Bu eğilimde kütlenin parçalanıp birleştirilmiş etkisi, kimi zaman iki parça arasındaki yükseklik farkı ile kimi zaman ise iki parçanın konumlanması ile vurgulanmaktadır. Yapı geleneksel özelliklerde tasarlanmış olsa bile parçalanıp birleştirilmiş etkisi ile yapı modern bir görünüm kazanmaktadır.

p. Plan düzleminde hiyerarşik kütle düzeni: Bu mimari eğilime dâhil edilen yapılar plan düzleminde modüler bir sistem oluşturmaktadır. Yapı formu bu hiyerarşik modül sistemine göre şekillenmektedir.

r. Yukarı doğru daralan kütle düzeni: Yapının çatıya doğru geri çekilerek daraltıldığı kütlelerdir. Bu eğilim ile kütle gökyüzüne doğru geri çekilerek gökyüzü ile yeryüzünü birleştirirken, cadde ile de binayı bütünleştirmektedir.

s. Yukarı doğru genişleyen kütle düzeni: Bazı bölümlerinde ya da tamamında çatıya doğru genişlemenin söz konusu olduğu yapılardır. Teknolojik gelişmeler paralelinde son dönemde sıkça kullanılan bir eğilim olarak dikkat çeker.

ş. Çatı teras kullanımına göre oluşturulmuş kademeli kütleler: Bir yapının çatısının diğer yapı tarafından bahçe ya da balkon olarak kullanıldığı yapılardır. Bu eğilimle tasarlanmış yapılara teras evler de denilmektedir.

t. Köşede kırık yüzeyin kullanıldığı kütleler: Köşede kırık yüzey kullanımı, yapının köşesinde dik açı yerine açılı yüzeyler kullanılmasıdır. Yapı köşesinin açılı tasarlandığı

küteller bu gruba dâhil edilmiştir. Köşeyi vurgulama amaçlı kullanılmakla beraber, yapının parsel üzerindeki konumu nedeniyle de tercih edilebilen bir mimari eğilimdir.

u. Köşesi boşaltılarak vurgulanmış küteller: Kütlelerin köşesinin boşaltılarak farklı formda yapı elemanları ile ya da farklı malzeme kullanımı ile vurgulandığı yapılardır. Bu eğilim ile yapı şeffaf bir görünüme sahip olmuştur. Ayrıca bu eğilim yapının iri görünümünü yumuşatmaktadır.

ü. Kavisli yüzeye sahip küteller: Cephesinde keskin formlar yerine yumuşak devamlılığı olan kavisli yüzeylerin kullanıldığı yapılardır. Alvar Alto kavisli yüzeyleri, mimarının katılığını insanileştirme çabası ile kullandığını belirtir. MIT Baker kız öğrenci yurdu bu bakış açısıyla tasarlanmış bir binadır.

v. Dikey bölücülerle kesilmiş izlenimi veren küteller: Mies'in geliştirdiği "tümel mekân" anlayışının bir uzantısı olan kapatıcı olmaktan çok perdeleyici işlev gören pano benzeri, dolu yüzeylerle kütlelerin kısmen parçalanmış izlenimi verdiği yapılardır.

Cephe, yapının insanla ilk karşılaşma anının aktörüdür. Bu anlamda tasarımın dışa yansıyan yüzüdür. Cepheler taşıdığı işaretler yoluyla çevre ile iletişim kurar (Şenyiğit ve Altan, 2011). Cephelerin bir mimari ürünün en çok yargıya hedef olan kısımları olduğu söylenilebilir. Bu durumda cepheler, yani dış kabuk mimari estetiğin de önemli bir bileşenidir (Özdemir ve Başkaya, 2013). Cephe yüzey özelliklerine ve cephe elemanlarının biçimlenişi ve konumlanmasıyla oluşur. Bu bağlamda yapılar cephe yüzeyinin eğik/ düz, girintili/çıkıntılı, köşeli/dairesel, eğimli/düz oluşu gibi ölçütlere göre; cepheyi şekillendiren pencere, çıkma, balkon, panjur, pergola gibi cephe elemanlarının konumlanışına ve özelliklerine göre; ayrıca cephede yer alan yatay/dikey boşluklara göre değerlendirilmiş, cephe özellikleri ile tanımlanan mimari eğilimler bu bağlamda belirlenmiştir;

y. Ön cephede taşıyıcıların vurgulandığı küteller: Yapının yatay ya da dikey taşıyıcılarının tasarımın bir parçası olarak kullanıldığı ve vurgulandığı yapılardır. Bu yapıların tasarımında, Le Corbusier'in modern mimarının 5 özelliğinden biri olarak tanımladığı binayı açıkta kalan kolonlarla yerden kaldırma fikri belirleyici olmuştur. Modern mimariye yönelimi ifade etmektedir. Taşıyıcılar kimi zaman açıkta bırakılarak, kimi zaman ise renklendirilerek vurgulanmaktadır.

z. Cephede yatay çizgisel sürekliliğin vurgulandığı küteller: Yapı Cephedeki çizgiselliğin, devamlılığının sağlandığı örneklerdir. Çoğunlukla şeffaf cephelerde giydirme elemanlarının vurgulanmasıyla oluşmuş bir eğilimdir. Cephede yatay çizgiselliğin

vurgulanması, kütlenin modern mimari algısını güçlendiren bir unsur olarak değerlendirilmiştir.

aa. Dikdörtgensel çıkmalı kütleler: Yapının herhangi bir cephesinde payandalarla taşıtılan ya da taşıtılmayan çıkmaların yer aldığı kütlelerdir. Bu mimari eğilimde tasarlanan çıkmaların geleneksel mimarinin modernize edilmiş bir uygulaması olduğu söylenebilir.

bb. Cephesi sürekli pencerelerden oluşmuş kütleler: Aynı ya da benzer büyüklükte pencerelerin cephe boyunca tekrar ettiği ve ya belirli bir örüntü ile sıralandığı kütlelerdir. Bu görsel özellik yapıda baskın bir karakter oluşturmaktadır. Sıralı olarak kullanılan bu pencereler cephede simetrik ve modüler bir etki yaratmaktadır. Cephede sıralı pencere kullanımı modern mimarinin özelliklerinden biri olarak sayılabilir.

cc. Girişin yarıklarla belirginleştirildiği kütleler: Çoğunlukla çelik konstrüksiyon olarak tasarlanmış bu yapılarda giriş boşluğunun kapalı bir hatla çevrelediği dikkat çeker. Modernizmin ve modern mimarinin yapı taşlarından biri olan işlevselcilik bu yapılarda yoğun olarak hissedilmektedir. Yapıların taşıyıcıları açıktır. Gizlenme gerekliliği duyulmamış, tasarımın bir parçası olarak kullanılmıştır.

çç. Şeffaf ön cephe kütleler: Modern mimarinin son dönemde gözlemlenen özelliklerinden olan cam giydirme sistemlerinin uygulandığı yapılardır. Bu dönemde teknolojik gelişmelerin de etkisi ile bu sistemin, hem kullanım sıklığı artmış hem de kullanım şekli profesyonelleşmiştir. Özellikle kamusal yapılarda ve şirket yapılarında kullanılmaktadır.

dd. Cephede kolon ve giriş etkisi uyandıran elemanların kullanıldığı kütleler: Modern mimarinin her döneminde cephede kolon ve giriş etkisi uyandıran elemanlar kullanılmıştır. Bu elemanlar kimi zaman yüzeyde katman farkı oluşturacak şekilde kimi zaman ise farklı malzeme kullanımı ile vurgulanmıştır. Malzeme teknolojisindeki gelişime bağlı olarak tasarım sınırlarını zorlayan uygulamalara rastlamak mümkün hale gelmektedir.

ee. Renk öğesinin öne çıktığı kütleler: Modern mimari uygulamalarda sıkça rastlanan bir diğer uygulama da cephede renk kullanımınıdır. Cephede rengin, baskın yapı karakteri haline geldiği örnekler bu gruba dâhil edilmiştir. De stil akımı ile yaygınlaşan iç içe geçmiş renkli yüzeylerin bir arada kullanımının mimariye yansımalarıdır. Bu eğilim ile yapı daha dinamik ve modern bir kimlik kazanır.

ff. Cephede yatay kırılmaların yer aldığı kütleler: Kütlenin yüzeyinde yatay düzlemde ve açılı geometri kullanılan yapılar bu gruba dâhil edilmiştir. Dik açı

sisteminden kaçma, daha özgür geometrik çizgiler yaratma isteğiyle oluşmuş bir mimari eğilimdir. Kütlede kurgulanan bu düzen ile iç hacimler de dar ya da geniş açılı duvarlarla sınırlanmaktadır.

gg. Cephede yatay ve dikey kırılmaların bir arada yer aldığı prizmatik kütleler: Cephede yatay/dikey kırılmaların yapıyı karakterize eden baskın özellik olarak vurgulandığı yapılardır. Böylece kütlelerin düzgün geometrik formu amorflaştırılmıştır.

hh. Cephede yatay çizgiselliğin tanımlı boşluklarla vurgulandığı kütleler: Yapının cephesinde şeffaf malzeme kullanımı ile ya da tanımlı boşluklarla yatay çizgiselliğin vurgulandığı örneklerdir. Bu eğilim, Le Corbusier'in modern mimarinin 5 temel özelliğinden biri olarak tanımladığı yatay şerit pencere kullanımının yeniden yorumlanması olarak tanımlanabilir.

ıı. Cephede panjur ve ya pergola uygulanmış kütleler: Modern mimaride güneşten korunma amaçlı, işlevsel bir gereklilik sonucu kullanılmaya başlanan jalûzi ve pergola uygulaması, sonraları estetik amaçlı kullanılmaya başlanmış, iklimsel veriler göz ardı edilerek özellikle yarışma projelerinde sıkça rastlanan bir eğilim haline gelmiştir.

ii. Cephesi simetrik pencere ve balkon düzeniyle oluşturulmuş kütleler: Simetri mimari uygulamalarda her dönem en çok uygulanan tasarım eğilimi olarak dikkat çeker. Baskın özelliği simetrik pencere balkon düzeni olarak algılanan yapılardır.

jj. Dinamik cephe kurgusuna sahip kütleler: Yapıyı oluşturan bölümlerin ve ya yapı elemanlarının ileri- geri ya da sağa sola hareketi ile oluşturulmuş düzgün geometride tasarlanmamış yapılardır. Bu hareket kütlede dinamizm katarken, işlevsel ve modüler bir düzen algısı oluşturmaktadır.

kk. Cephesi doluluk boşluk kontrastıyla biçimlendirilmiş kütleler: Cephede simetrik olmayan, tanımlı dolu ve boş alanların düzensiz dağılımıyla oluşturulmuş kütlelerdir. Son yıllarda kullanılmaya başlanan bir tasarım eğilimidir. De Stijl akımının etkisinin hissedildiği bu eğilim yapının temel karakterini belirler, yapıya dinamizm katar.

ll. Yırtıklarla şekillendirilmiş cephe düzenine sahip kütleler: Cephede kademe farklılıklarının boşluk hissi yarattığı yapılardır.

mm. Dairesel çıkmalı kütleler: Cumbanın daireleştirilip modernize edilerek kullanıldığı yapılardır. Cephede dairesel çıkma kullanılması sıkça rastlanan mimari eğilimlerden biridir. Bu yapılarda çıkmalar genellikle giriş üstünde konumlanmıştır.

nn. Kırık çıkmalı kütleler: Sivil mimarideki cumbanın çağdaş bir yorumu sayılabilecek çıkmaların baskın özellik olarak vurgulandığı kütlelerdir. Sivil mimaride

köşeli forma sahip çıkma, bu yapılarda kırık kenarlı forma dönüştürülmüş, yapı hem malzeme hem form olarak modernize edilmiştir.

oo. Dolu alan ile çevrelenmiş yatay şeffaf dikdörtgen alanlardan oluşmuş kütleler: Ön cephedeki şeffaf yüzeyin dolu bir hatla çevrelendiği yapılar bu eğilime dâhil edilmiştir. Brütalizm akımında benzer kullanımlara sıkça rastlanmaktadır.

öö. Pencere elemanının vurgulandığı kütleler: Yapıda pencerenin kimi zaman bölmeleri, kimi zaman rengi, kimi zaman ise konturların güçlendirilmesi ile vurgulandığı eğilimdir. Bu gruba dâhil edilen yapıları karakterize eden baskın eleman penceredir.

pp. Köşe pencere kullanılmış kütleler: Pencere elemanın yapının köşesinde kullanılarak her iki yüzeye doğru genişlediği yapılar bu gruba dâhil edilmiştir. Bu uygulama kimi zaman işlevsel bir gereklilik kimi zaman ise estetik kaygı ile tercih edilmektedir.

rr. Cephesi baskın olarak yerel mimari öğelerle şekillenmiş kütleler: Yapı cephesinde ya da cephe elemanında yerel mimariye ait baskın izler taşıyan yapılar, bu tanımlamaya dâhil edilmiştir. Bir anlamda modernizme tepki olarak gelişen bu mimari eğilimle yapı modernizmin eleştirilen sadeliğinden ve fonksiyonelliğinden uzaklaşarak yerel bir üslup kazanmıştır.

Tanımlanan bu mimari eğilimler bağlamında sergi kataloğunda bulunan yapılar gruplandırılmıştır. Bu gruplama yapılırken yapının baskın görsel karakterini belirleyen özelliği değerlendirilmiştir. Tez kapsamında tanımlanan mimari eğilimler ve bu eğilimlerle tasarlandığı belirlenen örnekler tablolştırılmıştır. Tablolarda yapıların görsel malzemeleri kullanılmış, okunabilirliğin sağlanması amacıyla her bir grup numaralandırılmış; mimari eğilimler harflerle kodlanmıştır. Yapı görsellerinin altında yer alan k* kodlarıyla ise yapının mimari künyesi tanımlanmıştır (Ek 3), (Şekil 58).

ÖDÜL ADAYI GRUP NUMARASI	SERGI DÖNEMİ	YAPININ KÜNYESİ	YAPI GÖRSELLERİ	SEÇİCİ KURULU				
1	k1	k2	k3	Verile bitimleştirmiş kütüphane				
2	k4			İnsan yaşamı ve alışkanlıklarını dikkate alan modern formda kütüphane				
3	k5	k6	k7	Üniversite ve sivil toplum kuruluşları için diğer formlarda bir arada kullanılan kütüphane				
4	k8	k9	k10	k11	Çatıdan dışarıya çıkartılan formlarda vurgulanan kütüphane			
5	k12	k13	k14	k15	k16	Çatıdan dışarıya çıkartılan formlarda vurgulanan kütüphane		
6	k17	k18	k19	k20	k21	k22	k23	Yüksek kaliteli kütüphane
7	k24	k25	k26	Hiyerarşik, katmanlı kütüphanelerden oluşan kütüphane				
8	k27	k28	k29	k30	Yüksek kaliteli kütüphanelerden oluşan kütüphane			
9	k31	k32			Diğer formlarda kütüphane			
10	k33	k34	k35		Çatıdan dışarıya çıkartılan formlarda vurgulanan kütüphane			
11	k36	k37			Çatıdan dışarıya çıkartılan formlarda vurgulanan kütüphane			
12	k38	k39			Verilen konuların alanını veren yatay prizmatik kütüphane			

Şekil 58. Etkinliğe katılan yapıların/projelerin gruplanması tablosu örneği

• İkinci Aşama: Bu tez mimari yapıların sadece görünen yüzüyle değil, kütlelerin şekillendiği dönemdeki toplumsal yapı ile etkileşimini irdelemeyi amaçlamıştır. Bu bağlamda çalışmanın daha önceki bölümlerinde belirlenen 2000-2010 yıllarına ait toplumsal yapı verileri o dönemde gerçekleşen olaylar bazında derlenerek tablolaştırılmıştır (Bkz. Tablo 1, 2, 3, 4). Bu tablolarda toplumsal yapı verileri, serginin düzenlendiği yıldan önceki iki yıl için derlenmiştir. Çünkü Ulusal Mimarlık Ödülleri ve Sergisi kataloğunda önceki iki yıla ait yapılar yer almaktadır. Örneğin 2002 kataloğundaki yapılar için 2000 ve 2001 yılına ait olaylara ulaşılmaya çalışılmıştır. Toplumsal olaylara en kapsamlı olarak almanaklar üzerinden ulaşılabileceği düşünülerek, 2000-2010 aralığına ait çeşitli haber kanallarının, gazetelerin, araştırma kurumlarının almanakları, ansiklopediler; mimarlar odası yayınları; gazetelerin, mimarlar odasının ve mimarlık haber sitelerinin arşivleri taranmıştır. Elde edilen veriler incelenen katalogların ilgili olduğu döneme uygun

olarak gruplanmıştır. Taramalar sonucunda ülke gündemini meşgul eden, toplumsal yapıyı daha ağırlıklı olarak etkilediği düşünülen haberler, daha önce belirtildiği gibi, ekonomik, politik, sosyo-kültürel yapı verileri ve mimari/kente yönelik gelişmeler başlığı altında gruplanmış ve tablolaştırılmıştır (Şekil 59).

	2000-2001 YILI TOPLUMSAL YAPI VERİLERİ	2001 KATALOGU DEĞERLENDİRME VERİLERİ																					
TOPLUMSAL YAPI VERİLERİ ALT BAŞLIKLARI																							
TOPLUMSAL YAPI VERİLERİ DÖNEMİ																							
KATALOG DÖNEMİ																							
EKONOMİK YAPI	<p>-Deprem sonrası ekonomide planlanan reform yapılamamıştır. -Siyasal kriz beraberinde ekonomik krizi de başlatmıştır. -Borsa çökmüş, Türkiye ekonomisi son 50 yılın en yüksek oranı, %11,8 küçülmüştür. -Özelleştirme kapsamına yeni kuruluşlar alınmıştır. -Türkiye'nin kredi notu düşürülmüştür. -Banka faizlerinde hızlı bir artış gerçekleşmiştir. -Dış ticaret açığı giderek artmıştır. -Ekonomiden sorumlu devlet bakanı Kemal Derviş yeni ekonomik programı açıklamıştır. -Kriz emlak sektörünü de vurmuştur. -90 Trilyonluk bazine arazisi satışa çıkarılmıştır.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>2000</th> <th>2001</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Doğumda beklenen ortalama ömür(yıl)</td> <td>69,3</td> <td>69,5</td> </tr> <tr> <td>Yetişkin okuryazarlık oranı(%)</td> <td>84</td> <td>84,6</td> </tr> <tr> <td>Bütüncelik brüt okullama oranı(%)</td> <td>61</td> <td>62</td> </tr> <tr> <td>Kişi başına GSYİH(ABD doları)</td> <td>6,422</td> <td>6,380</td> </tr> <tr> <td>IGE (İnsani Gelişim Endeksi)</td> <td>0,732</td> <td>0,735</td> </tr> <tr> <td>İşsizlik(%)</td> <td>6,5</td> <td>8,4</td> </tr> </tbody> </table>			2000	2001	Doğumda beklenen ortalama ömür(yıl)	69,3	69,5	Yetişkin okuryazarlık oranı(%)	84	84,6	Bütüncelik brüt okullama oranı(%)	61	62	Kişi başına GSYİH(ABD doları)	6,422	6,380	IGE (İnsani Gelişim Endeksi)	0,732	0,735	İşsizlik(%)	6,5	8,4
	2000	2001																					
Doğumda beklenen ortalama ömür(yıl)	69,3	69,5																					
Yetişkin okuryazarlık oranı(%)	84	84,6																					
Bütüncelik brüt okullama oranı(%)	61	62																					
Kişi başına GSYİH(ABD doları)	6,422	6,380																					
IGE (İnsani Gelişim Endeksi)	0,732	0,735																					
İşsizlik(%)	6,5	8,4																					
SOSYO-KÜLTÜREL YAPI	<p>-Yeni 1000 yılın başlangıcı -Galatasaray UEFA şampiyonası kazanmıştır. -Bilim adamları insanın genetik piramidelerini açıklamıştır. -İnsansı robot Özcan tasarlanmıştır. -2001 yılında 25 yayınevinin yayınladığı 38 kitap için dava açılmış ve kitaplar toplatılmıştır. -12 Dev adamı Avrupa Basketbol şampiyonasında 2. olmuştur. -İlk defa özel hayatına 24 saat izlendiği bir yarışma olan BEG yayınlanmaya başlamıştır. -Mardin Uzuncağa Dünya Kültür Mirası listesine girmek amacıyla çalışmalarını sürdürmektedir. -"Yarıyılın en önemli 100 Bilimsel olayından biri olarak kabul edilen Büyük Bizans Sarayı kazılarında devam edilmektedir. -Türkiye 2008 olimpiyatları için çalışmalarına başlamıştır. -Türkiye Avrupa Tarafı Kazanır Bidiği'nin 12. üyesi olmuştur. -Ekonomik krizle beraber sanat alanına yapılan yatırımlarda belirgin bir azalma olduğu açıklanmıştır. -İstanbul'un dünyaya önemli kongre mekan merkezielerinden biri olmasını yönünde çalışmalarına devam edilmektedir. -Türkiye Bilimler Akademisi ve Kültür Bakanlığı işbirliği ile Türkiye Kültür Evi'nin kuruluşu kararlaştırılmıştır. -Dünyanın ilk online oteli Eğecin Çöçen Özel Türkiye'de açılmıştır.</p>																						
BELİRLENEN DÖNEMLERDE GERÇELEŞEN OLAYLAR																							

Şekil 59. Toplumsal yapı verileri tablosu örneği

• Üçüncü Aşama: Bu aşama analizde kullanılan verilerin karşılaştırıldığı aşamadır. Birinci aşamada hazırlanan gruplama ve tanımlamaya göre her bir grup için bir analiz tablosu oluşturulmuştur. Bu analiz tablosunda o katalog dönemine ait yapıların görselleri, kodları ve tanımlamalarının yanı sıra ikinci aşamada oluşturulan, o döneme ait toplumsal yapı verilerine de yer verilmiştir. Bu verilerin takip edilebilirliğinin sağlanması amacıyla

Tanımlanan tüm analizler 2002, 2004, 2006, 2008, 2010 yıllarına ait kataloglar için yapılmış, hazırlanan analiz tabloları ile 2000’li yıllarda Türkiye Mimarlığını modernizm bağlamında değerlendirmeye olanak sağlayacak verilere ulaşılmıştır.

2.4. Analiz Tablolarındaki Kısaltmalara İlişkin Bilgiler

Analiz tablolarında kullanılan tanımlamalar ve yapı görselleri, takip edilebilirliğin ve okunabilirliğin sağlanması amacıyla harflerle ve numaralarla kodlanmıştır.

Analiz tablolarının sol sütununda yer alan numaralandırma, analiz edilen yıla ait katalogda yer alan yapı gruplamalarının numarasını ifade etmektedir. Sol sütunda yer alan harflendirme ise aynı numaralı satırda yer alan yapıların tasarımını şekillendirdiği düşünülen mimari eğilimi belirtmektedir.

Yapı görsellerinin altında yer alan k* kodları yapının mimari künyesini tanımlamaktadır. Bu kodlar; yapının tanımlaması, mimarı/proje grubu, proje yılını temsil etmektedir (Ek 3). k* kodları her katalog için ayrı ayrı düzenlenmiştir.

2.5. Analiz Yönteminin Uygulanması

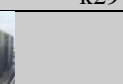

Analizler daha önce de belirtildiği üzere, tez kapsamında ele alınan döneme ait kataloglarda yer alan yapıları ve bu dönemde gerçekleşen olayları içermektedir. Tüm bu veriler irdelenerek analizler tablolaştırılmıştır. Her dönem için sırasıyla; mimari eğilimlerin ve bu eğilimlerle tasarlandığı düşünülen yapıların gruplandığı “Etkinliğe Katılan Yapıların/Projelerin Gruplanması Tablosu”, toplumsal yapı verileri olarak tanımlanan, o dönemde gerçekleşen olayların sıralandığı “Toplumsal Yapı Verileri Tablosu”, gruplanan ve tanımlanan yapılar ile toplumsal yapı verilerinin karşılaştırıldığı “Toplumsal Yapı- Mimari Form Analizi Tablosu” hazırlanmıştır.

2.5.1. 8. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri Kataloğu (2002) Analizi

2000-2001 yıllarında Türkiye mimarlığını değerlendirmek amacıyla öncelikle 8. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri’ne Katılan Yapıların/Projelerin Gruplanması Tablosu hazırlanmıştır (Tablo 6), (Anonim, 2004). Daha sonra ise sırasıyla 2000-2001 Yılları

Toplumsal Yapı Verileri Tablosu (Tablo 7); 8. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri Kataloğu Toplumsal Yapı- Mimari Form Analizi Tabloları (Tablo 8; 9; 10...30) hazırlanmıştır.

Tablo 6. 8.Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri'ne katılan yapıların/projelerin gruplanması

MİMARLARODASI 8. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ		SEÇİCİ KURUL Aydan BALAMİR Oğuz BULHAZ Erdal SORGUCU Bayar ÇİMEN			
8. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ; KATILAN YAPILAR/POJELER	Kütle Formuna Göre	1	 	a	Yerle bütünleşmiş kütleler
		2		b	Birim mantığı ile oluşturulmuş düzgün geometrik formlu kütleler
		3	 	c	Dairesel ve silindirik formların diğer formlarla bir arada kullanıldığı kütleler
		4	 	ç	Çatının dairenel formlarla vurgulandığı kütleler
		5	 	d	Baskın saçaklı kütleler
		6	 	e	Hiyerarşik, kademeli kütlelerden oluşan kütle grupları
		7	 	f	Sıralı, eşdeğer büyüklükte kütlelerden oluşan kütle grupları
		8	 	g	Kırma çatılı kütleler
		9	 	h	Düşey prizmatik kütleler
		10	 	ı	Çatı bitiminde farklı formların kullanıldığı kütleler
		11	 	i	Organik formlu kütleler
		12		j	Yerden koparılmış izlenimi veren yatay prizmatik kütleler

Tablo 6'nın devamı

Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	13	 	k42 k43	k	Dairesel köşeli kütleler
	14	 	k44 k45 k46	l	Girişin farklı çatı örtüsüyle vurgulandığı kütleler
	15	 	k47 k48 k49	y	Ön cephede taşıyıcıların vurgulandığı kütleler
	16	 	k50 k51	z	Cephede yatay çizgisel sürekliliğin vurgulandığı kütleler
	17	 	k52 k53 k54 k55	aa	Dikdörtgensel çıkmalı kütleler
	18	 	k56 k57 k58	bb	Cephesi sürekli pencerelerden oluşmuş kütleler
	19	 	k59 k60 k61	cc	Girişin yarıklarla belirginleştirildiği kütleler
	20	 	k62 k63 k64 k65 k66	çç	Şeffaf ön cephe kütleler
	21	 	k67 k68 k69	dd	Cephede kolon ve giriş etkisi uyandıran elemanların kullanıldığı kütleler
	22		k70	ee	Renk öğesinin öne çıktığı kütleler
	23	 	k71 k72 k73 k74	rr	Cephesi baskın olarak yerel mimari öğelerle şekillenmiş kütleler

Tablo 7. 2000-2001 yılları toplumsal yapı verileri tablosu

2000-2001 YILI TOPLUMSAL YAPI VERİLERİ		2002 KATALOĞU DEĞERLENDİRME VERİLERİ		
EKONOMİK YAPI	<ul style="list-style-type: none"> -Deprem sonrası ekonomide planlanan reform yapılamamıştır. -Siyasal kriz beraberinde ekonomik krizi de başlatmıştır. -Borsa çökmüş, Türkiye ekonomisi son 50 yılın en yüksek oranı; %11,8 küçülmüştür. -Özelleştirme kapsamına yeni kuruluşlar alınmıştır. -Türkiye'nin kredi notu düşürülmüştür. -Banka faizlerinde hızlı bir artış gerçekleşmiştir. -Dış ticaret açığı giderek artmıştır. -Ekonomiden sorumlu devlet bakanı Kemal Derviş yeni ekonomik programı açıklamıştır. -Kriz emlak sektörünü de vurmuştur. -90 Trilyonluk hazine arzısı satışa çıkarılmıştır. 			
		2000	2001	
	Doğumda beklenen ortalama ömür(yıl)	69,3	69,5	
	Yetişkin okuryazarlık oranı(%)	84	84,6	
	Bütünleşik brüt okullaşma oranı(%)	61	62	
	Kişi başına GSYİH(ABD doları)	6,422	6,380	
	İGE (İnsani Gelişme Endeksi)	0,732	0,735	
	İşsizlik(%)	6,5	8,4	
	SOSYO-KÜLTÜREL YAPI	<ul style="list-style-type: none"> -Yeni 1000 yılın başlangıcı -Galatasaray UEFA şampiyonu olmuştur. -Bilim adamları insanın genetik şifresini çözdüklerini açıklamıştır. -İnsansı robot Asimo tasarlanmıştır. -2001 yılında 23 yayınevinin yayınladığı 38 kitap için dava açılmış ve kitaplar toplatılmıştır. -12 Dev adam Avrupa Basketbol şampiyonasında 2. olmuştur. -İlk defa özel hayatın 24 saat izlendiği bir yarışma olan BBG yayınlanmaya başlamıştır. -Mardin Unesco'nun Dünya Kültür Mirası listesine girmek amacıyla çalışmaları sürdürmektedir. -Yüzyılın en önemli 100 Bilimsel olayından biri olarak kabul edilen Büyük Bizans Sarayı kazalarına devam edilmiştir. -Türkiye 2008 olimpiyatları için çalışmalara başlamıştır. -Türkiye Avrupa Tarihi Kentler Birliği'nin 12.üyesi olmuştur. -Ekonomik krizle beraber sanat alanına yapılan yatırımlarda belirgin bir azalma olduğu açıklanmıştır. -İstanbul'un dünyanın önemli kongre turizm merkezlerinden biri olması yönünde çalışmalara devam edilmiştir. -Türkiye Bilimler Akademisi ve Kültür Bakanlığı işbirliği ile Türkiye Kültür Envanteri çıkarılması kararlaştırılmıştır. -Dünyanın ilk müze oteli Eresin Crown Otel Türkiye'de açılmıştır. 		

Tablo 7'nin devamı

POLİTİK YAPI	<ul style="list-style-type: none"> -Ahmet Necdet Sezer cumhurbaşkanı olmuştur. -Hükümet yolsuzlukla suçlanmıştır. -Başbakan Ecevit MGK'yı terk etmiş, siyasal kriz başlamıştır. -Hizbullah operasyonları düzenlenmiştir. -Başbakan'a pek çok kurumdan istifa çağrısı yapılmıştır. -1 Mayıs'ta işçiler geniş çaplı miting düzenlemiştir. -DİSK Ankara'ya yürüyüş düzenlemiştir. -AB Türkiye'de medya özgürlüğünün bulunmadığına dair rapor vermiştir. -AB üyelik için ilk şart olarak Kıbrıs sorununun çözümünü istemiştir. -FP kapatılmış, SP, daha sonra da AKP kurulmuştur. -11 Eylül'de ABD'de teröristlerce dört yolcu uçağı dört ayrı noktaya yönlendirilmiş, uçakların ikisi İki Kulelere, biri Pentagon'a, biri de Pensilvanya'ya çarpmıştır. -ABD Afganistan'a saldırmıştır. -İhale yasası Meclis'te tartışılmaya başlanmıştır. -Mimarlar ve Mühendisler "Demokratik Türkiye ve İnsanca Yaşam" için yürüyüş ve miting düzenlemiştir. -Şehirleşme Kanun tasarısı hazırlanmıştır.
MİMARİ VE KENT	<ul style="list-style-type: none"> -Emlakbank'ta kredi kullanımında artış gerçekleşmiştir. -Kira gelirini beyan etme zorunluluğu getirilmiştir. -Müteahhitlik karne katsayıları yeniden belirlenmiştir. -İstanbul Olimpiyat stadı kaba inşaatı tamamlanmış, ancak yolu olmadığı için eleştirilmiştir. -Bina inşaat maliyetlerinde önceki yıllara göre %62 artış gerçekleştirilmiştir.. -Pek çok şehirde metro ağı kullanımı yaygınlaşmaya başlamıştır. -IBM Türk ilk akıllı evi Şile'de kurmak için çalışmalara başlamıştır. -Deprem sonrası binaların çoğunun yıkılmayıp rötuşlanarak kullanıma açılması tartışılmıştır. -Hükümet gecekondu affını yine gündeme taşımıştır. -Türkiye'nin en yüksek anıtı olacak olan Kuvayi Milliye Anıtı inşasına Manisa'da başlanılmıştır. -Köykent pojesinin pilot bölgesi olarak belirlenen Ordu Mesudiye de çalışmalara başlanmıştır. -Türkiye'nin AB üyeliği tartışılırken Mimarlar Odası Avrupa Mimarlar Konseyi'ne kabul edilmiştir. -Hükümetin orman arazilerini imara açmayı öngören tasarısı tartışılmaya başlanmıştır. -İnşaatlarda depreme dayanıklı beton kullanımı çağrısı yapılmıştır.-Sağlık Bakanı Osman Durmuş yeni yapılan hastanelerde Osmanlı mimarisi uygulanmasının uygun olacağını belirtmiştir. -İstanbul Boğazi'ne 3. Köprü yapılması gündeme gelmiştir. Ancak ekonomik kriz nedeniyle gerçekleştirilememiştir. -Konut açığını karşılamak amacıyla hükümet Amerikan tipi evlere yönelimi destekleme kararı almıştır. -Mimarlar Odası endüstri bölgeleri hakkında yasa tasarısına, koruma bölgelerine zarar vereceği gerekçesiyle, karşı çıkmıştır. -Berlin'de gerçekleşen Uluslararası Avrupa Sanat Kentleri Sergisi'nde İstanbul'da yer almıştır. -Mobilya sektörü temsilcileri de ekonomik olarak sıkıntıda olduklarını açıklamışlardır. -1. TBMM binası Kurtuluş Savaşı Müzesi'ne dönüştürülmüştür. -Bina inşaat maliyeti indeksinde %54,8'lik artış gerçekleştirilmiştir. -3. Havaalanı tartışmalarına başlanmıştır.

Tablo 8. Yerle bütünleşmiş kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 8. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Aydan BALAMİR Oğuz BULHAZ Erdal SORGUCU Bayar ÇİMEN	Kütle Formuna Göre	a. Yerle bütünleşmiş kütleler
---	---	-----------------------	----------------------------------

MİMARİ FORM ANALİZİ		1
---------------------	--	---

TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Ekonomik kriz -Özelleştirme -Ekonomik önlem -Hazine arazisi satışı(kaynak arayışı) -İGE 0,73(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 7,5(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Yeni 1000 yıl -Sporda başarı -Bilimde gelişme -İfade özgürlüğü kısıtlama -Özel hayatın sergilenmesi -Dünya Kültür Mirası listesine girme çabası; Mardin -Tarihi kazı -Türkiye Kültür Envanteri hazırlığı - Kongre merkezi İstanbul -İlk müze otel 	<ul style="list-style-type: none"> -Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer -Koalisyon Hükümeti(DSP-MHP-ANAP) -Yolsuzluk -Siyasal kriz -Kamusal tepki -Kısıtlı medya özgürlüğü -İhale Yasası -Şehircilik yasası -Dünyada savaş -Dünyada terör 	<ul style="list-style-type: none"> -Deprem -Konut kredisi kullanımı -Olimpiyat stadı bitti -Yaygınlaşan metro -Deprem sonrası rötuş -En büyük anıt -Mimarlar odası Avrupa'da -Kamu yapısında Osmanlı-Selçuklu mimarisi -Boğaza 3. Köprü(tartışma) -Sanat kenti İstanbul -İstanbul'a 3. Havalimanı(tartışma) -İlk özel OSB

DEĞERLENDİRME	<p>Toplumsal yapıda gerçekleşen olumsuz gelişmelere karşı bir çeşit tepki olarak düşünülebilecek kaybolma fikri, yapıda kendisini bulunduğu ortamla bütünleşerek kaybolma şeklinde göstermektedir. Çatının bir düzlemde yere yaklaşması ile form bulan bu yapı şekli fonksiyonel gerekliliklerle şekillenmesinin yanı sıra modern mimarinin yere ve yerleşiklere göre tasarım fikrini özgün bir ifade ile yansıtmaktadır.</p>
---------------	---

Tablo 9. Birim mantığı ile oluşturulmuş düzgün geometrik formlu kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 8. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Aydan BALAMİR Oğuz BULHAZ Erdal SORGUCU Bayar ÇİMEN	Kütle Formuna Göre	b. Birim mantığı ile oluşturulmuş düzgün geometrik formlu kütleler
--	---	-----------------------	--

MİMARİ FORM ANALİZİ	 <p>k4</p>	2
----------------------------	---	---

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	<ul style="list-style-type: none"> -Ekonomik kriz -Özelleştirme -Ekonomik önlem -Hazine arazisi satışı(kaynak arayışı) -İGE 0,73(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 7,5(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Yeni 1000 yıl -Sporda başarı -Bilimde gelişme -İfade özgürlüğü kısıtlama -Özel hayatın sergilenmesi -Dünya Kültür Mirası listesine girme çabası; Mardin -Tarihi kazı -Türkiye Kültür Envanteri hazırlığı - Kongre merkezi İstanbul -İlk müze otel 	<ul style="list-style-type: none"> -Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer -Koalisyon Hükümeti(DSP-MHP-ANAP) -Yolsuzluk -Siyasal kriz -Kamusal tepki -Kısıtlı medya özgürlüğü -İhale Yasası -Şehircilik yasası -Dünyada savaş -Dünyada terör 	<ul style="list-style-type: none"> -Deprem -Konut kredisi kullanımı -Olimpiyat stadı bitti -Yaygınlaşan metro -Deprem sonrası rötuş -En büyük anıt -Mimarlar odası Avrupa'da -Kamu yapısında Osmanlı-Selçuklu mimarisi -Boğaza 3. Köprü(tartışma) -Sanat kenti İstanbul -İstanbul'a 3. Havalimanı(tartışma) -İlk özel OSB

DEĞERLENDİRME	<p>Bu dönemde toplumsal yapıyı etkileyen ekonomik ve politik alandaki karmaşık ortam insanı sade, gösterişsiz, işlevsel mekânlara yöneltmiştir. Bir anlamda insan karmaşaya duyduğu tepkiyi mimariyi en sade haline indirgeyerek modern mimari ile göstermiştir.</p>
----------------------	--

Tablo 10. Dairesel ve silindirik formların diğer formlarla bir arada kullanıldığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 8. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Aydan BALAMİR Oğuz BULHAZ Erdal SORGUCU Bayar ÇİMEN	Kütle Formuna Göre	c. Dairesel ve silindirik formların diğer formlarla bir arada kullanıldığı kütleler
MİMARİ FORM ANALİZİ	<div style="display: flex; flex-wrap: wrap; justify-content: space-around;"> <div style="text-align: center;"> <p>k5</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>k6</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>k7</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>k8</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>k9</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>k10</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>k11</p> </div> </div>		

3

TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Ekonomik kriz -Özelleştirme -Ekonomik önlem -Hazine arazisi satışı(kaynak arayışı) -İGE 0,73(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 7,5(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Yeni 1000 yıl -Sporda başarı -Bilimde gelişme -İfade özgürlüğü kısıtlama -Özel hayatın sergilenmesi -Dünya Kültür Mirası listesine girme çabası; Mardin -Tarihi kazı -Türkiye Kültür Envanteri hazırlığı - Kongre merkezi İstanbul -İlk müze otel 	<ul style="list-style-type: none"> -Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer -Koalisyon Hükümeti(DSP-MHP-ANAP) -Yolsuzluk -Siyasal kriz -Kamusal tepki -Kısıtlı medya özgürlüğü -İhale Yasası -Şehircilik yasası -Dünyada savaş -Dünyada terör 	<ul style="list-style-type: none"> -Deprem -Konut kredisi kullanımı -Olimpiyat stadı bitti -Yaygınlaşan metro -Deprem sonrası rötuş -En büyük anıt -Mimarlar Odası Avrupa'da -Kamu yapısında Osmanlı-Selçuklu mimarisi -Boğaza 3. Köprü(tartışma) -Sanat kenti İstanbul -İstanbul'a 3. Havalimanı(tartışma) -İlk özel OSB

DEĞERLENDİRME
<p>Yapıda dairesel ya da silindirik form kullanımı yapının cephedeki monotonluğunu kıran, dairesel ya da silindirik formların baskın olarak hissedilmesini sağlayan bir kütle düzenini ifade eder. Farklı geometrilerin binanın kütleli yapısında kullanılması çeşitliliği ve biçimsel karmaşıklığı ifade etmektedir. Bu biçimlenmenin kriz ortamının biçimsel karmaşa ile mimariye yansması ile oluştuğu düşünülmektedir.</p>

Tablo 11. Çatının dairesel formlarla vurgulandığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 8. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Aydan BALAMİR Oğuz BULHAZ Erdal SORGUCU Bayar ÇİMEN	Kütle Formuna Göre	ç.Çatının dairesel formlarla vurgulandığı kütleler
--	---	-----------------------	--

MİMARİ FORM ANALİZİ	 k12	 k13	 k14	 k15	4
	 k16				

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Ekonomik kriz -Özelleştirme -Ekonomik önlem -Hazine arazisi satışı(kaynak arayışı) -İGE 0,73(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 7,5(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Yeni 1000 yıl -Sporda başarı -Bilimde gelişme -İfade özgürlüğü kısıtlama -Özel hayatın sergilenmesi -Dünya Kültür Mirası listesine girme çabası; Mardin -Tarihi kazı -Türkiye Kültür Envanteri hazırlığı - Kongre merkezi İstanbul -İlk müze otel 	<ul style="list-style-type: none"> -Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer -Koalisyon Hükümeti(DSP-MHP-ANAP) -Yolsuzluk -Siyasal kriz -Kamusal tepki -Kısıtlı medya özgürlüğü -İhale Yasası -Şehircilik yasası -Dünyada savaş -Dünyada terör 	<ul style="list-style-type: none"> -Deprem -Konut kredisi kullanımı -Olimpiyat stadı bitti -Yaygınlaşan metro -Deprem sonrası rötuş -En büyük anıt -Mimarlar Odası Avrupa'da -Kamu yapısında Osmanlı-Selçuklu mimarisi -Boğaza 3. Köprü(tartışma) -Sanat kenti İstanbul -İstanbul'a 3. Havalimanı(tartışma) -İlk özel OSB

DEĞERLENDİRME	<p>Çatının yay şeklinde tasarlanması yapının ebatlarının daha insani boyutlarda hissedilmesini sağlamıştır. Yapının modern algısını güçlendiren bu çatı formunun kullanımı toplumsal yapıda gözlemlenen modern yadsayan gelişmelere tepki olarak düşünülebilir.</p>
----------------------	---

Tablo 12. Baskın saçaklı kütüphaneler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 8. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Aydan BALAMİR Oğuz BULHAZ Erdal SORGUCU Bayar ÇİMEN	Kütle Formuna Göre	d. Baskın saçaklı kütüphaneler
---	---	-----------------------	-----------------------------------

MİMARİ FORM ANALİZİ		5
---------------------	--	---

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar -Ekonomik kriz -Özelleştirme -Ekonomik önlem -Hazine arazisi satışı(kaynak arayışı) -İGE 0,73(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 7,5(önceki yıla göre artış)	Sosyo Kültürel Kodlar -Yeni 1000 yıl -Sporda başarı -Bilimde gelişme -İfade özgürlüğü kısıtlama -Özel hayatın sergilenmesi -Dünya Kültür Mirası listesine girme çabası; Mardin -Tarihi kazı -Türkiye Kültür Envanteri hazırlığı - Kongre merkezi İstanbul -İlk müze otel	Politik Kodlar -Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer -Koalisyon Hükümeti(DSP- MHP-ANAP) -Yolsuzluk -Siyasal kriz -Kamusal tepki -Kısıtlı medya özgürlüğü -İhale Yasası -Şehircilik yasası -Dünyada savaş -Dünyada terör	Mimari Kodlar -Deprem -Konut kredisi kullanımı -Olimpiyat stadı bitti -Yaygınlaşan metro -Deprem sonrası rötuş -En büyük anıt -Mimarlar odası Avrupa'da -Kamu yapısında Osmanlı-Selçuklu mimarisi -Boğaza 3. Köprü(tartışma) -Sanat kenti İstanbul -İstanbul'a 3. Havalimanı(tartışma) -İlk özel OSB
------------------------	---	--	---	--

DEĞERLENDİRME	<p>Yapının çatı örtüsündeki saçak bölümünün vurgulandığı kütüphanelerdir. Geniş saçak uygulaması yerel mimariye bir gönderme yaparken, saçakların yerden taşıtılması da modern mimariye gönderme yapmaktadır. Saçak elemanları modern mimari ile yeniden şekillenmiş yapı elemanlarıdır. Bu anlamda bu yapılaşma şeklinin toplumsal yapıda gözlemlenen kültürel değerlere yönelim olgusunun modernite fikri ile birleşmesi ile oluştuğu söylenebilir.</p>
---------------	---

Tablo 13. Hiyerarşik, kademeli kütlelerden oluşan kütle grupları; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 8. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Aydan BALAMİR Oğuz BULHAZ Erdal SORGUCU Bayar ÇİMEN	Kütle Formuna Göre	e. Hiyerarşik, kademeli kütlelerden oluşan kütle grupları
--	---	-----------------------	---

MİMARİ FORM ANALİZİ	 k20	 k21	 k22	 k23	6
----------------------------	--	--	---	--	---

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	<ul style="list-style-type: none"> -Ekonomik kriz -Özelleştirme -Ekonomik önlem -Hazine arazisi satışı(kaynak arayışı) -İGE 0,73(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 7,5(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Yeni 1000 yıl -Sporda başarı -Bilimde gelişme -İfade özgürlüğü kısıtlama -Özel hayatın sergilenmesi -Dünya Kültür Mirası listesine girme çabası; Mardin -Tarihi kazı -Türkiye Kültür Envanteri hazırlığı - Kongre merkezi İstanbul -İlk müze otel 	<ul style="list-style-type: none"> -Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer -Koalisyon Hükümeti(DSP-MHP-ANAP) -Yolsuzluk -Siyasal kriz -Kamusal tepki -Kısıtlı medya özgürlüğü -İhale Yasası -Şehircilik yasası -Dünyada savaş -Dünyada terör 	<ul style="list-style-type: none"> -Deprem -Konut kredisi kullanımı -Olimpiyat stadı bitti -Yaygınlaşan metro -Deprem sonrası rötuş -En büyük anıt -Mimarlar Odası Avrupa'da -Kamu yapısında Osmanlı-Selçuklu mimarisi -Boğaza 3. Köprü(tartışma) -Sanat kenti İstanbul -İstanbul'a 3. Havalimanı(tartışma) -İlk özel OSB

DEĞERLENDİRME	<p>Farklı büyüklük ve geometride kütlelerin bir araya gelmesi ile oluşan kütle gruplarıdır. Kütlelerin farklılaşmasıyla sağlanan gösterişli estetik algı yapıya baskın bir karakter kazandırmaktadır. Bu dönemde özellikle kamu yapılarında kullanılan bir eğilim olarak dikkat çeker. İktidara güvensizlik algısının mimari ile kırılma çabası gözlemlenmektedir.</p>
----------------------	--

Tablo 14. Sıralı, eşdeğer büyüklükte kütlelerden oluşan kütle grupları; toplumsal yapı-
mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 8. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Aydan BALAMİR Oğuz BULHAZ Erdal SORGUCU Bayar ÇİMEN	Kütle Formuna Göre	f.Sıralı, eşdeğer büyüklükte kütlelerden oluşan kütle grupları
--	---	-----------------------	---

MİMARİ FORM ANALİZİ	 k24	 k25	 k26
	 k 27		

7

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar -Ekonomik kriz -Özelleştirme -Ekonomik önlem -Hazine arazisi satışı(kaynak arayışı) -İGE 0,73(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 7,5(önceki yıla göre artış)	Sosyo Kültürel Kodlar -Yeni 1000 yıl -Sporda başarı -Bilimde gelişme -İfade özgürlüğü kısıtlama -Özel hayatın sergilenmesi -Dünya Kültür Mirası listesine girme çabası; Mardin -Tarihi kazı -Türkiye Kültür Envanteri hazırlığı - Kongre merkezi İstanbul -İlk müze otel	Politik Kodlar -Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer -Koalisyon Hükümeti(DSP- MHP-ANAP) -Yolsuzluk -Siyasal kriz -Kamusal tepki -Kısıtlı medya özgürlüğü -İhale Yasası -Şehircilik yasası -Dünyada savaş -Dünyada terör	Mimari Kodlar -Deprem -Konut kredisi kullanımı -Olimpiyat stadı bitti -Yaygınlaşan metro -Deprem sonrası rötuş -En büyük anıt -Mimarlar Odası Avrupa'da -Kamu yapısında Osmanlı-Selçuklu mimarisi -Boğaza 3. Köprü(tartışma) -Sanat kenti İstanbul -İstanbul'a 3. Havalimanı(tartışma) -İlk özel OSB
-------------------------------	---	--	---	--

DEĞERLENDİRME	<p>Sıralı kütlelerden oluşmuş kütle grupları farklı fonksiyonların bir arada yer almasının gerekli olduğu durumlarda ya da konut gruplarının biçimlenmesinde kullanılan bir yapılaşma şeklidir. Yeni 1000 yılın başladığı bu dönemde yalın ve rasyonel bir dille hem plan düzleminde hem de görsel anlamda net çözümler sunmaktadır. Farklılaşan ihtiyaçların mimariye yansımaları ile şekillenmiştir.</p>
----------------------	--

Tablo 15. Kıрма çatılı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 8. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Aydan BALAMİR Oğuz BULHAZ Erdal SORGUCU Bayar ÇİMEN	Kütle Formuna Göre	g. Kıрма çatılı kütleler
---	---	-----------------------	-----------------------------

MİMARİ FORM ANALİZİ	 k28	 k29	 k30	 k31
	8			

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar -Ekonomik kriz -Özelleştirme -Ekonomik önlem -Hazine arazisi satışı(kaynak arayışı) -İGE 0,73(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 7,5(önceki yıla göre artış)	Sosyo Kültürel Kodlar -Yeni 1000 yıl -Sporda başarı -Bilimde gelişme -İfade özgürlüğü kısıtlama -Özel hayatın sergilenmesi -Dünya Kültür Mirası listesine girme çabası; Mardin -Tarihi kazı -Türkiye Kültür Envanteri hazırlığı - Kongre merkezi İstanbul -İlk müze otel	Politik Kodlar -Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer -Koalisyon Hükümeti(DSP-MHP-ANAP) -Yolsuzluk -Siyasal kriz -Kamusal tepki -Kısıtlı medya özgürlüğü -İhale Yasası -Şehircilik yasası -Dünyada savaş -Dünyada terör	Mimari Kodlar -Deprem -Konut kredisi kullanımı -Olimpiyat stadı bitti -Yaygınlaşan metro -Deprem sonrası rötuş -En büyük anıt -Mimarlar odası Avrupa'da -Kamu yapısında Osmanlı-Selçuklu mimarisi -Boğaza 3. Köprü(tartışma) -Sanat kenti İstanbul -İstanbul'a 3. Havalimanı(tartışma) -İlk özel OSB
------------------------	--	--	---	---

DEĞERLENDİRME	<p>Le Corbusier modern mimarinin 5 temel özelliğinden biri olarak, çatının bahçe teras olarak kullanıldığı düz çatı uygulamasını belirtir. Kıрма çatı kullanımının bu anlamda modern mimari ile zıt düştüğü söylenebilir. Kıрма çatı kullanımının daha gelenekselci ve yerel bir ifadesi vardır. Toplumsal yapının kriz ortamına tepki olarak geleneksel düzene yönelişinin bir temsili olarak düşünülebilir.</p>
---------------	---

Tablo 16. Düşey prizmatik kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 8. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Aydan BALAMİR Oğuz BULHAZ Erdal SORGUCU Bayar ÇİMEN	Kütle Formuna Göre	h. Düşey prizmatik kütleler
---	---	-----------------------	--------------------------------

MİMARİ FORM ANALİZİ	 k32 k33	9
---------------------	---	---

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	<ul style="list-style-type: none"> -Ekonomik kriz -Özelleştirme -Ekonomik önlem -Hazine arazisi satışı(kaynak arayışı) -İGE 0,73(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 7,5(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Yeni 1000 yıl -Sporda başarı -Bilimde gelişme -İfade özgürlüğü kısıtlama -Özel hayatın sergilenmesi -Dünya Kültür Mirası listesine girme çabası; Mardin -Tarihi kazı -Türkiye Kültür Envanteri hazırlığı - Kongre merkezi İstanbul -İlk müze otel 	<ul style="list-style-type: none"> -Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer -Koalisyon Hükümeti(DSP-MHP-ANAP) -Yolsuzluk -Siyasal kriz -Kamusal tepki -Kısıtlı medya özgürlüğü -İhale Yasası -Şehircilik yasası -Dünyada savaş -Dünyada terör 	<ul style="list-style-type: none"> -Deprem -Konut kredisi kullanımı -Olimpiyat stadı bitti -Yaygınlaşan metro -Deprem sonrası rötuş -En büyük anıt -Mimarlar odası Avrupa'da -Kamu yapısında Osmanlı-Selçuklu mimarisi -Boğaza 3. Köprü(tartışma) -Sanat kenti İstanbul -İstanbul'a 3. Havalimanı(tartışma) -İlk özel OSB

DEĞERLENDİRME	<p>Türkiye'de özellikle 2000'li yıllarda yasal ve teknik düzenlemeler ile bu eğilim ile tasarlanmış yapı uygulamaları yaygınlaşmıştır. Bu yapı tarzı gerek malzeme, gerek form olarak tamamen modern mimarinin ürünüdür. Yeni 1000 yılın başladığı bu dönemde düşey prizmatik kütleler bir anlamda kapitalizmin ya da liberal ekonominin mimariye yansımalarıdır.</p>
---------------	---

Tablo 17. Çatı bitiminde farklı formların kullanıldığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 8. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Aydan BALAMİR Oğuz BULHAZ Erdal SORGUCU Bayar ÇİMEN	Kütle Formuna Göre	1. Çatı bitiminde farklı formların kullanıldığı kütleler
--	---	-----------------------	--

MİMARİ FORM ANALİZİ	 k34	 k35	 k36
	 k37		

10

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar -Ekonomik kriz -Özelleştirme -Ekonomik önlem -Hazine arazisi satışı(kaynak arayışı) -İGE 0,73(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 7,5(önceki yıla göre artış)	Sosyo Kültürel Kodlar -Yeni 1000 yıl -Sporda başarı -Bilimde gelişme -İfade özgürlüğü kısıtlama -Özel hayatın sergilenmesi -Dünya Kültür Mirası listesine girme çabası; Mardin -Tarihi kazı -Türkiye Kültür Envanteri hazırlığı - Kongre merkezi İstanbul -İlk müze otel	Politik Kodlar -Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer -Koalisyon Hükümeti(DSP-MHP-ANAP) -Yolsuzluk -Siyasal kriz -Kamusal tepki -Kısıtlı medya özgürlüğü -İhale Yasası -Şehircilik yasası -Dünyada savaş -Dünyada terör	Mimari Kodlar -Deprem -Konut kredisi kullanımı -Olimpiyat stadı bitti -Yaygınlaşan metro -Deprem sonrası rötuş -En büyük anıt -Mimarlar Odası Avrupa'da -Kamu yapısında Osmanlı-Selçuklu mimarisi -Boğaza 3. Köprü(tartışma) -Sanat kenti İstanbul -İstanbul'a 3. Havalimanı(tartışma) -İlk özel OSB
-------------------------------	--	--	---	---

DEĞERLENDİRME	<p>Çatı bitiminde farklı formların uygulanması çatı algısının ve merkez vurgusunu güçlendiren bir uygulamadır. k34, k35 ve k36'da görüldüğü gibi özellikle tek katlı yapılarda ve dairesel formlu kütlelerde kullanımı yapıya gelenekselci bir görünüm vermektedir. Bu anlamda bu yapı tarzının toplumsal yapıda gözlemlenen geleneksele yönelişin mimarideki modern eğilimlerle oluştuğu söylenebilir.</p>
----------------------	---

Tablo 18. Organik formlu kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 8. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Aydan BALAMİR Oğuz BULHAZ Erdal SORGUCU Bayar ÇİMEN	Kütle Formuna Göre	i. Organik formlu kütleler
---	---	-----------------------	-------------------------------

MİMARİ FORM ANALİZİ	 k38	 k39	 k40	11
---------------------	--	--	--	----

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar -Ekonomik kriz -Özelleştirme -Ekonomik önlem -Hazine arazisi satışı(kaynak arayışı) -İGE 0,73(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 7,5(önceki yıla göre artış)	Sosyo Kültürel Kodlar -Yeni 1000 yıl -Sporda başarı -Bilimde gelişme -İfade özgürlüğü kısıtlama -Özel hayatın sergilenmesi -Dünya Kültür Mirası listesine girme çabası; Mardin -Tarihi kazı -Türkiye Kültür Envanteri hazırlığı - Kongre merkezi İstanbul -İlk müze otel	Politik Kodlar -Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer -Koalisyon Hükümeti(DSP-MHP-ANAP) -Yolsuzluk -Siyasal kriz -Kamusal tepki -Kısıtlı medya özgürlüğü -İhale Yasası -Şehircilik yasası -Dünyada savaş -Dünyada terör	Mimari Kodlar -Deprem -Konut kredisi kullanımı -Olimpiyat stadı bitti -Yaygınlaşan metro -Deprem sonrası rötuş -En büyük anıt -Mimarlar odası Avrupa'da -Kamu yapısında Osmanlı-Selçuklu mimarisi -Boğaza 3. Köprü(tartışma) -Sanat kenti İstanbul -İstanbul'a 3. Havalimanı(tartışma) -İlk özel OSB
------------------------	--	--	---	---

DEĞERLENDİRME	<p>Organik formların kullanımı bir anlamda katı formları yıkmayı, sınırları zorlamayı ifade eder. Organik form kullanımı aynı zamanda yapıya heykelsi bir kimlik kazandırmaktadır. k 40'da ise analogik bir yaklaşımla ağaç formu kullanılmış, organik form benzetme ile oluşmuştur. Özellikle ekonomik ve politik kriz yaşayan ülkelerde tepki ve sınırları zorlama çabası kaçınılmaz olarak gözlemlenir. Katalogda gözlemlenen bu eğilimin kriz ortamına bir tepki olarak oluştuğu düşünülebilir.</p>
---------------	---

Tablo 19. Yerden koparılmış izlenimi veren yatay prizmatik kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 8. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Aydan BALAMİR Oğuz BULHAZ Erdal SORGUCU Bayar ÇİMEN	Kütle Formuna Göre	j. Yerden koparılmış izlenimi veren yatay prizmatik kütleler
--	---	-----------------------	--

MİMARİ FORM ANALİZİ	 <p>k41</p>	12
----------------------------	--	----

TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	<ul style="list-style-type: none"> -Ekonomik kriz -Özelleştirme -Ekonomik önlem -Hazine arazisi satışı(kaynak arayışı) -İGE 0,73(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 7,5(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Yeni 1000 yıl -Sporda başarı -Bilimde gelişme -İfade özgürlüğü kısıtlama -Özel hayatın sergilenmesi -Dünya Kültür Mirası listesine girme çabası; Mardin -Tarihi kazı -Türkiye Kültür Envanteri hazırlığı - Kongre merkezi İstanbul -İlk müze otel 	<ul style="list-style-type: none"> -Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer -Koalisyon Hükümeti(DSP-MHP-ANAP) -Yolsuzluk -Siyasal kriz -Kamusal tepki -Kısıtlı medya özgürlüğü -İhale Yasası -Şehircilik yasası -Dünyada savaş -Dünyada terör 	<ul style="list-style-type: none"> -Deprem -Konut kredisi kullanımı -Olimpiyat stadı bitti -Yaygınlaşan metro -Deprem sonrası rötuş -En büyük anıt -Mimarlar odası Avrupa'da -Kamu yapısında Osmanlı-Selçuklu mimarisi -Boğaza 3. Köprü(tartışma) -Sanat kenti İstanbul -İstanbul'a 3. Havalimanı(tartışma) -İlk özel OSB

DEĞERLENDİRME	<p>Küreselleşmenin etkisinin yoğun olarak hissedildiği bu mimari eğilimde yapı yerden koparılmış izlenimi vermektedir. Teknolojik gelişmelerin malzeme ve uygulamada sağladığı olanaklar çerçevesinde şekillenmiş bir eğilimdir. Yapının taşıyıcıları ön plandadır. Çelik konstrüksiyon kullanımında deprem olgusunun etkisi olduğu söylenebilir.</p>
----------------------	---

Tablo 20. Dairesel köşeli kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 8. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Aydan BALAMİR Oğuz BULHAZ Erdal SORGUCU Bayar ÇİMEN	Kütle Formuna Göre	k. Dairesel köşeli kütleler
--	---	-----------------------	--------------------------------

MİMARİ FORM ANALİZİ		13
----------------------------	--	----

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Ekonomik kriz -Özelleştirme -Ekonomik önlem -Hazine arazisi satışı(kaynak arayışı) -İGE 0,73(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 7,5(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Yeni 1000 yıl -Sporda başarı -Bilimde gelişme -İfade özgürlüğü kısıtlama -Özel hayatın sergilenmesi -Dünya Kültür Mirası listesine girme çabası; Mardin -Tarihi kazı -Türkiye Kültür Envanteri hazırlığı - Kongre merkezi İstanbul -İlk müze otel 	<ul style="list-style-type: none"> -Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer -Koalisyon Hükümeti(DSP-MHP-ANAP) -Yolsuzluk -Siyasal kriz -Kamusal tepki -Kısıtlı medya özgürlüğü -İhale Yasası -Şehircilik yasası -Dünyada savaş -Dünyada terör 	<ul style="list-style-type: none"> -Deprem -Konut kredisi kullanımı -Olimpiyat stadı bitti -Yaygınlaşan metro -Deprem sonrası rötuş -En büyük anıt -Mimarlar odası Avrupa'da -Kamu yapısında Osmanlı-Selçuklu mimarisi -Boğaza 3. Köprü(tartışma) -Sanat kenti İstanbul -İstanbul'a 3. Havalimanı(tartışma) -İlk özel OSB

DEĞERLENDİRME	<p>Köşeyi vurgulamak amaçlı kullanılan bu uygulama ile kütlelerin monotonluğu kırılmaktadır. Teknolojik gelişmelerin paralelinde daha da başarılı uygulamalara rastlanabilmektedir. Bu dönemde kullanımı toplumsal yapıdaki yenilik arayışının bir ifadesi olarak tanımlanabilir.</p>
----------------------	---

Tablo 21. Girişin farklı çatı örtüsüyle vurgulandığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 8. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Aydan BALAMİR Oğuz BULHAZ Erdal SORGUCU Bayar ÇİMEN	Kütle Formuna Göre	1. Girişin farklı çatı örtüsüyle vurgulandığı kütleler
--	---	-----------------------	--

MİMARİ FORM ANALİZİ		14
----------------------------	--	----

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	<ul style="list-style-type: none"> -Ekonomik kriz -Özelleştirme -Ekonomik önlem -Hazine arazisi satışı(kaynak arayışı) -İGE 0,73(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 7,5(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Yeni 1000 yıl -Sporda başarı -Bilimde gelişme -İfade özgürlüğü kısıtlama -Özel hayatın sergilenmesi -Dünya Kültür Mirası listesine girme çabası; Mardin -Tarihi kazı -Türkiye Kültür Envanteri hazırlığı - Kongre merkezi İstanbul -İlk müze otel 	<ul style="list-style-type: none"> -Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer -Koalisyon Hükümeti(DSP-MHP-ANAP) -Yolsuzluk -Siyasal kriz -Kamusal tepki -Kısıtlı medya özgürlüğü -İhale Yasası -Şehircilik yasası -Dünyada savaş -Dünyada terör 	<ul style="list-style-type: none"> -Deprem -Konut kredisi kullanımı -Olimpiyat stadı bitti -Yaygınlaşan metro -Deprem sonrası rötuş -En büyük anıt -Mimarlar odası Avrupa'da -Kamu yapısında Osmanlı-Selçuklu mimarisi -Boğaza 3. Köprü(tartışma) -Sanat kenti İstanbul -İstanbul'a 3. Havalimanı(tartışma) -İlk özel OSB

DEĞERLENDİRME	<p>Girişin yüksek çatı örtüsüyle vurgulandığı bu yapı tarzında çatı hem merkezi girişi vurgulamakta hem de bağlayıcı bir etkiye sahip olmaktadır. k 44'de bu amaçla kullanılan tekil üçgensel formun, yapının gelenekselci çizgisini baskılayarak modern algısını güçlendirdiği dikkat çekmektedir. Bu tarz karma kullanımlar modernite algısındaki kararsızlığı göstermektedir. Bu dönemde gözlemlenen özgürlük tartışmalarının postmodernist yönelimlerle, biçim özgürlüğü ile forma yansıdığı düşünülmektedir.</p>
----------------------	---

Tablo 22. Ön cephede taşıyıcıların vurgulandığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 8. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Aydan BALAMİR Oğuz BULHAZ Erdal SORGUCU Bayar ÇİMEN	Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	y.Ön cephede taşıyıcıların vurgulandığı kütleler
---	---	---	--

MİMARİ FORM ANALİZİ	 k47	 k48	 k49	15
---------------------	--	--	---	----

TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	Ekonomik Kodlar -Ekonomik kriz -Özelleştirme -Ekonomik önlem -Hazine arazisi satışı(kaynak arayışı) -İGE 0,73(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 7,5(önceki yıla göre artış)	Sosyo Kültürel Kodlar -Yeni 1000 yıl -Sporda başarı -Bilimde gelişme -İfade özgürlüğü kısıtlama -Özel hayatın sergilenmesi -Dünya Kültür Mirası listesine girme çabası; Mardin -Tarihi kazı -Türkiye Kültür Envanteri hazırlığı - Kongre merkezi İstanbul -İlk müze otel	Politik Kodlar -Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer -Koalisyon -Hükümeti(DSP-MHP-ANAP) -Yolsuzluk -Siyasal kriz -Kamusal tepki -Kısıtlı medya özgürlüğü -İhale Yasası -Şehircilik yasası -Dünyada savaş -Dünyada terör	Mimari Kodlar -Deprem -Konut kredisi kullanımı -Olimpiyat stadı bitti -Yaygınlaşan metro -Deprem sonrası rötuş -En büyük anıt -Mimarlar Odası Avrupa'da -Kamu yapısında Osmanlı-Selçuklu mimarisi -Boğaza 3. Köprü (tartışma) -Sanat kenti İstanbul -İstanbul'a 3. Havalimanı(tartışma) -İlk özel OSB
------------------------	--	--	---	--

DEĞERLENDİRME	<p>Cephede taşıyıcıların öne çıktığı kütle düzeni toplumsal hayattaki kaos ortamına tepki olarak modern mimariye yönelişin göstergesi olarak düşünülebilir. Çünkü bu eğilim modern mimarinin temel özelliklerinden olan binayı açıkta kalan kolonlarla yerden kaldırma fikrini hissettiren bir görünüme sahiptir. Bu durum modern mimarinin izlerini sürdürme kaygısını göstermektedir.</p>
---------------	---

Tablo 23. Cephede yatay çizgiselliğin vurgulandığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 8. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Aydan BALAMİR Oğuz BULHAZ Erdal SORGUCU Bayar ÇİMEN	Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	z. Cephede yatay çizgiselliğin vurgulandığı kütleler
---	---	---	--

MİMARİ FORM ANALİZİ		16
---------------------	---	----

TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Ekonomik kriz -Özelleştirme -Ekonomik önlem -Hazine arazisi satışı(kaynak arayışı) -İGE 0,73(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 7,5(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Yeni 1000 yıl -Sporda başarı -Bilimde gelişme -İfade özgürlüğü kısıtlama -Özel hayatın sergilenmesi -Dünya Kültür Mirası listesine girme çabası; Mardin -Tarihi kazı -Türkiye Kültür Envanteri hazırlığı -Kongre merkezi İstanbul -İlk müze otel 	<ul style="list-style-type: none"> -Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer -Koalisyon Hükümeti(DSP-MHP-ANAP) -Yolsuzluk -Siyasal kriz -Kamusal tepki -Kısıtlı medya özgürlüğü -İhale Yasası -Şehircilik yasası -Dünyada savaş -Dünyada terör 	<ul style="list-style-type: none"> -Deprem -Konut kredisi kullanımı -Olimpiyat stadı bitti -Yaygınlaşan metro -Deprem sonrası rötuş -En büyük anıt -Mimarlar odası Avrupa'da -Kamu yapısında Osmanlı-Selçuklu mimarisi -Boğaza 3. Köprü (tartışma) -Sanat kenti İstanbul -İstanbul'a 3. Havalimanı(tartışma) -İlk özel OSB

DEĞERLENDİRME	<p>k 50'de cephede yatay çizgisellik pencere düzeni ile sağlanmış, bu etki belirli kata kadar cam kullanımı ile desteklenmiştir. Yapıda modern mimari, teknoloji ve uluslararası etkilerle oluşmuş biçimler gözlemlenmektedir. Proje konumu ile İstanbul Sanat Kenti imajını modern yönelimler bağlamında desteklemektedir. k51 ise teknoloji ile şekillenmiş, monoton cephe düzenine sahip yapıdır.</p>
---------------	--

Tablo 24. Dikdörtgensel çıkmalı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 8. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Aydan BALAMİR Oğuz BULHAZ Erdal SORGUCU Bayar ÇİMEN	Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	aa. Dikdörtgensel çıkmalı kütleler
---	---	---	---------------------------------------

MİMARİ FORM ANALİZİ	 k52	 k53	 k54
	 k55		

17

TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Ekonomik kriz -Özelleştirme -Ekonomik önlem -Hazine arazisi satışı(kaynak arayışı) -İGE 0,73(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 7,5(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Yeni 1000 yıl -Sporda başarı -Bilimde gelişme -İfade özgürlüğü kısıtlama -Özel hayatın sergilenmesi -Dünya Kültür Mirası listesine girme çabası; Mardin -Tarihi kazı -Türkiye Kültür Envanteri hazırlığı - Kongre merkezi İstanbul -İlk müze otel 	<ul style="list-style-type: none"> -Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer -Koalisyon Hükümeti(DSP-MHP-ANAP) -Yolsuzluk -Siyasal kriz -Kamusal tepki -Kısıtlı medya özgürlüğü -İhale Yasası -Şehircilik yasası -Dünyada savaş -Dünyada terör 	<ul style="list-style-type: none"> -Deprem -Konut kredisi kullanımı -Olimpiyat stadı bitti -Yaygınlaşan metro -Deprem sonrası rötuş -En büyük anıt -Mimarlar Odası Avrupa'da -Kamu yapısında Osmanlı-Selçuklu mimarisi -Boğaza 3. Köprü(tartışma) -Sanat kenti İstanbul -İstanbul'a 3. Havalimanı(tartışma) -İlk özel OSB

DEĞERLENDİRME	<p>Yapıda geniş dikdörtgensel çıkma kullanımı, yapı cephesine hareketlilik kazandırmış, sıralı pencereler kullanımı ile ise bu çıkmalarda monotonluk sağlanmıştır. Modern mimaride kullanılan bu iki cephe biçimi bir arada kullanılarak yapı şekillenmiş, cephede hareket ve düzen sağlanmıştır. Bu yönüyle bir kararsızlık ifadesidir. k55'de ise milli, yerel bir mimari üslup ile çağdaş ileri sistem strüktürlerinin çarpıştırıldığı bir cephe söz konusudur. Bu eğilimin politik ve ekonomik ortamda yaşanan krizin ve tam anlamıyla modern bir toplum olamamaktan kaynaklı çatışmaların forma yansımaları olduğu düşünülmektedir.</p>
---------------	--

Tablo 25. Cephesi sürekli pencerelerden oluşmuş kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 8. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Aydan BALAMİR Oğuz BULHAZ Erdal SORGUCU Bayar ÇİMEN	Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	bb. Cephesi sürekli pencerelerden oluşmuş kütleler
---	---	---	--

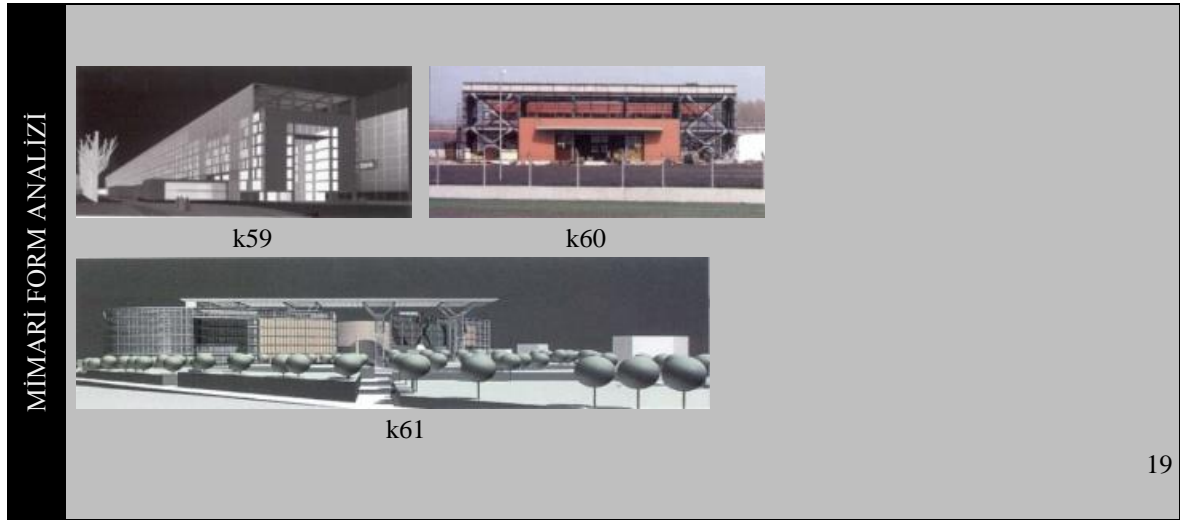
MİMARİ FORM ANALİZİ		18
---------------------	--	----

TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Ekonomik kriz -Özelleştirme -Ekonomik önlem -Hazine arazisi satışı(kaynak arayışı) -İGE 0,73(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 7,5(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Yeni 1000 yıl -Sporda başarı -Bilimde gelişme -İfade özgürlüğü kısıtlama -Özel hayatın sergilenmesi -Dünya Kültür Mirası listesine girme çabası; Mardin -Tarihi kazı -Türkiye Kültür Envanteri hazırlığı - Kongre merkezi İstanbul -İlk müze otel 	<ul style="list-style-type: none"> -Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer -Koalisyon Hükümeti(DSP-MHP-ANAP) -Yolsuzluk -Siyasal kriz -Kamusal tepki -Kısıtlı medya özgürlüğü -İhale Yasası -Şehircilik yasası -Dünyada savaş -Dünyada terör 	<ul style="list-style-type: none"> -Deprem -Konut kredisi kullanımı -Olimpiyat stadı bitti -Yaygınlaşan metro -Deprem sonrası rötuş -En büyük anıt -Mimarlar odası Avrupa'da -Kamu yapısında Osmanlı-Selçuklu mimarisi -Boğaza 3. Köprü(tartışma) -Sanat kenti İstanbul -İstanbul'a 3. Havalimanı(tartışma) -İlk özel OSB

DEĞERLENDİRME	<p>Cephede sıralı pencere kullanımı modern mimarinin özelliklerinden biri olarak sayılabilir. Ancak özellikle k57'te gerek malzeme gerekse mimari eleman kullanımı ile Anadolu'nun çağdaş bir yorumunu yansıtmaya çabası hissedilmektedir. Bu anlamda bu yapı tarzının, toplumsal yapıda Dünya Kültür Mirası Listesi'ne girme çabası, kamuda Osmanlı- Selçuklu Mimari kullanımı gibi olgularla kendini gösteren geleneksele yönelişin mekânsal ifadesi olduğu söylenebilir.</p>
---------------	---

Tablo 26. Girişin yarıklarla belirginleştirildiği kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 8. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Aydan BALAMİR Oğuz BULHAZ Erdal SORGUCU Bayar ÇİMEN	Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	cc. Girişin yarıklarla belirginleştirildiği kütleler
---	---	---	--

TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Ekonomik kriz -Özelleştirme -Ekonomik önlem -Hazine arazisi satışı(kaynak arayışı) -İGE 0,73(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 7,5(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Yeni 1000 yıl -Sporda başarı -Bilimde gelişme -İfade özgürlüğü kısıtlama -Özel hayatın sergilenmesi -Dünya Kültür Mirası listesine girme çabası; Mardin -Tarihi kazı -Türkiye Kültür Envanteri hazırlığı - Kongre merkezi İstanbul -İlk müze otel 	<ul style="list-style-type: none"> -Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer -Koalisyon Hükümeti(DSP-MHP-ANAP) -Yolsuzluk -Siyasal kriz -Kamusal tepki -Kısıtlı medya özgürlüğü -İhale Yasası -Şehircilik yasası -Dünyada savaş -Dünyada terör 	<ul style="list-style-type: none"> -Deprem -Konut kredisi kullanımı -Olimpiyat stadı bitti -Yaygınlaşan metro -Deprem sonrası rötuş -En büyük anıt -Mimarlar odası Avrupa'da -Kamu yapısında Osmanlı-Selçuklu mimarisi -Boğaza 3. Köprü(tartışma) -Sanat kenti İstanbul -İstanbul'a 3. Havalimanı(tartışma) -İlk özel OSB

DEĞERLENDİRME	
	<p>Çoğunlukla çelik konstrüksiyon olarak tasarlanmış bu yapılarda giriş boşluğunun kapalı bir hatla çevrelendiği dikkat çeker. Modernizmin ve modern mimarinin yapı taşlarından biri olan işlevselcilik bu yapılarda yoğun olarak hissedilmektedir. Yapıların taşıyıcıları açıktadır. Gizlenme gerekliliği duyulmamış, tasarımın bir parçası olarak kullanılmıştır. Bu eğilimde yapı, uluslararası teknolojik gelişmelerinin etkisi ile şekillenmiştir</p>

Tablo 27. Şeffaf ön cepheli kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 8. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Aydan BALAMİR Oğuz BULHAZ Erdal SORGUCU Bayar ÇİMEN	Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	çç. Şeffaf ön cepheli kütleler.
---	---	---	------------------------------------

MİMARİ FORM ANALİZİ	 k62	 k 63	 k64
	 k65	 k66	20

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Ekonomik kriz -Özelleştirme -Ekonomik önlem -Hazine arazisi satışı(kaynak arayışı) -İGE 0,73(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 7,5(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Yeni 1000 yıl -Sporda başarı -Bilimde gelişme -İfade özgürlüğü kısıtlama -Özel hayatın sergilenmesi -Dünya Kültür Mirası listesine girme çabası; Mardin -Tarihi kazı -Türkiye Kültür Envanteri hazırlığı - Kongre merkezi İstanbul -İlk müze otel 	<ul style="list-style-type: none"> -Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer -Koalisyon Hükümeti(DSP-MHP-ANAP) -Yolsuzluk -Siyasal kriz -Kamusal tepki -Kısıtlı medya özgürlüğü -İhale Yasası -Şehircilik yasası -Dünyada savaş -Dünyada terör 	<ul style="list-style-type: none"> -Deprem -Konut kredisi kullanımı -Olimpiyat stadı bitti -Yaygınlaşan metro -Deprem sonrası rötuş -En büyük anıt -Mimarlar Odası Avrupa'da -Kamu yapısında Osmanlı-Selçuklu mimarisi -Boğaza 3. Köprü(tartışma) -Sanat kenti İstanbul -İstanbul'a 3. Havalimanı(tartışma) -İlk özel OSB

DEĞERLENDİRME	<p>Türkiye'de 2000'li yıllarda yaygın olarak kullanılmaya başlanan giydirme cephe uygulamalarıyla teknoloji yapı cephesinde tamamen saydam bir etki yaratmaya olanak sağlanmıştır. Bu etki ile toplumsal yapıda arzulanan şeffaflık etkisinin bina cephelerinde form bulduğu söylenebilir. Yapıda giydirme cephe kullanımı aynı zamanda yeni 1000 yılda modern mimarinin temsil elemanlarından biri olarak yerini almıştır.</p>
---------------	---

Tablo 28. Cephede kolon ve kiriş etkisi uyandıran elemanların kullanıldığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 8. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Aydan BALAMİR Oğuz BULHAZ Erdal SORGUCU Bayar ÇİMEN	Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	dd.Cephede kolon ve kiriş etkisi uyandıran elemanların kullanıldığı kütleler
--	---	---	---

MİMARİ FORM ANALİZİ		<p>k67</p> <p>k68</p> <p>k69</p>	21
----------------------------	--	----------------------------------	----

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar -Ekonomik kriz -Özelleştirme -Ekonomik önlem -Hazine arazisi satışı(kaynak arayışı) -İGE 0,73(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 7,5(önceki yıla göre artış)	Sosyo Kültürel Kodlar -Yeni 1000 yıl -Sporda başarı -Bilimde gelişme -İfade özgürlüğü kısıtlama -Özel hayatın sergilenmesi -Dünya Kültür Mirası listesine girme çabası; Mardin -Tarihi kazı -Türkiye Kültür Envanteri hazırlığı - Kongre merkezi İstanbul -İlk müze otel	Politik Kodlar -Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer -Koalisyon Hükümeti(DSP- MHP-ANAP) -Yolsuzluk -Siyasal kriz -Kamusal tepki -Kısıtlı medya özgürlüğü -İhale Yasası -Şehircilik yasası -Dünyada savaş -Dünyada terör	Mimari Kodlar -Deprem -Konut kredisi kullanımı -Olimpiyat stadı bitti -Yaygınlaşan metro -Deprem sonrası rötuş -En büyük anıt -Mimarlar odası Avrupa'da -Kamu yapısında Osmanlı-Selçuklu mimarisi -Boğaza 3. Köprü(tartışma) -Sanat kenti İstanbul -İstanbul'a 3. Havalimanı(tartışma) -İlk özel OSB
-------------------------------	---	--	---	--

DEĞERLENDİRME	<p>Modern mimarinin her döneminde cephede kolon ve kiriş etkisi uyandıran elemanların kullanıldığı görülmektedir. k67'de cephede görülen elemanlar taşıyıcı değildir. Renklendirilen alan taşıyıcı etkisi vermektedir. Bu yapılarda toplumsal yapıdaki kaosun, cephe düzenine yatay ve dikey taşıyıcı etkisi ile yansıtıldığı söylenebilir.</p>
----------------------	---

Tablo 29. Renk ögesinin öne çıktığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 8. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Aydan BALAMİR Oğuz BULHAZ Erdal SORGUCU Bayar ÇİMEN	Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	ee. Renk ögesinin öne çıktığı kütleler
--	---	---	---

MİMARİ FORM ANALİZİ	 k 70	22
----------------------------	---	----

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	<ul style="list-style-type: none"> -Ekonomik kriz -Özelleştirme -Ekonomik önlem -Hazine arazisi satışı(kaynak arayışı) -İGE 0,73(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 7,5(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Yeni 1000 yıl -Sporda başarı -Bilimde gelişme -İfade özgürlüğü kısıtlama -Özel hayatın sergilenmesi -Dünya Kültür Mirası listesine girme çabası; Mardin -Tarihi kazı -Türkiye Kültür Envanteri hazırlığı - Kongre merkezi İstanbul -İlk müze otel 	<ul style="list-style-type: none"> -Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer -Koalisyon Hükümeti(DSP-MHP-ANAP) -Yolsuzluk -Siyasal kriz -Kamusal tepki -Kısıtlı medya özgürlüğü -İhale Yasası -Şehircilik yasası -Dünyada savaş -Dünyada terör 	<ul style="list-style-type: none"> -Deprem -Konut kredisi kullanımı -Olimpiyat stadı bitti -Yaygınlaşan metro -Deprem sonrası rötuş -En büyük anıt -Mimarlar Odası Avrupa'da -Kamu yapısında Osmanlı-Selçuklu mimarisi -Boğaza 3. Köprü(tartışma) -Sanat kenti İstanbul -İstanbul'a 3. Havalimanı(tartışma) -İlk özel OSB

DEĞERLENDİRME	<p>Renklerin iç içe geçerek bir arada kullanılarak vurgulandığı yapılardır. Renk ögesinin ön plana çıktığı bu kütlelerin bu dönemde kullanımı toplumda oluşan özgürlükçü yapının bir temsili dolayısıyla özgürlüklerin kısıtlamasına bir tepki olarak düşünülebilir.</p>
----------------------	--

Tablo 30. Cephesi baskın olarak yerel mimari öğelerle şekillenmiş kütleler ; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 8. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Aydan BALAMİR Oğuz BULHAZ Erdal SORGUCU Bayar ÇİMEN	Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	rr. Cephesi baskın olarak yerel mimari öğelerle şekillenmiş kütleler
---	---	---	---

MİMARİ FORM ANALİZİ	+	 k71	 k72	 k73	 k74	23
---------------------	---	--	--	---	--	----

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	<ul style="list-style-type: none"> -Ekonomik kriz -Özelleştirme -Ekonomik önlem -Hazine arazisi satışı(kaynak arayışı) -İGE 0,73(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 7,5 (önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Yeni 1000 yıl -Sporda başarı -Bilimde gelişme -İfade özgürlüğü kısıtlama -Özel hayatın sergilenmesi -Dünya Kültür Mirası listesine girme çabası; Mardin -Tarihi kazı -Türkiye Kültür Envanteri hazırlığı - Kongre merkezi İstanbul -İlk müze otel 	<ul style="list-style-type: none"> -Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer -Koalisyon Hükümeti(DSP-MHP-ANAP) -Yolsuzluk -Siyasal kriz -Kamusal tepki -Kısıtlı medya özgürlüğü -İhale Yasası -Şehircilik yasası -Dünyada savaş -Dünyada terör 	<ul style="list-style-type: none"> -Deprem -Konut kredisi kullanımı -Olimpiyat stadı bitti -Yaygınlaşan metro -Deprem sonrası rötuş -En büyük anıt -Mimarlar odası Avrupa'da -Kamu yapısında Osmanlı-Selçuklu mimarisi -Boğaza 3. Köprü(tartışma) -Sanat kenti İstanbul -İstanbul'a 3. Havalimanı(tartışma) -İlk özel OSB

DEĞERLENDİRME	<p>Politik ve ekonomik alanda etkili bir krizin yaşandığı, depremin etkilerinin halen hissedildiği, dünyada savaşın devam ettiği 2000-2001 yıllarında halkın yaşadığı zamana ve geleceğine yönelik hissettiği güvensizlik, kendini güvende hissedeceği mekânlara yöneltmiştir. İnsanın ait olduğu mekânda kendini güvende hissettiği düşünüldüğünde bu dönemde yerel mimari özelliklerin kullanılması, yere özgü koşullara uygun yapılar inşa edilmesi kaçınılmaz olmuştur.</p>
---------------	---

2.5.2. 9. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri Kataloğu (2004) Analizi

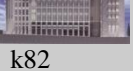
2002-2003 yıllarında Türkiye mimarlığını değerlendirmek amacıyla öncelikle 9. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri'ne Katılan Yapıların/Projelerin Gruplanması Tablosu hazırlanmıştır (Tablo 31), (Anonim, 2005). Daha sonra ise sırasıyla 2002-2003 Yılları Toplumsal Yapı Verileri Tablosu (Tablo 32); 9. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri Kataloğu Toplumsal Yapı- Mimari Form Analizi Tabloları (Tablo 33; 35; 36...60) hazırlanmıştır.

Tablo 31. 9. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri'ne katılan yapıların/projelerin gruplanması

MİMARLAR ODASI 9. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ		SEÇİCİ KURUL Nejat ERSİN Zeynep AHUNBAY Ziya TANALI C.Abdî GÜZER Tevfik TOZKOPARAN			
9. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ; KATILAN YAPILAR/PROJELER	Kütle Formuna Göre	1	 <p>k1 k2 k3 k4 k5 k6 k7</p>	a	Yerle bütünleşmiş kütleler
		2	 <p>k8 k9 k10</p>	c	Dairesel ve silindirik formların diğer formlarla bir arada kullanıldığı kütleler
		3	 <p>k11 k12 k13</p>	ç	Çatının dairesel formlarla vurgulandığı kütleler
		4	 <p>k14 k15 k16 k17</p>	d	Baskın saçaklı kütleler
		5	 <p>k18 k19</p>	g	Kırma çatılı kütleler
		6	 <p>k20 k21 k22 k23 k24 k25 k26</p>	ı	Çatı bitiminde farklı formların kullanıldığı kütleler
		7	 <p>k27</p>	i	Organik formlu kütleler
		8	 <p>k28 k29 k30 k31 k32</p>	k	Dairesel köşeli kütleler
		9	 <p>k33 k34</p>	m	Silindirik kütleler

MİMARİ EĞİLİMLERE GÖRE KÜTLELER

Tablo 31'in devamı

Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	10	 k35 k36	n	Farklı büyüklükte ve farklı geometride kütlelerden oluşan kütle grupları
		  k37 k38		
	11	 k39 k40 k41	o	Kule ve yatay bloktan oluşan kütle grupları
	12	 k42 k43 k44 k45	ö	Kütlenin parçalanıp birleştirilmesi mantığı ile oluşturulmuş kütleler
	13	 k46 k47	p	Plan düzleminde hiyerarşik kütle düzeni
	14	 k48 k49 k50	u	Köşesi boşaltılarak vurgulanmış kütleler
	15	 k51 k52 k53	ü	Kavisli yüzeye sahip kütleler
	16	 k54 k55 k56 k57	y	Ön cephede taşıyıcıların vurgulandığı kütleler
		     k58 k59 k60 k61 k62		
	17	 k63 k64	z	Cephede yatay çizgisel sürekliliğin vurgulandığı kütleler
	18	 k65 k66 k67	aa	Dikdörtgensel çıkmalı kütleler
	19	 k68 k69	bb	Cephesi sürekli pencerelerden oluşmuş kütleler
		  k70 k71		
	20	 k72 k73 k74 k75 k76 k77	çç	Şeffaf ön cepheli kütleler
	21	 k78 k79 k80	dd	Cephede kolon ve kiriş etkisi uyandıran elemanların kullanıldığı kütleler
	  k81 k82			

Tablo 31'in devamı

22	 	ee	Renk ögesinin öne çıktığı kütleler
23	 	jj	Dinamik cephe kurgusuna sahip kütleler
24	 	kk	Cephesi doluluk boşluk kontrastıyla biçimlendirilmiş kütle
25	 	mm	Dairesel çıkmalı kütleler
26	 	nn	Kırık çıkmalı kütleler
27	 	öö	Pencere elemanının vurgulandığı kütleler
28	 	rr	Cephesi baskın olarak yerel mimari öğelerle şekillenmiş kütleler
	 		

Tablo 32. 2002-2003 yılları toplumsal yapı verileri tablosu

2002-2003 YILI TOPLUMSAL YAPI VERİLERİ	2004 KATALOĞU DEĞERLENDİRME VERİLERİ
--	--------------------------------------

EKONOMİK YAPI

- 2001 Ekonomik krizinin etkileri devam etmiştir.
- Kriz sonrası uygulanan IMF gözetimindeki programa devam edilmiştir.
- Rusya'nın, Irak'ın ve Afganistan'ın imarında Türk müteahhitler de çalışmaya başlamıştır.
- Orman arazilerinin satışı gündeme geldi. Yasa Anayasa Mahkemesi ve Cumhurbaşkanı Sezer tarafından veto edilmesine rağmen yeniden düzenlenerek kabul edilmiştir.
- Mortgage çalışmalarında son noktaya gelinmiştir.
- AKP ekonomik kaynak arayışı içerisinde hazine arazilerini satışa hazırlanmaktadır. Ayrıca gecekondü affı, yabancılara arazi satışı, SIT alanlarının yapılaşmaya açılması, hazineye ait arazilerin satışı gündemdedir.
- Haydarpaşa Garı satışa çıkarılmıştır.

	2002	2003
Doğumda beklenen ortalama ömür(yıl)	69,8	70,1
Yetişkin okuryazarlık oranı(%)	85,1	85,5
Bütünleşik brüt okullaşma oranı(%)	62	60
Kişi başına GSYİH(ABD doları)	6.974	5.890
İGE (İnsani Gelişme Endeksi)	0,742	0,734
İşsizlik(%)	10,5	10,8

SOSYO-KÜLTÜREL YAPI

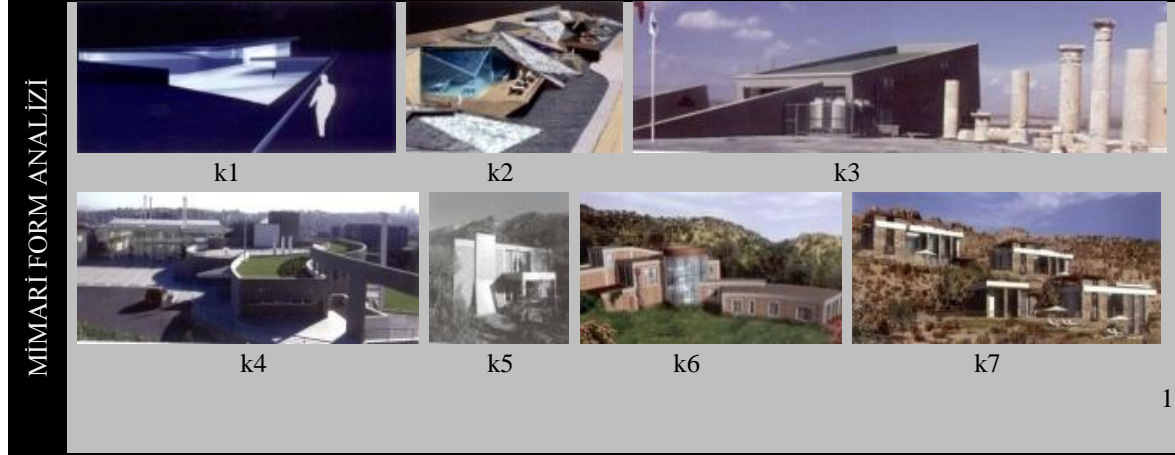
- Yargılanan kitap sayısı 77, yazar sayısı 57 yayıncı sayısı 38
- 2002 Nazım Hikmet Yılı olarak kabul edilmiştir.
- Osmanlı Bankası müzesi açılmıştır.
- Emirgan da Atlı Köşk Sabancı Müzesi olarak kullanıma açılmıştır.
- Türkiye Milli Futbol Takımı Dünya Şampiyonasında 3. olmuştur.
- Eurovizyon Şarkı Yarışması'nda Sertap Erener 1. olmuştur.
- Milli Eğitimde müfredat ve ders kitapları yenilenmiştir.
- Atletizmde Süreyya Ayhan Avrupa Rekortmeni olmuştur.
- Türkiye'de ve dünyada savaş karşıtı gösteriler düzenlendi.
- Bolu'da deprem müzesi açılmıştır.
- Zeugma'nın Bilecik Barajı suları altında kalacağı açıklanmıştır.
- Haliç'te temizleme çalışmaları yoğunlaştırılmıştır.
- Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Melih Gökçek Ankara Büyükşehir Belediyesi simgesi olan Hitit Güneşi'ni değiştirmiştir.
- Beypazarı UNESCO koruma listesine girmiştir.
- Türkiye'nin ilk minyatür parkı "Miniatürk" İstanbul'da açılmıştır.
- İstanbul tarihi binalarını yangınlarda kaybedilmektedir.
- Mardin dünya kültür mirası listesine girmeye aday olmuştur.
- Hazırlanan raporda Türkiye de kamu yatırımlarının büyük bir çoğunluğunun tamamlanamayıp, bekleme bırakıldığı ortaya çıkmıştır.
- Bingöl, Malatya, Çanakkale ve Afyon'da deprem meydana gelmiştir.
- Safranbolu dünya kültür mirası listesine girmeye aday olmuştur.
- Ankara'daki ünlü Akün Sineması yenilenmiştir.
- Avrupa Konseyi yılın Müzesi olarak Edirne II. Beyazıt Külliyesi Sağlık Müzesi'ni seçmiştir.
- 8. Uluslar arası İstanbul Bienali "şiiresel adalet" konusu ile düzenlenmiştir.

Tablo 32'nin devamı

POLİTİK YAPI	<ul style="list-style-type: none"> -Erken seçim sonrası Abdullah Gül, sonra Recep Tayyip Erdoğan başbakanlığında AKP iktidarı dönemi başlamıştır. -Irak-ABD gerginliği -İsrail-Filistin'i bombalamıştır. -Türkiye –İsrail İlişkilerinde gerginlik başlamıştır. -AB Uyum tasarısı yasalaşmıştır. -İdam cezası kaldırılmıştır. -Kürtçe yayın serbest bırakılmıştır. -İşsizlik sigortası uygulanmaya başlanmıştır. -Irak-ABD savaşı başlamış, Saddam Hüseyin devrilmiştir. -Yurtdışına asker gönderme tezkeresi kabul edilmiştir. -El Kaide İstanbul'da intihar saldırısı düzenlemiştir. -Manisalı gençlerin işkence davası sonuçlanmıştır. -AB Türkiye'nin az özgürlükçü olduğunu belirtmiştir. -On bin öğrencinin devlet tarafından özel okullarda okutulması yasalaşmış, yürütmeyi Danıştay durdurmuştur. -Yabancıların Türkiye'de yatırımlarını düzenleyen tasarı TBMM'den geçmiştir. -Topluma Kazandırma yasası TBMM'de kabul edilmiştir. -Kopenhag zirvesinde on beş AB ülkesi lideri Türkiye'nin nihai üyelik müzakerelerinin başlaması talebini reddetmiştir. -Zorunlu deprem sigortası uygulamasına başlanmıştır. -Emlak vergisi yasası TBMM'de kabul olmuştur.
MİMARİ VE KENT	<ul style="list-style-type: none"> -Türkiye'nin ilk kent, mimarlık ve tasarım galerisi "Garanti Galeri" açılmıştır. -Doğal Sit alanlarının yapılaşmaya açılmasını sağlayan taslak yoğun eleştirilere maruz kalmıştır. -Orman alanlarının devletçe yönetilmesi ve işletilmesi kabul edilmiştir. Bu yasa ile orman alanları yapılaşmaya açılmıştır. Konu ile ilgili açılan davada Anayasa mahkemesi satılamayacağını belirtmiştir. -Kaçak yapıların yasallaştırılması tasarısı eleştirilmiştir. -İstanbul Balta Limanı'na Japon Bahçesi projesi hazırlanmıştır. -Ankara-İstanbul arası hızlı tren projesi hazırlanmıştır. -İstanbul'a dünyanın en büyük kuyumcular çarşısı inşa edilmiştir. -Türkiye'nin ilk akıllı evi fuarda sergilenmiştir. -İstanbul dünyanın en yaşanabilir şehirleri arasında 90.sıraya yükselmiştir. -Yapı Kredi Koray GYO tarafından hayata geçirilen İstanbul İstanbul projesi Fransa'da yapılan dünyanın en önemli gayri menkul fuarı kabul edilen MIPIM de düzenlenen yarışmada 1. olmuştur. -Dünyanın ilk engelliler oteli Antalya'da açılmıştır. -Türkiye'nin ilk konferans oteli "Grand Cevahir Otel" açılmıştır. -Türkiye'nin ilk otomatik otoparkı İstanbul Levent'te açılmıştır. -3. Boğaz köprüsü tartışılmıştır. -Bakü-Ceyhan Doğal gaz boru inşaatına başlanmıştır. -İstanbul'da depreme karşı yapıları güçlendiren belediyenin inşa ettirdiği otopark çökmüştür. -İstanbul'da yapılar depreme dayanıklı hale getirilmektedir. -Marmaray(İst Boğazı'na Tüp geçit)İhalesi gerçekleştirilmiştir.

Tablo 33. Yerle bütünleşmiş kütleler toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 9. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Nejat ERSİN Zeynep AHUNBAY Ziya TANALI C.Abdi GÜZER Tevfik TOZKOPARAN	Kütle Formuna Göre	a.Yerle bütünleşmiş kütleler
---	--	-----------------------	---------------------------------

TOPLUMSAL YAPILANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Ekonomik kriz -Orman arazisi satışı (ekonomik kaynak arayışı) -Devlet arazisi satışı (ekonomik kaynak arayışı) -Mortgage sistemi -Yeni Kamu İhale Yasası -Gecekondu affi (ekonomik kaynak arayışı) -Sit alanı yapılaşma (ekonomik kaynak arayışı) -İGE 0,74(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,6(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Müzikte başarı -Sporda başarı -Müfredat değişikliği -Deprem -Savaş karşıtlığı -Uluslararası korunan kültür -Değiştirilen sembol -Yangın -Tamamlanmamış Kamu Yatırımı -Tarih sular altında -Müzelerde özel sektör -İstanbul Bienal 	<ul style="list-style-type: none"> -2002 koalisyon -2003AKP -Siyasal İslam -Dünyada savaş -İsrail'le gerginlik -AB ile müzakerede ret -Kürtçe yayın serbestliği Yasası, topluma kazandırma(azınlıkların özgürlüğü) -Deprem sigortası(depreme karşı önlem) 	<ul style="list-style-type: none"> -Tarihi Dokuyu tahrip etme -Yeni ulaşım sistemleri -Tasarımda uluslararası başarı -Depreme karşı önlem -3. Boğaz köprüsü/rant tartışması -Orman yapılaşma, sit yapılaşma, gecekondu af eleştirisi -Duyarlı mimari -Teknoloji ve mimaride ilkler -Tasarıma önem - İstanbul 90.yaşanabilir kent -Yeni enerji arayışları

DEĞERLENDİRME	<p>Mimari yaklaşımlarda yerellik kavramı, minimalist eğilimlerle kendini göstermektedir. Yapılar topografyaya yayılmakta varlığını belli belirsiz hissettirmektedir. Özgün bir ifade arayışı söz konusudur. Yapılaşmada çevreye gösterilen özen toplumsal yapıda görülen özensizliğe zıt bir görünüm sunmaktadır.</p>
---------------	---

Tablo 34. Dairesel ve silindirik formların diğer formlarla bir arada kullanıldığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 9. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Nejat ERSİN Zeynep AHUNBAY Ziya TANALI C.Abdı GÜZER Tevfik TOZKOPARAN	Kütle Formuna Göre	c.Dairesel ve silindirik formların diğer formlarla bir arada kullanıldığı kütleler
--	---	-----------------------	--

TOPLUMSAL YAPILANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
TOPLUMSAL YAPILANALİZİ	-Ekonomik kriz -Orman arazisi satışı (ekonomik kaynak arayışı) -Devlet arazisi satışı (ekonomik kaynak arayışı) -Mortgage sistemi -Yeni Kamu İhale Yasası -Gecekondu affı (ekonomik kaynak arayışı) -Sit alanı yapılaşma (ekonomik kaynak arayışı) -İGE 0,74(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,6(önceki yıla göre artış)	-Müzikte başarı -Sporda başarı -Müfredat değişikliği -Deprem -Savaş karşıtlığı -Uluslararası korunan kültür -Değiştirilen sembol -Yangın -Tamamlanmamış Kamu Yatırımı -Tarih sular altında -Müzelerde özel sektör -İstanbul Bienal	-2002 koalisyon -2003AKP -Siyasal İslam -Dünyada savaş -İsrail'le gerginlik -AB ile müzakerede ret -Kürtçe yayın serbestliği Yasası, topluma kazandırma(azınlıkların özgürlüğü) -Deprem sigortası(depreme karşı önlem)	-Tarihi Dokuyu tahrir etme -Yeni ulaşım sistemleri -Tasarımda uluslararası başarı -Depreme karşı önlem -3. Boğaz köprüsü/rant tartışması -Orman yapılaşma, sit yapılaşma, gecekondu af eleştirisi -Duyarlı mimari -Teknoloji ve mimaride ilkler -Tasarıma önem - İstanbul 90.yaşanabilir kent -Yeni enerji arayışları

DEĞERLENDİRME	<p>Bu eğilimde dairesel formlar diğer formlarla sentezlenmiştir. 2004 Kataloğunda dairesel formlar kimi zaman çatı örtüsü ile kimi zaman renk ile vurgulanmıştır. Bu bağlamda 2004 kataloğunda rastlanan yapılarda modernizmin eleştirisi sayılabilecek, toplumsal yapıda popüler kültürün belirlediği bir yerellik etkisi postmodernizme yakın bir mimari eğilim ile forma bürünmüştür. Bu biçimlenmenin mimari tasarıma verilen önemin yeni arayışlara yönlendirmesiyle oluştuğu söylenebilir.</p>
---------------	--

Tablo 35. Çatının dairesel formlarla vurgulandığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 9. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Nejat ERSİN Zeynep AHUNBAY Ziya TANALI C.Abdi GÜZER Tevfik TOZKOPARAN	Kütle Formuna Göre	ç. Çatının dairesel formlarla vurgulandığı kütleler
---	---	-----------------------	---

MİMARİ FORM ANALİZİ			3
	k11	k12	
		k13	

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Ekonomik kriz -Orman arazisi satışı (ekonomik kaynak arayışı) -Devlet arazisi satışı (ekonomik kaynak arayışı) -Mortgage sistemi -Yeni Kamu İhale Yasası -Gecekondu affi (ekonomik kaynak arayışı) -Sit alanı yapılaşma (ekonomik kaynak arayışı) -İGE 0,74(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,6(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Müzikte başarı -Sporda başarı -Müfredat değişikliği -Deprem -Savaş karşıtlığı -Uluslararası korunan kültür -Değiştirilen sembol -Yangın -Tamamlanmamış Kamu Yatırımı -Tarih sular altında -Müzelerde özel sektör -İstanbul Bienal 	<ul style="list-style-type: none"> -2002 koalisyon -2003AKP -Siyasal İslam -Dünyada savaş -İsrail'le gerginlik -AB ile müzakerede ret -Kürtçe yayın serbestliği Yasası, topluma kazandırma(azınlıkların özgürlüğü) -Deprem sigortası(depreme karşı önlem) 	<ul style="list-style-type: none"> -Tarihi Dokuyu tahrip etme -Yeni ulaşım sistemleri -Tasarımda uluslararası başarı -Depreme karşı önlem -3. Boğaz köprüsü/rant tartışması -Orman yapılaşma, sit yapılaşma, gecekondu af eleştirisi -Duyarlı mimari -Teknoloji ve mimaride ilkler -Tasarıma önem - İstanbul 90.yaşanabilir kent -Yeni enerji arayışları

DEĞERLENDİRME	<p>Her alanda yaşanan liberalleşme ve özel teşebbüs olgusu eğitimde de izlenmektedir. Özel okullar ve mimarisi dönemin sosyo ekonomik ve kültürel yapısını yansıtmaktadır. k12'de modernizmin yerel ve tarihsel formlarla bütünleştirme eğilimleri izlenmektedir. Bu öncelikle çelik konstrüksiyonda inşa edilmiş bu yapılarda dairesel çatı uygulamaları kullanılmıştır. Bu kullanım hem yapıyı modernize etmekte hem de yapının yer'e özgü özelliklerini yansıtmaktadır.</p>
---------------	--

Tablo 36. Baskın saçaklı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 9. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Nejat ERSİN Zeynep AHUNBAY Ziya TANALI C.Abdi GÜZER Tevfik TOZKOPARAN	Kütle Biçimine Göre	d.Baskın saçaklı kütleler
---	--	------------------------	------------------------------

MİMARİ FORM ANALİZİ	 k14	 k15	 k16	4
	 k17			

TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Ekonomik kriz -Orman arazisi satışı (ekonomik kaynak arayışı) -Devlet arazisi satışı (ekonomik kaynak arayışı) -Mortgage sistemi -Yeni Kamu İhale Yasası -Gecekondu affı (ekonomik kaynak arayışı) -Sit alanı yapılaşma (ekonomik kaynak arayışı) -İGE 0,74(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,6(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Müzikte başarı -Sporda başarı -Müfredat değişikliği -Deprem -Savaş karşıtlığı -Uluslararası korunan kültür -Değiştirilen sembol -Yangın -Tamamlanmamış Kamu Yatırımı -Tarih sular altında -Müzelerde özel sektör -İstanbul Bienal 	<ul style="list-style-type: none"> -2002 koalisyon -2003AKP -Siyasal İslam -Dünyada savaş -İsrail'le gerginlik -AB ile müzakerede ret -Kürtçe yayın serbestliği Yasası, topluma kazandırma(azınlıkların özgürlüğü) -Deprem sigortası(depreme karşı önlem) 	<ul style="list-style-type: none"> -Tarihi Dokuyu tahrip etme -Yeni ulaşım sistemleri -Tasarımda uluslararası başarı -Depreme karşı önlem -3. Boğaz köprüsü/rant tartışması -Orman yapılaşma, sit yapılaşma, gecekondu af eleştirisi -Duyarlı mimari -Teknoloji ve mimaride ilkler -Tasarıma önem - İstanbul 90.yaşanabilir kent -Yeni enerji arayışları

DEĞERLENDİRME	<p>Yapı çatılarında saçak kullanımı yapının genel karakterini etkileyen belirleyici bir mimari eğilimdir. Baskın saçak kullanımı yapıya geleneksel bir görünüm katarken, saçak taşıyıcılarının konumu görsel etkiyi farklılaştırabilmektedir. Bu kullanım şekli bu dönemde toplumun her alanında yaygınlaşan yerel referanslarla çağdaş referansları birleştirme çabasının forma yansımalarıdır.</p>
---------------	--

Tablo 37. Kıırma çatılı kütteleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 9. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Nejat ERSİN Zeynep AHUNBAY Ziya TANALI C.Abdi GÜZER Tevfik TOZKOPARAN	Kütle Biçimine Göre	g.Kırma çatılı kütteleler
---	--	------------------------	------------------------------

MİMARİ FORM ANALİZİ		5
---------------------	---	---

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	<ul style="list-style-type: none"> -Ekonomik kriz -Orman arazisi satışı (ekonomik kaynak arayışı) -Devlet arazisi satışı (ekonomik kaynak arayışı) -Mortgage sistemi -Yeni Kamu İhale Yasası -Gecekondu affı (ekonomik kaynak arayışı) -Sit alanı yapılaşma (ekonomik kaynak arayışı) -İGE 0,74(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,6(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Müzikte başarı -Sporda başarı -Müfredat değişikliği -Deprem -Savaş karşıtlığı -Uluslararası korunan kültür -Değiştirilen sembol -Yangın -Tamamlanmamış Kamu Yatırımı -Tarih sular altında -Müzelerde özel sektör -İstanbul Bienal 	<ul style="list-style-type: none"> -2002 koalisyon -2003AKP -Siyasal İslam -Dünyada savaş -İsrail'le gerginlik -AB ile müzakerede ret -Kürtçe yayın serbestliği Yasası, topluma kazandırma(azınlıkların özgürlüğü) -Deprem sigortası(depreme karşı önlem) 	<ul style="list-style-type: none"> -Tarihi Dokuyu tahrip etme -Yeni ulaşım sistemleri -Tasarımda uluslararası başarı -Depreme karşı önlem -3. Boğaz köprüsü/rant tartışması -Orman yapılaşma, sit yapılaşma, gecekondu af eleştirisi -Duyarlı mimari -Teknoloji ve mimaride ilkler -Tasarıma önem - İstanbul 90.yaşanabilir kent -Yeni enerji arayışları

DEĞERLENDİRME	<p>Kırma çatı kullanımı her dönem kullanılan, daha çok iklimsel özelliklerin belirlediği bir kullanım şeklidir. Ancak bazı durumlarda yapıya geleneksel bir görünüm kazandırmak amaçlı da kullanılabilir. Toplumsal yapıda kültürel değerlerin korunması olarak izlenen yönelim mimariye yerel formların modern mimari ile yorumlanması şeklinde yansımıştır.</p>
---------------	---

Tablo 38. Çatı bitiminde farklı formların kullanıldığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 9. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Nejat ERSİN Zeynep AHUNBAY Ziya TANALI C.Abdi GÜZER Tevfik TOZKOPARAN	Kütle Formuna Göre	1.Çatı bitiminde farklı formların kullanıldığı kütleler
---	--	-----------------------	---

MİMARİ FORM ANALİZİ			
	k20	k21	k22
			
	k23	k24	k25
			
			k26
			6

TOPLUMSAL YAPILANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Ekonomik kriz -Orman arazisi satışı (ekonomik kaynak arayışı) -Devlet arazisi satışı (ekonomik kaynak arayışı) -Mortgage sistemi -Yeni Kamu İhale Yasası -Gecekondu affı (ekonomik kaynak arayışı) -Sit alanı yapılaşma (ekonomik kaynak arayışı) -İGE 0,74(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,6(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Müzikte başarı -Sporda başarı -Müfredat değişikliği -Deprem -Savaş karşıtlığı -Uluslararası korunan kültür -Değiştirilen sembol -Yangın -Tamamlanmamış Kamu Yatırımı -Tarih sular altında -Müzelerde özel sektör -İstanbul Bienal 	<ul style="list-style-type: none"> -2002 koalisyon -2003AKP -Siyasal İslam -Dünyada savaş -İsrail'le gerginlik -AB ile müzakerede ret -Kürtçe yayın serbestliği Yasası, topluma kazandırma(azınlıkların özgürlüğü) -Deprem sigortası(depreme karşı önlem) 	<ul style="list-style-type: none"> -Tarihi Dokuyu tahrip etme -Yeni ulaşım sistemleri -Tasarımda uluslararası başarı -Depreme karşı önlem -3. Boğaz köprüsü/rant tartışması -Orman yapılaşma, sit yapılaşma, gecekondu af eleştirisi -Duyarlı mimari -Teknoloji ve mimaride ilkler -Tasarıma önem - İstanbul 90.yaşanabilir kent -Yeni enerji arayışları

DEĞERLENDİRME	<p>Çatı bitiminde farklı formların kullanımı bu dönemde sıkça rastlanan mimari eğilimlerden biridir. Kullanılan formun geleneksel ya da modern çizgiler taşıması yapıyı karakterize eder. Bu mimari eğilim ile yapı kendisini farklı görsellik/algı düzeyinde çoğaltan bir forma bürünür. Bu dönemde kullanılan formlar ve malzeme, iktidara gelen AKP'nin muhafazakâr yapısının yerellekle ifade bulmasının bir örneği olarak düşünülebilir.</p>
---------------	---

Tablo 39. Organik formlu kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 9. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Nejat ERSİN Zeynep AHUNBAY Ziya TANALI C.Abdi GÜZER Tevfik TOZKOPARAN	Kütle Formuna Göre	i. Organik formlu kütleler
---	---	-----------------------	-------------------------------

MİMARİ FORM ANALİZİ	 <p>k27</p>	7
---------------------	--	---

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	<ul style="list-style-type: none"> -Ekonomik kriz -Orman arazisi satışı (ekonomik kaynak arayışı) -Devlet arazisi satışı (ekonomik kaynak arayışı) -Mortgage sistemi -Yeni Kamu İhale Yasası -Gecekondu affi (ekonomik kaynak arayışı) -Sit alanı yapılaşma (ekonomik kaynak arayışı) -İGE 0,74(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,6(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Müzikte başarı -Sporda başarı -Müfredat değişikliği -Deprem -Savaş karşıtlığı -Uluslararası korunan kültür -Değiştirilen sembol -Yangın -Tamamlanmamış Kamu Yatırımı -Tarih sular altında -Müzelerde özel sektör -İstanbul Bienal 	<ul style="list-style-type: none"> -2002 koalisyon -2003AKP -Siyasal İslam -Dünyada savaş -İsrail'le gerginlik -AB ile müzakerede ret -Kürtçe yayın topluma kazandırma(azınlıkların özgürlüğü) -Deprem sigortası(depreme karşı önlem) 	<ul style="list-style-type: none"> -Tarihi Dokuyu tahrip etme -Yeni ulaşım sistemleri -Tasarımda uluslararası başarı -Depreme karşı önlem -3. Boğaz köprüsü/rant tartışması -Orman yapılaşma, sit yapılaşma, gecekondu af eleştirisi -Duyarlı mimari -Teknoloji ve mimaride ilkler -Tasarıma önem - İstanbul 90.yaşanabilir kent -Yeni enerji arayışları

DEĞERLENDİRME	<p>2004 kataloğunda organik formda tasarlanmış yapı sayısının sınırlı olduğu dikkat çekmektedir. Organik formların uygulanabilmesi hem malzeme hem de üretim teknolojisi ile birebir ilişkilidir. Oysa ülke bu dönemde ekonomik açıdan sıkıntı yaşamakta, inşai faaliyetlere kısıtlı bütçeler ayırmaktadır. Bu eğilim yapıya özgün bir ifade kazandırmasının yanı sıra kütle dengesini farklılaşmakta yapıya simgesel bir ifade kazanmaktadır.</p>
---------------	--

Tablo 40. Dairesel köşeli kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 9. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Nejat ERSİN Zeynep AHUNBAY Ziya TANALI C.Abdi GÜZER Tevfik TOZKOPARAN	Kütle Formuna Göre	k. Dairesel köşeli kütleler
---	--	-----------------------	--------------------------------

MİMARİ FORM ANALİZİ			
	k28	k29	k30
			
	k31	k32	
			8

TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Ekonomik kriz -Orman arazisi satışı (ekonomik kaynak arayışı) -Devlet arazisi satışı (ekonomik kaynak arayışı) -Mortgage sistemi -Yeni Kamu İhale Yasası -Gecekondu affi (ekonomik kaynak arayışı) -Sit alanı yapılaşma (ekonomik kaynak arayışı) -İGE 0,74(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,6(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Müzikte başarı -Sporda başarı -Müfredat değişikliği -Deprem -Savaş karşıtlığı -Uluslararası korunan kültür -Değiştirilen sembol -Yangın -Tamamlanmamış Kamu Yatırımı -Tarih sular altında -Müzelerde özel sektör -İstanbul Bienal 	<ul style="list-style-type: none"> -2002 koalisyon -2003AKP -Siyasal İslam -Dünyada savaş -İsrail'le gerginlik -AB ile müzakerede ret -Kürtçe yayın serbestliği Yasası, topluma kazandırma(azınlıkların özgürlüğü) -Deprem sigortası(depreme karşı önlem) 	<ul style="list-style-type: none"> -Tarihi Dokuyu tahrip etme -Yeni ulaşım sistemleri -Tasarımda uluslararası başarı -Depreme karşı önlem -3. Boğaz köprüsü/rant tartışması -Orman yapılaşma, sit yapılaşma, gecekondu af eleştirisi -Duyarlı mimari -Teknoloji ve mimaride ilkler -Tasarıma önem - İstanbul 90.yaşanabilir kent -Yeni enerji arayışları

DEĞERLENDİRME	<p>Bu dönemde rastlanan bir diğer mimari eğilim dairesel köşe kullanımıdır. k31 ve k32 'de dairesellik köşede iken, k28, k29 ve k30'da plan düzleminde yapının bir kenarında kullanılmıştır. Örneklerde dairesellik saydamlıkla birlikte kurgulanmıştır. Bu dönemde artan tüketim eğilimi ve özel teşebbüs olgusu alışveriş merkezlerindeki artışla mekâna yansımıştır. Dairesel kullanımlar alışveriş merkezlerinde tercih edilen bir eğilim olarak dikkat çekmektedir.</p>
---------------	--

Tablo 41. Silindirik kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 9. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Nejat ERSİN Zeynep AHUNBAY Ziya TANALI C.Abdi GÜZER Tevfik TOZKOPARAN	Kütle Formuna Göre	m. Silindirik kütleler
---	---	-----------------------	------------------------

MİMARİ FORM ANALİZİ		9
---------------------	--	---

TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Ekonomik kriz -Orman arazisi satışı (ekonomik kaynak arayışı) -Devlet arazisi satışı (ekonomik kaynak arayışı) -Mortgage sistemi -Yeni Kamu İhale Yasası -Gecekondu affi (ekonomik kaynak arayışı) -Sit alanı yapılaşma (ekonomik kaynak arayışı) -İGE 0,74(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,6(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Müzikte başarı -Sporda başarı -Müfredat değişikliği -Deprem -Savaş karşıtlığı -Uluslararası korunan kültür -Değiştirilen sembol -Yangın -Tamamlanmamış Kamu Yatırımı -Tarih sular altında -Müzelerde özel sektör -İstanbul Bienal 	<ul style="list-style-type: none"> -2002 koalisyon -2003AKP -Siyasal İslam -Dünyada savaş -İsrail'le gerginlik -AB ile müzakerede ret -Kürtçe yayın serbestliği Yasası, topluma kazandırma(azınlıkların özgürlüğü) -Deprem sigortası(depreme karşı önlem) 	<ul style="list-style-type: none"> -Tarihi Dokuyu tahrip etme -Yeni ulaşım sistemleri -Tasarımda uluslararası başarı -Depreme karşı önlem -3. Boğaz köprüsü/rant tartışması -Orman yapılaşma, sit yapılaşma, gecekondu af eleştirisi -Duyarlı mimari -Teknoloji ve mimaride ilkler -Tasarıma önem - İstanbul 90.yaşanabilir kent -Yeni enerji arayışları

DEĞERLENDİRME	<p>Net dairesel ya da deforme edilmiş dairesel tabanlı yapılar; silindirik kütleler grubuna dâhil edilmiştir. k33 net dairesel tabanlı bir silindirik yapı olarak, strüktür odaklı tasarlanmış, saydamlık ön planda tutularak kurgulanmıştır. Bu yönü ile modern mimariyi yakalama çabası hissedilmektedir. k34 ise silindirik kütle deforme edilmiş, cephede kullanılan malzeme farklılığı ile karşıtlıklar üzerinden dengeli kompozisyonlar kurgulanmaya çalışılmıştır. Bu yönü ile evrensel, güncel modernizm diline yakın bir tutum sergilemektedir. Mimari tasarıma önem verilmesi olgusu ile şekillenmiştir.</p>
---------------	--

Tablo 42. Farklı büyüklükte ve farklı geometride kütlelerden oluşan kütle grupları; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 9. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Nejat ERSİN Zeynep AHUNBAY Ziya TANALI C.Abdi GÜZER Tevfik TOZKOPARAN	Kütle Formuna Göre	n.Farklı büyüklükte ve farklı geometride kütlelerden oluşan kütle grupları
---	--	-----------------------	---

MİMARİ FORM ANALİZİ		
	k35	k36
		
	k37	k38
		10

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Ekonomik kriz -Orman arazisi satışı (ekonomik kaynak arayışı) -Devlet arazisi satışı (ekonomik kaynak arayışı) -Mortgage sistemi -Yeni Kamu İhale Yasası -Gecekondu affi (ekonomik kaynak arayışı) -Sit alanı yapılaşma (ekonomik kaynak arayışı) -İGE 0,74(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,6(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Müzikte başarı -Sporda başarı -Müfredat değişikliği -Deprem -Savaş karşıtlığı -Uluslararası korunan kültür -Değiştirilen sembol -Yangın -Tamamlanmamış Kamu Yatırımı -Tarih sular altında -Müzelerde özel sektör -İstanbul Bienal 	<ul style="list-style-type: none"> -2002 koalisyon -2003AKP -Siyasal İslam -Dünyada savaş -İsrail'le gerginlik -AB ile müzakerede ret -Kürtçe yayın serbestliği Yasası, topluma kazandırma(azınlıkların özgürlüğü) -Deprem sigortası(depreme karşı önlem) 	<ul style="list-style-type: none"> -Tarihi Dokuyu tahrip etme -Yeni ulaşım sistemleri -Tasarımda uluslararası başarı -Depreme karşı önlem -3. Boğaz köprüsü/rant tartışması -Orman yapılaşma, sit yapılaşma, gecekondu af eleştirisi -Duyarlı mimari -Teknoloji ve mimaride ilkler -Tasarıma önem - İstanbul 90.yaşanabilir kent -Yeni enerji arayışları

DEĞERLENDİRME	<p>Kütlesel ve mekânsal açıdan büyük ölçekli ve karma kullanımlı tasarımlar izlenmektedir. Sosyo ekonomik yapı ve güçlü iktidar uygulamalarının etkileri izlenmektedir. Kimi projelerde deprensellik olgusu kentsel dönüşüm için güçlü bir argüman olarak kullanılmaktadır. Bu yapılar kütle ile arazinin bütünleştiği, işlevsel farklılıkların yapının kütlelerine yansıtıldığı yapılardır. Yaşanan kaynak arayışı ve bu bağlamda kültürel ve doğal değerlerin tahrip edilmesinin yasalaştırıldığı bir dönemde yönünü duyarlılığa dönmüş yapılarıdır.</p>
---------------	--

Tablo 43. Kule ve yatay bloktan oluşan kütle grupları; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 9. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Nejat ERSİN Zeynep AHUNBAY Ziya TANALI C.Abdi GÜZER Tevfik TOZKOPARAN	Kütle Formuna Göre	o. Kule ve yatay bloktan oluşan kütle grupları
---	--	-----------------------	--

MİMARİ FORM ANALİZİ		11
---------------------	--	----

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	<ul style="list-style-type: none"> -Ekonomik kriz -Orman arazisi satışı (ekonomik kaynak arayışı) -Devlet arazisi satışı (ekonomik kaynak arayışı) -Mortgage sistemi -Yeni Kamu İhale Yasası -Gecekondu affi (ekonomik kaynak arayışı) -Sit alanı yapılaşma (ekonomik kaynak arayışı) -İGE 0,74(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,6(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Müzikte başarı -Sporda başarı -Müfredat değişikliği -Deprem -Savaş karşıtlığı -Uluslararası korunan kültür -Değiştirilen sembol -Yangın -Tamamlanmamış Kamu Yatırımı -Tarih sular altında -Müzelerde özel sektör -İstanbul Bienal 	<ul style="list-style-type: none"> -2002 koalisyon -2003AKP -Siyasal İslam -Dünyada savaş -İsrail'le gerginlik -AB ile müzakerede ret -Kürtçe yayın serbestliği Yasası, topluma kazandırma(azınlıkların özgürlüğü) -Deprem sigortası(depreme karşı önlem) 	<ul style="list-style-type: none"> -Tarihi Dokuyu tahrip etme -Yeni ulaşım sistemleri -Tasarımda uluslararası başarı -Depreme karşı önlem -3. Boğaz köprüsü/rant tartışması -Orman yapılaşma, sit yapılaşma, gecekondu af eleştirisi -Duyarlı mimari -Teknoloji ve mimaride ilkler -Tasarıma önem - İstanbul 90.yaşanabilir kent -Yeni enerji arayışları

DEĞERLENDİRME	<p>Gelişen teknoloji ile yüksek yapı inşası yaygınlaşmış ve profesyonelleşmiştir. Yüksek kütle kule olarak nitelendirilmiştir. Tüm dünyada yaygın olarak kullanılan bu kütle formu modern mimarinin önemli eğilimlerinden biri olarak dikkat çeker. Bu form saydamlık, geçicilik sağlama ve heykelsi biçimler yaratma gibi evrensel mimari dile ait ifadeleri yansıtmaktadır. k40 analogik bir yaklaşımla tasarlanmışken, k41 yerel referanslarla detaylandırılmıştır. Özel teşebbüsün yönlendirdiği, mimari alandaki teknolojik gelişmeler olgusu ile oluşmuş modern toplum algısını yansıtan formlardır.</p>
---------------	--

Tablo 44. Kütlenin parçalanıp birleştirilmesi mantığı ile oluşturulmuş kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 9. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Nejat ERSİN Zeynep AHUNBAY Ziya TANALI C.Abdı GÜZER Tevfik TOZKOPARAN	Kütle Formuna Göre	ö.Kütlenin parçalanıp birleştirilmesi mantığı ile oluşturulmuş kütleler
---	---	-----------------------	---

MİMARİ FORM ANALİZİ	 k42	 k43	 k44	 k45
	12			

TOPLUMSAL YAPILANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Ekonomik kriz -Orman arazisi satışı (ekonomik kaynak arayışı) -Devlet arazisi satışı (ekonomik kaynak arayışı) -Mortgage sistemi -Yeni Kamu İhale Yasası -Gecekondu affı (ekonomik kaynak arayışı) -Sit alanı yapılaşma (ekonomik kaynak arayışı) -İGE 0,74(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,6(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Müzikte başarı -Sporda başarı -Müfredat değişikliği -Deprem -Savaş karşıtlığı -Uluslararası korunan kültür -Değiştirilen sembol -Yangın -Tamamlanmamış Kamu Yatırımı -Tarih sular altında -Müzelerde özel sektör -İstanbul Bienal 	<ul style="list-style-type: none"> -2002 koalisyon -2003AKP -Siyasal İslam -Dünyada savaş -İsrail'le gerginlik -AB ile müzakerede ret -Kürtçe yayın serbestliği Yasası, topluma kazandırma(azınlıkların özgürlüğü) -Deprem sigortası(depreme karşı önlem) 	<ul style="list-style-type: none"> -Tarihi Dokuyu tahrip etme -Yeni ulaşım sistemleri -Tasarımda uluslararası başarı -Depreme karşı önlem -3. Boğaz köprüsü/rant tartışması -Orman yapılaşma, sit yapılaşma, gecekondu af eleştirisi -Duyarlı mimari -Teknoloji ve mimaride ilkler -Tasarıma önem - İstanbul 90.yaşanabilir kent -Yeni enerji arayışları

DEĞERLENDİRME	<p>Yapı geleneksel özelliklerde tasarlanmış olsa bile parçalanıp birleştirilmiş etkisi ile modern bir görünüm kazanmaktadır. Yapının cephe algısına farklı bir bakış açısı sunmuştur. Toplumsal yapıdaki yenilik arayışının ortaya çıkardığı bir mimari eğilimdir. k42'de güncel trendy mimarlık eğilimleri gözlemlenirken, diğer yapılarda yerel tavırların özgün bir ifade arayışı içerisinde olduğu gözlemlenmektedir.</p>
---------------	---

Tablo 45. Plan düzleminde hiyerarşik kütle düzeni; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 9. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Nejat ERSİN Zeynep AHUNBAY Ziya TANALI C.Abdi GÜZER Tevfik TOZKOPARAN	Kütle Biçimine Göre	p.Plan düzleminde hiyerarşik kütle düzeni
---	--	------------------------	---

MİMARİ FORM ANALİZİ	 k46 k47	13
---------------------	---	----

TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	-Ekonomik kriz -Orman arazisi satışı (ekonomik kaynak arayışı) -Devlet arazisi satışı (ekonomik kaynak arayışı) -Mortgage sistemi -Yeni Kamu İhale Yasası -Gecekondu affi (ekonomik kaynak arayışı) -Sit alanı yapılaşma (ekonomik kaynak arayışı) -İGE 0,74(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,6(önceki yıla göre artış)	-Müzikte başarı -Sporda başarı -Müfredat değişikliği -Deprem -Savaş karşıtlığı -Uluslararası korunan kültür -Değiştirilen sembol -Yangın -Tamamlanmamış Kamu Yatırımı -Tarih sular altında -Müzelerde özel sektör -İstanbul Bienal	-2002 koalisyon -2003AKP -Siyasal İslam -Dünyada savaş -İsrail'le gerginlik -AB ile müzakerede ret -Kürtçe yayın serbestliği Yasası, topluma kazandırma(azınlıkların özgürlüğü) -Deprem sigortası(depreme karşı önlem)	-Tarihi Dokuyu tahrip etme -Yeni ulaşım sistemleri -Tasarımda uluslararası başarı -Depreme karşı önlem -3. Boğaz köprüsü/rant tartışması -Orman yapılaşma, sit yapılaşma, gecekondu af eleştirisi -Duyarlı mimari -Teknoloji ve mimaride ilkler -Tasarıma önem - İstanbul 90.yaşanabilir kent -Yeni enerji arayışları

DEĞERLENDİRME	<p>Bu mimari eğilime dâhil edilen yapılar plan düzleminde modüler bir sistem oluşturmaktadır. Yapı formu bu hiyerarşik modül sistemine göre şekillenmektedir. Depremsellik olgusunun geliştirdiği modüler sistem modern mimari de kullanılan bir sistemdir. Bu nedenle yapıya modern bir görünüm kazandırmaktadır. k47'de yenilenebilir enerji arayışlarının yapıyı şekillendirdiği dikkat çekmektedir.</p>
---------------	---

Tablo 46. Köşesi boşaltılarak vurgulanmış kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 9. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Nejat ERSİN Zeynep AHUNBAY Ziya TANALI C.Abdi GÜZER Tevfik TOZKOPARAN	Kütle Formuna Göre	u.Köşesi boşaltılarak vurgulanmış kütleler
---	--	-----------------------	---

MİMARİ FORM ANALİZİ	 k48 k49 k50	14
---------------------	--	----

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Ekonomik kriz -Orman arazisi satışı (ekonomik kaynak arayışı) -Devlet arazisi satışı (ekonomik kaynak arayışı) -Mortgage sistemi -Yeni Kamu İhale Yasası -Gecekondu affi (ekonomik kaynak arayışı) -Sit alanı yapılaşma (ekonomik kaynak arayışı) -İGE 0,74(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,6(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Müzikte başarı -Sporda başarı -Müfredat değişikliği -Deprem -Savaş karşıtlığı -Uluslararası korunan kültür -Değiştirilen sembol -Yangın -Tamamlanmamış Kamu Yatırımı -Tarih sular altında -Müzelerde özel sektör -İstanbul Bienal 	<ul style="list-style-type: none"> -2002 koalisyon -2003AKP -Siyasal İslam -Dünyada savaş -İsrail'le gerginlik -AB ile müzakerede ret -Kürtçe yayın serbestliği Yasası, topluma kazandırma(azınlıkların özgürlüğü) -Deprem sigortası(depreme karşı önlem) 	<ul style="list-style-type: none"> -Tarihi Dokuyu tahrip etme -Yeni ulaşım sistemleri -Tasarımda uluslararası başarı -Depreme karşı önlem -3. Boğaz köprüsü/rant tartışması -Orman yapılaşma, sit yapılaşma, gecekondu af eleştirisi -Duyarlı mimari -Teknoloji ve mimaride ilkler -Tasarıma önem - İstanbul 90.yaşanabilir kent -Yeni enerji arayışları

DEĞERLENDİRME	<p>Kütlenin köşesinin boşaltılarak farklı yapı elemanları ile vurgulanması yapının şeffaflaşmasına olanak sunmuştur. Özellikle k49'da geleneksel izler gözlemlenmektedir. Bu eğilimle kurgulanan kütlelerin tipolojisinde postmodernizm etkisi baskın olarak hissedilmektedir. Bu etki, toplumsal yapıdaki kültürel değerlere yönelimin popülist yaklaşımlarla mimariye yansımaları olarak düşünülebilir.</p>
---------------	---

Tablo 47. Kavisli yüzeye sahip kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 9. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Nejat ERSİN Zeynep AHUNBAY Ziya TANALI C.Abdi GÜZER Tevfik TOZKOPARAN	Kütle Formuna Göre	ü.Kavisli yüzeye sahip kütleler
---	--	-----------------------	------------------------------------

MİMARİ FORM ANALİZİ	 k51	 k52	 k53	15
---------------------	--	--	---	----

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Ekonomik kriz -Orman arazisi satışı (ekonomik kaynak arayışı) -Devlet arazisi satışı (ekonomik kaynak arayışı) -Mortgage sistemi -Yeni Kamu İhale Yasası -Gecekondu affi (ekonomik kaynak arayışı) -Sit alanı yapılaşma (ekonomik kaynak arayışı) -İGE 0,74(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,6(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Müzikte başarı -Sporda başarı -Müfredat değişikliği -Deprem -Savaş karşıtlığı -Uluslararası korunan kültür -Değiştirilen sembol -Yangın -Tamamlanmamış Kamu Yatırımı -Tarih sular altında -Müzelerde özel sektör -İstanbul Bienal 	<ul style="list-style-type: none"> -2002 koalisyon -2003AKP -Siyasal İslam -Dünyada savaş -İsrail'le gerginlik -AB ile müzakerede ret -Kürtçe yayın serbestliği Yasası, topluma kazandırma(azınlıkların özgürlüğü) -Deprem sigortası(depreme karşı önlem) 	<ul style="list-style-type: none"> -Tarihi Dokuyu tahrip etme -Yeni ulaşım sistemleri -Tasarımda uluslararası başarı -Depreme karşı önlem -3. Boğaz köprüsü/rant tartışması -Orman yapılaşma, sit yapılaşma, gecekondu af eleştirisi -Duyarlı mimari -Teknoloji ve mimaride ilkler -Tasarıma önem - İstanbul 90.yaşanabilir kent -Yeni enerji arayışları

DEĞERLENDİRME	<p>Bu döneme ait uygulamalar incelendiğinde yapıların boyutlarının ve keskin hatlarının kavisli yüzey kullanımı ile yumuşatıldığı söylenebilir. Yapılar daha insani bir görünüm kazanmıştır. Teknoloji ve mimaride yaşanan ilkler olgusu bağlamında izlenen mimari alandaki gelişmeler k51 ve k52'deki gibi daha profesyonel uygulamalara rastlanmasına olanak tanımıştır. Bu eğilim k52'de heykelsi bir ifade arayışı ile form bulmuştur. Modernizmin güncel tavrına yakın bir tutum gözlemlenmektedir.</p>
---------------	--

Tablo 48. Ön cephede taşıyıcıların vurgulandığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 9. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Nejat ERSİN Zeynep AHUNBAY Ziya TANALI C.Abdi GÜZER Tevfik TOZKOPARAN	Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	y.Ön cephede taşıyıcıların vurgulandığı kütleler
---	---	---	--

MİMARİ FORM ANALİZİ	 k54	 k55	 k56	 k57	 k58
	 k59	 k60	 k61	 k62	

16

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Ekonomik kriz -Orman arazisi satışı (ekonomik kaynak arayışı) -Devlet arazisi satışı (ekonomik kaynak arayışı) -Mortgage sistemi -Yeni Kamu İhale Yasası -Gecekondu affi (ekonomik kaynak arayışı) -Sit alanı yapılaşma (ekonomik kaynak arayışı) -İGE 0,74(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,6(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Müzikte başarı -Sporda başarı -Müfredat değişikliği -Deprem -Savaş karşıtlığı -Uluslararası korunan kültür -Değiştirilen sembol -Yangın -Tamamlanmamış Kamu Yatırımı -Tarih sular altında -Müzelerde özel sektör -İstanbul Bienal 	<ul style="list-style-type: none"> -2002 koalisyon -2003AKP -Siyasal İslam -Dünyada savaş -İsrail'le gerginlik -AB ile müzakerede ret -Kürtçe yayın serbestliği Yasası, topluma kazandırma(azınlıkların özgürlüğü) -Deprem sigortası(depreme karşı önlem) 	<ul style="list-style-type: none"> -Tarihi Dokuyu tahrip etme -Yeni ulaşım sistemleri -Tasarımda uluslararası başarı -Depreme karşı önlem -3. Boğaz köprüsü/rant tartışması -Orman yapılaşma, sit yapılaşma, gecekondu af eleştirisi -Duyarlı mimari -Teknoloji ve mimaride ilkler -Tasarıma önem - İstanbul 90.yaşanabilir kent -Yeni enerji arayışları

DEĞERLENDİRME	<p>Bu dönemde sıkça kullanılan mimari eğilimlerden biri taşıyıcıların öne çıkarılmasıdır. k55, k 60, k61 ve k62'de taşıyıcılar renklendirilerek ön plana çıkarılmıştır Taşıyıcıların gerek renk gerekse form olarak öne çıkarılması modern mimariyi oluşturan temel eğilimlerden biridir. Toplumsal yapıdaki deprensellik olgusunun modern eğilimler ile mimariye yansması olarak düşünülebilir.</p>
---------------	--

Tablo 49. Cephede yatay çizgisel sürekliliğin vurgulandığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 9. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Nejat ERSİN Zeynep AHUNBAY Ziya TANALI C.Abdi GÜZER Tevfik TOZKOPARAN	Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	z.Cephede yatay çizgisel sürekliliğin vurgulandığı kütleler
---	--	---	---

MİMARİ FORM ANALİZİ	 <p>k63</p>	 <p>k64</p>	17
---------------------	--	---	----

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	<ul style="list-style-type: none"> -Ekonomik kriz -Orman arazisi satışı (ekonomik kaynak arayışı) -Devlet arazisi satışı (ekonomik kaynak arayışı) -Mortgage sistemi -Yeni Kamu İhale Yasası -Gecekondu affi (ekonomik kaynak arayışı) -Sit alanı yapılaşma (ekonomik kaynak arayışı) -İGE 0,74(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,6(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Müzikte başarı -Sporda başarı -Müfredat değişikliği -Deprem -Savaş karşıtlığı -Uluslararası korunan kültür -Değiştirilen sembol -Yangın -Tamamlanmamış Kamu Yatırımı -Tarih sular altında -Müzelerde özel sektör -İstanbul Bienal 	<ul style="list-style-type: none"> -2002 koalisyon -2003AKP -Siyasal İslam -Dünyada savaş -İsrail'le gerginlik -AB ile müzakerede ret -Kürtçe yayın serbestliği Yasası, topluma kazandırma(azınlıkların özgürlüğü) -Deprem sigortası(depreme karşı önlem) 	<ul style="list-style-type: none"> -Tarihi Dokuyu tahrip etme -Yeni ulaşım sistemleri -Tasarımda uluslararası başarı -Depreme karşı önlem -3. Boğaz köprüsü/rant tartışması -Orman yapılaşma, sit yapılaşma, gecekondu af eleştirisi -Duyarlı mimari -Teknoloji ve mimaride ilkler -Tasarıma önem - İstanbul 90.yaşanabilir kent -Yeni enerji arayışları

DEĞERLENDİRME	<p>Bu eğilime dâhil edilen yapılarda kütleli ve mekânsal açıdan büyük ölçekli ve karma kullanımlı tasarımlar izlenmektedir Cephedeki çizgiselliğin devamlılığının sağlandığı ve ya yer yer kırıldığı yapılar bu gruba dâhil edilmiştir. Cephede yatay çizgiselliğin vurgulanması kütlenin modern mimari algısını güçlendiren bir unsur olarak dikkat çeker. Modernizmin son dönem geçerlilik kazanmış uygulamalarındandır. k64 tartışmalı bir projedir. Çevreye duyarlılık olgusu ile yapı yaygınlaştırılmış, daha insani bir boyuta indirgenmiştir.</p>
---------------	--

Tablo 50. Dikdörtgensel çıkmalı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 9. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Nejat ERSİN Zeynep AHUNBAY Ziya TANALI C.Abdi GÜZER Tevfik TOZKOPARAN	Cepenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	aa.Dikdörtgensel çıkmalı kütleler
---	---	--	--------------------------------------

MİMARİ FORM ANALİZİ		18
---------------------	---	----

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Ekonomik kriz -Orman arazisi satışı (ekonomik kaynak arayışı) -Devlet arazisi satışı (ekonomik kaynak arayışı) -Mortgage sistemi -Yeni Kamu İhale Yasası -Gecekondu affi (ekonomik kaynak arayışı) -Sit alanı yapılaşma (ekonomik kaynak arayışı) -İGE 0,74(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,6(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Müzikte başarı -Sporda başarı -Müfredat değişikliği -Deprem -Savaş karşıtlığı -Uluslararası korunan kültür -Değiştirilen sembol -Yangın -Tamamlanmamış Kamu Yatırımı -Tarih sular altında -Müzelerde özel sektör -İstanbul Bienal 	<ul style="list-style-type: none"> -2002 koalisyon -2003AKP -Siyasal İslam -Dünyada savaş -İsrail'le gerginlik -AB ile müzakerede ret -Kürtçe yayın serbestliği Yasası, topluma kazandırma(azınlıkların özgürlüğü) -Deprem sigortası(depreme karşı önlem) 	<ul style="list-style-type: none"> -Tarihi Dokuyu tahrip etme -Yeni ulaşım sistemleri -Tasarımda uluslararası başarı -Depreme karşı önlem -3. Boğaz köprüsü/rant tartışması -Orman yapılaşma, sit yapılaşma, gecekondu af eleştirisi -Duyarlı mimari -Teknoloji ve mimaride ilkler -Tasarıma önem - İstanbul 90.yaşanabilir kent -Yeni enerji arayışları

DEĞERLENDİRME	<p>Bu dönemde rastlanan bir diğer mimari eğilim dikdörtgensel çıkma kullanımıdır. Bu çeşit uygulamalarda kullanılan çıkmaların geleneksel mimarinin modernize edilmiş bir uygulaması olduğu söylenebilir. Bu dönemde rastlanan örneklerin tümünde modernizmin güncel duyarlılıkları, güncel malzeme ve yapım teknolojileri ile şekillenmiş klasik bir özgünlük arayışı gözlemlenmiştir. Bu eğilim toplumsal yapıdaki evrenselle entegrasyon yöneliminin forma yansımaları olarak düşünülebilir.</p>
---------------	---

Tablo 51. Cephesi sürekli pencerelerden oluşmuş kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 9. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Nejat ERSİN Zeynep AHUNBAY Ziya TANALI C.Abdı GÜZER Tevfik TOZKOPARAN	Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	bb. Cephesi sürekli pencerelerden oluşmuş kütleler
---	---	---	--

19

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Ekonomik kriz -Orman arazisi satışı (ekonomik kaynak arayışı) -Devlet arazisi satışı (ekonomik kaynak arayışı) -Mortgage sistemi -Yeni Kamu İhale Yasası -Gecekondu affı (ekonomik kaynak arayışı) -Sit alanı yapılaşma (ekonomik kaynak arayışı) -İGE 0,74(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,6(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Müzikte başarı -Sporda başarı -Müfredat değişikliği -Deprem -Savaş karşıtlığı -Uluslararası korunan kültür -Değiştirilen sembol -Yangın -Tamamlanmamış Kamu Yatırımı -Tarih sular altında -Müzelerde özel sektör -İstanbul Bienal 	<ul style="list-style-type: none"> -2002 koalisyon -2003AKP -Siyasal İslam -Dünyada savaş -İsrail'le gerginlik -AB ile müzakerede ret -Kürtçe yayın serbestliği Yasası, topluma kazandırma(azınlıkların özgürlüğü) -Deprem sigortası(depreme karşı önlem) 	<ul style="list-style-type: none"> -Tarihi Dokuyu tahrip etme -Yeni ulaşım sistemleri -Tasarımda uluslararası başarı -Depreme karşı önlem -3. Boğaz köprüsü/rant tartışması -Orman yapılaşma, sit yapılaşma, gecekondu af eleştirisi -Duyarlı mimari -Teknoloji ve mimaride ilkler -Tasarıma önem - İstanbul 90.yaşanabilir kent -Yeni enerji arayışları

DEĞERLENDİRME	<p>Sıralı olarak kullanılan bu pencereler cephede simetrik ve modüler bir etki yaratmaktadır. k68'deki gibi aynı pencereler cephe boyunca tekrar ettiği gibi k71'deki gibi belli bir örüntü ile de sıralanabilmektedir. Bu kullanım modern mimari de kullanılan ayrıntılardan biridir. Eğilim bu dönemde çoğunlukla fabrika yapılarında gözlemlenmektedir. Teknolojik gelişmelerin ve depremsellik olgusunun şekillendirdiği fabrika mimarisinde kütle cephesi pencerelerle hareketlendirilmiştir.</p>
---------------	--

Tablo 52. Şeffaf ön cephe kütüphaneler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 9. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Nejat ERSİN Zeynep AHUNBAY Ziya TANALI C. Abdi GÜZER Tevfik TOZKOPARAN	Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	ç.Şeffaf ön cephe kütüphaneler
---	--	---	-----------------------------------

MİMARİ FORM ANALİZİ							
	k72	k73	k74	k75	k76	k77	
							20

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Ekonomik kriz -Orman arazisi satışı (ekonomik kaynak arayışı) -Devlet arazisi satışı (ekonomik kaynak arayışı) -Mortgage sistemi -Yeni Kamu İhale Yasası -Gecekondu affı (ekonomik kaynak arayışı) -Sit alanı yapılaşma (ekonomik kaynak arayışı) -İGE 0,74(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,6(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Müzikte başarı -Sporda başarı -Müfredat değişikliği -Deprem -Savaş karşıtlığı -Uluslararası korunan kültür -Değiştirilen sembol -Yangın -Tamamlanmamış Kamu Yatırımı -Tarih sular altında -Müzelerde özel sektör -İstanbul Bienal 	<ul style="list-style-type: none"> -2002 koalisyon -2003AKP -Siyasal İslam -Dünyada savaş -İsrail'le gerginlik -AB ile müzakerede ret -Kürtçe yayım topluma kazandırma(azınlıkların özgürlüğü) -Deprem sigortası(depreme karşı önlem) 	<ul style="list-style-type: none"> -Tarihi Dokuyu tahrip etme -Yeni ulaşım sistemleri -Tasarımda uluslararası başarı -Depreme karşı önlem -3. Boğaz köprüsü/rant tartışması -Orman yapılaşma, sit yapılaşma, gecekondu af eleştirisi -Duyarlı mimari -Teknoloji ve mimaride ilkler -Tasarıma önem - İstanbul 90.yaşanabilir kent -Yeni enerji arayışları

DEĞERLENDİRME	<p>Modern mimarinin son dönem özelliklerinden biri olarak sayılabilecek cam giydirme sistemlerinin uygulandığı yapılardır. Bu dönemde teknolojik gelişmelerin de etkisi ile bu malzemenin hem kullanım sıklığı artmış hem de kullanım şekli profesyonelleşmiştir. Özellikle kamusal yapılarda ve şirket yapılarında kullanılan bu tarzın yarattığı şeffaflık etkisi toplumsal yapıdaki şeffaflık/açıklık arzusunun forma yansımaları olarak düşünülebilir.</p>
---------------	--

Tablo 53. Cephede kolon ve giriş etkisi uyandıran elemanların kullanıldığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 9. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Nejat ERSİN Zeynep AHUNBAY Ziya TANALI C.Abdı GÜZER Tevfik TOZKOPARAN	Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	dd. Cephede kolon giriş etkisi uyandıran elemanların kullanıldığı kütleler
--	---	---	---

MİMARİ FORM ANALİZİ			
	k78	k79	
			
	k80	k81	k82
	21		

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Ekonomik kriz -Orman arazisi satışı (ekonomik kaynak arayışı) -Devlet arazisi satışı (ekonomik kaynak arayışı) -Mortgage sistemi -Yeni Kamu İhale Yasası -Gecekondu affi (ekonomik kaynak arayışı) -Sit alanı yapılaşma (ekonomik kaynak arayışı) -İGE 0,74(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,6(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Müzikte başarı -Sporda başarı -Müfredat değişikliği -Deprem -Savaş karşıtlığı -Uluslararası korunan kültür -Değiştirilen sembol -Yangın -Tamamlanmamış Kamu Yatırımı -Tarih sular altında -Müzelerde özel sektör -İstanbul Bienal 	<ul style="list-style-type: none"> -2002 koalisyon -2003AKP -Siyasal İslam -Dünyada savaş -İsrail'le gerginlik -AB ile müzakerede ret -Kürtçe yayın serbestliği Yasası, topluma kazandırma(azınlıkların özgürlüğü) -Deprem sigortası(depreme karşı önlem) 	<ul style="list-style-type: none"> -Tarihi Dokuyu tahrip etme -Yeni ulaşım sistemleri -Tasarımda uluslararası başarı -Depreme karşı önlem -3. Boğaz köprüsü/rant tartışması -Orman yapılaşma, sit yapılaşma, gecekondu af eleştirisi -Duyarlı mimari -Teknoloji ve mimaride ilkler -Tasarıma önem - İstanbul 90.yaşanabilir kent -Yeni enerji arayışları

DEĞERLENDİRME	<p>Yapının cephesinde kolon giriş etkisi uyandıran elemanların kullanımı ve hatta bu kullanımın binaya giydiriliyormuş gibi yeni bir katman oluşturması ve bir dış zar niteliği kazanması bu dönemde sıkça kullanılan bir uygulamadır. Kimi zamanda bu etki malzeme farklılığı ile sağlanmıştır. Bu eğilim yapının şeffaflık etkisini arttırmaktadır. Uluslararası teknolojik gelişmelerin mimariye etkisi olarak algılanabilir.</p>
----------------------	--

Tablo 54. Renk ögesinin öne çıktığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 9. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Nejat ERSİN Zeynep AHUNBAY Ziya TANALI C.Abdı GÜZER Tevfik TOZKOPARAN	Cepenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	ee.Renk ögesinin öne çıktığı kütleler
--	---	--	--

MİMARİ FORM ANALİZİ		22
----------------------------	---	----

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	<ul style="list-style-type: none"> -Ekonomik kriz -Orman arazisi satışı (ekonomik kaynak arayışı) -Devlet arazisi satışı (ekonomik kaynak arayışı) -Mortgage sistemi -Yeni Kamu İhale Yasası -Gecekondu affi (ekonomik kaynak arayışı) -Sit alanı yapılaşma (ekonomik kaynak arayışı) -İGE 0,74(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,6(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Müzikte başarı -Sporda başarı -Müfredat değişikliği -Deprem -Savaş karşıtlığı -Uluslararası korunan kültür -Değiştirilen sembol -Yangın -Tamamlanmamış Kamu Yatırımı -Tarih sular altında -Müzelerde özel sektör -İstanbul Bienal 	<ul style="list-style-type: none"> -2002 koalisyon -2003AKP -Siyasal İslam -Dünyada savaş -İsrail'le gerginlik -AB ile müzakerede ret -Kürtçe yayın serbestliği Yasası, topluma kazandırma(azınlıkların özgürlüğü) -Deprem sigortası(depreme karşı önlem) 	<ul style="list-style-type: none"> -Tarihi Dokuyu tahrip etme -Yeni ulaşım sistemleri -Tasarımda uluslararası başarı -Depreme karşı önlem -3. Boğaz köprüsü/rant tartışması -Orman yapılaşma, sit yapılaşma, gecekondu af eleştirisi -Duyarlı mimari -Teknoloji ve mimaride ilkler -Tasarıma önem - İstanbul 90.yaşanabilir kent -Yeni enerji arayışları

DEĞERLENDİRME	<p>Modern mimari uygulamalarda sıkça rastlanan bir diğer uygulama da cephede renk kullanımınıdır. Bu uygulama ile yapıya karakteristiğini veren en baskın etken renktir. Yapı daha dinamik ve modern bir kimlik, sıradan olmayan bir kullanım kazanır. Siyasal İslam, dünyada savaş, İsrail'le gerginlik gibi toplumsal yapıda gözlemlenen tartışmalı olgulara tepki olarak oluşmuş bir mimari eğilim olduğu düşünülmektedir.</p>
----------------------	---

Tablo 55. Dinamik cephe kurgusuna sahip kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 9. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Nejat ERSİN Zeynep AHUNBAY Ziya TANALI C.Abdi GÜZER Tevfik TOZKOPARAN	Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	jj. Dinamik cephe kurgusuna sahip kütleler
---	---	---	--

MİMARİ FORM ANALİZİ	 	<p>k85</p> <p>k86</p> <p>k87</p> <p>k88</p> <p>k89</p>	23
---------------------	--	--	----

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Ekonomik kriz -Orman arazisi satışı (ekonomik kaynak arayışı) -Devlet arazisi satışı (ekonomik kaynak arayışı) -Mortgage sistemi -Yeni Kamu İhale Yasası -Gecekondu affi (ekonomik kaynak arayışı) -Sit alanı yapılaşma (ekonomik kaynak arayışı) -İGE 0,74(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,6(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Müzikte başarı -Sporda başarı -Müfredat değişikliği -Deprem -Savaş karşıtlığı -Uluslararası korunan kültür -Değiştirilen sembol -Yangın -Tamamlanmamış Kamu Yatırımı -Tarih sular altında -Müzelerde özel sektör -İstanbul Bienal 	<ul style="list-style-type: none"> -2002 koalisyon -2003AKP -Siyasal İslam -Dünyada savaş -İsrail'le gerginlik -AB ile müzakerede ret -Kürtçe yayın serbestliği Yasası, topluma kazandırma(azınlıkların özgürlüğü) -Deprem sigortası(depreme karşı önlem) 	<ul style="list-style-type: none"> -Tarihi Dokuyu tahrip etme -Yeni ulaşım sistemleri -Tasarımda uluslararası başarı -Depreme karşı önlem -3. Boğaz köprüsü/rant tartışması -Orman yapılaşma, sit yapılaşma, gecekondu af eleştirisi -Duyarlı mimari -Teknoloji ve mimaride ilkler -Tasarıma önem - İstanbul 90.yaşanabilir kent -Yeni enerji arayışları

DEĞERLENDİRME	<p>Mimari açıdan kübist eğilimler izlenmektedir. Kübist yaklaşım modern mimarinin güncel dili ile bağdaşmaktadır. Cepheye gözlemlenen dinamizm, toplumsal yapıdaki güncel, evrensel yaklaşımların mimari ile ifade bulması olarak tanımlanabilir. Özellikle yapı cephesinde kullanılan brüt beton ve cam birlikteliği modernizmin yalın, pragmatik düşünce sisteminin mekânsal bir ifadesidir.</p>
---------------	--

Tablo 56. Cephesi dolu boş hareketiyle biçimlendirilmiş kütle; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 9. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Nejat ERSİN Zeynep AHUNBAY Ziya TANALI C.Abdi GÜZER Tevfik TOZKOPARAN	Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	kk.Cephesi dolu boş kontrastıyla biçimlendirilmiş kütle
---	--	---	--

MİMARİ FORM ANALİZİ	 	k90 k91 k92	24
---------------------	---	-------------------	----

TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Ekonomik kriz -Orman arazisi satışı (ekonomik kaynak arayışı) -Devlet arazisi satışı (ekonomik kaynak arayışı) -Mortgage sistemi -Yeni Kamu İhale Yasası -Gecekondu affi (ekonomik kaynak arayışı) -Sit alanı yapılaşma (ekonomik kaynak arayışı) -İGE 0,74(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,6(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Müzikte başarı -Sporda başarı -Müfredat değişikliği -Deprem -Savaş karşıtlığı -Uluslararası korunan kültür -Değiştirilen sembol -Yangın -Tamamlanmamış Kamu Yatırımı -Tarih sular altında -Müzelerde özel sektör -İstanbul Bienal 	<ul style="list-style-type: none"> -2002 koalisyon -2003AKP -Siyasal İslam -Dünyada savaş -İsrail'le gerginlik -AB ile müzakerede ret -Kürtçe yayın serbestliği Yasası, topluma kazandırma(azınlıkların özgürlüğü) -Deprem sigortası(depreme karşı önlem) 	<ul style="list-style-type: none"> -Tarihi Dokuyu tahrif etme -Yeni ulaşım sistemleri -Tasarımda uluslararası başarı -Depreme karşı önlem -3. Boğaz köprüsü/rant tartışması -Orman yapılaşma, sit yapılaşma, gecekondu af eleştirisi -Duyarlı mimari -Teknoloji ve mimaride ilkler -Tasarıma önem - İstanbul 90.yaşanabilir kent -Yeni enerji arayışları

DEĞERLENDİRME	<p>Cephede simetrik olmayan düzensiz dolu-boş dengesi kurulması bu dönemde yeni kullanılmaya başlanan bir tasarım eğilimidir. Bu eğilim yapıya dinamik bir görünüm kazandırırken modern mimarinin son dönem ortaya çıkmış özelliklerinden biri olarak dikkat çeker. Doluluk-boşluk dengesi kurulurken, toplumsal yapı verilerinde yer alan teknolojiye gelişim olgusu ile şekillenen doğrama ve camların endüstriyel tasarım olanakları kullanılmaktadır.</p>
---------------	---

Tablo 57. Dairesel çıkmalı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 9. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Nejat ERSİN Zeynep AHUNBAY Ziya TANALI C.Abdi GÜZER Tevfik TOZKOPARAN	Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	mm.Dairesel çıkmalı kütleler
--	---	---	---------------------------------

MİMARİ FORM ANALİZİ	 k93	 k94	 k95
	 k96		25

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Ekonomik kriz -Orman arazisi satışı (ekonomik kaynak arayışı) -Devlet arazisi satışı (ekonomik kaynak arayışı) -Mortgage sistemi -Yeni Kamu İhale Yasası -Gecekondu affi (ekonomik kaynak arayışı) -Sit alanı yapılaşma (ekonomik kaynak arayışı) -İGE 0,74(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,6(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Müzikte başarı -Sporda başarı -Müfredat değişikliği -Deprem -Savaş karşıtlığı -Uluslararası korunan kültür -Değiştirilen sembol -Yangın -Tamamlanmamış Kamu Yatırımı -Tarih sular altında -Müzelerde özel sektör -İstanbul Bienal 	<ul style="list-style-type: none"> -2002 koalisyon -2003AKP -Siyasal İslam -Dünyada savaş -İsrail'le gerginlik -AB ile müzakerede ret -Kürtçe yayın serbestliği Yasası, topluma kazandırma(azınlıkların özgürlüğü) -Deprem sigortası(depreme karşı önlem) 	<ul style="list-style-type: none"> -Tarihi Dokuyu tahrip etme -Yeni ulaşım sistemleri -Tasarımda uluslararası başarı -Depreme karşı önlem -3. Boğaz köprüsü/rant tartışması -Orman yapılaşma, sit yapılaşma, gecekondu af eleştirisi -Duyarlı mimari -Teknoloji ve mimaride ilkler -Tasarıma önem - İstanbul 90.yaşanabilir kent -Yeni enerji arayışları

DEĞERLENDİRME	<p>Yapıda dairese çıkma kurgusunun kullanılması bu dönemde sıkça rastlanan mimari eğilimlerden biridir. Cumbanın modernize edilmiş bir kullanımı olan bu çıkmalar genellikle giriş üstünde konumlanmıştır. Bu uygulama ile cephenin hem modernist hem de gelenekselci bir görünüme sahip olduğu söylenebilir. Yapıda gözlemlenen bu karma tarzın, toplumsal yapı verilerinde yer alan Siyasal İslam/AB ile müzakere, tarihi dokuyu tahrip etme/duyarlı mimari gibi olguların bir arada gerçekleştiği karma düzeni yansıttığı söylenebilir.</p>
----------------------	--

Tablo 58. Kırık çıkmalı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 9. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Nejat ERSİN Zeynep AHUNBAY Ziya TANALI C.Abdi GÜZER Tevfik TOZKOPARAN	Cepenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	nn.Kırık çıkmalı kütleler
---	---	--	------------------------------

MİMARİ FORM ANALİZİ	 	<p>k97</p> <p>k98</p> <p>k99</p> <p>k100</p>	26
---------------------	---	--	----

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Ekonomik kriz -Orman arazisi satışı (ekonomik kaynak arayışı) -Devlet arazisi satışı (ekonomik kaynak arayışı) -Mortgage sistemi -Yeni Kamu İhale Yasası -Gecekondu affı (ekonomik kaynak arayışı) -Sit alanı yapılaşma (ekonomik kaynak arayışı) -İGE 0,74(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,6(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Müzikte başarı -Sporda başarı -Müfredat değişikliği -Deprem -Savaş karşıtlığı -Uluslararası korunan kültür -Değiştirilen sembol -Yangın -Tamamlanmamış Kamu Yatırımı -Tarih sular altında -Müzelerde özel sektör -İstanbul Bienal 	<ul style="list-style-type: none"> -2002 koalisyon -2003AKP -Siyasal İslam -Dünyada savaş -İsrail'le gerginlik -AB ile müzakerede ret -Kürtçe yayın serbestliği Yasası, topluma kazandırma(azınlıkların özgürlüğü) -Deprem sigortası(depreme karşı önlem) 	<ul style="list-style-type: none"> -Tarihi Dokuyu tahrip etme -Yeni ulaşım sistemleri -Tasarımda uluslararası başarı -Depreme karşı önlem -3. Boğaz köprüsü/rant tartışması -Orman yapılaşma, sit yapılaşma, gecekondu af eleştirisi -Duyarlı mimari -Teknoloji ve mimaride ilkler -Tasarıma önem - İstanbul 90.yaşanabilir kent -Yeni enerji arayışları

DEĞERLENDİRME	<p>Sivil mimarideki cumbanın çağdaş bir yorumu sayılabilecek çıkmalar ile şekillendirilmiş kütlelerdir. Bu uygulama bir anlamda toplumsal yapı verilerinde yer alan yerel kültürel değerleri koruma olgusu ile yerele ve geleneksele yönelişin mimariye yansımaları olarak düşünülebilir. Yapılar bu yerel ifade arayışı ile buldukları ortama ve yere ait kılınma çabası ile form bulmuştur.</p>
---------------	---

Tablo 59. Pencere elemanının vurgulandığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 9. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Nejat ERSİN Zeynep AHUNBAY Ziya TANALI C.Abdi GÜZER Tevfik TOZKOPARAN	Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	öö.Pencere elemanının vurgulandığı kütleler
---	---	---	---

MİMARİ FORM ANALİZİ	 k101	 k102	27
---------------------	---	--	----

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	<ul style="list-style-type: none"> -Ekonomik kriz -Orman arazisi satışı (ekonomik kaynak arayışı) -Devlet arazisi satışı (ekonomik kaynak arayışı) -Mortgage sistemi -Yeni Kamu İhale Yasası -Gecekondu affı (ekonomik kaynak arayışı) -Sıt alanı yapılaşma (ekonomik kaynak arayışı) -İGE 0,74(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,6(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Müzikte başarı -Sporda başarı -Müfredat değişikliği -Deprem -Savaş karşıtlığı -Uluslararası korunan kültür -Değiştirilen sembol -Yangın -Tamamlanmamış Kamu Yatırımı -Tarih sular altında -Müzelerde özel sektör -İstanbul Bienal 	<ul style="list-style-type: none"> -2002 koalisyon -2003AKP -Siyasal İslam -Dünyada savaş -İsrail’le gerginlik -AB ile müzakerede ret -Kürtçe yayın serbestliği Yasası, topluma kazandırma(azınlıkların özgürlüğü) -Deprem sigortası(depreme karşı önlem) 	<ul style="list-style-type: none"> -Tarihi Dokuyu tahrip etme -Yeni ulaşım sistemleri -Tasarımda uluslararası başarı -Depreme karşı önlem -3. Boğaz köprüsü/rant tartışması -Orman yapılaşma, sit yapılaşma, gecekondu af eleştirisi -Duyarlı mimari -Teknoloji ve mimaride ilkler -Tasarıma önem - İstanbul 90.yaşanabilir kent -Yeni enerji arayışları

DEĞERLENDİRME	<p>Pencere vurgusu kimi zaman pencere içinde pencere, kimi zaman ise konturların güçlendirilmesi şeklinde olmaktadır. Bu uygulama ile yapı karakterini tamamen pencereler belirlemektedir. Batı’da yoğun olarak uygulanan bu uygulamaya hem modern mimaride hem de geleneksel mimaride rastlamak mümkündür. k102 ve k103’de toplumsal yapıda olduğu gözlemlenen gelenekselci tutumunun mimari yansıması izlenmektedir.</p>
---------------	--

Tablo 60. Cephesi baskın olarak yerel mimari öğelerle şekillenmiş kütleler; toplumsal yapı-
mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 9. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Nejat ERSİN Zeynep AHUNBAY Ziya TANALI C.Abdî GÜZER Tevfik TOZKOPARAN	Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	rr. Cephesi baskın olarak yerel mimari öğelerle şekillenmiş kütleler
---	---	---	---

MİMARİ FORM ANALİZİ	 k103	 k104	 k105	 k106
	 k107	 k108	 k109	
				28

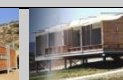

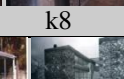

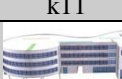

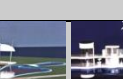

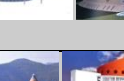

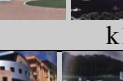

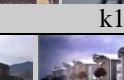

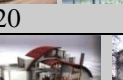

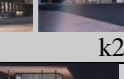

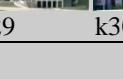
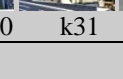

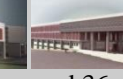

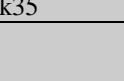
TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Ekonomik kriz -Orman arazisi satışı (ekonomik kaynak arayışı) -Devlet arazisi satışı (ekonomik kaynak arayışı) -Mortgage sistemi -Yeni Kamu İhale Yasası -Gecekondu affı (ekonomik kaynak arayışı) -Sit alanı yapılaşma (ekonomik kaynak arayışı) -İGE 0,74(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,6(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Müzikte başarı -Sporda başarı -Müfredat değişikliği -Deprem -Savaş karşıtlığı -Uluslararası korunan kültür -Değiştirilen sembol -Yangın -Tamamlanmamış Kamu Yatırımı -Tarih sular altında -Müzelerde özel sektör -İstanbul Bienal 	<ul style="list-style-type: none"> -2002 koalisyon -2003AKP -Siyasal İslam -Dünyada savaş -İsrail’le gerginlik -AB ile müzakerede ret -Kürtçe yayın serbestliği Yasası, topluma kazandırma(azınlıkların özgürlüğü) -Deprem sigortası(depreme karşı önlem) 	<ul style="list-style-type: none"> -Tarihi Dokuyu tahrip etme -Yeni ulaşım sistemleri -Tasarımda uluslararası başarı -Depreme karşı önlem -3. Boğaz köprüsü/rant tartışması -Orman yapılaşma, sit yapılaşma, gecekondu af eleştirisi -Duyarlı mimari -Teknoloji ve mimaride ilkler -Tasarıma önem - İstanbul 90.yaşanabilir kent -Yeni enerji arayışları

DEĞERLENDİRME	<p>Bu dönem katalogunda özellikle Osmanlı ve Selçuklu yapılarının izlerini taşıyan mimari tasarımlarda artış olduğu gözlemlenmektedir. Örnekler doğrudan yerelci ve öykünmecî ifadelerle şekillenmiştir. Toplumsal yapıda hissedilen AKP’nin iktidara gelişi ve Siyasal İslam olarak tanımlanan muhafazakâr tutumu yerel formların kullanımıyla mimariye yansımıştır.</p>
---------------	---

2.5.3. 10. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri Kataloğu (2006) Analizi

2004-2005 yıllarında Türkiye mimarlığını değerlendirmek amacıyla öncelikle 10. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri'ne Katılan Yapıların/ Projelerin Gruplanması Tablosu hazırlanmıştır (Tablo 61), (Anonim, 2008). Daha sonra ise sırasıyla 2004-2005 Yılları Toplumsal Yapı Verileri Tablosu (Tablo 62); 10. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri Kataloğu Toplumsal Yapı- Mimari Form Analizi Tabloları (Tablo 63; 64; 65...89) hazırlanmıştır.

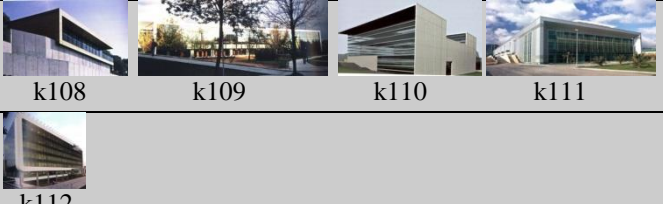

Tablo 61. 10.Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri'ne katılan yapıların/projelerin gruplanması

MİMARLARODASI 10. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ		SEÇİCİ KURUL Mehmet KONURALP Günkut AKIN Hüseyin KAHVECİOĞLU Yıldırım YAVUZ			
10.ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ; KATILAN YAPILAR/PROJELER Kütle Formuna Göre	1	 	MİMARİ EĞİLİMLERE GÖRE KÜTLELER	a	Yerle bütünleşmiş kütleler
		 			
	2	 		b	Birim mantığı ile oluşturulmuş düzgün geometrik formlu kütleler
		  			
	3	 		c	Dairesel ve silindirik formların diğer formlarla bir arada kullanıldığı kütleler
		   			
	4	 		ç	Çatının dairesele formlarla vurgulandığı kütleler
	5	 		d	Baskın saçak kullanımı
	6	 		1	Çatı bitiminde farklı formların kullanıldığı kütleler
	 				
7	 	j	Yerden koparılmış izlenimi veren yatay prizmatik kütleler		
					
8	 	k	Dairesel köşeli kütleler		
9	 	l	Girişin farklı çatı örtüsüyle vurgulandığı kütleler		

Tablo 61'in devamı

Cephenin Ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	10		m	Silindirik kütleler
	11		n	Farklı büyüklükte ve farklı geometride bloklardan oluşan kütle grupları
	12		r	Yukarı doğru daralan kütle düzeni
	13		s	Yukarı doğru genişleyen kütle düzeni
	14		y	Ön cephede taşıyıcıların vurgulandığı kütleler
				
	15		z	Cephede yatay çizgisel sürekliliğin vurgulandığı kütleler
				
	16		aa	Dikdörtgensel çıkmalı kütleler
	17		bb	Cephesi sürekli pencerelerden oluşmuş kütleler
				
	18		çç	Şeffaf ön cepheli kütleler
19		ff	Cephede yatay kırılmaların yer aldığı kütleler	
20		gg	Cephede yatay ve dikey kırılmaların yer aldığı prizmatik kütleler	
21		ii	Cephede panjur ve ya pergola uygulanmış kütleler	
				

Tablo 61'in devamı

22		ii	Cephesi simetrik pencere ve balkon düzeniyle oluşmuş kütleler
23		kk	Cephesi doluluk boşluk kontrastıyla biçimlendirilmiş kütle
24		ll	Yırtıklarla şekillendirilmiş cephe düzenine sahip kütleler
25		oo	Dolu alan ile çevrelenmiş yatay şeffaf dikdörtgen alanlardan oluşmuş kütleler
26		pp	Köşe pencere kullanılmış kütleler
27		rr	Cephesi baskın olarak yerel mimari öğelerle şekillenmiş kütleler

Tablo 62. 2004-2005 yılları toplumsal yapı verileri tablosu

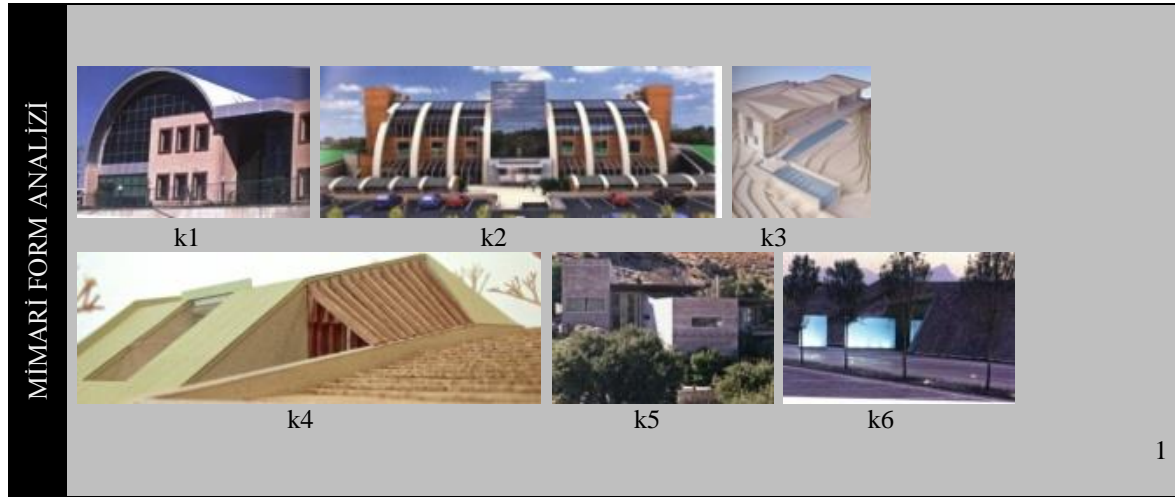
2004-2005 YILI TOPLUMSAL YAPI VERİLERİ		2006 KATALOĞU DEĞERLENDİRME VERİLERİ	
EKONOMİK YAPI	<ul style="list-style-type: none"> -TÜPRAŞ İhalesi yapılmış, sonra yargı kararı ile durdurulmuştur. - Avrupa Gayrimenkul Zirvesinin İstanbul'da yapılmıştır. -Otoyolların özelleşmesi gündeme gelmiştir. -Türkkonut-Vakıfbank kendi evini kendin yap kampanyası başlatmıştır. -Orman niteliğini yitirmiş arazilerin satışı yine gündeme gelmiştir. -Türk Telekom özelleştirilmiştir. -SEKA'nın da özelleştirileceği açıklanmıştır. 		
		2004	2006
	Doğumda beklenen ortalama ömür(yıl)	70,4	68,7
	Yetişkin okuryazarlık oranı(%)	86,5	88,3
	Bütünleşik brüt okullaşma oranı(%)	68	68
	Kişi başına GSYİH(ABD doları)	6390	6772
	İGE (İnsani Gelişme Endeksi)	0,751	0,75
	İşsizlik(%)	10,8	10,6
SOSYO-KÜLTÜREL YAPI	<ul style="list-style-type: none"> -Yargılanan kitap sayısı 77, yazar sayısı 57 yayıncı sayısı 38 -Fatih Akın'ın Duvara Karşı isimli sinema filmi Berlin'de Altın Ayı ödülünü almıştır. -Formula 1 İstanbul'da düzenlenmiştir. -Başbakan başta karikatüristler olmak üzere pek çok gazeteciye hakaret davası açmıştır. -Isparta Sütçüler ilçesi kaymakamı Ermeni Soykırımı açıklamalarından rahatsız olduğu Orhan Pamuk'un kütüphane ve kitaplıklardaki kitaplarını toplatarak imha edilmesi yönünde talimat vermiştir. Kaymakam daha sonra İç işleri Bakanlığı tarafından kınama cezası almıştır. -Milas Kaymakamı Nazım Hikmet Şiiri okuduğu için bir öğrenciyi tutuklatmıştır. -MEB 0-18 yaş grubunun okumasının zorunlu tuttuğu 100 eser açıklamıştır. -İstanbul Modern Sanatlar Müzesi açılmıştır. -İstanbul Sabancı Müzesi'nde Picasso sergisi düzenlenmiştir. -İstanbul Haliç Kıyısına Miniatürk açılmıştır. -İstanbul'un 2010 yılında Kültür başkenti olması konusunda niyet mektubu yazılmıştır. -Paris Louvre Müzesinde İslam Sanatları bölümü açılmıştır. -Pakistan'da Mimar Sinan anısına sergi düzenlenmiştir. -İstanbul Boğazi'nde dev bir Fatih Heykeli yapılması projesi açıklanmıştır. -Hükümet tarafından İstanbul'a 3. Köprü yapılması yönünde açıklamalar yapılmıştır. -9. Uluslararası İstanbul Bienali yapılmıştır. -AKM'nin yıkılması gündeme gelmiştir. -İst Pera müzesi açılmıştır. -Denizli'ye kent müzesi yapılacağı açıklanmıştır. 		

Tablo 62'nin devamı

POLİTİK YAPI	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarının 4. ve 5. yılı -Sakıp Sabancı öldürülmüştür. -İstanbul'da NATO zirvesi düzenlenmiştir. -Türkiye AB ile müzakere tarihi almış, müzakereler başlatılmıştır. -Düşünce özgürlüğünü kısıtladığı yolunda eleştirilen yeni TCK yasası kabul edilmiştir. -Matbaaların bastıkları kitap ve süreli yayınların bir örneğini polis ya da savcılığa teslim etmesini zorunlu kılması konusunda tartışılan Yeni Basın Yasası kabul edilmiştir.. -Yeni Fikir ve Sanat Eserleri kanunu kabul edilmiştir. -AB ilerleme Raporunda Tarım Kriterleri yer almıştır. -Alkollü içecek satışına kısmi kısıtlama getirilmiştir. -Anayasa mahkemesi yabancıların mülk almasını sağlayan maddeyi iptal etmiştir. -Sosyal güvenlik sisteminde reform önerisi hazırlanmıştır. -Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü kaldırılmıştır. -Kamu yönetimi yeniden yapılandırma çalışmaları başlamıştır.
MİMARİ VE KENT	<ul style="list-style-type: none"> -İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Topbaş Süleymaniye'nin istimlak edilerek yenileneceğini açıklamıştır. -İstanbul için Marmaray projesi hazırlanmıştır. -Wallpaper isimli uluslararası derginin hazırladığı yılın en iyi tasarımcıları listesinde 7 kişi içinde 2 Türk yer almıştır. -UNESCO İstanbul'un tehlike altındaki dünya mirası listesine eklenmemesi için rapor istemiştir. -Mortgage yasası son düzenlemeleri tamamlanmıştır. -İstanbul'un pek çok semtinde Kentsel Dönüşüm çalışmaları başlatılmıştır. TOKİ gecekonduları ıslah etmeye başlamıştır. -Nüfusu 5 binin üzerindeki yerleşimlerin belediye olmasına yönelik yasa onaylanmıştır. -Danıştay kıyıları yapılaşmaya açan yasanın yürütmesini durdurmuştur.. -Arsa Ofisi yetkilerini TOKİ'ye aktarmıştır. -Dünya Mimarlık Kongresi (UIA) İstanbul'da gerçekleştirilmiştir. -Gökkafes için yıkım kararı alınmış, 4 restoran yıkılmıştır. -İstanbul Mimarlık Festivali düzenlenmiştir -Mimarlar Odası Tarihi Yarımada 1/5000 ölçekli koruma amaçlı Nazım İmar Planına itiraz ederek dava açmıştır. -Okulların mimarisini değiştirme kararı. Okul binası olarak geleneksel çizgileri taşıyan binalar inşa edilmesi projesi açıklanmıştır. Bu projeye göre okul binalarının inşasında Osmanlı ve Selçuklu mimarisinden faydalanılması kararlaştırılmıştır. -İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Topbaş'ın Haliç üzerine önerdiği köprünün intihal olduğu iddia edilmiştir. -Galataport tartışmaları sürmektedir. -Sulukule'nin yeniden inşa edileceği açıklanmıştır.

Tablo 63. Yerle bütünleşmiş kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 10. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Mehmet KONURALP Günkut AKIN Hüseyin KAHVECİOĞLU Yıldırım YAVUZ	Kütle Formuna Göre	a. Yerle bütünleşmiş kütleler
--	--	-----------------------	----------------------------------

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Özelleştirme -Devlet arazisi satışı -İGE 0,75(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,7(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Sinemada başarı -Uluslararası etkinlikler -Düşünce kısıtlayıcı faaliyetler -Öğrenciye dayatma -Modern sanatlar -Miniatürk -Yurt dışında Türk kültürüne merak -İstanbul Bienal -Müzelerde özel sektör -Taklit etkinlik 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Siyasal İslam -İstanbul NATO zirvesi -AB ile müzakere -Yeni TCK Yasası(Düşünce özgürlüğünü kısıtlama) -Yeni Basın Yasası (Denetleme) -Özgürlüklere Müdahale -Orta Doğu'ya yakınlık 	<ul style="list-style-type: none"> -Tarihi dokuyu tahrip etme -Yeni ulaşım sistemi -Tasarımda uluslararası başarı -Kentsel dönüşüm/tahribat -UIA -İmar tartışmaları -Okul mimarisinde Osmanlı Selçuklu -Taklit yapı

DEĞERLENDİRME	<p>Yapının yer düzleminin bir parçasıymış gibi algılandığı örnekler bu eğilime dâhil edilmiştir. k3, k4, k5 ve k6'da bütünleşme, kimi zaman topografyaya dâhil olma, kimi zaman da malzeme ve form ile sağlanmaktadır. k1 ve k2'de ise eğilim, dairesel çatıların yanal cephelerde çatının devamı şeklinde yerle bütünleşmesi şeklinde uygulanmıştır. Özellikle k3, k4, k5 ve k6'da çevre duyarlılığının yalnız bir dille forma yansıdığı dikkat çekmektedir. Toplumsal yapı verilerinde yer alan Modern sanatlar, UIA, Tasarımda uluslararası başarı gibi olaylarda gözlemlenen sanat alanında Uluslararası gelişmeleri takip etme çabası ile oluşmuş formlardır. Çünkü bu dönemde dünyada çevre duyarlılığının ön planda olduğu uygulamalara rastlanmaktadır.</p>
---------------	---

Tablo 64. Birim mantığı ile oluşturulmuş düzgün geometrik formlu kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 10. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Mehmet KONURALP Günkut AKIN Hüseyin KAHVECİOĞLU Yıldırım YAVUZ	Kütle Formuna Göre	b.Birim mantığı ile oluşturulmuş düzgün geometrik formlu kütleler
--	--	-----------------------	--

MİMARİ FORM ANALİZİ	 k7	 k8	 k9	 k10
	 k11	 k12	 k13	2

TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Özelleştirme -Devlet arazisi satışı -İGE 0,75(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,7(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Sinemada başarı -Uluslararası etkinlikler -Düşünce kısıtlayıcı faaliyetler -Öğrenciye dayatma -Modern sanatlar -Miniatürk -Yurt dışında Türk kültürüne merak -İstanbul Bienal -Müzelerde özel sektör -Taklit etkinlik 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Siyasal İslam -İstanbul NATO zirvesi -AB ile müzakere -Yeni TCK Yasası(Düşünce özgürlüğünü kısıtlama) -Yeni Basın Yasası (Denetleme) -Özgürlüklere Müdahale -Orta Doğu'ya yakınlık 	<ul style="list-style-type: none"> -Tarihi dokuyu tahrip etme -Yeni ulaşım sistemi -Tasarımda uluslararası başarı -Kentsel dönüşüm/tahribat -UIA -İmar tartışmaları -Okul mimarisinde Osmanlı Selçuklu -Taklit yapı

DEĞERLENDİRME	<p>Bu eğilimde her bir birim çoğunlukla düzgün dikdörtgenler prizmasıdır. Çoğunlukla iki cephe sağır, iki cephe ise tamamen açık/şeffaf olarak tasarlanmıştır. Yalın bir mimari anlayış ile tasarlanmış, malzeme farklılığı ile dengeli kompozisyonlar oluşturulmuştur. Yapı malzemesi olarak ahşap ve taş kullanımı dikkat çekmektedir. Toplumdaki baskıcı tutuma tepki olarak şekillendiği düşünülen bir eğilimdir. Doğaya yönelim ve çevre duyarlılığı ile şekillenmiş yapılarıdır.</p>
---------------	--

Tablo 65. Dairesel ve silindirik formların diğer formlarla bir arada kullanıldığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 10. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Mehmet KONURALP Günkut AKIN Hüseyin KAHVECİOĞLU Yıldırım YAVUZ	Kütle Formuna Göre	c.Dairesel ve silindirik formların diğer formlarla bir arada kullanıldığı kütleler
--	--	-----------------------	--

MİMARİ FORM ANALİZİ	 k14	 k15	 k16	 k17
	 k18	 k19	 k20	 k21

3

TOPLUMSAL YAPILANALİZİ	Ekonomik Kodlar -Özelleştirme -Devlet arazisi satışı -İGE 0,75(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,7(önceki yıla göre artış)	Sosyo Kültürel Kodlar -Sinemada başarı -Uluslararası etkinlikler -Düşünce kısıtlayıcı faaliyetler -Öğrenciye dayatma -Modern sanatlar -Miniatürk -Yurt dışında Türk kültürüne merak -İstanbul Bienal -Müzelerde özel sektör -Taklit etkinlik	Politik Kodlar -AKP iktidarı -Siyasal İslam -İstanbul NATO zirvesi -AB ile müzakere -Yeni TCK Yasası(Düşünce özgürlüğünü kısıtlama) -Yeni Basın Yasası (Denetleme) -Özgürlüklere Müdahale -Orta Doğu'ya yakınlık	Mimari Kodlar -Tarihi dokuyu tahrip etme -Yeni ulaşım sistemi -Tasarımda uluslararası başarı -Kentsel dönüşüm/tahrifat -UIA -İmar tartışmaları -Okul mimarisinde Osmanlı Selçuklu -Taklit yapı
------------------------	--	---	---	---

DEĞERLENDİRME	<p>Dairesel ve silindirik formların bir arada kullanımı postmodernizmde sıkça kullanılan bir eğilim olarak dikkat çekmektedir. Özellikle k18 ve k19'da renk kullanımı postmodernist etkiyi güçlendirmiştir. Toplumsal yapıda gözlemlenen taklit yapı, taklit etkinlik olgularının mimaride postmodernist yönelimlerle forma büründüğü söylenebilir.</p>
---------------	---

Tablo 66. Çatının dairesel formlarla vurgulandığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 10. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Mehmet KONURALP Günkut AKIN Hüseyin KAHVECİOĞLU Yıldırım YAVUZ	Kütle Formuna Göre	g.Çatının dairesel formlarla vurgulandığı kütleler
--	--	-----------------------	--

MİMARİ FORM ANALİZİ	 k22	 k23	 k24	 k25	4
---------------------	--	--	---	--	---

TOPLUMSAL YAPILANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Özelleştirme -Devlet arazisi satışı -İGE 0,75(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,7(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Sinemada başarı -Uluslararası etkinlikler -Düşünce kısıtlayıcı faaliyetler -Öğrenciye dayatma -Modern sanatlar -Miniatürk -Yurt dışında Türk kültürüne merak -İstanbul Bienal -Müzelerde özel sektör -Taklit etkinlik 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Siyasal İslam -İstanbul NATO zirvesi -AB ile müzakere -Yeni TCK Yasası(Düşünce özgürlüğünü kısıtlama) -Yeni Basın Yasası (Denetleme) -Özgürlüklere Müdahale -Orta Doğu'ya yakınlık 	<ul style="list-style-type: none"> -Tarihi dokuyu tahrip etme -Yeni ulaşım sistemi -Tasarımda uluslararası başarı -Kentsel dönüşüm/tahribat -UIA -İmar tartışmaları -Okul mimarisinde Osmanlı Selçuklu -Taklit yapı

DEĞERLENDİRME	<p>Bu dönem rastlanan örneklerde çatı formu tamamen dairesel formla tasarlandığı gibi bağlayıcı bir form olarak ya da bölünerek de kullanılmıştır. Modern mimaride kullanılan bir eğilimdir, Batı'daki örneklerine yakın, taklitçi bir tavır gözlemlenmektedir. Toplumsal yapı verilerinde yer alan taklit yapı tasarlama olgusunun bu örneklerde de gözlemlendiği söylenebilir.</p>
---------------	--

Tablo 67. Baskın saçak kullanımı; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 10. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Mehmet KONURALP Günkut AKIN Hüseyin KAHVECİOĞLU Yıldırım YAVUZ	Kütle Formuna Göre	d.Baskın saçak kullanımı
--	--	-----------------------	-----------------------------

MİMARİ FORM ANALİZİ		5
---------------------	---	---

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Özelleştirme -Devlet arazisi satışı -İGE 0,75(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,7(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Sinemada başarı -Uluslararası etkinlikler -Düşünce kısıtlayıcı faaliyetler -Öğrenciye dayatma -Modern sanatlar -Minitürk -Yurt dışında Türk kültürüne merak -İstanbul Bienal -Müzelerde özel sektör -Taklit etkinlik 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Siyasal İslam -İstanbul NATO zirvesi -AB ile müzakere -Yeni TCK Yasası(Düşünce özgürlüğünü kısıtlama) -Yeni Basın Yasası (Denetleme) -Özgürlüklere Müdahale -Orta Doğu'ya yakınlık 	<ul style="list-style-type: none"> -Tarihi dokuyu tahrip etme -Yeni ulaşım sistemi -Tasarımda uluslararası başarı -Kentsel dönüşüm/tahribat -UIA -İmar tartışmaları -Okul mimarisinde Osmanlı Selçuklu -Taklit yapı

DEĞERLENDİRME	<p>2006 Kataloğunda görülen örneklerde saçak ve payanda somut ve egemen bir yapı elemanı olarak yeniden yorumlanmıştır. Bu yeniden yorumlama ile geleneksel mimaride kullanılan bir öge olan saçak modernize edilmiştir. Toplumsal yapıda gözlemlenen modern sanatlara yönelim Orta Doğu'ya yakınlık gibi olguların bir arada gerçekleşmesine paralel olarak modernizmi tarihsel ve yerel formlarla bütünleştirme eğilimi izlenmektedir.</p>
---------------	--

Tablo 68. Çatı bitiminde farklı formların kullanıldığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 10. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Mehmet KONURALP Günkut AKIN Hüseyin KAHVECİOĞLU Yıldırım YAVUZ	Kütle Formuna Göre	1.Çatı bitiminde farklı formların kullanıldığı kütleler
--	--	-----------------------	---

MİMARİ FORM ANALİZİ				
	k28	k29	k30	k31
				
	k32	k33	k34	6

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Özelleştirme -Devlet arazisi satışı -İGE 0,75(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,7(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Sinemada başarı -Uluslararası etkinlikler -Düşünce kısıtlayıcı faaliyetler -Öğrenciye dayatma -Modern sanatlar -Miniatürk -Yurt dışında Türk kültürüne merak -İstanbul Bienal -Müzelerde özel sektör -Taklit etkinlik 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Siyasal İslam -İstanbul NATO zirvesi -AB ile müzakere -Yeni TCK Yasası(Düşünce özgürlüğünü kısıtlama) -Yeni Basın Yasası (Denetleme) -Özgürlüklere Müdahale -Orta Doğu'ya yakınlık 	<ul style="list-style-type: none"> -Tarihi dokuyu tahrip etme -Yeni ulaşım sistemi -Tasarımda uluslararası başarı -Kentsel dönüşüm/tahribat -UIA -İmar tartışmaları -Okul mimarisinde Osmanlı Selçuklu -Taklit yapı

DEĞERLENDİRME	<p>Çatıda farklı geometrik formların kullanılması yapının bütününe etkileyen, yapıya simgesel bir anlam katan bir mimari eğilimdir. Çatı tamamen farklı bir formla kaplandığı gibi, farklı geometrik formların bir arada da kullanıldığı örneklere de rastlamak mümkündür. k32 ve k 33'de geleneksel bağlam biçimlenmeyi etkilerken, k28 ve k29'da strüktürel yenilik arayışı izlenmektedir. Toplumsal yapıda gözlemlenen gelenekselci ve evrensel yönelimlerin bir arada gerçekleşmesinin mimariye etkisi izlenmektedir..</p>
---------------	--

Tablo 69. Yerden koparılmış izlenimi veren yatay prizmatik kütleler; toplumsal yapı-
mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 10. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Mehmet KONURALP Güncüt AKIN Hüseyin KAHVECİOĞLU Yıldırım YAVUZ	Kütle Formuna Göre	j. Yerden koparılmış izlenimi veren yatay prizmatik kütleler
--	--	-----------------------	--

MİMARİ FORM ANALİZİ	 k35	 k36	 k37
	 k38	 k39	7

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Özelleştirme -Devlet arazisi satışı -İGE 0,75(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,7(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Sinemada başarı -Uluslararası etkinlikler -Düşünce kısıtlayıcı faaliyetler -Öğrenciye dayatma -Modern sanatlar -Miniatürk -Yurt dışında Türk kültürüne merak -İstanbul Bienal -Müzelerde özel sektör -Taklit etkinlik 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Siyasal İslam -İstanbul NATO zirvesi -AB ile müzakere -Yeni TCK Yasası(Düşünce özgürlüğünü kısıtlama) -Yeni Basın Yasası (Denetleme) -Özgürlüklere Müdahale -Orta Doğu'ya yakınlık 	<ul style="list-style-type: none"> -Tarihi dokuyu tahrip etme -Yeni ulaşım sistemi -Tasarımda uluslararası başarı -Kentsel dönüşüm/tahribat -UIA -İmar tartışmaları -Okul mimarisinde Osmanlı Selçuklu -Taklit yapı

DEĞERLENDİRME	<p>Yatay dikdörtgen prizmanın kolonlarla yerden yükseltildiği kütlelerdir. Bu eğilimin görüldüğü yapılarda yerden yükseltme kütlelerin tamamında uygulandığı gibi belli yüzeylerinde de uygulanabilmektedir. Modern mimaride kullanılan eğilimlerden biri olan bu uygulamaya bu dönemde özellikle kamu yapılarında rastlanmaktadır. Toplumsal yapı verilerinde yer alan özgürlüklerin kısıtlanması olgusuna paralel olarak gelişen iktidarın gücünü hissettirme çabası ile şekillendiği düşünülmektedir. k35, k36 ve k37'de yapı kolonlarla yükseltilirken, klasik bir ifadeye bürünmüştür. k38'de ise zemin katta cam kullanılmıştır. Yapı daha modernist bir görünüm kazanmıştır. k39'da ise yapıda çelik konstrüksiyon kullanılmış, tamamen yerden koparılmış, böylece yalın bir ifade sahip olmuştur.</p>
---------------	---

Tablo 70. Dairesel köşeli kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 10. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Mehmet KONURALP Günkut AKIN Hüseyin KAHVECİOĞLU Yıldırım YAVUZ	Kütle Formuna Göre	k.Dairesel köşeli kütleler
--	--	-----------------------	-------------------------------

MİMARİ FORM ANALİZİ		8
---------------------	---	---

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	<ul style="list-style-type: none"> -Özelleştirme -Devlet arazisi satışı -İGE 0,75(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,7(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Sinemada başarı -Uluslararası etkinlikler -Düşünce kısıtlayıcı faaliyetler -Öğrenciye dayatma -Modern sanatlar -Miniatürk -Yurt dışında Türk kültürüne merak -İstanbul Bienal -Müzelerde özel sektör -Taklit etkinlik 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Siyasal İslam -İstanbul NATO zirvesi -AB ile müzakere -Yeni TCK Yasası(Düşünce özgürlüğünü kısıtlama) -Yeni Basın Yasası (Denetleme) -Özgürlüklere Müdahale -Orta Doğu'ya yakınlık 	<ul style="list-style-type: none"> -Tarihi dokuyu tahrip etme -Yeni ulaşım sistemi -Tasarımda uluslararası başarı -Kentsel dönüşüm/tahribat -UIA -İmar tartışmaları -Okul mimarisinde Osmanlı Selçuklu -Taklit yapı

DEĞERLENDİRME	<p>Dairesel köşelerin ve dairesel kenarların kullanıldığı kütleler bu gruba dâhil edilmiştir. Bu kullanım ile yapı formu yumuşatılmış aynı zamanda modern bir görünüm kazanmıştır. 2006 Kataloğunda bu dairesel formlar, cam kullanımı ile vurgulanmıştır. UIA'nın İstanbul'da gerçekleşmesi, tasarımda uluslararası başarı gibi olgular ile kendini gösteren uluslararası mimarlık ortamı ile etkileşim çabasının ve bu paralelde oluşan form ve ifade arayışının şekillendirdiği bir eğilimdir.</p>
---------------	---

Tablo 71. Girişin farklı çatı örtüsüyle vurgulandığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 10. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Mehmet KONURALP Günkut AKIN Hüseyin KAHVECİOĞLU Yıldırım YAVUZ	Kütle Formuna Göre	I.Girişin farklı çatı örtüsüyle vurgulandığı kütleler
--	--	-----------------------	---

MİMARİ FORM ANALİZİ		9
---------------------	---	---

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	<ul style="list-style-type: none"> -Özelleştirme -Devlet arazisi satışı -İGE 0,75(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,7(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Sinemada başarı -Uluslararası etkinlikler -Düşünce kısıtlayıcı faaliyetler -Öğrenciye dayatma -Modern sanatlar -Miniatürk -Yurt dışında Türk kültürüne merak -İstanbul Bienal -Müzelerde özel sektör -Taklit etkinlik 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Siyasal İslam -İstanbul NATO zirvesi -AB ile müzakere -Yeni TCK Yasası(Düşünce özgürlüğünü kısıtlama) -Yeni Basın Yasası (Denetleme) -Özgürlüklere Müdahale -Orta Doğu'ya yakınlık 	<ul style="list-style-type: none"> -Tarihi dokuyu tahrip etme -Yeni ulaşım sistemi -Tasarımda uluslararası başarı -Kentsel dönüşüm/tahribat -UIA -İmar tartışmaları -Okul mimarisinde Osmanlı Selçuklu -Taklit yapı

DEĞERLENDİRME	<p>Çatıda; form, katman ya da renk değişikliği ile girişin vurgulandığı mimari eğilimdir. Bu eğilim ile giriş daha görkemli ve tanımlı olmakta, yapıyı şekillendiren bir unsur haline gelmektedir. Toplumsal yapıdaki modernist eğilimlerin, yenilik arayışının forma yansımaları olarak düşünülebilir.</p>
---------------	---

Tablo 72. Silindirik kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 10. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Mehmet KONURALP Günkut AKIN Hüseyin KAHVECİOĞLU Yıldırım YAVUZ	Kütle Formuna Göre	m.Silindirik kütleler
--	--	-----------------------	-----------------------

MİMARİ FORM ANALİZİ	 k45	 k46	10
---------------------	--	--	----

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	<ul style="list-style-type: none"> -Özelleştirme -Devlet arazisi satışı -İGE 0,75(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,7(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Sinemada başarı -Uluslararası etkinlikler -Düşünce kısıtlayıcı faaliyetler -Öğrenciye dayatma -Modern sanatlar -Miniatürk -Yurt dışında Türk kültürüne merak -İstanbul Bienal -Müzelerde özel sektör -Taklit etkinlik 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Siyasal İslam -İstanbul NATO zirvesi -AB ile müzakere -Yeni TCK Yasası(Düşünce özgürlüğünü kısıtlama) -Yeni Basın Yasası (Denetleme) -Özgürlüklere Müdahale -Orta Doğu'ya yakınlık 	<ul style="list-style-type: none"> -Tarihi dokuyu tahrip etme -Yeni ulaşım sistemi -Tasarımda uluslararası başarı -Kentsel dönüşüm/tahribat -UIA -İmar tartışmaları -Okul mimarisinde Osmanlı Selçuklu -Taklit yapı

DEĞERLENDİRME	<p>Bu gruba dâhil edilen yapılar ya silindir ya da silindire yakın geometride yapılardır. Silindirik kütle tasarımı teknolojik gelişmelere paralel olarak artış göstermektedir. Özellikle k46'da toplumsal yapı verilerinde gözlemlenen UIA'nın İstanbul'da gerçekleşmesi, İstanbul Bienali, tasarımda uluslararası başarı gibi olgularda hissedilen uluslararası mimarlık ortamı ile etkileşim çabasının ve modernizmin güncel, trendy yönelimlerinin etkileri izlenmektedir.</p>
---------------	--

Tablo 73. Farklı büyüklükte ve farklı geometride bloklardan oluşan kütle grupları; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 10. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Mehmet KONURALP Güncüt AKIN Hüseyin KAHVECİOĞLU Yıldırım YAVUZ	Kütle Formuna Göre	n.Farklı büyüklükte ve farklı geometride bloklardan oluşan kütle grupları
--	--	-----------------------	--

MİMARİ FORM ANALİZİ	 k47	 k48	 k49
	 k50		
			11

TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Özelleştirme -Devlet arazisi satışı -İGE 0,75 (önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,7(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Sinemada başarı -Uluslararası etkinlikler -Düşünce kısıtlayıcı faaliyetler -Öğrenciye dayatma -Modern sanatlar -Miniatürk -Yurt dışında Türk kültürüne merak -İstanbul Bienal -Müzelerde özel sektör -Taklit etkinlik 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Siyasal İslam -İstanbul NATO zirvesi -AB ile müzakere -Yeni TCK Yasası(Düşünce özgürlüğünü kısıtlama) -Yeni Basın Yasası (Denetleme) -Özgürlüklere Müdahale -Orta Doğu'ya yakınlık 	<ul style="list-style-type: none"> -Tarihi dokuyu tahrip etme -Yeni ulaşım sistemi -Tasarımda uluslararası başarı -Kentsel dönüşüm/tahribat -UIA -İmar tartışmaları -Okul mimarisinde Osmanlı Selçuklu -Taklit yapı

DEĞERLENDİRME	<p>Farklı büyüklükte ve geometride kütlelerin bir arada kullanıldığı kütle grubu bu dönem kataloglarında sıkça rastlanan bir eğilimdir. Kütleli olarak karma kullanımlı tasarımlar izlenmektedir. Bu eğilim ile mimari tek düzelik kırılmakta hem dikey hem de yatay düzlemde hareketlilik sağlanmaktadır. k48'de geleneksel formlara rastlanmakta ve kütle grubu postmodernist bir etki kazanmaktadır. Bu yapı AKP'nin muhafazakâr yapısının yerellekle ifade bulmasının bir örneğidir.</p>
---------------	--

Tablo 74. Yukarı doğru daralan kütle düzeni; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 10. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Mehmet KONURALP Günkut AKIN Hüseyin KAHVECİOĞLU Yıldırım YAVUZ	Kütle Formuna Göre	r.Yukarı doğru daralan kütle düzeni
--	--	-----------------------	--

MİMARİ FORM ANALİZİ	 <p>k51</p>	12
---------------------	--	----

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	<ul style="list-style-type: none"> -Özelleştirme -Devlet arazisi satışı -İGE 0,75(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,7(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Sinemada başarı -Uluslararası etkinlikler -Düşünce kısıtlayıcı faaliyetler -Öğrenciye dayatma -Modern sanatlar -Miniatürk -Yurt dışında Türk kültürüne merak -İstanbul Bienal -Müzelerde özel sektör -Taklit etkinlik 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Siyasal İslam -İstanbul NATO zirvesi -AB ile müzakere -Yeni TCK Yasası(Düşünce özgürlüğünü kısıtlama) -Yeni Basın Yasası (Denetleme) -Özgürlüklere Müdahale -Orta Doğu'ya yakınlık 	

DEĞERLENDİRME	<p>Yapının çatıya doğru geri çekilerek daraltıldığı kütlelerdir. Bu eğilim ile kütle gökyüzüne doğru geri çekilerek gökyüzü ile yeryüzünü birleştirirken, cadde ile de binayı bütünleştirmektedir. Yapıda kullanılan form simgesel, özgün bir yapı tasarlama çabasının ifadesidir. Yapının şekillenmesinde uluslararası ortama eklenme çabasının etkisi izlenmektedir.</p>
---------------	--

Tablo 75. Yukarı doğru genişleyen kütle düzeni; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 10. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Mehmet KONURALP Günkut AKIN Hüseyin KAHVECİOĞLU Yıldırım YAVUZ	Kütle Formuna Göre	s.Yukarı doğru genişleyen kütle düzeni
--	--	-----------------------	--

MİMARİ FORM ANALİZİ	 k52	 k53	13
	 k54		

TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	-Özelleştirme -Devlet arazisi satışı -İGE 0,75(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,7(önceki yıla göre artış)	-Sinemada başarı -Uluslararası etkinlikler -Düşünce kısıtlayıcı faaliyetler -Öğrenciye dayatma -Modern sanatlar -Miniatürk -Yurt dışında Türk kültürüne merak -İstanbul Bienal -Müzelerde özel sektör -Taklit etkinlik	-AKP iktidarı -Siyasal İslam -İstanbul NATO zirvesi -AB ile müzakere -Yeni TCK Yasası(Düşünce özgürlüğünü kısıtlama) -Yeni Basın Yasası (Denetleme) -Özgürlüklere Müdahale -Orta Doğu'ya yakınlık	-Tarihi dokuyu tahrip etme -Yeni ulaşım sistemi -Tasarımda uluslararası başarı -Kentsel dönüşüm/tahribat -UIA -İmar tartışmaları -Okul mimarisinde Osmanlı Selçuklu -Taklit yapı

DEĞERLENDİRME	<p>Yapının bazı bölümlerine ya da tamamında çatıya doğru genişlemenin söz konusu olduğu mimari eğilimdir. 2006 kataloğunda rastlanan bazı yapılarda ön cepheye doğru genişleme söz konusu iken , bazı yapılarda genişleme yapının tüm kenarlarındadır. Bu eğilim modern mimarinin son dönemde kullanılan eğilimlerinden biridir. Bu bağlamda toplumsal yapıda gözlemlenen uluslararası ortama eklenme çabasının mimariye yansımaları olarak düşünülebilir.</p>
---------------	--

Tablo 76. Ön cephede taşıyıcıların vurgulandığı kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 10. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Mehmet KONURALP Günkut AKIN Hüseyin KAHVECİOĞLU Yıldırım YAVUZ	Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	y.Ön cephede taşıyıcıların vurgulandığı kütleler
--	--	---	--

MİMARİ FORM ANALİZİ				
	k55	k56	k57	k58
				
	k59	k60	k61	
				
	k62	k63	k64	
				14

TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Özelleştirme -Devlet arazisi satışı -İGE 0,75(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,7(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Sinemada başarı -Uluslararası etkinlikler -Düşünce kısıtlayıcı faaliyetler -Öğrenciye dayatma -Modern sanatlar -Miniatürk -Yurt dışında Türk kültürüne merak -İstanbul Bienal -Müzelerde özel sektör -Taklit etkinlik 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Siyasal İslam -İstanbul NATO zirvesi -AB ile müzakere -Yeni TCK Yasası(Düşünce özgürlüğünü kısıtlama) -Yeni Basın Yasası (Denetleme) -Özgürlüklere Müdahale -Orta Doğu'ya yakınlık 	<ul style="list-style-type: none"> -Tarihi dokuyu tahrip etme -Yeni ulaşım sistemi -Tasarımda uluslararası başarı -Kentsel dönüşüm/tahribat -UIA -İmar tartışmaları -Okul mimarisinde Osmanlı Selçuklu -Taklit yapı

DEĞERLENDİRME	<p>Brütalist eğilimler izlenmektedir. Kolon ve kiriş sisteminin açıkta bırakılması 2006 kataloğunda en sık kullanılan mimari eğilimlerden biridir. Modern Mimari'nin önemli özelliklerinden biri olarak ön cephede taşıyıcıların açıkta bırakılması konuttan iş merkezine her çeşit fonksiyon için uygulanmaktadır. Toplumsal yapıda gözlemlenen uluslararası ortama eklemlenme çabasının mimari ifadesidir.</p>
---------------	--

Tablo 77. Cephede yatay çizgisel sürekliliğin vurgulandığı kütleler; toplumsal yapı mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 10. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Mehmet KONURALP Günkut AKIN Hüseyin KAHVECİOĞLU Yıldırım YAVUZ	Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	z.Cephede yatay çizgisel sürekliliğin vurgulandığı kütleler
--	--	---	---

TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Özelleştirme -Devlet arazisi satışı -İGE 0,75(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,7(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Sinemada başarı -Uluslararası etkinlikler -Düşünce kısıtlayıcı faaliyetler -Öğrenciye dayatma -Modern sanatlar -Miniatürk -Yurt dışında Türk kültürüne merak -İstanbul Bienal -Müzelerde özel sektör -Taklit etkinlik 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Siyasal İslam -İstanbul NATO zirvesi -AB ile müzakere -Yeni TCK Yasası(Düşünce özgürlüğünü kısıtlama) -Yeni Basın Yasası (Denetleme) -Özgürlüklere Müdahale -Orta Doğu'ya yakınlık 	<ul style="list-style-type: none"> -Tarihi dokuyu tahrip etme -Yeni ulaşım sistemi -Tasarımda uluslararası başarı -Kentsel dönüşüm/tahribat -UIA -İmar tartışmaları -Okul mimarisinde Osmanlı Selçuklu -Taklit yapı

DEĞERLENDİRME	<p>Cephede yatay çizgisellik kimi zaman boşlukla, kimi zaman cam kullanımı ile kimi zaman ise malzeme farklılığı ile vurgulanmaktadır. Cephede yatay çizgiselliğin vurgulanması modern mimaride son dönemde sıkça kullanılan eğilimlerden biridir. Malzeme farklılığı ile cephede dengeli kompozisyonlar oluşturma çabası izlenmektedir. Kullanılan formların yalınlığı evrensel dili yakalama tavrının ifadesidir. Modern Sanatlar Müzesi açılması gibi olgularda gözlemlenen modern yönelimlerin mimariye yansıması ile şekillenmiş yapılarıdır.</p>
---------------	--

Tablo 78. Dikdörtgensel çıkmalı kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 10. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Mehmet KONURALP Günkut AKIN Hüseyin KAHVECİOĞLU Yıldırım YAVUZ	Cepenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	aa.Dikdörtgensel çıkmalı kütleler
--	--	--	--------------------------------------

MİMARİ FORM ANALİZİ	 <p>k70</p> <p>k71</p> <p>k72</p> <p>k73</p>	16
---------------------	--	----

TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Özelleştirme -Devlet arazisi satışı -İGE 0,75(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,7(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Sinemada başarı -Uluslararası etkinlikler -Düşünce kısıtlayıcı faaliyetler -Öğrenciye dayatma -Modern sanatlar -Miniatürk -Yurt dışında Türk kültürüne merak -İstanbul Bienal -Müzelerde özel sektör -Taklit etkinlik 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Siyasal İslam -İstanbul NATO zirvesi -AB ile müzakere -Yeni TCK Yasası(Düşünce özgürlüğünü kısıtlama) -Yeni Basın Yasası (Denetleme) -Özgürlüklere Müdahale -Orta Doğu'ya yakınlık 	<ul style="list-style-type: none"> -Tarihi dokuyu tahrip etme -Yeni ulaşım sistemi -Tasarımda uluslararası başarı -Kentsel dönüşüm/tahribat -UIA -İmar tartışmaları -Okul mimarisinde Osmanlı Selçuklu -Taklit yapı

DEĞERLENDİRME	<p>Yapıda dikdörtgensel çıkma yani cumba kullanılması Anadolu'da kullanılan geleneksel bir mimari uygulamadır. 2006 Kataloğunda rastlanan örneklerde çıkmanın Anadolu'daki cumbanın çağdaş bir yorumu olarak modernize edildiği örneklere rastlanmaktadır. k70 ve k71'de yapı malzemesinin de bu düşünceyi destekler şekilde seçildiği ve geleneksel bir uygulamanın Modern Mimari ile buluşturulmaya çalışıldığı söylenebilir. Bu biçimlenmenin toplumsal yapıdaki gelenekseli yaklaşımların yansımaları olduğu düşünülebilir.</p>
---------------	---

Tablo 79. Cephesi sürekli pencerelerden oluşmuş kütleler; toplumsal yapı-mimari analizi

MİMARLAR ODASI 10. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Mehmet KONURALP Günkut AKIN Hüseyin KAHVECİOĞLU Yıldırım YAVUZ	Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	bb.Cephesi sürekli pencerelerden oluşmuş kütleler
--	--	---	---

MİMARİ FORM ANALİZİ	 k74	 k75	 k76	 k77
	 k78			

17

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Özelleştirme -Devlet arazisi satışı -İGE 0,75(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,7(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Sinemada başarı -Uluslararası etkinlikler -Düşünce kısıtlayıcı faaliyetler -Öğrenciye dayatma -Modern sanatlar -Miniatürk -Yurt dışında Türk kültürüne merak -İstanbul Bienal -Müzelerde özel sektör -Taklit etkinlik 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Siyasal İslam -İstanbul NATO zirvesi -AB ile müzakere -Yeni TCK Yasası(Düşünce özgürlüğünü kısıtlama) -Yeni Basın Yasası (Denetleme) -Özgürlüklere Müdahale -Orta Doğu'ya yakınlık 	<ul style="list-style-type: none"> -Tarihi dokuyu tahrip etme -Yeni ulaşım sistemi -Tasarımda uluslararası başarı -Kentsel dönüşüm/tahribat -UIA -İmar tartışmaları -Okul mimarisinde Osmanlı Selçuklu -Taklit yapı

DEĞERLENDİRME	<p>Cephede sürekli ve aynı büyüklükte pencere kullanımı modern mimaride sıkça kullanılan bir mimari eğilimdir. Bu eğilim ile cephede monoton ancak sürekli bir etki yaratılmaktadır. 2006 Kataloğundaki örneklerde de bu süreklilik ve monotonluk hissedilmektedir. Çoğunlukla kamu yapılarında gözlemlenen bu eğilim, iktidarın gücünü ve sürekliliğini simgelemiştir.</p>
---------------	---

Tablo 80. Şeffaf ön cephe kütüphaneler; toplumsal yapı- mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 10. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Mehmet KONURALP Günkut AKIN Hüseyin KAHVECİOĞLU Yıldırım YAVUZ	Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	ç.Şeffaf ön cephe kütüphaneler
--	--	---	--------------------------------

MİMARİ FORM ANALİZİ			
	k79		k80
		18	

TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Özelleştirme -Devlet arazisi satışı -İGE 0,75(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,7(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Sinemada başarı -Uluslararası etkinlikler -Düşünce kısıtlayıcı faaliyetler -Öğrenciye dayatma -Modern sanatlar -Miniatürk -Yurt dışında Türk kültürüne merak -İstanbul Bienal -Müzelerde özel sektör -Taklit etkinlik 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Siyasal İslam -İstanbul NATO zirvesi -AB ile müzakere -Yeni TCK Yasası(Düşünce özgürlüğünü kısıtlama) -Yeni Basın Yasası (Denetleme) -Özgürlüklere Müdahale -Orta Doğu'ya yakınlık 	<ul style="list-style-type: none"> -Tarihi dokuyu tahrip etme -Yeni ulaşım sistemi -Tasarımda uluslararası başarı -Kentsel dönüşüm/tahribat -UIA -İmar tartışmaları -Okul mimarisinde Osmanlı Selçuklu -Taklit yapı

DEĞERLENDİRME	<p>Yapının ön cephesinin tamamen şeffaf olarak tasarlanması teknolojik gelişmelere paralel olarak modern mimaride sıkça kullanılan bir özelliktir. Bu yapılarda dış mekân iç mekânın bir parçası gibi kullanılmaktadır. Toplumsal yapı verilerinde yer alan özgürlük kısıtlamalarına tepki olarak oluşan şeffaflık/geçirgenlik arayışının mimariye yansımalarıdır.</p>
---------------	--

Tablo 81. Cephede yatay kırılmaların yer aldığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 10. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Mehmet KONURALP Günkut AKIN Hüseyin KAHVECİOĞLU Yıldırım YAVUZ	Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	ff.Cephede yatay kırılmaların yer aldığı kütleler
--	--	---	---

MİMARİ FORM ANALİZİ		19
---------------------	--	----

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Özelleştirme -Devlet arazisi satışı -İGE 0,75(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,7(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Sinemada başarı -Uluslararası etkinlikler -Düşünce kısıtlayıcı faaliyetler -Öğrenciye dayatma -Modern sanatlar -Miniatürk -Yurt dışında Türk kültürüne merak -İstanbul Bienal -Müzelerde özel sektör -Taklit etkinlik 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Siyasal İslam -İstanbul NATO zirvesi -AB ile müzakere -Yeni TCK Yasası(Düşünce özgürlüğünü kısıtlama) -Yeni Basın Yasası (Denetleme) -Özgürlüklere Müdahale -Orta Doğu'ya yakınlık 	<ul style="list-style-type: none"> -Tarihi dokuyu tahrip etme -Yeni ulaşım sistemi -Tasarımda uluslararası başarı -Kentsel dönüşüm/tahribat -UIA -İmar tartışmaları -Okul mimarisinde Osmanlı Selçuklu -Taklit yapı

DEĞERLENDİRME	<p>2006 kataloğunda rastlanan eğilimlerden yatay kırılmaların yer aldığı kütle tasarlama eğiliminin, bu dönemde daha çok topografyaya uyumlu bir şekilde biçimlendiği dikkat çekmektedir. Yapıya yatay devamlılık izlenimi veren bu mimari eğilim tamamen modern mimaride kullanılan bir eğilimdir. Uluslararası ortamda önemi her geçen gün artan çevre duyarlılığının, yere özgü bir tavır ile mimariye yansımaları gözlemlenmektedir. Bu bağlamda bu eğilimin toplumsal yapı verilerinde yer alan uluslararası ortamla etkileşim çabası ile gerçekleşen olguların etkisi ile biçimlendiği söylenebilir.</p>
---------------	--

Tablo 82. Cephede yatay ve dikey kırılmaların yer aldığı prizmatik kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 10. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Mehmet KONURALP Günkut AKIN Hüseyin KAHVECİOĞLU Yıldırım YAVUZ	Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	gg.Cephede yatay ve dikey kırılmaların yer aldığı prizmatik kütleler
--	--	---	---

MİMARİ FORM ANALİZİ	 <p>k85 k86</p>	20
---------------------	---	----

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	<ul style="list-style-type: none"> -Özelleştirme -Devlet arazisi satışı -İGE 0,75(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,7(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Sinemada başarı -Uluslararası etkinlikler -Düşünce kısıtlayıcı faaliyetler -Öğrenciye dayatma -Modern sanatlar -Miniatürk -Yurt dışında Türk kültürüne merak -İstanbul Bienal -Müzelerde özel sektör -Taklit etkinlik 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Siyasal İslam -İstanbul NATO zirvesi -AB ile müzakere -Yeni TCK Yasası(Düşünce özgürlüğünü kısıtlama) -Yeni Basın Yasası (Denetleme) -Özgürlüklere Müdahale -Orta Doğu'ya yakınlık 	<ul style="list-style-type: none"> -Tarihi dokuyu tahrip etme -Yeni ulaşım sistemi -Tasarımda uluslararası başarı -Kentsel dönüşüm/tahribat -UIA -İmar tartışmaları -Okul mimarisinde Osmanlı Selçuklu -Taklit yapı

DEĞERLENDİRME	<p>Cephede yatay ve dikey kırılmalar kullanılması cephenin formunu deforme eden ve asal geometrik formlardan uzaklaştıran bir eğilimdir. Yapıda heykelsi bir ifade arayışı gözlemlenmektedir. Teknolojinin gelişimi ile paralel olarak yaygınlaşan bu kullanımların, yapının algılanabilirliğini arttırdığı söylenebilir. Toplumsal yapıda gözlemlenen özgürlük kısıtlayıcı uygulamalara tepki olarak mimariye yansıyan, farklılık arayışının bir ifadesidir.</p>
---------------	---

Tablo 83. Cephede panjur ve ya pergola uygulanmış kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 10. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Mehmet KONURALP Günkut AKIN Hüseyin KAHVECİOĞLU Yıldırım YAVUZ	Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	11.Cephede panjur ve ya pergola uygulanmış kütleler
--	--	---	---

MİMARİ FORM ANALİZİ			
	k87	k88	
			
	k89	k90	k91
			
	k92		

21

TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	-Özelleştirme -Devlet arazisi satışı -İGE 0,75(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,7(önceki yıla göre artış)	-Sinemada başarı -Uluslararası etkinlikler -Düşünce kısıtlayıcı faaliyetler -Öğrenciye dayatma -Modern sanatlar -Miniatürk -Yurt dışında Türk kültürüne merak -İstanbul Bienal -Müzelerde özel sektör -Taklit etkinlik	-AKP iktidarı -Siyasal İslam -İstanbul NATO zirvesi -AB ile müzakere -Yeni TCK Yasası(Düşünce özgürlüğünü kısıtlama) -Yeni Basın Yasası (Denetleme) -Özgürlüklere Müdahale -Orta Doğu'ya yakınlık	-Tarihi dokuyu tahrip etme -Yeni ulaşım sistemi -Tasarımda uluslararası başarı -Kentsel dönüşüm/tahribat -UIA -İmar tartışmaları -Okul mimarisinde Osmanlı Selçuklu -Taklit yapı

DEĞERLENDİRME	
	2006 Kataloğunda rastlanan örneklerde de panjur ve jalûzinin görsel bir eleman olarak kullanıldığı görülmektedir. 2000'li yıllarda estetik amaçlı kullanımı artan bu eğilime, özellikle yarışma projelerinde sıkça rastlanmaktadır. Bu yapılarda cephede kullanılan jalûzinin ahşap gibi sıcak malzemeden yapılmış olması yapıya yerel ve çevreci bir ifade kazandırmaktadır. Mimariide uluslararası formlar kullanma çabasının yansımaları olarak düşünülebilir.

Tablo 84. Cephesi simetrik pencere ve balkon düzeniyle oluşmuş kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 10. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Mehmet KONURALP Günkut AKIN Hüseyin KAHVECİOĞLU Yıldırım YAVUZ	Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	ii.Cephesi simetrik pencere ve balkon düzeniyle oluşmuş kütleler
--	--	---	---

MİMARİ FORM ANALİZİ		22
---------------------	--	----

TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	Ekonomik Kodlar -Özelleştirme -Devlet arazisi satışı -İGE 0,75(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,7(önceki yıla göre artış)	Sosyo Kültürel Kodlar -Sinemada başarı -Uluslararası etkinlikler -Düşünce kısıtlayıcı faaliyetler -Öğrenciye dayatma -Modern sanatlar -Miniatürk -Yurt dışında Türk kültürüne merak -İstanbul Bienal -Müzelerde özel sektör -Taklit etkinlik	Politik Kodlar -AKP iktidarı -Siyasal İslam -İstanbul NATO zirvesi -AB ile müzakere -Yeni TCK Yasası(Düşünce özgürlüğünü kısıtlama) -Yeni Basın Yasası (Denetleme) -Özgürlüklere Müdahale -Orta Doğu'ya yakınlık	Mimari Kodlar -Tarihi dokuyu tahrip etme -Yeni ulaşım sistemi -Tasarımda uluslararası başarı -Kentsel dönüşüm/tahribat -UIA -İmar tartışmaları -Okul mimarisinde Osmanlı Selçuklu -Taklit yapı
------------------------	--	---	---	---

DEĞERLENDİRME	<p>Simetri mimari uygulamalarda her dönem en çok uygulanan tasarım eğilimi olarak dikkat çeker. Yapılarda simetri çoğu zaman balkon ve pencere düzeniyle sağlanır. 2006 Kataloğundaki yapılarda da sıkça kullanılan bir eğilim olarak dikkat çekmektedir. Sıradanlığa ve durağanlığa gönderme yapan bir düzenlemedir. Toplumsal yapıda gözlemlenen özgürlük kısıtlayıcı faaliyetler paralelinde tercih edilen bir eğilim olduğu söylenebilir.</p>
---------------	---

Tablo 85. Cephesi dolu boş hareketiyle biçimlendirilmiş kütle; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 10. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Mehmet KONURALP Günkut AKIN Hüseyin KAHVECİOĞLU Yıldırım YAVUZ	Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	kk.Cephesi doluluk boşluk kontrastıyla biçimlendirilmiş kütle
--	--	---	--

23

TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Özelleştirme -Devlet arazisi satışı -İGE 0,75(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,7(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Sinemada başarı -Uluslararası etkinlikler -Düşünce kısıtlayıcı faaliyetler -Öğrenciye dayatma -Modern sanatlar -Miniatürk -Yurt dışında Türk kültürüne merak -İstanbul Bienal -Müzelerde özel sektör -Taklit etkinlik 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Siyasal İslam -İstanbul NATO zirvesi -AB ile müzakere -Yeni TCK Yasası(Düşünce özgürlüğünü kısıtlama) -Yeni Basın Yasası (Denetleme) -Özgürlüklere Müdahale -Orta Doğu'ya yakınlık 	<ul style="list-style-type: none"> -Tarihi dokuyu tahrip etme -Yeni ulaşım sistemi -Tasarımda uluslararası başarı -Kentsel dönüşüm/tahribat -UIA -İmar tartışmaları -Okul mimarisinde Osmanlı Selçuklu -Taklit yapı

DEĞERLENDİRME	<p>2006 Kataloğunda rastlanan bir diğer mimari eğilim de cepheyi dolu-boş oranı ile şekillendirme eğilimidir. Bu eğilimde cephede dolu-boş alanlar; şeffaf-kapalı, açık-kapalı ya da şeffaf-açık olarak belirlenmektedir. Dolu-boş dengesi bazı yapılarda belli bir sistem ile sağlanırken, bazı yapılarda da düzensiz bir dağılım ile sağlanmaktadır. Güncel, modernist bir eğilimdir. Uluslararası ortama eklemlenme çabası ile şekillenmiştir.</p>
---------------	---

Tablo 86. Yırtıklarla şekillendirilmiş cephe düzenine sahip kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 10. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Mehmet KONURALP Günkut AKIN Hüseyin KAHVECİOĞLU Yıldırım YAVUZ	Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	II.Yırtıklarla şekillendirilmiş cephe düzenine sahip kütleler
--	--	---	--

MİMARİ FORM ANALİZİ	 <p>k103</p> <p>k104</p> <p>k105</p> <p>k106</p> <p>k107</p>	24
---------------------	--	----

TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Özelleştirme -Devlet arazisi satışı -İGE 0,75(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,7(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Sinemada başarı -Uluslararası etkinlikler -Düşünce kısıtlayıcı faaliyetler -Öğrenciye dayatma -Modern sanatlar -Miniatürk -Yurt dışında Türk kültürüne merak -İstanbul Bienal -Müzelerde özel sektör -Taklit etkinlik 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Siyasal İslam -İstanbul NATO zirvesi -AB ile müzakere -Yeni TCK Yasası(Düşünce özgürlüğünü kısıtlama) -Yeni Basın Yasası (Denetleme) -Özgürlüklere Müdahale -Orta Doğu'ya yakınlık 	<ul style="list-style-type: none"> -Tarihi dokuyu tahrip etme -Yeni ulaşım sistemi -Tasarımda uluslararası başarı -Kentsel dönüşüm/tahribat -UIA -İmar tartışmaları -Okul mimarisinde Osmanlı Selçuklu -Taklit yapı

DEĞERLENDİRME	<p>2006 kataloğunda kullanıldığı görülen bir diğer eğilim de yırtılmış etkisi veren cephe düzeniyle oluşturulmuş kütleler olarak belirlenmiştir. Bu eğilimde yapı cephesinde oluşturulan kademe farklılıkları söz konusudur. Bu kademe farklılıkları kimi zaman şeffaf yüzeylerle kimi zaman ise boşluklarla vurgulanmıştır. Modern mimari de kullanılan bir mimari eğilimdir. k107 ve k108 yerel referanslarla desteklenmiş yapılardır. Bu iki örnekte klasik kalıcı bir mimarlık dili yaratma çabası gözlemlenmektedir. Toplumsal yapıda gözlemlenen modernizmin yeniden yorumlanması eğiliminin mimariye yansıdığı örneklerdendir.</p>
---------------	---

Tablo 87. Dolu alan ile çevrelenmiş yatay şeffaf dikdörtgen alanlardan oluşmuş kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 10. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Mehmet KONURALP Günkut AKIN Hüseyin KAHVECİOĞLU Yıldırım YAVUZ	Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	oo.Dolu alan ile çevrelenmiş yatay şeffaf dikdörtgen alanlardan oluşmuş kütleler
--	--	---	--

MİMARİ FORM ANALİZİ	 k108	 k109	 k110
	 k111	 k112	25

TOPLUMSAL YAPILANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	-Özelleştirme -Devlet arazisi satışı -İGE 0,75(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,7(önceki yıla göre artış)	-Sinemada başarı -Uluslararası etkinlikler -Düşünce kısıtlayıcı faaliyetler -Öğrenciye dayatma -Modern sanatlar -Miniatürk -Yurt dışında Türk kültürüne merak -İstanbul Bienal -Müzelerde özel sektör -Taklit etkinlik	-AKP iktidarı -Siyasal İslam -İstanbul NATO zirvesi -AB ile müzakere -Yeni TCK Yasası(Düşünce özgürlüğünü kısıtlama) -Yeni Basın Yasası (Denetleme) -Özgürlüklere Müdahale -Orta Doğu'ya yakınlık	-Tarihi dokuyu tahrip etme -Yeni ulaşım sistemi -Tasarımda uluslararası başarı -Kentsel dönüşüm/tahribat -UIA -İmar tartışmaları -Okul mimarisinde Osmanlı Selçuklu -Taklit yapı

DEĞERLENDİRME	<p>Türkiye’de özellikle 2000’li yıllarda kullanılmaya başlanan bu eğilim, yapının ön cephesindeki şeffaf alanın dolu bir hatla çevrelenmesi şeklinde uygulanmaktadır. Bu eğilim modern mimarinin sıkça kullanılan eğilimlerinden biridir. 2006 Kataloğundaki örneklerde dolu hattın yatay dikdörtgenin tamamını çevrelediği örneklerle rastlandığı gibi üç kenarını çevrelediği örneklerle de rastlanmaktadır. Gelişen teknoloji ve tasarım alanında uluslararası ortam ile etkileşimin mimari ifadesidir.</p>
---------------	--

Tablo 88. Köşe pencere kullanılmış kütleler.; toplumsal yapı- mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 10. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Mehmet KONURALP Günkut AKIN Hüseyin KAHVECİOĞLU Yıldırım YAVUZ	Cepenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	pp.Köşe pencere kullanılmış kütleler
--	--	--	---

MİMARİ FORM ANALİZİ	 <p>k113</p>	26
---------------------	---	----

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	<ul style="list-style-type: none"> -Özelleştirme -Devlet arazisi satışı -İGE 0,75(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,7(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Sinemada başarı -Uluslararası etkinlikler -Düşünce kısıtlayıcı faaliyetler -Öğrenciye dayatma -Modern sanatlar -Miniatürk -Yurt dışında Türk kültürüne merak -İstanbul Bienal -Müzelerde özel sektör -Taklit etkinlik 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Siyasal İslam -İstanbul NATO zirvesi -AB ile müzakere -Yeni TCK Yasası(Düşünce özgürlüğünü kısıtlama) -Yeni Basın Yasası (Denetleme) -Özgürlüklere Müdahale -Orta Doğu'ya yakınlık 	<ul style="list-style-type: none"> -Tarihi dokuyu tahrip etme -Yeni ulaşım sistemi -Tasarımda uluslararası başarı -Kentsel dönüşüm/tahribat -UIA -İmar tartışmaları -Okul mimarisinde Osmanlı Selçuklu -Taklit yapı

DEĞERLENDİRME	<p>Köşe pencere kullanımı modern mimaride sıkça kullanılan önemli özelliklerden biridir. 2006 kataloğunda rastlanan yapıda köşe pencere yapının dört kenarında kullanılmış, bu anlamda tek bir köşe öne çıkarılmamıştır. Yapının sahip olduğu monotonluk ve süreklilik toplumsal yapıdaki baskıcı tutumun mimariye yansması olarak değerlendirilmiştir.</p>
---------------	---

Tablo 89. Cephesi baskın olarak yerel mimari öğelerle şekillenmiş kütleler.; toplumsal yapı- mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 10. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Mehmet KONURALP Günkut AKIN Hüseyin KAHVECİOĞLU Yıldırım YAVUZ	Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	rr. Cephesi baskın olarak yerel mimari öğelerle şekillenmiş kütleler
--	--	---	---

MİMARİ FORM ANALİZİ	 k114	 k115	 k116	 k117
	 k118			

27

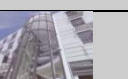

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar -Özelleştirme -Devlet arazisi satışı -İGE 0,75(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,7(önceki yıla göre artış)	Sosyo Kültürel Kodlar -Sinemada başarı -Uluslar arası etkinlikler -Düşünce kısıtlayıcı faaliyetler -Öğrenciye dayatma -Modern sanatlar -Miniatürk -Yurt dışında Türk kültürüne merak -İstanbul Bienal -Müzelerde özel sektör -Taklit etkinlik	Politik Kodlar -AKP iktidarı -Siyasal İslam -İstanbul NATO zirvesi -AB ile müzakere -Yeni TCK Yasası(Düşünce özgürlüğünü kısıtlama) -Yeni Basın Yasası (Denetleme) -Özgürlüklere Müdahale -Orta Doğu'ya yakınlık	Mimari Kodlar -Tarihi dokuyu tahrip etme -Yeni ulaşım sistemi -Tasarımda uluslar arası başarı -Kentsel dönüşüm/tahribat -UIA -İmar tartışmaları -Okul mimarisinde Osmanlı Selçuklu -Taklit yapı
------------------------	--	--	---	--

DEĞERLENDİRME	<p>2006 döneminde daha çok konut cephelerinin şekillenmesinde kullanılmış bir eğilimdir. Yerel mimari öğeler cephe elemanlarında kullanıldığı ancak cephenin tamamına etki ettiği yapılarıdır. Toplumsal yapıda gözlemlenen yurt dışında Türk kültürünü tanıtmak/merak olgusu ile kendini gösteren kültürel değerlere yönelimin mimariye yansımalarıdır.</p>
---------------	--

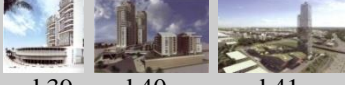

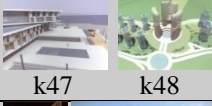

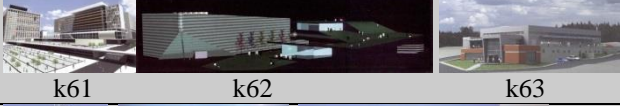

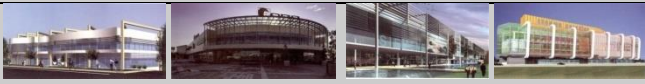

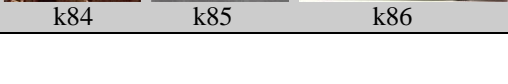
2.5.4. 11. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri Kataloğu (2008) Analizi

2006-2007 yıllarında Türkiye mimarlığını değerlendirmek amacıyla öncelikle 11. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri'ne Katılan Yapıların/Projelerin Gruplanması tablosu hazırlanmıştır (Tablo 90), (Anonim, 2010). Daha sonra ise sırasıyla 2006-2007 Yılları Toplumsal Yapı Verileri Tablosu (Tablo 91); 11. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri Kataloğu Toplumsal Yapı- Mimari Form Analizi Tabloları (Tablo 92; 93; 94...120) hazırlanmıştır.

Tablo 90. 11. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri'ne katılan yapıların/gruplanması

MİMARLARODASI 11. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ		SEÇİCİ KURUL Atilla YÜCEL Abdi GÜZER Tülin HADİ Cengiz KABAOĞLU Uğur TARHAN						
11. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ; KATILAN ESERLER Kütle Formuna Göre	1	 k1	 k2	 k3	MİMARİ EĞİLİMLERE GÖRE KÜTLELER	a	Yerle bütünleşmiş kütleler	
	2	 k4	 k5			b	Birim mantığı ile oluşturulmuş düzgün geometrik formlu kütleler	
	3	 k6	 k7			c	Dairesel ve silindirik formların diğer formlarla bir arada kullanıldığı kütleler	
	4	 k8	 k9			ç	Çatının dairesele formlarla vurgulandığı kütleler	
	5	 k10	 k11	 k12	 k13	 k14	d	Baskın saçaklı kütleler
	6	 k15					f	Sıralı, eşdeğer büyüklükte kütlelerden oluşan kütle grupları
	7	 k16	 k17	 k18	 k19		g	Kırma çatılı kütleler
	8	 k20	 k21				h	Düşey prizmatik kütleler
	9	 k22					i	Çatı bitiminde farklı formların kullanıldığı kütleler
	10	 k23	 k24	 k25	 k26		i	Organik formlu kütleler
		 k27	 k28	 k29				
		 k30	 k31					
11	 k32	 k33	 k34	 k35		k	Dairesel köşeli kütleler	
12	 k36	 k37	 k38			m	Silindirik kütleler	

Tablo 90'nin devamı

Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	13		o	Kule ve yatay bloktan oluşan kütle grupları
	14		ö	Kütlenin parçalanıp birleştirilmesi mantığı ile oluşturulmuş kütleler
				
	15		ü	Kavisli yüzeye sahip kütleler
	16		v	Dikey bölücülerle kesilmiş izlenimi veren kütleler
				
	17		y	Ön cephede taşıyıcıların vurgulandığı kütleler
				
	18		z	Cephede yatay çizgisel sürekliliğin vurgulandığı kütleler
				
	19		aa	Dikdörtgensel çıkmalı kütleler
	20		bb	Cephesi sürekli pencerelerden oluşmuş kütleler
	21		çç	Şeffaf ön cephele kütleler
	22		dd	Cephede kolon ve giriş etkisi uyandıran elemanların kullanıldığı kütleler
				
23		ee	Renk ögesinin öne çıktığı kütleler	
24		ii	Cephede panjur ve ya pergola uygulanmış kütleler	

Tablo 90'in devamı

25	 k87 k88	jj	Dinamik cephe kurgusuna sahip kütleler
26	 k89	oo	Dolu alan ile çevrelenmiş yatay şeffaf dikdörtgen alanlardan oluşmuş kütleler
	 k90		
	 k91		
	 k92		
	 k93		
27	 k94	öö	Pencere elemanının vurgulandığı kütleler
28	 k95	pp	Köşe pencere kullanılmış kütleler
29	 k96	rr	Cephesi baskın olarak yerel mimari öğelerle şekillenmiş kütleler
	 k97		

Tablo 91. 2006-2007 yılları toplumsal yapı verileri tablosu

2006-2007 YILI TOPLUMSAL YAPI VERİLERİ		2008 KATALOĞU DEĞERLENDİRME VERİLERİ	
EKONOMİK YAPI	-Yabancı sermaye girişinde rekor artış.		
	-Cari işlemlerdeki açık		
	-Ekonomik dalgalanmanın etkileri azalmaya başlamıştır		
	-PETKİM'in satışı ile ilgili yoğun tartışmalar yaşanmıştır.		
		2006	2007
	Doğumda beklenen ortalama ömür(yıl)	68,9	71,4
	Yetişkin okur yazarlık oranı(%)	87,4	87,4
	Bütünleşik brüt okullaşma oranı(%)	69	68,7
SOSYO-KÜLTÜREL YAPI	Kişi başına GSYİH(ABD doları)	7753	8407
	İGE (İnsani Gelişme Endeksi)	0,757	0,775
	İşsizlik(%)	10,2	10,3
	-Özel radyo ve TV'lerde farklı dillerde yayın yapılabilmesi yasalaşmıştır.		
	-Türkiye'de kuş gribi paniği yaşanmıştır.		
	-Eğitim müfredatında yapılan değişikliklerle liseler 4 yıla çıkarılmıştır.		
	-Sting İstanbul'da konser vermiştir.		
	-Uluslararası jüri İstanbul'u 2010 kültür başkenti olarak seçmiştir.		
POLİTİK YAPI	-İfade özgürlüğü konusu ile ilgili olarak 301. Madde kapsamında onlarca kişi yargılanmıştır.		
	-Orhan Pamuk Nobel ödülünü kazanmıştır.		
	-Güreşte dünya şampiyonluğu		
	-Küresel ısınma tartışmaları başlamıştır.		
	-Uluslar arası DOCOMOMO Konferansı'na Türkiye ev sahipliği yapmıştır.		
	-AKP iktidarının 6. ve7. yılı		
	-Bülent Ecevit ölmüştür.		
	-Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer en çok veto eden cumhurbaşkanı olduğu belirlenmiştir.		
-Bülent Arınç açıklama yapmıştır; Laiklik yorumlansın.			
-Parti liderleri mal varlığını açıklamıştır.			
-Türkiye'de çete sayısında artış olduğu açıklanmıştır.			
-AKP'li Unakıtan ile ilgili yolsuzluk iddiaları ortaya atılmıştır.			
-Gazi üniversitesinde bir öğretim görevlisi uzun saçlı ve küpeli olduğu gerekçesiyle dövülmüştür.			
-Ankara Üniversitesi'nde bir öğrenci içki içtiği gerekçesiyle dövülmüştür.			
-Bir avukat Danıştay'ın türban kararına tepki göstermek amacıyla duruşma salonunu taramıştır.			
-Sezer yeni yasama yılının açılışında irticanın en önemli güvenlik tehdidi olduğunu vurgulamıştır.			
-Hrant Dink öldürülmüştür.			
-Malatya'da 3 Hristiyan öldürülmüştür.			
-Genelkurmay bir muhtıra ile laiklik tartışmalarında taraf olduğunu sert bir dille açıklamıştır.			
-2007 seçimlerinin galibi %40,58 ile AKP olmuştur.			
-11. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül olmuştur.			
-Ülkenin pek çok şehrinde Cumhuriyet Mitingleri düzenlenmiştir.			

Tablo 91'in devamı

MİMARİ VE KENT

- Galataport ihalesi iptal edilmiştir.
- İstanbul'da orman alanı içerisine inşa edilen 138 villalık Acar İstanbul projesi durdurulmuştur.
- Mortgage sistemi yasalaşmıştır.
- Marmaray inşaatının ilk tüpü indirildi. Çalışmalar hızlandırılmıştır.
- Sulukule mahallesi kentsel dönüşüm projesi yoğun tartışmalara neden olmuştur.
- İstanbul'da Metrobüsler çalışmaya başlamıştır.
- Wallpaper tasarım yarışmasında İstanbul en iyi kent ödülünü almıştır.
- Dalaman Terminali Londra'da ödül almıştır.
- Türk müteahhitlerin yurt dışında 20 milyar Dolarlık inşaatın yapımını üstlendiği açıklanmıştır.
- Türkiye'nin ilk çevreci evi inşa edilmiştir.
- TOKİ konut açığını kapamak üzere 2007 sonuna kadar 17900 konut sayısına ulaşmayı hedeflediğini açıklamıştır.
- Otoyol inşaatlarında özel sektörün de görev alabilmesinin önü açılmıştır..
- Taksim Meydanı ile ilgili tartışmalar devam etmiş, meydanın araç trafiğine kapatılacağı açıklanmıştır.
- Türkiye'de ki konutlara yabancılardan yoğun talep olduğu açıklanmıştır.
- Hükümet adalet sarayları için Selçuklu tarzında tek tip proje hazırladıklarını açıklamıştır.
- Haydarpaşa Garı'nın tartışmalı tadilat projesini Alman firmanın yürüteceği açıklanmıştır.
- Pritzker ödül töreni İstanbul'da yapılmıştır.
- İstanbul'un UNESCO dünya mirası listesinden çıkarılmayacağı açıklanmıştır.
- Kanyon Alışveriş merkezi Dubai'den ödül almıştır.

Tablo 92. Yerle bütünleşmiş kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 11. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Atilla YÜCEL Abdi GÜZER Tülin HADİ Cengiz KABAĞLU Uğur TARHAN	Kütle formuna göre	a. Yerle bütünleşmiş kütleler
--	---	-----------------------	----------------------------------

MİMARİ FORM ANALİZİ	 k1	 k2	 k3	1
---------------------	---	--	---	---

TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Yabancı sermaye girişi -Kriz etkisi -Özelleştirme -İGE 0,77(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,3(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Dilde özgürlük -Salgın -Eğitimde yenilik -Uluslararası etkinlik -Kısıtlı ifade özgürlüğü -Edebiyatta Nobel -Sporda başarı 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Başbakanlık cumhurbaşkanlığı çatışması -Laiklik tartışmaları -Yolsuzluk iddiaları -Şeffaflaşma çabaları -Sert muhafazakâr tepkiler -İrtica uyarısı -AKP'nin seçimde en yüksek oyu alması. -Atatürkçü tepkiler -Abdullah Gül cumhurbaşkanı 	<ul style="list-style-type: none"> -Tartışmalı ihaleler -Mortgage -Kentsel dönüşümde tartışma-Sulukule -Marmaray inşaatı -Uluslararası ödüller -Yurtdışı inşaat işlerinde Türk müteahhitler -İlk çevreci ev -TOKİ'nin artan konut üretimi -Taksim tartışmaları -Otoyol inşaatında özel sektör -Kamu yapılarında Osmanlı/Selçuklu tarzı

DEĞERLENDİRME	<p>k3'de yerle bütünleşme daha minimalist bir eğilimle sağlanmışken; k1 ve k2'de gerek boyut gerekse form olarak daha baskın bir etki sağlanmıştır. Bu eğilimin kullanılmasında doğaya ve yer'e uyum sağlama kaygısı gözlemlenmektedir. Bu dönemde rastlanan örnekler, diğer dönemlerden farklı olarak kamusal kullanıma açık yapılardır. Bu anlamda ilk çevreci ev tasarımı olgusundan anlaşıldığı gibi mimarideki çevre duyarlı yaklaşımların toplumsal yaşama yansması olarak düşünülebilir.</p>
---------------	---

Tablo 93. Birim mantığı ile oluşturulmuş düzgün geometrik formlu kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 11. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Atilla YÜCEL Abdi GÜZER Tülin HADİ Cengiz KABAOĞLU Uğur TARHAN	Kütle formuna göre	b. Birim mantığı ile oluşturulmuş düzgün geometrik formlu kütleler
--	--	-----------------------	---

MİMARİ FORM ANALİZİ		2
---------------------	--	---

TOPLUMSAL YAPILANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Yabancı sermaye girişi -Kriz etkisi -Özelleştirme -İGE 0,77(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,3(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Dilde özgürlük -Salgın -Eğitimde yenilik -Uluslararası etkinlik -Kısıtlı ifade özgürlüğü -Edebiyatta Nobel -Sporda başarı 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Başbakanlık cumhurbaşkanlığı çatışması -Laiklik tartışmaları -Yolsuzluk iddiaları -Şeffaflaşma çabaları -Sert muhafazakâr tepkiler -İrtica uyarısı -AKP'nin seçimde en yüksek oyu alması.. -Atatürkçü tepkiler -Abdullah Gül cumhurbaşkanı 	<ul style="list-style-type: none"> -Tartışmalı ihaleler -Mortgage -Kentsel dönüşümde tartışma-Sulukule -Marmaray inşaatı -Uluslararası ödüller -Yurtdışı inşaat işlerinde Türk müteahhitler -İlk çevreci ev -TOKİ'nin artan konut üretimi -Taksim tartışmaları -Otoyol inşaatında özel sektör -Kamu yapılarında Osmanlı/Selçuklu tarzı

DEĞERLENDİRME	<p>Minimalist eğilimle tasarlanmış yalın yapılarıdır. Her iki örnekte de bu yalınlığın yerel malzeme kullanımı ile desteklendiği, yapıların yer'e özgü olma kaygısı taşıdığı izlenmektedir. Politik ve kültürel ortamda yaşanan laiklik tartışmaları, yolsuzluk iddiaları, sert muhafazakâr tepkiler gibi toplumsal olguların oluşturduğu tartışmalı ortama zıt bir tasarım anlayışını temsil eden örneklerdir.</p>
---------------	---

Tablo 94. Dairesel ve silindirik formların diğer formlarla bir arada kullanıldığı kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 11. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Atilla YÜCEL Abdi GÜZER Tülin HADİ Cengiz KABAOĞLU Uğur TARHAN	Kütle formuna göre	c. Dairesel ve silindirik formların diğer formlarla bir arada kullanıldığı kütleler
--	--	-----------------------	---

MİMARİ FORM ANALİZİ		3
---------------------	---	---

TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	<ul style="list-style-type: none"> -Yabancı sermaye girişi -Kriz etkisi -Özelleştirme -İGE 0,77(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,3(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Dilde özgürlük -Salgın -Eğitimde yenilik -Uluslararası etkinlik -Kısıtlı ifade özgürlüğü -Edebiyatta Nobel -Sporda başarı 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Başbakanlık cumhurbaşkanlığı çatışması -Laiklik tartışmaları -Yolsuzluk iddiaları -Şeffaflaşma çabaları -Sert muhafazakâr tepkiler -İrtica uyarısı -AKP'nin seçimde en yüksek oyu alması. -Atatürkçü tepkiler -Abdullah Gül cumhurbaşkanı 	<ul style="list-style-type: none"> -Tartışmalı ihaleler -Mortgage -Kentsel dönüşümde tartışma-Sulukule -Marmaray inşaatı -Uluslar arası ödüller -Yurtdışı inşaat işlerinde Türk müteahhitler -İlk çevreci ev -TOKİ'nin artan konut üretimi -Taksim tartışmaları -Otoyol inşaatında özel sektör -Kamu yapılarında Osmanlı/Selçuklu tarzı

DEĞERLENDİRME	<p>k6'da kullanılan silindir formu amorflaştırılmış, yapıya postmodernist bir görünüm kazandırmıştır. k7'de ise silindirik kütle renk farklılığı ile vurgulanmış, topografyaya uygun şekilde konumlandırılmıştır. Bu yapıların Mortgage sonrası artan konut arzının bir sonucu olarak oluşan farklı formlar yaratma eğiliminin ve popüler kültürün abartılı estetik anlayışı ile şekillendiği düşünülebilir.</p>
---------------	--

Tablo 95. Çatının dairesel formlarla vurgulandığı kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 11. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Atilla YÜCEL Abdi GÜZER Tülin HADİ Cengiz KABAOĞLU Uğur TARHAN	Kütle formuna göre	ç.Çatının dairesel formlarla vurgulandığı kütleler
--	--	-----------------------	--

MİMARİ FORM ANALİZİ	 k8	 k9	4
---------------------	---	---	---

TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Yabancı sermaye girişi -Kriz etkisi -Özelleştirme -İGE 0,77(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,3(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Dilde özgürlük -Salgın -Eğitimde yenilik -Uluslararası etkinlik -Kısıtlı ifade özgürlüğü -Edebiyatta Nobel -Sporda başarı 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Başbakanlık cumhurbaşkanlığı çatışması -Laiklik tartışmaları -Yolsuzluk iddiaları -Şeffaflaşma çabaları -Sert muhafazakâr tepkiler -İrtica uyarısı -AKP'nin seçimde en yüksek oyu alması. -Atatürkçü tepkiler -Abdullah Gül cumhurbaşkanı 	<ul style="list-style-type: none"> -Tartışmalı ihaleler -Mortgage -Kentsel dönüşümde tartışma-Sulukule -Marmaray inşaatı -Uluslararası ödüller -Yurtdışı inşaat işlerinde Türk müteahhitler -İlk çevreci ev -TOKİ'nin artan konut üretimi -Taksim tartışmaları -Otoyol inşaatında özel sektör -Kamu yapılarında Osmanlı/Selçuklu tarzı

DEĞERLENDİRME	<p>2008 Kataloğunda rastlanan örneklerde yerel izler taşıyan yapı, çatıda kullanılan dairesellik ile modernize edilmiştir. Yapıdaki insani ölçeğe uyum baskın olarak hissedilmektedir. Dönemin çevreci ve doğaya duyarlı eğilimlerini yansıtmaktadır.</p>
---------------	---

Tablo 96. Baskın saçaklı kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 11. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Atilla YÜCEL Abdi GÜZER Tülin HADİ Cengiz KABAOĞLU Uğur TARHAN	Kütle formuna göre	d. Baskın saçaklı kütleler
--	--	-----------------------	-------------------------------

MİMARİ FORM ANALİZİ						5
	k10	k11	k12	k13	k14	

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Yabancı sermaye girişi -Kriz etkisi -Özelleştirme -İGE 0,77(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,3(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Dilde özgürlük -Salgın -Eğitimde yenilik -Uluslararası etkinlik -Kısıtlı ifade özgürlüğü -Edebiyatta Nobel -Sporda başarı 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Başbakanlık cumhurbaşkanlığı çatışması -Laiklik tartışmaları -Yolsuzluk iddiaları -Şeffaflaşma çabaları -Sert muhafazakâr tepkiler -İrtica uyarısı -AKP'nin seçimde en yüksek oyu alması. -Atatürkçü tepkiler -Abdullah Gül cumhurbaşkanı 	<ul style="list-style-type: none"> -Tartışmalı ihaleler -Mortgage -Kentsel dönüşümde tartışma-Sulukule -Marmaray inşaatı -Uluslararası ödüller -Yurtdışı inşaat işlerinde Türk müteahhitler -İlk çevreci ev -TOKİ'nin artan konut üretimi -Taksim tartışmaları -Otoyol inşaatında özel sektör -Kamu yapılarında Osmanlı/Selçuklu tarzı

DEĞERLENDİRME	<p>Geleneksel formların çağdaş strüktürel uygulamalarla kullanıldığı yapılardır. k11 daha geleneksel bir görünüme sahipken, diğerlerinde modernist eğilimlerin baskın olduğu gözlemlenmektedir. 2008 Kataloğunda bu eğilimle tasarlanmış yapılarda gözlenen artış, toplumsal yapıdaki sert muhafazakâr tepkiler ve kamu yapılarında Osmanlı/Selçuklu tarzı kullanımı gibi olayların oluşturmaya başladığı modernist ama geleneksel yönelimlerin bir yansıması olarak düşünülebilir.</p>
---------------	---

Tablo 97. Sıralı, eşdeğer büyüklükte kütlelerden oluşan kütle grupları; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 11. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Atilla YÜCEL Abdi GÜZER Tülin HADİ Cengiz KABAOĞLU Uğur TARHAN	Kütle formuna göre	f.Sıralı, eşdeğer büyüklükte kütlelerden oluşan kütle grupları
--	--	-----------------------	---

MİMARİ FORM ANALİZİ	 <p>k15</p>	6
---------------------	--	---

TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	<ul style="list-style-type: none"> -Yabancı sermaye girişi -Kriz etkisi -Özelleştirme -İGE 0,77(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,3(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Dilde özgürlük -Salgın -Eğitimde yenilik -Uluslararası etkinlik -Kısıtlı ifade özgürlüğü -Edebiyatta Nobel -Sporda başarı 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Başbakanlık cumhurbaşkanlığı çatışması -Laiklik tartışmaları -Yolsuzluk iddiaları -Şeffaflaşma çabaları -Sert muhafazakâr tepkiler -İrtica uyarısı -AKP'nin seçimde en yüksek oyu alması. -Atatürkçü tepkiler -Abdullah Gül cumhurbaşkanı 	<ul style="list-style-type: none"> -Tartışmalı ihaleler -Mortgage -Kentsel dönüşümde tartışma-Sulukule -Marmaray inşaatı -Uluslararası ödüller -Yurtdışı inşaat işlerinde Türk müteahhitler -İlk çevreci ev -TOKİ'nin artan konut üretimi -Taksim tartışmaları -Otoyol inşaatında özel sektör -Kamu yapılarında Osmanlı/Selçuklu tarzı

DEĞERLENDİRME	<p>Bu dönemde rastlanan örnekte kütlelerin modüler düzeni ve modernist çizgisi dikkat çekmektedir. Bu düzen düzgün geometrik formlarla desteklenmektedir. Yukarıdaki örnekte yapı, malzeme seçimiyle yerel bir ifade kazanmaktadır. Toplumsal yapı verilerinde gözlemlenen geleneksel yönelimlerin etkisiyle oluşan eğilimde, yerel referanslarla çağdaş referansları birleştirme çabası izlenmektedir.</p>
---------------	---

Tablo 98. Kıрма çatılı kütüphaneler; toplumsal yapı- mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 11. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Atilla YÜCEL Abdi GÜZER Tülin HADİ Cengiz KABAOĞLU Uğur TARHAN	Kütle formuna göre	g. Kıрма çatılı kütüphaneler
--	---	-----------------------	---------------------------------

MİMARİ FORM ANALİZİ		7
---------------------	--	---

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Yabancı sermaye girişi -Kriz etkisi -Özelleştirme -İGE 0,77(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,3(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Dilde özgürlük -Salgın -Eğitimde yenilik -Uluslararası etkinlik -Kısıtlı ifade özgürlüğü -Edebiyatta Nobel -Sporda başarı 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Başbakanlık cumhurbaşkanlığı çatışması -Laiklik tartışmaları -Yolsuzluk iddiaları -Şeffaflaşma çabaları -Sert muhafazakâr tepkiler -İrtica uyarısı -AKP'nin seçimde en yüksek oyu alması. -Atatürkçü tepkiler -Abdullah Gül cumhurbaşkanı 	<ul style="list-style-type: none"> -Tartışmalı ihaleler -Mortgage -Kentsel dönüşümde tartışma-Sulukule -Marmaray inşaatı -Uluslararası ödüller -Yurtdışı inşaat işlerinde Türk müteahhitler -İlk çevreci ev -TOKİ'nin artan konut üretimi -Taksim tartışmaları -Otoyol inşaatında özel sektör -Kamu yapılarında Osmanlı/Selçuklu tarzı

DEĞERLENDİRME	<p>Yapıya geleneksel bir form kazandıran kıрма çatı uygulaması bu dönemde rastlanan örneklerinde yerel malzeme kullanımı form ile pekiştirilmiştir. Geleneksel ile yerelin bir arada kullanılarak, çakıştırıldığı örneklerdir. Toplumsal yapıda gözlemlenen karma eğilimin mimariye yansımaları olarak düşünülebilir</p>
---------------	--

Tablo 99. Düşey prizmatik kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 11. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Atilla YÜCEL Abdi GÜZER Tülin HADİ Cengiz KABAOĞLU Uğur TARHAN	Kütle formuna göre	h.Düşey prizmatik kütleler
--	---	-----------------------	-------------------------------

MİMARİ FORM ANALİZİ	 <p>k20 k21</p>	8
---------------------	---	---

TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	<ul style="list-style-type: none"> -Yabancı sermaye girişi -Kriz etkisi -Özelleştirme -İGE 0,77(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,3(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Dilde özgürlük -Salgın -Eğitimde yenilik -Uluslararası etkinlik -Kısıtlı ifade özgürlüğü -Edebiyatta Nobel -Sporda başarı 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Başbakanlık cumhurbaşkanlığı çatışması -Laiklik tartışmaları -Yolsuzluk iddiaları -Şeffaflaşma çabaları -Sert muhafazakâr tepkiler -İrtica uyarısı -AKP'nin seçimde en yüksek oyu alması -Atatürkçü tepkiler -Abdullah Gül cumhurbaşkanı 	<ul style="list-style-type: none"> -Tartışmalı ihaleler -Mortgage -Kentsel dönüşümde tartışma-Sulukule -Marmaray inşaatı -Uluslararası ödüller -Yurtdışı inşaat işlerinde Türk müteahhitler -İlk çevreci ev -TOKİ'nin artan konut üretimi -Taksim tartışmaları -Otoyol inşaatında özel sektör -Kamu yapılarında Osmanlı/Selçuklu tarzı

DEĞERLENDİRME	<p>Geniş cam yüzeylere ve düzgün bir strüktür sistemine sahip bu yapılarda biçimsel bir sadelik söz konusudur. Estetik kaygı ile strüktürel kaygının uyuştğu bir uygulamadır. 2008 kataloğunda teknolojik gelişmelere bağlı olarak daha profesyonel uygulamalara rastlanmaktadır. Mortgage ile artan konut arzı ve talebinin şekillendirdiği formlardır.</p>
---------------	--

Tablo 100. Girişin yüksek çatı örtüsüyle vurgulandığı kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 11. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Atilla YÜCEL Abdi GÜZER Tülin HADİ Cengiz KABAOĞLU Uğur TARHAN	Kütle formuna göre	1.Çatı bitiminde farklı formların kullanıldığı kütleler
--	--	-----------------------	---

TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Yabancı sermaye girişi -Kriz etkisi -Özelleştirme -İGE 0,77(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,3(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Dilde özgürlük -Salgın -Eğitimde yenilik -Uluslararası etkinlik -Kısıtlı ifade özgürlüğü -Edebiyatta Nobel -Sporda başarı 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Başbakanlık cumhurbaşkanlığı çatışması -Laiklik tartışmaları -Yolsuzluk iddiaları -Şeffaflaşma çabaları -Sert muhafazakâr tepkiler -İrtica uyarısı -AKP'nin seçimde en yüksek oyu alması. -Atatürkçü tepkiler -Abdullah Gül cumhurbaşkanı 	<ul style="list-style-type: none"> -Tartışmalı ihaleler -Mortgage -Kentsel dönüşümde tartışma-Sulukule -Marmaray inşaatı -Uluslararası ödüller -Yurtdışı inşaat işlerinde Türk müteahhitler -İlk çevreci ev -TOKİ'nin artan konut üretimi -Taksim tartışmaları -Otoyol inşaatında özel sektör -Kamu yapılarında Osmanlı/Selçuklu tarzı

DEĞERLENDİRME	<p>Girişin farklı geometrik forma sahip yüksek çatı ile vurgulandığı uygulamalardır. k22'de eğilim bir fabrika yapısında uygulanmıştır. Bu uygulamada yalın bir dille tasarlanmış yapı çatı örtüsüyle hareketlenmektedir. Modern mimarinin özelliklerinden biridir. Toplumsal yapıda gözlemlenen uluslararası mimarlık ortamına eklenme çabasının oluşturduğu modernist eğilimleri yansıtmaktadır.</p>
---------------	--

Tablo 101. Organik formlu kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 11. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Atilla YÜCEL Abdi GÜZER Tülin HADİ Cengiz KABAOĞLU Uğur TARHAN	Kütle formuna göre	i.Organik formlu kütleler
--	--	-----------------------	------------------------------

MİMARİ FORM ANALİZİ				
	k23	k24	k25	k26
				
	k27	k28		k29
				
	k30	k31		
				10

TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	-Yabancı sermaye girişi -Kriz etkisi -Özelleştirme -İGE 0,77(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,3(önceki yıla göre artış)	-Dilde özgürlük -Salgın -Eğitimde yenilik -Uluslararası etkinlik -Kısıtlı ifade özgürlüğü -Edebiyatta Nobel -Sporda başarı	-AKP iktidarı -Başbakanlık cumhurbaşkanlığı çatışması -Laiklik tartışmaları -Yolsuzluk iddiaları -Şeffaflaşma çabaları -Sert muhafazakâr tepkiler -İrtica uyarısı -AKP'nin seçimde en yüksek oyu alması. -Atatürkçü tepkiler -Abdullah Gül cumhurbaşkanı	-Tartışmalı ihaleler -Mortgage -Kentsel dönüşümde tartışma-Sulukule -Marmaray inşaatı -Uluslararası ödüller -Yurtdışı inşaat işlerinde Türk müteahhitler -İlk çevreci ev -TOKİ'nin artan konut üretimi -Taksim tartışmaları -Otoyol inşaatında özel sektör -Kamu yapılarında Osmanlı/Selçuklu tarzı

DEĞERLENDİRME	<p>Her yapı çevresiyle uyum halinde olmalıdır, doğal çevre eğri biçimlerle dolu olduğuna göre mimarın da bu doğal biçimleri kullanması olağandır. 2008 kataloğunda bu eğilimle tasarlanmış yapıların sayısında artış gözlemlenmiştir. Çevre ve iklim konularının güncel mimarlık ortamına yansımaları örneklerde kısmen de olsa izlenebilmektedir. Ayrıca yapıya heykelsi bir ifade kazandırma çabası gözlemlenmektedir. Bu durum uluslararası etkinlik ve uluslararası ödül olgularından da anlaşıldığı üzere mimarlık ortamını şekillendiren özgünlük arayışının ülke mimarlığına yansımaları olarak düşünülebilir.</p>
---------------	---

Tablo 102. Dairesel köşeli kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 11. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Atilla YÜCEL Abdi GÜZER Tülin HADİ Cengiz KABAOĞLU Uğur TARHAN	Kütle formuna göre	k.Dairesel köşeli kütleler
--	---	-----------------------	-------------------------------

MİMARİ FORM ANALİZİ		
	k32	k33
		
	k34	k35
11		

TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Yabancı sermaye girişi -Kriz etkisi -Özelleştirme -İGE 0,77(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,3(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Dilde özgürlük -Salgın -Eğitimde yenilik -Uluslararası etkinlik -Kısıtlı ifade özgürlüğü -Edebiyatta Nobel -Sporda başarı 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Başbakanlık cumhurbaşkanlığı çatışması -Laiklik tartışmaları -Yolsuzluk iddiaları -Şeffaflaşma çabaları -Sert muhafazakâr tepkiler -İrtica uyarısı -AKP'nin seçimde en yüksek oyu alması. -Atatürkçü tepkiler -Abdullah Gül cumhurbaşkanı 	<ul style="list-style-type: none"> -Tartışmalı ihaleler -Mortgage -Kentsel dönüşümde tartışma-Sulukule -Marmaray inşaatı -Uluslararası ödüller -Yurtdışı inşaat işlerinde Türk müteahhitler -İlk çevreci ev -TOKİ'nin artan konut üretimi -Taksim tartışmaları -Otoyol inşaatında özel sektör -Kamu yapılarında Osmanlı/Selçuklu tarzı

DEĞERLENDİRME	<p>2008 kataloğunda rastlanan örneklerde daireselliğin şeffaflıkla vurgulandığı izlenmektedir. Kamusal yapılarda kullanılan bir mimari eğilimdir. Bu dönemde sıkça kullanılan çelik/alüminyum ve cam birlikteliği ile şekillendirilmiştir. Toplumsal yapı verilerinde özellikle politik kodlarda yer alan şeffaflaşma çabalarının mimariye yansımaları olarak düşünülebilir.</p>
---------------	--

Tablo 103. Silindirik kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 11. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Atilla YÜCEL Abdi GÜZER Tülin HADİ Cengiz KABAOĞLU Uğur TARHAN	Kütle formuna göre	m.Silindirik kütleler
--	--	-----------------------	-----------------------

MİMARİ FORM ANALİZİ		12
---------------------	---	----

TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Yabancı sermaye girişi -Kriz etkisi -Özelleştirme -İGE 0,77(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,3(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Dilde özgürlük -Salgın -Eğitimde yenilik -Uluslararası etkinlik -Kısıtlı ifade özgürlüğü -Edebiyatta Nobel -Sporda başarı 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Başbakanlık cumhurbaşkanlığı çatışması -Laiklik tartışmaları -Yolsuzluk iddiaları -Şeffaflaşma çabaları -Sert muhafazakâr tepkiler -İrtica uyarısı -AKP'nin seçimde en yüksek oyu alması. -Atatürkçü tepkiler -Abdullah Gül cumhurbaşkanı 	<ul style="list-style-type: none"> -Tartışmalı ihaleler -Mortgage -Kentsel dönüşümde tartışma-Sulukule -Marmaray inşaatı -Uluslararası ödüller -Yurtdışı inşaat işlerinde Türk müteahhitler -İlk çevreci ev -TOKİ'nin artan konut üretimi -Taksim tartışmaları -Otoyol inşaatında özel sektör -Kamu yapılarında Osmanlı/Selçuklu tarzı

DEĞERLENDİRME	<p>2008 kataloğunda rastlanan örneklerde silindirik kütle kademeli yüzeylerle sarmalanmış ve deforme edilmiştir. Eğrisel formlar renk ya da malzeme değişimleri ile vurgulanmıştır. Özellikle k36'da postmodernist bir eğilim izlenmektedir. Mimari eğilim toplumdaki popülist yaklaşımların mimariye özgünlük arayışı olarak yansımaları ile şekillenmiştir</p>
---------------	--

Tablo 104. Kule ve yatay bloktan oluşan kütle grupları; toplumsal yapı- mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 11. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Atilla YÜCEL Abdi GÜZER Tülin HADİ Cengiz KABAOĞLU Uğur TARHAN	Kütle formuna göre	o.Kule ve yatay bloktan oluşan kütle grupları
--	--	-----------------------	---

MİMARİ FORM ANALİZİ	 k39	 k40	 k41	13
---------------------	--	--	---	----

TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Yabancı sermaye girişi -Kriz etkisi -Özelleştirme -İGE 0,77(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,3(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Dilde özgürlük -Salgın -Eğitimde yenilik -Uluslararası etkinlik -Kısıtlı ifade özgürlüğü -Edebiyatta Nobel -Sporda başarı 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Başbakanlık cumhurbaşkanlığı çatışması -Laiklik tartışmaları -Yolsuzluk iddiaları -Şeffaflaşma çabaları -Sert muhafazakâr tepkiler -İrtica uyarısı -AKP'nin seçimde en yüksek oyu alması. -Atatürkçü tepkiler -Abdullah Gül cumhurbaşkanı 	<ul style="list-style-type: none"> -Tartışmalı ihaleler -Mortgage -Kentsel dönüşümde tartışma-Sulukule -Marmaray inşaatı -Uluslararası ödüller -Yurtdışı inşaat işlerinde Türk müteahhitler -İlk çevreci ev -TOKİ'nin artan konut üretimi -Taksim tartışmaları -Otoyol inşaatında özel sektör -Kamu yapılarında Osmanlı/Selçuklu tarzı

DEĞERLENDİRME	<p>Konut-alış veriş mekânı ya da ofis-iş merkezi birlikteliğinin kule ve yatay blok ile çözümlendiği uygulamalardır. Her iki örnekte de kulenin sade geometrik formunun yer yer uygulanan yatay uygulamalarla hareketlendirme çabası dikkat çeker. Mortgage sistemi ile ivme kazanan yoğun konut talebini karşılamaya yönelik olarak oluşmuş bir mimari eğilimdir.</p>
---------------	--

Tablo 105. Kütlelerin parçalanıp birleştirilmesi mantığı ile oluşturulmuş kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 11. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Atilla YÜCEL Abdi GÜZER Tülin HADİ Cengiz KABAOĞLU Uğur TARHAN	Kütle formuna göre	ö.Kütlelerin parçalanıp birleştirilmesi mantığı ile oluşturulmuş kütleler
--	--	-----------------------	--

MİMARİ FORM ANALİZİ	 k42	 k43	 k44	 k45
	 k46	 k47	 k48	14

TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	Ekonomik Kodlar -Yabancı sermaye girişi -Kriz etkisi -Özelleştirme -İGE 0,77(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,3(önceki yıla göre artış)	Sosyo Kültürel Kodlar -Dilde özgürlük -Salgın -Eğitimde yenilik -Uluslararası etkinlik -Kısıtlı ifade özgürlüğü -Edebiyatta Nobel -Sporda başarı	Politik Kodlar -AKP iktidarı -Başbakanlık cumhurbaşkanlığı çatışması -Laiklik tartışmaları -Yolsuzluk iddiaları -Şeffaflaşma çabaları -Sert muhafazakâr tepkiler -İrtica uyarısı -AKP'nin seçimde en yüksek oyu alması. -Atatürkçü tepkiler -Abdullah Gül cumhurbaşkanı	Mimari Kodlar -Tartışmalı ihaleler -Mortgage -Kentsel dönüşümde tartışma-Sulukule -Marmaray inşaatı -Uluslararası ödüller -Yurtdışı inşaat işlerinde Türk müteahhitler -İlk çevreci ev -TOKİ'nin artan konut üretimi -Taksim tartışmaları -Otoyol inşaatında özel sektör -Kamu yapılarında Osmanlı/Selçuklu tarzı
------------------------	---	--	--	---

DEĞERLENDİRME	<p>k42, k43, k44, k45, k46'da kütlelerin düz geometrik formunun dikey düzlemde, k47'de ise yatay düzlemde ikiye bölündüğü ve farklı bir düzende tekrar birleştirildiği etkisi izlenmektedir. Mimari alanlarında kazanılan uluslararası ödüllerden anlaşıldığı üzere, mimarlık ortamında yer edinme çabasının özgünlük arayışı ile forma yansıdığı örneklerdir.</p>
---------------	--

Tablo 106. Kavisli yüzeye sahip kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 11. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Atilla YÜCEL Abdi GÜZER Tülin HADİ Cengiz KABAOĞLU Uğur TARHAN	Kütle formuna göre	ü.Kavisli yüzeye sahip kütleler
--	--	-----------------------	------------------------------------

MİMARİ FORM ANALİZİ	 <p>k49 k50</p>	15
---------------------	---	----

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Yabancı sermaye girişi -Kriz etkisi -Özelleştirme -İGE 0,77(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,3(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Dilde özgürlük -Salgın -Eğitimde yenilik -Uluslararası etkinlik -Kısıtlı ifade özgürlüğü -Edebiyatta Nobel -Sporda başarı 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Başbakanlık cumhurbaşkanlığı çatışması -Laiklik tartışmaları -Yolsuzluk iddiaları -Şeffaflaşma çabaları -Sert muhafazakâr tepkiler -İrtica uyarısı -AKP'nin seçimde en yüksek oyu alması. -Atatürkçü tepkiler -Abdullah Gül cumhurbaşkanı 	<ul style="list-style-type: none"> -Tartışmalı ihaleler -Mortgage -Kentsel dönüşümde tartışma-Sulukule -Marmaray inşaatı -Uluslararası ödüller -Yurtdışı inşaat işlerinde Türk müteahhitler -İlk çevreci ev -TOKİ'nin artan konut üretimi -Taksim tartışmaları -Otoyol inşaatında özel sektör -Kamu yapılarında Osmanlı/Selçuklu tarzı

DEĞERLENDİRME	<p>Yapıda eğik yüzeyler kullanılması yapının keskin hatlarını yumuşatan yapıya insani bir etki katan bir eğilim olarak dikkat çeker. 2008 kataloğunda özellikle kamusal yapılarında eğik yüzeyler kullanıldığı görülmektedir. k49 ve k50'de eğilim, uluslararası mimarlık ortamında gözlemlenen net, yalın, soyut yüzeyler yaratma anlayışının yansıması ile şekillenmiştir.</p>
---------------	--

Tablo 107. Dikey bölücülerle kesilmiş izlenimi veren kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 11. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Atilla YÜCEL Abdi GÜZER Tülin HADİ Cengiz KABAOĞLU Uğur TARHAN	Kütle formuna göre	v.Dikey bölücülerle kesilmiş izlenimi veren kütleler
--	--	-----------------------	--

MİMARİ FORM ANALİZİ	 k51	 k52
	 k53	
		16

TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Yabancı sermaye girişi -Kriz etkisi -Özelleştirme -İGE 0,77(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,3(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Dilde özgürlük -Salgın -Eğitimde yenilik -Uluslararası etkinlik -Kısıtlı ifade özgürlüğü -Edebiyatta Nobel -Sporda başarı 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Başbakanlık cumhurbaşkanlığı çatışması -Laiklik tartışmaları -Yolsuzluk iddiaları -Şeffaflaşma çabaları -Sert muhafazakâr tepkiler -İrtica uyarısı -AKP'nin seçimde en yüksek oyu alması -Atatürkçü tepkiler -Abdullah Gül cumhurbaşkanı 	<ul style="list-style-type: none"> -Tartışmalı ihaleler -Mortgage -Kentsel dönüşümde tartışma-Sulukule -Marmaray inşaatı -Uluslar arası ödüller -Yurtdışı inşaat işlerinde Türk müteahhitler -İlk çevreci ev -TOKİ'nin artan konut üretimi -Taksim tartışmaları -Otoyol inşaatında özel sektör -Kamu yapılarında Osmanlı/Selçuklu tarzı

DEĞERLENDİRME	<p>Kütle dolu/masif bir yüzeyle parçalanmıştır. Bu dönemde rastlanan örneklerin tümünde bölücü yüzey renk ile vurgulanmış, yapıyı karakterize etmiştir. Modern mimaride kullanılan bir eğilimdir. Toplumsal yapı verilerinde yer alan yabancı sermaye girişi ve mortgage gibi inşaat sektörünü hareketlendiren gelişmelerin oluşturduğu yenilik arayışının mimariye yansıdığı uygulamalardan biridir.</p>
---------------	---

Tablo 108. Ön cephede taşıyıcıların vurgulandığı kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 11. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Atilla YÜCEL Abdi GÜZER Tülin HADİ Cengiz KABAOĞLU Uğur TARHAN	Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	y.Ön cephede taşıyıcıların öne çıktığı kütleler
--	--	---	---

MİMARİ FORM ANALİZİ					
	k54	k55	k56	k57	k58
					
	k59	k60			

17

TOPLUMSAL YAPILANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	-Yabancı sermaye girişi -Kriz etkisi -Özelleştirme -İGE 0,77(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,3(önceki yıla göre artış)	-Dilde özgürlük -Salgın -Eğitimde yenilik -Uluslararası etkinlik -Kısıtlı ifade özgürlüğü -Edebiyatta Nobel -Sporda başarı	-AKP iktidarı -Başbakanlık cumhurbaşkanlığı çatışması -Laiklik tartışmaları -Yolsuzluk iddiaları -Şeffaflaşma çabaları -Sert muhafazakâr tepkiler -İrtica uyarısı -AKP'nin seçimde en yüksek oyu alması. -Atatürkçü tepkiler -Abdullah Gül cumhurbaşkanı	-Tartışmalı ihaleler -Mortgage -Kentsel dönüşümde tartışma-Sulukule -Marmaray inşaatı -Uluslararası ödüller -Yurtdışı inşaat işlerinde Türk müteahhitler -İlk çevreci ev -TOKİ'nin artan konut üretimi -Taksim tartışmaları -Otoyol inşaatında özel sektör -Kamu yapılarında Osmanlı/Selçuklu tarzı

DEĞERLENDİRME	<p>2008 Kataloğunda bu eğilime dâhil edilen yapılarda yalın bir mimari anlayış izlenmektedir. Mortgage ile desteklenen konut arzındaki artışa paralel olarak artan özgün konut tasarımlarında bu eğilime sıkça rastlanmaktadır. k55, k57 ve k'60'da kolon ve kirişler renkle ya da malzeme farklılığı ile vurgulanmaktadır. Toplumdaki modernist eğilimlerin mimariye yansımaları olarak düşünülebilir.</p>
---------------	---

Tablo 109. Cephede yatay çizgisel sürekliliğin vurgulandığı kütleler; toplumsal yapı-
mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 11. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Atilla YÜCEL Abdi GÜZER Tülin HADİ Cengiz KABAOĞLU Uğur TARHAN	Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	z. Cephede yatay çizgisel sürekliliğin vurgulandığı kütleler
--	--	---	--

MİMARİ FORM ANALİZİ	 k61	 k62
	 k63	
		18

TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	-Yabancı sermaye girişi -Kriz etkisi -Özelleştirme -İGE 0,77(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,3(önceki yıla göre artış)	-Dilde özgürlük -Salgın -Eğitimde yenilik -Uluslararası etkinlik -Kısıtlı ifade özgürlüğü -Edebiyatta Nobel -Sporda başarı	-AKP iktidarı -Başbakanlık cumhurbaşkanlığı çatışması -Laiklik tartışmaları -Yolsuzluk iddiaları -Şeffaflaşma çabaları -Sert muhafazakâr tepkiler -İrtica uyarısı -AKP'nin seçimde en yüksek oyu alması -Atatürkçü tepkiler -Abdullah Gül cumhurbaşkanı	-Tartışmalı ihaleler -Mortgage -Kentsel dönüşümde tartışma-Sulukule -Marmaray inşaatı -Uluslararası ödüller -Yurtdışı inşaat işlerinde Türk müteahhitler -İlk çevreci ev -TOKİ'nin artan konut üretimi -Taksim tartışmaları -Otoyol inşaatında özel sektör -Kamu yapılarında Osmanlı/Selçuklu tarzı

DEĞERLENDİRME	<p>2008 kataloğunda k61'de yatay çizgisellik döşemenin açıkta bırakılması ile sağlanmıştır. k62 ve k63'de ise çizgisellik cephe kaplaması ve ya boyası ile sağlanmıştır. Lineer formların modern mimaride yoğun olarak kullanıldığı düşünüldüğünde yapının modernist eğilimlerle şekillendiği söylenebilir. Bu dönemde çoğunlukla kamusal kullanıma açık yapılarda kullanılan bu eğilim ile yapı güçlü bir etkiye sahip olmaktadır.</p>
---------------	---

Tablo 110. Dikdörtgensel çıkmalı kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 11. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Atilla YÜCEL Abdi GÜZER Tülin HADİ Cengiz KABAOĞLU Uğur TARHAN	Cepenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	aa.Dikdörtgensel çıkmalı kütleler
--	--	--	--------------------------------------

MİMARİ FORM ANALİZİ	 k64	 k65	 k66
	 k67	 k68	 k69
			19

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	-Yabancı sermaye girişi -Kriz etkisi -Özelleştirme -İGE 0,77(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,3(önceki yıla göre artış)	-Dilde özgürlük -Salgın -Eğitimde yenilik -Uluslararası etkinlik -Kısıtlı ifade özgürlüğü -Edebiyatta Nobel -Sporda başarı	-AKP iktidarı -Başbakanlık cumhurbaşkanlığı çatışması -Laiklik tartışmaları -Yolsuzluk iddiaları -Şeffaflaşma çabaları -Sert muhafazakâr tepkiler -İrtica uyarısı -AKP'nin seçimde en yüksek oyu alması. -Atatürkçü tepkiler -Abdullah Gül cumhurbaşkanı	-Tartışmalı ihaleler -Mortgage -Kentsel dönüşümde tartışma-Sulukule -Marmaray inşaatı -Uluslararası ödüller -Yurtdışı inşaat işlerinde Türk müteahhitler -İlk çevreci ev -TOKİ'nin artan konut üretimi -Taksim tartışmaları -Otoyol inşaatında özel sektör -Kamu yapılarında Osmanlı/Selçuklu tarzı

DEĞERLENDİRME	<p>Yapıda dikdörtgensel çıkma olarak tanımlanan alanlar, yapıya dıştan monte edilmiş ya da küpün parçalanarak, parçalarının ileri geri ötelenmiş olduğu izlenimi yaratmaktadır. Bu anlamda kübizmin etkisi izlenmektedir. Bu dönemde gözlemlenen uluslararası mimari eğilimlere ve malzeme teknolojisindeki gelişimlere uygun olarak tasarlanmıştır. Özellikle k68'de simgesel bir yapı oluşturma çabası izlenmektedir. Dikdörtgensel alanlar çoğunlukla şeffaf malzemeler ile vurgulanmıştır. Toplumsal yapıda gözlemlenen şeffaflık arayışının mimariye yansımaları olarak düşünülebilir.</p>
---------------	---

Tablo 111. Cephesi sürekli pencerelerden oluşmuş kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 11. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Atilla YÜCEL Abdi GÜZER Tülin HADİ Cengiz KABAOĞLU Uğur TARHAN	Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	bb.Cephesi sürekli pencerelerden oluşmuş kütleler
--	--	---	---

MİMARİ FORM ANALİZİ	 k71 k72	20
---------------------	---	----

TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	<ul style="list-style-type: none"> -Yabancı sermaye girişi -Kriz etkisi -Özelleştirme -İGE 0,77(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,3(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Dilde özgürlük -Salgın -Eğitimde yenilik -Uluslararası etkinlik -Kısıtlı ifade özgürlüğü -Edebiyatta Nobel -Sporda başarı 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Başbakanlık cumhurbaşkanlığı çatışması -Laiklik tartışmaları -Yolsuzluk iddiaları -Şeffaflaşma çabaları -Sert muhafazakâr tepkiler -İrtica uyarısı -AKP'nin seçimde en yüksek oyu alması -Atatürkçü tepkiler -Abdullah Gül cumhurbaşkanı 	<ul style="list-style-type: none"> -Tartışmalı ihaleler -Mortgage -Kentsel dönüşümde tartışma-Sulukule -Marmaray inşaatı -Uluslar arası ödüller -Yurtdışı inşaat işlerinde Türk müteahhitler -İlk çevreci ev -TOKİ'nin artan konut üretimi -Taksim tartışmaları -Otoyol inşaatında özel sektör -Kamu yapılarında Osmanlı/Selçuklu tarzı

DEĞERLENDİRME	<p>Bu dönemde rastlanan örneklerde malzeme kullanımının da etkisiyle, yapılarda dekonstrüktif bir eğilim izlenmektedir. Yapılar dışa kapalı, monoton bir yüzeye sahiptir ve klasik olma, kalıcı olma tavrı baskın olarak hissedilmektedir. Modern mimarinin form anlayışı özgün bir ifade ile somutlaşmıştır. Politik ortamda gözlemlenen katı ve net tutumlar mimaride ağırbaşlı bir tutum ile forma bürünmüştür.</p>
---------------	--

Tablo 112. Şeffaf ön cepmeli kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 11. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Atilla YÜCEL Abdi GÜZER Tülin HADİ Cengiz KABAOĞLU Uğur TARHAN	Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	ç.Şeffaf ön cepmeli kütleler
--	--	---	---------------------------------

MİMARİ FORM ANALİZİ		21
---------------------	---	----

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Yabancı sermaye girişi -Kriz etkisi -Özelleştirme -İGE 0,77(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,3(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Dilde özgürlük -Salgın -Eğitimde yenilik -Uluslararası etkinlik -Kısıtlı ifade özgürlüğü -Edebiyatta Nobel -Sporda başarı 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Başbakanlık cumhurbaşkanlığı çatışması -Laiklik tartışmaları -Yolsuzluk iddiaları -Şeffaflaşma çabaları -Sert muhafazakâr tepkiler -İrtica uyarısı -AKP'nin seçimde en yüksek oyu alması -Atatürkçü tepkiler -Abdullah Gül cumhurbaşkanı 	<ul style="list-style-type: none"> -Tartışmalı ihaleler -Mortgage -Kentsel dönüşümde tartışma-Sulukule -Marmaray inşaatı -Uluslar arası ödüller -Yurtdışı inşaat işlerinde Türk müteahhitler -İlk çevreci ev -TOKİ'nin artan konut üretimi -Taksim tartışmaları -Otoyol inşaatında özel sektör -Kamu yapılarında Osmanlı/Selçuklu tarzı

DEĞERLENDİRME	<p>Uluslararası mimarlık ortamında sanatsal yaklaşımların etkinliğinin hissedildiği bir dönemdir. Bu etkinlik mimaride de izlenmektedir. Toplumsal alandaki rejim tartışmalarına tezat bir eğilimle sanatsal alanda modernizme yönelim söz konusudur. Bu dönemde rastlanan örneklerde şeffaf malzeme kullanımındaki profesyonelleşme dikkat çekicidir.</p>
---------------	--

Tablo 113. Cephede kolon ve kiriş etkisi uyandıran elemanların kullanıldığı kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 11. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Atilla YÜCEL Abdi GÜZER Tülin HADİ Cengiz KABAOĞLU Uğur TARHAN	Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	dd.Cephede kolon ve kiriş etkisi uyandıran elemanların kullanıldığı kütleler
--	--	---	---

MİMARİ FORM ANALİZİ	 k76	 k77	 k78
	 k79	 k80	22

TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Yabancı sermaye girişi -Kriz etkisi -Özelleştirme -İGE 0,77(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,3(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Dilde özgürlük -Salgın -Eğitimde yenilik -Uluslararası etkinlik -Kısıtlı ifade özgürlüğü -Edebiyatta Nobel -Sporda başarı 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Başbakanlık cumhurbaşkanlığı çatışması -Laiklik tartışmaları -Yolsuzluk iddiaları -Şeffaflaşma çabaları -Sert muhafazakâr tepkiler -İrtica uyarısı -AKP'nin seçimde en yüksek oyu alması. -Atatürkçü tepkiler -Abdullah Gül cumhurbaşkanı 	<ul style="list-style-type: none"> -Tartışmalı ihaleler -Mortgage -Kentsel dönüşümde tartışma-Sulukule -Marmaray inşaatı -Uluslararası ödüller -Yurtdışı inşaat işlerinde Türk müteahhitler -İlk çevreci ev -TOKİ'nin artan konut üretimi -Taksim tartışmaları -Otoyol inşaatında özel sektör -Kamu yapılarında Osmanlı/Selçuklu tarzı

DEĞERLENDİRME	<p>Estetik kaygılarla cephede dikey ve yatay elemanların kullanıldığı görülmektedir. Özellikle k77'de brütalizm etkisi izlenmektedir. Şeffaflık ve geçirgenlik yapıları şekillendiren bir diğer eğilimdir. Uluslararası eğilimlerin yansıması ile şekillenmiş yapılardır. 2008 kataloğunda kamusal yapılarda bu eğilime rastlandığı görülmektedir. Toplumsal yapıda gözlemlenen şeffaflaşma çabasının modernizm bağlamında somutlaştığı örneklerdir.</p>
---------------	--

Tablo 114. Renk ögesinin öne çıktığı kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 11. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Atilla YÜCEL Abdi GÜZER Tülin HADİ Cengiz KABAOĞLU Uğur TARHAN	Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	ee.Renk ögesinin öne çıktığı kütleler
--	--	---	--

MİMARİ FORM ANALİZİ	 k81	 k82	 k83	23
---------------------	--	--	---	----

TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Yabancı sermaye girişi -Kriz etkisi -Özelleştirme -İGE 0,77(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,3(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Dilde özgürlük -Salgın -Eğitimde yenilik -Uluslararası etkinlik -Kısıtlı ifade özgürlüğü -Edebiyatta Nobel -Sporda başarı 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Başbakanlık cumhurbaşkanlığı çatışması -Laiklik tartışmaları -Yolsuzluk iddiaları -Şeffaflaşma çabaları -Sert muhafazakâr tepkiler -İrtica uyarısı -AKP'nin seçimde en yüksek oyu alması. -Atatürkçü tepkiler -Abdullah Gül cumhurbaşkanı 	<ul style="list-style-type: none"> -Tartışmalı ihaleler -Mortgage -Kentsel dönüşümde tartışma-Sulukule -Marmaray inşaatı -Uluslararası ödüller -Yurtdışı inşaat işlerinde Türk müteahhitler -İlk çevreci ev -TOKİ'nin artan konut üretimi -Taksim tartışmaları -Otoyol inşaatında özel sektör -Kamu yapılarında Osmanlı/Selçuklu tarzı

DEĞERLENDİRME	<p>İç içe geçmiş renkli yüzeyler kullanımı cephenin dinamik, eğlenceli bir etkiye sahip olmasını sağlamaktadır. 2008 kataloğunda rastlanan örneklerde renk kullanımının gelişen malzeme teknolojisiyle birleştirilerek uygulandığı ve kullanımının yaygınlaştığı dikkat çekmektedir. Toplumsal yapıyı şekillendiren, ağırlığı giderek artan baskıcı tutumlara tepki olarak kullanılmış bir mimari eğilimdir.</p>
---------------	--

Tablo 115. Cephede panjur ve ya pergola uygulanmış kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 11. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Atilla YÜCEL Abdi GÜZER Tülin HADİ Cengiz KABAOĞLU Uğur TARHAN	Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	11.Cephede panjur ve ya pergola uygulanmış kütleler
--	--	---	---

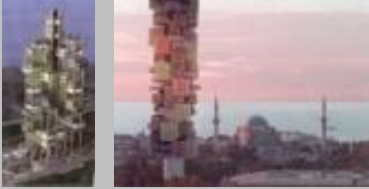
MİMARİ FORM ANALİZİ	 k84	 k85	 k86	24
---------------------	--	--	---	----

TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Yabancı sermaye girişi -Kriz etkisi -Özelleştirme -İGE 0,77(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,3(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Dilde özgürlük -Salgın -Eğitimde yenilik -Uluslararası etkinlik -Kısıtlı ifade özgürlüğü -Edebiyatta Nobel -Sporda başarı 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Başbakanlık cumhurbaşkanlığı çatışması -Laiklik tartışmaları -Yolsuzluk iddiaları -Şeffaflaşma çabaları -Sert muhafazakâr tepkiler -İrtica uyarısı -AKP'nin seçimde en yüksek oyu alması. -Atatürkçü tepkiler -Abdullah Gül cumhurbaşkanı 	<ul style="list-style-type: none"> -Tartışmalı ihaleler -Mortgage -Kentsel dönüşümde tartışma-Sulukule -Marmaray inşaatı -Uluslararası ödüller -Yurtdışı inşaat işlerinde Türk müteahhitler -İlk çevreci ev -TOKİ'nin artan konut üretimi -Taksim tartışmaları -Otoyol inşaatında özel sektör -Kamu yapılarında Osmanlı/Selçuklu tarzı

DEĞERLENDİRME	<p>2008 kataloğunda rastlanan örneklerde panjur ve pergola uygulamasının hem estetik hem de işlevsel kaygılarla kullanıldığı izlenmektedir. Yarışma projelerinde sıkça rastlanan kullanım bu dönemde yaygınlaşmaya başlamıştır. Yabancı sermaye girişi ve uluslararası etkinliklere katılma yöneliminin belirginleştiği uluslararası ortama entegre olma çabasının mimariye yansımaları olarak düşünülebilir.</p>
---------------	---

Tablo 116. Dinamik cephe kurgusuna sahip kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 11. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Atilla YÜCEL Abdi GÜZER Tülin HADİ Cengiz KABAOĞLU Uğur TARHAN	Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	jj.Dinamik cephe kurgusuna sahip kütleler
--	--	---	---

MİMARİ FORM ANALİZİ	 k87 k88	25
---------------------	---	----

TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	<ul style="list-style-type: none"> -Yabancı sermaye girişi -Kriz etkisi -Özelleştirme -İGE 0,77(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,3(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Dilde özgürlük -Salgın -Eğitimde yenilik -Uluslararası etkinlik -Kısıtlı ifade özgürlüğü -Edebiyatta Nobel -Sporda başarı 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Başbakanlık cumhurbaşkanlığı çatışması -Laiklik tartışmaları -Yolsuzluk iddiaları -Şeffaflaşma çabaları -Sert muhafazakâr tepkiler -İrtica uyarısı -AKP'nin seçimde en yüksek oyu alması. -Atatürkçü tepkiler -Abdullah Gül cumhurbaşkanı 	<ul style="list-style-type: none"> -Tartışmalı ihaleler -Mortgage -Kentsel dönüşümde tartışma-Sulukule -Marmaray inşaatı -Uluslararası ödüller -Yurtdışı inşaat işlerinde Türk müteahhitler -İlk çevreci ev -TOKİ'nin artan konut üretimi -Taksim tartışmaları -Otoyol inşaatında özel sektör -Kamu yapılarında Osmanlı/Selçuklu tarzı

DEĞERLENDİRME	<p>2008 döneminde bu eğilim ile tasarlanmış yapılarda, hareketli yüzeyler yeşil alan kullanımı ile vurgulanmaktadır. Uluslararası mimarlık gündeminde çevre sorunlarının artan yeri sınırlı olsa mimariyi şekillendirmeye başlamıştır. Bu etki özellikle yabancı sermaye girişi ve mortgage ile artan konut arzı ve talebini karşılamak amaçlı tasarlanan yüksek konut bloklarında izlenmektedir.</p>
---------------	---

Tablo 117. Dolu alan ile çevrelenmiş yatay şeffaf dikdörtgense alanlardan oluşmuş kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 11. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Atilla YÜCEL Abdi GÜZER Tülin HADİ Cengiz KABAOĞLU Uğur TARHAN	Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	oo.Dolu alan ile çevrelenmiş yatay şeffaf dikdörtgense alanlardan oluşmuş kütleler
--	--	---	--

TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Yabancı sermaye girişi -Kriz etkisi -Özelleştirme -İGE 0,77(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,3(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Dilde özgürlük -Salgın -Eğitimde yenilik -Uluslararası etkinlik -Kısıtlı ifade özgürlüğü -Edebiyatta Nobel -Sporda başarı 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Başbakanlık cumhurbaşkanlığı çatışması -Laiklik tartışmaları -Yolsuzluk iddiaları -Şeffaflaşma çabaları -Sert muhafazakâr tepkiler -İrtica uyarısı -AKP'nin seçimde en yüksek oyu alması -Atatürkçü tepkiler -Abdullah Gül cumhurbaşkanı 	<ul style="list-style-type: none"> -Tartışmalı ihaleler -Mortgage -Kentsel dönüşümde tartışma-Sulukule -Marmaray inşaatı -Uluslararası ödüller -Yurtdışı inşaat işlerinde Türk müteahhitler -İlk çevreci ev -TOKİ'nin artan konut üretimi -Taksim tartışmaları -Otoyol inşaatında özel sektör -Kamu yapılarında Osmanlı/Selçuklu tarzı

DEĞERLENDİRME
<p>Yapıda basit geometrik formlar kullanma, esnek mekânlar üretebilme gibi modernizmin en uç noktası sayılabilecek özelliklerin cepheye yansıtıldığı bir eğilimdir. Bu tasarım eğilimi ile yapı modüler ve yalın bir görünüm kazanmıştır. Uluslararası ortamda yer edinme eğiliminin modernizmin güncel, evrensel dilini yakalama çabası ile forma büründüğü yapılardır.</p>

Tablo 118. Pencere elemanının vurgulandığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 11. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Atilla YÜCEL Abdi GÜZER Tülin HADİ Cengiz KABAOĞLU Uğur TARHAN	Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	öö.Pencere elemanının vurgulandığı kütleler
--	--	---	---

MİMARİ FORM ANALİZİ	 <p>k94</p>	27
---------------------	--	----

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	<ul style="list-style-type: none"> -Yabancı sermaye girişi -Kriz etkisi -Özelleştirme -İGE 0,77(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,3(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Dilde özgürlük -Salgın -Eğitimde yenilik -Uluslararası etkinlik -Kısıtlı ifade özgürlüğü -Edebiyatta Nobel -Sporda başarı 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Başbakanlık cumhurbaşkanlığı çatışması -Laiklik tartışmaları -Yolsuzluk iddiaları -Şeffaflaşma çabaları -Sert muhafazakâr tepkiler -İrtica uyarısı -AKP'nin seçimde en yüksek oyu alması -Atatürkçü tepkiler -Abdullah Gül cumhurbaşkanı 	<ul style="list-style-type: none"> -Tartışmalı ihaleler -Mortgage -Kentsel dönüşümde tartışma-Sulukule -Marmaray inşaatı -Uluslar arası ödüller -Yurtdışı inşaat işlerinde Türk müteahhitler -İlk çevreci ev -TOKİ'nin artan konut üretimi -Taksim tartışmaları -Otoyol inşaatında özel sektör -Kamu yapılarında Osmanlı/Selçuklu tarzı

DEĞERLENDİRME	<p>Bu dönemde rastlanan örnekte tek bir pencere vurgulanmamış, yapının pencere bulunan üç yüzeyi malzeme farklılığı ile vurgulanmıştır. Bu yüzeyde kaplama malzemesi olarak ahşap seçilmesi yapının modernist formuna gelenekselci bir ifade katmıştır. Toplumsal yapıda izlenen gelenekselci ama modernist yaklaşımın mimariye yansımaları olarak düşünülebilir.</p>
---------------	---

Tablo 119. Köşe pencere kullanılmış kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 11. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Atilla YÜCEL Abdi GÜZER Tülin HADİ Cengiz KABAOĞLU Uğur TARHAN	Cepenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	pp.Köşe pencere kullanılmış kütleler
--	--	--	---

MİMARİ FORM ANALİZİ	 <p>k95</p>	28
---------------------	--	----

TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	<ul style="list-style-type: none"> -Yabancı sermaye girişi -Kriz etkisi -Özelleştirme -İGE 0,77(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,3(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Dilde özgürlük -Salgın -Eğitimde yenilik -Uluslararası etkinlik -Kısıtlı ifade özgürlüğü -Edebiyatta Nobel -Sporda başarı 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Başbakanlık cumhurbaşkanlığı çatışması -Laiklik tartışmaları -Yolsuzluk iddiaları -Şeffaflaşma çabaları -Sert muhafazakâr tepkiler -İrtica uyarısı -AKP seçimde en yüksek oyu aldı. -Atatürkçü tepkiler -Abdullah Gül cumhurbaşkanı 	<ul style="list-style-type: none"> -Tartışmalı ihaleler -Mortgage -Kentsel dönüşümde tartışma-Sulukule -Marmaray inşaatı -Uluslar arası ödüller -Yurtdışı inşaat işlerinde Türk müteahhitler -İlk çevreci ev -TOKİ'nin artan konut üretimi -Taksim tartışmaları -Otoyol inşaatında özel sektör -Kamu yapılarında Osmanlı/Selçuklu tarzı

DEĞERLENDİRME	<p>Çoğunlukla modernist yapılarda karşılaşılan köşe pencerelerin konutta kullanımına bir örnektir. Yapıyı monotonluktan uzaklaştıran bu uygulama ile yapıda iç-dış ilişkisi güçlendirilmiş, yapı modernist bir görünüme kavuşmuştur. Rasyonalist ve işlevselci tavırlarla şekillenmiş bir yapıdır.</p>
---------------	--

Tablo 120. Cephesi baskın olarak yerel mimari öğelerle şekillenmiş kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 11. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Atilla YÜCEL Abdi GÜZER Tülin HADİ Cengiz KABAOĞLU Uğur TARHAN	Mimari tarzına göre	rr. Cephesi baskın olarak yerel mimari öğelerle şekillenmiş kütleler
--	--	------------------------	---

MİMARİ FORM ANALİZİ		29
---------------------	---	----

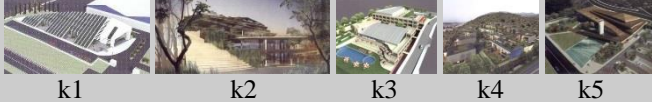

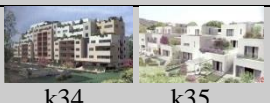
TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	<ul style="list-style-type: none"> -Yabancı sermaye girişi -Kriz etkisi -Özelleştirme -İGE 0,77(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,3(önceki yıla göre artış) 	<ul style="list-style-type: none"> -Dilde özgürlük -Salgın -Eğitimde yenilik -Uluslararası etkinlik -Kısıtlı ifade özgürlüğü -Edebiyatta Nobel -Sporda başarı 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Başbakanlık cumhurbaşkanlığı çatışması -Laiklik tartışmaları -Yolsuzluk iddiaları -Şeffaflaşma çabaları -Sert muhafazakâr tepkiler -İrtica uyarısı -AKP seçimde en yüksek oyu aldı. -Atatürkçü tepkiler -Abdullah Gül cumhurbaşkanı 	<ul style="list-style-type: none"> -Tartışmalı ihaleler -Mortgage -Kentsel dönüşümde tartışma-Sulukule -Marmaray inşaatı -Uluslararası ödüller -Yurtdışı inşaat işlerinde Türk müteahhitler -İlk çevreci ev -TOKİ'nin artan konut üretimi -Taksim tartışmaları -Otoyol inşaatında özel sektör -Kamu yapılarında Osmanlı/Selçuklu tarzı

DEĞERLENDİRME	<p>Yapı cephesinde yerel mimari öğelerin kullanılması yapıya geleneksel bir görünüm kazandırmaktadır. Bu dönemde geleneksel formların değişen ve karmaşıklaşan ihtiyaçlara uygun olarak kullanıldığı görülmektedir. Özellikle malzeme seçimindeki yerellik, yapıya baskın karakterini kazandırmaktadır. Yapılarda yerelci ve öykünmeci tavırlar gözlemlenmektedir. Toplumsal yapı verilerinde yer alan kamu yapılarında Osmanlı/Selçuklu tarzının kullanılmaya başlanmasıyla belirginleşen öykünmeci tavrın modernist yaklaşımlarla mimariye yansması olarak düşünülebilir.</p>
---------------	---

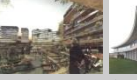

2.5.5. 12. Ulusal Mimarlık Sergileri ve Ödülleri Kataloğu (2010) Analiz

2008-2009 yıllarında Türkiye mimarlığını değerlendirmek amacıyla öncelikle 12. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri'ne Katılan Yapıların/Projelerin Gruplanması tablosu hazırlanmıştır (Tablo 121). Daha sonra ise sırasıyla 2008-2009 Yılları Toplumsal Yapı Verileri Tablosu (Tablo 122); 12. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri Kataloğu Toplumsal Yapı- Mimari Form Analizi Tabloları (Tablo 123; 124; 125...150) hazırlanmıştır.

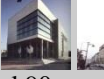

Tablo 121. 12.Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri'ne katılan yapıların/projelerin gruplanması

MİMARLARODASI 12. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ							SEÇİCİ KURUL Doğan TEKELİ Boğaçhan DÜNDARALP Namık Günay ERKAL Nevzat İLHAN Hüseyin KAHVECİOĞLU		
12.ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ; KATILAN ESERLER	Kütle Formuna Göre	 k1 k2 k3 k4 k5					MİMARİ EĞİLİMLERE GÖRE KÜTLELER	a	Yerle bütünleşmiş kütleler
		 k6 k7 k8						c	Dairesel ve silindirik formların diğer formlarla bir arada kullanıldığı kütleler
		 k9						d	Baskın saçaklı kütleler
		 k10						g	Kırma çatılı kütleler
		 k11						h	Düşey prizmatik kütleler
		 k12 k13 k14 k15						l	Girişin farklı çatı örtüsüyle vurgulandığı kütleler
		 k16 k17 k18 k19						m	Silindirik kütleler
		 k20 k21 k22 k23						n	Farklı büyüklükte ve farklı geometride bloklardan oluşan kütle grupları
		 k24						ö	Kütlenin parçalanıp birleştirilmesi mantığı ile oluşturulmuş kütleler
		 k25						p	Plan düzleminde hiyerarşik kütle düzeni
		 k26						r	Yukarı doğru daralan kütleler
		 k27						ş	Çatı teras kullanımına göre oluşturulmuş kademeli kütleler
 k28 k29									
 k30 k31 k32 k33									
 k34 k35									

Tablo 121'in devamı

Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	13	 k36	t	Köşede kırık yüzeyin kullanıldığı kütleler						
	14	 k37	 k38	v	Dikey bölücülerle kesilmiş izlenimi veren kütleler					
	15	 k39	 k40	 k41	y	Ön cephede taşıyıcıların vurgulandığı kütleler				
	16	 k42	 k43	 k44	 k45	z	Cephede yatay çizgisel sürekliliğinin vurgulandığı kütleler			
	17	 k46	 k47	 k48	 k49	aa	Dikdörtgensel çıkmalı kütleler			
		 k50	 k51	 k52						
	18	 k53			cc	Girişin yarıklarla belirginleştirildiği kütleler				
	19	 k54	 k55				dd	Cephede kolon ve giriş etkisi uyandıran elemanların kullanıldığı kütleler		
		 k56	 k57				gg	Cephede yatay ve dikey kırılmaların bir arada yer aldığı prizmatik kütleler		
	21	 k58	 k59	 k60				hh	Cephede yatay çizgiselliğin tanımlı boşluklarla vurgulandığı kütleler	
	22	 k61	 k62	 k63	 k64				ii	Cephede panjur ve ya pergola uygulanmış kütleler
		 k65	 k66							
	23	 k67	 k68	 k69				jj	Dinamik cephe kurgusuna sahip kütleler	
	24	 k70	 k71	 k72	 k73				kk	Cephesi doluluk boşluk kontrastıyla biçimlendirilmiş kütleler
		 k74	 k75	 k76	 k77					

Tablo 121'in devamı

	  k78 k79		
25	 k80 k81 k82 k83 k84	oo	Dolu alan ile çevrelenmiş yatay şeffaf dikdörtgen alanlardan oluşmuş kütleler
	  k85 k86		
26	 k87 k88	öö	Pencere elemanının vurgulandığı kütleler
27	 k89 k90 k91 k92 k93	pp	Köşe pencere kullanılmış kütleler
	  k94 k95		
28	 k96 k97 k98 k99	rr	Cephesi baskın olarak yerel mimari öğelerle şekillenmiş kütleler
	    k100 k101 k102 k103		

Tablo 122. 2008-2009 yılları toplumsal yapı verileri tablosu

2008-2009 YILI TOPLUMSAL YAPI VERİLERİ		2010 KATALOĞU DEĞERLENDİRME VERİLERİ	
EKONOMİK YAPI	<ul style="list-style-type: none"> -ABD’de konut sektöründe yaşanan krizin etkisi tüm dünyada hissedilmiştir. -Bütçe açığı artmıştır. -İşsizlik oranlarında artış gerçekleşmiştir. -IMF ile anlaşma bir türlü sonuçlanamamıştır. -Krizle karşı tedbir paketi açıklanmıştır. -Birçok banka zarar açıklamıştır. -İstanbul’un finans merkezi olması konusunda yatırımlar gerçekleştirilmiştir. -Elektrikte özelleştirme çalışmaları başlamıştır. 		
		2008	2009
	Doğumda beklenen ortalama ömür(yıl)	71,4	71,7
	Yetişkin okur yazarlık oranı(%)	87,4	88,7
	Bütünleşik brüt okullaşma oranı(%)	68,7	71,1
	Kişi başına GSYİH(ABD doları)	8.407	12.955
	İGE (İnsani Gelişme Endeksi)	0,775	0,806
	İşsizlik(%)	11	14
SOSYO-KÜLTÜREL YAPI	<ul style="list-style-type: none"> -Cannes’de Nuri Bilge Ceylan en iyi yönetmen ödülü almıştır. -45. Uluslararası Troia Festivali kapsamında ilk Çanakkale Bienali düzenlenmiştir. -Kapalı alanlarda sigara içimi yasaklanmıştır. -İstanbul’a dünya mirası listesinden çıkarılmaması için 2009’a kadar süre verilmiştir. -Sabancı Müzesi’nde Salvador Dali Sergisi düzenlenmiştir. -Can Dündar’ın Mustafa belgeseli yoğun tartışmalara neden olmuştur. -Cumhurbaşkanlığı kültür sanat ödülleri sahiplerine verilmiştir. -Ayasofya’da restorasyon çalışmalarına başlanmıştır. -Panaroma 1453 Tarih Müzesi açılmıştır. -Venedik Film Festivali’nde Fatih Akın’a özel ödül verilmiştir. -Çevre kirliliği cezaları arttırılmıştır. 		
	<ul style="list-style-type: none"> - AKP iktidarının 8. ve 9. yılı -Üniversitelerde türbanın serbest olmasını sağlayan ilk anayasa değişikliği gerçekleştirilmiştir. -TSK Kuzey Irak’a kara harekâtı düzenlemiştir. -Polisin yetkisi arttırılmıştır. -Hrant Dink davası basına açılmıştır. -Yeni sosyal güvenlik yasası ile emeklilik zorlaştırılmıştır. -1 Mayıs’ta gösteri, dayak gibi olaylar yaşanmıştır. -AB ilerleme raporunda Türkiye’de yapılanların yetersiz bulunduğu belirtilmiştir. -Ergenekon davası çerçevesinde pek çok gözaltı gerçekleştirilmiştir. -İktidar partisine laiklik karşıtı eylemleri olduğu gerekçesiyle kapatma davası açılmıştır. -Deniz Feneri davası görüşmeleri başlamıştır. -Türkiye BM Güvenlik Konseyi’ne katılmıştır. -Erdoğan’ın Davos Zirvesi’nde “one minute” çıkışı ses getirmiştir. -Alevi açılımı gündeme gelmiştir. -Türkiye’nin AIHM’e en çok başvuran 2. Ülke olduğu açıklanmıştır. 		

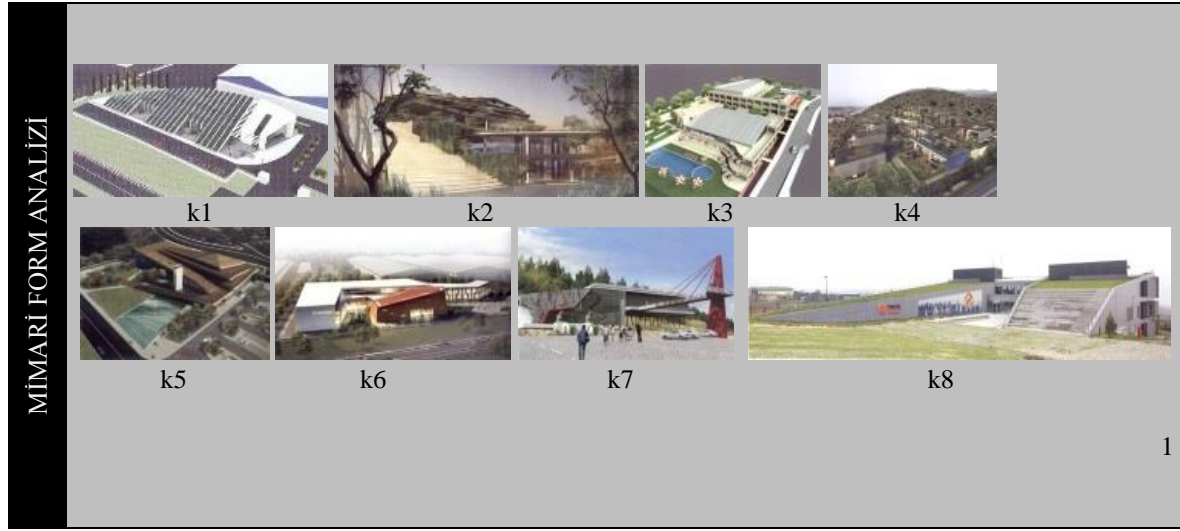
Tablo 122'nin devamı

MİMARİ VE KENT

- Sulukule TOKİ tarafından yenilenen avam projeler ile inşaat ihalesine çıkarılmıştır.
- Kars'da soykırım anıtı olarak inşa edilen heykeli Başbakan Erdoğan ucube olarak nitelendirmiştir. Anıt sit alanında yer aldığı gerekçesiyle inşaatı durdurulmuştur.
- AKM'nin yıkılmayacağı, yenileneceği açıklanmıştır.
- Haydarpaşa Garı'nda yangın çıkmıştır.
- Mimarlar Odası'nın açtığı dava sonucu Sulukule Kentsel Dönüşüm projesi için durdurma kararı çıkmıştır.
- Muhsin Ertuğrul Sahnesi yıkılarak Kongre Merkezi inşaatına başlanmıştır.
- UIA 2008'DE Torino'da Türk Mimarlığı Sergisi düzenlenmiştir.
- Emre Arolat MIPIM'de 2 ödül almıştır.
- İstanbul'un 1/100 000 ölçekli çevre düzeni planı tartışılmıştır.
- Park Oran projesi konutlarının ruhsatsız ve mevzuata aykırı olduğu iddiasıyla TOKİ'ye yönelik eleştiriler devam etmektedir.
- Modern Türk Mimarlığı Tabanlıoğlu mimarlık tarafından ilk kez RIBA'da temsil edilmiştir.
- Türkiye'nin ilk deprem dönüşüm projesi Zeytinburnu Süren Mahallesinde başlamıştır.
- Büyükşehir Belediyesi ODTÜ Ankara Kampüs yapılarının ruhsatsız olduğu gerekçesiyle yıkılacağını açıklamıştır.
- Türkiye'nin ilk akustik düzenlemeli konser salonu açılmıştır.
- Türk tasarım ekibi 3 dalda Green Dot Ödülü kazanmıştır.
- Antalya'nın Kemer ilçesinde göreve yeni başlayan MHP'li belediye başkanı kavşakta bulunan aşk yağmuru adlı heykeli müstehcen bulunduğu gerekçesiyle kaldırmıştır.
- Taksim'e camii projesi gündeme gelmiştir.
- Türkiye'nin ilk yavaş şehir adayı olarak Seferihisar seçilmiştir.
- Avrupa Uluslararası Havalimanı Konseyi Ankara Esenboğa Havalimanı'nı en iyi havaalanı seçmiştir.
- Avrupa'nın en iyi AVM'lerinin Türkiye'de olduğu açıklanmıştır.

Tablo 123. Yerle bütünleşmiş kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 12. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Doğan TEKELİ Boğaçhan DÜNDARALP Namık Günay ERKAL Nevzat İLHAN Hüseyin KAHVECİOĞLU	Kütle formuna göre	a. Yerle bütünleşmiş kütleler
--	--	-----------------------	----------------------------------

TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Küresel kriz -Özelleştirme -Ulusal kriz - İGE 0,79(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 13(önceki yıla göre artış) -İstanbul'a finans merkezi yatırımı 	<ul style="list-style-type: none"> -Kapalı alanda sigara yasağı -Kültürel teşvik -Sinemada başarı -Önemli sergi -Çevre bilinci -Kültürel mirası koruma -İstanbul'a dünya mirası listesi için süre 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Türban serbestliği -Terör -Polis yetkisinde artış -Zor emeklilik -1 Mayıs gösterilerinde olay -Ergenekon davası -Türkiye AB için yetersiz raporu -AKP'ye kapatma davası -Yolsuzluk iddiaları -BM Güvenlik Konseyine katılım -Alevi açılımı -AİHM'e başvuruda 2. ülke, Türkiye 	<ul style="list-style-type: none"> -Sulukule'ye durdurma -Yöneticilerden sanat eserine müdahale -AKM tartışması -İstanbul Çevre Düzeni Planı tartışması. -TOKİ eleştirisi -RIBA'da Türk Mimarlığı temsili -ilk deprem dönüşüm projesi -ODTÜ'ye yıkım kararı -Taksim'e camii -Yavaş şehir; Seferihisar. -AVM tasarımında uluslararası başarı

DEĞERLENDİRME	<p>2010 Kataloğunda yerle bütünleşmiş kütleler tasarlama eğilimi izlenen yapılarda, önceki dönemlere görece çok daha sakin, kalıcılığı önemseyen bir tavır gözlemlenmektedir. Bu yapılar form ve malzeme olarak yer şekilleri ile bütünleşmiş yapılardır. Biçime ve ifadeye ilişkin tavrında, toplumsal yapı verilerinde yer alan çevre bilinci olgusuna paralel olarak oluşan ve uluslararası mimaride son dönemde hızla yaygınlaşan çevre duyarlı yaklaşımların etkisi hissedilmektedir.</p>
---------------	--

Tablo 124. Dairesel ve silindirik formların diğer formlarla bir arada kullanıldığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 12. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Doğan TEKELİ Boğaçhan DÜNDARALP Namık Günay ERKAL Nevzat İLHAN Hüseyin KAHVECİOĞLU	Kütle formuna göre	c. Dairesel ve silindirik formların diğer formlarla bir arada kullanıldığı kütleler
--	--	-----------------------	---

MİMARİ FORM ANALİZİ		k9 k10	2
---------------------	---	-----------------------------	---

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	<ul style="list-style-type: none"> -Küresel kriz -Özelleştirme -Ulusal kriz - İGE 0,79(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 13(önceki yıla göre artış) -İstanbul'a finans merkezi yatırımı 	<ul style="list-style-type: none"> -Kapalı alanda sigara yasağı -Kültürel teşvik -Sinemada başarı -Önemli sergi -Çevre bilinci -Kültürel mirası koruma -İstanbul'a dünya mirası listesi için süre 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Türban serbestliği -Terör -Polis yetkisinde artış -Zor emeklilik -1 Mayıs gösterilerinde olay -Ergenekon davası -Türkiye AB için yetersiz raporu -AKP'ye kapatma davası -Yolsuzluk iddiaları -BM Güvenlik Konseyine katılım -Alevi açılımı -AİHM'e başvuruda 2. ülke, Türkiye 	<ul style="list-style-type: none"> -Sulukule'ye durdurma -Yöneticilerden sanat eserine müdahale -AKM tartışması -İstanbul Çevre Düzeni Planı tartışması. -TOKİ eleştirisi -RIBA'da Türk Mimarlığı temsili -ilk deprem dönüşüm projesi -ODTÜ'ye yıkım kararı -Taksim'e camii -Yavaş şehir; Seferihisar. -AVM tasarımında uluslararası başarı

DEĞERLENDİRME	<p>Daha önceki kataloglarda dairesel ve silindirik formların diğer formlarla yan yana kullanıldığı örneklere rastlanmışken, 2010 yılında bu formların diğer formlarla üst üste kullanılmış olduğu dikkat çekmektedir. Bu eğilim ile yapının daha gösterişli ve ayırt edilebilir bir görünüme kavuştuğu söylenebilir. Ofis binası olarak tasarlanmış k9'da bu dönemde sıkça rastlanan, özellikle kamu yapılarında gözlemlenen, simgesel bir yapı yaratma çabası izlenmektedir.</p>
---------------	---

Tablo 125. Baskın saçaklı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 12. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Doğan TEKELİ Boğaçhan DÜNDARALP Namık Günay ERKAL Nevzat İLHAN Hüseyin KAHVECİOĞLU	Kütle formuna göre	d.Baskın saçaklı kütleler
--	--	-----------------------	------------------------------

MİMARİ FORM ANALİZİ	 <p>k11</p>	3
---------------------	--	---

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	<ul style="list-style-type: none"> -Küresel kriz -Özelleştirme -Ulusal kriz - İGE 0,79(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 13(önceki yıla göre artış) -İstanbul'a finans merkezi yatırımı 	<ul style="list-style-type: none"> -Kapalı alanda sigara yasağı -Kültürel teşvik -Sinemada başarı -Önemli sergi -Çevre bilinci -Kültürel mirası koruma -İstanbul'a dünya mirası listesi için süre 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Türban serbestliği -Terör -Polis yetkisinde artış -Zor emeklilik -1 Mayıs gösterilerinde olay -Ergenekon davası -Türkiye AB için yetersiz raporu -AKP'ye kapatma davası -Yolsuzluk iddiaları -BM Güvenlik Konseyine katılım -Alevi açılımı -AİHM'e başvuruda 2. ülke, Türkiye 	<ul style="list-style-type: none"> -Sulukule'ye durdurma -Yöneticilerden sanat eserine müdahale -AKM tartışması -İstanbul Çevre Düzeni Planı tartışması -TOKİ eleştirisi -RIBA'da Türk Mimarlığı temsili -ilk deprem dönüşüm projesi -ODTÜ'ye yıkım kararı -Taksim'e camii -Yavaş şehir; Seferihisar -AVM tasarımı uluslararası başarı

DEĞERLENDİRME	<p>2010 Kataloğunda rastlanan örnekte geniş saçak örtüsü köşeleri yuvarlatılarak uygulanmıştır. Yapıda baskın öğe geniş saçaktır. Modernizmi geleneksel formlarla bütünleştirme eğilimi izlenmektedir. Toplumsal yapıda gözlemlenen, yöneticilerin sanat eserine müdahalesi, Taksim'e cami gibi tartışmalı olgulardan anlaşıldığı üzere iktidarın gelenekselci politikalarının oluşturduğu toplumsal profilin modernist bakış açısıyla mimariye yansımaları olarak düşünülebilir.</p>
---------------	---

Tablo 126. Kıрма çatılı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 12. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Doğan TEKELİ Boğaçhan DÜNDARALP Namık Günay ERKAL Nevzat İLHAN Hüseyin KAHVECİOĞLU	Kütle formuna göre	g.Kırma çatılı kütleler
--	--	-----------------------	----------------------------

MİMARİ FORM ANALİZİ				
	k12	k13	k14	k15
	4			

TOPLUMSAL YAPILANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Küresel kriz -Özelleştirme -Ulusal kriz - İGE 0,79(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 13(önceki yıla göre artış) -İstanbul'a finans merkezi yatırımı 	<ul style="list-style-type: none"> -Kapalı alanda sigara yasağı -Kültürel teşvik -Sinemada başarı -Önemli sergi -Çevre bilinci -Kültürel mirası koruma -İstanbul'a dünya mirası listesi için süre 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Türban serbestliği -Terör -Polis yetkisinde artış -Zor emeklilik -1 Mayıs gösterilerinde olay -Ergenekon davası -Türkiye AB için yetersiz raporu -AKP'ye kapatma davası -Yolsuzluk iddiaları -BM Güvenlik Konseyine katılım -Alevi açılımı -AİHM'e başvuruda 2. ülke, Türkiye 	<ul style="list-style-type: none"> -Sulukule'ye durdurma -Yöneticilerden sanat eserine müdahale -AKM tartışması -İstanbul Çevre Düzeni Planı tartışması. -TOKİ eleştirisi -RIBA'da Türk Mimarlığı temsili -ilk deprem dönüşüm projesi -ODTÜ'ye yıkım kararı -Taksim'e camii -Yavaş şehir; Seferihisar -AVM tasarımıda uluslararası başarı

DEĞERLENDİRME	<p>Müstakil konut yapılarında kullanılmıştır. k12, k13 ve k14'de bütün yapıya hâkim olan, yerel verilerin şekillendirdiği form, kırma çatı ile vurgulanmaktadır. k15'de ise yapının modernist formu, kırma çatının soyutlaştırılarak kullanılması ile desteklenmiştir. Cephelerde izlenen malzeme farklılığı dengeli bir kompozisyon oluşturmuştur. Bu eğilim toplumsal yapıda oluşan çevre bilinci, kültürel mirası koruma gibi olgularla kendini hissettiren yerel ve gelenekselci yapının mimariye yansımaları olarak düşünülebilir.</p>
---------------	---

Tablo 127. Düşey prizmatik kütleler; toplumsal yapı- mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 12. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Doğan TEKELİ Boğaçhan DÜNDARALP Namık Günay ERKAL Nevzat İLHAN Hüseyin KAHVECİOĞLU	Kütle formuna göre	h.Düşey prizmatik kütleler
--	--	-----------------------	-------------------------------

MİMARİ FORM ANALİZİ		5
---------------------	--	---

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Küresel kriz -Özelleştirme -Ulusal kriz - İGE 0,79(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 13(önceki yıla göre artış) -İstanbul'a finans merkezi yatırımı 	<ul style="list-style-type: none"> -Kapalı alanda sigara yasağı -Kültürel teşvik -Sinemada başarı -Önemli sergi -Çevre bilinci -Kültürel mirası koruma -İstanbul'a dünya mirası listesi için süre 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Türban serbestliği -Terör -Polis yetkisinde artış -Zor emeklilik -1 Mayıs gösterilerinde olay -Ergenekon davası -Türkiye AB için yetersiz raporu -AKP'ye kapatma davası -Yolsuzluk iddiaları -BM Güvenlik Konseyine katılım -Alevi açılımı -AİHM'e başvuruda 2. ülke, Türkiye 	<ul style="list-style-type: none"> -Sulukule'ye durdurma -Yöneticilerden sanat eserine müdahale -AKM tartışması -İstanbul Çevre Düzeni Planı tartışması. -TOKİ eleştirisi -RIBA'da Türk Mimarlığı temsili -ilk deprem dönüşüm projesi -ODTÜ' ye yıkım kararı -Taksim'e camii -Yavaş şehir; Seferihisar -AVM tasarımında uluslararası başarı

DEĞERLENDİRME	<p>k16 ve k18'de form sadeliğinin yanı sıra, malzeme farklılığı ile cephede hareketliliğin sağlandığı dikkat çekmektedir. 2010 yılı kataloğunda düşey prizmatik kütlelerin teknik anlamda, Batı'ya daha yakın uygulamaları yer almaktadır. RIBA'DA Türk mimarlığının temsili gibi olgulardan anlaşıldığı üzere, bu eğilimin kullanılması Batı ile mimari alandaki entegrasyonun forma yansımaları olarak düşünülebilir.</p>
---------------	---

Tablo 128. Girişin farklı çatı örtüsüyle vurgulandığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 12. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Doğan TEKELİ Boğaçhan DÜNDARALP Namık Günay ERKAL Nevzat İLHAN Hüseyin KAHVECİOĞLU	Kütle formuna göre	1.Girişin farklı çatı örtüsüyle vurgulandığı kütleler
--	--	-----------------------	---

MİMARİ FORM ANALİZİ	 k20	 k21	 k22	 k23	6
---------------------	--	--	---	--	---

TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Küresel kriz -Özelleştirme -Ulusal kriz - İGE 0,79(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 13(önceki yıla göre artış) -İstanbul'a finans merkezi yatırımı 	<ul style="list-style-type: none"> -Kapalı alanda sigara yasağı -Kültürel teşvik -Sinemada başarı -Önemli sergi -Çevre bilinci -Kültürel mirası koruma -İstanbul'a dünya mirası listesi için süre 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Türban serbestliği -Terör -Polis yetkisinde artış -Zor emeklilik -1 Mayıs gösterilerinde olay -Ergenekon davası -Türkiye AB için yetersiz raporu -AKP'ye kapatma davası -Yolsuzluk iddiaları -BM Güvenlik Konseyine katılım -Alevi açılımı -AİHM'e başvuruda 2. ülke, Türkiye 	<ul style="list-style-type: none"> -Sulukule'ye durdurma -Yöneticilerden sanat eserine müdahale -AKM tartışması -İstanbul Çevre Düzeni Planı tartışması. -TOKİ eleştirisi -RIBA'da Türk Mimarlığı temsili -ilk deprem dönüşüm projesi -ODTÜ'ye yıkım kararı -Taksim'e camii -Yavaş şehir; Seferihisar -AVM tasarımında uluslararası başarı

DEĞERLENDİRME	<p>Yapının girişinin çatı örtüsündeki farklılaşmayla vurgulandığı kütlelerdir. k20 ve k21'de çatı örtüsü kütlede simetrik bir düzen oluştururken, k22 ve k23'de asimetrik bir düzen izlenmektedir. Pürist mimari yaklaşımlarla tasarlandığı düşünülen k22 ve k23'de soyut geometrilerin yapıya özgün bir karakter sağladığı düşünülmektedir. Toplumsal yapıda gözlemlenen, mimari alanda oluşan baskıcı tutuma tepki olarak bu dönemde özel sektöre ait yapılarda izlenen modernist form arayışının oluşturduğu bir eğilimdir.</p>
---------------	--

Tablo 129. Silindirik kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 12. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Doğan TEKELİ Boğaçhan DÜNDARALP Namık Günay ERKAL Nevzat İLHAN Hüseyin KAHVECİOĞLU	Kütle formuna göre	m.Silindirik kütleler
--	--	-----------------------	-----------------------

MİMARİ FORM ANALİZİ		7
---------------------	---	---

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Küresel kriz -Özelleştirme -Ulusal kriz - İGE 0,79(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 13(önceki yıla göre artış) -İstanbul'a finans merkezi yatırımı 	<ul style="list-style-type: none"> -Kapalı alanda sigara yasağı -Kültürel teşvik -Sinemada başarı -Önemli sergi -Çevre bilinci -Kültürel mirası koruma -İstanbul'a dünya mirası listesi için süre 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Türban serbestliği -Terör -Polis yetkisinde artış -Zor emeklilik -1 Mayıs gösterilerinde olay -Ergenekon davası -Türkiye AB için yetersiz raporu -AKP'ye kapatma davası -Yolsuzluk iddiaları -BM Güvenlik Konseyine katılım -Alevi açılımı -AİHM'e başvuruda 2. ülke, Türkiye 	<ul style="list-style-type: none"> -Sulukule'ye durdurma -Yöneticilerden sanat eserine müdahale -AKM tartışması -İstanbul Çevre Düzeni Planı tartışması. -TOKİ eleştirisi -RIBA'da Türk Mimarlığı temsili -ilk deprem dönüşüm projesi -ODTÜ'ye yıkım kararı -Taksim'e camii -Yavaş şehir; Seferihisar -AVM tasarımında uluslararası başarı

DEĞERLENDİRME	<p>2010 Kataloğunda düzgün silindirik formlardan çok geometrisi bozulmuş silindirik kütlelere rastlanmaktadır. k25'de modernist eğilimler daha yoğun olarak hissedilmektedir. Mimarideki özgünlük arayışı ile şekillendiği düşünülmektedir. k24'da izlenen monoton düzen, toplumsal yapıda gözlemlenen, yöneticilerin sanat eserine müdahalesi gibi olgularda izlenen muhafazakâr yaklaşımların forma yansımalarıdır.</p>
---------------	---

Tablo 130. Farklı büyüklükte ve farklı geometride bloklardan oluşan kütle grupları; toplumsal yapı- mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 12. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Doğan TEKELİ Boğaçhan DÜNDARALP Namık Günay ERKAL Nevzat İLHAN Hüseyin KAHVECİOĞLU	Kütle formuna göre	n.Farklı büyüklükte ve farklı geometride bloklardan oluşan kütle grupları
--	--	-----------------------	--

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Küresel kriz -Özelleştirme -Ulusal kriz - İGE 0,79(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 13(önceki yıla göre artış) -İstanbul'a finans merkezi yatırımı 	<ul style="list-style-type: none"> -Kapalı alanda sigara yasağı -Kültürel teşvik -Sinemada başarı -Önemli sergi -Çevre bilinci -Kültürel mirası koruma -İstanbul'a dünya mirası listesi için süre 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Türban serbestliği -Terör -Polis yetkisinde artış -Zor emeklilik -1 Mayıs gösterilerinde olay -Ergenekon davası -Türkiye AB için yetersiz raporu -AKP'ye kapatma davası -Yolsuzluk iddiaları -BM Güvenlik Konseyine katılım -Alevi açılımı -AİHM'e başvuruda 2. ülke, Türkiye 	<ul style="list-style-type: none"> -Sulukule'ye durdurma -Yöneticilerden sanat eserine müdahale -AKM tartışması -İstanbul Çevre Düzeni Planı tartışması. -TOKİ eleştirisi -RIBA'da Türk Mimarlığı temsili -ilk deprem dönüşüm projesi -ODTÜ'ye yıkım kararı -Taksim'e camii -Yavaş şehir; Seferihisar -AVM tasarımında uluslararası başarı

DEĞERLENDİRME	<p>2010 Kataloğunda rastlanan k26'da cephedeki malzeme farklılığı ile dengeli bir kompozisyon oluşturulmuştur. Kütle grubu iki kütle formunun tekrarlanmasıyla oluşturulmuştur. Cephede yerel malzeme kullanımı ve geleneksel form ile yapı yerel; ayrıntıların soyutlaştırılması ile ise modernist bir etkiye sahip olmuştur. Toplumsal yapıda kültürel teşvik, kültürel mirası koruma gibi olgularda gözlemlenen kültürel değerlerin korunması yaklaşımı ile mimarideki modern yönelimleri bir arada kullanma çabasının şekillendirdiği yapılarıdır.</p>
---------------	--

Tablo 131. Kütlenin parçalanıp birleştirilmesi mantığı ile oluşturulmuş kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 12. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Doğan TEKELİ Boğaçhan DÜNDARALP Namık Günay ERKAL Nevzat İLHAN Hüseyin KAHVECİOĞLU	Kütle formuna göre	ö.Kütlenin parçalanıp birleştirilmesi mantığı ile oluşturulmuş kütleler
--	--	-----------------------	--

MİMARİ FORM ANALİZİ	 <p>k27</p>	9
---------------------	--	---

TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	<ul style="list-style-type: none"> -Küresel kriz -Özelleştirme -Ulusal kriz - İGE 0,79(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 13(önceki yıla göre artış) -İstanbul'a finans merkezi yatırımı 	<ul style="list-style-type: none"> -Kapalı alanda sigara yasağı -Kültürel teşvik -Sinemada başarı -Önemli sergi -Çevre bilinci -Kültürel mirası koruma -İstanbul'a dünya mirası listesi için süre 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Türban serbestliği -Terör -Polis yetkisinde artış -Zor emeklilik -1 Mayıs gösterilerinde olay -Ergenekon davası -Türkiye AB için yetersiz raporu -AKP'ye kapatma davası -Yolsuzluk iddiaları -BM Güvenlik Konseyine katılım -Alevi açılımı -AİHM'e başvuruda 2. ülke, Türkiye 	<ul style="list-style-type: none"> -Sulukule'ye durdurma -Yöneticilerden sanat eserine müdahale -AKM tartışması -İstanbul Çevre Düzeni Planı tartışması -TOKİ eleştirisi -RIBA'da Türk Mimarlığı temsili -ilk deprem dönüşüm projesi -ODTÜ'ye yıkım kararı -Taksim'e camii -Yavaş şehir; Seferihisar -AVM tasarımında uluslararası başarı

DEĞERLENDİRME	<p>2010 kataloğunda kütlede parçalanmış birleştirilmiş etkisi çatıdaki kod farklılığı ile vurgulanmıştır. Yapı cephesinde kullanılan malzeme farklılığı geleneksel mimariden izler taşırken, çatı formu ve kademelenmesi modern mimariye atıfta bulunmaktadır. Toplumsal yapıda gözlemlenen geleneksel ile modernizmi buluşturma eğilimi ile şekillendiği söylenebilir.</p>
---------------	---

Tablo 132. Plan düzleminde hiyerarşik kütle düzeni; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 12. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Doğan TEKELİ Boğaçhan DÜNDARALP Namık Günay ERKAL Nevzat İLHAN Hüseyin KAHVECİOĞLU	Kütle formuna göre	p.Plan düzleminde hiyerarşik kütle düzeni
--	--	-----------------------	---

MİMARİ FORM ANALİZİ	 <p>k28 k29</p>	10
---------------------	---	----

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	<ul style="list-style-type: none"> -Küresel kriz -Özelleştirme -Ulusal kriz - İGE 0,79(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 13(önceki yıla göre artış) -İstanbul'a finans merkezi yatırımı 	<ul style="list-style-type: none"> -Kapalı alanda sigara yasağı -Kültürel teşvik -Sinemada başarı -Önemli sergi -Çevre bilinci -Kültürel mirası koruma -İstanbul'a dünya mirası listesi için süre 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Türban serbestliği -Terör -Polis yetkisinde artış -Zor emeklilik -1 Mayıs gösterilerinde olay -Ergenekon davası -Türkiye AB için yetersiz raporu -AKP'ye kapatma davası -Yolsuzluk iddiaları -BM Güvenlik Konseyine katılım -Alevi açılımı -AİHM'e başvuruda 2. ülke, Türkiye 	<ul style="list-style-type: none"> -Sulukule'ye durdurma -Yöneticilerden sanat eserine müdahale -AKM tartışması -İstanbul Çevre Düzeni Planı tartışması. -TOKİ eleştirisi -RIBA'da Türk Mimarlığı temsili -ilk deprem dönüşüm projesi -ODTÜ'ye yıkım kararı -Taksim'e camii -Yavaş şehir; Seferihisar -AVM tasarımında uluslararası başarı

DEĞERLENDİRME	<p>Karmaşıklaşan insan ihtiyaçları ve fonksiyon çeşitliliğinin mimaride form bulduğu uygulamalardır. Kütle grupları bir bütünün parçası olarak tasarlanmış, hiyerarşik bir düzen ile konumlanmıştır. Depremsellik olgusunun etkilediği bir eğilimdir.</p>
---------------	---

Tablo 133. Yukarı doğru daralan kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 12. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Doğan TEKELİ Boğaçhan DÜNDARALP Namık Günay ERKAL Nevzat İLHAN Hüseyin KAHVECİOĞLU	Kütle formuna göre	r.Yukarı doğru daralan kütleler
--	--	-----------------------	------------------------------------

MİMARİ FORM ANALİZİ		11
---------------------	---	----

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	<ul style="list-style-type: none"> -Küresel kriz -Özelleştirme -Ulusal kriz - İGE 0,79(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 13(önceki yıla göre artış) -İstanbul'a finans merkezi yatırımı 	<ul style="list-style-type: none"> -Kapalı alanda sigara yasağı -Kültürel teşvik -Sinemada başarı -Önemli sergi -Çevre bilinci -Kültürel mirası koruma -İstanbul'a dünya mirası listesi için süre 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Türban serbestliği -Terör -Polis yetkisinde artış -Zor emeklilik -1 Mayıs gösterilerinde olay -Ergenekon davası -Türkiye AB için yetersiz raporu -AKP'ye kapatma davası -Yolsuzluk iddiaları -BM Güvenlik Konseyine katılım -Alevi açılımı -AİHM'e başvuruda 2. ülke, Türkiye 	<ul style="list-style-type: none"> -Sulukule'ye durdurma -Yöneticilerden sanat eserine müdahale -AKM tartışması -İstanbul Çevre Düzeni Planı tartışması. -TOKİ eleştirisi -RIBA'da Türk Mimarlığı temsili -ilk deprem dönüşüm projesi -ODTÜ'ye yıkım kararı -Taksim'e camii -Yavaş şehir; Seferihisar -AVM tasarımında uluslararası başarı

DEĞERLENDİRME	<p>2010 Kataloğunda yapılarda rasyonel kurallara dayanmayan, sezgilere, hayal gücüne ve yapının anlatım değerine öncelik veren özgün ve heykelsi bir ifade arayışı dikkat çekmektedir. Bu dönemdeki uygulamalar yüksek katlı yapılarda gözlemlenmektedir. İstanbul'da finans merkezi yatırımlarının gerektirdiği bu yapıların depremsellik olgusu ve teknolojiye gelişmelerin mimarlara sağladığı form serbestliği ile şekillendiği düşünülmektedir.</p>
---------------	--

Tablo 134. Çatı teras kullanımına göre oluşturulmuş kademeli kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 12. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Doğan TEKELİ Boğaçhan DÜNDARALP Namık Günay ERKAL Nevzat İLHAN Hüseyin KAHVECİOĞLU	Kütle formuna göre	ş.Çatı teras kullanımına göre oluşturulmuş kademeli kütleler
--	--	-----------------------	---

MİMARİ FORM ANALİZİ		12
---------------------	---	----

TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Küresel kriz -Özelleştirme -Ulusal kriz - İGE 0,79(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 13(önceki yıla göre artış) -İstanbul'a finans merkezi yatırımı 	<ul style="list-style-type: none"> -Kapalı alanda sigara yasağı -Kültürel teşvik -Sinemada başarı -Önemli sergi -Çevre bilinci -Kültürel mirası koruma -İstanbul'a dünya mirası listesi için süre 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Türban serbestliği -Terör -Polis yetkisinde artış -Zor emeklilik -1 Mayıs gösterilerinde olay -Ergenekon davası -Türkiye AB için yetersiz raporu -AKP'ye kapatma davası -Yolsuzluk iddiaları -BM Güvenlik Konseyine katılım -Alevi açılımı -AİHM'e başvuruda 2. ülke, Türkiye 	<ul style="list-style-type: none"> -Sulukule'ye durdurma -Yöneticilerden sanat eserine müdahale -AKM tartışması -İstanbul Çevre Düzeni Planı tartışması. -TOKİ eleştirisi -RIBA'da Türk Mimarlığı temsili -ilk deprem dönüşüm projesi -ODTÜ'ye yıkım kararı -Taksim'e camii -Yavaş şehir; Seferihisar -AVM tasarımında uluslararası başarı

DEĞERLENDİRME	<p>Çatı bahçe kullanımının teras evler kurgusu ile form bulduğu yapılardır. Yapıların biçimlenmesinde kübist eğilimler izlenmektedir. Cephede kullanılan pencereler ile iç mekân ile dış mekân arasında görsel bir ilişki kurulmuştur. k35'de topografyaya uyumun mimari eğilimde belirleyici olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda toplumsal yapıda çevre bilinci olgusu ile gözlemlenen, yer'e ve yerleşiklere uyum yaklaşımlarının mimaride form bulduğu söylenebilir.</p>
---------------	---

Tablo 135. Köşede kırık yüzeyin kullanıldığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 12. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Doğan TEKELİ Boğaçhan DÜNDARALP Namık Günay ERKAL Nevzat İLHAN Hüseyin KAHVECİOĞLU	Kütle formuna göre	t.Köşede kırık yüzeyin kullanıldığı kütleler
--	--	-----------------------	--

MİMARİ FORM ANALİZİ	 <p>k36</p>	13
---------------------	--	----

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	<ul style="list-style-type: none"> -Küresel kriz -Özelleştirme -Ulusal kriz - İGE 0,79(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 13(önceki yıla göre artış) -İstanbul'a finans merkezi yatırımı 	<ul style="list-style-type: none"> -Kapalı alanda sigara yasağı -Kültürel teşvik -Sinemada başarı -Önemli sergi -Çevre bilinci -Kültürel mirası koruma -İstanbul'a dünya mirası listesi için süre 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Türban serbestliği -Terör -Polis yetkisinde artış -Zor emeklilik -1 Mayıs gösterilerinde olay -Ergenekon davası -Türkiye AB için yetersiz raporu -AKP'ye kapatma davası -Yolsuzluk iddiaları -BM Güvenlik Konseyine katılım -Alevi açılımı -AİHM'e başvuruda 2. ülke, Türkiye 	<ul style="list-style-type: none"> -Sulukule'ye durdurma -Yöneticilerden sanat eserine müdahale -AKM tartışması -İstanbul Çevre Düzeni Planı tartışması. -TOKİ eleştirisi -RIBA'da Türk Mimarlığı temsili -ilk deprem dönüşüm projesi -ODTÜ'ye yıkım kararı -Taksim'e camii -Yavaş şehir; Seferihisar -AVM tasarımında uluslararası başarı

DEĞERLENDİRME	<p>2010 Kataloğunda rastlanan k36 örneğinde yapı, cadde üzerinde yer almaktadır. Bu nedenle kırık köşe tasarlama eğiliminin parsel formu ve konumu ile ilgili bir seçim olduğu söylenebilir. Yapı cephesinde dolu-boş dengesi simetrik bir kurgu ile sağlanmıştır. Bu simetrik ve monoton etkinin iktidarın tutucu ve baskıcı ideolojisinin toplumsal yapıya yansımaları ile şekillendiği düşünülmektedir.</p>
---------------	--

Tablo 136. Dikey bölücülerle kesilmiş izlenimi veren kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 12. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Doğan TEKELİ Boğaçhan DÜNDARALP Namık Günay ERKAL Nevzat İLHAN Hüseyin KAHVECİOĞLU	Kütle formuna göre	v.Dikey bölücülerle kesilmiş izlenimi veren kütleler
--	--	-----------------------	--

MİMARİ FORM ANALİZİ		14
---------------------	---	----

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	<ul style="list-style-type: none"> -Küresel kriz -Özelleştirme -Ulusal kriz - İGE 0,79(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 13(önceki yıla göre artış) -İstanbul'a finans merkezi yatırımı 	<ul style="list-style-type: none"> -Kapalı alanda sigara yasağı -Kültürel teşvik -Sinemada başarı -Önemli sergi -Çevre bilinci -Kültürel mirası koruma -İstanbul'a dünya mirası listesi için süre 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Türban serbestliği -Terör -Polis yetkisinde artış -Zor emeklilik -1 Mayıs gösterilerinde olay -Ergenekon davası -Türkiye AB için yetersiz raporu -AKP'ye kapatma davası -Yolsuzluk iddiaları -BM Güvenlik Konseyine katılım -Alevi açılımı -AİHM'e başvuruda 2. ülke, Türkiye 	<ul style="list-style-type: none"> -Sulukule'ye durdurma -Yöneticilerden sanat eserine müdahale -AKM tartışması -İstanbul Çevre Düzeni Planı tartışması. -TOKİ eleştirisi -RIBA'da Türk Mimarlığı temsili -ilk deprem dönüşüm projesi -ODTÜ'ye yıkım kararı -Taksim'e camii -Yavaş şehir; Seferihisar -AVM tasarımı uluslararası başarı

DEĞERLENDİRME	<p>Kütleyi bölen dikey yüzey kullanımı yapının karakteristiğini belirleyen eğilimlerden biridir. Modern mimaride uygulanan ilk örneklerinde yapının düzgün geometrik formunu bölen net bir yüzey olarak tasarlanmışken (Bkz. s.37), 2010 yılında rastlanan örneklerde hem kütlelerin hem de bölücü yüzeyin geometrisinin deforme olduğu dikkat çekmektedir. Toplumsal yapıdaki popülist ve modernist eğilimlerin yansıması olarak düşünülmektedir.</p>
---------------	--

Tablo 137. Ön cephede taşıyıcıların vurgulandığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 12. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Doğan TEKELİ Boğaçhan DÜNDARALP Namık Günay ERKAL Nevzat İLHAN Hüseyin KAHVECİOĞLU	Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	y.Ön cephede taşıyıcıların vurgulandığı kütleler
---	--	---	--

MİMARİ FORM ANALİZİ	 	15
----------------------------	--	----

TOPLUMSAL YAPILANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
TOPLUMSAL YAPILANALİZİ	<ul style="list-style-type: none"> -Küresel kriz -Özelleştirme -Ulusal kriz - İGE 0,79(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 13(önceki yıla göre artış) -İstanbul'a finans merkezi yatırımı 	<ul style="list-style-type: none"> -Kapalı alanda sigara yasağı -Kültürel teşvik -Sinemada başarı -Önemli sergi -Çevre bilinci -Kültürel mirası koruma -İstanbul'a dünya mirası listesi için süre 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Türban serbestliği -Terör -Polis yetkisinde artış -Zor emeklilik -1 Mayıs gösterilerinde olay -Ergenekon davası -Türkiye AB için yetersiz raporu -AKP'ye kapatma davası -Yolsuzluk iddiaları -BM Güvenlik Konseyine katılım -Alevi açılımı -AİHM'e başvuruda 2. ülke, Türkiye 	<ul style="list-style-type: none"> -Sulukule'ye durdurma -Yöneticilerden sanat eserine müdahale -AKM tartışması -İstanbul Çevre Düzeni Planı tartışması. -TOKİ eleştirisi -RIBA'da Türk Mimarlığı temsili -ilk deprem dönüşüm projesi -ODTÜ'ye yıkım kararı -Taksim'e camii -Yavaş şehir; Seferihisar -AVM tasarımında uluslararası başarı

DEĞERLENDİRME	<p>k40 ve k41'de taşıyıcılar şeffaf yüzeyin içinde yapının iskeleti gibi kurgulanmıştır. Brütalizmin etkisinin hissedildiği bu uygulama ile yapı modernist bir görünüm kazanmıştır. RIBA'da modern Türkiye mimarlığının temsili gibi olgularda gözlemlenen uluslararası ortama eklenme çabasının mimariye yansması ile şekillenmiş yapılarıdır.</p>
----------------------	---

Tablo 138. Cephede yatay çizgisel sürekliliğinin vurgulandığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 12. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Doğan TEKELİ Boğaçhan DÜNDARALP Namık Günay ERKAL Nevzat İLHAN Hüseyin KAHVECİOĞLU	Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	z.Cephede yatay çizgisel sürekliliğinin vurgulandığı kütleler
---	--	---	---

MİMARİ FORM ANALİZİ	 k42	 k43	 k44	 k45	16
----------------------------	--	--	---	--	----

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	<ul style="list-style-type: none"> -Küresel kriz -Özelleştirme -Ulusal kriz - İGE 0,79(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 13(önceki yıla göre artış) -İstanbul'a finans merkezi yatırımı 	<ul style="list-style-type: none"> -Kapalı alanda sigara yasağı -Kültürel teşvik -Sinemada başarı -Önemli sergi -Çevre bilinci -Kültürel mirası koruma -İstanbul'a dünya mirası listesi için süre 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Türban serbestliği -Terör -Polis yetkisinde artış -Zor emeklilik -1 Mayıs gösterilerinde olay -Ergenekon davası -Türkiye AB için yetersiz raporu -AKP'ye kapatma davası -Yolsuzluk iddiaları -BM Güvenlik Konseyine katılım -Alevi açılımı -AİHM'e başvuruda 2. ülke, Türkiye 	<ul style="list-style-type: none"> -Sulukule'ye durdurma -Yöneticilerden sanat eserine müdahale -Terör -AKM tartışması -İstanbul Çevre Düzeni Planı tartışması. -TOKİ eleştirisi -RIBA'da Türk Mimarlığı temsili -ilk deprem dönüşüm projesi -ODTÜ'ye yıkım kararı -Taksim'e camii -Yavaş şehir; Seferihisar -AVM tasarımında uluslararası başarı

DEĞERLENDİRME	<p>Yapılarda çizgisellik döşemenin vurgulanması ile sağlanmıştır. Son dönemde sıkça kullanılan bir mimari eğilimdir. Modernizmin klasik dönemi olarak düşünülebilecek uluslararası üslubun izlerinin hissedildiği yapılardır. Yapılarda sürekli bir çizgisellik, yalın geometri ve mutlak soyutlama dikkat çekmektedir. Önceki dönemlerde başlayan Mortgage uygulamaları, deprensellik ve RIBA'da Modern Türkiye mimarlığının temsil edilmesi ile açığa çıkan uluslararası mimarlık ortamına eklemlenme çabasının şekillendirdiği yapılardır.</p>
----------------------	---

Tablo 139. Dikdörtgensel çıkmalı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 12. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Doğan TEKELİ Boğaçhan DÜNDARALP Namık Günay ERKAL Nevzat İLHAN Hüseyin KAHVECİOĞLU	Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	aa.Dikdörtgensel çıkmalı kütleler
--	--	---	--------------------------------------

MİMARİ FORM ANALİZİ				
	k46	k47	k48	k49
				
	k50	k51	k52	
	17			

TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	-Küresel kriz -Özelleştirme -Ulusal kriz - İGE 0,79(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 13(önceki yıla göre artış) -İstanbul'a finans merkezi yatırımı	-Kapalı alanda sigara yasağı -Kültürel teşvik -Sinemada başarı -Önemli sergi -Çevre bilinci -Kültürel mirası koruma -İstanbul'a dünya mirası listesi için süre	-AKP iktidarı -Türban serbestliği -Terör -Polis yetkisinde artış -Zor emeklilik -1 Mayıs gösterilerinde olay -Ergenekon davası -Türkiye AB için yetersiz raporu -AKP'ye kapatma davası -Yolsuzluk iddiaları -BM Güvenlik Konseyine katılım -Alevi açılımı -AİHM'e başvuruda 2. ülke, Türkiye	-Sulukule'ye durdurma -Yöneticilerden sanat eserine müdahale -AKM tartışması -İstanbul Çevre Düzeni Planı tartışması. -TOKİ eleştirisi -RIBA'da Türk Mimarlığı temsili -ilk deprem dönüşüm projesi -ODTÜ'ye yıkım kararı -Taksim'e camii -Yavaş şehir; Seferihisar -AVM tasarımında uluslararası başarı

DEĞERLENDİRME	2010 Kataloğunda rastlanan örneklerde çıkmalar; gerek form, gerekse malzeme olarak modernist bir anlayışla kurgulanmıştır. Bu dönemki örneklerde çıkma, dolu alan ile çevrelenerek yapı kütesinden taşırılmaktadır. Mimarlık ortamının uluslararası ortamla etkileşimi ile kullanımı artan bir uygulamadır.
---------------	---

Tablo 140. Girişin yarıklarla belirginleştirildiği kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 12. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Doğan TEKELİ Boğaçhan DÜNDARALP Namık Günay ERKAL Nevzat İLHAN Hüseyin KAHVECİOĞLU	Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	cc.Girişin yarıklarla belirginleştirildiği kütleler
--	--	---	---

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Küresel kriz -Özelleştirme -Ulusal kriz - İGE 0,79(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 13(önceki yıla göre artış) -İstanbul'a finans merkezi yatırımı 	<ul style="list-style-type: none"> -Kapalı alanda sigara yasağı -Kültürel teşvik -Sinemada başarı -Önemli sergi -Çevre bilinci -Kültürel mirası koruma -İstanbul'a dünya mirası listesi için süre 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Türban serbestliği -Terör -Polis yetkisinde artış -Zor emeklilik -1 Mayıs gösterilerinde olay -Ergenekon davası -Türkiye AB için yetersiz raporu -AKP'ye kapatma davası -Yolsuzluk iddiaları -BM Güvenlik Konseyine katılım -Alevi açılımı -AİHM'e başvuruda 2. ülke, Türkiye 	<ul style="list-style-type: none"> -Sulukule'ye durdurma -Yöneticilerden sanat eserine müdahale -AKM tartışması -İstanbul Çevre Düzeni Planı tartışması. -TOKİ eleştirisi -RIBA'da Türk Mimarlığı temsili -ilk deprem dönüşüm projesi -ODTÜ'ye yıkım kararı -Taksim'e camii -Yavaş şehir; Seferihisar -AVM tasarımında uluslararası başarı

DEĞERLENDİRME	<p>Cephesi monoton bir kurguya sahip k53 bir alışveriş merkezidir. AVM mimarisinde elde edilen uluslararası başarılarından anlaşıldığı üzere bu dönemde AVM tasarımı önem kazanmakta, bu yapılar mimarların yaratıcılıklarını ve modernist yönelimlerini özgürce sergileyebildikleri yapılar olarak dikkat çekmektedir. k53 de bu anlayışla tasarlanmış, yapının girişinin geniş ve derin bir boşlukla vurgulandığı, yalın formunun giriş boşluğundaki insan hareketliliği ile dinamikleştirildiği özgün bir yapıdır.</p>
---------------	---

Tablo 141. Cephede kolon ve kiriş etkisi uyandıran elemanların kullanıldığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 12. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Doğan TEKELİ Boğaçhan DÜNDARALP Namık Günay ERKAL Nevzat İLHAN Hüseyin KAHCİOĞLU	Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	dd.Cephede kolon ve kiriş etkisi uyandıran elemanların kullanıldığı kütleler
--	--	---	---

MİMARİ FORM ANALİZİ		19
---------------------	---	----

TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	<ul style="list-style-type: none"> -Küresel kriz -Özelleştirme -Ulusal kriz - İGE 0,79(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 13(önceki yıla göre artış) -İstanbul'a finans merkezi yatırımı 	<ul style="list-style-type: none"> -Kapalı alanda sigara yasağı -Kültürel teşvik -Sinemada başarı -Önemli sergi -Çevre bilinci -Kültürel mirası koruma -İstanbul'a dünya mirası listesi için süre 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Türban serbestliği -Terör -Polis yetkisinde artış -Zor emeklilik -1 Mayıs gösterilerinde olay -Ergenekon davası -Türkiye AB için yetersiz raporu -AKP'ye kapatma davası -Yolsuzluk iddiaları -BM Güvenlik Konseyine katılım -Alevi açılımı -AİHM'e başvuruda 2. ülke, Türkiye 	<ul style="list-style-type: none"> -Sulukule'ye durdurma -Yöneticilerden sanat eserine müdahale -AKM tartışması -İstanbul Çevre Düzeni Planı tartışması. -TOKİ eleştirisi -RIBA'da Türk Mimarlığı temsili -ilk deprem dönüşüm projesi -ODTÜ'ye yıkım kararı -Taksim'e camii -Yavaş şehir; Seferihisar -AVM tasarımıda uluslararası başarı

DEĞERLENDİRME	<p>Dönemin modernist örneklerindedir. Önceki dönemlerden farklı olarak kolon kiriş etkisi uyandıran malzeme beton değil, çeliktir. Malzeme farklılığı yapının modern tarzını güçlendirmektedir. Uluslararası ortamda yaşanan teknolojik gelişmelerin malzeme sektörüne yansması ile artan form ve detay çeşitliliğin bir yansıması olarak düşünülebilir.</p>
---------------	--

Tablo 142. Cephede yatay ve dikey kırılmaların bir arada yer aldığı prizmatik kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 12. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Doğan TEKELİ Boğaçhan DÜNDARALP Namık Günay ERKAL Nevzat İLHAN Hüseyin KAHVECİOĞLU	Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	gg.Cephede yatay ve dikey kırılmaların yer aldığı prizmatik kütleler
--	--	---	---

MİMARİ FORM ANALİZİ		20
---------------------	---	----

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	<ul style="list-style-type: none"> -Küresel kriz -Özelleştirme -Ulusal kriz - İGE 0,79(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 13(önceki yıla göre artış) -İstanbul'a finans merkezi yatırımı 	<ul style="list-style-type: none"> -Kapalı alanda sigara yasağı -Kültürel teşvik -Sinemada başarı -Önemli sergi -Çevre bilinci -Kültürel mirası koruma -İstanbul'a dünya mirası listesi için süre 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Türban serbestliği -Terör -Polis yetkisinde artış -Zor emeklilik -1 Mayıs gösterilerinde olay -Ergenekon davası -Türkiye AB için yetersiz raporu -AKP'ye kapatma davası -Yolsuzluk iddiaları -BM Güvenlik Konseyine katılım -Alevi açılımı -AİHM'e başvuruda 2. ülke, Türkiye 	<ul style="list-style-type: none"> -Sulukule'ye durdurma -Yöneticilerden sanat eserine müdahale -AKM tartışması -İstanbul Çevre Düzeni Planı tartışması. -TOKİ eleştirisi -RIBA'da Türk Mimarlığı temsili -ilk deprem dönüşüm projesi -ODTÜ'ye yıkım kararı -Taksim'e camii -Yavaş şehir; Seferihisar -AVM tasarımında uluslararası başarı

DEĞERLENDİRME	<p>Mimarinin dikdörtgenler prizmasının sınırlarını parçaladığı, açılı geometrileri kullandığı yapılarıdır. Bu eğilim ile yapı plastik bir öge gibi tasarlanmış, yani heykelsi bir ifade kazanmıştır. İstanbul'da yer alan bu yapılar, İstanbul'un finans merkezi olarak belirlenmesi ve bu fonksiyonun gerektirdiği yeni mekânsal ihtiyaçların, AVM- konut birlikteliği anlayışının, Mortgage ile artan konut arzı ve bu olgunun oluşturduğu farklı yapı tasarlama anlayışının şekillendirdiği modernist yapılarıdır.</p>
---------------	---

Tablo 143. Cephede yatay çizgiselliğin tanımlı boşluklarla vurgulandığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 12. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Doğan TEKELİ Boğaçhan DÜNDARALP Namık Günay ERKAL Nevzat İLHAN Hüseyin KAHVECİOĞLU	Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	hh.Cephede yatay çizgiselliğin tanımlı boşluklarla vurgulandığı kütleler
--	--	---	---

MİMARİ FORM ANALİZİ	 k58	 k59	 k60	21
---------------------	--	--	---	----

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Küresel kriz -Özelleştirme -Ulusal kriz - İGE 0,79(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 13(önceki yıla göre artış) -İstanbul'a finans merkezi yatırımı 	<ul style="list-style-type: none"> -Kapalı alanda sigara yasağı -Kültürel teşvik -Sinemada başarı -Önemli sergi -Çevre bilinci -Kültürel mirası koruma -İstanbul'a dünya mirası listesi için süre 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Türban serbestliği -Terör -Polis yetkisinde artış -Zor emeklilik -1 Mayıs gösterilerinde olay -Ergenekon davası -Türkiye AB için yetersiz raporu -AKP'ye kapatma davası -Yolsuzluk iddiaları -BM Güvenlik Konseyine katılım -Alevi açılımı -AİHM'e başvuruda 2. ülke, Türkiye 	<ul style="list-style-type: none"> -Sulukule'ye durdurma -Yöneticilerden sanat eserine müdahale -AKM tartışması -İstanbul Çevre Düzeni Planı tartışması. -TOKİ eleştirisi -RIBA'da Türk Mimarlığı temsili -ilk deprem dönüşüm projesi -ODTÜ'ye yıkım kararı -Taksim'e camii -Yavaş şehir; Seferihisar -AVM tasarımında uluslararası başarı

DEĞERLENDİRME	<p>Cephede şerit pencere kullanımının yeniden yorumlandığı yapılardır. k58 ve k59'da yatay şerit pencereler şeffaf/cam olarak tasarlanmışken, k60'da cephede tanımlanan yatay şeritte yazı kullanıldığı dikkat çekmektedir. Modernist eğilimlerin şekillendirdiği bir yapıdır. Uluslararası mimarlık ortamına eklemlenme çabası hissedilmektedir.</p>
---------------	---

Tablo 144.Cephede panjur ve ya pergola uygulanmış kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 12. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Doğan TEKELİ Boğaçhan DÜNDARALP Namık Günay ERKAL Nevzat İLHAN Hüseyin KAHVECİOĞLU	Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	11.Cephede panjur ve ya pergola uygulanmış kütleler
--	--	---	---

MİMARİ FORM ANALİZİ	 k61	 k62	 k63
	 k64	 k65	 k66

22

TOPLUMSAL YAPİ ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Küresel kriz -Özelleştirme -Ulusal kriz - İGE 0,79(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 13(önceki yıla göre artış) -İstanbul'a finans merkezi yatırımı 	<ul style="list-style-type: none"> -Kapalı alanda sigara yasağı -Kültürel teşvik -Sinemada başarı -Önemli sergi -Çevre bilinci -Kültürel mirası koruma -İstanbul'a dünya mirası listesi için süre 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Türban serbestliği -Terör -Polis yetkisinde artış -Zor emeklilik -1 Mayıs gösterilerinde olay -Ergenekon davası -Türkiye AB için yetersiz raporu -AKP'ye kapatma davası -Yolsuzluk iddiaları -BM Güvenlik Konseyine katılım -Alevi açılımı -AİHM'e başvuruda 2. ülke, Türkiye 	<ul style="list-style-type: none"> -Sulukule'ye durdurma -Yöneticilerden sanat eserine müdahale -AKM tartışması -İstanbul Çevre Düzeni Planı tartışması. -TOKİ eleştirisi -RIBA'da Türk Mimarlığı temsili -ilk deprem dönüşüm projesi -ODTÜ'ye yıkım kararı -Taksim'e camii -Yavaş şehir; Seferihisar -AVM tasarımında uluslararası başarı

DEĞERLENDİRME	<p>2010 Kataloğunda bu eğilimin izlendiği yapılarda, panjurun bütün cepheyi kaplayan bir giydirme elemanı gibi kullanıldığı izlenmektedir. Bu anlamda cepheye çizgisellik katan estetik bir arayışla kullanıldığı söylenebilir. Bu kullanımın yapıda transparan bir etki yarattığı söylenebilir. Toplumsal yapıda özellikle politik alanda izlenen yolsuzluk iddiaları ve kapatma davaları ile açığa çıkan şeffaflık arayışının forma yansımaları olarak düşünülebilir.</p>
---------------	---

Tablo 145. Dinamik cephe kurgusuna sahip kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 12. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Doğan TEKELİ Boğaçhan DÜNDARALP Namık Günay ERKAL Nevzat İLHAN Hüseyin KAHVECİOĞLU	Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	jj.Dinamik cephe kurgusuna sahip kütleler
--	--	---	---

MİMARİ FORM ANALİZİ	 k67	 k68	 k69	23
---------------------	--	--	---	----

TOPLUMSAL YAPILANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Küresel kriz -Özelleştirme -Ulusal kriz - İGE 0,79(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 13(önceki yıla göre artış) -İstanbul'a finans merkezi yatırımı 	<ul style="list-style-type: none"> -Kapalı alanda sigara yasağı -Kültürel teşvik -Sinemada başarı -Önemli sergi -Çevre bilinci -Kültürel mirası koruma -İstanbul'a dünya mirası listesi için süre 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Türban serbestliği -Terör -Polis yetkisinde artış -Zor emeklilik -1 Mayıs gösterilerinde olay -Ergenekon davası -Türkiye AB için yetersiz raporu -AKP'ye kapatma davası -Yolsuzluk iddiaları -BM Güvenlik Konseyine katılım -Alevi açılımı -AİHM'e başvuruda 2. ülke, Türkiye 	<ul style="list-style-type: none"> -Sulukule'ye durdurma -Yöneticilerden sanat eserine müdahale -AKM tartışması -İstanbul Çevre Düzeni Planı tartışması. -TOKİ eleştirisi -RIBA'da Türk Mimarlığı temsili -ilk deprem dönüşüm projesi -ODTÜ'ye yıkım kararı -Taksim'e camii -Yavaş şehir; -Seferihisar -AVM tasarımında uluslararası başarı

DEĞERLENDİRME	<p>2010 Kataloğunda cephede birden fazla çıkmanın ileri geri konumlanmasıyla oluşmuş bir hareketliliğe rastlanmaktadır. İnşaat teknolojisindeki ilerlemelerin bu uygulamaya olanak sağladığı düşünülmektedir. Yapı modernist bir bakış açısıyla tasarlanmıştır. AVM mimarisinde uluslararası başarı, RIBA'da modern Türkiye mimarlığının temsili gibi olgularda gözlemlenen uluslararası mimarlık ortamına eklemlenme çabası, uluslararası mimarlık ortamının teknoloji, organizasyon ya da imge dünyasının özelliklerine paralel bir tutum izlenmesi ile forma yansımıştır.</p>
---------------	--

Tablo 146. Cephesi doluluk boşluk kontrastıyla biçimlendirilmiş kütle; toplumsal yapı-
mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 12. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Doğan TEKELİ Boğaçhan DÜNDARALP Namık Günay ERKAL Nevzat İLHAN Hüseyin KAHVECİOĞLU	Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	kk.Cephesi doluluk boşluk kontrastıyla biçimlendirilmiş kütleler
--	--	---	---

MİMARİ FORM ANALİZİ				
	k70	k71	k72	k73
				
	k74	k75	k76	k77
				
	k78	k79		
				24

TOPLUMSAL YAPILANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	-Küresel kriz -Özelleştirme -Ulusal kriz - İGE 0,79(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 13(önceki yıla göre artış) -İstanbul'a finans merkezi yatırımı	-Kapalı alanda sigara yasağı -Kültürel teşvik -Sinemada başarı -Önemli sergi -Çevre bilinci -Kültürel mirası koruma -İstanbul'a dünya mirası listesi için süre	-AKP iktidarı -Türban serbestliği -Terör -Polis yetkisinde artış -Zor emeklilik -1 Mayıs gösterilerinde olay -Ergenekon davası -Türkiye AB için yetersiz raporu -AKP'ye kapatma davası -Yolsuzluk iddiaları -BM Güvenlik Konseyine katılım -Alevi açılımı -AİHM'e başvuruda 2. ülke, Türkiye	-Sulukule'ye durdurma -Yöneticilerden sanat eserine müdahale -AKM tartışması -İstanbul Çevre Düzeni Planı tartışması. -TOKİ eleştirisi -RIBA'da Türk Mimarlığı temsili -ilk deprem dönüşüm projesi -ODTÜ'ye yıkım kararı -Taksim'e camii -Yavaş şehir; Seferihisar -AVM tasarımında uluslararası başarı

DEĞERLENDİRME	<p>2010 Kataloğunda dolu-boş kontrastı ile biçimlenmiş kütle sayısı 10'dur. Katalogda en çok tercih edilen eğilimlerden biridir. Dolu boş kontrastı k73, k76, k77 ve k78'de ritmik cephe hareketleri ile sağlanırken; diğer yapılarda düzensiz bir dağılımla sağlanmıştır. Kütle biçimlenmesinde kübist eğilimler dikkat çekmektedir. Toplumsal yapıdaki modernist eğilimleri yansıtan bir diğer mimari eğilimdir. Bu eğilimin AVM mimarisinde uluslararası başarı, RIBA'da modern Türkiye mimarlığının temsili gibi olgularda gözlemlenen uluslararası mimarlık ortamına eklenme çabası ile şekillendiği düşünülmektedir.</p>
---------------	--

Tablo 147. Dolu alan ile çevrelenmiş yatay şeffaf dikdörtgense alanlardan oluşmuş kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 12. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Doğan TEKELİ Boğaçhan DÜNDARALP Namık Günay ERKAL Nevzat İLHAN Hüseyin KAHVECİOĞLU	Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	oo.Dolu alan ile çevrelenmiş yatay şeffaf dikdörtgense alanlardan oluşmuş kütleler
--	--	---	--

MİMARİ FORM ANALİZİ	 <p>k80</p>	 <p>k81</p>	 <p>k82</p>
	 <p>k83</p>	 <p>k84</p>	 <p>k85</p>
	 <p>k86</p>		

25

TOPLUMSAL YAPILANALİZİ	Ekonomik Kodlar -Küresel kriz -Özelleştirme -Ulusal kriz - İGE 0,79(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 13(önceki yıla göre artış) -İstanbul'a finans merkezi yatırımı	Sosyo Kültürel Kodlar -Kapalı alanda sigara yasağı -Kültürel teşvik -Sinemada başarı -Önemli sergi -Çevre bilinci -Kültürel mirası koruma -İstanbul'a dünya mirası listesi için süre	Politik Kodlar -AKP iktidarı -Türban serbestliği -Terör -Polis yetkisinde artış -Zor emeklilik -1 Mayıs gösterilerinde olay -Ergenekon davası -Türkiye AB için yetersiz raporu -AKP'ye kapatma davası -Yolsuzluk iddiaları -BM Güvenlik Konseyine katılım -Alevi açılımı -AİHM'e başvuruda 2. ülke, Türkiye	Mimari Kodlar -Sulukule'ye durdurma -Yöneticilerden sanat eserine müdahale -AKM tartışması -İstanbul Çevre Düzeni Planı tartışması. -TOKİ eleştirisi -RIBA'da Türk Mimarlığı temsili -ilk deprem dönüşüm projesi -ODTÜ'ye yıkım kararı -Taksim'e camii -Yavaş şehir; Seferihisar -AVM tasarımı da uluslararası başarı
------------------------	---	--	---	--

DEĞERLENDİRME	<p>Yapı cephesinde dolu alan ile çevrelenerek vurgulanan yüzey dikdörtgense bir alanlardır. Bu döneme ait örneklerde dolu alan ile çevrelenmiş dikdörtgense alanlar k80, k81 ve k83'de balkon; k82'de herhangi bir oda; k84 ve k86'da cephenin tamamıdır. Yapıya modernist bir görünüm katmaktadır. Modern mimarinin son dönemde sık rastlanan uygulamalarındandır. Mimarının güncel evrensel dili ile şekillenmiş yapılarıdır.</p>
---------------	---

Tablo 148. Pencere elemanının vurgulandığı kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 12. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Doğan TEKELİ Boğaçhan DÜNDARALP Namık Günay ERKAL Nevzat İLHAN Hüseyin KAHVECİOĞLU	Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	öö.Pencere elemanının vurgulandığı kütleler
--	--	---	---

MİMARİ FORM ANALİZİ	 <p>k87 k88</p>	26
---------------------	---	----

Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
<ul style="list-style-type: none"> -Küresel kriz -Özelleştirme -Ulusal kriz - İGE 0,79(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 13(önceki yıla göre artış) -İstanbul'a finans merkezi yatırımı 	<ul style="list-style-type: none"> -Kapalı alanda sigara yasağı -Kültürel teşvik -Sinemada başarı -Önemli sergi -Çevre bilinci -Kültürel mirası koruma -İstanbul'a dünya mirası listesi için süre 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Türban serbestliği -Terör -Polis yetkisinde artış -Zor emeklilik -1 Mayıs gösterilerinde olay -Ergenekon davası -Türkiye AB için yetersiz raporu -AKP'ye kapatma davası -Yolsuzluk iddiaları -BM Güvenlik Konseyine katılım -Alevi açılımı -AİHM'e başvuruda 2. ülke, Türkiye 	<ul style="list-style-type: none"> -Sulukule'ye durdurma -Yöneticilerden sanat eserine müdahale -AKM tartışması -İstanbul Çevre Düzeni Planı tartışması. -TOKİ eleştirisi -RIBA'da Türk Mimarlığı temsili -ilk deprem dönüşüm projesi -ODTÜ'ye yıkım kararı -Taksim'e camii -Yavaş şehir; Seferihisar -AVM tasarımında uluslararası başarı

DEĞERLENDİRME	<p>2010 Kataloğunda pencere elemanının söve ile vurgulandığı örneklerle rastlanmaktadır. Dış cephe kaplama malzemelerindeki çeşitlenme ile talep gören bir uygulama haline gelen söve kullanımı yapıya klasik bir görünüm kazandırmaktadır. Dönemin muhafazakâr, gelenekselci, popülist postmodernist eğilimlerinin bu uygulama ile mekâna yansıma olanağı bulunduğu söylenebilir.</p>
---------------	--

Tablo 149. Köşe pencere kullanılmış kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 12. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Doğan TEKELİ Boğaçhan DÜNDARALP Namık Günay ERKAL Nevzat İLHAN Hüseyin KAHVECİOĞLU	Cephenin ve Cepheyi Oluşturan Elemanların Özelliklerine Göre	pp.Köşe pencere kullanılmış kütleler
--	--	---	---

MİMARİ FORM ANALİZİ	
	k89 k90 k91 k92
	
	k93 k94 k95
	27

TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Küresel kriz -Özelleştirme -Ulusal kriz - İGE 0,79(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 13(önceki yıla göre artış) -İstanbul'a finans merkezi yatırımı 	<ul style="list-style-type: none"> -Kapalı alanda sigara yasağı -Kültürel teşvik -Sinemada başarı -Önemli sergi -Çevre bilinci -Kültürel mirası koruma -İstanbul'a dünya mirası listesi için süre 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Türban serbestliği -Terör -Polis yetkisinde artış -Zor emeklilik -1 Mayıs gösterilerinde olay -Ergenekon davası -Türkiye AB için yetersiz raporu -AKP'ye kapatma davası -Yolsuzluk iddiaları -BM Güvenlik Konseyine katılım -Alevi açılımı -AİHM'e başvuruda 2. ülke, Türkiye 	<ul style="list-style-type: none"> -Sulukule'ye durdurma -Yöneticilerden sanat eserine müdahale -AKM tartışması -İstanbul Çevre Düzeni Planı tartışması. -TOKİ eleştirisi -RIBA'da Türk Mimarlığı temsili -ilk deprem dönüşüm projesi -ODTÜ'ye yıkım kararı -Taksim'e camii -Yavaş şehir; Seferihisar -AVM tasarımında uluslararası başarı

DEĞERLENDİRİM	<p>Kütlenin köşelerinde iç ve dış mekân arasında görsel bir bağ kurma hedefi ile kurgulanmış bir kullanımdır. k89, k90 ve k95'de köşe pencere cephede plastik bir öge olarak vurgulanmaktadır. Diğer yapılarda ise köşe pencerenin şerit pencerelerin köşelerde de devamlılığını sağlamak amaçlı kullanıldığı düşünülmektedir. Toplumsal yapıdaki yolsuzluk iddiaları ve parti kapatma davaları sonucu oluşan şeffaflık arayışının mimariye yansımaları olduğu düşünülmektedir.</p>
---------------	---

Tablo 150. Cephesi baskın olarak yerel mimari öğelerle şekillenmiş kütleler; toplumsal yapı-mimari form analizi

MİMARLAR ODASI 12. ULUSAL MİMARLIK SERGİSİ ve ÖDÜLLERİ	SEÇİCİ KURUL Doğan TEKELİ Boğaçhan DÜNDARALP Namık Günay ERKAL Nevzat İLHAN Hüseyin KAHVECİOĞLU	Mimari Tarzına Göre	rr.Cephesi baskın olarak yerel mimari öğelerle şekillenmiş kütleler
--	--	------------------------	--

MİMARİ FORM ANALİZİ	
	k96 k97 k98 k99
	
	k100 k101 k102 k103
	28

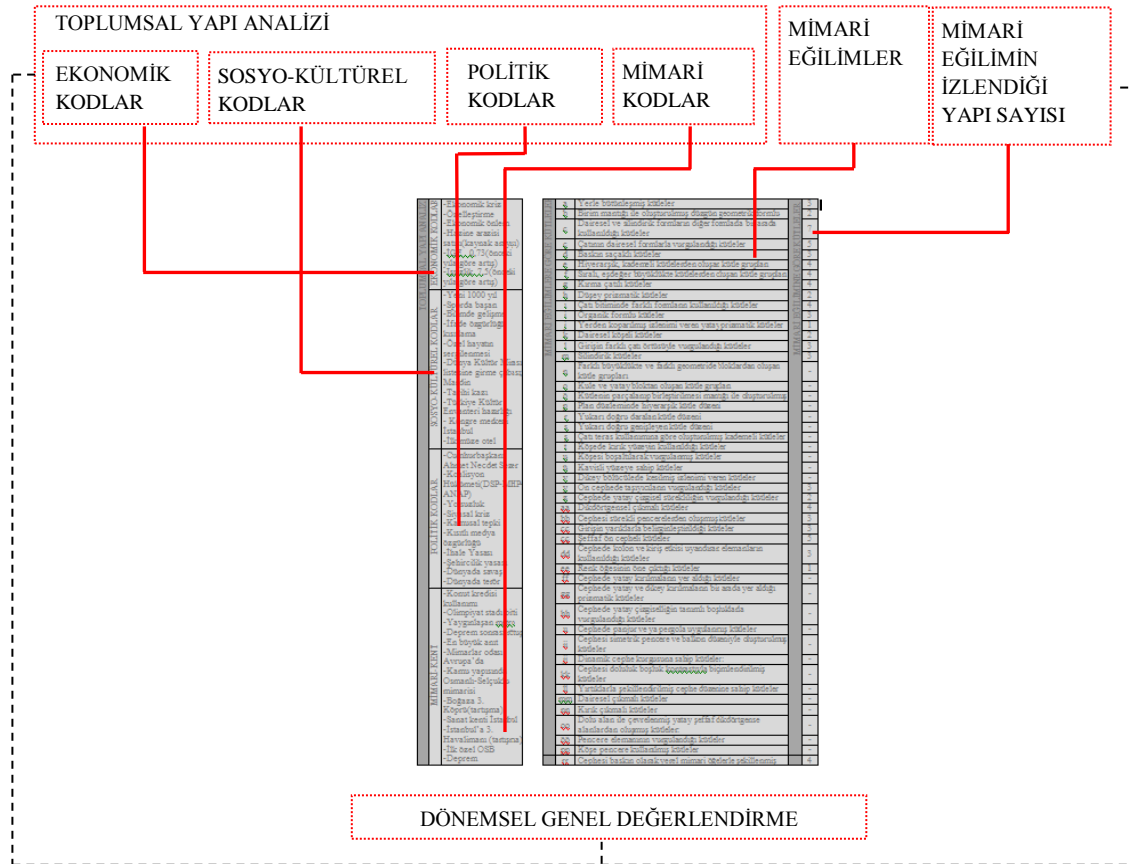
TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	Ekonomik Kodlar	Sosyo Kültürel Kodlar	Politik Kodlar	Mimari Kodlar
	<ul style="list-style-type: none"> -Küresel kriz -Özelleştirme -Ulusal kriz - İGE 0,79(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 13(önceki yıla göre artış) -İstanbul'a finans merkezi yatırımı 	<ul style="list-style-type: none"> -Kapalı alanda sigara yasağı -Kültürel teşvik -Sinemada başarı -Önemli sergi -Çevre bilinci -Kültürel mirası koruma -İstanbul'a dünya mirası listesi için süre 	<ul style="list-style-type: none"> -AKP iktidarı -Türban serbestliği -Terör -Polis yetkisinde artış -Zor emeklilik -1 Mayıs gösterilerinde olay -Ergenekon davası -Türkiye AB için yetersiz raporu -AKP'ye kapatma davası -Yolsuzluk iddiaları -BM Güvenlik Konseyine katılım -Alevi açılımı -AİHM'e başvuruda 2. ülke, Türkiye 	<ul style="list-style-type: none"> -Sulukule'ye durdurma -Yöneticilerden sanat eserine müdahale -AKM tartışması -İstanbul Çevre Düzeni Planı tartışması. -TOKİ eleştirisi -RIBA'da Türk Mimarlığı temsili -ilk deprem dönüşüm projesi -ODTÜ'ye yıkım kararı -Taksim'e camii -Yavaş şehir; Seferihisar -AVM tasarımında uluslararası başarı

DEĞERLENDİRME	<p>2010 Kataloğunda yerel mimari özellikler ile tasarlanan yapıların konut ve otel amaçlı kullanıldığı dikkat çekmektedir. Yapı künyeleri incelendiğinde özellikle tatil bölgelerinde yer alan müstakil yapılarda yerel mimari özelliklerin kullanıldığı izlenmektedir. İklimsel verilerin bu şekillenmedeki etkisi yadsınamazken, kişilerin toplumsal yapıda gözlemlenen terör, kriz, Ergenekon davası, yolsuzluk iddiaları gibi olaylara tepki olarak insanın kendini güvende hissetme eğilimi gösterdiği yerel ve geleneksel izler taşıyan mekânlara yöneldiği düşünülmektedir.</p>
---------------	--

3. BULGULAR

Yapılan çalışmalar bölümünde, her katalog dönemine ilişkin mimari eğilimler ve ekonomik, politik, sosyo kültürel, mimari kent ile ilintili veriler çakıştırılmış, eğilimler toplumsal yapı bağlamında değerlendirilmiştir.

Bu bölümde ise iki yıllık katalog dönemlerine ait veriler tablolaştırılmıştır. Bu tablolarda belirtilen katalog dönemine ait kodlar ve mimari eğilimler; mimari eğilimin izlendiği yapı sayısı çakıştırılmış ve yorumlanmıştır. Böylece her döneme ilişkin genel değerlendirmelere ulaşılmıştır (Şekil 61). Eğilimin irdelenen dönemdeki varlığının, o dönemin teknolojik ve ekonomik gelişimine bağlı olması, kataloglarda rastlanmayan eğilimlerin dönemsel değerlendirmelerin dışında tutulmasına neden olmuştur. Sonuç bölümünde 2000’li yıllarda Türkiye mimarlığını modernizm bağlamında değerlendirmeye olanak sağlayacak karşılaştırmalara ve saptamalara ulaşılmıştır.

Şekil 61. Dönemsel değerlendirme tablosu örneği

3.1. 8.Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri Kataloğuna İlişkin Bulgular

2000-2001 yılı toplumsal yapı kodları incelendiğinde koalisyon hükümetine ve politik ortama duyulan güvensizliğin, beraberinde ortaya çıkan ekonomik krizin ve krizi aşma çabasıyla yapılan düzenlemelerin her alanda belirleyici etkisi olduğu görülmektedir. Çeşitli ülkelerde yaşanan savaşın etkisi, tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de hissedilmektedir. Ayrıca ekonomi ve iletişim alanında izlenen üst dinamiklere bağlı koşullar her alanda bir dönüşüm sürecinin başlamasına neden olmuştur. Bu gelişmeler Türkiye’de toplumsal alanda kaos ortamı olarak tanımlanabilecek bir süreci başlatmıştır.

Katalog döneminde hangi mimari eğilimin hangi sıklıkta kullanıldığı incelendiğinde; dairesel ve silindirik formları bir arada kullanma eğiliminin, diğer eğilimlere göre daha çok sayıda yapıyı şekillendirdiği görülmektedir (Tablo 10). Yapının kütle dengesi farklı geometrilerle sağlanmaya çabalanmıştır. Biçim ve ifadeye ilişkin bu tavır mimaride yeni form arayışının bir yansıması olarak değerlendirilmiştir. Öte yandan katalogda renk ögesinin kullanıldığı kütleler, yerden koparılmış izlenimi veren yatay prizmatik kütleler ve birim mantığı ile oluşturulmuş, düzgün geometrik formlu kütleler tasarlama eğilimi ise sınırlı sayıda yapıda gözlemlenmiştir (Tablo 9, 19, 24). Bu üç eğilim modern mimaride kullanılan, işlevsel ve inşai rasyonalite öğretilerine en uygun, bir anlamda modern mimariyi temsil eden eğilimlerdir. Bu eğilimlerin sınırlı sayıda yapıda izlenmesi, bu dönemde modern mimari yorumunun farklılaştığını, değişen ihtiyaç ve teknolojik gelişmeler paralelinde, mimaride farklı arayışların gündeme geldiğini göstermektedir.

Bu bağlamda katalogdaki mimari eğilimler irdelendiğinde; bir yandan modern mimarinin en temel özelliklerini taşıyan sade, işlevsel, esnek, farklı geometrik formlardan oluşan modern yapılar tasarlanırken, diğer yandan milli yerel bir üslup ile çağdaş strüktürlerin bir arada kullanıldığı yapıların tasarlandığı dikkat çekmektedir. Geleneksel ve yerel izlerin hissedildiği mekânlarda kendini güvende hissedilen insanın yaşanan kaos ortamına tepki olarak, yerel mimari üsluba yönlendiği bu döneme ilişkin bir diğer irdelemedir. Genel olarak bu dönemde, dünya ile her alanda entegre olma çabası içerisinde olan, bu anlamda modernizmi bir yol belirleyici olarak seçen Türkiye’de; modern mimariye yönelimin devam ettiği, Türk mimarlık ortamının uluslararası mimarlık ortamına eklemlenme çabası taşıdığı ancak geleneksel ve yerel üsluplara yönelimin az sayıda yapıda da olsa kullanıldığı izlenmektedir. Döneme ilişkin eğilimler ve toplumsal yapı kodları Tablo 151’de verilmiştir.

Tablo 151. 8. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri Kataloğu dönemsel değerlendirme tablosu

TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	EKONOMİK KODLAR	SOSYO-KÜLTÜREL KODLAR	POLİTİK KODLAR	MİMARİ-KENT	MİMARİ EĞİLİMLERE GÖRE KÜTLELER		
					MİMARİ EĞİLİMİNE GÖRE KÜTLELER	MİMARİ EĞİLİMİNE GÖRE KÜTLELER	
	-Ekonomik kriz -Özelleştirme -Ekonomik önlem -Hazine arazisi satışı(kaynak arayışı) -İGE 0,73(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 7,5(önceki yıla göre artış)	-Yeni 1000 yıl -Sporda başarı -Bilimde gelişme -İfade özgürlüğü kısıtlama -Özel hayatın sergilenmesi -Dünya Kültür Mirası listesine girme çabası; Mardin -Tarihi kazı -Türkiye Kültür Envanteri hazırlığı - Kongre merkezi İstanbul -İlk müze otel	-Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer -Koalisyon Hükümeti(DSP-MHP-ANAP) -Yolsuzluk -Siyasal kriz -Kamusal tepki -Kısıtlı medya özgürlüğü -İhale Yasası -Şehircilik yasası -Dünyada savaş -Dünyada terör	-Konut kredisi kullanımı -Olimpiyat stadı bitti -Yaygınlaşan metro -Deprem sonrası rötuş -En büyük anıt -Mimarlar Odası Avrupa'da -Kamu yapısında Osmanlı-Selçuklu mimarisi -Boğaza 3. Köprü(tartışma) -Sanat kenti İstanbul -İstanbul'a 3. Havalimanı (tartışma) -İlk özel OSB -Deprem	a	Yerle bütünleşmiş kütleler	3
					b	Birim mantığı ile oluşturulmuş düzgün geometrik formlu	2
					c	Dairesel ve silindirik formların diğer formlarla bir arada kullanıldığı kütleler	7
					ç	Çatının daireysel formlarla vurgulandığı kütleler	5
					d	Baskın saçaklı kütleler	3
					e	Hiyerarşik, kademeli kütlelerden oluşan kütle grupları	4
					f	Sıralı, eşdeğer büyüklükte kütlelerden oluşan kütle grupları	4
					g	Kırma çatılı kütleler	4
					h	Düşey prizmatik kütleler	2
					ı	Çatı bitiminde farklı formların kullanıldığı kütleler	4
					i	Organik formlu kütleler	3
					j	Yerden koparılmış izlenimi veren yatay prizmatik kütleler	1
					k	Dairesel köşeli kütleler	2
					l	Girişin farklı çatı örtüsüyle vurgulandığı kütleler	3
					m	Silindirik kütleler	3
					n	Farklı büyüklükte ve farklı geometride bloklardan oluşan kütle grupları	-
					o	Kule ve yatay bloktan oluşan kütle grupları	-
					ö	Kütlenin parçalanıp birleştirilmesi mantığı ile oluşturulmuş	-
					p	Plan düzleminde hiyerarşik kütle düzeni	-
					r	Yukarı doğru daralan kütle düzeni	-
					s	Yukarı doğru genişleyen kütle düzeni	-
					ş	Çatı teras kullanımına göre oluşturulmuş kademeli kütleler	-
					t	Köşede kırık yüzeyin kullanıldığı kütleler	-
					u	Köşesi boşaltılarak vurgulanmış kütleler	-
					ü	Kavisli yüzeye sahip kütleler	-
					v	Dikey bölücülerle kesilmiş izlenimi veren kütleler	-
					y	Ön cephede taşıyıcıların vurgulandığı kütleler	3
					z	Cephede yatay çizgisel sürekliliğin vurgulandığı kütleler	2
					aa	Dikdörtgensel çıkmalı kütleler	4
					bb	Cephesi sürekli pencerelerden oluşmuş kütleler	3
					cc	Girişin yarıklarla belirginleştirildiği kütleler	3
					çç	Şeffaf ön cephe kütleler	5
					dd	Cephede kolon ve giriş etkisi uyandıran elemanların kullanıldığı kütleler	3
					ee	Renk öğesinin öne çıktığı kütleler	1
					ff	Cephede yatay kırılmaların yer aldığı kütleler	-
					gg	Cephede yatay ve dikey kırılmaların bir arada yer aldığı prizmatik kütleler	-
					hh	Cephede yatay çizgiselliğin tanımlı boşluklarla vurgulandığı kütleler	-
					ıı	Cephede panjur ve ya pergola uygulanmış kütleler	-
					ii	Cephesi simetrik pencere ve balkon düzeniyle oluşturulmuş kütleler	-
					jj	Dinamik cephe kurgusuna sahip kütleler	-
					kk	Cephesi doluluk boşluk kontrastıyla biçimlendirilmiş kütleler	-
					ll	Yırtıklarla şekillendirilmiş cephe düzenine sahip kütleler	-
					mm	Dairesel çıkmalı kütleler	-
					nn	Kırık çıkmalı kütleler	-
					oo	Dolu alan ile çevrelenmiş yatay şeffaf dikdörtgensel alanlardan oluşmuş kütleler	-
					öö	Pencere elemanının vurgulandığı kütleler	-
					pp	Köşe pencere kullanılmış kütleler	-
					rr	Cephesi baskın olarak yerel mimari öğelerle şekillenmiş	4

3.2. 9.Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri Kataloğuna İlişkin Bulgular

2002- 2003 yılı toplumsal yapı kodları incelendiğinde Türkiye'nin yeni bir dönemin başlangıcı olarak tanımlanabilecek bir süreçten geçtiği görülmektedir. Öyle ki ülkede çok partili dönemde DP'den sonra ilk defa bir parti oy çokluğu ile tek başına iktidara gelmiştir. Uzun yıllardır koalisyon hükümetleri ile yönetilen ülkede bu durumun öncelikle bir istikrar ortamı yarattığı belirtilmelidir. Ancak iktidara gelen partinin muhafazakâr olarak tanımlanmış, başka bir ifadeyle siyasal İslam fikri ile yola çıkmış bir parti olması, daha iktidarın ilk yıllarında olmasına rağmen, toplumsal yapıyı oluşturan dinamiklerin yer değiştirmesine neden olmuştur. Ekonomik krizin etkilerinin yoğun olarak hissedildiği bu dönemde, yeni ekonomik paket hazırlanmış ve uygulamaya konmuştur. Ayrıca bu dönemde depremle yaşamayı başarabilmiş bir ülke olma yolunda önemli adımlar atılmış, bu konuda yasal düzenlemeler yapılması gerekli görülmüştür.

Katalog döneminde hangi mimari eğilimin hangi sıklıkta kullanıldığı incelendiğinde; ön cephede taşıyıcıların vurgulandığı kütle tasarlama eğiliminin diğerlerine göre daha çok yapıda kullanıldığı belirlenmiştir (Tablo 48). Taşıyıcıların açıkta bırakılması modern mimaride kullanılan en temel eğilimlerden biridir. Bu eğilim, Le Corbusier'in yapıyı yerden yükseltmek için taşıyıcıları açıkta bırakmasının farklı, daha çok estetik kaygılarla yeniden yorumlanması ile oluşmuştur. Bu eğilimin yoğun olarak kullanılması, bu dönemde de modern mimarinin Türkiye mimarisini şekillendiren ana unsur olduğunu göstermektedir.

Öte yandan katalogda tek bir yapıda organik form kullanma eğilimi izlenmiştir (Tablo 39). Yapıya heykelsi bir ifade katan bu eğilime göre şekillenmiş kütleler ileri teknoloji ve yüksek maliyetle inşa edilebilmektedir. Oysa ülkede yaşanan ekonomik kriz her alanda olduğu gibi inşaat sektöründe de hissedilmiş, yatırımların kısıtlanmasına sebep olmuştur.

Ekonomik kriz nedeniyle mimaride farklılık arayışının, özellikle cephe tasarımında kullanılan form ve malzeme çeşitliliği ile sağlanmaya çalışıldığı gözlemlenmiştir (Tablo 50). Teknolojik gelişmeler, ekonomik olanakların el verdiği düzeyde kullanılmakta ve yeni yapıım yöntemleri ile yeni formlar ortaya çıkmaktadır. Ayrıca yüksek katlı yapılar bu dönemde daha sık tasarlanmaya başlanmıştır (Tablo 43).

Bu eğilimlerin yanında mimari de yerel ve milli üslup kullanımının yaygınlaştığı hatta gökdelen gibi modernist yapılarda bile geleneksel izlere rastlanmaya başlandığı görülmektedir. Bu dönemde mimaride karma bir üslubun var olduğu söylenebilir. Döneme ilişkin eğilimler ve toplumsal yapı kodları Tablo 154'de verilmiştir.

Tablo 152. 9. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri Kataloğu dönemsel değerlendirme tablosu

TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	EKONOMİK KODLAR	SOSYO-KÜLTÜREL KODLAR	POLİTİK KODLAR	MİMARİ-KENT	MİMARİ EĞİLİMLERE GÖRE KÜTLELER		
					MİMARİ EĞİLİMİNE GÖRE KÜTLELER	MİMARİ EĞİLİMİNE GÖRE KÜTLELER	
	Ekonomik kriz Orman arazisi satışı ekonomik kaynak arayışı) Devlet arazisi satışı ekonomik kaynak arayışı) Mortgage sistemi Yeni Kamu İhale Yasası Gecekondu affı (ekonomik kaynak arayışı) Sit alanı yapılaşma ekonomik kaynak arayışı) İGE 0,74(önceki yıla göre azalış) İşsizlik 10,6(önceki yıla göre azalış)	Müzikte başarı Sporda başarı Müfredat değişikliği Deprem Savaş karşıtlığı Uluslararası korunan kültür Değiştirilen sembol Yangın Tamamlanmamış Kamu Yatırımı Tarih sular altında Müzelerde özel sektör İstanbul Bienal	2002 koalisyon 2003 AKP Siyasal İslam Dünyada savaş İsrail’le gerginlik AB ile müzakerede ret Kürtçe yayın serbestliği Yasası, topluma kazandırma (azınlıkların özgürlüğü) Deprem sigortası depreme karşı önlem)	Tarihi Dokuyu tahrip etme Yeni ulaşım sistemleri Tasarımda uluslararası başarı Depreme karşı önlem 3. Boğaz köprüsü/rant artışması Orman yapılaşma, sit yapılaşma, gecekondu af leştirisi Duyarlı mimari Teknoloji ve mimaride İlkler Tasarıma önem İstanbul 90.yaşanabilir kent Yeni enerji arayışları	a	Yerle bütünleşmiş kütleler	7
					b	Birim mantığı ile oluşturulmuş düzgün geometrik formlu	-
					c	Dairesel ve silindirik formların diğer formlarla bir arada kullanıldığı kütleler	3
					ç	Çatının dairesel formlarla vurgulandığı kütleler	3
					d	Baskın saçaklı kütleler	4
					e	Hiyerarşik, kademeli kütlelerden oluşan kütle grupları	-
					f	Sıralı, eşdeğer büyüklükte kütlelerden oluşan kütle grupları	-
					g	Kırma çatılı kütleler	2
					h	Düşey prizmatik kütleler	-
					ı	Çatı bitiminde farklı formların kullanıldığı kütleler	7
					i	Organik formlu kütleler	1
					j	Yerden koparılmış izlenimi veren yatay prizmatik kütleler	-
					k	Dairesel köşeli kütleler	5
					l	Girişin farklı çatı örtüsüyle vurgulandığı kütleler	-
					m	Silindirik kütleler	2
					n	Farklı büyüklükte ve farklı geometride bloklardan oluşan kütle grupları	4
					o	Kule ve yatay bloktan oluşan kütle grupları	3
					ö	Kütlenin parçalanıp birleştirilmesi mantığı ile oluşturulmuş	4
					p	Plan düzleminde hiyerarşik kütle düzeni	2
					r	Yukarı doğru daralan kütle düzeni	-
					s	Yukarı doğru genişleyen kütle düzeni	-
					ş	Çatı teras kullanımına göre oluşturulmuş kademeli kütleler	-
					t	Köşede kırık yüzeyin kullanıldığı kütleler	-
					u	Köşesi boşaltılarak vurgulanmış kütleler	3
					ü	Kavisli yüzeye sahip kütleler	3
					v	Dikey bölücülerle kesilmiş izlenimi veren kütleler	-
					y	Ön cephede taşıyıcıların vurgulandığı kütleler	9
					z	Cephede yatay çizgisel sürekliliğin vurgulandığı kütleler	2
					aa	Dikdörtgensel çıkmalı kütleler	3
					bb	Cephesi sürekli pencerelerden oluşmuş kütleler	4
					cc	Girişin yarıklarla belirginleştirildiği kütleler	-
					çç	Şeffaf ön cephe kütleler	6
					dd	Cephede kolon ve giriş etkisi uyandıran elemanların kullanıldığı kütleler	5
					ee	Renk öğesinin öne çıktığı kütleler	2
					ff	Cephede yatay kırılmaların yer aldığı kütleler	-
					gg	Cephede yatay ve dikey kırılmaların bir arada yer aldığı prizmatik kütleler	-
					hh	Cephede yatay çizgiselliğin tanımlı boşluklarla vurgulandığı kütleler	-
					ıı	Cephede panjur ve ya pergola uygulanmış kütleler	-
					ii	Cephesi simetrik pencere ve balkon düzeniyle oluşturulmuş kütleler	-
					jj	Dinamik cephe kurgusuna sahip kütleler	5
					kk	Cephesi doluluk boşluk kontrastıyla biçimlendirilmiş kütleler	3
					ll	Yarıklarla şekillendirilmiş cephe düzenine sahip kütleler	-
					mm	Dairesel çıkmalı kütleler	4
					nn	Kırık çıkmalı kütleler	4
					oo	Dolu alan ile çevrelenmiş yatay şeffaf dikdörtgensel alanlardan oluşmuş kütleler	-
					öö	Pencere elemanının vurgulandığı kütleler	2
					pp	Köşe pencere kullanılmış kütleler	-
					rr	Cephesi baskın olarak yerel mimari öğelerle şekillenmiş	7

3.3. 10.Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri Kataloğuna İlişkin Bulgular

2004-2005 yılları toplumsal yapı kodları irdelendiğinde; politik yapıda baskın olan muhafazakâr düşünce sisteminin her alanda etkisini yoğun olarak hissettirmeye başladığı dikkat çekmektedir. Özellikle eğitim sisteminde öğrenciye, medya sektöründe basına yönelik kısıtlamalar ve yeni TCK yasası ülke gündemini meşgul etmeye başlamıştır. Ayrıca ülkenin politik anlamda Orta Doğu ile kurduğu yakınlık üretim sektöründen, tüketim sektörüne pek çok alanda farklı yönelimlere yol açmıştır. Ekonomik krizin etkilerinin daha az hissedilmeye başlandığı 2004-2005 dönemi özelleştirme uygulamalarının ve devlet arazisi satışının devam ettiği bu anlamda kaynak arayışının sürdüğü bir dönemdir. Bu gelişmelerin paralelinde şekillenen tartışmalı kentsel dönüşüm projeleri kentsel mekânın şekillenmesinde etkili olmuştur.

Politik yapıdaki değişim ve yeni iktidarın ideolojisi kendisini ilk olarak kamu yapılarında göstermeye başlamıştır. Adliye, sağlık gibi kamu yapılarında ve yeni inşa edilen belediye binalarında geleneksel mimariye ait detaylara; dolayısıyla Osmanlı-Selçuklu izlerine rastlanmaya başlanmıştır. Ancak bu uygulamaların çoğu geçmişte var olanı taklit etmenin ötesine geçememiştir.

Katalog döneminde hangi mimari eğilimin hangi sıklıkta kullanıldığı incelendiğinde; ön cephede taşıyıcıların vurgulandığı kütle tasarlama eğiliminin, önceki dönemde olduğu gibi, daha çok yapıda kullanıldığı belirlenmiştir (Tablo 76). Bu durum Türkiye mimarisinin halen modernizm ekseninde şekillendiğini göstermektedir. Öte yandan yukarı doğru daralan kütle tasarlama ve köşe pencere kullanımı gibi eğilimlerin artık güncelliğini yitirdiği gözlemlenmektedir (Tablo 74, 88). Mimari Batı'da uygulanan yeni arayışların paralelinde evrensel bir dille şekillenmektedir. Ancak bu evrensel dilin yere ait kılınmasındaki başarı tartışmalıdır. Katalogda genel olarak trendlerle şekillenen, malzeme ve teknoloji gelişiminin olanaklarını kullanan yere ait olma kaygısı taşımayan yapıların yer aldığı görülmektedir.

Kısaca bu dönemde mimari, geleneksel dil ile evrensel dili sentezleme çabası içerisinde olmuştur. Ancak çağdaş ve teknolojik olana ayak uydurma hızı ile kültürel ortamın dönüşüm hızı paralel olmadığı/olmadığı için, katalogda yenilikçi yerel bir mimari tarzın oluşturulduğunu söylemek mümkün değildir. Örnekler çoğunlukla geleneksel yapı taklitçiliği ile çağın gereklerini çakıştırma çabası ile şekillenmiş, özgün bir niteliğe sahip olmayan yapılardır. Döneme ilişkin eğilimler ve toplumsal yapı kodları Tablo 153'de verilmiştir.

Tablo 153. 10. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri Kataloğu dönemsel değerlendirme tablosu

TOPLUMSAL YAPILANALIZİ	EKONOMİK KODLAR	SOSYO-KÜLTÜREL KODLAR	POLİTİK KODLAR	MİMARİ-KENT	MİMARİ EĞİLİMLERE GÖRE KÜTLELER		
					MİMARİ EĞİLİMLERE GÖRE KÜTLELER	MİMARİ EĞİLİMİNE GÖRE KÜTLELER	
	-Özelleştirme -Devlet arazisi satışı -İGE 0,75(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,7(önceki yıla göre artış)	-Sinemada başarı -Uluslararası etkinlikler -Düşünce kısıtlayıcı faaliyetler -Öğrenciye dayatma -Modern sanatlar -Miniatürk -Yurt dışında Türk kültürüne merak -İstanbul Bienal -Müzelerde özel sektör -Taklit etkinlik	-AKP iktidarı -Siyasal İslam -İstanbul NATO zirvesi -AB ile müzakere -Yeni TCK Yasası(Düşünce özgürlüğünü kısıtlama) -Yeni Basın Yasası (Denetleme) -Özgürlüklere Müdahale -Orta Doğu'ya yakınlık	-Tarihi dokuyu tahrip etme -Yeni ulaşım sistemi -Tasarımda uluslararası başarı -Kentsel dönüşüm/tahribat -UIA -İmar tartışmaları -Okul mimarisinde Osmanlı Selçuklu -Taklit yapı	a	Yerle bütünleşmiş kütleler	6
					b	Birim mantığı ile oluşturulmuş düzgün geometrik formlu	7
					c	Dairesel ve silindirik formların diğer formlarla bir arada kullanıldığı kütleler	8
					ç	Çatının daireysel formlarla vurgulandığı kütleler	4
					d	Baskın saçaklı kütleler	2
					e	Hiyerarşik, kademeli kütlelerden oluşan kütle grupları	-
					f	Sıralı, eşdeğer büyüklükte kütlelerden oluşan kütle grupları	-
					g	Kırma çatılı kütleler	-
					h	Düşey prizmatik kütleler	-
					ı	Çatı bitiminde farklı formların kullanıldığı kütleler	7
					i	Organik formlu kütleler	-
					j	Yerden koparılmış izlenimi veren yatay prizmatik kütleler	5
					k	Dairesel köşeli kütleler	3
					l	Girişin farklı çatı örtüsüyle vurgulandığı kütleler	2
					m	Silindirik kütleler	2
					n	Farklı büyüklükte ve farklı geometride bloklardan oluşan kütle grupları	4
					o	Kule ve yatay bloktan oluşan kütle grupları	-
					ö	Kütlenin parçalanıp birleştirilmesi mantığı ile oluşturulmuş	-
					p	Plan düzleminde hiyerarşik kütle düzeni	-
					r	Yukarı doğru daralan kütle düzeni	1
					s	Yukarı doğru genişleyen kütle düzeni	3
					ş	Çatı teras kullanımına göre oluşturulmuş kademeli kütleler	-
					t	Köşede kırık yüzeyin kullanıldığı kütleler	-
					u	Köşesi boşaltılarak vurgulanmış kütleler	-
					ü	Kavisli yüzeye sahip kütleler	-
					v	Dikey bölücülerle kesilmiş izlenimi veren kütleler	-
					y	Ön cephede taşıyıcıların vurgulandığı kütleler	10
					z	Cephede yatay çizgisel sürekliliğin vurgulandığı kütleler	5
					aa	Dikdörtgensel çıkmalı kütleler	4
					bb	Cephesi sürekli pencerelerden oluşmuş kütleler	5
					cc	Girişin yarıklarla belirginleştirildiği kütleler	-
					çç	Şeffaf ön cepheli kütleler	3
					dd	Cephede kolon ve kiriş etkisi uyandıran elemanların kullanıldığı kütleler	-
					ee	Renk öğesinin öne çıktığı kütleler	-
					ff	Cephede yatay kırılmaların yer aldığı kütleler	3
					gg	Cephede yatay ve dikey kırılmaların bir arada yer aldığı prizmatik kütleler	2
					hh	Cephede yatay çizgiselliğin tanımlı boşluklarla vurgulandığı kütleler	-
					ıı	Cephede panjur ve ya pergola uygulanmış kütleler	6
					ii	Cephesi simetrik pencere ve balkon düzeniyle oluşturulmuş kütleler	4
					jj	Dinamik cephe kurgusuna sahip kütleler	-
					kk	Cephesi doluluk boşluk kontrastıyla biçimlendirilmiş kütleler	7
					ll	Yırtıklarla şekillendirilmiş cephe düzenine sahip kütleler	6
					mm	Dairesel çıkmalı kütleler	-
					nn	Kırık çıkmalı kütleler	-
					oo	Dolu alan ile çevrelenmiş yatay şeffaf dikdörtgensel alanlardan oluşmuş kütleler	5
					öö	Pencere elemanının vurgulandığı kütleler	-
					pp	Köşe pencere kullanılmış kütleler	1
					rr	Cephesi baskın olarak yerel mimari öğelerle şekillenmiş	5

3.4. 11.Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri Kataloğuna İlişkin Bulgular

2006-2007 Toplumsal yapı kodları irdelendiğinde sosyo-kültürel ortamda yaşanan olumlu gelişmelerin yanı sıra Türkiye’de muhafazakârlığın ve kutuplaşmanın farklı bir boyut kazandığı; rejim ve özgürlükler konusunda tartışmaların yaşanmaya başladığı görülmektedir.

Bu tartışmaları yolsuzluk tartışmaları izlerken, etkisini yitiren ekonomik kriz; yaygınlaşan konut kredisi, ucuz konut arzı, dilde özgürlük vd. toplumun büyük bir çoğunluğunda olumlu bir hava yaratmış, rejim tartışmalarının önüne geçmiş, mevcut iktidar seçimlerde aldığı yüksek oy oranı (%40,58) ile güven tazelemiştir.

Mortgage tasarısı yasalaşmış, bu sistem emlak piyasasına önemli bir ivme kazandırmıştır. Konut konusunda artan arz, talebi etkilemiş; her kesim kendi bütçesine uygun konut sahibi olma arayışına girmiştir. Orta ve üst sınıf için konut üretimi özel sektör tarafından sağlanırken; düşük gelir seviyeli sınıfın konut ihtiyacını TOKİ karşılama çabası içerisine girmiştir. TOKİ’nin niteliği tartışmalı konutları niceliksel olarak açığı gidermeye başlamıştır.

Konut sektöründeki bu hareketlenme mimari üretimi dolayısıyla çeşitliliği ve arayışları arttırmış; uluslararası trendleri takip eden, bu arenada söz sahibi olmaya çabalayan, güncel bir mimarlık anlayışı ortaya çıkmıştır.

2008 UMS Katalogları incelendiğinde tüm bu gelişmelerin öncül izlerine rastlanmaktadır. Katalogda en dikkat çekici unsur çevre, iklim, enerji gibi güncel konuların mimariyi sınırlı olsa da etkilemeye başlamasıdır (Tablo 92,116).

Toplumsal yapı verilerinde belirtilen; kamu yapılarında Osmanlı/ Selçuklu tarzı kullanımına tezat olarak, katalogda yerel mimari öğeler kullanılarak tasarlanan yapı sayısının diğer yıllara oranla azaldığı gözlemlenmiştir. Bu durumun Tekeli’nin (2011) belirttiği gibi sergiye çoğunlukla uluslararası modern mimarlık düşüncesini benimseyen yapıların katılmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Toplumsal yapıda belirginleşen kutuplaşmanın mimari ortama yansımaları ile Osmanlı-Türk-İslam-Selçuklu mimarlığı vurgusunu kullanan mimarlar bu etkinliğe fazlaca katılmamışlardır.

Öte yandan 1980’lerin postmodernist anlayışını yansıtan, yerelci ve öykünmecici tavırların tarihsel taklitçilikle bağdaştırıldığı yapılara diğer dönemlere oranla daha az rastlanmıştır. Yerellik daha çok ölçek, iklim ve malzeme gibi koşullara uyum anlayışıyla modern mimariye uygun bir anlatımla tasarımlara yansımıştır.

Yapının plastik bir malzeme gibi heykelsi bir ifade arayışı ile tasarlandığı organik formlu yapıların sayısındaki artış ve hatta en çok kullanılan eğilim olması, ekonomideki rahatlamanın da etkisi ile dönemin güncel mimarlık eğilimlerinin uygulanabilirliğinin artması ve bu durumun mimarlık ortamına yansımaları olarak düşünülebilir (Tablo 101).

Farklı mimarlık eğilimlerinde sınırlı sayıda yapı yer alması ise mimaride çoğulcu yaklaşımların etkisi olarak yorumlanmıştır. Döneme ilişkin eğilimler ve toplumsal yapı kodları Tablo 154’de verilmiştir.

Tablo 154. 11. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri Kataloğu dönemsel değerlendirme tablosu

TOPLUMSAL YAPILANALIZİ	EKONOMİK KODLAR	SOSYO-KÜLTÜREL KODLAR	POLİTİK KODLAR	MİMARİ-KENT	MİMARİ EĞİMLERE GÖRE KÜTELELER		
					MİMARİ EĞİLMİNE GÖRE KÜTELELER	MİMARİ EĞİLMİNE GÖRE KÜTELELER	
	-Yabancı sermaye girişi -Kriz etkisi -Özelleştirme -İGE 0,77(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 10,3(önceki yıla göre artış)	-Dilde özgürlük -Salgın -Eğitimde yenilik -Uluslararası etkinlik -Kısıtlı ifade özgürlüğü -Edebiyatta Nobel -Sporda başarı	-AKP iktidarı -Başbakanlık cumhurbaşkanlığı çatışması -Laiklik tartışmaları -Yolsuzluk iddiaları -Şeffaflaşma çabaları -Sert muhafazakâr tepkiler -İrtica uyarısı -AKP'nin seçimde en yüksek oyu alması. -Atatürkçü tepkiler -Abdullah Gül cumhurbaşkanı	-Tartışmalı ihaleler -Mortgage -Kentsel dönüşümde tartışma-Sulukule -Marmaray inşaatı -Uluslararası ödüller -Yurtdışı inşaat işlerinde Türk müteahhitler -İlk çevreci ev -TOKİ'nin artan konut üretimi -Taksim tartışmaları -Otoyol inşaatında özel sektör -Kamu yapılarında Osmanlı/Selçuklu tarzı	a	Yerle bütünleşmiş kütleler	3
					b	Birim mantığı ile oluşturulmuş düzgün geometrik formlu	2
					c	Dairesel ve silindirik formların diğer formlarla bir arada kullanıldığı kütleler	2
					ç	Çatının daireysel formlarla vurgulandığı kütleler	2
					d	Baskın saçaklı kütleler	5
					e	Hiyerarşik, kademeli kütlelerden oluşan kütle grupları	-
					f	Sıralı, eşdeğer büyüklükte kütlelerden oluşan kütle grupları	1
					g	Kırma çatılı kütleler	4
					h	Düşey prizmatik kütleler	2
					ı	Çatı bitiminde farklı formların kullanıldığı kütleler	1
					i	Organik formlu kütleler	9
					j	Yerden koparılmış izlenimi veren yatay prizmatik kütleler	-
					k	Dairesel köşeli kütleler	4
					l	Girişin farklı çatı örtüsüyle vurgulandığı kütleler	-
					m	Silindirik kütleler	3
					n	Farklı büyüklükte ve farklı geometride bloklardan oluşan kütle grupları	-
					o	Kule ve yatay bloktan oluşan kütle grupları	3
					ö	Kütlenin parçalanıp birleştirilmesi mantığı ile oluşturulmuş	7
					p	Plan düzleminde hiyerarşik kütle düzeni	-
					r	Yukarı doğru daralan kütle düzeni	-
					s	Yukarı doğru genişleyen kütle düzeni	-
					ş	Çatı teras kullanımına göre oluşturulmuş kademeli kütleler	-
					t	Köşede kırık yüzeyin kullanıldığı kütleler	-
					u	Köşesi boşaltılarak vurgulanmış kütleler	-
					ü	Kavisli yüzeye sahip kütleler	2
					v	Dikey bölücülerle kesilmiş izlenimi veren kütleler	3
					y	Ön cephede taşıyıcıların vurgulandığı kütleler	7
					z	Cephede yatay çizgisel sürekliliğin vurgulandığı kütleler	3
					aa	Dikdörtgensel çıkmalı kütleler	7
					bb	Cephesi sürekli pencerelerden oluşmuş kütleler	2
					cc	Girişin yarıklarla belirginleştirildiği kütleler	-
					çç	Şeffaf ön cephe kütleler	3
					dd	Cephede kolon ve kiriş etkisi uyandıran elemanların kullanıldığı kütleler	5
					ee	Renk öğesinin öne çıktığı kütleler	3
					ff	Cephede yatay kırılmaların yer aldığı kütleler	-
					gg	Cephede yatay ve dikey kırılmaların bir arada yer aldığı prizmatik kütleler	-
					hh	Cephede yatay çizgiselliğin tanımlı boşluklarla vurgulandığı kütleler	-
					ıı	Cephede panjur ve ya pergola uygulanmış kütleler	4
					ii	Cephesi simetrik pencere ve balkon düzeniyle oluşturulmuş kütleler	-
					jj	Dinamik cephe kurgusuna sahip kütleler	2
					kk	Cephesi doluluk boşluk kontrastıyla biçimlendirilmiş kütleler	-
					ll	Yırtıklarla şekillendirilmiş cephe düzenine sahip kütleler	-
					mm	Dairesel çıkmalı kütleler	-
					nn	Kırık çıkmalı kütleler	-
					oo	Dolu alan ile çevrelenmiş yatay şeffaf dikdörtgensel alanlardan oluşmuş kütleler	5
					öö	Pencere elemanının vurgulandığı kütleler	1
					pp	Köşe pencere kullanılmış kütleler	1
					rr	Cephesi baskın olarak yerel mimari öğelerle şekillenmiş	2

3.5. 12.Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri Kataloğuna İlişkin Bulgular

2008-2009 Toplumsal yapı verileri irdelendiğinde, ülkede yaşanan krizin yerini uluslararası küresel bir ekonomik krize bıraktığı ve bu krizin etkilerinin hissedilmeye başlandığı bir döneme girildiği görülmektedir.

İktidarın kendi ideolojisi ile bağdaşan özgürlükleri(türban, sigara kısıtlaması) destekleyici çalışmalarının yanı sıra toplumun genelini ilgilendiren insan hakları ile ilintili konularda aynı duyarlılığa sahip olamadığı izlenmektedir. Alevi açılımı, 1 Mayıs olayları, Ergenekon davası, polis yetkisinde artış gibi konular bu düşünceyi destekleyen olaylardır. Bu yaklaşım toplumsal yapıdaki kutuplaşma eğilimini daha da belirginleştirmiştir. Rejim tartışmalarının ve terör olaylarının devam ettiği bu dönemde AB ile uyum çalışmalarının da yeterli bulunmadığı, ancak AB'ye uyum çalışmalarının devam ettiği izlenmektedir.

2008-2009 dönemi mimari alanda da tartışmaların yaşandığı, hedef koyanlar ile mimarlar odası arasında çatışmaların yaşandığı bir dönemdir. Bu dönemde iktidarın baskın ideolojisinin sanatta ve mimaride etkinliği hissedilmektedir. Sulukule Kentsel Dönüşüm Projesi, AKM tartışması, İstanbul Çevre Düzeni Planı, TOKİ eleştirisi, ODTÜ'ye yıkım, Taksim'e cami gibi konular bu etkinliğin ortaya çıkardığı tartışmalı konular olarak dikkat çekmektedir.

2010 Kataloğu incelendiğinde çağdaş, güncel mimaride çokça uygulanan yerle bütünleşmiş kütle tasarlama, dikdörtgensel çıkmalı kütle tasarlama, cephede doluluk-boşluk kontrastı, dolu alan ile çevrili şeffaf alan kullanımı gibi mimari eğilimlerin çokça kullanıldığı izlenmektedir (Tablo 123,139,146,147). Yapılarda içerik ve nitelik bileşeninin geri planda; uluslararası kaliteyi yakalama ve strüktürel yenilikleri uygulama eğiliminin ise ön planda tutulduğu dikkat çekmektedir. Bu anlamda Kortan'ın (1989) 80 sonrası için kullandığı "Türkiye mimarlığında biçim modayı izlemektedir" ifadesinin halen geçerliliğini korumakta olduğu düşünülmektedir.

Önceki dönemde yoğun olarak kullanılan, yapının heykelsi bir ifade arayışıyla tasarlandığı, organik kütle tasarlama eğilimi olarak tanımlanan eğilime bu dönemde rastlanmaması strüktürel ya da malzeme odaklı özgünlük arayışının bir göstergesi olarak düşünülebilir.

Yapıda özgünlük yapı cephelerinde taş/brüt beton-ahşap malzeme, metal-cam gibi malzeme farklılıklarının kullanılması, yüzeyde katman farklılıkları yaratma gibi yaklaşımlarla sağlanmaya çalışılmıştır.

Bu dönemde toplumsal yapıda gözlemlenen muhafazakâr tutumun önceki dönemlere görece yansımalarının izlenmediği, en azından yapı formunda modern yaklaşımların baskın olduğu görülmektedir. Bu durum toplumsal yapıda gözlemlenen geleneksel/modern karşıtlığının modern zemin üzerinde muhafazakâr estetik bir tavırla uzlaşması olarak yorumlanabilir. Döneme ilişkin eğilimler ve toplumsal yapı kodları Tablo 155’de verilmiştir.

Tablo 155. 12. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri Kataloğu dönemsel değerlendirme tablosu

TOPLUMSAL YAPI ANALİZİ	EKONOMİK KODLAR	SOSYO-KÜLTÜREL KODLAR	POLİTİK KODLAR	MİMARİ-KENT	MİMARİ EĞİLİMLERE GÖRE KÜTLELER	MİMARİ EĞİLİMİNE GÖRE KÜTLELER
	-Küresel kriz -Özelleştirme -Ulusal kriz - İGE 0,79(önceki yıla göre artış) -İşsizlik 13(önceki yıla göre artış) -İstanbul'a finans merkezi yatırımı	-Kapalı alanda sigara yasağı -Kültürel teşvik -Sinemada başarı -Önemli sergi -Çevre bilinci -Kültürel mirası koruma -İstanbul'a dünya mirası listesi için süre	-AKP iktidarı -Türban serbestliği -Terör -Polis yetkinde artış -Zor emeklilik -1 Mayıs'da olay -Ergenekon davası -Türkiye AB için yetersiz raporu -AKP kapatma davası -Yolsuzluk iddiaları -BM Güvenlik Konseyine katılım -Alevi açılımı -AİHM'e başvuruda 2. ülke, Türkiye	-Sulukule'ye durdurma -Yöneticilerden sanat eserine müdahale -AKM tartışması -İstanbul Çevre Düzeni Planı tartışması. -TOKİ eleştirisi -RIBA'da Türk Mimarlığı temsili -ilk deprem dönüşüm projesi -ODTÜ yıkım kararı -Taksim'e camii -Yavaş şehir; Seferihisar -AVM tasarımında uluslararası başarı	a Yerle bütünleşmiş kütleler b Birim mantığı ile oluşturulmuş düzgün geometrik formlu c Dairesel ve silindirik formların diğer formlarla bir arada kullanıldığı kütleler ç Çatının dairesele formlarla vurgulandığı kütleler d Baskın saçaklı kütleler e Hiyerarşik, kademeli kütlelerden oluşan kütle grupları f Sıralı, eşdeğer büyüklükte kütlelerden oluşan kütle grupları g Kıırma çatılı kütleler h Düşey prizmatik kütleler ı Çatı bitiminde farklı formların kullanıldığı kütleler i Organik formlu kütleler j Yerden koparılmış izlenimi veren yatay prizmatik kütleler k Dairesel köşeli kütleler l Girişin farklı çatı örtüsüyle vurgulandığı kütleler m Silindirik kütleler n Farklı büyüklükte ve farklı geometride bloklardan oluşan kütle grupları o Kule ve yatay bloktan oluşan kütle grupları ö Kütlelerin parçalanıp birleştirilmesi mantığı ile oluşturulmuş p Plan düzleminde hiyerarşik kütle düzeni r Yukarı doğru daralan kütle düzeni s Yukarı doğru genişleyen kütle düzeni ş Çatı teras kullanımına göre oluşturulmuş kademeli kütleler t Köşede kırık yüzeyin kullanıldığı kütleler u Köşesi boşaltılarak vurgulanmış kütleler ü Kavisli yüzeye sahip kütleler v Dikey bölücülerle kesilmiş izlenimi veren kütleler y Ön cephede taşıyıcıların vurgulandığı kütleler z Cephede yatay çizgisel sürekliliğin vurgulandığı kütleler aa Dikdörtgensel çıkmalı kütleler bb Cephesi sürekli pencerelerden oluşmuş kütleler cc Girişin yarıklarla belirginleştirildiği kütleler çç Şeffaf ön cephe kütleler dd Cephede kolon ve giriş etkisi uyandıran elemanların kullanıldığı kütleler ee Renk öğesinin öne çıktığı kütleler ff Cephede yatay kırılmaların yer aldığı kütleler gg Cephede yatay ve dikey kırılmaların bir arada yer aldığı prizmatik kütleler hh Cephede yatay çizgiselliğin tanımlı boşluklarla vurgulandığı kütleler ıı Cephede panjur ve ya pergola uygulanmış kütleler ii Cephesi simetrik pencere ve balkon düzeniyle oluşturulmuş kütleler jj Dinamik cephe kurgusuna sahip kütleler: kk Cephesi doluluk boşluk kontrastıyla biçimlendirilmiş kütleler ll Yarıklarla şekillendirilmiş cephe düzenine sahip kütleler mm Dairesel çıkmalı kütleler nn Kırık çıkmalı kütleler oo Dolu alan ile çevrelenmiş yatay şeffaf dikdörtgen alanlardan oluşmuş kütleler: öö Pencere elemanının vurgulandığı kütleler pp Köşe pencere kullanılmış kütleler rr Cephesi baskın olarak yerel mimari öğelerle şekillenmiş	8 - 2 - 1 - - 4 4 - - - - 4 2 1 - 1 2 4 - 2 1 - - 2 3 4 7 - 1 - - 2 - - 2 3 6 - 3 10 - - - 7 2 7 8

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

2000’li yıllarda Türkiye mimarlığını modernizm bağlamında değerlendiren bu çalışmanın sonuçlar ve öneriler bölümünde; yapılan çalışmalarda elde edilen bulgular doğrultusunda saptamalar, değerlendirmeler, tartışmalar ve eleştiriler ortaya konmuştur.

Bulgular bölümünde katalog dönemleri kendi içerisinde, toplumsal yapı kodları ve dönemin mimari eğilimleri bağlamında değerlendirilmiş ve modernizm ile ilişkilendirilmiştir. Bir anlamda aslında bulgular bölümünde çalışmanın sonuçlarına yer verilmiştir. Ancak tez kapsamında 2000’li yılların genel bir değerlendirmesini yapmak gerekmektedir. Bu amaçla sonuçlar bölümünde 2000’li yıllara yönelik daha genel değerlendirmelere yer verilmiştir. Bu değerlendirmeler toplumsal yapı mimari etkileşimi bağlamında, elde edilen bulgular doğrultusunda oluşturulmuştur.

Türk modernleşmesi sorunlu bir yapıya sahip olması nedeniyle tam olarak başarılı ya da başarısız olarak tanımlanamaz. Bu nedenle daha önce belirtildiği gibi, tez kapsamında irdelenen, açıklanmaya çalışılan modernizm ve mimarlık etkileşimi yapılar üzerinden başarılı/başarısız tanımlamasıyla değil; modernizmin neresinde olduğu bağlamında değerlendirmeleri içermektedir.

Mimari, her dönem kültürel modernizm ile modernlik düşüncesi arasındaki en güçlü ve net bağlantı olmuştur (Kumar, 2013). Toplumsal yapının modernizm algısı, mimari üzerinden okunabilmiştir. Bu durum mimarinin kültür üreten somut bir olgu olmasından kaynaklanmaktadır. Özellikle 2000’li yıllarda mimari görsel kültür ve ideolojinin ayrılmaz parçası haline gelmiştir. Mimari; modernitenin bir iktidar aracı, kimlik üretim alanı olarak kabul ettiği, bu anlamda güçlü bir temsiliyet gücüne sahip bir olgudur. Mimari ile forma bürünen ideoloji, insanla kurduğu istemsiz etkileşim ile varlığını her zaman hissettirmektedir.

Ancak mimarlığı bu kadar güçlü kılan yalnızca temsil ettiği değerler ve temsil etme biçimi değil, gündelik hayatı dönüştürme biçimidir. Dolayısıyla mimarlık en güçlü toplumsal değişim aracıdır (Sağlam, 2013). Bu bağlamda 2000’li yılların çözümlenmesinde, anlaşılmasında mimarlık esaslı bir etmen iken, 2000’li yıllarda mimarinin anlaşılmasında da toplumsal yapı dinamikleri en önemli etmendir. Bu etkileşim içinde mimari, insanla iletişime geçen görsel bir edim olarak ekonomik, sosyo kültürel

teknolojik ve politik bileşenlerden oluşur, kişisel hayattan toplumsal hayata kadar her alanda etkinliğini sürdürür.

2000’li yılların başı Türkiye’de politik alandaki güvensizlik ortamının, ekonomik alandaki tutarsız kararlarla bir araya gelerek oluşturduğu, toplumun her alanında etkinliği hissedilen bir kriz sürecinin varlığı ile şekillenmiştir. Bu durum mimari üretimi nicelik ve nitelik olarak sınırlamış, buna rağmen modernleşmeyi ilke edinmiş bir ülke olmanın etkisi ile uluslararası mimari ortama eklenme çabası devam etmiştir. Bu bağlamda bu yıllara ait Ulusal Mimarlık Sergisi Kataloğunda Batı modernizmine öykünen, yerel ve milli üslupları çağdaş strüktürlerle bir araya getirerek, kendi modernini ve estetik algısını oluşturmaya çabalamış, ancak her mimari ürün için de aynı başarıyı sağlayamamış yapıların yer aldığı görülmüştür.

Yaşanan kriz, sonraki yıllarda, yenilik arayışını beraberinde getirmiş; bu arayış sonucunda ise kendini muhafazakâr demokrat olarak tanımlayan, ancak pek çok araştırmacının siyasal İslam fikri ile ortaya çıktığını belirttiği, İslami ve muhafazakâr kimlikli bir parti ilk defa tek başına iktidara gelmiştir.

AKP’nin iktidara gelişi, aslında rasyonalite ile kurduğu ilişki ile özgürleştirici bir ortam yaratan, ancak ideolojik bir içerik kazanınca kısıtlayıcı bir nitelik kazanan modernitenin, güçlü bir ideoloji ile dönüştüğü bir dönemi başlatmıştır (Kahraman, 2007). Modernite, yani modernizmin toplumsal yaşama etkisi bu dönemde farklı açılımlar kazanmıştır. İdeolojisi gereği parti, muhafazakâr tutumunu her alanda hissettirmeye, bunu da baskıcı ve kısıtlayıcı bir uygulamayla gerçekleştirmeye başlamıştır.

Türkiye gibi Batı dışı ülkelerin siyaset ve iktidar odaklı farklı bir modernizm algısı olması nedeniyle, daha önce ciddi anlamda hiçbir karşıt fikirle karşılaşmamış Türk modernleşmesi, iktidara gelen partinin modernizmi yadsıyan tutumu karşısında ciddi anlamda değişime uğramıştır. Bu durum başta kendini toplumun aydın kesimi olarak tanımlayan bir kesim tarafından tepki görse de, rejim ve özgürlük tartışmaları gündeme gelse de, sonraki yıllarda toplumsal algı, aslında modernite algısı değişmiş, bu partinin ideolojisi ve bu ideoloji ile şekillenen politikalar toplumun büyük bir kesimi tarafından belirli boyutlarda kabul görmeye ya da daha az eleştirilmeye başlanmıştır.

Öte yandan 2000’li yıllar, iktidarın ideolojik gücünün etkisi ile asker ve bürokrat kökenli burjuvazinin yerini Anadolu kökenli, gücünü soydan değil maddi güçten alan, muhafazakâr görüşlü bir burjuvaziye bıraktığı yıllardır. Modern toplumda, süreçler ve görüşler ne kadar farklılaşırsa farklılaşsın akıl, burjuva sermayesi ve dünyevileşme en etkin

elemanlardır. Burada burjuva olarak tanımlanan sınıf, kent ortamını oluşturanlardır. Bu anlamda modern sanat burjuva sanattır (Yılmaz, 2006). Yani modern sanat modern toplumda yani burjuva toplumunda ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla Türkiye’de burjuva sınıfının değişimi modernizmi ve algısını değiştirmiştir. 2000’li yıllardaki modernizm bir anlamda bu yeni toplumsal oluşumun kültürüdür; bu yeni toplum ise daha muhafazakâr ve inançlarını ön plana alan bir toplumdur. Bu toplumun modernizmi; geleneksel/modernizm karşıtlığının modern zemin üzerinde muhafazakâr estetik bir tavırla uzlaşması olarak yorumlanabilir.

2000’li yıllarda modernizm algısını farklılaştıran bir diğer unsur, modernleşmenin sahip olduğu kurgu ve olgu yönüdür. Olgu yönü toplumun nasıl örgütlenebileceği hakkında liderlerin elindeki kültürel ve siyasi güçle ilişkilidir. Kurgu yönü ise iktidarın tek güç olması ile ilgilidir. Çünkü tek güç iktidar değildir, modernleştirmede unutulmaması gereken halktır (Migdal, 2010). Cumhuriyetin modernleşme projesinde, savaştan çıkmış, hem ekonomik hem de sosyal açıdan güçsüz halk, modernleşme uygulamalarına eşlik edememiştir. Toplumsal dönüşümünün, en önemli aktörlerinden halk, katılım sağlayamamıştır. Ve bu nedenle modernizm hep sorunlu bir yapıya sahip olmuştur. Bu anlamda AKP bu sorunlu yapıyı kendi lehine dönüştürmek amacıyla, sosyo-kültürel alana yaptığı müdahalelerle önce halkı özüne, önerdiği muhafazakâr kimlik çerçevesinde, dönüştürmeye çabalamakta, bunu da Türk halkının hassasiyetini hep koruduğu inanç konusu üzerinden gerçekleştirmektedir.

İzlediği politikalar ile halk tarafından aldığı desteği her geçen gün arttıran, bunu seçimlerle belgelendiren iktidar; halktan aldığı bu güçle muhafazakâr tutumunu, öncekinden yoğun olarak, günlük yaşamdan sanata, sanattan mimariye her alanda hissettirmeye başlamıştır. İktidarın ideolojisi çerçevesinde, kültürel alanda Avrupa ile arasına mesafe koyup, İslam dünyası ile yakınlaşması sanatı ve mimariyi etkilemiştir. Bu bağlamda toplumsal hayatta devletin genişleyen rolü mimari ortamda da hissedilmiş, devlet mimari faaliyetlerde ve kentsel tasarım çalışmalarında karar verici olarak etkin rol oynamaya başlamıştır.

Devlet politikaları, öncelikle kentsel kamusal alanda mekânsal olarak karşılık bulmuştur. Her dönem, iktidar önce ve en net çizgilerle ideolojisini kamu yapılarına yansıtmıştır. Kamu yapıları dışında yer alan yapılarda bu etki çok daha sınırlı olmuş, çok daha uzun bir süreçte, toplumun daha geniş bir kesimi iktidar ideolojisini içselleştirmeye başladığında gerçekleşmiştir. 2000’li yıllarda da aynı durum izlenmektedir. 2000’li yılların

ortalarında kamu yapılarını şekillendiren, köklerini Osmanlı/Selçuklu mimarisinin taklidinden alan eklektik mimari tarz; 2010 yılına gelindiğinde konut formunun şekillenmesinde de etkili olmaya başlamıştır.

Devlet politikalarıyla şekillenen bir diğer yapılaşma şekli, TOKİ uygulamalarıdır. TOKİ, ucuz, hızlı üretilmiş konut arzı politikasıyla öne çıkmaktadır. Niceliksel olarak konut ihtiyacını karşılama gayreti taşıyan TOKİ uygulamalarında, niteliksel yapıyı göz ardı eden örneklere sıkça rastlanmaktadır. Karşılaşılan niteliksel sorunlar, hızlı üretime bağlı olarak, tasarım esnekliğinin olmaması; böylece tek tipleşmenin uygulanması; yöresel, iklimsel farklılıklar dikkate alınmadan tasarlanmış kimliksiz yapıların inşa edilmesi olarak sıralanabilir.

Kamu yapılarında izlenen, Osmanlı/Selçuklu mimarisine öykünme biçiminde forma bürünen, iktidarın muhafazakâr tutumunu yansıtan, eklektik mimari eğilim (Şekil 44,45), katalogda bulunan yapılarda izlenmemiştir. Tekeli (2011) bu durumu toplumsal yapıda oluşan kutuplaşmaya bağlamaktadır. O'na göre modern görüşlü ve muhafazakâr görüşlü kişilerin oluşturduğu bu kutuplaşma sergiye katılımında da etkisini hissettirmiş; muhafazakâr görüşe sahip olan mimarlar sergiye katılmamışlardır. Tekeli'nin bu düşüncesinin geçerli yanları olsa da kamu yapılarında gözlemlenen mimari eğilimin kataloglarda izlenmemesinin bir diğer nedeni de kamu yapılarının oda onayı olmadan inşa edilebilmesidir. Oysa sergiye sadece oda onaylı projeler katılabilmektedir (Güzer, 1996). Bu nedenle dönemsel değerlendirmelerde ve tartışmalarda kamu yapılarının durumu ucu açık ifadelerle tanımlanmıştır.

Türkiye'de zihinsel alanda meydana gelen, siyasal, ekonomik ve sosyo-kültürel alanda devam eden bu değişim aynı dönemde dünyada meydana gelen iletişim, bilişim ve küreselleşme odaklı değişim ile birlikte irdelenmelidir. 2000'lerde dünyada izlenen teknolojik gelişmeler, yeni malzeme ve araçları, yeni iletişim olanaklarını, yeni yöntemleri beraberinde geliştirmiştir. Bu durum 2000'lerde sanatın her alanında daha önce olmadığı ölçüde bir ifade, üslup, biçim zenginliği oluşmasına neden olmuştur. Gelişen iletişim olanakları dünyada aynı dönemde yaşanan ve görünen açılımlar neredeyse birebir Türkiye'de de gözlenmesini sağlamıştır. Bu ortamda, ender olarak Batı mimarisiyle boy ölçüşebilecek özgün mimari formlara rastlansa da eklektik tarzda tasarlanmış yapılara çok daha sık rastlanmaktadır.

2000'li yıllarda izlenen bir başka değişim ise toplumun tüketim odaklı bir yapıya bürünmesidir. Konut sahipliği, araç sahipliği, kıyafet, elektronik eşya vb. sahipliği kişilerin

en önemli önceliği haline gelmiştir. Reklamlarla, sosyal ortamlarla desteklenen bu olgu mimariye de yansımıştır. 2000’li yıllarda artan konut arzı ve özellikle orta gelir seviyesi üstü toplum sınıfının artan konut talebi; mimarlık ürününün, ihtiyaçlara yönelik mekânsal çevrelerin üretilmesi kadar, bir tüketim nesnesi haline de gelmesine neden olmuştur. Tüketim nesnesi olma özelliği ön plana çıkan mimarlık ürünlerinin, üretim süreçlerinden mimari diline, hatta temsiline kadar kendi dinamiğini yarattığı, kataloglardaki yapılar üzerinden tespit edilebilmektedir. Bu durum heykelsi bir mimari tarzı beraberinde getirmekte, farklı mimari formlarla, farklı vaatlerle mimari arz edilmektedir. Bir anlamda mimari taşıdığı entelektüel kimlikten uzaklaşmaktadır.

Türkiye’de mimarinin en büyük sorunu bir yandan düşünce dünyasıyla, öte yandan ise kendi bileşenleri arasında bir alışveriş, bir yakınlaşma ve bir birleşme kuramamış olmasıdır. Buna bir çeşit üslupsuzluk da denebilir (Özer, 2009). Bu üslupsuzluk hem forma hem de söylem üretmemeye olarak bilimsel dünyaya yansımaktadır.

Bu ortamda tasarlanmış mimari eserlerin yer aldığı UMS katalogları irdelendiğinde, modern mimariyi içselleştirmiş, Batı ile yarışabilecek örnekler (Tablo 101; k27, Tablo 110; k68, Tablo 111; k71 vd.) yer aldığı gibi; modern Batı mimarisini taklit etmenin ötesine geçememiş örneklerin yanı sıra geleneksel mimariye atıfta bulunma kaygısını geçmişin eğreti tekrarı ile mimariye yansıtan örneklerin de yer aldığı izlenmektedir.

2000’li yıllarda Ulusal Mimarlık Sergi Kataloğundaki yapılarda gözlemlenen bir diğer olgu, güncel mimari formların, malzemelerin ve cephe uygulamalarının Batı’daki uygulamalarla eş zamanlı olarak Türk mimarlık pratiğine yansıtıldığıdır. Ancak yapılarda net bir üsluptan bahsetmek olanaksızdır. Minimalist örneklerin yanı sıra, postmodern olarak tanımlanabilecek yerel üsluplarla şekillenmiş örnekler de yer almaktadır. Kataloglarda dikkat çekici bir diğer unsur modern ile geleneği bir araya getirme çabası taşıyan projelerin çokluğudur. Bu durum daha önce irdelenen değişen modernizm algısı ile ilişkilidir (Tablo 46; k49, Tablo 67; k27, Tablo 78; k70,k71, Tablo 96; k11, Tablo 125;k11 Tablo 148; k87 vd.)

Kataloglarda izlenen olgulardan bir başkası, dönemden döneme artan çevre duyarlılığıdır. Yere ve yerleşiklere uyum sağlama kaygısının mimariye yansması ile şekillenen yerle bütünleşik yapı sayısında izlenen artış bu durumun göstergesidir (Tablo 8; k2,k3, Tablo 33; k2, k3, Tablo 63; k4, Tablo 92; k3, Tablo 123; k8 vd.). Aynı dönemde Batı’da da bu gibi arayışlar yaşandığı, modern mimarinin çevre duyarlılığı ile şekillenmeye başladığı izlenmektedir.

Batı'da Modern Mimari'nin heykelsi bir ifade ile şekillenmeye başladığı bu dönemde benzer arayışların Türkiye mimarlığında da yer almaya başladığı görülmektedir. Bu durum özellikle organik formu kütle tasarlama eğiliminde(Tablo 18; k38, k40; Tablo 39; k27, Tablo 101; k23, k29, k30 vd.) ve dairesel ve silindirik formların bir arada kullanılması (Tablo 10; k8, Tablo 65; k14, Tablo 124; k9 vd.) eğilimlerinde izlenmektedir. Yeni arayışlarla şekillenen bu eğilimler toplumsal yapıda gözlemlenen modernizm algısının değişim ve dönüşümünün mimariye yansımalarıdır.

Bu tez, 2000'li yıllarda Türkiye mimarlığının neyi temsil ettiğini anlamaya çalışmış, bu yönde birçok yapı analiz etmiş bu yapıları modernizm bağlamında toplumsal yapı ile ilişkilendirmiştir (Ek 4). Sonuç olarak 2000'li yıllarda mimarinin temsil ettiği şeyin değişen modernizm algısı olduğunu saptamıştır. Modernizmin kendine has algısı değişmiştir. Farklı bir boyut kazanmıştır. Muhafazakârlıkla ve İslam'la bir arada kullanılır hale gelmiştir. Bu Batı dışının modernizmidir. Ve bu karma yapı mimariye çoğulcu bir üslup /üslupsuzlukla yansımaktadır.

Bütün bu tartışmalar sonucunda gelinen nokta mimari ürünün, şekillendirildiği toplumun sosyo-kültürel, ekonomik ve politik yapısı ile ilişkilendirilerek değerlendirilmesi gerekliliği olduğudur. Türkiye için modernizm, bu bağlamın tartışılmaz en etkin parçasıdır.

Mimari ürünün yaratıcı, özgün, yerel ve geleneksel verilerle ve yerle ilişki kuran bir bütün olduğu unutulmamalıdır. Ancak böyle yapılar bulunduğu ilçenin, ilin ya da ülkenin kimliğini oluşturabilecek, onu temsil edebilecek konuma gelebilirler.

Tez çalışmasında elde edilen bir diğer kazanım Ulusal Mimarlık Sergileri kataloglarının analiz verisi olarak kullanabilme potansiyelinin ortaya çıkarılmış olmasıdır. Bu anlamda tezin önceki bölümlerinde değinilen, eleştirilen yönlerine ve eksiklerine karşın Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri her geçen gün artan temsil gücü ile Türkiye mimarlığını anlamak, dünya mimarisi içinde nasıl konumlandığını tanımlayabilmek, tartışabilmek için olanak sağlayan bir etkinliktir. Etkinliğin temsil sorunu ile ilgi eleştiriler çoğunlukla Ankara, İstanbul ve İzmir dışındaki illerden katılımın az olması yönündedir. Oysaki son yıllarda sergiye katılım oranları ve gönderilen projenin nerede olduğu oransal olarak irdelendiğinde, her geçen sergide üç büyük il dışında katılımın artış gösterdiği izlenmektedir.

Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri 1988 yılından beri her iki yılda bir düzenlenen bu anlamda devamlılık kazanmış bir etkinliktir. Sergi katalogları ise, her dönemin ödül adayları tüm projelerin yer aldığı arşiv niteliğinde yayınlardır. Bu özelliği ile Türkiye

Mimarlığını anlamaya yönelik analizlerin gerçekleşmesine olanak sağlamaktadır. Ayrıca sonraki kataloglar sonraki dönemlere yönelik araştırmalarda veri oluşturabilecek niteliğe sahiptir.

Tezde 2000’li yıllarda Türkiye Mimarlığı kapsamlı olarak değerlendirilmiş; yapı formu, toplumsal yapı bağlamında irdelenmiş ve saptamalara ulaşılmıştır. Toplumsal yapı olaylar bazında değerlendirilmiş, bu anlamda özgün bir bakış açısı yakalanmıştır. Bu bağlamda, bu tez kapsamında yapılan tüm araştırma, analiz, değerlendirme ve tartışmaların Türkiye mimarlığını değerlendirme konusunda önemli bir katkı sağladığı düşünülmektedir. Ancak irdelenen dönemlere ilişkin değerlendirmelerin tam olarak bittiği ya da tamamlandığı söylenemez.

Zaman aktığı sürece, yeni olaylar meydana gelecek, yeni ideolojiler yeni mimari formlar ve yeni eğilimler oluşturacaktır. Bu bağlamda doktora çalışmasını referans alarak, sonraki dönemlerin farklı şekillerde ve farklı yöntemlerde irdelenebileceği düşünülmüş, aşağıdaki başlıklar oluşturulmuştur;

- Düzenlendiği ilk yıldan 2000’lere değin, Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri Kataloğunda yer alan yapıların değerlendirilmesi
- 2000’li yıllarda kamu/turizm/egitim vb. yapılarının, toplumsal yapı verileri ile ilişkilendirilerek neyi temsil ettiğinin irdelenmesi
- TOKİ yapılarının, toplumsal yapı verileri ile ilişkilendirilerek irdelenmesi
- Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri etkinliğinin temsil gücünün arttırılmasına yönelik bir model oluşturulması
- Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri etkinliğinde ödül alan ve almayan adayların yapıların karşılaştırılarak tartışılması
- Ulusal Mimarlık Sergisi Ve Ödüllerinin Türkiye’de mimarlık söylemi oluşturmada etkinliğinin araştırılması

Ve doktora çalışmasında son söz olarak; Baudelaire’ın (1981) belirttiği gibi, her çağın kendi modernliği vardır. Bir toplum hoşgörülü, akılcı, eleştirel olduğunda ve üslup gelişimine izin vermeye yetecek kadar bir hayat konforuna sahip olduğunda moderndir (Kumar, 2013). Bu bağlamda Türkiye toplumunun 2000’li yıllardaki modernizm algısı, yaşayışı, siyasal ve kamusal yaşamı yönlendiren aktörlerin eylem, söylem ve politikaları ile şekillenen mimari, bu çağın kendi modernliği çerçevesinde değerlendirilmelidir.

5. KAYNAKLAR

- Aksoy, A., 2009. "The Atatürk Cultural Centre and AKP'Mind Shift Policy", Türkiye'de Kültür Politikalarına Giriş, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.
- Akşin, S., 2007. Kısa Türkiye Tarihi, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.
- Akalın, A., 2013. "İktidar Kimliği ve Günümüz Adalet Sarayları", Mimarlık, 370, İstanbul, 20-22.
- Akyıldız, A., "Mekân Tasarımında Anlam Üretme Sürecinin Göstergibilim ve Dilbilim Bağlamında İrdelenmesi", 7. AISV-IAVS Uluslararası Görsel Göstergibilim Kongresi: aisv2007.zxq.net/2GUN/4ANFI_B/4ASLI_%20AKYILDIZ.pdf, 12 Ağustos 2014.
- Akyürek, G., 2008. Bilgiyi Yeniden İnşa Etmek: Tanzimat Dönemi Osmanlı Mimarlığı, Doktora Tezi, YTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Akyürek, G., 2009. "Tanzimat Döneminde Mimarlığın Değişen Bilgisi: Fenn-i Mimari, Gazeteler ve Diğerleri", Bilim ve Sanat Vakfı, İstanbul, TALİD Türk Mimarlık Tarihi, 7, 13, 93-120.
- Alp, Ö. K., Sanatın Temsili ve Postmodern Sanatta Temsil Representation Of Art And Representation In Postmodern: <http://www.Artedergi.sdu.edu.tr/index.php/gsfds/article/view/3975/3425>, 25 Temmuz 2014.
- Alsaç, Ü., 1976. Türkiye'deki Mimarlık Düşüncesinin Cumhuriyet Dönemindeki Evrimi, Trabzon.
- Alsaç, Ü., 2007. "İkinci Ulusal Mimarlık Dönemi", Modern Türk Mimarlığı, ed. Holod, R. Evin, A., Özkan, S., Yalçın Matbaacılık, Ankara, 97-108.
- Alsaç, Ü., 2008. "Bauhaus", Cumhuriyet Dönemi Mimarlığı ve Sanatı, Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi, Cilt-1, YEM Yayınları, İstanbul, 191-192.
- Altan Ergut, E. ve Turan Özkaya, B., 2007. "Mimarlar Odası Türkiye Mimarlığını Sunuyor / Değerlendiriyor: Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri", 2000'lerde Türkiye'de Mimarlık: Söylem ve Uygulamalar, ed. Korkmaz, T., Yalçın Matbaacılık, Ankara, 149-162.
- Altman, İ., 1975, The Environmental Social Behavior, Brooks/Cole Publishing Company, California.
- Anonim, 2004. 2002 Mimarlar Odası 8. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri, yay. haz. Çimen, B., YEM Yayınları, Ankara.

- Anonim, 2005. 2004 Mimarlar Odası 9. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri, yay. haz. Yılmaz, B., YEM Yayınları , İstanbul.
- Anonim, 2008. 2006 Mimarlar Odası 10. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri, yay.haz. Yıldız, S., YEM Yayınları , İstanbul.
- Anonim, 2010. 2008 Mimarlar Odası 11. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri, yay.haz. Cengizkan, M., Mimarlar Odası Yayınları , Ankara.
- Anonim, 2011. 2010 Mimarlar Odası 12. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri, yay.haz. Cengizkan, M., Mimarlar Odası Yayınları , Ankara.
- Artun, A., 2013. Çağdaş Sanat ve Kültüralizm, Kimlik ve Estetik, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Aslanoğlu, İ., 1980. Erken Cumhuriyet Dönemi Mimarlığı 1923-1938, ODTÜ Mimarlık Fakültesi Yayınları, Ankara.
- Balamir, A., 2000. “Simgesel Meslek Ödüllerine Türkiye’den Bir Örnek: Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri”, XXI Tasarım Kültürü Dergisi , 5, 108-116.
- Balamir, A., 2003. “Mimarlık ve Kimlik Terimleri I: Türkiye’de Modern Yapı Kültürünün Bir Profili”, Mimarlık, 313, TMMBO Mimarlar Odası Yayınları, Ankara, 19-25.
- Balamir, A., 2003a. “Mimarlık ve Kimlik Terimleri II: Türkiye’de Modern Yapı Kültürünün Bir Profili”, Mimarlık, 314, TMMBO Mimarlar Odası Yayınları, Ankara, 18-23.
- Balamir, A., 9. Ulusal Mimarlık Sergisi Ve Ödülleri: Kurum ve Katılımcı Performansları: <http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=29&RecID=414>, 4 Aralık 2010.
- Balamir, A., 2005. “Türkiye’nin Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri”, Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri, Türkiye - 1988-2004, Mimarlar Odası Yayını, İstanbul, 8-10.
- Balcı, A., 2013. Sosyal Bilimlerde Araştırma (10. Baskı) Pegem Yayıncılık, Ankara
- Balkan, E., 2008. “De Stijl”, Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi, Cilt-1, YEM Yayınları, İstanbul, 331-334.
- Başaran, P., 2010. “İnsanlık Anıtı” Üzerinden Kars’a Bakmak, Kültür Politikaları ve Yönetimi Yıllık, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, Sena Ofset, İstanbul, 139-148.
- Batur, A., 1995. Art Nouveau Mimarlığı ve İstanbul, Yapı Dergisi, 161, Yapı Endüstri Merkezi Yayınları, İstanbul.
- Batur, A. 2010. “1925-50 Döneminde Türkiye Mimarlığı”, 75 Yılda Değişen Kent ve Mimarlık, ed. Sey, Y., Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul, 209-234.

- Batur, A., 2000. "19.Yüzyıl Sanayi Sergileri ve Osmanlı Sergi Yapıları", Yapı dergisi, 225, 67-70.
- Batur, A., 2006. "Türkiye Mimarlığında Modernite Kavramı Üzerine", Mimarlık, 329, TMMBO Mimarlar Odası Yayınları, Ankara, 50-53.
- Baudelaire, C., 2004. *Modern Hayatın Ressamı*, çev. Berktaş, A., İletişim Yayınları, İstanbul.
- Benevolo, L., 1971. *History of Modern Architecture I: Industrial Revolution*, MIT Press, Cambridge.
- Bilgin, İ., 1998. "Modernleşmenin ve Toplumsal Hareketliliğin Yörüngesinde Cumhuriyet'in İmarı", *75 Yılda Değişen Kent ve Mimarlık*, ed. Sey, Y., Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul, 254-272.
- Bilgin, İ., 1999. *Serbest Plan Serbest Cephe*, Cogito, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 18, 144-157.
- Bilgin, İ., 2007. "Bedelsiz Modernleşme", *2000'lerde Türkiye'de Mimarlık: Söylem ve Uygulamalar*, ed. Korkmaz, T., Yalçın Matbaacılık, Ankara, 149-162.
- Biol, G., *Modern Mimarlığın Ortaya Çıkışı ve Gelişimi*: <http://w3.balikesir.edu.tr/~biol/modernizm.pdf>, 20 Mayıs 2013.
- Bozdoğan, S. ve Kasaba R., 2010. "Dördüncü Basıma Önsöz" *Türkiye'de Modernleşme ve Ulusal Kimlik*, ed. Bozdoğan, S., Kasaba, R., Tarih Vakfı Yurt Yayınları 55, İstanbul, 1-8.
- Bozdoğan, S., 2002. *Modernizm ve Ulusun İnşası*, Metis Yayınları, İstanbul.
- Bozdoğan, S., 2010. "Türk Mimari Kültüründe Modernizm: Genel Bir Bakış", *Türkiye'de Modernleşme ve Ulusal Kimlik (4. Baskı)*, ed. Bozdoğan, S., Kasaba, R., Tarih Vakfı Yurt Yayınları 55, İstanbul, 119-135.
- Bozdoğan, S., 2011." *Modern Türkiye'de Sanat ve Mimari: Cumhuriyet Dönemi*", *Türkiye Tarihi "Modern Dünyada Türkiye 1839-2010"*, Cilt 4, ed. Kasaba, R., çev. Bilgin, Z., Kitap Yayınevi, İstanbul, 451-508.
- Childs, P., 2010. *Modernizm*, çev. Yıldırım, V. , Sitare Yayınları, Ankara
- Colquhoun, A., 1990. *Mimari Eleştiri Yazıları*, çev. Cengizhan, A., Şevki Vanlı Mimarlık Vakfı Yayınları, İstanbul.
- Conrads, U., 1991. *20.yy Mimarisinde Program ve Manifestolar*, Vanlı Mimarlık Vakfı, Ankara.
- Curtis, W. J. R., 1982. *Modern Architecture Since 1900*, Phaidon Press Ltd, London.
- Çalıkoğlu, L., 2008. *Çağdaş Sanat Konuşmaları, 90'lı Yıllarda Türkiye'de Çağdaş Sanat*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.

- Çelik, Z., 1992. *Displaying the Orient-Architecture of Islam at Nineteenth-Century World's Fairs*, University of California Press, Berkeley and Los Angeles.
- Çelik, Z., 2004. "Şark'ın Sergilenişi, 19. Yüzyıl Dünya Fuarlarında İslam Mimarisi" (*Displaying the Orient: Architecture of Islam at Nineteenth-Century World's Fairs*, University of California Press, Berkeley and Los Angeles, 1992), çev. Elhüseyni, N., Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul.
- Demirli, C., 2007. *E-Portfolyo Öğretim Sürecinin Öğrenenlerin Tutumları ve Algıları Üzerine Etkisi*, Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Dostoğlu, N., 1995. "Modern Sonrası Mimarlık Anlayışları", *Mimarlık*, 263, TMMBO Mimarlar Odası Yayınları, Ankara, 46-50.
- Durhan, S., 2002. *Türkiye Cumhuriyeti'nin Uluslararası Dünya Fuarlarına Katılımı (1930-2000)*, Yüksek Lisans Tezi, YTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Durmuş, S., 2014. "Mimarlık Düşüncesinin Retorik İnşası: Usûl-i Mimârî-i Osmânî", Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Ekinci, O., 2005. "Mimarlık Ülkesinin Çağdaşları", *Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri, Türkiye - 1988-2004*, Mimarlar Odası Yayını, İstanbul.
- Erbay, M., 2007. "Küreselleşme Etkisi Altında Türkiye Mimarlığı", Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Eyüce, A., *Modernlik ve Türkiye'de Modern Mimarlık*: <http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=375&RecID=2843>, 25 Mayıs 2012.
- Faucault, M., 2014. *Özne ve İktidar Seçme Yazılar 2*, çev. Ergüden, I., Akınhay, O., Ayrıntı Yayınları, İstanbul.
- Findling, J. E., 1990. *Historical Dictionary of World's Fairs and Expositions 1851-1988*, Greenwood Press, New York.
- Frisby, D., 2001. *Modernlik Fragmanları*, çev. Terzi, A., Metis Yayınları, İstanbul.
- Giddens, A., 2005. *Sosyoloji Kısa Fakat Eleştirel Bir Giriş (1. Baskı)*, çev: Battal, Ü., Siyasal Kitapevi, Ankara.
- Giddens, A., 2012. *Modernliğin Sonuçları (5.baskı)*, Ayrıntı Yayınları, İstanbul.
- Gieselmann, R., 1996. "Mimaride Üslup Arayışı", *Mimari Akımlar 1*, çev: Gülşen, Ö., YEM yayınları, İstanbul.
- Giedion, S., 1967. *Space, Time and Architecture*, (5.baskı), Harvard University Press, Cambridge.
- Göle, N., 2010. "Modernleşme Bağlamında İslami Kimlik Arayışı", *Türkiye'de Modernleşme ve Ulusal Kimlik*, ed. Bozdoğan, S., Kasaba, R., Tarih Vakfı, Yurt Yayınları 55, İstanbul, 83-95.

- Göle, N., 2004. "80 Sonrası Politik Kültür", Türkiye'de Politik Değişim ve Modernleşme, ed. Kalaycıoğlu, E., Sarıbay, A. Y., Dora Yayınları, Bursa.
- Görgülü, Z. ve Görgülü T., 2009. "Türkiye'de Planlamanın Son 10 Yılı", Planlama ve Mimarlık Alanının Son On Yılı Sempozyumu, Muka Matbaası, Haziran, Ankara, Bildiriler Kitabı: 297-305.
- Gropius, W., 1967. Yeni Mimari ve Bauhaus, TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi, İstanbul.
- Güngör, İ.H., 2000. "Görsel Sanatlar ve Mimarlık İçin Temel Tasarım", Bilgisayar Destekli Baskı ve Reklam Hizmetleri, İstanbul.
- Güngör, İ. H., 2010. "Modern Mimarlığın 100 Yıllık Gelişimi", Bilgisayar Destekli Baskı ve Reklam Hizmetleri, İstanbul.
- Gür, M., 2012. "Kimlik Sorunu: TOKİ Konutları", 6. Ulusal Çatı & Cephe Sempozyumu, Uludağ Üniversitesi Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi - Görükle Kampüsü, Bursa: <http://www.catider.org.tr/pdf/sempozyum6/20.pdf>, 27 Temmuz 2014.
- Gür, Ş. Ö., 2002. Kuramlar ve Kavramlar Dersi, Basılmamış Ders Notları, K.T.Ü., Mimarlık Bölümü, Trabzon.
- Gürses, D., "İnsani Gelişme ve Türkiye", Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 12, 21, 339-350 : http://sbe.balikesir.edu.tr/dergi/index.php?option=com_content&task=view&id=75&Itemid=86, 12 Ağustos 2014.
- Güzer, A., 1996. "Türkiye Mimarlık Haritası", Mimarlık, 272, TMMBO Mimarlar Odası Yayınları, Ankara, 44-47.
- Güzer, A., Mimarlıkta Kültürel Çatışmanın Temsiliyet Alanı: Ödüller: <http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=41>, 22 Ocak 2011.
- Güzer, A., 2008. "1980 Sonrası", Cumhuriyet Dönemi Mimarlığı ve Sanatı, Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi, Cilt-1, YEM Yayınları, İstanbul, 331-334.
- Habermas, J., 1994. Postmodernizm, Modernlik: Tamamlanmamış Bir Proje (2.Baskı), çev. Zeka, N., Kıyı Yayınları, İstanbul.
- Hardenne, J.P., 1994. Architecture Virtuelle et Infographie-Quelques Questions Posees AL Architecture, Architecture: Ethics and Technology, yay.haz. L.Pelletier & A.P. Gomez, Mc Gill University Press.
- Harvey, D., 2012. Postmodernliğin Durumu, çev. Sungur, S., Metis Yayınları, İstanbul.
- Heynen, H., 2011. Mimarlık ve Modernite Bir Eleştiri, çev. Bahçekapılı, N, Ögdül, R. Versus Yayınevi, İstanbul.

- Holod, R. ve Evin, A., 2007. "Giriş Yazısı", Modern Türk Mimarlığı, ed. Holod, R., Evin, A., Özkan, S., Yalçın Matbaacılık, Ankara, 5-12.
- İnce, A., 2010. 2000'lerde İstanbul'da Kültür Merkezleri ve Değişen Kültür Politikaları, Kültür Politikaları ve Yönetimi Yıllık, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, Sena Ofset, İstanbul, 91-106.
- İnceoğlu, M. ve İnceoğlu N., 2004. Mimarlıkta Söylem – Kuram ve Uygulama, Tasarım Yayın Grubu, İstanbul.
- İnceoğlu, N., 2004. Turizm ve Mimarlık, Arredamento Mimarlık, Boyut Yay., İstanbul, 7-8, 67-71.
- Jameson, F., 1994. Postmodernizm, Postmodernizm ya da Geç Kapitalizmin Kültürel Mantiği (2. Baskı), çev. Zeka, N., Kıyı Yayınları, İstanbul.
- Kahraman, H. B., 2013. Türkiye'de Görsel Bilincin Oluşumu, Türkiye'de Modern Kültürün Oluşumu-1, Kapı Yay, İstanbul.
- Kahraman, H. B., 2007. Postmodernite ile Modernite Arasında Türkiye, Agora Kitaplığı, İstanbul.
- Kavercioğlu, H., 2011. "Ulusal Mimarlık Sergisi ve Türkiye'de Mimarlık: XII. Dönem Üzerinden Değerlendirmeler", 2010 Mimarlar Odası 12. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri, yay.haz. Cengizkan, M., Mimarlar Odası Yayınları , Ankara, 82-84.
- Kasaba, R. , 2010. "Eski ile Yeni Arasında Kemalizm ve Modernizm", Türkiye'de Modernleşme ve Ulusal Kimlik, (4. Baskı), ed. Bozdoğan, S. ve Kasaba, R., Tarih Vakfı Yurt Yayınları 55, İstanbul,12-28.
- Kasaba, R., 2011." Giriş Yazısı", Türkiye Tarihi, Modern Dünyada Türkiye 1839-2010, Cilt 4, ed. Kasaba, R., çev. Bilgin, Z., Kitap Yayınevi, İstanbul, 25-36.
- Kaya, N., 1995. "A Design Proposal for İzmir Universal Exposition Project in the Context of Urban Design", Yüksek Lisans Tezi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Kazmanoğlu, M. ve Tanyeli, U., 1980'li Yılların Türk Mimarlık Dünyasına Bir Bakış; <http://dergi.mo.org.tr/dergiler/4/530/7806.pdf>, 10 Temmuz 2014.
- Kayın, E., Cumhuriyet Dönemi Mimarlığı, Merkez-Taşra İkilemindeki Anadolu Kentlerinde Kimlik Arayışı ve Cumhuriyet Dönemi Mimarlık Mirası: <http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=360&RecID=2025>, 13 Mart 2010.
- Keyder, Ç., 2007. "Aklın Siyaseti, Siyasetin Aklı: Egemenlik ve Sınır Şartları Üstüne Bir Deneme", Aydınlanma Sempozyumu, Ekim, İstanbul, Bildiri Kitabı: 56-60.
- Keyder, Ç., 2010. "1990'larda Türkiye'de Modernleşmenin Doğrultusu", Türkiye'de Modernleşme ve Ulusal Kimlik, (4. Baskı), ed. Bozdoğan, S. ve Kasaba, R., Tarih Vakfı Yurt Yayınları 55, İstanbul, 39-53.

- Keyman, F., 2007. "Türkiye'de İyi Toplum Yönetimi ve Demokratikleşme", Aydınlanma Sempozyumu, Mayıs, İstanbul, Bildiri Kitabı: 170-179.
- Korkmaz, T., 2007. "80'ler ve 90'lar Vitrinde Yaşamak", 2000'lerde Türkiye'de Mimarlık: Söylem ve Uygulamalar, ed. Korkmaz, T., Yalçın Matbaacılık, Ankara, 1-10.
- Kortan, E., 1989. "Son On Yılda Mimarlığımız Türkiye'de Mimarlık Hareketleri (1980-88)", Mimarlık, 233, TMMBO Mimarlar Odası Yayınları, Ankara, 36-37.
- Kortan, E., 1991. "Modern ve Post Modern Mimarlığa Eleştirel Bir Bakış", Yapı dergisi, 111, YEM Yayınları, İstanbul.
- Kostof, S., 1995. A History of Architecture, Oxford University Press.
- Kozlu, D., Türkiye'nin 1990 ve 2000'li Yıllardaki Çağdaş Sanat Ortamına Genel Bir Bakış: <http://edergi.sdu.edu.tr/index.php/tsad/article/viewFile/2635/2460>, 18 Nisan 2012.
- Köksal, G., 2008. "CIAM", Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi, Cilt-1, YEM Yayınları, İstanbul, 314.
- Kreft, L., 2009. "Sanatın Siyaseti ve Siyasetin Sanatı", Sanat/Siyaset Kültür Çağında Sanat ve Kültürel Politika, ed. Artun, A., İletişim Yayınları, İstanbul, 9-50.
- Kuban, D., 2007. "Mimari ve Aydınlanma", Aydınlanma Sempozyumu Bildiri Kitabı, İstanbul, Ofset Yayınevi, 223-227.
- Kumar, K., 2013. Sanayi Sonrası Toplumdan Post-Modern Topluma Çağdaş Dünyanın Yeni Kuramları (4. Baskı), Dost Kitabevi, Ankara.
- Lampugnani, V.M., 1985. Architecture and City Planning in the Twentieth Century Van Nostrand Reinhold Company, NY.
- Lyotard, F, Habermas, J. ve Jameson, F, 1994. Postmodernizm, çev. Zeka, N., Kıyı Yayınları, İstanbul.
- Madran, B., 2000. 19. Yüzyılda Evrensel Sergiler, Yapı dergisi, 225,56-66.
- Mahçupyan, E., 2000. Osmanlı'dan Postmoderniteye (3.baskı), Patika yayıncılık, İstanbul.
- Mardin, Ş., 1991. Türk Modernleşmesi, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Mardin, Ş., 2010. "Modern Türk Sosyal Bilimleri Üzerine Düşünceler", Türkiye'de Modernleşme ve Ulusal Kimlik, ed. Bozdoğan, S., Kasaba, R., Tarih Vakfı Yurt Yayınları 55, İstanbul, 66-82.
- Migdal, J., 2010. "Olgu ve Kurgunun Buluşma Zemini", Türkiye'de Kimlik Arayışı Modernleşme ve Ulusal Kimlik, ed. Bozdoğan, S., Kasaba, R., Tarih Vakfı Yurt Yayınları 55, İstanbul, 230-238.

- Onat, E., 1989. "Son On Yılda Mimarlığımız Daha Özgür Bir Ortam, Mimarlık, 89, TMMBO Mimarlar Odası Yayınları, Ankara, 38.
- Ortaylı İ. ve Küçükaya İ., 2012. Cumhuriyet'in ilk Yüzyılı, Timaş Yayınları, İstanbul,
- Özer, B., 1964. "Rejyonelizm Universalizm ve Çağdaş Mimarimiz Üzerine Bir Deneme", Doktora Tezi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İTÜ, İstanbul.
- Özbay, H., 2005. "1988'den 2004'e Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri", Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri, Türkiye - 1988-2004, Mimarlar Odası Yayını, İstanbul, 14-15.
- Özdemir E. E. ve Başkaya, A., "Tarihsel Süreçte Kamu Yapısı Cephesi: Ulus-Sayıştay Ve Ankara Ticaret Odası", 25-26 Mart Çatı Cephe Fuarı: [http:// www. catider .org.tr/pdf/ sempozyum/bildiri_17. pdf](http://www.catider.org.tr/pdf/sempozyum/bildiri_17.pdf), 10.04. 2013.
- Özer, B., 2009. Kültür, Sanat, Mimarlık (5.baskı), YEM Yayınları, İstanbul.
- Özorhon, İ. F., 2008. "Mimarlıkta Özgünlük Arayışları: 1950-60 Arası Türkiye Modernliği", Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Pamuk, Ş., 2011. "20. Yüzyıl Türkiye'sinde İktisadi Değişim: Bardağın Yarıdan Fazlası Dolu mu?", Türkiye Tarihi Modern Dünyada Türkiye 1839-2010, Cilt 4, ed. Kasaba, R., çev. Bilgin, Z., Kitap Yayınevi, İstanbul, 275-314.
- Papayannis, T. ve Venezis, A., Modern Mimari: Doğuşu, Kuruluşu ve Görünüşü: dergi.mo.org.tr/dergiler/4/328/4669.pdf. 22.09.2011.
- Paz, O., 1994. Şiir ve Modernite, çev. Tural Küçük, N., Modernite versus Postmodernite, Vadi Yayınları, Ankara.
- Pilehvarian, N.K., 1993. "Endüstri Devrimi ve Yeni Ufuklar", Tasarım, 32, İstanbul.
- Roth, L. M., 2000. Mimarlığın Öyküsü, Kabalcı Yayınları, İstanbul.
- Sağlam, H., 2013. "Günümüz Adalet Sarayları Üzerine bir Sorgulama", Mimarlık, 370, İstanbul, 23-28.
- Sarıbay, A.Y., 2004. Modernitenin İronisi Olarak Globalleşme, Everest Yayınları, İstanbul.
- Sayar, Y., Türkiye'de Mimari Proje Yarışmaları 1930-2000: Bir Değerlendirme: <http://mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=38&RecID=838>, 24 Ağustos 2014.
- Scoot, J. C., 1998. Seeing Like a State; How Certain Schemes to Improve the Human Condition Have Failed New Haven, Yale University Press, Conn.
- Seale, C., 1999. The Quality of Quantitative Research, Sage Publication, London.

- Sey, Y., 2010. "Cumhuriyet Döneminde Konut", 75 Yılda Değişen Kent ve Mimarlık, ed. Sey, Y., Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul, 273-300.
- Sey, Y., 2007. "Yeni Vatandaşların Barındırılması: Konut Politikaları ve Toplu Konut", Modern Türk Mimarlığı, ed. Holod, R., Evin, A., Özkan, S., Yalçın Matbaacılık, Ankara, 157-181.
- Shultz, N., 1966. Intention in Architecture, Universitat Sporlaged, Oslo.
- Sözen, M. ve Tapan, M., 1973. 50 Yılın Türk Mimarisi, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.
- Sözen, M., 1984. Cumhuriyet Dönemi Türk Mimarlığı: 1923-1983, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara.
- Şenyiğit, Ö. ve Altan, İ., 2011. "Anlamsal İfade Aracı Olan Cephelerin Değerlendirilmesine Yönelik Bir Yaklaşım: İstanbul'da Meşrutiyet Caddesi'ndeki Cephelerin İncelenmesi", Megaron Dergisi, 6,3.
- Tansuğ, S., 1991. Çağdaş Türk Sanatı, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Tanyeli, U., 2010. "1950'lerden Buyana Mimari Paradigmaların Değişimi ve Reel Mimarlık", 75 Yılda Değişen Kent ve Mimarlık, ed. Sey, Y., Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul, 235-254.
- Tanyeli, U., 1993. "Mies van der Rohe: Ortaçağ'la Modernizm Arasında", Arredamento Dekorasyon, 44, Boyut Yayınları, İstanbul.
- Tanyeli, U., 2005. "Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri: Anonim Dünyasında Düzen Arayışı", Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri, Türkiye - 1988-2004, Mimarlar Odası Yayını, İstanbul, 18-21.
- Tapan, M., 2007. "Uluslararası Üslup: Mimarlıkta Liberalizm", Modern Türk Mimarlığı, ed. Holod, R., Evin, A., Özkan, S., Yalçın Matbaacılık, Ankara.
- Tapan, M., 2008. "Mimarlık (1923-1980)", Cumhuriyet Dönemi Mimarlığı ve Sanatı, Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi, Cilt-1, YEM Yayınları, İstanbul, 331-334.
- Tekeli, D., 2011. "XII. Ulusal Mimarlık Ödülleri Sergisi: Bir Değerlendirme", 2010 Mimarlar Odası 12. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri, yay.haz. Cengizkan, M., Mimarlar Odası Yayınları, Ankara, 76-81.
- Tekeli, İ., 2007. "Türkiye'de Mimarlığın Gelişiminin Toplumsal Bağlamı", Modern Türk Mimarlığı, Mimarlar Odası Yayınları, Ankara, 17-20.
- Tekeli, İ., 1998. "Türkiye'de Cumhuriyet Döneminde Kentsel Gelişme ve Kent Planlaması", 75 Yılda Değişen Kent ve Mimarlık, ed. Sey, Y., Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul, 1-24.

- Tekeli, İ., 2010. “Bir Modernleşme Projesi Olarak Türkiye’de Kent Planlaması”, Türkiye’de Modernleşme ve Ulusal Kimlik, ed. Bozdoğan, S., Kasaba, R., Tarih Vakfı Yurt Yayınları 55, İstanbul, 136-152.
- Tekeli, İ., 2009. Modernizm, Modernite ve Türkiye’nin Kent Planlama Tarihi, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul.
- Toruk, İ., 2005. “Türkiye’de 1990-2000 Yılları Arasında Sosyo ekonomik Ortamın ve Kültürel Hayatın Reklamlar Üzerinden Temsili”, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 14, 493-508 : <http://dergisosyalbil.selcuk.edu.tr/susbed/issue/view/25/showToc>, 22 Nisan 2011.
- Touraine, A., 2012. Modernliğin Eleştirisi (8.baskı), çev. Tufan, H., YKY, İstanbul.
- Trachtenberg, M. ve Hyman, I., 1986. Architecture from Prehistory to Postmodernism in The Western Tradition, Academy Editions, NJ.Prentice Hall
- Turgut, H., 1990. Kültür davranış mekân etkileşiminin saptanmasında kullanılacak bir yöntem, Doktora Tezi, İTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul
- URL-1, <https://bauarchitecture.files.wordpress.com/2012/.../alvar-alto-9-grup.ppt>, 12 Mart 2012.
- URL-2, <http://www.tr.undp.org/content/turkey/en/home.html>, 10 Temmuz 2014.
- URL-3, <http://www.akparti.org.tr/site/akparti/parti-programi>, 15 Temmuz 2014.
- URL-4, http://tr.wikipedia.org/wiki/Ana_Sayfa, 15 Temmuz 2014.
- URL-5, <http://www.expoyeosu2012turkey.com/home/dunya-sergileri-expo-hakkinda/>, 18 Mayıs 2014.
- URL-6, <http://www.bie-paris.org/site/en/home/history-of-expos>, 5 Ağustos 2014.
- URL-7, <http://www.expomuseum.com/>, 15 Ağustos 2014.
- URL-8, <http://www.aia.org/practicing/awards/index.htm>, 20 Mayıs 2014.
- URL-9, <http://www.architecture.com/Explore/Home.aspx>, 18 Mayıs 2014
- URL-10, http://www.raic.org/honours_and_awards/introduction/index_e.htm, 5 Haziran 2014 .
- URL-11, <http://www.aij.or.jp/eng/activity/activity.html#Prizes.>, 10 Haziran 2014.
- URL-12, <http://www.mo.org.tr/ulusalsergi/>, 5 Ağustos 2014.
- Usta, A., 2000. “Mimari Anlamın Oluşumunda Üst Yüzeyin İşlevi”, Mimari Biçimlendirmede Yüzey Sempozyumu, Ekim, Ankara, Bildiriler Kitabı:20-28.
- Vanlı, Ş., 2006. Mimariden Konuşmak – Bilinmek İstenmeyen 20.Yüzyıl Mimarlığı Eleştirel Bakış, Şevki Vanlı Mimarlık Vakfı Yayınları, Ankara.

- Wagner, P., 1994. Modernliğin Sosyolojisi Özgürlük ve Cezalandırma, çev. Küçük, M., Ayrıntı Yay, İstanbul.
- Wagner, P., 2013. Modernliğin Yeni Sosyolojisi Deneyim ve Yorum Olarak Modernlik, çev. Kaya, İ., Pegem Yayınları, Ankara.
- Williams, R., 1993. Kültür, çev. Aydın, S., İmge Yayınevi, Ankara.
- Wilson, P. J., 1988. The Domestication of the Human Species, Yale Universty Press, New Haven,
- Yavuz, Y.ve Özkan, S, 2007. “Osmanlı İmparatorluğunun Son Yılları”, Modern Türk Mimarlığı, ed. Holod, R., Evin, A., Özkan, S., Yalçın Matbaacılık, Ankara , 37-53.
- Yavuz, Y. ve Özkan, S., 2007a. “Ulusal Bir İfade Bulmak: Birinci Ulusal Üslup”, Modern Türk Mimarlığı, Ed. Holod, R., Evin, A., Özkan, S., Yalçın Matbaacılık Ankara, 53-68.
- Yazıcı, N., 2004. “Uluslararası Sergilerde Osmanlı Mimarisi’nin Sunumu”, Arkitekt, 500, 18-31.
- Yılmaz, M., 2006. Modernizmden Postmodernizme Sanat, Ütopya yayınları, Ankara
- Yücel, A., 2007. “Çoğulculuk İşbaşında: Türkiye’nin Bugünkü Mimarlık Manzarası”, Modern Türk Mimarlığı, ed. Holod, R., Evin, A., Özkan, S., Yalçın Matbaacılık Ankara,123-156.
- Yücel, A., 2008. ”2000’ler”, Cumhuriyet Dönemi Mimarlığı ve Sanatı, Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi, Cilt-1, YEM Yayınları, İstanbul, 335-336.
- Yücel, A., 2007. “Tarihsellik Üzerine 1+1 Yazı”, 2000’lerde Türkiye’de Mimarlık: Söylem ve Uygulamalar, ed. Korkmaz, T., Yalçın Matbaacılık, Ankara, 183-187.
- Yürekli, F., 2011. Mimarlık Mimarlığımız, Yem Yayınları, İstanbul.

6. EKLER

EK 1. TOPLUMSAL YAPI VERİLERİ KAYNAKÇASI

- Anonim, 2007. NTV Almanak On Yıl 1996'dan 2006'ya, NTV Yayınları, İstanbul.
- Anonim, 2008. NTV Almanak 2007, NTV Yayınları, İstanbul.
- Anonim, 2009. NTV Almanak 2008, NTV Yayınları, İstanbul.
- Anonim, 2010. NTV Almanak 2009, NTV Yayınları, İstanbul.
- Anonim, 2011. NTV Almanak 2010, NTV Yayınları, İstanbul.
- Anonim, 2002. Almanak 2001, Sosyal Araştırmalar Vakfı, İstanbul.
- Anonim, 2003. Almanak 2002 Analizleri, Sosyal Araştırmalar Vakfı, İstanbul.
- Anonim, 2004. Almanak 2003 Analizleri, Sosyal Araştırmalar Vakfı, İstanbul.
- Anonim, 2005. Almanak 2004 Analizleri, Sosyal Araştırmalar Vakfı, İstanbul.
- Anonim, 2006. Almanak 2005 Analizleri, Sosyal Araştırmalar Vakfı, İstanbul.
- Anonim, 2007. Almanak 2006 Analizleri, Sosyal Araştırmalar Vakfı, İstanbul.
- Anonim, 2008. Almanak 2009 Analizleri, Sosyal Araştırmalar Vakfı, İstanbul.
- Anonim, 2007. Arkitera Mimarlık Almanağı 2007, Arkitera Yayınları, İstanbul.
- Anonim, 2009. Arkitera Mimarlık Almanağı 2009, Arkitera Yayınları, İstanbul.
- Anonim, 2008. Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi(3Cilt), Yapı Endüstri Merkezi Yayınları, İstanbul.
- <http://v1.arkitera.net/index.php?action=engine&ID=22>
- <http://www.sabah.com.tr/arsiv>
- <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/arsiv/>
- <http://gazetearsivi.milliyet.com.tr/>
- <http://www.haberler.com/arsiv.asp>
- <http://www.radikal.com.tr/arama/>
- <http://www.mo.org.tr/mimarlikdergisi/index.cfm?sayfa=arsiv>
- <http://www.mimarlarodasi.org.tr/mimarhaber/index.cfm?Sayfa=belge&Sub=arsiv&Action=ListOfDergi>
- <http://v3.arkitera.com/h3316-mimarlik-arsivi-internette.html>
- http://www.zaman.com.tr/search_getNewsByKeywords.action?words=
- <http://gazetearsivi.com/>

EK 2. TMMOB Mimarlar Odası Ulusal Mimarlık Ödülleri Yönetmeliği

TMMOB MİMARLAR ODASI

ULUSAL MİMARLIK ÖDÜLLERİ YÖNETMELİĞİ

Madde 1. TMMOB Mimarlar Odası adına ve Mimar Sinan'ın anısına, ülkemizdeki mimarlık faaliyetinin tanıtılması, özendirilmesi, ödüllendirilmesi, mimarlığın kamuoyunun gündeminde bulundurulması, mimarlık ürünlerinin belgelendirilmesi ve güzel sanatların teşvik edilmesi amacıyla, Ulusal Mimarlık Ödülleri verilir.

KAPSAM

Madde 2. Nisan ayı içinde yapılan Sinan Haftası etkinlikleri çerçevesinde, 2 yılda bir Ulusal Mimarlık Sergisi düzenlenir ve bu serginin açılış günü Ulusal Mimarlık Ödülleri verilir. Ulusal Mimarlık Ödülleri 2 ana başlık altında verilir. Programa paralel olarak, bir sonraki ödül dönemine kadar sürdürülecek bağımsız bir Anma Programı düzenlenir.

2.1. Mimar Sinan Büyük Ödülü

Tüm meslek hayatı boyunca, başta gerçekleşmiş yapıları olmak üzere, mimarlığa geçen hizmetleri nedeniyle, bir mimara veya ortak çalışmış mimarlara verilir. Bu ödülün verileceği mimar(lar)ın bitmiş yapısının olması ve ödülün özellikle yapılarından dolayı verilmesi şarttır. Bu ödül için başvuru gerekmemektedir. Adaylar, Seçici Kurul'un belirleyeceği yöntemle saptanır ve belirlenen adaylar arasında yapılan değerlendirme ile ödül verilir. Bu ödülün her ödül döneminde verilmesi zorunludur.

2.2. Başarı Ödülleri

Dört ayrı dalda verilir.

2.2.2 Yapı Dalı:

Bitmiş yapılarından dolayı mimar(lar)ına verilir. Bu dalda ödüllendirilmek için sergiye katılmak esastır. Seçici Kurul sergiye katılan yapılar içinde en fazla 5 tanesine başarı ödülü verir. Verilen ödüllerin en fazla 2 adedi önceden belirlenen bir konu üzerine verilebilir. Bu dalda en az 3 ödül vermek zorunludur. Bitmiş ve kullanılmakta olan yapılarda, yapının bitiriliş tarihinin önemi yoktur.

2.2.3 Mimari Proje Dalı:

Uygulamaya geçilmemiş, inşaat halindeki veya gerçekleşmek amacıyla tasarlanmış projelerin mimar(lar)ına verilir. Bu dalda ödüllendirilmek için sergiye katılmak esastır. Seçici Kurul sergiye katılan projeler içinde en az 1, en fazla 2 tane başarı ödülü verir.

2.2.4. Fikir Sunumu Dalı

Yarım kalmış tasarım çalışmaları, fikir düzeyindeki etüdler, ütöpik çalışmalar, mimarlığa ilişkin bir tema etrafında gelişen ve özgün fikirler içeren her türlü sunuş, bu kapsamda değerlendirilir. Bu dalda ödüllendirilmek için sergiye katılmak esastır. Seçici Kurul, sergiye katılan sunuşlar içinde en fazla 2 tanesine başarı ödülü verir. Bu dalda başvuru için mimar olma zorunluluğu yoktur.

2.2.1. Mimarlığa Katkı Dalı

Bu dalda mimarlık kültürü ve mesleğine katkılar ödüllendirilir. Araştırma, makale, yorum, film, fotoğraf, kitap gibi mimarlık üzerine veya mimarlığı gündeme getiren çalışmalarla, mimarlık pratiği, kuramı ve meslek hakları konusunda yapılmış her türlü araştırma, çaba ve çalışmaları nedeniyle kişi ya da kurumlara verilir. Bu dalda başvuru zorunluluğu yoktur. En fazla 2 ödül verilir.

2.3. Anma Programı

Sergi ve ödül programı ile eşzamanlı olarak, Türkiye mimarlığına, onun kentlerine, yapı stoğuna, mimarlık kültürüne katkıda bulunmuş ve bugün hayatta olmayan mimarların anısını yaşatmak üzere düzenlenen paralel bir programdır. Amaç, mimarlığımızın çeşitli alanlarına nitelikli çalışmaları ile katkıda bulunmuş isimleri anımsamak, onlara sahip çıkmak, onları ve görüşlerini yeniden gündeme getirmektir.

Her dönem belirlenecek olan bir mimarın kendisi ve çalışmaları hakkında, seçildiği sergi ve ödül döneminden başlayarak gelecek döneme kadar, Mimarlar Odası tarafından Türkiye çapında çeşitli etkinlikler (konferans, seminer, sergi, yayın gibi) yürütülmesi ve kamuoyunun bu yönde teşvik edilmesi hedeflenmektedir.

Bu program için Seçici Kurul bir aday listesi hazırlar. İsimleri gizli tutulacak tüm adaylar arasından bir mimarın ismini belirleyerek açıklar.

SEÇİCİ KURUL KURULUŞU

Madde 3. Seçici Kurul 5 kişiden oluşur.

3.1. Seçici Kurullarda 2 üye mimarlık tarihçisi veya eleştirmeni niteliklerine sahip olacaktır. Bu üyeler en az 20 yıllık meslek faaliyetinde bulunmuş, mimarlık tarihi veya eleştirisi üzerine yapıtları bulunan kimselerden seçilir.

3.2. Seçici Kurullarda 3 üye mimarlık uygulamaları ile bilinen, biri en az 10 yıl meslek deneyimli, diğerleri en az 20 yıl meslek deneyimli mimarlar arasından seçilir.

3.3. Seçici Kurul Raportörleri: Ulusal Mimarlık Ödülleri Komitesi'nce, komite içinden oluşturulur. En az 2 kişi olmak zorundadır.

3.4. Seçici Kurul 2 yıllık ödül dönemi süresince çalışır. Bir üye üst üste seçici kurula seçilebilir. Kurulun 5 üyesinden 1'inin önceki ödül dönemlerinde Seçici Kurul üyeliği yapmış olması aranır. Seçici Kurul Mimarlar Odası Merkez Yönetim Kurulu'nca, Ulusal Mimarlık Ödülleri Komitesi tarafından önerilen adaylar arasından seçilir. Merkez Yönetim Kurulu yeni adaylar önermesini Ulusal Mimarlık Ödülleri Komitesi'nden isteyebilir.

3.5. Seçici Kurul, özel ödül verme önerisi getirebilir.

ULUSAL MİMARLIK ÖDÜLLERİ KOMİTESİ

Madde 4. Mimarlar Odası Merkez Yönetim Kurulu tarafından en az 3 kişi komite üyesi olarak atanır. Mimar olmaları ve Odaya kayıtlı olmaları şarttır. Ulusal Mimarlık Ödülleri raportörlüğü ve serginin düzenlenmesi bu komite tarafından yürütülür. Komite bir ödül dönemi için 2 yıllığına seçilir. Çalışma yeri Ankara'dır. Serginin ve jüri çalışmasının organizasyonu, ödüllerin duyurulması ve binalara ödül plaketlerinin çakılması bu komite tarafından yürütülür. Sergi ve ödül programının organizasyonu için Mimarlar Odası bütçesinde harcama kalemi gösterilir. Komitenin çalışma biçimi Mimarlar Odası Komiteler Yönetmeliği'ne tabidir.

Ülkemizde mimarlığın ve mesleğe bağlı alt çalışma kollarının gelişmesine, güncelliğine ve vurgulanma gerekliliğine göre, gerekçesi belirtilmek koşuluyla, dönemsel olarak başarı ödülleri yeni alt başlıklar eklenebilir. Ödül dalları ile ilgili çalışmalar, Komite tarafından yürütülür.

SEÇİCİ KURUL ÇALIŞMALARINI VE DEĞERLENDİRME

Madde 5. Seçici Kurul, değerlendirme süreci ve kriterlerini kendisi saptar. Değerlendirmeyi yapar ve bunu bir rapor ile açıklar. 2.2.2., 2.2.3. ve 2.2.4'de bahsedilen yapı, proje ve fikir sunumu dallarındaki başarı ödülleri sergiye katılan çalışmaların değerlendirilmesi sonucu verilir. 2.1.'deki Büyük Ödül, 2.2.1.'deki Mimarlığa Katkı Dalı Başarı Ödülü ve 2.3.'deki Anma Programı için seçilecek kişi, Seçici Kurul tarafından saptanan yöntemle belirlenir.

Seçici Kurul, içinden bir kişiyi başkan seçer. Değerlendirme en az 3 kişiyle yapılır. Seçici Kurul üye sayısı 3'ün altına indiği durumlarda yeni üye atanır. Bu atamayı Seçici Kurul Merkez Yönetim Kurulu'na önerir ve atama 3.4.'deki yönetime göre yapılır.

SERGI VE KATILMA ESASLARI

Madde 6. 2.1, 2.2.1, 2.2.2., 2.2.3. ve 2.2.4.'de bahsedilen dallarda her iki yılda bir sergi düzenlenir. Sergiye katılma ve aday gösterme koşulları, Ulusal Mimarlık Ödülleri Komitesi'nce saptanır ve duyurulur. Sergi, Sinan Haftası'nın yer aldığı Nisan ayında ilk olarak Ankara'da açılır.

GENEL İLKELER

6.1. Sergiye, Mimarlar Odası'na kayıtlı her mimar, yanısıra ilgili kamu kuruluşları, kurumlar, şirketler, üniversite öğrencileri ve araştırmacılar bireysel veya ekip olarak katılabilir.

6.2. Şirket ya da kurum adına katılan çalışmalarda mimar(lar)ın isminin belirtilmesi zorunludur.

6.3. Yapı ve Proje dallarında katılabilmek için, müellif(ler)in Mimarlar Odası üyesi olması zorunludur.

6.4. Fikir Sunumu Dalı'nda sergiye katılmak için mimar olma zorunluluğu yoktur.

6.5. Sergiye katılan bir eser, aynı kategoride bir başka dönem tekrar katılamaz.

6.6. Sergiye katılacak eserler, Sekreteryaya teslim edildikten sonra geri çekilemez; teslim edilen çalışmaların katalogda yayımlanması kabul edilmiş sayılır.

6.7. Sergiye katılacak eserler, Mimarlar Odası Onur Kurulu'nca verilmiş bir cezanın veya Mimarlar Odası tarafından kazanılmış bir yargı kararının nesnesi olmamalıdır.

6.8. Ülkemizde ruhsat ve mesleki denetim uygulaması başladıktan sonra üretilen; ruhsatsız, Mimarlar Odası'nın mesleki denetim işleminden geçirilmeyen ve hakkında ÇED çekince raporu düzenlenen eserler, sergiye katılamazlar. Yapıya dönüşmemiş ve inşaat ruhsatı alınmamış eserler, müelliflik ve telif hakkı tescil işlemi yaptırılmış olması şartıyla Proje Dalı'nda katılabilirler.

6.9. Yurtdışında uygulanan yapı ve projelerin katılımı için 6.7. ve 6.8. maddelerindeki şartlar geçerli değildir.

ADAY GÖSTERME YÖNTEMİ İLE KATILIM

6.11. Büyük Ödül, Mimarlığa Katkı Dalı ve Anma Programı kapsamında bir başka kişi veya kuruluşu ödül adayı olarak göstermek isteyenler, gerekçelerini açıklayacakları aday gösterme formunu doldurarak, Ulusal Mimarlık Ödülleri Komitesi Sekreteryası'na başvururlar. Aday göstermede pano hazırlanması gerekmez.

ÖDÜLENDİRME DIŞI KATILIM

6.12. Mimarlar Odası Merkez Yönetim Kurulu üyeleri, Seçici Kurul ve Komite üyeleri sergiye sadece ödüllendirme dışı katılabilirler; ödüle aday gösterilemez ve ödül alamazlar.

6.13. Süreç içerisinde ortaya çıkan ve bu maddede yeterli ayrıntıda tanımlanmayan konular, maddenin esasına aykırı olmamak koşuluyla MYK tarafından karara bağlanır.

SONUÇLARIN DUYURULMASI VE YAYIMLANMASI

Madde 7. Ulusal Mimarlık Sergisi'nin açılış günü tüm mimarlık kesimlerine ve kamuoyuna basın ve yayın organları ile duyurulur. Serginin açılış günü ödül töreni yapılır ve ödül sahiplerine plaket, Seçici Kurul üyelerine ise hizmet plaketi verilir. Ödüllendirilen yapılara ve büyük ödül kazanan mimarların kendileri tarafından belirlenecek yapılarına plaket çakılır. Sergi, oluşturulan program çerçevesinde yurtiçinde ve yurtdışında çeşitli kentlerde açılır.

Sergiye katılan eserler içinde Seçici Kurul tarafından değerlendirilerek yayın için yeterli görülen çalışmaların ve Seçici Kurul raporunun yer alacağı katalog, katılımcılara ücretsiz olarak gönderilir. İngilizce ve Türkçe hazırlanan katalog, diğer ülkelerdeki meslek örgütlerine, ulusal ve uluslararası kütüphanelere, üniversitelere ve mesleki dergilere ulaştırılır.

YÜRÜRLÜK

Madde 8. Bu yönetmelik, 18-19 Nisan 1987 tarihinde yapılan 1. Olağanüstü Genel Kurul'da kabul edilmiş ve yürürlüğe girmiştir. Bu yönetmeliğin yürütülmesinden Merkez Yönetim Kurulu sorumludur.

EK 3. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri Ödül Adayları Yapı/ProjeKodları

2002 Mimarlar Odası 8. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri Ödül Adayları

- k1; Aktivite Merkezi; Parkorman; İstanbul Gökhan Avcıoğlu; Durmuş Dilekçi; 2001
- k2; TC Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alayı Spor Kompleksi; Ankara; Umut İnan
- k3; At Çiftliği; Polonezköy; Mahmut Durmuş; 2001
- k4; B2 Evi; Ayvacık; Han Tümertekin; 2001
- k5; TÇMB Yönetim Binası Kongre Oteli ve Kongre Salonu; Ankara; Yavuz Selim Sepin; 2001
- k6; TC Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alayı Kompleksi; Ankara; Umut İnan
- k7; Mercedes-Benz Pazarlama ve Yedek Parça Merkez Tesisleri; İstanbul; Tam-Turgut Alton Mimarlık; 1998
- k8; Teknokent ODTÜ İkizler Yazılım Evi; Ankara; Semra Yener; 2001
- k9; Onev Housing; Alacaaltı-Ankara; Orhan Uludağ; 1998
- k10; TESKOMB Merkez Binası Mimarlık Proje Yarışması; Ankara; Yavuz Selim Sepin; 2000
- k11; Altın Golf İlave Otel; Belek-Antalya; A.Bircan Tuğberk
- k12; Antalya Okçuluk İhtisas Kulübü; Antalya; İlhan Kural; 2000
- k13; Buca Belediyesi Kültür Beldesi; İzmir; Tufan Arkayın, Cansel Şerbetçi, Güray Kulaç, Duygu Çelikler; 2002
- k14; Aytek Evleri; Kemerburgaz; Han Tümertekin; 2000
- k15; Prof. Dr. Ahmet Akyürek Evi; Hekimköy-Ankara; Orhan Uludağ; 2001
- k16; Bursa' da Ada Konut; Bursa; Emre Arolat; 2000
- k17; Doğa Clup; Şile-İstanbul; Çınar Bilgin; 2000
- k18; Egeli Zeytin Alanı Evleri; Urla-İzmir; Hüseyin Egeli, Çınar Bilgin; 1997
- k19; Saruhan Konservecilik San. A.Ş. İdare Binası; Saruhanlı-Manisa; Hüseyin Egeli, Çınar Bilgin; 2002
- k20; Dış Ticaret Kompleksi Birlik Büroları; İstanbul; Emre Arolat;2001
- k21; Hatice Almış Sağlık Ocağı; Manisa; N. Şükrü Kocagöz; 2001
- k22; Teknokent ODTÜ Halıcı Yazılım Evi; Ankara; Semra Teber-Yener; 2000
- k23; Sahil Güvenlik Komutanlığı Yeni Karargah Binası; Ankara; Haldun Erdoğan; 2002
- k24; Kemerburgaz Konutları; İstanbul; Emre Arolat;1999
- k25; Çevre Bakanlığı Yarışma Projesi; Ankara; Kerem Erginoğlu, Hasan Çalışlar; 2001
- k26; Ankara Büyükşehir Belediye Sanayi ve Sosyal Ticari Tesisleri Yarışma Önerisi; Can Çinicici; 2000
- k27; Kentsel Merkez; Hüseyin Keçeci, Feyza Gülben, Nejat Keser; Ankara; 2000
- k28; Ema Havuzlu Konakları; Alacaatlı-Ankara; Haldun Erdoğan;2000
- k29; Forest Resort Otel; Ankara; Nedim Dikmen
- k30; Bağ Evi; Urla-İzmir; M. Serhat Akbay; 2000
- k31; Çanakkale' de Hıms Evler; İsmail Erten; 2000
- k32; Büro Binası; Kayseri; Serhat Solu; 2002
- k33; Çok Katlı Otomatik Otopark Binası; İstanbul; Yaşar Marulyalı, Levent Aksüt
- k34; Galatasaray Lisesi Yemek Hanesi; İstanbul; Has Mimarlık Ltd.- Hayzuran ve Doğan Hasal; 2001
- k35; Ertuğrul Gazi Kaplıcası; Ankara; Necdet Civan; 2001
- k36; Antalya Golf Kulübü; Cafer Bozkurt
- k37; Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü Mühendislik Fakültesi Kimya Mühendisliği; Gebze; Ahmet Vefik Alp; 1997
- k38; Arasta Yapı Malzemeleri Sergileme ve Satış Merkezi Projesi; İstanbul; Has Mimarlık Ltd., Ayşe Hasal Erkin, Hayzuran ve Doğan Hasal
- k39; Trabzon Spor Altyapı Tesisleri; Trabzon; Necdet Kırhan Yazıcı; 2002
- k40; Naturland Çocuk Ağacı; Nedim Dikmen; Antalya
- k41; Oto Sergi Evi; Ankara; M. Kadri Atabaş, M. Ufuk Ertem, İdris Kırman
- k42; Karsan Otomotiv Fabrikası; Bursa; M. Sinan Genim; 1999
- k43; K.U. Evi; Hekimköy-Ankara; Orhan Uludağ; 1998
- k44; Kipa Balçova Alışveriş Kompleksi; İzmir; Semra Yener- Teber;2001
- k45; Forum ODTÜ Koleji Çok Amaçlı Salon Kompleksi; Ankara; Semra Yener-Teber; 1999
- k46;Antalya Migros Alışveriş Merkezi ve Hiper Market; Oral Vural; 2001

- k47; Yedi Evler Konut Yerleşmesi; Sapanca; Atilla Yücel; 1998
- k48; Bodrum Kervan Saray Otel; Muğla; Arolat Mimarlık; 2000
- k49; Çubuklu 2002; İstanbul; Arolat Mimarlık; 2000
- k50; 4. Levent'te Otel; Arolat Mimarlık; İstanbul
- k51; Lara Kervansaray Otel, Emre Arolat; Antalya
- k52; Madde Bağımlıları Tedavi ve Araştırma Merkezi; Ankara; Ziya Tanalı; 1999
- k53; Fabrika; İzmir; Demet Dinler; 1998
- k54; Üsküdar Amerikan Lisesi Huntington Hall; İstanbul; Kerem Erginoğlu, Hasan Çalışlar; 2001
- k55; Gebze İleri teknoloji Enstitüsü Mühendislik Fakültesi Çevre Mühendisliği; Gebze; Ahmet Vefik Alp; 1997
- k56; Sevinç Hanım Apartmanı; İzmir; N. Şükrü Kocagöz; 2001
- k57; Ankara Tevfik Fikret Lisesi; Turhan Kayasu; 1996
- k58; Gölcük Belediye Binası; Gül Güven, Ceyda Gökmen; 2002
- k59; Denim Village Blue Jeans Üretim ve Tasarım Merkezi; Saray-Tekirdağ; Çağla Akyürek-Elmas, Can Elmas; 2001
- k60; Ankara Büyükşehir Belediyesi; Emre Arolat; 2000
- k61; İstanbul Büyükşehir Belediyesi Hizmet Binası; Murat Tabanlıoğlu, Melkan Gürsel Tabanlıoğlu; 2001
- k62; Kıyı Şehrinde Bir Alışveriş Merkezi Solaris Plaza; Marmaris; Yeşim Hatırlı, Nami Hatırlı; 2000
- k63; Ege İhracatçılar Birliği Yönetim Binası; N. Şükrü Kocagöz; 2001
- k64; Medya Şehri; İstanbul; Murat Tabanlıoğlu, Melda Gürsel Tabanlıoğlu; 1998
- k65; İkiz Ofisler; Ankara; Yeşim Hatırlı, Nami Hatırlı; 2001
- k63; Açı İlköğretim Okulu; İstanbul; Kerem Erginoğlu, Hasan Çalışlar
- k64; Tübitak Bilten; Ankara; M. Kadri Atabaş, M. Ufuk Ertem, İdris Kırman
- k65; Peker İnşaat Genel Müdürlük Binası; Ankara; Şerife Meriç; 2001
- k66; Optimum; Ömerli; Han Tümertekin; 2000
- k67; Alçı ve Blok San. A.Ş. Genel Müdürlük Binası; İstanbul; 2000
- k68; TÜBİTAK Bilten; Ankara; M. Kadir Atabaş, M. Ufuk Ertem, İdris Kırman
- k71; Ada Otel; Türkbükü; Ahmet İğdiriligil; 1997
- k72; Ann Houng Evi; Ahmet İğdiriligil; 1991
- k73; Şahin Evi; Ayla Tüfekçioğlu; 2001
- k74; Hersan- Alp Tatil Beldesi; Kuşadası; Ahmet Vefik Alp; 1995

2004 Mimarlar Odası 9. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri Ödül Adayları

- k1; Antalya Film Müzesi; Dilek Derman, Bünyamin Derman, Kaan Yakar, Yılmaz Erdoğan; 2003
- k2; Minicity Market Parkı; Antalya; Emre Arolat, Gezin Evren, Çağrı Yılmaz, Elif Karaelmas; 2003
- k3; Birecik Barajı Tanıtım ve Kültür Evi; Gaziantep; Coşkun Erkal, Filiz Erkal, Ozan Erkal; 2002
- k4; İTÜ Dr. Natuk Birkan Temel Eğitim Okulu; İstanbul; Selim Velioglu; 1999
- k5; Aydın Evleri; Fethiye; Nevzat Sayın
- k6; Cemal Şener Evi; Ahmet İğdiriligil; 2001
- k7; Mahal Evleri; Kalkan; Haydar Karabey; 2003
- k8; Antalya Altın Portakal Fil Müzesi Mimari Proje Yarışması; Antalya; Yavuz Selim Sepin; 2002
- k9; Afyon Ticaret Borsası; Afyon; Yavuz Selim Sepin; 2003
- k10; İstanbul Akvaryum; İstanbul; Hayri Anamurluoğlu; 2003
- k11; Fethiye Kültür Merkezi; Fethiye; Kenan Güvenç, Gülnur Özdağlar Güvenç
- k12; İstanbul Bilgi Üniversitesi Dolapdere Kampüsü 2. Bina; İstanbul; Deta İnşaat Turizm ve Ticaret A.Ş. 2002
- k13; Hendek Mesleki ve Teknik Eğitim Okulu; Hendek; Orhan Uludağ; 2002
- k14; Türkiye Noterler Birliği Merkez Binası ve Sosyal Tesisleri; Söğütözü-Ankara; Ayhan Usta, Gülay K. Usta
- k15; Gölcük Şehirlerarası Otobüs Terminali; Gül Güven, Murat Süel
- k16; FMV Eğitim Kampusu; Erenköy-İstanbul; Haydar Karabey, Banu Karabey; 2002k4; TED Ankara Koleji Yumrubel-Lise; Ankara; Semra Uğur, Özcan Uğur; 2000
- k17; Şakire Pöğün Evi; Ankara; Ersin Pöğün; 2003

- k18; Süleyman Demirel Üniversitesi Davraz Kış Sporları Eğitim Merkezi; Isparta; A. Bircan Tuğberk; 2003
- k19; NP 12 Evleri; İstanbul; Boğaçhan Dündaralp; 2003
- k20; Zafer Plaza; Bursa; Faruk Eşim, Hayri Anamurluoğlu; 1997
- k21; Hacı Bektaş Veli Anadolu Kültür Vakfı Kültür Merkezi ve Cem Evi; Adana; Namık Kemal Kaya
- k22; Altın Portakal Film Müzesi Projesi; Ebru Yılmaz, Seçkin Kutucu, Emre Ergül; 2003
- k23; Yıldırım Yayınevi; Ankara; Nuran Ünsal; 1999
- k24; Bilkent 3 Rezidans; Ankara; B. Haldun Erdoğan; 2004
- k25; Çeşme Ilıca Otel; İzmir; Vedat Tokyay
- k26; Kemalpaşa Teknik Merkezi ve 600 Kişilik Kapalı Amfitiyatro; İzmir; Vedat Tokyay
- k27; Trabzon Dünya Ticaret Merkezi, Otel, Alışveriş, Spor Kompleksi, Kongre Merkezi; Trabzon; 2004
- k28; Arcadium Alışveriş Merkezi; Ankara; Enis Öncüoğlu, Cem Altınöz, Önder Kaya; 2002
- k29; Oyak-Renault Genel Müdürlük Binası Mimar Proje Önerisi; Bursa; Vedat Tokyay
- k30; Sev İlköğretim Okulu; İzmir; Bülent Altay; 2001
- k31; FLY Inn Alışveriş ve Yaşam Merkezi; İstanbul; Melkan Gürsel Tabanlıoğlu, Murat Tabanlıoğlu; 2001
- k32; Aba Konfeksiyon Tekstil İmalathanesi; Buca-İzmir; Tufan Arkayın, Canel Şerbetçi, Güray Kulaç, Duygu Aksoy; 1999
- k33; Cemil Usta Restoran; Akçaabat; Necdet Kırhan Yazıcı; 2002
- k34; Mustafa Ayaz Müzesi; Ankara; M. Kadri Atabaş, M. Ufuk Ertem, İdris Kırman; 2003
- k35; TED Ankara Koleji; Yumrubel Yerleşkesi; Semra Uygur, Özcan Uygur
- k36; Yüksel Çiftlik Evi; İzmit; Çağla Akyürek, Can Elmas; 2003
- k37; Antalya Sobacılar Çarşısı Yenileme Geliştirme ve İş Merkezi Mimari Yarışması; Antalya; N. Müge Soğancı, Cengiz Han, Oya Gülboy Saydam
- k38; Vadi Park Evleri; İstanbul; Cafer Bozkurt; Hasan Şener; 2003
- k39; Armada alışveriş ve İş Merkezi; Ankara; Ali Osman Öztürk; 1999
- k40; İstanbul Büyükşehir Belediyesi Hizmet Yapısı; Semih Eryıldız, Demet İrklı Eryıldız;
- k41; Özdilek Ticaret ve Turizm Merkezi; İnciraltı-İzmir; Barbaros Sağdıç; 2003
- k42; Dr. M. Timur Kaynak Evi; Ankara; Orhan Uludağ, Zeynep Uludağ; 2001
- k43; İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Aktivite Merkezi; Abant-Bolu; Erdal Sorgucu; 2004
- k44; Fabrika Yönetim Binası/Bolu Çimento Sanayi A.Ş. ; Bolu; Yeşim Hatırlı, Nami Hatırlı; 2000
- k45; Ahmet Gökşin Evi; Ankara; Salih Zeki Pekin; 2000
- k46; Enza Zaden Tarım Araştırma Merkezi; Antalya; Özden Egel, Hande egel; 2002
- k47; Çocuk Müzesi; İzmit; Özgür Bingöl, İlke Barka, Cem Himmetoğlu; 2002
- k48; Benlioğlu Dental Yönetim Binası; Ankara; Nuran Ünsal; 2001
- k49; Uluslararası Kültür ve Ticaret Merkezi; İstanbul; Ahmet Vefik Alp; 1996
- k50; Yeni Belediye Sarayı; Malatya; Ahmet Vefik Alp
- k51; Çağdaş Sanatlar Müzesi ve Güzel Sanatlar Galerisi; Ankara; Semra Uygur, Özcan Uygur; 2000
- k52; Taksimde Otel ve Kongre Merkezi; İstanbul; İ. Kerem Erginoğlu, Hasan C. Çalışlar; 2002
- k53; Bera Türkoğlu Evi; Ankara; Ali Ulusoy; 2003
- k54; Çekmeköy Yerleşkesi; İstanbul; Nevzat Sayın; 2002
- k55; Ipsalar Evi; Bursa; Hamdi Dostoğlu; 2003
- k56; Dört Konut; Kocaeli; Şevk pekin; 2002
- k57; Maçka Otel; İstanbul; Fatih Yavuz; 2003
- k58; Hanım Kahya Evi; Develi-Kayseri; Kürşat Açıkgöz, H. Ömer Özsoy, Muharrem Dilbas; 2003
- k59; Evliyagil Evleri; Ankara; Can Çinici; 2003
- k60; ODC Alışveriş Merkezi; Konya; Hayri Anamurluoğlu, Faruk Eşim; 1999
- k61; Bozyiğit Evi; Ankara; Mürşit Günday, Hüsnü Ceyhan; 2003
- k62; A.K. Villası; Ankara; Kerem Yazgan, Mehmet Kütükçüoğlu; 1999
- k63; TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi; Ankara; Ali Osman Öztük; 2003
- k64; Galataport; Galata Port; İstanbul; M.Gürsel Tabanlıoğlu, Murat Tabanlıoğlu
- k65; Çamsan Genel Müdürlük Binası; İstanbul; Hayri Anamurluoğlu, Faruk Eşim; 1998
- k66; Atatürk Bulvarında Bir Yapı; Ankara; Yeşim Hatırlı, Nami Hatırlı; 2002
- k67; Damla Petrol Yönetim Binası; Ankara; Erdal Sorgucu; 1999
- k68; Evliyagil Evleri; Ankara; Can Çinici; 2003
- k69; Eşit İdari Binası; İstanbul; Boran Ekinci; 2004

- k70; Banvit İleri İşlem Ünitesi; Değirmendere; Nevzat Sayın; 2000
- k71; Borçelik Genel Müdürlüğü; Gemlik-Bursa; Timur Kayserilioğlu; 2000
- k72; Finans Bank Bölge Müdürlük Binası; İzmir; Boran Ekinci, Sibel Bozer; 2003
- k73; ODTÜ AR-GE Binası; Ankara; Boran Ekinci; 2004
- k74; Akbank Yıldız Posta Binası; İstanbul; Engin Yücel; 2002
- k75; Çok Katlı Otomatik Otopark Binası; İstanbul; Yaşar Marulyalı, Levent Aksüt; 2001
- k76; Doğan TV Center; ;Melkan Gürsel Tabanlıoğlu, Murat Tabanlıoğlu; 2003
- k77; Şark Halı Ors Binası; Eskişehir; Boran Ekinci; 2003
- k78; Kapadokya-Inn Oteli; Ortahisar; A. Pelin Derviş, A. Atilla Yücel; 2002
- k79; Atılım Üniversitesi Mühendislik Fakültesi; Ankara; Coşkun Erkal, Filiz Erkal, Emre Erkal, Ozan Erkal; 2002
- k80; Aygaz Çukurova Bölge Müdürlüğü; Adana; İ. Kerem Erginoğlu, Hasan C. Çalışlar; 2004
- k81; Aygaz Trakya Bölge Müdürlüğü; İstanbul; İ. Kerem Erginoğlu, Hasan C. Çalışlar; 2003
- k82; FMV Teşvikiye Kampüsü Yeni A Blok Tasarım ve Genel Yenileme Projesi; İstanbul; Can Çinici, Çağlayan Çağbayır; 2003
- k83; Nafiz Yürekli Turizm Meslek Lisesi ve Deneme Oteli; Isparta; İpek Yürekli, Arda İnceoğlu; 1998
- k84; Sihirli Bahçe Montessori Okulu; Ankara; Mürşit Günday, Şerife Meriç; 2003
- k85; Ahşap Heykel Müzesi; Değirmendere; Şevki Pekin; 2001
- k86; Kocagöz Evi; Kuşadası; Şükrü Kocagöz, Ayşe Memioğlu; 2003
- k87; Değirmendere M.A.E. İlköğretim Okulu; İzmit; Nevzat Sayın
- k88; Uçan Villa (Reşit Alpay Evi); Ankara; B. Haldun Erdoğan; 2004
- k89; İzmir Büyükşehir Belediyesi 2005 Dünya Üniversiteler Arası Yaz Oyunları Köyü; İzmir; Merih Karaaslan, Şükrü Kocagöz, Mürşit Günday
- k90; Esen Tepe Bloğu; İstanbul; Emre Arolat, Gezin Evren; 2003
- k91; Mersin Deniz Ticaret Odası; Mersin; Konya Arıkoğlu; 2002
- k92; Güzel Sanatlar Saatchi Reklam Ajansı; İstanbul; İ. Kerem Erginoğlu, Han C. Çalışlar; 2004
- k93; Karmo Mobilya Showrom; Samsun; Cengiz Şentürk, Taylan Tomrukçu; 2001
- k94; İzzet Baysal Üniversitesi Tıp Fakültesi Morfoloji ve Dekanlık Binası; Bolu; Erdal Sogucu; 2003
- k95; Bulvarda Bir ofis Yapısı; Ankara; Yeşim Hatırlı, Nami Hatırlı; 2002
- k96; Gıpta Matbaası; Temelli-Ankara; Tülin Çetin, M. Haluk Zalef; 2001
- k97; Tekofaks Binası; İstanbul; Alaattin Yener, Dilek Şişman; 1995
- k98; Antalya Golf Kulübü; Belek-Antalya; Cafer Bozkurt; 2001
- k99; Güneşle Isınan Evler; Güre; Cengiz Bektaş; 2000
- k100; Otel Midi; Ankara; M. Ufuk Ertem, M. Kadri Atabaş, İdris Kırman; 2003
- k101; TRT Kuruçeşme TV-Film Çekim Stüdyosu; İstanbul; Ali Ulusoy; 2003
- k102; Söktaş Desen Tasarım Binası; Söke; Şükrü Kocagöz, Sait Burgan; 2003
- k103; Türk Evi; Ankara; Necdet Civan
- k104; Göynükte Otel Tasarımı; Antalya; Yakup Hazan; 2002
- k105; Çanakkale de Konut; Çanakkale; İsmail Erten; 2003
- k106; Göynükte Otel Tasarımı; Antalya; Yakup Hazan; 2002
- k107; Su Kemer; Evi, Aydın; Şükrü Kocagöz, Bülent Menderes
- k108; Atlas Marina; Urla-İzmir; Nedim Dikmen; 2004
- k109; Şehirler Arası Otobüs terminali; Antalya; Yakup Hazan, İlhami Özköse; 1993

2006 Mimarlar Odası 10. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri Ödül Adayları

- k1; Elda (Efe) Rakı Fabrikası; İzmir; Matu Mimarlık-Salih Zeki Pekin; 2003
- k2; Kemer Mall; İstanbul; Ahmet İşeri, Melih Balta; 2005
- k3; k32; C.O. Evi; Bodrum-Muğla; Kerem Erginoğlu, Hasan Çalışlar; 2006
- k4; Villa Riva; Boran Ekinci
- k5; Semizlerin Evi; Bodrum-Muğla; Gökhan Avcıoğlu
- k6; Minicity Maket Parkı; Antalya; Emre Arolat, Gezin Evren; 2003
- k7; Dersan Koop. Sanayi Sitesi İkinci Faz; İstanbul; Ahmet Önder, Sait Ali Köknar, Hayriye Sözen; 2005
- k8; SM Evi; Çanakkale; Han Tümertekin

- k9; Canan Bozbağ Evi; Bodrum-Muğla; Nevzat sayın; 2005
- k10; Göl Evi; Çanakkale; Boran Ekinci; 2004
- k11; Uludağ Üniversitesi Jandarma Birliği Sosyal Tesisi; Bursa; Özgür Ediz; 2004
- k12; Dikili Yahşibey Köyü okulu; İzmir; Nevzat Sayın; 2005
- k13; Mimarın Bürosu; Urla-İzmir; M. Serhat Akbay; 2004
- k14; Pendik Belediyesi Hizmet Binası; İstanbul; İpek Yürekli, Suna Birsen, Arda İnceoğlu
- k15; Restoran; Rize; Necdet Kırhan Yazıcı
- k16; Chainwheel Lage Yüzerkent; Bodrum-Muğla; Kerem Erginoğlu, Hasan Çalışlar
- k17; Aktrans Yönetim Binası; Antalya; Okan Koloğlu; 2004
- k18; Necdet Yavuz Evi; Denizli; Ahmet Yodaş
- k19; Ecdok Evleri; Denizli; Ahmet Yoldaş
- k20; Onur Mühendislik A.Ş. Genel Müdürlüğü; Ankara; Mithat Akman; 2002
- k21; Merck Sharp Dohme Genel Müdürlük Binası; İstanbul; Ertem Ertunga; 2003
- k22; Bolu Öğretmenevi ve Eğitim Merkezi; Bolu; Erdal Sorgucu; 2005
- k23; ODTÜ Enformatik Enstitüsü Bilgi İşlem Daire Başkanlığı ve Merkezi Bilgisayar Laboratuvarları; Ankara; M. Kadri Atabaş, M. Ufuk Ertem, İdris Kırman; 2002
- k24; Bolu 'da Villa; Melih Balta, Atilla Yıldız; 2005
- k25; Tunalı da Bir Ofis Yapısı; Ankara; Yeşim Hatırlı, Nami Hatırlı; 2006
- k26; Viking Yönetim Binası ve Fabrikası; İzmir; Şükrü Kocagöz; 2005
- k27; TFF Milli Takımlar Tesisleri; İstanbul; Emre Arolat Architects, Emre Arolat, Gonca Çirakoğlu; 2006
- k28; CHP Merkezi; Ankara; M. Kadri Atabaş, M. Ufuk Ertem, İdris Kırman; 2004
- k29; GYTE Elektrik-Elektronik Mühendisliği Bölümü; Gebze; Ahmet Vefik Alp, Hacer Lale Alp
- k30; MHP Genel Merkezi; Ankara; Ahmet Vefik Alp
- k31; Kupon-Haluk Tosyalı Tekstil Fabrikası ve İdare Binası; İzmir; A. Tufan Arkayın, Canel Şerbetçi, Aydın Güneş; 2005
- k32; TŞOF Kırşehir Yol üstü Konaklama Tesisleri; Kemal Nalbant; 1999
- k33; TŞOF Sivrihisar Tesisleri; Eskişehir; Kemal Nalbant, Faik Ahmet Şenel; 1997
- k34; Saatleri Ayarlama Enstitüsü; Şükrü Kocagöz
- k35; AİBÜ Yabancı Diller Yüksek Okulu; Bolu
- k36; AİBÜ Kemal Demir Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksek okulu; Bolu; Erdal Sorgucu, Süreyya Atalay, Zeynep Yağmur; 2005
- k37; Kemal Paşa Belediyesi Hizmet Binası; İzmir; Vedat Zeki Tokyay
- k38; Ankara da Konut; Özgür Ediz; 2004
- k39; Atatürk Arboretumu Yönetim Yapısı; İstanbul; Mimarlar Tasarım-Han Tümertekin; 2004
- k40; Çeşme Ilıca Otel; İzmir; Vedat Zeki Tokyay; 2005
- k41; Aslar Pres Fabrikası ve İdare Binası; Zonguldak; Haluk Kara; 1998
- k42; Tekstil kent İş Merkezi; Ankara; Hacer Ayrancıoğlu Yetiş; 2004
- k43; Halit Levent Akbaş Evi; Ankara; 2004
- k44; Ali Kahya Akarca konutları Ticaret Merkezi-Akçarşı Projesi; İzmit; Kemal Nalban; 2001
- k45; Beysukent'te Özel Villa; İstanbul; Aslı Velidedeoğlu Kaban; 2002
- k46; İhlamur Konutları; İstanbul; K. Can Çinici; 2004
- k47; Fiskobirlik Genel Müdürlüğü Trabzon Market-Alışveriş Binası; Trabzon; Sonay Çevik, Serbülent Vural, Nihal Vural, Nihan Engin
- k48; Manisa Belediyesi Hizmet Binası Ticaret Merkezi-Kentsel Mekan Düzenlemesi; Yavuz Selim Sepin; 2006
- k49; Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Rektörlüğü, Oditoryum, Yemekhane, Misafirhane ve İdari Binaları; Zeynep Uludağ, Orhan Uludağ
- k50; Asya Finans Genel Müdürlüğü; Trabzon; Gonca Çirakoğlu, Emre Arolat
- k51; Astoria Kempinski Kompleksi; İstanbul; Ali Bahadır Erdin
- k52; Matpum (ODTÜ Mimarlık Fakültesi, Araştırma, Tasarım, Planlama ve Uygulama Merkezi); Ankara; Celal Abdi Güzer; 2005
- k53; Konya Selçuklu Belediyesi spor Salonu Binası; Zeynep Uludağ, Orhan Uludağ
- k54; Deniz Müzesi; İstanbul; Deniz Aslan, Elif Çelik, Ceren Hancıoğlu, Barış Yüksel
- k55; Manavgat Evleri; Antalya; K. Can Çini; 2006
- k56; Mescioğlu İdari Binası; Ankara; Tülin Çetin; 2003

- k57; Botros Evi; Mersin; Kaya Arıkoğlu;2005
- k58; Moda da Konut; İstanbul; Burçak Ali Pekin
- k59; Çubuklu Konutları ve Otel Yapısı; İstanbul; Arolat mimarlık, Şaziment Arolat, Neşe Arolat, Emre Arolat
- k60; Ole Olesen Evi; Bodrum-Muğla; Hamdi Erdoğan; 2004
- k61; Kınacı Evi; Ankara; Tülin Çetin; 2002
- k62; Erciyes Üniversitesi Gölet Bölgesi Destek Yapıları; Kayseri; Trafo-Mimarlar
- k63; Bayındır Barajı Göl Evi; Ankara; Yeşim Hatırlı, Nami Hatırlı
- k64; Blue Garden Hotel; Antalya; Sedef Altun; 2003
- k65; İnönü Üniversitesi Kütüphanesi; Malatya; Gönül Evyapan, C. Abdi Güzer; 2003
- k66; Kemer life XXI; İstanbul; Emre Arolat, Ertuğrul Morçöl, Nesi Kayalı; 2004
- k67; AİBÜ Sosyal Aktivite Merkezi; Bolu; Erdal sorgucu, İlhan Kesmez, Ayça Kesmez, Emre Tuncel; 2005
- k68; Franke Evye Fabrikası; Gebze-Kocaeli; Özsoy Mimarlık-Onur Özsoy, Faruk Sağcan, Kıvanç Gürtaş, İbrahim Cansever; 2003
- k69; ; İki Tellige Çok Amaçlı Yapı; İstanbul; Nevzat Sayın; 2002
- k70; Hugo Sosyal Binası; İzmir; Şükrü Kocagöz; 2006
- k71; Nev 30 Çamlıca Villaları; İstanbul; Mutlu Çilingiroğlu; 1998
- k72; Gebze Belediyesi ve Kültür Sarayı; Kocaeli; Haluk Kara; 2006
- k73; Pırıl Otel; Çeşme-İzmir; Vedat Zeki Tokyay; 2005
- k74; Fatih Üniversitesi Yurdu; İstanbul; Zambak Müh. İnş. San. Tic. A.Ş. Ekrem Şişman, Alper Tüzün, Kadir Karakoç
- k75; 250 Yataklı Çorlu devlet Hastanesi; Tekirdağ; Th&İdil Mimarlık, Şehircilik, Müşavirlik Ltd.- Hasan Özbay, Tamer Başbuğ, Baran İdil; 2004
- k76; TC Dışişleri Bakanlığı Ek Binası; Ankara; Th&İdil mimarlık, Şehircilik, Müşavirlik Ltd. Hasan Özbay, Tamer Başbuğ, Baran İdil; 2004
- k77; Anadolu Sağlık Merkezi; Gebze-Kocaeli; Has Mimarlık Ltd. Rees Architecture Planning Interios
- k78; Yeşil Vadi Sevgi Çiçeği Anafen İlköğretim Okulu; İstanbul; Zambak Müh. İnş. San. Tic. A.Ş.- Ekrem Şişman, Alper Tüzün; 2004
- k79; ODTÜ AR-GE Binası; Ankara; Boran Ekinci; 2004
- k80; ODTÜ Teknokent Yazılımevi; Ankara; Kreatif Mimarlık-Selim Cengic
- k81; Ege İhracatçılar Birliği Yönetim Binası; İzmir; Şükrü Kocagöz; 2004
- k82; Zeugma Arkeoloji Müzesi ve Araştırma enstitüsü; Gaziantep; Trafo-Mimarlar Odası
- k83; Bursa Santral Garajı Kent Meydanı düzenlemesi; Seçkin Kutucu, Ebru Yılmaz, Yonca Kutucu, Uğur Bozkurt; 2006
- k84; Pendik Belediyesi Hizmet Binası; İstanbul; Yavuz Selim Sepin; 2005
- k85; Alışveriş/Ofis Yapısı; Trabzon; Necdet Kırhan Yazıcı; 2005
- k86; ER-DIGH İş Merkezi; İstanbul; İbrahim Çelepöven, Emre Arolat
- k87; Tütünçiftlik kültür Merkezi; Kocaeli; Nevzat Sayın; 2005
- k88; Başak Kültür Merkezi; İstanbul; Boran Ekinci; 2006
- k89; Özdoku Tekstil Binası; İstanbul; Zambak müh. İnş. San. Tic. A.Ş.- Ekrem Şişman, Barış Gülmüş, Alper Tüzün, Kadir Karakoç;2003
- k90; Göktürk 1 Konutları; İstanbul; Emre Arolat Architects, EmreArolat, Gonca Çırakoğlu; 2007
- k91; Eston Şehir Tanıtım ve Satış Ofisi; İstanbul; Boran Ekinci; 2006
- k92; Uludağ Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Konservatuar, Eğitim Fakültesi, Resim-Müzik Bölümleri; Özgür Ediz, Yıldız Çağlı
- k93; Çetin Emeç Bulvarında Ofis Binası; Ankara; 2004
- k94; Muğla Kooperatif Evleri; Y. Atıl Beçin; 2006
- k95; Terradesir Konutları; Alanya-Antalya; Yeşim Hatırlı, Nami Hatırlı; 2005
- k96; Bartın Adliye sarayı; Zafer Aldemir
- k97; Lara Kervansaray Oteli ve Kongre Merkezi; Antalya; Arolat Mimarlık, Şaziment Arolat, Neşet Arolat, Emre Arolat; 2000
- k98; Levent Loft; İstanbul; Tabanlıoğlu Mimarlık, Melkan Gürsel Tabanlıoğlu, Murat Tabanlıoğlu; 2006
- k99; Mecidiyeköy Konut Bloğu; İstanbul; Boran Ekinci, Hakan Dalokay
- k100; Esentepe Konut Kule; İstanbul; Tabanlıoğlu Mimarlık, Melkan Gürsel Tabanlıoğlu, Murat Tabanlıoğlu; 2005

- k101; Sivas Kültür, Fuar ve Kongre Merkezi; Gülay K. Usta, Ali Kemal Şeremet
- k102;İstinye Park;
- k103; Kurukahveci Mehmet Efendi Fabrikası Yönetim Binası; İstanbul; Haydar Karabey; 2003
- k104; Ordu Alışveriş Merkezi; Serhan Ceyhan; 2003
- k105; İstanbul Modern Sanat Müzesi; Tabanlıoğlu Mimarlık, Melkan Gürsel Tabanlıoğlu, Murat Tabanlıoğlu
- k106; Duru Irmak Konutu; Ankara; Eda Kutay
- k107; Reysaş Holding Yönetim Yapısı; Ankara; Yeşim Hatırlı, Nami Hatırlı; 2004
- k108; Maksimum Evler Satış Binası; İstanbul; Abdurrahman Çekim, Emre Arolat; 2003
- k109; İTÜ Merkez Kitaplığı Ek Binası; İstanbul; Hülya Yürekli, Meltem Baslo; 2002
- k110; TC Merkez Bankası Bursa Şubesi Hizmet ve Lojman Binası; Yavuz Selim Sepin; 2005
- k111; Mopisan Yedek Parça San. Ve Tic. Fabrika ve İdare Binası; İzmir; Nüzhet Albayrak; 2004
- k112; Zaman Gazetesi Yönetim Binası; Zambak Müh. İnş. San. Tic. A.Ş. Ekrem Şişman, Kadir Karakoç; 2004
- k113; Fiskobirlik Genel Müdürlüğü Beşikdüzü Market-İdari Büro Binası; Sonay Çevik, Serbülent Vural Nilhan Vural, Nihan Engin
- k114; Çanakkale' de Konut; İsmail Erten; 2003
- k115; İdealist Kent Konut Gelişimi; İstanbul; Mustafa Selman Çelen; 2005
- k116; NP 12 Evleri; İstanbul; Boğaçhan Dünderalp; 2003
- k117; Amasra Terasevler; H.Ali Ulusoy
- k118; On The Rocks; Bodrum-Muğla; A. Tufan Arkayın, Canel Şerbetçi, Aydın Güneş; 2003

2008 Mimarlar Odası 11. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri Ödül Adayları

- k1; İzmit Alışveriş Merkezi; İzmit; K. Dilek Berberoğlu, B. Gönül Tavman
- k2; İnegöl Belediyesi Kültür ve Spor Merkezi; Bursa; Murat Evke
- k3; Eko Yapı; İstanbul; Hayzuran Hasol, Doğan Hasol, Ayşe Hasol Erktin
- k4; Ö Evi; Bodrum-Muğla; Kerem Erginoğlu, Hasan Çalışlar
- k5; Şile Evleri; İstanbul; Boran Ekinci
- k6; Mimarlar Odası Mersin Şubesi Hizmet Binası; Mersin; Senem Kalkancı
- k7; Amasra Koru Evleri; Amasra; Ali Ulusoy
- k8; Canoğlu Evi; Bodrum-Muğla; Ahmet Yoldaş
- k9; Ataman Apartmanı; Ankara; Yeşim Hatırlı, Nami Hatırlı
- k10; Trabzon Tenis kulübü; Ayhan Usta
- k11; Toplum Merkezi; İzmir; Aydın Özay, Sema Özay
- k12; KNAUF Evi; Ankara; Kerem Yazgan, Begün Yazgan
- k13; Manolya Apartmanı; İzmir; Şükrü Kocagöz
- k14; İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi Yönetim Merkezi; İzmir; Şükrü Kocagöz
- k15; Siemens Park; Gebze-Kocaeli; Emre Arolat; Gonca Paşolar
- k16; Olive Park Evleri; Urla-İzmir; Metin Kılıç, Dürrin Süer
- k17; Ener Çiftlik Evi; Adana; Kaya Arıkoğlu
- k18; Olive Park Evleri-No.18 Ece Evi; Urla-İzmir; Metin Kılıç
- k19;Novron Bodrum Evleri; Muğla; Mehmet V. Kütükçüoğlu,H. Ertuğ Uçar
- k20; Koşuyolu'nda Konut ve Alışveriş Merkezi; İstanbul; Boran Ekinci, Hakan Dalokay
- k21;Yeni Bosna Konut Kompleksi; İstanbul; Boran Ekinci
- k22;Gıpta Matbaası 2- Sosyal ve İdari Birimler; Ankara; Tülin Çetin
- k23; Kayseri Kadri Has Şehir stadıyumu; Kayseri; Bahadır Kul, Alper Aksoy
- k24; Karabük Kültür Merkezi; Karabük; Orhan Uludağ, Zeynep Uludağ
- k25; İzmir Çeşmealtı Su Sporları ve Marina Tesisleri; İzmir; Esin Tercan, Erdal Özyurt, Ahmet Tercan
- k26; Konya Olimpiyat Köyü; Konya; Boran Ekinci, Hakan Dalokay
- k27; Bodrum Ortakentte Hastane; Muğla; Esin Tercan, Erdal Özyurt, Ahmet Tercan
- k28; Balçova Tesco Kipa Alışveriş Merkezi; İzmir; Semra Teber Yener
- k29; Nevşehir Otobüs Terminali; Nevşehir; Bahadır Kul, Alper Aksoy
- k30;Anadolu Etnografya Müzesi; İstanbul; Bahadır Kul, Alper Aksoy;2008
- k31;Modern Medrese; Muhittin Yağmur; İstanbul; 2008
- k32; Menderes Tekstil Genel Müdürlüğü; Sarayköy-Denizli; Vedat Zeki Tokyay

- k33; 365 Alışveriş Merkezi; Ankara; Enis Öncüoğlu, Önder Kaya, Cem Altınöz, Cemur Keskinok
- k34; Özel Ren Tıp Hastanesi; Bursa; Kenan Geyran
- k35; Anadolu Sağlık Merkezi Hasta Yakınları Konaklama, Spa ve Rehabilitasyon Tesisleri; Gebze-Kocaeli; Hayzuran Hasol, Ayşe Hasol Erktin, Seyhan Özyurt, Özay Soydan
- k36; Aktaş Evi; Urla-İzmir; Bircan Coşkun
- k37; Cennetin Terasları; İstanbul; Metin Hepgüler
- k38; Mustafa Ayaz Müzesi ve Sanat Merkezi; Ankara; M. Kadri Atabaş, M. Ufuk Ertem, İdris Kırman
- k39; Terracity Alışveriş Merkezi ve Konut Kompleksi; Antalya; Enis Öncüoğlu, Önder Kaya, Cem Altınöz, Cemur Keskinok
- k40; Mezz Alışveriş Merkezi ve Rezidans; Diyarbakır; M. Kadri Atabaş, M. Ufuk Ertem, İdris Kırman
- k41; 212 İstanbul; İstanbul; Bünyamin Dermen, Mete Arat
- k42; IBTECH Genel Müdürlüğü; Gebze-Kocaeli; Cem Sorguç
- k43; Mersin Adalet Sarayı; Mersin; H. Gül Güven, Ceyda Gökmen
- k44; Reaktör Büro Binası; İzmir; Emre Ergül
- k45; TESKOMB Hizmet Binası; Ankara; Mehmet Soylu, Mete Öz
- k46; Kulüp Kaserıa; Ankara; Yeşim Hatırlı, Nami Hatırlı
- k47; Bodrum Blue Hotel; Muğla; Dilek Topuz Derman, Bünyamin Derman
- k48; Güneypark; Mühye-Ankara; Semra Teber Yener
- k49; Yeşilyurt Alışveriş Merkezi; Samsun; Esin Öncüoğlu, Önder Kaya, Cem Altınöz, Cemur Keskinok
- k50; Pendik Alışveriş Merkezi; İstanbul; Kerem Erginoğlu, Hasan Çalışlar
- k51; Festival Alışveriş Merkezi; İzmit; Enis Öncüoğlu, Önder Kaya, Cem Altınöz, Cemur Keskinok
- k52; TED Eskişehir Koleji Anaokulu; Eskişehir; Yeşim Hatırlı, Nami Hatırlı
- k53; Pasta Bahçesi Pastanesi; Adana; Ozan Tüzün
- k54; Novron Bodrum Evleri; Muğla; Mehmet V. Kütükçüoğlu, H. Ertuğ Uçar
- k55; Aegean Hill Konutları; Bodrum-Muğla; Hayzuran Hasol, Ayşe Hasol Erktin, Seyhan Özyurt, Burak Ünder, Özay Soydan
- k56; Novron Belek evleri; Antalya; Mehmet V. Kütükçüoğlu, H. Ertuğ Uçar
- k57; Doğa Hanımeli Evleri; Bodrum-Muğla; Boran Ekinci
- k58; Emirgan Evleri; İstanbul; Boran Ekinci, Hakan Dalokay
- k59; Teni Evleri; Bodrum-Muğla; Hamdi Erdoğan
- k60; H.Y. Evi; İzmir; A. Tufan Arkayın, Canel Şerbetçi, Özgen Algan
- k61; Başak Şehir Kent Merkezi Kentsel Tasarım; İstanbul; Gülay Usta, Ayhan Usta, Ali Kemal Şeremet, Güneş Erden
- k62; Eskişehir Tepebaşı Belediyesi Hizmet Binası; Eskişehir; Emre Ergül,
- k63; Datça Gençlik Merkezi; Muğla; Ali Yönet, Atıl Beçin, İbrahim Canseven, Ozan Yiğit
- k64; Kavacık Ofis Binası; İstanbul; Kerem Yazgan, Begüm Yagan
- k65; Turkcell AR-GE Binası; Gebze-Kocaeli; Kerem Erginoğlu, Hasan Çalışlar
- k66; Beylerbeyi Rakı Yönetim ve fabrika Binası; Manisa; Şükrü Kocagöz
- k67; Muğla Üniversitesi Araştırma Laboratuvarı Merkezi; Muğla; Sinan Erbuğ
- k68; DMC Ankara; Ankara; Melkan Gürsel Tabanlıoğlu, Murat Tabanlıoğlu
- k69; Renault Mais İzmir Şubesi; İzmir; Aydın Özay, Sema Özay
- k70; Özel Ortomedi Hastanesi; Konya; Kenan Geyran
- k71; Ontur Otel; İzmir; Umut İnan, Efe İnan
- k72; Koç Üniversitesi Anadolu Medeniyetleri Araştırma Merkezi; İstanbul; Fahrettin Ayanlar
- k73; İpekyol Tekstil Fabrikası; Edirne; Emre Arolat
- k74; Konya Tesco Kıpa Alışveriş Merkezi; Selçuklu-Konya; Semra Teber Yener
- k75; Raif Dinçkök Kültür Merkezi; Yalova; Emre Arolat
- k76; Çeşme Ticaret Merkezi; İzmir; Esin Batkan Aydın
- k77; Ada Alışveriş Merkezi; Adapazarı; Enis Öncüoğlu, Önder Kaya, Cem Altınöz, Cemur Keskinok
- k78; Siemens Kampus; Gebze-Kocaeli; Bünyamin Derman
- k79; Metropolis Alışveriş Merkezi; İstanbul; Enis Öncüoğlu, Önder Kaya, Cem Altınöz, Cemur Keskinok
- k80; ODTÜ-TSK Modsim Mükemmeliyet Merkezi; Ankara; Kerem Yazgan, Burak Turgutoğlu
- k81; YTÜ Davutpaşa Yerleşiminde Lojman; İstanbul; Deniz Erinsel Önder, Selim Ökem, Ayşen Civanoglu

- k82; Eski Boya Yönetim Binası Yenilemesi; Eskişehir; Cem Üçer, Tunga Çağlayan
- k83; Cepa Alışveriş Merkezi; Ankara; Enis Öncüoğlu, Önder Kaya, Cem Altınöz, Cumhuriyet Keskinok
- k84; Çeşme 7800; İzmir; Emre Arolat, Gonca Paşolar, Gani Turunç
- k85; Tüpraş Genel Müdürlüğü; Kocaeli; Boğaçhan Dündaralp, Ahmet Önder, Hakan Tüzün Şengül
- k86; Akhisar Mustafa Kirazoğlu Devlet Hastanesi Ek Binası; Akhisar-Manisa; Ali Cem Aslantaş
- k87; Levent Ekolojik Gökdelen; İstanbul; Metin Hepgüler
- k88; Kentsel Eko-Yerleşim; İstanbul; Boğaçhan Dündaralp
- k89; Doğa Kemer Evleri; Kemerburgaz-İstanbul; Boran Ekinci
- k90; İncievler; İzmir; Boğaçhan Dündaralp
- k91; Kuum Otel ve Konutları; Bodrum-Muğla; Gökhan Avcıoğlu
- k92; Beyhan Horoz Evi; Bodrum-Muğla; Boran Ekinci
- k93; DM1 Urla Evleri; İzmir; Boran Ekinci
- k94; KYD Ofis Binası; Tuzla-İstanbul; Ali Yönet, Atıl Beçin, İbrahim Cansever, Ozan Yiğit
- k95; Beyza Apartmanı; Ankara; Mehmet Kibar
- k96; Çevreköy; Denizli; Ahmet Yoldaş
- k97; Ottoman Life Konak evler; Bodrum; Muğla

2010 Mimarlar Odası 12. Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri Ödül Adayları

- k1; Eczacıbaşı AR-GE Merkezi; Bözüyük-Bilecik; Enis Öncüoğlu, Önder Kaya, Cem Altınöz, Cumhuriyet Keskinok
- k2; Bodrum Büyük Kulüp; Bodrum-Muğla; Gonca Paşolar, Emre Arolat, Kerem Piker
- k3; Atakent Spor Kompleksi; İncek-Ankara; Semra Teber Yener
- k4; BCD Konutları; Bodrum-Muğla; Gonca Paşolar, Emre Arolat, Kerem Piker
- k5; Eyüp Belediyesi Nikah Dairesi; Eyüp-İstanbul; Şaziment Arolat, Neşet Arolat, Gonca Paşolar, Emre Arolat
- k6; Eczacıbaşı AR-GE Merkezi; Bozüyük-Bilecik; C. Abdi Güzer, Lale Özgelen
- k7; Yesemek Açık Hava Heykel Atölyesi ve Müzesi; Yesemek-Gaziantep; Koray Atay
- k8; Turkcell AR-GE Binası; Gebze-Kocaeli; Kerem Erginoğlu, Hasan Çalışlar; 2008
- k9; Suat Telliöğlu Ofis Binası; Denizli; Ahmet Yoldaş
- k10; Ahmet Adnan Saygun Sanat Merkezi; İzmir; Tefik Tozkoparan, Emre Ulaş
- k11; Turuncu Ev; Bilkent-Ankara; Kerem Yazgan, Begüm Yazgan; 2010
- k12; Hatice Yazan Evi; Tekir-Adana; Ozan Tüzün; 2007
- k13; Ceren Konut Sitesi; Selçuk-İzmir; Gülgün Çetin
- k14; Göçek Topaz Konutları; Fethiye-Muğla; Barış Çokcan; 2009
- k15; Büyükada da Konut; Büyükada-İstanbul; Murat Arif Suyabatmaz; 2007
- k16; Sonar Otel; Avcılar-İstanbul; Durmuş Dilekçi, Emir Uras
- k17; Levent Loft 2; Levent-İstanbul; Melkan Gürsel Tabanlıoğlu, Murat Tabanlıoğlu
- k18; Buyaka; Ümraniye-İstanbul; Durmuş Dilekçi, Emir Uras
- k19; Zorlu Konak Rezidansları; Konak-İzmir; Gonca Paşolar, Emre Arolat, Rifat Yılmaz
- k20; Erçal Otomotiv Scania Plaza; Tekkeköy-Samsun; Cengiz Şentürk, Taylan Tomrukçu; 2008
- k21; Nesibe Aydın Okulları; Gölbaşı-Ankara; C. Abdi Güzer; 2008
- k22; SC Endüstri Genel Müdürlüğü; Temelli-Ankara; Serdar Buyruk, Cemal Ferit; 2009
- k23; Lafarge-Dalsan Alçı Levha Fabrikası; Gebze-Kocaeli; Zehra Aksu, Adnan Aksu; 2008
- k24; Papatya 1 Rezidansı; Büyükçekmece-İstanbul; M. Olcay Esi, Erdem Şükrü Akay; 2009
- k25; Maslak No: 1 Ofis Yapısı; Maslak-İstanbul; Gonca Paşolar, Emre Arolat, Kerem Piker
- k26; Avanos 5D; Avanos-Nevşehir; Ayşe Defne Önen
- k27; Fehmi Zora Evi; Denizli; Bircan Bilgi, Suat Bilgi; 2007
- k28; Atatürk Üniversitesi Veterinerlik Fakültesi Klinik Bilimler Binası; Erzurum; Ali Cem Aslantaş
- k29; Lösemi Çocuklar Köyü; İncek-Ankara; Ebru Altay, Perin Özen Öztürker
- k30; Renaissance İş Merkezi; Kozyatağı-İstanbul; Enis Öncüoğlu, Önder Kaya, Cem Altınöz, Cumhuriyet Keskinok
- k31; İzmir İl Özel İdaresi Hizmet Binası; Bayraklı-İzmir; Etem Ülkütaş
- k32; Portakal Konut Kulesi; Çankaya-Ankara; Semra Teber Yener

- k33; B199 İstanbul Konutları; Levent-İstanbul; Enis Öncüoğlu, Önder Kaya, Cem Altınöz, Cumhuriyet Keskinok
- k34; Teras Çorlu; Çorlu-Tekirdağ; Beysun Mert
- k35; Gümüşlükte Müşkülüm Çiftliği Evleri; Bodrum-Muğla; Suna Birsen Otay; 2008
- k36; Cevat İnceoğlu İş Merkezi; Denizli; Ahmet Yoldaş
- k37; İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi Yönetim Binası, Şükrü Kocagöz; 2009
- k38; Schneider Elektrik Yönetim Binası ve Fabrikası, Manisa, Şükrü Kocagöz; 2009
- k39; Eskişehir Ticaret Odası Hizmet Binası; Eskişehir; Emre Ergül
- k40; Antalya Su Müzesi; Antalya; Zeynep Esengil, Recep Esengil
- k41; Bursa Gaz Yönetim Binası; Bursa; Semra Yener Teber
- k42; Folkart Narlıdere Konutları; Narlıdere-İzmir; Gonca Paşolar, Emre Arolat; 2008
- k43; Eko Park; Bağcılar-İstanbul; Murat Akif Suyabatmaz, Hakan Demirel
- k44; Sinpaş Eko-Kent; İstanbul; Emre Arolat, Kerem Piker
- k45; Taysad Yönetim Binası; Gebze-Kocaeli; Şevki Pekin
- k46; Milas Golf Otel; Milas-Muğla; Gonca Paşolar, Emre Arolat, Başak Akkoyunlu
- k47; Türkiye Noterler Birliği Merkezi; Ankara; Selim Veliöğlu, Umut İyigün, Orkun Özür, Murat Aksu
- k48; KOSGEB Kastamonu İş Geliştirme Merkezi; Kastamonu; Çağlayan Efendioğlu Öz
- k49; Zonguldak Adalet Sarayı; Zonguldak; Ali Osman Öztürk
- k50; Yeşilyurt Apartmanı; Atakum-Samsun; Cengiz Şentürk, Taylan Tomrukçu; 2009
- k51; Kayseri Adalet Sarayı; Kayseri; Hakan Mahiroğlu, Kasım Balcı
- k52; Kavacık Ofis Binası; Kavacık-İstanbul; Kerem Yazgan, Begüm Yazgan; 2009
- k53; M1 Meydan Merter Alışveriş Merkezi; Merter-İstanbul; Melkan Gürsel Tabanlıoğlu, Murat Tabanlıoğlu
- k54; Şile Mercanköşk Sosyal Merkezi; Şile-İstanbul; Erce Funda; 2007
- k55; ODTÜ Modsim Modelleşme ve Simülasyon Merkezi; 2009
- k56; Doğu Plaza; Ankara; Yeşim Hatırlı, Nami Hatırlı
- k57; Regnum Tower; Kadıköy-İstanbul; E. Fehmi Kobal
- k58; Edirne Ticaret ve Sanayi Odası; Edirne; Taner Tuna; 2009
- k59; İlgı Otistik çocukları Koruma Derneği Özel Eğitim Okulu; Dikmen-Ankara
- k60; Pendoriya Alışveriş Merkezi; Pendik-İstanbul; Kerem Erginoğlu, Hasan Çalışlar
- k61; Teraspark Oran; Ankara; Yeşim Hatırlı, Nami Hatırlı
- k62; Tarman Ofisi; Kadıköy-İstanbul; İbrahim Eyüp
- k63; Ankara Adalet Sarayı Ek Binası; Ankara; Umut İnan, Hande Karahanoğlu İnan, Efe İnan
- k64; Tarsus Adliye Binası; Tarsus-Mersin; Orhan Uludağ, Zeynep Uludağ
- k65; 7800 Çeşme Konutları ve Otel; Çeşme-İzmir; Gonca Paşolar, Emre Arolat, Gani Tunç
- k66; Tarsus Sev İlköğretim Okulu Kampüsü; Mersin; Kerem Erginoğlu, Hasan Çalışlar
- k67; Yalıkavak Otel; Bodrum-Muğla; Suna Birsen Otay
- k68; Torbalı Ticaret Odası Hizmet Binası; Torbalı-İzmir; Şükrü Kocagöz
- k69; Yalıkavak Evleri; Bodrum-Muğla; Gonca Paşolar, Emre Arolat, Kerem Piker, Rıfat Yılmaz
- k70; Sütlüce Ofis Binası; Sütlüce-İstanbul; Durmuş Dilekçi, Emir Uras; 2010
- k71; Tekfen Kağıthane Ofisleri; Kağıthane-İstanbul; Gonca Paşolar, Emre Arolat, Kerem Piker
- k72; İş Bankası 4 İşlem Ortak Servisler İşlem Binası; Tuzla-İstanbul; Kerem Erginoğlu, Hasan Çalışlar
- k73; Bitlis Hükümet Konağı; Bitlis; Emre Ergül
- k74; Kayseri İpek Böceği Yapı Kooperatifi; Kayseri; Murat Arif Suyabatmaz, Hakan Demirel
- k75; Güneşli Konutları; Bağcılar-İstanbul; Murat Arif suyabatmaz, Hakan Demirel
- k76; Esenler Belediyesi Hizmet Binası; Esenler-İstanbul; Serkan
- k77; Galyum Blok; Ankara; Alişan Çırakoğlu
- k78; Samsun Adalet Sarayı ve Bölge Hizmet Binası; Samsun; Ali Osman Öztürk
- k79; Yapı kredi Bankası Bankacılık Akademisi; Gebze-Kocaeli; Mehmet Kütükçüoğlu, Ertuğ Uçar; 2009
- k80; D8; Beysukent-Ankara; Orçun Ersan
- k81; Yalıkavak Evleri; Bodrum-Muğla; Suna Birsen Otay; 2008
- k82; Uludağ İhracatçılar Birliği Otomotiv Anaokulu Teknik Lisesi; Bursa; Metin Kılıç
- k83; Novron Bodrum Evleri; Yalıkavak-Muğla; Mehmet Kütükçüoğlu, Ertuğ Uçar
- k84; Toyota Showroom ve Büro Binası; Söğütözü-Ankara; M. Kadri Atabaş, M. Ufuk Ertem, İdris Kırman
- k85; Mehmet Durmaz Fabrika Binası; Menderes-İzmir; Aydın Özay, Sema Özay

- k86; Karabük’te 300 yataklı Devlet Hastanesi; Karabük; Ebru Altay,Perin Özen Öztürker
- k87; AR Apartmanı; Nişantaşı-İstanbul; Ferhat Keten, Ali Emrah Ünlü; 2009
- k88; Mado Kafe; Atakum-Samsun; Cengiz Şentürk, Taylan Tomrukçu; 2008
- k89; Ümsa Yönetim Binası; Samsun; Cengiz Şentürk, Taylan Tomrukçu
- k90; Zeytinburnu Kültür ve Sanat Merkezi; Fatih-İstanbul; Ahmet Yılmaz, İbrahim Hakkı Yiğit; 2009
- k91; Nişantaşı Sokullu Apartmanı; Nişantaşı-İstanbul; Ferhat Keten, Ali Emrah Ünlü; 2008
- k92; Avrasya Özel Hastanesi; Fatsa-Ordu; Orhan Uludağ, Zeynep Uludağ
- k93; Çetinel Tesisleri; Yüreğir-Adana; Ozan Tüzün
- k94; İstinye Rezidans; İstinye-İstanbul; Melkan Gürsel Tabanlıoğlu, Murat Tabanlıoğlu
- k95; H. Gökmen Evi;Urla-İzmir; Canel Şerbetçi
- k96; USCA 251 Şarap Evi; Urla-İzmir; Ali Okan Yılmaz, Murat Oran
- k97; Karıa Su, Su İşleme Tesisi İdare Binası; Bodrum-Muğla; Suat Türköz, Zeynep Damsarsan Türköz
- k98; 2H Evi; Bodrum-Muğla; Hamdi Erdoğan; 2006
- k99; Dİ 244 Evi; Urla-İzmir; Ali Okan Yılmaz, Murat Oran
- k100; Yener Evi; Bodrum-Muğla; Hamdi Erdoğan
- k101; k100; Nimet Evi; Bodrum-Muğla; Hamdi Erdoğan
- k102; Mardin Demir Butik Otel; Mardin; Mustafa Ender Coşkunçay
- k103; Bluewater Evleri; Bodrum-Muğla; Mustafa Ender Coşkunçay; 2009

ÖZGEÇMİŞ

1980 Giresun doğumlu olan Selin Karaibrahimoğlu ilköğretim ve lise öğrenimini Giresun'da, lisans eğitimini 2002 yılında Gazi Üniversitesi Mimarlık Mühendislik Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü'nde tamamladı. Daha sonra Çankaya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü İç Mimarlık Anabilim Dalı'nda yüksek lisans eğitimi aldı. Yüksek Lisansı 2006 yılında "Konut Arka Bahçelerinin Kullanım Potansiyelini Arttırmaya Yönelik Bir Öneri, Aşağı Ayrancı Örnekleme Alanı" başlıklı yüksek lisans tezi ile tamamladı.

Uluslararası ve Ulusal Sempozyumlarda bildirileri ve Ulusal Kentsel Tasarım yarışmalarında tasarım grubuyla dereceleri bulunan Selin Karaibrahimoğlu 2007/Ekim tarihinden itibaren Giresun Üniversitesinde öğretim görevlisi olarak çalışmakta olup orta düzeyde İngilizce bilmektedir.